

lib. 1. f. 1.

**Scholastica historia magistri Petri
comestoris sacre scripture serie breuē
nimis et expositaz exponentis. d. p.**

1. vety testu
2. Nouu testu. a ff. 2°
* ff. 1° et dia 1°
la. ad plox

du.

Prohemium in scholasticam historiam

Incipit prologus epistolaris.

R **Eueredo priac do**

mino suo guilhelmo. dei gratia senesi archiepiscopo. Petrus seruus seruorum dei. Cuiusmodi bonam et equam beatam causa suscepti laboris fuit instans petitio sociorum. Qui cum historia sacre scripture et ricet gloris diffusas lectitaret. breue nimis et inexpressa opus aggredi me compulerunt ad quod per veritatem historie consequenda recurreret. In quo sic animus stilo impauit. ut a dictis patrum non recederet. Licet nouitas fauorabilis sit et mulcens aures. Propterea cosmographia moysi ichthias riuulum historicum deduxi vsque ad ascensionem saluatoris. pelagii mysterio peritiorum relinquens. in quo vtilia et vetera persequi et noua cadere licet. De historiis ethnicorum quodam incidentia per ratione temporum inserui. instar riuuli quod secus aluenam diuerticula que inueniunt replens. perfluere non cessat. Verum quia stilo rudis opus est. magis vobis pater inclite limam referuauit. ut huic operi tuo volentes correctio vestra splendorum et auctoritas prebeat plenitudine. Per omnia benedictus deus.

Incipit historia scholastica theologie disciplina.

R **peratorie ma**

iestatis est in palatio tres bene mansiones. auditorium vel plistorium que infra decernit. cenaculum in quo cibaria distribuit. thalamus in quo quiescit. Ad hunc modum imperator non solum imperat ventis et mari. mundum hunc bene per auditorio. ubi ad nutum eius omnia disponunt. An illud esaię. Celum et terram ego impleo. Sed et deus dicit. An. Qui est terra et plenitudo eius. Niaz iusti habet per thalamo. quod delitescunt ibi quiescere et esse cum filiis hominum. Secundum beati dicitur sponsus et aia cuiusque sponsa. Sacram scripturam habet per cenaculo. in quo sic suos inebriat. ut sobrios reddat. An. Am.

balauim in domo dei cum consensu. id est in sacra scriptura idiplu sapientes. Secundum hanc de patre familias. Et secundum subdit thalarias. Effimera est febris que durat non per diem verum me dicta. que eodem die moritur que nascitur. Historia annalis est facta que per annum facta est. Effimera est historia que in vno mense facta est. id est factum aliquod in signum quod in vno mense factum est. Effimera est quod repetitum factum est. in vno die vel in parte mensis. Hac similitudine effimera est piscis que moritur eodem die que nascitur. Sumit allegoria que a persona vel vestigio significat christum. Quisque que non est persona. ut verum occisus humanitate patris sam significat. Per sona enim est individua rationalis nature substantia. Quis a numero. ut apprehendit septem mulieres virum vnum. et septem dona gratiarum. Quis a loco. ut per motum in quo docebat christum. Mineria virtutum. Quis a tempore. ut non sit fuga vestra hyeme. vel sabbato. in refrigeratione caritatis. Quis a facto. ut interfectio golie a dauid. id est interfectio diatoli a christo. Tropologia est homo conuersus principens ad mores animi. Et magis mouet allegoria que pertinet ad ecclesiam militantem. anagoga ad trinitatem. et ad dei trinitatem.

Sequitur tabula in historiam Genesis. sub se gen. ca. 1. 119. ut statim. De creatioe empyrei celum et quattuor elementorum. capi. i. De maria mundi confusione. ca. ii. De opere primę dici. ca. iii.

Allegoria 25. 62

Tropologia

Anagoga

1. Gen.
2. Exo.
3. Levit.
4. Num.
5. Deuteronomium

Josue.
Judicium.
1. R.
2. R.
3. R.
4. R.
Theobrie

1. Auditorium seu Consistorium. i. q. iura dicitur et
2. Cenaculum. i. quod est in vna distibui
3. Thalamus. i. quod requiescit. 25. An. v. quibus
f. deo pro thalamo. 2. q.

1. Auditorium
2. Cenaculum
3. Thalamus

2. De opere secunde diei.	ca. iij.	De descensu abiz in egyptum et de reditu eiusdem.	ca. xlvi
4. De opere tertie diei.	ca. v.	De victoria abiz et occursu melchisedech capitulu. xlvj.	ca. xlvi.
6. De opere quarte diei.	ca. vii.	De ortu iubilei.	ca. xlvij.
7. De opere quinte diei.	ca. viij.	De sacrificio abiz post promissionem b're dis.	ca. xlviij.
8. De opere sexte diei.	ca. ix.	De fuga agar et ortu ismaelis.	ca. xlix.
9. De creatione hominis.	ca. x.	De pacto circumcissionis et mutatione nomi- num abiz et sarai.	ca. l.
10. De institutione coniugij.	ca. xi.	De tribus anglis susceptis ab abraa.	ca. li.
11. De quiete sabbati et sanctificatione.	ca. xij.	De duobus descendentibus in sodomam.	ca. lii.
12. De creatione anime protoplasti.	ca. xij.	De subuersione sodomorum.	ca. liij.
13. De paradiso et lignis paradisi.	ca. xiiij.	De incestu loth.	ca. liiij.
14. De quattuor fluminibus paradisi.	ca. xiiij.	De peregrinatione abrae apud abimelech regem gerare.	ca. lv.
15. De prohibitione dulcium et recepto.	ca. xv.	De ortu ysaac et eiectione agar cum filio.	ca. lvj.
16. De impositione nominum animantium et for- matione mulieris.	ca. xvi.	De puteo iuramenti.	ca. lvij.
17. De somno adze et formatione mulieris et co- sta eius.	ca. xvij.	De imolatione arietis per ysaac.	ca. lvij.
18. De nominibus mulieris.	ca. xvij.	De morte sarze.	ca. lix.
19. De prophetia adze.	ca. xvij.	De legatione eliezer in mesopotamiam.	ca. lix.
20. De statu innocencie eorum ante peccatum.	ca. xxi.	De aduentu rebecca ad ysaac.	ca. lix.
21. De suggestione serpentis sine d'gmois.	ca. xxi.	De morte abrae post susceptam sobolem de cethura.	ca. lix.
22. De esu pomi et statu post peccatum.	ca. xxi.	De ortu regnorum.	ca. lxi.
23. De maledictionibus serpentis mulieris et vini.	ca. xxiij.	Aliud incidens.	ca. lxij.
24. De eiectione eorum de paradiso et rom- pte ignea.	ca. xxij.	De morte ismaelis.	ca. lxv.
25. De generationibus adze.	ca. xxv.	De latore rebecca in partu geminorum.	ca. lxvi.
26. De oblationibus fratrum.	ca. xxvi.	Tertium incidens.	ca. lxviij.
27. De morte abel.	ca. xxviij.	De reditione primogeniti per esau.	ca. lxviij.
28. De generationibus cayn.	ca. xxviiij.	De descensu ysaac in geraris.	ca. lxix.
29. De seth et eius generatione.	ca. xxx.	Quartum incidens.	ca. lxx.
30. Epilogum interserit.	ca. xxx.	De uxoribus esau.	ca. lxxi.
31. De causa diluuij.	ca. xxxi.	De benedictione iacob.	ca. lxxij.
32. De arca noe.	ca. xxxij.	De somno iacob cum fugeret in mesopota- miam.	ca. lxxij.
33. De ingressu in arcam.	ca. xxxij.	De duobus uxoribus iacob.	ca. lxxiiij.
34. De inundatione et catbactismo.	ca. xxxiiij.	De quattuor filiis lyze et de filiis ailla et ca. lxxv.	ca. lxxv.
35. De egressione noe et yri.	ca. xxxv.	Quintum incidens.	ca. lxxvi.
36. De ebrietate noe et maledictione cham. ca- pitulum. xxxvi.	ca. xxxvi.	De reliquis filiis lyze et de ortu ioseph.	ca. lxxviij.
37. De dispotione filiorum noe et de neroth.	ca. xxxviij.	De diuisis coloribus regis et fetibus.	ca. lxxviij.
38. De turre babel.	ca. xxxix.	De fuga iacob et federe cum laban in ito.	ca. lxxx.
39. Primum incidens.	ca. xxxix.	De muneribus promissis esau.	ca. lxxx.
40. De ortu idolorum.	ca. xl.	De lucta iacob cum angelo et mutatione no- minis.	ca. lxxxij.
41. De generationibus sem.	ca. xli.	De occursu esau et emptione agri in sicben.	ca. lxxxij.
42. De egressu thare et suorum de chaldaea.	ca. xliij.		
43. De annis abiz post mortem patris.	ca. xliij.		
44. De aduentu abiz in terram chanaan.	ca. xliij.		

capitulum. lxxxij.	
De morte sicheimitarum per raptum dinge.	ca. lxxxij.
De morte rachel in partu beniamin.	ca. lxxxiiij.
De morte ysaac et regibus edom.	ca. lxxxv.
Septimum incidens.	ca. lxxxvi.
De venditione ioseph.	ca. lxxxviij.
De ingressu ioseph in egyptum.	ca. lxxxviij.
Quod iudas genuit phares et saram de ta- mar.	ca. lxxxix.
De incarceratione ioseph.	ca. xc.
De expositione somniorum pincem et pi- stois.	ca. xcij.
De sublimatione ioseph per expositionem som- nij pharaonis.	ca. xcij.
De ingressu fratrum ioseph in egyptum.	ca. xciiij.
De reditu fratrum ad patrem.	ca. xciiij.
De ingressu fratrum in egyptum cum benia- min.	ca. xcvi.
Quod ioseph indicauit se fratribus.	ca. xcvi.
De descensu israel in egyptum.	ca. xcviij.
Quod ioseph occurrit patri et introduxit eum ad regem.	ca. xcviij.
De datione quarteris frugum in situte.	ca. xcviij.
De iuramento quod fecit ioseph patri.	ca. c.
De benedictione effraym et manasse.	ca. c.
De benedictionibus duodecim tribuum.	ca. cij.
De ruben.	ca. cij.
De symeone et leui.	ca. cij.
De iuda.	ca. cv.
De gabulon.	ca. cvj.
De isachar.	ca. cvij.
De dan.	ca. cvij.
De gad.	ca. cx.
De aser.	ca. cx.
De neptalim.	ca. cxj.
De benedictionibus ioseph.	ca. cxij.
De beniamin.	ca. cxij.
De morte iacob et translatione eius in he- bron.	ca. cxij.
De reditu ioseph et eius morte.	ca. cxv.

De creatione empyrei celi et quat- tuor elementorum. Capitulum. l.

Principio

erat verbum et verbum erat principi- um in quo et per quod pater creauit mundum. Mundus quattuor mo- dis dicitur. Quatuor empyreum celum mundus dicitur propter sui manduciam. Quatuor sensibilis mundus qui a grecis pan et a latinis omne dicitur est quia philosophus empyreum non cognouit. Quatuor sola regio sublanaris mundus dicitur quia hec sola animantia nobis nota habet de qua princeps mundi huius eiecit foras. Quatuor homo mundus dicitur quia in se totum mundi ima- ginem representat. Quatuor a domino homo omnis crea- tura dicitur et grecus hominem microcosmum id est minorem mundum vocat. Empyreum autem et sensibilis mundum et sublanarem regionem cre- auit deus id est de nihilo fecit. hanc vero creauit id est plasmauit. De creatione ergo il- loz inquit legislator. In principio crea- uit deum celum et terram. et protinus et protentum id est celum empyreum et angelicam naturam. Terram vero materiam omnium corporum id est quattuor elementum id est mundum sensibilis ex his consti- tem. Quidam celum superiores partes mundi sen- sibilis intelligunt terram inferiores et palpa- biles. Ubi nos habet deus habet et eloyim quod tam singulare quam plurale est id est deus vel dii quia tres persone unum deum crea- torum est. Cum vero dixit moyses creauit trium errores elidit platonis aristotilis et epicu- ri. Plato dixit tria fuisse ab eterno scilicet deum ydeas yle et in principio temporis de yle mun- dum factum fuisse. Aristoteles duo mundum et opificem qui de duobus principijs scilicet materia et for- ma operatur est sine principio et operatur sine fine. Epicurus duo inane et atomos et in principio natura quosdam atomos solidauit in terras alios in aqua alios in aera alios in igne. Moyses vero solum deum eternum prophetauit et sine principio iaceti materia mundum creatum. Creatum autem est in principio in filio et iterandum est in principio sic. In principio creauit deum celum et terram in principio scilicet temporis. Loca enim sunt mundum et tempora. Sicut

aut sol? de? etern? sic mud? sempitem? id e? semp? etern? i? t? p?ncipio o?m? creaturaz? crea? uit celū 7 t?raz? i? has creaturas p?mordiales fecit? 7 simul? S? qd? simul factū e? simul di? ci nō potuit? Licet enī b? p?us noiet? celum q? t?ra? tū scptū e? In initio tu dñe t?ram sūda? st? 7 opa manū tuaz? sūt celi? Hāc creatio nē mūdi p?libatā sub opib? vj? diez? expli? cat scptura? insinuās tria? creationē? disposi? tionē? 7 ornatū? In primo die creationē 7 qndā dispositionē? In scdo 7 tertio disposi? tionē? In reliq? tribus ornatū?

De primaria mundi confusione. Capitulū. II.

Erra autez erat

inanis 7 vacua? i? machina mūdia lis ad huc erat inutilis 7 infructuosa et va? cua ornatu suo? Et tenebz? erāt sup? faciem abyssi? Eādē machinā quā terram dixerat abyssū vocat? p? sui cōfusione 7 obscuritate? An? 7 gr? eā chaos dixit? Quia vero di? ctū e? tenebz? erāt qdā dogmatizauerūt te? nebras fuisse eternas? q? iā? i? cū mūd? fieret erāt? Alij irridētes dē veteris testamēti di? cūt eā p?us creasse tenebras q? lucē? S? tene? bz? nihil aliud sūt q? lucis absentia? Obscu? ritas aut? qdāz? aeris a deo creata e? 7 dicta tenebz? An? 7 i? cathalogo creaturaz? dictū e? Bndicite lux 7 tenebz? dño? Et spūs dñi id e? spūs sanct? dñs? vel dñi volūtas fereba? tur sup? aq? sic volūtas artificis habent? p? oculis oēs materiā dom? faciēde sup? illam fert? dñ? qd? de q? factur? e? disponit? P?edi? ctam machinā aq? vocat? q? ductilē mate? riā ad opandū ex ea? Idco vero sic variat? er? noīa? neli vni? elemēti noīe tñ? censeret? illi magis putaret? accommoda? Hēbz? ba? bet? p? sup?erebat? incubabat? vel syra lingua fouebat? sicut auis oua? In q? cuz? regimine nascētis mūdi notat? initiū? Hūc locū ma? le intellexit plato? dicitū b? putās de aīa mū? di? Sed dicitū e? de spiritu sancto create de q? legit? Emitte spiritū tuū 7 creabūtur? De opere primē diei? Cap. III.

Tritqz de? Fi

at lux? Et facta est lux? id e? verbuz? genuit in quo erat? ut fieret lux? i? tā faci? le? ut si quis diceret? verbo? Lucē vocat? qndā nutē lucidā? illuminantem supiores mūdi ptes? clarita? te tñ? tenui? ut fieri solet diluculo? 7 b? ad mo? dū solis circūagitata? P?esentia sui sup? vicissim illuminat? Per fiat? p?sentia v? p?scientia lucis i? deo intelligit? p?us fieret? pfecta e? essentia eius? dem in actu? i? cum? p? dicit ad eē? Et vidit de? us lucē q? eēt bona? i? q? placuerat in p?sen? tia vel p?scientia? ut fie? ret? placuit i? essentia? ut maneret? Vel tro? pice vidit? i? videre fe? cit? Et diuisit lucē ac? tenebras? Hic incipit? dispositio? Et tñ? ali? qd? dicit? d? creatione? qñ? cūz? luce tenebras? creauit? i? vmbraz? ex? obiectiōe copiaz? lu?

Sic p?cito oculos? aperio? statim acies? mea solē iacit in ori? entē? qd? nō faceret? nisi multa aeris spa? tia q? sunt iter me et? solem transuolaret? quā momētaneam? trāsuolatiōem si ve? lim explicare? sepe? addam p?us et post? Sic p?i? trāsit acies? mea aerē vicinū? p? aerē q? e? sup? alpes? post aerē q? e? sup? ali? as t?ras? vsq? ad oce? anmū? post aerē q? e? sup? oceanū? 7 tādes? tangit solem?

ci 7 creatas dicit? locoz? distātia 7 q?litate? ut scz? nūq? simul? b? sp? e regione diuisa emi? speria vicissim sibi vdicarēt? Intelligit? eti? am b? angeloz? facta diuisio? Stātes lux? ca? dētes tenebz? dicti sunt? Et appellauit lucē? diē? a dyan greco qd? e? claritas? sic lux? dicit? qz? sūit? i? purgat tenebras? Tenebras dixit? no? ctem a nocēdo? qz? nocet oclis ne videāt? sic? tenebz? qz? tenēt oculos ne videant? Sic tñ? dies exortū e? a dyan greco? ita nox? a nictin? Et factū e? vsq? 7 post factuz? e? mane? Et sic? cōplet? e? dies vni? naturalis? P?imo enī cū? celo et t?ra lux e? creata? q? paulatim occidēte? factū e? p?mū? vsq? p?mē diei vsualis? 7 eadez?

migrāte b? terras? 7 ad ortū venient? factū e? mane? id e? terminata e? nox? 7 inchoauit dies? scda? Itaq? p?cedēte luce die terminata? et se? quēte nocte terminata? extitit dies vni? Lux? ipsa diuisas ptes ostēdebat? b? nō diuidebat? De opere scō diei? Capitu. III.

Secunda die di

spoluit de? supiora mundi sensibi? lis? Empyreū enī celū p?cito factū e? statim? dispositū e? 7 ornatū? i? sanctis angelis reple? tū? Fecit? q? ea die de? firmamentū in medio? aquaz? i? qndā exteriorē mūdi supficiem ex? aq? cōgelatis? ad instar crytalli cōsolida? ram 7 placidā? intra se cetera sensibilia cōti? nētē? ad imagines testē q? in ouo e? 7 i? co sira? sūt sidera? Et dicit? firmamentū nō e? tñ? p? sui? soliditate? b? qz? termin? e? aquaz? q? sup? ipsū? sūt firm? 7 intrāgressibilib? Dicit? etiā celū? qz? celat? i? tegit? oia sensibilia? Et cū legit? fir? mamētū celi? endiadis e? i? firmamētuz? qd? e? celū? ut cū dicit? creatura falis? An? 7 p? sui p?ca? meratiōe grece dicit? vianon? i? palatiū? Vel? dicit? celū? qñ? casa elyos? qz? sol sub ipso posit? ipū illustrat? Hāc tñ? circūuolutā cōcame? rationē philosoph? sūmitatē ignis intelle? xit? Cū enī ignis nō bz? q? ascēdat? circūuolui? tur? ut i? dibano patz? ita 7 circa mundi exte? riora ignis voluit? 7 b? e? sydereū? v? et b?reū? celū? Est 7 tertiū celū infra? qd? aerē dicit? de? q? Aues celi comederūt illud? Quidā qñtū? suspicant? eē celū sup? empyreū? qz? lucifer? cū? esset in empyreo legit? diuisis? ascēdas? i? celū? 7c? Et i? eo modo dicit? eē chrisū? hoīez? sup? angelos q? sūt in empyreo? Sane firmamē? tum diuidit aquas q? sub ipso sūt ab aquis? q? sup? ipsū sūt? de quib? dicit? in p? Qui tegit? aquis supiora eius? 7 sunt sicut? 7 ipsū con? gelatē? ut crytall? ne igni solui possint? vel? in modū nebulę vaporabiles? Cur vero ibi? sint de? nouit? nisi q? qdam autumant inde? rorem descēdere i? estate? Qd? aut? dicitū e? fi? at firmamētū? 7 post? deus fecit firmamētuz? 7 tertio? factū e? firmamētū? non sup?fluit? qz? sicut? i? domo faciēda p?mo dom? fit? i? scientia? artificis? fit etiā materialiter? cū leuigant? li?

gna 7 lapides? fit etiā essentialiter? cū leuiga? ta i? structurā dom? disponit? ita cū dicit? fiat? ad p?sentia? vel p?scientia? dei refert? Fecit? ad? op? i? materia? factū e? ad opus i? essentia? Il? lud p?mo die istud? scdo factū e? et cū huius? diei op? bonū fuit? ut ceteroz? tñ? nō legit? de? eo? Vidit? de? p? eēt bonū Tradūt? enī hebz? qz? hac die angel? fact? e? diabol? satbanael? id e? lucifer? qz? be?

bz?is p?sentire vidē? tur qui i? scda? scia? missaz? d? angelis cā? tare consueverunt? qñ? in laudē stantiū? angeloz? S? tradūt? sancti? qz? i? signū? fa? ctū est b? qz? binari? infamis numer? est? i? theologia? qz? p?m? ab vnitare recedit? Deus aut? vnitatis e? 7 se? ctionē 7 discordiam detestatur? Prouer. vj? Possūm? dicit? qz? opus tertie diei qua? li ad huc est? de opere scō diei? qd? post? pa? rebit? An? nō comedatur? nisi in tertia die? quasi post? sui cōsumationē?

De opere tertie diei. Capitu. V.

Tertia die aquas

sub firmamēto cōgregauit? deus in? vnum locū? Quz? lz? plura obtineāt? loca? tñ? qz? oēs cōtinēt? in viscerib? terre in vni? lo? cū cōgregatē dicit? sūt? Et potuit esse? ut aq? q? totū aeris spatium occupabāt? vaporabi? les? solidate? modicū obtineāt? locū? vel terra? paululū subsedit? ut eas tāq? i? matrice con? cluderet? 7 sic apparuit? arida? q? qñ? latēs? b? aquis? p?pue humus dicta e? sed cum appa? ruit? arida? eadem dicit? terra? qz? teritur? pedib? animantiū? Vel circūpositis trib? elemētis? dicit? solam? qz? solida? dicit? tellus? qz? tolerat? la? tores? huius? Cōgregationes aquaz? voca? nit? maria? hebz? qz? ydeomate qui quassibet? aquaz? cōgregatiōes vocant? maria? Com? pto ergo aquaz? ope subdit? Et vidit? de? q? eēt bonū? 7 addidit? aliud op? illi? cū dicit? Berminet? terra? Rec? de ope germinādi tñ?

intelligendū ē s̄ de potētia q̄si potēs sit ger-
minare. Produxit enī de terra herbā viren-
tem. 7 faciētē semē. 7 lignū pomiferū faciens
fructū s̄m genera sua. Dat̄ q̄z nō p̄ moras
tēpōz vt modo p̄duxit plātas suas terra. s̄
statim ī maturitate viridi. in q̄z herbę semi-
nibus 7 arbores pomis onultę sūt. Notādū
q̄ dictū ē virentē. Quidā dicūt mundū in
vire factū. q̄z viroz illi tēpōs est 7 fructifi-
catio. Alij q̄z legūt lignū faciēs fructū. 7 ad-
ditum herbā habentem semen. factū dicūt
in augusto sub leone. Sed in marcio factū
dogmatizat ecclesia. Nota cū p̄mo ait faciē
tem semē. 7 addit. habēs vnūq̄q̄ semētē
quia sementis proprie dicitur dum adhuc
ē in semēino. semē
vero cuz seminari. se
minū hō vt semen
tum. cū seminātū ē.
Distinguit tñ aliē
sementis frugū 7 ar-
borum. semē anima-
liū. seminū cuiusq̄ rei exordium. Nec nos
moueat. quia in dispositione elementorum
videt aer nō dispositus q̄z nō ē noīat. s̄ di-
spolitus ē. cum liber ab aquis notā nob̄ for-
mam accepit.

De opere quartē diei. Ca. VI.

Quarto die que

disposuerat cepit ornare. reb̄ illis
quę infra vniuersum mūdum cōgruis mo-
tibus agerentur. Plantę enim q̄z terre be-
rent ad dispositionē terre quasi magis spe-
ctant. 7 sicut dispositionē sic 7 ornatū a su-
perioribus inchoauit. Fecit enī eadē die lu-
minaria. solem et lunam et stellas. Et d̄z sol
q̄z solus lucet. i. nullū cū eo. Luna luminum
vna. i. p̄ma. vt vna dierū. vel vna sabbato-
rū d̄z. Sol 7 luna dicunt magna luminaria
in duob̄ 7 ex duob̄. i. nō solū p̄ quātitate
luminis sed 7 corpis. 7 nō tñ cōparatione
stellarum. sed 7 s̄m se. quia sol dicit occidēs
maior terra. et luna
etiā maior terra di-
citur. Lunā 7 stellas
Qd̄ inde p̄penditur
q̄z que magna vide

voluit illuminare
noctem. ne nox sine
lumine nimis eēt in-
decora. 7 vt operan-
tes in nocte. vt nau-
te 7 viatores solatiū
etiam quędam ani-
culę quę lucez solis
ferre non possunt. 7
ferre nocte pascuntur
Nec sup̄fluit sol. ly
nubes lucida vices
ei⁹ ageret. q̄z illa te-
nuem 7 insufficiētē
lucem haberet. 7 forte non nisi sup̄iora illu-
minabat. sic nec stelle modo. De illa autē
nube lucida sup̄dicta tradit modo q̄z vt re-
dierit ī materiā vnde facta fuerat. vt stella
q̄ apparuit mag. 7 colūba ī q̄ visus est spūs
sanct⁹. Vel q̄z temp̄ solem comitat. vel q̄z de
ea factū ē corp⁹ solare. Nec tñ ad decorē
et ad vsū luminis ea voluit esse. s̄ etiam vt
essent in signa 7 tpa. et dies. et annos. vt scz
signa sint serenitatis 7 tempestatis. Vel vt
ex ipsis fierēt signa. p̄. maiora. 7 q̄dā signa
minora plura bis. q̄ dicunt signa vel s̄ide-
ra. Tū q̄z magna diligētia signauit vel cōsi-
derauit ea antiquitas. Tū q̄z adhuc signat
7 cōsiderant ea hoīes ad designationē tēpō-
rū. Nec dicendū est. vt generaliaci. siue ge-
nearlici somniāt. q̄z posita sint in signa eue-
ntuum 7 operum nostrorū. aut q̄z status vite
nre signēt 7 moderent. q̄z docent quibsdā
experimētis. q̄ apocelēmata vocant. Non
enī credendum ē de celo. bis q̄ alieni sunt a
patre qui est in celis. Qd̄ aut sequit in tpa
nō est putādū. q̄ tūc p̄ ea inciperent eē tpa
q̄z cęperūt esse cū mundo. s̄ q̄z p̄ ea quattuor
sunt tēpōz distinctiōes. Sol q̄z descēdens
ad capricornū. solsticiū hyemale facit. ascē-
dens ad cancrū estiuale. Inter vtrūq̄z pari-
ab vtroq̄z distātia. equinoctia fac. Vel est
ibi endiadia. sint ī signa 7 tpa. i. in signa tē-
pōz. In dies d̄z pluralit. q̄z dies multiplici-
d̄z. De die. s. naturali. s. spatio. xiiij. hora. 7
7 de die vsuali. Donit etiā dies p̄ tpe noua

Magime hę aues in
desertis abiope ba-
renolis vbi modic⁹ ī
pulsus venti inuēta
itinerātium vestigia
complanat.

tur ab omnibus vbi
q̄z terrarum quod fie-
ri vix posset. nisi ma-
ior esset terra.

determinato 7 ignoto nob̄ vt tibi. In illa die
stilla b̄nt mōtes dulcedinē. In annos etias
pluraliter dicitū ē. q̄z etiā ann⁹ multipliciter
d̄z. Nec s̄ dico. q̄z apud diuersas natiōes
sūt vniq̄z diuisę ānoz distinctiōes. maiorū
7 minorū. 7 planetę ānos suos h̄nt. S̄z s̄m
ecclesie vsū dicim⁹ s̄. Est enī ann⁹ lunari. ha-
bēs. cc. liij. dies. Est solaris. cōstans ex die-
bus. cc. lxx. 7 q̄drante. i. sex horis. Est et bi-
sextilis. cōstans ex. cc. lxxj. Est embolis malis
q̄ p̄stat ex. cc. lxx. diebus. 7 excedit h̄ns. xij
lunatiōes. Dicit etiā ann⁹ ab an. q̄d ē circū
q̄z in se renouit. Tū 7 antiquiores añ vsū
lraz. annum figurabāt sub specie serpētis.
cui cauda in os ei⁹ renouebat. Facta ḡ lu-
minaria posuit de⁹ vt luceāt ī firmamēto cę-
li. 7 illuminēt terrā. s̄ nō semp. 7 diuidāt lu-
cem ac tenebras. Qd̄ aut luna ī plenilunio
facta sit. ex alia p̄pendit trāslatione q̄ by-
7 lumiere min⁹ ī inchoatiōe noctis. In p̄-
cipio enī noctis nō orit luna nisi p̄silenos
id ē rotunda. Et d̄z a pan. grece. i. totū lati-
ne. 7 sylenos. i. luna. vel mene. i. luna quod
nos plenilunū appellam⁹. Inde p̄penditur
q̄z tibi fact⁹ ē mane ī oriēte. 7 fact⁹ vesp̄e luna
facta ē in initio nocti siliter ī oriēte. Volūt
tñ quidā q̄ mane simul facti sint sol ī oriēte
luna ī occidēte. 7 sole occidēte. luna sub ter-
ra redijt ad oriēte in inchoatiōe noctis.

De opere quintē diei. Capi. VII

Quinto die de

ornauit aerem 7 aquam. volatilia
dans aeri. natatilia aq̄s. 7 vtraq̄z ex aq̄s or-
ta sūt. Facilis enī trāsit. ē aq̄ ī aera tenuan-
do. 7 aeri ī aquā spissando. P̄dices voca-
uit moyses reptilia. q̄z impetu q̄dā totos se
rapiūt vt serpentes. nō ferūt pedib⁹ vt serpē
Nota q̄z ex h̄ q̄d dicitū est creauit volatile
sup̄ trā errauit plato. q̄ descēdēs ī egyptū
libros moysi legit. 7 putauit moysen sensil-
se volatilia eē ornatū aeris tñ circa terram
ornatū hō aeri su-
prioris calodēmōes
7 cacodēmōes. S̄z
n̄ ita ē. Boni enī de
Lū magl vere de mo-
nes dicāt boni ange-
li q̄s mali in suggilla

mones vt dicitū est
sūt ī empyreo. mali
hō ī h̄nc arētē cali-
ginosū detrusi sunt
ad p̄nā. nō ad ei⁹ ornatū. De enī peccātib⁹
angelis non pepercit. Creauitq̄z de⁹. i. plas-
mauit cete grādia. Cete generi neutri ē in-
declinabile. declinat tñ cet⁹ ceti. 7 oēs aiām
viret atq̄ motabile quā p̄duxerāt aq̄z.
Notabiles aut dicunt aq̄z piscium et auiū
respectu aq̄z hoīs. Ille enī mouent de eē ad
nō esse. ista non. q̄z p̄petua est. vel q̄z forsan
animas nō habent. sed tñ spūs vegetatiuos
q̄z cū ipsis animab⁹
extinguit ipsas aiāl
vocaui aiām. id ē
vires. Unde 7 gre-
ci diuidunt anima-
lia per q̄os et sicra-
goa. id est viuentia
bruta. s̄ sicra ani-
mata a sicra q̄d est
aiā rationalis. Sed
etias dicitur creatū
motabile. quod cre-
atum ē sic vt moue-
retur d̄ vita ad mor-
tem. quod nō homo
qui creatus ē vt nō
moreretur si vellet.
Illa vero creata sunt vel vt in esum cedant
alijs. vel senio deficiant. His benedixit de⁹
Crescite 7 multiplicamini.

De opere sextē diei. Capi. VIII.

Sexta die orna

uit de⁹ terrā. Produxit enim terra
tria genera animalū. i. iumēta. reptilia. besti-
as. Sciēs enī de⁹ hōiem p̄ peccatū casurus
in p̄nā laboris ad remediū laboris dedit ei
iumēta q̄si iuuamēta. ad op⁹ vel ad esum.
Reptilia vero 7 bestię sūt ei ī exercitiū. Re-
ptiliū vero sūt tria genera trahentia vt ver-
mes qui se ore trahūt. serpētia vt colubri q̄
vi castrarū se rapiūt. reptētia pedib⁹ scz vt

Augustinus videtur
vile q̄z pisces anias
habeat. Dicit enim
eos habere memori-
am. Ait enim fontes
esse in bullensi regio-
ne plenum piscibus
qui cum hominibus
super gradientibus
gregatim natando
eunt et redeūt. et stāt
cum stantibus. expe-
ctātes vt aliquid eis
iaciāt. quia sic assue-
uerunt.

lacerte et tottrage. Dicunt aut bestie quasi vastiga vastando id est ledendo et seuendo. Quis de quibusdam minutis aiantibus. Quis vel ex cadaveribus vel humoribus nasci solent si tunc orta fuerint. Quos sex sunt genera. Quaedam enim ex exhalationibus habet esse ut bibiones vermes qui ante deplidra nascuntur bibiones ex vino papiliones ex aqua. Quaedam ex corruptioe humorum ut vermes in ci sternis. Quaedam ex cadaveribus ut apes ex iu uicis scarabei et scabrones malsee magne qui sonat ex volatu nascuntur ex equis. Quaedam ex corruptioe lignorum ut terredines. Quaedam ex herbis corruptioe ut tineae ex oleribus. Quaedam ex corruptioe fructuum ut gurguliones ex fabis. De his dicitur quod sine corruptione nascuntur ut illa quae ex halationibus tunc facta sunt. Quae vero ex corruptionibus post peccatum ex rebz corruptis orta sunt. Quisritur quod de nocivis animantibus si creata sint nociva vel primo mita post facta sint homini nociva. Dicitur quod ante peccatum hominis fuerunt mita sed post peccatum facta sunt nociva homini tribus de causis propter hominis punitionem correptionem instructionem. Punitur enim homo cum leditur bis vel cum timet ledi quia timor maxima poena est. Corrigitur bis quia scit ista sibi accidisse pro peccato suo. Instruitur admirando opera dei magis admirans opera formicarum quam onera camelorum. Vel cum videt se minima sibi posse nocere recordatur fragilitatis suae et humilitatis. Sed dicitur quod quaedam animalia ledunt alia quae nec inde puniuntur vel corriguntur vel instrunt. Sed ex his et in his instruitur homo per exemplum. Etiam ad se creata sunt ut alius sint in esum. Sed si iterum dicitur quod etiam in mortuos homines seuiunt. Sed et in his instruitur homo ne aliquid generis mortis horrescat quod per quoscumque transeat meatum nec capillus de capite eius peribit. Ad hunc modum solet quoniam de herbis et arboribus infructuosis si etiam in illis diebus orta sine cuius scriptura non memoret nisi herbas seminales et arbores fructiferas quae modo sunt. Potest dici quod quomodo infructuosa sunt ante peccatum fecerunt fructum aliquem post peccatum po-

nus nascuntur homini ad laborum quam ad utilitatem. Vel post peccatum orta sunt quod post vitium est homini. Spinas et tribulos germinabit tibi. Vel quaecumque terris berent faciunt fructum in utilitate manifestam vel occultam. Quia vero piscibus et avibus dicitur et crecite et multiplicamini etiam de his intelligendum est non sit dictum. Hec est enim communis causa creationis eorum.

De creatione hominis. Capitu. IX

o. Einde subditur

de creatioe hominis sic. Faciamus hominem etc. Et loquitur pater ad filium et spiritum sanctum. Vel est quasi communis vox trium personarum. Faciamus et nostram. Factus est autem homo ad imaginem dei secundum ad animam. Sed imago dei est anima in essentia et ratione eius quia spiritus factus est et rationalis ut deus. Similitudo vero virtutibus quia bona iusta sapiens. Cum imagine pertransit homo quia illam habet etiam homo peccans. Similitudine vero sepe privatur. Masculus vero et feminam creavit eos. Hoc scriptum ad corpus tamen dicitur creasse propter animam. Eos autem dicit pluraliter ne androgeos in ermafroditos factos putarem. Tamen secundum corpus factus est homo quodammodo ad imaginem dei cum

id est quo ad essentiam et rationem. ad imaginem vero ad virtutes ad similitudinem dei factus est.

De putaret quis quod fecisset hominem natum spiritum et ita sine corpore. Andros interpretatur vir geos mulier vel gama unde bigamus.

os homini sublime dedit ut deus et caelestia videat et imitetur. Unde cum quescitum esset a quodam philosopho ad quid factus fuisset. Respondit ut contempler caelum et caeli numina. Dedit autem homini deus potestates ut pelleret alios animantibus. In tribus ergo notatur hominis dignitas. Primo quia non solus factus est in genere suo ut

ad dicta. Sed etiam quod imago dei est. Secundo quod cum de liberatione factus est. In alijs liquidum est operibus dixit et factus sunt in se tanquam inter se deliberantes plonge aierunt faciamus. Tertio quod scilicet homo dominus statutus est animalium. Ut essent ei quae futurum mortale de sciebatur in alimentis in indumentis et laboris adiuventum. An peccatum enim herbas terrae et fructus arborum dedit deus in escam hominibus et animalibus. Quod inde colligitur quod ante peccatum nil noxium aut sterile terra produxit. Et nota quod in maximis sicut in leonibus perdidit homo dominium ut sciat se amisisse et in minimis sicut in musca etiam perdidit ut sciat utilitatem suam in medijs habet dominium ad solatium et ut sciat se etiam in alijs habuisse. Et benedixit eis deus sic.

De institutione conjugii. Ca. X.

c. Rescite et multiplicamini.

Quod quod sine coniunctione eorum fieri non potuit propter quod de conjugio viri et mulieris instituit in quo profuturum quodam beretici dicentes. Concubitus sine peccato fieri non posse. Si autem quae ante peccatum dante sint homini esse eorum esse in mortalibus. Dicemus quod illa in mortalitas in qua creatus homo erat sustentanda nec erat talis qualis illa quae futura est quae cibis non indigebit. Illa enim erat posse non mori. Si erit non posse mori. Et vidit deus cuncta quae fecerat et erat valde bona quod singula pro se bona. Sed in unitate erant omnia valde bona sicut oculus in animali est pulchrior quam separatim vel omnia erant valde bona id est universitas bonorum erat optima quod licet quaedam in ea sunt per se modo versa in partem veliam tamen alijs sunt in utilitatem ipse vero summum bonum de homine vero ut de cetero dixerat non dixit. Et vidit deus quod esset bonum quod in primo sciebat lapsurum vel quia nondum homo perfectus erat donec ex eo fieret mulier. Unde et post legitur. Non est bonum hominem esse solum.

De quiete sabbati et sanctificatione. Capitulum. XI.

o. Gitur perfecti

sunt caeli et terra. Conclusio est operum. Quia creati dispositi ornati igitur perfecti. Et quod in senario facti quod primum perfectum numerantibus occurrit quod ex partibus suis aggregatis redit eandem summam quod in monadibus numeris non inguies nisi in isto. Monadis numeris appellatur ab uno usque ad decem. Sed nec in decibus nisi in xvij complerit de die vij opus suum quod fecerat. Alia translatio huius vij et tunc nulla est obiectio. Sed hebraica veritas huius vij.

Partes illas numerum dicimus quarum quilibet assignari potest. Quota tamen sit eius pars quarta aut quinta dici non potest.

et ideo quoniam si complere est singula quae propria operis. Quod verum est quod sequitur. Requieuit deus die vij. Verum est quod diem septimum fecit et ipsam etiam benedixit et post requieuit. Vel completum est completum ostendit cum nihil novum in eo fecerit et tunc requieuit ab operum generationibus novis. Nihil enim post fecit cuius tunc non fecisset materiam ut corpus populi vel similitudinem ut aiaz. Quod enim quasi fessus dicitur quicquid cessavit. Sicut in elia dicitur quod seraphin requie non habebat dicentia sanctus sanctus sanctus. id est non cessabat. Vel requieuit ab opere vel in opibus id est non eget operibus suis et dicitur quasi negatiue vel requieuit ab opere in semetipso. id est a mutabilitate operum eius inmutabilitas apparuit. Quae stabilis manens dat cuncta moveri. Quod autem dicitur ab omni opere quod pararat inuit esse opus quod nondum fecerat a quo nondum quiescit. Tria enim opera fecerat creavit disposuit et ornauit. Quartum opus propagationis non desinit operari. Quintum faciet cum percussit se et transiens ministrabit ubi percussus erit requies. Et benedixit diei septimo id est sanctificavit eum id est sanctum et celebravit eum esse voluit. Sempiterni ab aliquibus nationibus ante legem etiam dicitur sabbatum fuisse observatum. Huius observantiam in lege etiam dixit sanctificationem. ibi. Memento ut diem sabbati sanctifices.

Epilogus. Iste sunt generationes caeli et terrae. Quidam hic determinant opera septem

dierum quidā ibi. Cognouit adā uxorem suā. Alij ibi. Hic ē liber generationis adg. Postremis aut qd dubiū ē. lre instam. Quia de creatiōe maris 7 fcmie simul dixerat. q̄ tū simul facta nō fuit. vt explicet qd sub breuitate cōcluserat repetit de reliquis. Generationes. Hoc nomē pōt accipi actiue id ē opationes dei. vel passiue i. generata. Nec ē p̄tereundū. qd ait fecit omne virgultū anq̄ ouiret in t̄ra 7 herbā p̄sq̄ germinaret. cū superi⁹ dixit. virgultū q̄ cito factū statim adultū 7 habēs fructū 7 herbā ortam et ferentē semē. Ad qd d̄r duos fuisse modos opationis diuine vt dicitur ē. materialē scz 7 essentialē. Fecit ḡ ea materialiter p̄sq̄ ouirent 7 germinaret essentialiter. Vel alit̄ qd innuit sequēs s̄ra cū d̄r. Non enī pluerat dñs sup̄ terrā. Fecit equidē tunc illa p̄fecta 7 essentialiter. p̄sq̄ ouirent 7 germinarent. vt modo faciūt cū paulatim beneficio rois infusi 7 labore hōiuz adhibito ad ortum 7 maturitatē pueniūt. Tūc enī fons irrigebatur terrā. vt nilus egyptuz vicissim p̄tes diuersas. sicut d̄r iordanis an̄ subuersionē irrigasse toraz p̄taolim. vicissim scz sicut de q̄busdā fontib⁹ dicit aug⁹. qz miraculose totā q̄ndā irrigat regionē. ne si simul totā t̄raz tūc sōte irrigatā dixerim⁹ diuiniū fuisse dicam⁹. Et qz legit̄ ibi fōs et n̄ vn⁹ multitudinē inuit. vt ibi. venit locusta. De creatione anime prothoplasti Capitulū. XII.

Ormauitigitur
 dñs de⁹ hōiem de limo terre. Hic p̄mo vocat deum dñm. qz tūc p̄mo habuit p̄prie seruū. s̄ laborantē. Post recapitulatiōnē d̄r vtriusq̄ hōis formatiōe diffusi⁹ agit 7 p̄us de viro. Et qz duz sūt hōis partes. de vtraq̄ agit. Ad carnē enī spectat qd d̄r. formauit hōies de limo terre. Ad aīaz cū d̄r. inspirauit rē. q. d. Corp⁹ fecit de terra aīaz de nibilo. Alia trāslatio h̄z infufflauit vel sufflauit qd nō incōgruū ē de deo. vt qdā putauerūt. cū fauces 7 spiritū nō habeat. Deus enī inspirauit 7 spiritus fecit. Similiter in

sufflauit i. flatū. s̄ aīam fecit. Tūc in eīa. Dēum flatū ego feci. Qd aut d̄r in faciem. p̄ synodochē. a p̄te totū itelligit. Totus enī hōies animauit. S̄z faciē tāq̄ p̄tē digniorē. qz sensū capacē solā noīauit. Eādē aut aīaz etiā spiraculū vitē vocat. qz p̄ eam hōmo spirat 7 viuit. Et post d̄c aīaz viuētē in se. i. p̄prietate vitē viuētē nō mortabilem vt aīaz pecudis. Hūc locū nō sane intellexit plato. dicens deum aīas creasse s̄ angelos corp⁹ formasse. ibi. dij deoz. quoz opifex paterq̄ ego rē. Qd aut qdā asserunt aīaz de essentia diuina factā. stare nō pōt. qz tunc nullo modo peccare pōset. Alij distinguūt iter spiraculū vitē 7 aīaz dicentes. spiraculū vitē spiritū. s̄ quē etiā hōi tūc datū asserūt ad p̄betādū. qm̄ dicit. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis. Alij etiā aliter distinguūt spiraculū vocātes quēdā spiritū corporeū i corpore animalis. qz q̄nos sensus operat̄ in eo qd etiā paulatim extinguit̄ in eo. 7 dū morit̄ animal in aliq̄ p̄te corpore. adhuc sentit̄ spūs ille. cūz i alia extinctus sit. Fact⁹ est aut hōmo in virili t̄tate. mortalis 7 imortalis. i. potēs mori et potens nō mori. et aīa corpore p̄us formato infusa. Sed q̄rit̄. vtz in ipso corpore dū infunderet̄ creata vel extra creata sit. 7 sit ei datuz naturaliter velle incorporari. Quicqd̄ circa illā actum sit. de post creatis dicit̄ qz in ipsis corpore dū in funduntur creantur.

De paradiso et lignis eius. Capitulū. XIII.

Lantauerat au
 tem domin⁹ deus paradisu⁹ voluptatis a principio. Quasi q̄reret aliq̄s. Remāsit hō in loco vbi fact⁹ est. in agro scilicet damasceno. Qd vbi ergo translatus est. In paradisu⁹ quē de die tertia plantauerat. id ē plantis aptauerat. herbis scilicet 7 arboribus insitum. a principio creationis scilicet cum apparuit arida. et germinare terras fecit. Vel a principio. id est a p̄ma orbis parte. Unde alia trāslatio habet. Paradisu⁹ in eden ad orientem. Eden hebraice. latine

delit̄e interpretat̄. Ergo idē est paradisu⁹ voluptatis qd paradisu⁹ in eden. id ē i delit̄ijs. Sed a principio. id est qd ad orientes. Est aut loc⁹ amenissim⁹ lōgo terre et maris tractu a nra habitabili cōna secretus adeo eleuat̄ vt vsq̄ ad lunare globum attingat. Tūc qd diluuij illuc pueniūt. Est etiam paradisu⁹ celū empyreū. 7 d̄r spūalis. qz regio ē spiritūū. Dicitur enī spūaliter paradisu⁹ vita beata vel ecclia. Produci⁹ t̄qz de in paradiso de humo diuisa ligna q̄b⁹ delectaret hō vidēdo. 7 sustentaret edēdo. Produci⁹ qd ē. id ē. p̄cul in altū duxit. vel p̄duxit id ē. p̄ hōie eduxit. In medio q̄rum tāq̄ digniora posuit lignū vitē. 7 lignū sciētij boni 7 mali. Dicitur ē aut lignū vitē ab effectu quē habuit naturalit̄. vt comestū sepi⁹ p̄petua soliditate hōies firmaret. ita vt nulla infirmitate vel senio vel antietate i d̄teri⁹ vel i occasum lateret. Lignū vero sciētij boni et mali dicit̄ ē ex eo qd secutus ē ei⁹ comestione p̄p̄riē nesciebat hō qd esset malū. qz non dū expert⁹. Bonū enī dicit̄ sanitatē 7 firmitatē. malū vero egritudinē et imbecillitatē. q̄ nōdū senserat hōmo. Cognouerat qd ē ea p̄ sciētia. qz ex vno p̄trarioz cognoscit̄ reliquū. s̄ nō p̄ experientia. vt medic⁹ dū sanus ē nouit morbos. s̄ cū egrotat magi⁹ cognoscit̄ qz nouit 7 sentit̄. sicut de puero delicatenutrito d̄r qz nescit qd sit malum. imo nōdū nouit quātū sit bonū vel malū. Vel malū d̄r inobediētia. bonū obediētia. quia post comestione nouit quātū bonū erat obediētij. 7 quātū malum inobediētij. Plato nō putans s̄ posse puenire arboribus. q̄ sit lignū vitē 7 lignū sciētij boni 7 mali. ideo vtrūq̄ s̄ de hōie dicit̄ existimauit. qz viuit 7 ē sciēs bonū 7 malū. 7 dixit ipsū vocatum lignū. id ē. corporeū. ad differētiā spiritūū. id ē angeloz. qz 7 viuūt 7 sciūt bonū 7 malū. In medio vero positū tradidit. qz hōmo est q̄li medi⁹ iter creatorē sup̄ se positus 7 sensibilia sub se posita. Discretas vero illi⁹ hōis fuisse creationē a creatione hōiuz reliquorū dixit. p̄ illa duo addita. vitē 7 sciētij boni 7 mali. Sicut enī in samia figura. id ē. pi-

tagorica q̄ de samo infusa fuit. p̄us est truncus integer. et post i sumo binium. sic hōmo modo in p̄mis t̄tātib⁹ q̄li t̄m̄ viuit. nō vtēs vinib⁹ ad intelligentiā datis. Sed cū venerit ad annos discretionis. tunc discernit inter bonū 7 malū. 7 tūc sunt p̄imū opa eius bona vel mala. Sed nō ita factū est in adā imo cū vita data est ei sciētia boni et mali. q̄li diceret. Factus ē hōmo corpore⁹. subditus deo. p̄positus animātib⁹ 7 simul vicit 7 sciuit bonū 7 malum.

De fonte paradisi et quattuor fluminibus eius. Capitulū. XIII.

Fons vel flu

uius egrediebatur ad irrigandū paradisu⁹. id ē. ligna paradisi. Fons pōt intelligi vel abysus. id ē. matrix omniū aquarū. vel fontes p̄ sylempsim. singulare. p̄ plurali. Irrigare aut posituz ē. p̄ ministrare humorem. Dicit̄ enī terra arcūiacens humectari fluminib⁹ p̄ tracones. id ē. p̄ vias subterraneas vel per meatus. p̄ij. stadij. aut. xvj. Qui fons diuidit̄ in quattuor flumina. An⁹ dicit̄ est phison. qz a gangaro rege indie dicitur ē ganges. 7 interpretat̄ phison. fm̄ Jsidorū caterua. qz decē flumina recipit. vel imutatio oris. qz mutat̄ a facie quā h̄z i paradiso. Datur etiā fm̄ diuersa loca tribus modis. In colore. qz alibi clar⁹. alibi obscurus. alibi turbidus. In quantitate. qz alibi parū. alibi diffusus. In sensu. qz alibi frigidus. alibi calidus. Hic circūit terrā cuius latib⁹. i. india. 7 trahit aureas harenas. Ali⁹ dicit̄ ē geon vel gion vel igion. qz 7 nilus. 7 sonat hyar⁹ terre vel terre. qz turbidus est. Hic circūit ethiopiā. Alij duo p̄mis noībz vocant̄ tigris 7 eufrates. Tigris aīal ē velocissimū. 7 ideo fluuius ille a sui velocitate tigris equiuocat̄ est. Hic vadit̄ i assyrios. Dicit̄ iosephus qz tigris dicit̄ diglat. qd sonat acutū vel angustū. eufrates frugifer vel fructuosus. de quo p̄ q̄s transiret regiones. quasi notum tacuit moyses. quia ē in chaldaea. vñ venerat abiraā. Hec. iij. vt dixim⁹ flumina ab ea eodez fonte manāt 7 sepant̄

7 iterū qdā eoz inter se cōmiserunt. 7 iterū se parant. scpe etiaz absorbent a terra. 7 locis iterū i pluribz emergūt. Inde ē qd de ortu eoz varia legūt. Dicit etiā gāges nasci in locis caucasi mōtis. Nilus non pcul ab atblā te tigris 7 eufrates ex armenia.

De pcepto et prohibitione edu. lii. Capitulum. v.

Uit ergo deus

hoies de loco formatōis suz in paradisu. vt oparet sibi. nō tñ laborando ex necessitate. s̄ delectādo 7 recreādo. 7 sic de custodia illū scz hoies. Uel vtrūqz refert ad hoies. vt scz hō custodiret paradisu. 7 oparet vt dictū ē. Quidā codices nō habēt illū s̄ illū. 7 tūc ē sensus. 7 custodiret. i. cōsideraret op? suū hō. vt qd faceret i tra p agriculturā obsemaret in se p disciplinā. vt sic terra sibi. sic ipse obtēperaret suo cultori. Pcepit qz ei dices. Et hō sciret se eē s̄ dno pceptū accepit a dno. Dns aut iussio est in duobz. i. pceptōe 7 p̄hibitiōe. 7 ideo vtroqz vsus ē dno. Pcepit ex oī ligno paradisi comedere. P̄hibuit. d̄ ligno sciētig boni 7 mali ne comedas. Et datū ē viro mādātū vt p virū etiā trāsiret ad mulierē. Uel forte ē p̄occupatio. qz facta muliere vtrūqz simul datū ē. Subdit at pgnā s̄ p̄tēneret. Quacūqz die comedet. morte moriet. s̄ aīz 7 ne cessitate mori habe

bis. Uñ alia trāslatio hz plani. Mor talis eris. lxx. plura liter ponūt. Quacūqz die comederitis. morte moriemini. Ideo credit a qbul dā vtrūqz dictū. 7 b̄ p̄occupatū. Facta ē aut hęc iussio p aliquā creaturā subiectam sicut 7 nob p̄phas 7 angelos.

De diuisis trāslationibus semel dicim. An icarnationē dñi āno. ccc. xij. tpib? pto lomei philadelphib. lxx. interptes flozuerūt. Post ascēssiones dñi āno. c. xliij. a q̄ la iudg? fact? christian? p̄mus iterpres ex hebreo i grecuz floruit adriano regnante. Deinde post annos liij. comodo regnate

theodocio. Deinde post ānos. xxx. b̄ seuro

simach? Deinde post ānos. viij. q̄nta editio hierosolymis ē inuēta. q̄ qz autor ei? igno rat vulgata d̄. Vulgata d̄. q̄si apocrysa. Originis q̄ editio d̄. vulgata. qz ea q̄si vulgo vtiim. Deinde post ānos. xvij. s̄ alexā. d̄o origenes correxit. lxx. cū asterisco 7 obelo postea sine his transtulit. Hi oēs de hebreo i grecū trāsulerūt. Quidā de greco in latinā Plures i p̄mitina ecclia scioli vtriusqz linguz de greco i latinū trāsferēbāt sermonē. Hieronym? ultimo de hebreo i latinū cui? editio nūc vbiqz fua a nob. Deri arcton pncipat. Deri arcton est liber in q̄ origenes dic̄ xpm adhuc i aere. p demōib? pati sicut in terra. p hoib? passus ē. bac autoutate. Nihil odisti eoz q̄ fecisti.

De impositione nominuz animātium p̄ncipaliter et mulieris formatione. Capitulum. xvi.

Uit quoqz de

us. Rō est bonū hoiem solum esse faciamus ei adiutorium ad p̄creandos liberos. qd sit simile illi. Similia eni de similib? naturaliter nascunt. Sed ne videretur adē supflua mulieris formatio putāti sibi i animātib? esse simile. ideo adduxit de adam oīa terrē animātia 7 aeris. In qb? intelligēda sūt 7 a quē animātia. A p̄te totuz accipe. Uel vniuersa sunt terrē. qz etiā q̄ de aquis cōdita sūt. aliquid habent terrē in se. Uel pot? pisces post ab hoib? sunt cogniti 7 inde nominati. Qd p̄tz. qz equi vocant animalib? terrē. qz similes bis dep̄henli sūt. Fecit aut vt oīa simul eo nutu venirēt quo oīa creauit. Uel forte factū ē p angelos. Ad duxit aut p duobz. vt im p̄neret homo eis noīa in q̄ scirent eū sibi p̄esse. 7 sciret adam nullū ex eis simile sibi. Et imposuit eis noīa adam lingua hebreā. q̄ sola fuit ab initio. Qd inde p̄ndit qz noīa q̄ legūt vsqz ad diuisionē linguaz hebreā sunt. Et nō inuēto sili sibi. imisit de? sopore i adā nō somnū b̄ extasim. in q̄ credit superne iterfuisse curic. Uñ 7 euigilās p̄bauit de cōiunctione xpi 7 ecclie 7 de diluuiō fūto et d̄ iudicio p̄igne

ibidē cognouit 7 liber? suis postea idicauit. **De somno adē et formatiōe mulieris de costa eius. Capi. xvii.**

Uinqz obdor

misset. tulit dñs vnū de costis ei? carne scz 7 os. 7 edificauit misterio angelorū illā i mulierē. d̄ carne carnem d̄ osse ossa faciēs. 7 statuit eas an adam. Qui ait. Hoc nunc os ex ossib? meis. 7 caro de carne mea. Hoc aduerbiū nūc iudeos traxit i errores vt dicāt aliā p̄s factā. d̄ q̄ dictū ē masculū 7 f̄minā creauit eos. 7 nūc sc̄ d̄as. q. d. adā. P̄ior mulier facta ē de limo terrē meā. s̄ b̄ nūc de carne mea. Et ioseph dicit. Mulier ē extra formatā 7 in paradisu cū viro trās latā. sic dicit. In hūc horū introduxit de adā 7 vxorē ei? p̄cipies eos plātatiōis habere sollicitudinē. Et ex duobz vxorib? adē innumerabiles siue intermiabiles fingūt genealogias. s̄ ex ipso textu p̄uinci videt in q̄ semp singulariter hmo ē de ei? vxore. Nota qd de formatiōe mulieris agēdo. de corpore tm̄ dictū ē. Uñ qdā ideo tacitū esse voluerūt de aīa. vt daret̄ intelligi. sic tractatam aīaz mulieris de aīa viri sicut carnē de carne. Augustin? etiā hēsitare videt. qd sentiē. dā sit de aīa. an ex traduce sit. an ex nihilo. Sz idipsū qd tacitū ē de aīa pot? ē eos est. Si eni aīa mulieris fuit ex traduce aliter facta est q̄ aīa viri q̄ de nihilo. Et si aliter fiebat. taceri nō debuit. ne sic facta putaretur vt iā audieram? de aīa viri. Itaqz tacendo inuit nō aliter putandū faciā esse q̄ vidice ramus prius.

De noibus mulieris. Ca. xviii

Uiposuit adāz

vxori suz nomē tanq̄ dñs ei? 7 ait. Hęc vocabit virago. i. a viro acta. 7 est sūp̄tū nomē a viri noīe. vt materia de materia sūpta fuerat. Etiā de nominatio i hebreo h̄. Is eni vir d̄. vnde de noīat illa. vt a vir virago. Hoc nomen p̄p̄tū illi? mulieris fuit. nūc oīuz ē cōmune. Et ei? sincopatū ē virag

go. Virgines dicunt q̄ dia sūt in integritate natiuitatis suz. Postea vero fracte dicuntur mulieres. Similiter sicut hoc nomē adā fuit p̄p̄tū illi homini. nunc vero ē cōmune. Et adāz sonat rubeus vel rubra terra. quia h̄m iosephū de rubea terra p̄persa fact? est.

Talis est eni virgo tellus 7 vira vel rubea. id est. animata quia sedes anime ē in sanguine. vel rubea h̄m quod futura erat. i. sanguinea. id ē. peccatrix. Sanguinis eni noīe scpe designatur peccatū. vt ibi Vestimentū concretū sanguine. et sanguis sanguinem tetigit. Imposuit ei 7 aliud nomen eua. s̄ post peccatum. quod sonat vita eo qd futura esset mater omnīū videntium. Tamen qz hic non legitur imposuisse. s̄ infra post maledictionē forte quali plangens hominis miseriā dixit eas euam. quasi alludens eiulatu paruloz. Mascul? eni recen ter nat? eiulando dicit. a. mulier vero. ē. q̄si diceret. Dēs dicent. e. xl. a. quorq̄ nascuntur ab eua.

De probetia adē. Capitu. xix.

Uiposito noīe

statim p̄betavit dices. Vobrem scz qz de latere viri ē relinquet scpe hō p̄rem 7 matrē. p̄t vxorem suā. 7 adheret vxori suz tāq̄ portūculę suę. Uel ob hācrem de mōstrādo vxorē dic̄. i. p̄t hanc mulierē relinquet hō. Hoc fit q̄tidie a viris. qz relinquit cobabitare corpaliē vt sp̄ualiē. qz maior ē zel? in vxorē. q̄ amor filioz i parentes. n̄ dico parētū i filios. Humoz eni ascēdit de trūco ad ramos. s̄ nō redit. Et id nō dixit. qz p̄t h̄ relinquet parētes filios. maxime itelligēdū ē h̄ sp̄ relinquet. i. nō iungēt eis i m̄rimonio. Hic. ij. p̄sonę i lege. xj. i eua gelio plures p̄sonę amonēt a p̄iugio. s̄ est p̄pter hoc scilicet coniugiū relinquet homo patrem et matrem. Et erunt duo in carne vna. id est. vnient ambo in vno carnali opere. Uel erūt duo in carne vna pueri gignēdaz.

Non enim ex sanguine uno sed ex sanguinibus
parcat puuli caro. Et sic sunt duo personali-
ter erunt in in piugio una caro in alijs duo
quod neuter his potestatem suam carnis.
De stam innocente eorum ante peccatum.
Capitulum XX.

Rat autem vter

quod nudus nec erubesceret. Nihil
putabat vel adu. quod nihil senserat refrenan-
du. sic non erubescit si quis viderit manum et ca-
put et pedes nros. Inordinat enim motus me-
brorum ipsa facta pudenda. Sic et pueri si videan-
tur pudenda eorum non erubescunt quia beneficio
statim motu erubescibile non dum senserunt qui
pudendus est et inordinat quod non sine peccato
fit. nisi raro spe. plis excusat. cum tamen excusari
potest a peccato. rubeo carere non potest. Unde
sanctus zacharias cum sancta elizabeth cognos-
ceret ad gignendum sanctum precursorem domini. tamen
videri noluit. Et quibusdam visum est deum prece-
pisse vtriusque de abstinentia pomi. huiusmodi peccatum sit.

De suggestione serpentis siue de-
monis. Capitulum XXI.

Eripes erat cal-

lidior cunctis animantibus et regibus et natu-
raliter et incidet. Incidit enim quod plenus erat
demone. Lucifer enim deiectus a paradiso spiri-
tu inuidit homini quod esset in paradiso corpori-
tatis. scilicet si faceret eum transgredi quod et ille eicere
tur. Timens vero de peccato a viro mulierem mi-
nus puidam et ceream in vitium flecti aggressus
est. Et sic per serpente. quod tunc serpens erectus erat ut
homo. quod in maledictione prostratus est. et adhuc ut
tradit per bareas erectus incedit. Elegit etiam
quoddam genus serpentis ut ait beda virgineum
vultum habens. quod similia similibus applaudunt
et mouit ad loquendum linguam eius. tamen nescit
sicut et per fanaticos et uerguminos loquitur
nescientes. et ait: Cur precepit vobis deus. ut non
comederetis de omni ligno paradisi. ut com-
mederetis de ligno. sed non de omni. Querit
ut ex responsione occasionem inueniat dicendi
ad quod venerat. Et sic factum est. Cum enim quasi du-

bitando dixit mulier. ne forte moriamur. quod du-
bitas ad quilibet prece de facili flectit. unde se-
cundum impatiens ait. Nequaquam moriamini
inno. et nolens vos similari ei in scientia. et scies
quod cum comederetis ex ligno. et eritis sicut deus. scilicet
tes boni et mali. quasi inuidus prohibuit. Et
elata mulier. volens similari deo acquieuit.
De esu pomi et statu post peccatum.
Capitulum XXII.

Idit quoque

mulierem et prius
est mundum. et ex odore vel tactu notans quod ad-
rescendum suauiter comedit. deditque viro suo
forte sermones verbis persuasibilibus quod transiit
legislator breuitatis causa. Qui et ei facile
acquieuit. quod cum crederet plus mulierem sta-
tim morturam iuxta verbum domini. et vidisset non
fuisse mortuam. dicitur a domino estimauit quasi
tamen ad terrorem et comedit. Et apti sunt oculi
eorum. in visu tale quod preceperunt. quod non ante. dis-
conuenientiam. et nuditatem. Vel non de oculis cor-
poris intelligendum est. cum dictum sit. Vidit mulier
lignum etc. Non enim accesserat ad lignum quasi pal-
pones. Sed oculos eorum dicitur occuparet et
et cognitionem eius. Erant enim in eis naturales
motus occuparet. et repressi et clausi. ut in pueris
usque ad pubertatem. et tunc tanquam riuuli aperti
sunt et cesserunt moueri et diffundi. quod cum plus in-
se esse non sensissent. tunc expti sunt et cognoue-
runt eos. Et sic inobediens fuerunt suo supe-
riori. sic et membra cesserunt moueri. et sua se-
rius. et ratione. Et primum motum occuparet. et co-
trarium rationi senserunt in genitalibus. et sua se-
moueri videtes erubuerunt. Unde et illa pudenda
dicta sunt. Et cetera quod dem membra ad nutum
homo stant aut mouentur pudenda non. Quia
vero sic est porta paginis et inobediencia me-
brorum. quasi signum inobediencie parentum scriptum
est in porta. Et cognouerunt se nudos. in discor-
uenire pudenda. et erubuerunt videri pudenda.
Tunc ioseph tradit. scientiam cognoscendi
se nudos. et intelligendi confusionem suam habuit
se ex esu ligni. quasi hunc effectum naturaliter ha-
betis. dicens: Istam namque plantatio causa acu-
minis erat et intellectus.

De maledictionibus serpentis viri
et mulieris. Capitulum XXIII.

Hinc fecerunt si-

bi perigomata. id est succinctoria.
quasi bracas breues. ut campestris. Nec si-
ne causa de folijs si-
cum. quod de succo eo-
rum si terat caro hominis
iuncta. statim ibi se-
dit voluptas. pruri-
ginem. ut quasi per huiusmodi
luta sit. quod pruriginem voluptatis iam in carne
senserant. quod prurigo designat pruriginem vo-
luptatis quam ipsi habuerunt. Hinc quod dicitur
cuius fuisse arboris prohibita. Et audierunt
vocem domini ambulantis. ut ex ipso suo motu
iam videret eos arguere. quod non iterum in pre-
cepto. Loquebat autem per subiectam creaturam eis.
Et absconderunt se a facie dei in medio lignorum.
Vocauit quoque dominus virum. cui dederat preceptum.
et increpando non ignorando ait. Ad ad vobis es
quod dicitur. Vide in qua miseria es. Quia ait. Abscon-
de me. quod nudus eras. Stulta misio. quasi displice-
ret nudus. quod talis fuerat factus. Et ait dominus
Quis hoc indicauit tibi nisi quod de ligno co-
medisti. Ille vero non humiliter confitens. sed pe-
catum in vxore reuoluit. imo in ipsam mulierem
datoris ait. Mulier quas dedit mihi sociam.
dedit mihi de ligno. et comedi. et ad mulierem
ait. Quare fecisti. Nec ipsa se accusauit. sed
obliquauit peccatum in serpente. tacite vero in
autorem serpentis. Serpens vero non interrogatus
quod per se hunc fecerat. sed diabolus per eum. Et maledi-
ctus est. incepit a serpente. ordine seruans et co-
gruum maledictionum numerum. Serpens enim et
plus et plus peccauit quod in tribus mulier post. et
minus eo. sed plus viro. quia in duobus. homo
postremo et minus. quod in uno. Serpens inuidit
mentis est. accepit. His tribus reddita sunt
tres maledictiones. Quia inuidit hominis excel-
lentie. dictum est ei. Super pedem tuum gradieris.
Quia mentis est. punitus est in ore. unde terra
comedes omnibus diebus vite tue. imo abstulit ei
vocem et posuit ei venenum in ore. Quia accepit
accepit. Inimicitias ponam iter te et mulie-

rem. Hinc innuit quod eua pernituit. Ipsa con-
teret caput tuum quod naturaliter fuit serpens
quasi sedem vite. Et tu insidiaberis calneo illi
maxime. Et sicut naturale odium est iter equis
et grifos. lupos et canes. sic inter hominem et ser-
pente. Sicut enim venenum serpentis hominem.
sic sputum hominis ieiuni perimit serpentem. Et
quod adhuc nudus erat. serpens modo hominem
timet nudum et fugit. et in vestitum insilit. In
duobus peccauit mulier. Superbiuit et ve-
titum comedit. Quia superbiuit. humili-
uit eam dicens. Sub potestate viri eris vio-
lenta. ut etiam vulneribus affligat in defloratione.
Nunc quidem subdita est viro conditi-
one et timore. cui prius subiecta fuerat. sed
amore. Et quod in fructu peccauit. in fructu suo
punita est. Unde dictum est ei. In dolore pa-
ries. Quod dictum est ei. in dolore. maledictio
est. sed paries. benedictio est. Maledicta enim
est sterilis. Et ita in puniendo non est oblitus
misereri deus quod etiam in alijs maledictioni-
bus hominum notandum est. Adam quod in solo
estu peccauit. in labore quod eredi sibi edulij pu-
nitus est sic. Maledicta terra in opere tuo
scilicet pro opere tuo. in pro peccato. per quod factus
est. ut terra quod bonos plus et vberes fructus
sponte faciebat. deinceps raros nec sine ho-
minis labore. quandoque etiam per fructibus spi-
nas et tribulos germinabit. Et addidit. Et
comedes herbas terre. quasi etiam in hoc par-
eris iumento. Terra autem maledixit. quia
de fructu terre transgressio facta est. et non
aquis. Inde est quod comedit dominus piscem. sed non
legit comedisse carnem viuentium de terra male-
dicta. nisi forte de agno pascale. per precepto le-
gis. Addit quoque de labore. In sudore vultus tui
vesceris pane tuo. donec in terram reuertaris
id est donec moriaris. quod terra es. et in terra ibis
Pulchre dictum est ibis quod in eodem statu stetit
les donec transires in melius si velles. modo de
miseria in miseria ibis more fluentis aque.
Et tunc adam plagas miseriam posteritatis sue
vocaui vxorem suam eam ut dictum est.

De eiectione eorum de paradiso
et romphea ignea. Capitulum XXIII.

Historia

Eecitqz de'ade

7 vxori ei' tunicas pelliceas. i. d. pel
lib' mortuoz aialiu. vt signū sup mortalita
tis secū ferrēt. 7 ait. Ecce adā factus est q̄si
vn' ex nobis. yronia est q̄si voluit eē vt de'
s̄ i euidentē modo q̄ non est. Nec ē vox dei
insultātis. s̄ nos a supbia corrigēt. 7 ē vox
trinitat. Vel ē vox dei ad angelos. 7 ē vox
plāgētis: qd̄ p̄t̄ qz fac' est a me. vt eēt q̄si
vn' ex nob̄ si stetit. Nūc ḡ ne forte mittat
manū suā. et sumat
d ligno vitē. 7 come
dat. 7 viuat i gnū.
Apeho pelis est q̄si
videte vl' caute vl'
eicite eum. Dura vi
detur dei sentētia ḡ
p̄dictis p̄gnis p̄gnā
eiectionis addidit.
Sed contra. Hāc
enī p̄gnā quā vede
rat misericorditer tēptauit. vt verū d̄ eo ap
pareat. Lū irat' fu
erit misericordie re
cordaber'. qz cui vi
cturi erāt i miseria.
q̄nto esset vita diu
tunior. tāto misera
bilior. Si ḡ gustas.
sentē ligno vitē di
utius vinētes. diu
ti' miseri eēt. Nec
est mirū. si etiā post
petiū p̄ esū ligni illi'
diut' vixisset. cum
adhuc sint quēdaz
insule viuentium i
quibus nullus mor
rit'. sic etiā lanugo
fit in folijs arborū
apud seres. cui' esu
vita prelatur. Etiā
alexāder scripsit ari
stoteli d̄ sacerdotibz
arborū solis 7 lung.

q̄ esu pomoz lōgil
simā agant vitā. Et
sic dixerat emisit eū
dñs de paradiso vo
luptatis. vt oparet
terrā de q̄ assump'
est i agrū scz dama
scenū de q̄ sumpt' fuerat. in q̄ cayn abel suā
frēs iterfecit. iuxta quē adā 7 eua sepulcū sūt
in spelūca duplici. Et collocauit an̄ paradi
sum voluptatis ceterubin et flāmē gladiū
atqz versatīle. vt angel' arceret diabolum.
ignis boīez. Vel ministerio angeloz posuit
ignē ibi q̄ includeret paradisi ingressū. qui
noīe gladij nō cuiuslibet s̄ versatilis d̄. id
est. vtrobiz secantis. qz p̄gnā fuit boīez in
vtraqz pte sui puniri i aia scz 7 i corpe. Al
dict' ē versatilis. i. ap' ad versandū. i. tol
lendū cū de' vellet. Ablat' enī fuit ad tps in
stantibz belya 7 enoch. penit' vero non. do
nec i morte chrisi fuit extitit'. Si queritur
qd̄ consumebat ignis ille. Potest dic' qz
qdā species ē ignis. sicut i vita beati nicolai
legit'. cui si manus adhibēs ardorem sentis
sed non patet adustionē. nec eget materia
quā cōsumat. et aliter vit spiritū. Iterum
si q̄ritur. quare p̄misit deus boīez temptari
cum eū sciret lapsurū. Et de multis in hanc
modū dicim' quātū ad p̄sens attinet op'
qz sic voluit. Si q̄ritur. cur voluit. insipida
est q̄stio querere causam diuine volūtatē.
cum ipsa sit summa causa oīz causarū.
Degeneratiōibus adē. La. xxv
Daz cognouit
vxorē suaz s̄ nō in paradiso. sed iā
reus 7 cicut'. Idēuiter legislator generatio
nes adē trāsīt. festinās ad tēpora abraz pa
tris bebrorū 7 plures subitcet adē filios 7
filias. Sed met hōdīus martyr orauit dum
esset i carcere. 7 reuelatus ē ei a spiritu de p̄
cipio 7 fine mūdi. qd̄ 7 orauit. 7 scriptum l̄
simpliciter reliq̄t dicens. qz virgines egressi
sunt de paradiso. Et āno vitē adā. xv. nat'
est ei cayn. et soror ei' chalmana. Et si enim
fact' est adam quasi in grāte. xxx. annoz tū

re tuo. Nemo dicat
eis aue. qz nondum
mutatū erat nomen
euz. qd̄ in salutatiōe
beatę virginis marię
factum est.

Genesis

fuit vni' diei 7 anni. 7 post duoz annoz et
enā. 7 sic de ceteris. Et potuit an̄ cayn mul
tas genuisse qui tacetur hic. Post alios. xv
ānos. nat' est ei abel. 7 soror ei' deltoia. An
no vitē adam. c. xxx. cayn occidit abel. 7 iux
sunt eum adam 7 eua centum annis. Tanc
nat' est ei serb. xxx. anno p̄mē ciliadis. id est.
p̄mē grātis. Annum sc̄culum scz spatiū mil
le annorum ciliadē
dicimus. Inchoat
enī met hōdī' sc̄cula
post. cc. ānos adē. 7
vocat sc̄culū vnā ci
liadē. Et p̄sonat in
B. lxx. q̄ dicit adāz
cc. xxx. annoz eē euz
genuit serb. s̄ tū in
bebrgo ē. c. xxx. S̄
tū redeam' ad bre
uitatē genesis. Lō.
cepit eua et peperit
cayn q̄ interpret' possessio. rurūqz peperit
abel qd̄ sonat lux' vel meror vel pauor. q̄si
cito trāsiturus tāqz noīe. p̄batū fuerit. qd̄
de ipso futurū erat. tū s̄m iosephū interp̄ta
tur nihil bic. qz non reliquit lemen sup ter
ram. Abel fuit pastor. 7 cayn agricola. Lum
enī esset malignissim' vt etiā auaricię p̄sule
ret lug' p̄mus terram incoluit.
De oblationibus fratrum.
Capitulum. xxvi.
Est multos di
es obtulerūt dño munera cayn de
frugibus. abel s̄m iosephū lac. et p̄mogeni
ta agnoz. Moyses ait de adipib' eoz. id ē
de pinguioribz gregis etiā obtulit. Credit'
adā in spū docuisse filios vt offerrent deci
mas deo 7 p̄mitias. Et respexit de' abel 7 ad
munera eius. ad cayn vero 7 ad munera ei'
nō respexit. qz placuit deo abel. 7 p̄ ipso pla
cuit oblatio eius qd̄ quō cognitum fuerit.
alia trāslatio aperit. Inflāmauit de' super
abel. 7 sup munera ei'. Ignis enī de celo ob
lationē ei' incēdit. vt legit' belye factū i car
melo et leuitico sub moyse. Munera vero

cayn ex auaricia bōis nata. deo non placue
rūt. Iratusqz ē cayn 7 cōdidit vult' ei' ḡ ve
recūdia. minorē sibi p̄latū vidēs. Incepās
ergo dñs cayn ait. Quare irat' es? Rōne si
bene egeris recipies p̄miū. scz a me vel p̄ reci
pies theodocio posuit acceptabile erit mu
nus tuū. Sin autē male. statim peccatus in
forib' aderit. i. p̄gsto est. 7 i volūrate p̄ quā
ingressus es ad opus. Sed tū qz liberi es ar
bitrj sub te. i. in p̄tate tua erit appetit' eius
peccati. 7 dominaberis illi' si voluerit. Alia
trāslatio habet. Quare cōdidit vult' tuus.
Rōne si recte offeras. 7 recte non diuidas
peccasti. Quiesce. Ad te cōuersio eius. et tu
dñaberis illi'. i. in te ē vt a peccato p̄uerta
ris. Recte obtulerat qz deo. qz creaturā cre
ator. s̄ nō recte diuilerat. qz lapsū q̄ meli
or erat oblatiōe obtulerat diabolo. Vel nō
recte diuisit. qz meliora sibi retinuit. Ipicas
ho attritas 7 corrosas sc̄c' viā dño obtulit
Demorteabel. Lapi. xxvii.

Quidens itaqz

cayn fratri suo dixit ad eū. Egi di
amur foras in agrū vel trāseamus. Dic' bie
ronymus. qz s̄ lupflue in samaritanorū li
bris 7 nōz reperit'.
Nō enim legit' qd̄
dixerit ad eū. s̄ itel
ligēdas ē qz dixerat
ei verba dñi incre
pātis scz. Et tūc cō
lurrexit adūsus abel
7 interfecit eū. 7 dixit dñs ad eū: Ubi ē abel
frater tu'. Nō ignorando s̄ increpādo im
propēras fratricidiū. Qui cū vellet occulta
re factū. dixit deus: Uox sanguinis fr̄is tui
abel clamat ad me de terra. i. notoriū ē qz fe
cisti. qz effusio sanguinis s̄ indicat. nec eget
accusatore qd̄ in euidentē ē. Inde ē qz i eccle
sia quorundā mos est. etiāz si nemo accuset
p̄ sanguinis effusione suspecti in loco sacro
trahunt in causas. qz sanguis clamat. qd̄ si
negauerint. iudicio dei examinent. et iura
mento. Nūc ergo maledict' eris sup terraz
ragus 7 pfugus. Merito ille maledictur.
b 2

7 non adā. qz scīs iste pnam pme pvari-
 cationis. inde fratricidiū addidit. Timens
 ergo caym ne vel bestie deuoraret eū si egre-
 deret ab hoīb. vel si maneret cū eis occide-
 ret eū p peccato suo. damnās se 7 desperās
 ait: Maior est iniquitas mea q̄ vt vniā
 merear. Omnis qui
 iuenerit me occidet
 me. Ex timore hoc
 dixit. vel optando
 dixit. q̄ si vniā occi-
 dat me. Dixitq̄ ei
 deo: Nequa q̄ ita fiet. Non cito. s. morieris
 s. oīs q̄ occiderit caym. supplendū ē. libera-
 bit eū a timore a labore et miseria. Et tunc
 addit impersonaliter septuplū punit. i. pū-
 tio fiet dō dū viuet in pnia. vsq̄ ad septi-
 mū lamech. qd̄ psonat trāslatiōi. lxx. Dīs q̄
 occiderit caym. septem vindictas exoluet.
 Tradit qd̄ pgnā ei durasse vsq̄ ad septi-
 mā ei generationē. qz septē peccata cōmisit
 qd̄ recte dignis fratri inuidit. dolose egit
 vocans i agrū occidit. paciter negauit. de-
 sperauit. pgnitētiā dānatus nō egit. Vel
 oīs q̄ occiderit caym septuplū punitur. id
 ē. plus q̄ ipse caym p. p. h. b. i. d. e. h. m. i. d. i. j.
 q̄ nō dūz fuerat facta caym. Et posuit tē-
 signū i caym. tremorē capitis. vt sic sciret a
 dño punit. 7 excomunicat. 7 indignū mife-
 ricordia. ne iterficeret. Tūc egressus a facie
 dñi habitauit ad plagā oriētālē eden. id ē
 deliciaz nō in delitijs. s. versus terram deli-
 tiaz. Joseph ait. et multā pagrans terras
 cū vxore sua chalma
 na collocat. ē in lo-
 co q̄ naida nūcupa-
 tur. q̄ ei etiā filij na-
 ti sūt. Hieronymus
 tñ dicit: Non ē terra
 nayda vt vulg. no-
 strū putat. s. habita-
 uit in terra nod. i. instabilis 7 vagus qd̄ so-
 nat nod. 7 dicit caym nod.
Degenerationibus caym.
Capitulum. XXVIII.

Dignouit caym

vxore suā q̄ peperit enoch. 7 fecit ci-
 uitate. 7 dixit eam enoch ex nomine filij sui
 enoch. Hic p̄t̄ q̄ iā multi homines erāt. 7 si
 nō dicat eoz generatio. q̄s p̄uocauit caym
 ad vitē faciendā quoz auxilio eam fecit. Et
 ait ioseph. qz rapinis 7 violētia opes pgre-
 gans suos ad latrocinia inuitabat. 7 simpli-
 citate vitē boiuz ad innētionē 7 ineq̄litatez
 p̄m̄tāuit mēsurarū 7 ponderū 7 ad callidi-
 tate et corruptionē p̄duxit. Termios terre
 p̄m̄ posuit. ciuitates munivit siue murauit.
 7 timēs q̄s ledēbat ob securitate suos i v-
 bib. collegit. Porro enoch genuit irad. q̄
 mania bel. q̄ matufael. q̄ lamech. q̄ septim.
 ad adā 7 pessim. q̄ p̄mus bigamiā introdu-
 xit. 7 sic adulteriū p̄ legē dei nature 7 dei de-
 cretū cōmisit. In p̄ma enim creatiōe vnica
 vnico facta ē mulier. 7 de p̄os adē de creue-
 rat. Erūt duo i carne vna. Accepitq̄ duas
 vxores adā 7 sellā. Bennitq̄ ada iabel. qui
 adiuuenit portalia pastoz tentoria ad mu-
 tāda pascua. 7 greges ordinauit. 7 caracte-
 ribus distinguit. separauitq̄ s̄m genera gre-
 ges ouīū a gregib. hēdozū. 7 s̄m q̄litate. vt
 vnicolores a grege sparfi velleris. 7 s̄m eta-
 tem. vt anniculosa maturioribus. 7 cōmissu-
 ras certū tēporib. faciēdas itellexit. P̄omen-
 tis ei. tubal. pater canētū i citbara 7 orga-
 no. P̄dō instrumētōz q̄ dē q̄ lōge post inuen-
 ta fuerūt. s̄ innētoz fuit mulice. i. cōsonātia.
 rū. vt laboz pastoralis q̄ si in delicias verte-
 retur. Et qz audierat adā p̄bas se de duo-
 bus iudicijs. ne periret ars inuēta scripsit
 eā in duab. colūnis. in q̄libet totaz vt dicit
 Josephus. vna marmorea. altera latericia
 quaz altera nō diluere. diluuiō. altera nō
 solueret incendio. Marmoreā dicit ioseph.
 ad huc esse in terra syrica. Sella genuit tu-
 balcaim. q̄ ferrareā artem p̄m̄ iuenit res
 bellicas prudēter exercuit. sculpturas operū
 in metallis i libidine oculozum fabricauit.
 Quo fabricate tabal de q̄ dicitū ē sono me-
 talloz delectat. ex p̄dētib. eoz. p̄p̄ositiōes
 7 p̄sonātiās eoz. q̄ ex eis nascūt. excogitauit

quā inuentionē greci pitagore attribuunt
 fabulose sicut 7 ex ope fructū. excogitauit
 operari. i. sculpere i metallis. Cum enī fructi-
 ces incēdissent i pascuis. venē metalloz. su-
 xerūt i riuulos. 7 sublate lamine figuras lo-
 coz i quibz iacuerāt referebat. Soroz vero
 tubalcaim. noema. q̄ iuenit artē variē textu-
 re. Lamech autē s̄m iosephū res diuinas sa-
 piēter sciens vidēs caym cōmuni p̄ne sub-
 iacere. sibi vero debere maiore p̄nā. s̄ dicit
 s̄ mulierbo suis sic. qm̄ occidi virū i vuln.
 meū. 7 adolescentē in liuoz meū. septuplūz
 dabit vltio de caym. de lamech vero septu-
 agies septies. Lamech vero vir sagittarius
 diu viuēdo caliginē oculoz incurrit. 7 hīs
 adolescentē ducē. dū exeret vnationes
 p̄ delectatiōe tñ 7 vsu pellū. quia non erat
 vsus carnū an diluuiū. casu iterfecit caym
 iter fructa estimans feram. quē qz ad indi-
 ciū iuuenis dirigēs sagittā interfecit. Et cū
 expiret q̄ boiez lcz caym interfecisset irat. il-
 li cū arcu ad mortē p̄terauit eū. Occiderat
 s̄ caym i vulnere adolescentē in liuoz vulne-
 ris. Vel vtrūq̄ occiderat in vuln. 7 liuozē
 suū. i. in dānationē suā. Et ideo cū peccatū
 caym punitū eēt septuplū vt dixim. suū pu-
 nitū ē septuagies septies. i. lxx. aīz 7 septem
 egressē de lamech in diluuiō perierūt. Vel s̄
 numero maioritatez p̄ne tñ notat. hebz.
 ait: Mulieres suz sepe male tractabāt eum
 An ipse irat dicebat eis se pati s̄ p̄ dupli-
 ci homicidio qd̄ egerat. tñ terrebat eas sub-
 tendo p̄nā. q. d. Cur me vultis interficere:
 Si autē punit q̄ me iterficier: q̄ q̄ caym.
De seth et eius generatione.

Capitulum. XXIX

Dignouit quo

qz adam ad huc vxore suā q̄ pepe-
 rit filiū 7 vocauit eū seth. Dicit strabus post
 mortē abel vouisse adā nō vltra vxore suāz
 se cogniturū. sed deo iubēte p̄ angelum fre-
 git votūz vt dei filius de eo nasceretur. Tñ
 iosephus dicit. qz
 abel extincto et caym
 effugato. adā de p̄
 Legit adā. xxx. habu-
 isse filios 7 totidē fili

creatiōe filioz cogi
 abel. et vehementer
 cum generationis amor angebat. hāc cogi-
 tationē p̄pagatiōis potuit vocare strabus
 s̄ceptū dñi. qz iusserat. Crescite 7 multipli-
 camini. S. 7 seth natus est fili. quem voca-
 uit enos qd̄ sonat homo vel vir q̄ si rationa-
 lis 7 forte. qz p̄mus cepit inuocare nomē dñi
 forte inuenit verba de p̄catōia ad inuocā-
 dū dē. S. pleniq̄ hebz. qz arbitrat q̄ ima-
 gines ad honore dei excogitauerat 7 errant
 Vel forte ad excitandaz pigriciā memorię
 dei effigauit dñm vt modo sit.

Epilogiū interfecit. La. XXX.

It ē liber gene

rationis adē. Repetit de generati-
 one adē. vt integrū ordinē genealogię p̄-
 sequat. An quidā incipiūt ab adā p̄mam
 statē. Alij a seth. quib. assentit method. et
 ideo s̄ dicit. qz de abel nullus natus ē. 7 ge-
 neratio caym tota perijt in diluuiō. Vixit
 adā. c. xxx. annis. 7 genuit seth. ad imaginē
 7 similitudinē suā. ipse ad imaginē dei. reli-
 qui ad imaginē eius. qd̄ fere idē est. Vel po-
 tius mortalis mortales. An q̄lis terrenus
 tales et terreni. Forte moyses. c. ānos lu-
 adē p̄termisit. qz vt dixim. lxx. et method.
 7 iosephus. cc. xxx. annoz euz fuisse scribunt
 cū genuit seth. Iste genuit enos. q̄ caynan.
 qui malaleel. q̄ iaret. q̄ enoch. qui matufa-
 lem. qui lamech. q̄ noe. Sicut s̄ i generati-
 one caym septim. s. lamech fuit pessim. ita
 i generatiōe seth septim. s. enoch fuit opti-
 mus. Et trāslatit illū de in paradisu volu-
 ptatis ad tps. vt in fine tēpor. cū helya con-
 uertat corda patrū
 i filios. Iudci tamē
 causam hui. trāsla-
 tionis attribuūt po-
 ti. septenano q̄ lan-
 citati eius. qz plu-
 res legunt sanctiores eo. quoz nullus trāsl-
 latus ē. In tantū enī aiunt deuz omnia sub
 septenario disposuisse. q̄ etiā dicit eū septē
 cēlos creasse. 7 cuiq̄ nomen suum datum.
 b 5

Induces i arcam. i. flua.
 binata. i. mascula
 7 feminā. De imūdis enī aīalib⁹ fuerūt ibi
 tū duo. fm gen⁹ suū. de mundis vero septē
 Imūda vero vocat ea moyses fm temp⁹
 suū quē scy lex mosaica vocat immūda
 Vel tunc dicta sunt imūda. quē etiā tūc
 naturaliter elui totū non erāt apta. Ideo
 dīpi naturaliter. qz nīsa ad huc ad edendū
 concessa. Collesqz tecum ex omnib⁹ q̄ mādi
 possunt. vt sine tam tibi p̄ illis in escam. Si
 queritur vtrum de minutis vel immūdis
 animāibus aliqua introducta sint ad hūc
 numerū. Dicit aug⁹ qz quē non generant d
 coitu. non fuit necesse esse i arca. quē scilicet
 de paluere vt pulices. vel d humoribus vl
 coreptionib⁹ nascunt. Qd aut ex coitu ge
 neratū tūc introducta sint innuit cum ad
 die fm gen⁹ suū. vel in genere suo. Quērit
 etiā si sine transgressione mādati ibi aliq̄
 fuerūt inclusa. quē necessitas coz alēdozū
 quē vscunt carnib⁹ coegisset includi. Dic
 angustin⁹ posse esse p̄ter carnes alimēta cō
 munia. maxime cum ea q̄ carnibus vscunt
 fico 7 castanea vsci possunt. p̄cipue cū oib⁹
 vsci cogat fames. Forte nōdū etiaz anima
 lia carnib⁹ vscabant. sicut nec boies. Fecit
 qz noe cuncta q̄ sibi dñs p̄ceperat. Sexcēte
 simo anno vitē suę ingressus est noe in arcā
 cum omnib⁹ quē dixerat ei dñs. quē 7 nūta
 diuino 7 angelo p̄ ministerio ad ducta sunt
 mense scō. die. xvij. q̄ ab hebzis nysan dī
 a latinis mains. a macedonib⁹ dion. Moy
 ses aut in legitimis nysan. i. apulem p̄mum
 mēsem cōstituit fm iosephū. In p̄tractib⁹
 vero. i. in merab⁹ faciendis et in alia guber
 natione seculi tēpōz decreta 7 vsualē ordi
 nem mensū seruauit. Dicit iosephus qz ab
 adam vsqz ad h̄ tēpus fuerūt anni duo mi
 lia. sexcenti. lvi. quod in sacris litteris cōscri
 ptam integritate signatum est.

De inundatione et cathadismo.
 Capitulum. XXXIII.

Ingresso noe in
 arcam rupti sunt fontes abyssi. id

est. aque que sunt in viscerib⁹ terre. et cata
 ractē celi. i. fenestras aperti sunt. id est. nubes
 Cataractē p̄prie sunt meat⁹ nūli flūij cū ni
 lus p̄ septem ostia sepatur. vel loca eiusdes
 q̄ cata dupla dicunt. Abusue qlibet aqua
 rum meatus dicitur initialis. i. cataractē.
 Et pluit sup̄ terram. xl. dieb⁹ 7 noctib⁹. 7 cie
 uata arca in sublimē ferebat. 7 sup̄ omnes
 montes excreuit aqua altior cubitis. xv. vt
 ablueret sordes aeris. Alēqz ascenderant
 opera boiū. vsqz ad eundem locū ascendet
 ignis iudicij ob aeris purgationē. S; non
 videntur opera hominū tūc ascendere potuis
 se. cuz olimpus vsqz ad liquidum aera va
 dat. sup̄ quē itē inscripte in puluere p̄ ānūz
 reperiunt stellas immobiles. qz vnu tele
 re non poterant. p̄pter altitudinem montiū
 vbi pro nimia aeris raritate ne etiam aues
 viuere queunt. nec philosophi ascenderes
 absqz spongijs plenis aqua aliquantulum
 ibi manere poterūt. quas nanib⁹ apponen
 tes. crassiorē inde aera attrahēbant. Sed
 sunt qui p̄ntant altitudinem montiū tūc
 non fuisse tantam quanta nunc est. vel for
 tasse in sublimibus sacrificantes ignē accē
 dere potuerunt. et aera maculare. Et cuz in
 trasset noe clausit ostium deus. 7 bitumina
 uit exteri⁹ et mortua est omnis anima vi
 uens super terram. et obtinuerunt a que ter
 ras. ita exaltatē. xl. dieb⁹ ab illa. i. die qua
 ingressus est noe. Post dies. xl. experūt aq̄
 minui mense. vij. ita qz xvij. die mēlis req̄
 euit arca super montes armenie. Illic arce
 reliquias vsqz nunc p̄uinciales ostendūt
 Quis diluuij et arce vt ait iosephus. me
 moriā faciunt etiā qui barbaroz hystorias
 p̄scripserūt. De qua berofus calde⁹ sic ait
 Dicit nauis ei⁹ q̄ i armenia vxit circa mē
 tem cordicū ad huc aliqua ps esse 7 quod
 dam bitumen exinde tolli. quo maxime bo
 mines ad expiationem vtuntur. Deminic
 eiusdem hieronymus egyptius qui antiq̄
 tatem conscripsit. Danalles damascenus
 de eiusdem sic ait. Est super numidiam excel
 sus mons in armenia. qui baris appellatur

in quo multos confugiētes. sermo est dilu
 uij tēpore liberatos. et quēqz in arca simul
 deuectum. Decimo tandem mense prima
 diemēns apparuerunt cacumina monti
 nm. Cūqz transissent. xl. dies aperuit noe
 fenestram. 7 emisit coruū. qui nō reuerteba
 tur forte interceptus a quis. vel inueniēs su
 permatans cadauer in aquis. est illectus eo.
 Tamen iosephus ait. qz cuncta reperiens
 inundantia regressus est ad noe. Emisitqz
 post eum columbam. quē cum non inuenit
 set vbi requiesceret pes ei⁹ reuersa ē ad noe
 Sed nōne cacumina montiū iam erant nu
 data. Forte nōdū siccata. 7 sic in paludere
 quiescere non potuit sicut nec in aqua. Vel
 p̄ recapitulationem p̄us potest intelli q̄ fa
 ctum. 7 postea dicit. Post dies septē iterū
 emisit eam. quē vespere redijt ferens ramūz
 oliuę virentem. Post alios septem emisit
 eaz quē non est vltra reuersa ad eū. Igitur
 sexcentesimo p̄mo anno vitē noe p̄mo men
 se. prima diemēns aperuit noe tectum ar
 ce. et vidit qz exicata esset terre superficies
 sed egrediendi expectabat dñi p̄ceptus.

De egressionē noe et yri.
 Capitulum. XXXV.

Ense secundo.

xvij. die mēlis dixit dominus ad
 noe. Egredere de arca tu et vxor ma. filij tui
 et vxores filiorum tuorum. Coniunctim ia
 bentur exire. qui distancim intranerāt. Ac
 si diceret eis: Nunc redijt tempus ample
 ctendi. vt multiplicemini super terrā. Vox
 enim subiunxit: Crescite et multiplicamini.
 Egressus est noe cum vniuersis quē erāt
 cū eo. eadem die qua ingressus fuerat reuo
 lato anno. Ingressus est autem. xvij. luna
 mensis secundi. licet habeat alia translatio
 xvij. 7 egressus est. xvij. luna. qz quota est
 luna hodie. si. xj. addas tota erit eodem die
 reuolato āno. si hodie p̄ma. eadē die sequē
 ti anno. xij. Recte moueat qz dixi egressum
 xvij. luna cū liber dicit. xvij. Potuit enī
 et qz vltra septimę diei 7 xvij. lunę egres

sus sit iam iminēte. xvij. Media vero tpe
 quolibet noie extremoz sepe nominant. vt
 cū dñs crucifixus fuit inter tertiam 7 sextaz
 qdam euāgelista dicit hora tertia. ali⁹ sexta
 Vel pot⁹ fm noia septem diep. si tertia fe
 ria est luna. xvij. reuolato anno in eadē ter
 tia feria erit luna. xvij. quia cōput⁹ diez
 p̄ vnā diem vscēdit in martilogio. Verbi
 gratia. Valende ianuarij sunt in dñica die
 7 luna. vij. reuolato anno in kalendis ianū
 arij. reiterata luna erit. xvij. si kalēde crūt se
 cunda feria. Ergo dñica die ante kalēdas
 erit luna. xvij. et sic dñica in dñicam reuo
 lato anno non addūt lunę nisi decē. sed
 a kalendis in kalēdas vndecim. Et edifi
 cavit noe altare domino. 7 de mūdis anima
 libus septimus obtulit dño. Ideo enī iusse
 rat dñs septem fm genus suūz induci vt se
 ptimo oblato. sex sufficerent propagandi.
 Locum aut quo egressi sunt armenij egres
 soriam vocant. Filij vero noe dixerunt thā
 non. id est. vij. pro numero egressoz. Ob
 hoc quoqz vt qdam tradūt. noe fecit altare
 d. vij. lapidibus. Et odoratus est domin⁹
 odorem lauauit. 7 ait ad noe. Non vltra
 maledicaz omni terre. p̄pter boies qz proni
 sunt ad malū. Temp⁹ aut sementis et mes
 sis 7 frigus 7 estus. noz 7 dies nō req̄scēt.
 Forte nōdū ita plene distincta erāt. iij. tpe
 qz nec vsqz ad diluuiūz aq̄ fuerāt collectę i
 nubes. Et bñdixit eis dominus dicens: Cres
 cite 7 multiplicami
 ni. 7 sit timor vester
 sup̄ cūcta animāria
 terre. Hoc dictū est
 eis i solatiū. ne pau
 sus est.
 sus carniū ante
 diluuiū non erat.
 sed post statim cōces
 sus est.
 bus bestijs opprimi timerent. Quasi ole
 ra virentia prius dederā in cibum. nūc tra
 do vobis animantia. excepto qz carnem euz
 sanguine non comedetis. id est. animal suf
 focatum. Et prohibuit eis deus homiū idiū
 fieri 7 quia maxime timebant. ne dom⁹ nū
 iterū aquas diluuij inundaret super terras
 7 noe q̄tidie orabat ne b̄ fieret vt iosephus
 refert. p̄piguit eis de⁹ qz vltra nō fieret dilu

vinum. 7 i signu scde. De timeant umbres
ris huius poluit arcu dno ei nabib obfes
suu i nubio. Et est
signu duoz iudicij p aqua pteriti ne time
atur. 7 futuri p ignez vt expectet. Inde e q
duos habet colores ceruleu qui est aque. 7
e exterior qz pterijt. 7 rubrum qui e igneus
qui e interior. quia futurus est ignis. Et tra
dunt sancti qd. annis ante iudicium non
videbitur are. qd etiā naturaliter ostēdet
desiccationē aeris iam inceptam.

De ebrietate noe et maledictioe
cham. Capitulū. XXXVI.

Epit noe exerce

re terras 7 plantavit vineā. labru
scas naturales p cultum ad vsum vinez tra
bens bibensqz vinu. sed ignorans vim eius
inebriatus est. Et dormiens nudatus est in
tabernaculo suo. Rudatio enim femozū se
quitur ebrietatez. sicut libido facietate. Sz
cū cham verenda patris vidisset nudata ir
ridens nūciant b fratris. Sed illi palliū
imponentes humeris. et euntes retrorsum
ne viderent operuerūt patris verēda. Pa
tet quia nōdum homines vtebantur femora
lib. Evigilans noe
cuz didicisset quid
fecerat filius suu mi
nor ait: Maledictio
chanaan puer seru
erit fratribus suis.

Semiramis fuit mu
lier q primo adinue
nit bracas 7 vsus ea
rum.

Si qrit quōd cham dicitur minor filius cuz eēt me
dius natu. Potest dici minor. i. indignior
vel forte minor statura. Vel de iafetb dicitur q
cū minor eēt tū prudētiōz fuit cham maio
re. Maledixit autē nō filio s filio filij. qz scie
bat in spiritu filiū non seruiturū fratrib. s
semē eius. nec omnes de semine. sed eos qui
de chanaan. Peccata qdez patrū sepe vin
dicant in filios temporaliter. Et est sensus sic
Nō leter de filio tuo sicut nec ego de te. Et
addidit. Benedictio dno de sem. sit chana
an seru eius. Propetia est. quia puidit
in filijs sem cultum 7 nomē vni dei pman

surum. Et iterum Dilatet de iafetb 7 babi
tet i tabernaculis sem. sicut chanaā serua
Et b ppetia e. Bātes eni q de iafetb vila
tate sūt numero. deo antore 7 i cultu deozū.
deo pmittente post inserte sunt trūco oliuz
Et impleti sūt dies noe. d. cccc. l. āni 7 mor
tuus est. Dicit autē ioseph q nemo putet fal
sa q de antiquoz longenitate scripta sunt
qz ppter virtutes et gloriosas vtilitates qe
ingiter pscrutabāt. i. astronomiā 7 geome
triam de eis ampliora vinēdi spatia cōdo
navit quē aliter di
scerenō potuissent.
Magn' ann' cōple
tur reuēsis planet
annos Per tot eni
annozum curricula
magn' ann' implet.

De dispersione filiozū noe et de
nemroth. Capitulū. XXXVII.

Edict Moyses

ad principium genealogie noe di
cens: Hec sunt generationes filiozum noe
et incipit a iaphet minore vltimo loco po
natur sem. cuius successionem texere inten
dit. Leguntur autem ex eis. h. d. d. d. genera
tiones. qndecim de iaphet. xxx. de cham. xx.
v. de sem. Hi tres disseminati sunt in tri
bus partibus orbis sū alquinū. Sem. asi
am. cham. africam. iafetb. europam sortit
est. Vel exprellius dicitur sū iosephum
Filij iaphet tenuerunt septentrionalem re
gionem. a tauro 7 amano montibus sicilie
7 syrie vsqz ad flumiū thana ym. in europa
vero vsqz ad gadira. Filij vero cham a pro
uincia syria 7 amano et lybano montibus
cunctas terras obtinuerunt quęcunqz ad
mare sunt posite. apprehēdentes etiā eas
quę vsqz ad oceanum sunt. et proprias fa
cientes appellationes. Filij vero sem vsqz ad
oceanum leorsum habitant asiam. et eu
frate facientes initium. Generationi Sem
inlistemus. alias transeantes. hoc tantum
addētes qz chus dicitur filius cham. et fili
us chus nemroth. qui cepit primus potens

esse in terra. 7 robu
sus venator homi
num coram dno id
e. qntor 7 oppres
sor amore dominā
di. 7 cogebat boies
ignem adorare. Ad
hoc cepit parvium
ad dicendū de aliq
qz forū sit mal' qsi
nemroth robustus
venator coraz dno.
Hoc id dicitur qz
metbodi dicit hanc
fuisse v filijs biron
filij sem Quare ho
pimus cepit domi
nari. ostēdit agēs v
qdas filio noe. de q
non egit moyses sic
dicens: Letesimo āno tertij ciliadis nat' est
noe filius in similitudinē ei. 7 dixit eū ionitbū.
Trecentesimo anno
redit noe tonatiōes
filio suo ionitbo. et
dimisit eum i terras
etban. 7 intravit eā
ionitb' vsqz ad ma
re orientis. quod vi
citur eliofctora. id
est solis regio. Dic
accepit a dno donū
sapientię. 7 inuenit
astronomiam. Ad
quē veniens nemroth gigas. y. cubitoz eru
dit e ab eo. 7 accepit ab eo p filiū i q b' locū
regnare cepisset. Ionitbus iste futuros qsi
dam euent' puidit 7 maxime de ortu. iij. re
gnoz 7 occalu eoz p successionē. Quā etiā
plane pphetavit daniel. Et p dicit discipu
lo suo nēroth. q pmi regnarēt de cham de
q belus descēdit. post v sem medi 7 p se 7 grę
ci. post de iaphet romani. A q rediēs nēroth
accēsus amore dominādi sollicitavit genus
suuz de sem. vt imperaret alijs qsi p m geni
tus. s. noluerūt. 7 ideo trālinat ad cham qui

Chaldei ignē adora
bāt et cogebāt alios
idē facere cōburētes
alia idola. Sacerdo
tes ho canopi Ban
diētes qz magnū ido
lū in honore bel for
mauerant remouen
tes coronam aureaz
apposuerunt vas fi
cūle ad modum coro
nę pforatū foraminū
bus cęra obturatis.
Venientes chaldei
apposuerūt ignē 7 li
quefacta cęra aq de
fluēs q erat i corona
extinxit ignē 7 pualu
erūt canopi idola.

acquiēit et regnavit inter eos i babylone
qz inde dicitur e de filijs cham. Sz si vere
fuit de filijs cham tūc nulla ē qstio qre iter
eos regnaverūt. Hui' exemplo cepit regna
re iectan vel ietrā vel vā sup filios sem. sa
sene vel sustene sup filios iafetb. Pamarāt
pbilo iudę. vel vt aliq volūt gētilis pbiloso
pbus in libro qstionū sup genesim. q ex tri
bus filijs noe ad hanc ipso vivente sunt nati
prij. milia viroz. 7. c. ex mulieres 7 pualos
habētes tres sup se duces qz p dīximus.
De turre babylō. Ca. XXXVIII

Est obituꝝ ve

ronoe movētes pedes suos ab ori
ente cōvenerunt duces in vnus i campum
sennaar et timentes diluuium cōsilio nem
roth volentis regnare. cepērunt edificare
turrim q ptingeret vsqz ad celo. habentes
lateres pro saxis. et bitumen pro cemento.
Descēdit autē dñs videret turrim. id est
animaduertit vt puniret. 7 ait ad angelos:
Venite 7 p fūdam' linguā eoz vt non itelli
gat qsqz vocē pmi sui. In hac diuisione
nihil noui fecit de. qz voces eedē sūt apud
oēs gētel. s. dicēdi modos 7 formas diuisis
generib' diuisit de hac turri dicit ioseph
quia latitudo erat ita fortissima. vt ppe eaz
aspicientibus lōgitudo videretur in min'.
Hij vero ventos imittentes euerterunt tur
rim. 7 vocem ppriam vnicuiqz partiti sunt
popterea babyloniā cōtigit vocari ciui
tatem. Babel eni hebrei p fūsiōne appellāt.
De hac turri meminit sibilla dicens: Cum
oēs boies existerent vni' vocis. quidaz tur
rim edificauerūt excellam. tan qz p eā ascen
suri in celū. De campo vero sennaar in regi
one babylonis meminit esicinus dicens: Qui
de sacerdotib' sunt erepti. iouis sacra sumē
tes. i. sennaar babylonis venerūt. diuisiqz
sūt post b diuersitate linguarū. migratiōes
agentes. apprehēdētes mediterranea simul
7 maritima. Nec pter eunduz puto q moys
ses dicit regna filioz chus duos habuisse
filios. saba 7 todan. Ioseph dicit. saba et
iudā. qru iudas egyptiacā gēte despectoz

inhabitās indgīs cognomē suū rediqt. Qd aut dicit de tra sennaar egressus ē assur itelligēdū ē qz nērotb expulit eaz via terra illa 7 turre q̄ erat in re breditario. Ad itelligēdū nō ē de assur filio sem. q̄ inuenit pur purā 7 vnguēta criminū vel cor: pop. a quo chaldeā 7 assyria di...

Prīmū incidēs. Capi. XXXIX.

Meri vero ob

tinuerunt egyptios 7 assyrios ita. In dieb; sarug belus nērotides rex babylonis qz fuit alter belus rex greciē itrauit assyriā. S; parū obtinuit i ea. Quo mortuo fili; ei; nin; totā obtinuit assyriā. 7 ciuitatē in q̄ caput regni erat. itinere triū dierū ampliāuit. 7 a suo note ninuē dixit. Inde ē q̄ q̄dam hystoriē dicūt. regnū assyrioz cepisse ab antiq̄ belo. qd̄ verū ē q̄ntū ad initiū. Alij dicūt cepisse a nino. qd̄ verū ē etiā q̄ntū ad regni ampliatiōē. Nin; vicit chā. qui ad huc vinebat 7 regnabat i bractia ali; tracia 7 dicebat corozastres inētor magicē artē. q̄ 7 septē liberales artes i. xiiij. colūnis sc̄psit septe gneis 7 septe late...

De ortu idolorū. Capi. XL.

Ortu belo ni

nus i solatiū doloris imaginē p̄s sibi fecit. cui tārā exhibebat reuerētiā vt q̄ buslibet reis q̄ ad eam p̄fugissent parceret. Proinde boies d̄ regno ei; diuinos honores imagini ei; ceperūt ip̄edere. Qui; remplo plurimi char; suis mortuis imagines de dicarūt. 7 sic ab idolo beli cetera traxerūt ori...

ginē sic 7 ab ei; noie generale nomē idolor. Sic enī dicit̄ ē belus ab assyrijs. sicut alie natiōes s̄m ideomata linguę suę dixerunt. alię bel. alię bel. alię baal. alię baalim. Imo 7 nomia specificauerūt alię t̄d̄p̄begoz. alię belcebub dicētes. Sed tandē seriem genealogię sem. p̄sequamur.

Degeneratiōe sem. Capi. XLI.

Em cētū anno

rū erat qn̄ genuit arfaxat biennio post diluuiū. Repugnare huic videt̄ qd̄ dicit̄ ē sup̄ q̄ngētesimo āno noe natū. Sem 7 sexcentesimo iundasse diluuiū. Ergo post diluuiū cētēnari; erat sem. 7 biēnio post cētū 7 duoz ānoz. S; mos ē sacre sc̄pturę sepe limites numeroz ponere paucis ānis li sup̄ fuerit tacitū. P̄ dicit̄ q̄ sem cētū āno rū erat 7 duoz. S; duos tacitū sc̄ptura. vel noe cū genuit eū q̄ngētoz 7 duoz vel duo dēerūt ad sexcētos cū iundauit diluuiū. Et ita legit̄ s̄ra. Sem cētū ānoz erat post diluuiū. 7 erat biēnio post diluuiū qn̄ genuit arfaxat. Joseph; aut̄ dicit̄. Sem filius arfaxat nat; ē post ānos. xij. facti diluuij. qd̄ forte vitū sc̄ptoris ē. Arfaxat genuit sale. cui i luca subdit̄ chayan. s̄m. lxx. q̄ pdidit sale. q̄ beber. a q̄ bebrēi dicit̄ s̄m iosephuz. In augustin; dicit̄. Merito q̄rit̄ vtruz ab beber dicit̄ sunt. bebrēi vl̄ ab abraā q̄si ab abai. Heter genuit pbalech 7 iectam. P̄balech bebraice diuisio. eo q̄ i diebus ei; p̄ diuisiōe linguaz diuisę sūt gentes. 7 diuisio trax facta s̄ s̄b isto p̄cipue facta d̄. qz in isto 7 i filijs ei; remanēte lingua antiqua. ali; q̄si ab eo diuisi sūt. P̄balech genuit reu. vel regau. qui sarug. q̄ nactoz. q̄ tbare. Tbare cū esset septuaginta ānoz genuit abram. nactoz 7 aram. et est ordo p̄ posterus. Aram enim p̄mogenitus 7 abram vltimus fuit. 7 forte non genuit eos cum esset huius temporis. sed tunc cepit generare...

Qui inuenit in glosa sup̄ lucas. In q̄dam enumeratiōe generatiōis chusii de caynan reperies p̄ q̄m. locū istū correxit.

7 suis t̄p̄ib; eos genuit. s; p̄ diuisa t̄p̄a. ita q̄ iā centū viginti ānoz erat cū genuit abraz q̄ fuit vltim;. In tbare terminat̄ sc̄da ḡtas. b̄ns sc̄d; septuaginta. Mille lxxij. ānos. s̄m methodiū ciliadē. s̄m bebraicā veritatē ānos. M. cc. xij. Et totānos dicit̄ Jofe. Ita nō breuē faciūt pbus vsq̄ ad natiuitatē tbare. s; vsq̄ ad natiuitatē abraz extēdit̄ s; etas. Porro arā genuit loth. 7 ielcbā q̄ 7 sarai. 7 melcbā 7 mortu; ē ān p̄ez suū. i bur chaldeoz. Et ē nomē ciuitat; bur s̄m iosephū. vbi 7 baccenns sepultura ei; ondit̄. Bebrēi bur ignes dicit̄ inde fabulāt̄. q̄ chaldei i ignē p̄ quę traq̄iebāt puulos. piccerāt abraz et arā. qz nolebāt ignē a dozare. 7 aram ibi expirante abraz dei auxilio est libera;. Uñ d̄. Ego sū q̄ eduxi te d̄ bur chaldeozū. Tbare q̄ odio b̄ns terrā. p̄p̄ luctū arā. nec valēs sustinere iniurias q̄ fiebāt ei vt ignem coleret. statuit pegrinari. 7 dedit nactoz melcbam vxoz abraz vero sarai. qui 7 loth fr̄ez vxoris i filiū adoptauit. qz sarai sterilis erat. De egressu tbare et suozū de chaldeā. Capitulū. XLII.

Gressus ē ergo

tbare cū illis vt irēt i trāz chanaā venerūt vsq̄ ad arā mesopotamię ciuitatē. lxx. ponūt charrā. qz cū. b. aspirationem vtrobiz habeat i grecū vertere nō potuerūt. ch. p̄ vtraq̄ aspiratiōe posuerunt. Uñ 7 filiū noe habā dixerūt cham. Inde ē q̄ varie legit̄ oreb vel chorb. raab vel rachab. Mesopotamia vero a circūfluētib; a q̄s nomen accepit. Meso enī mediuz. potamos a q̄. sic equileia d̄. q̄si a q̄s ligata. Et facti sūt dies tbare. cc. v. ānoz. 7 mortu; ē in aram. De annis abraz post mortē patris Capitulū. XLIII.

Ixit aut domi

nns ad abraz. Egrederē d̄ trā tua. 7c. lxx. ānoz erat abraz cū egredere d̄ arā Joseph; ait. Dimisitq̄ chaldeā cū. lxx. an...

noz cēt dño in b̄to vt migraret i chanaanā. Si ḡ post mortē patris abraz erat ānoz. lxx. p̄t; qd̄ diximus q̄ tbare plus q̄. lxx. ānos habebat cū genuit abraz. Si enī i illa etate genuit abraz. tūc post mortē patris erat abraz. c. lxx. ānoz. Aug; in diē p̄ recapitulationē s̄c̄e dicit̄. Adhuc enī viuēte patre cuz esset c. lxx. ānoz 7 abraz. lxx. egressus ē de aram relinquēs ibi patrē 7 fr̄ez. 7 i itinere dū irce i mesopotamiaz dñm locutum ei et dixit. Egrederē de terra 7c. nō qn̄ iā esset egressus sed animū reuertendi ad eaz habebat. q. d. Qui egress; es corpe egredere mente. Hicronimus dicit vt ram esse bebrēozum. Tbare ergo erat. c. traditionem q̄ 7 an. xxx. ānoz cuz genuit abram. abraz. lxx. cum genuit abram. cum pater obijt. 7 mortuo p̄ze egressus abram de arā. 7 pluriū esse ānoz tunc q̄ moyses dicit̄. s; ānos ei; cōputatos ab illo t̄p̄e q̄ dei auxilio euasit ignes chaldeoz. vt id ei reputet̄ t̄p̄s etatis. ex q̄ cōfessus est dñm. sperēs idola chaldeoz. Et dicit̄ iosephus iā recidebat̄ vira hoīs. paulatim declinās vsq̄ ad moysen. i q̄ terminū vitę quē p̄stituerat dñs cōfirmavit. Centū enī 7. lxx. ānoz moyses mortuus est. De aduētū abraz in terrā chanaan Capitulū. XLIII.

Blit ergo abraz

sarai 7 loth. 7 aias quas fecerat in aram. i. animā q̄ ibi acquiritat 7 itrauit terrā chanaan. et venit ad siche q̄ corruptę siche sepe legit̄. 7 ad vallē illustre q̄ pentapolis dicebat̄ tunc. a. v. v. bibo sodomoz q̄ nūc mare salis vel mortuū d̄. qz nil i eo vit. 7 nihil i eo mergi pōt habēs aiaz. vel lacus aspalti. i. bitumis qd̄ d̄ iudaicū vl̄ valis salinarum. Apparuitq̄ ei dñs 7 dixit ei. Semini tuo dabo trā hāc. Qui edificauit ibi altare dño vbi apparuit ei. Inde de eo sic ioseph; ait. Rūc d̄ mare diabolū. cui; sua su ibi peccatū ē 7 multuz aluminis ibi reperitur.

Quoniam presumpsit deum unum creatorem esse cunctorum... pnuiciare: et huius opinio des quod ceteri deo... habebat inouare et imutare pualuit. Hec autem coniciebat per tres passiones et maris: et ea que... ptingunt circa solem et lunam: et exoib' que circa... celum sp' eneniunt. De eodem berolus meminit... dices: Post diluuium decima generatio de... fuit apud chaldeos vir in celestibus reb' expertus. Inde transgrediens abraham tetendit tabernacu... lum in bethel et bay: et edificauit ibi iter alta... re domino. Et preterit abraham vadens: et ultra pgre... diens ad meridie h' que iuerit subtricit moyses... breuitatis causa: vel quasi notum: et habitauit in... damasco. Unde et nomen eius usque nunc in ciuitate... damascena habetur in gloria: et videtur ostendit qui... ab eo dicitur habitatio abraham. Unde nicolaus dama... scenus: Abiam regnauit in damasco: veni... ens aduena cum exercitu de terra que super baby... lonem dicitur bur chaldeorum.

De descensu abraham in egyptum et de re... ditu eius de egypto. Capitulo XLV.

Acta est autem facta

mes magna in terra chanaan: et descende... dit abraham in egyptum: timens quod libidine egypti... orum ne eum propter speciem mulierem occideret sozo... re sua eam dixerunt. Et sublata est mulier valde... pulchra in domum pharaonis. Abraham vero bene... vultus fuit egypti propter eam. De hoc desiderio regi... impediuit ne tangeret eam: egritudine et tamulta... causa. Cuius pro salute regi sacrificaret sacer... dotes: pro ira dei si accidisset significauerunt quod... vxore pegrini iniuriam inferre voluisset. Voca... uitque pharaon abraham et dixit ei: Cur non indicasti... quod vxor tua esset? Ecce vxor tua: accipe eam et... vade. Et suscepit rex viris suis ut reduceret... eum. Erat enim diues valde in auro et argento: in... seruis et ancillis: et in iumentis. Arithmetica sa... ne et quod astrologia sunt egyptijs tradidit an... eis ignota: a quibus post puenit ad grecos. Reuersusque est abraham usque ad locum ubi fixerat... tabernaculum in bethel et bay. Parturitusque est... etiam cum loth dominus pastores eorum in se respiceret: pro... pascuis optionem etiam processit loth. Et eleuatis... loth oculos: vidit regionem iordanis pro qua... sibi et moxat' est in opidis sodomorum. Abraham

non descendit ad pual... lemabre in hebron... et habitauit ibi fecit... que ibi altare domino. Hebron ciuitas est que... et cariatbarbe dicitur: i... ciuitas quattuor. Arbeni quattuor ca... riatis ciuitas: ibi enim... sepultus est adama maxi... mus: et abraham ysaac... et iacob cum vxoribus... suis. Mabre vero aner et escol fratres erant et com... federati sunt abraham. A... primogenito eorum val... lis cognoscita erat. Habitabat autem ibi... abraham circa quercum... vel terebintum: cuius... radices appareret ad... buc. Quam prope no... mine ioseph voca... uit dices: Habitab... bat abraham circa ilicem: que vocatur agyga: vel... ogig: vel dirpsil: ibi permisit ei de quod oes ter... ram circumstantem pro quattuor partes orbis... daret ei et semini eius.

De victoria abraham et cursu melchisedech. Capitulo XLVI.

Actum est autem

in illo tempore: ut amraphel rex sennaar... id est babilonis rex. Ia tunc processerat libido... dominandi: quod quatuor ciuitas regulum habe... bat: quorum plurimi alicui maiori regi serue... bant: tandem oes subditi erant monarcho as... syriorum. Sane quatuor ciuitates sodomorum so... doma: et gomora: adama: et doil: bala: que et se... gor: quatuor reges habebant. Has subiugauerat... sibi cedorlaom rex elamitarum: et tribu... tarias sibi fecerat: et duodecim annis serue... rant ei in tributo: nisi noluerit sibi dare. Pro... inde: nisi anno cedorlaom assumens se... cum tres reges babilonis et ponti: et gentium... collecto exercitu conuenerunt in vallem silue... stream: in qua erant putri bituminis: que per

Abion interpretat' co... iugium vel coniugium: quod... quattuor patriarche cum... vxoribus suis ibi iane... rati fuerunt. Hec inter... pretatio reperitur in quod... dam glosa i actibus... aploz. Quod legens... consuluit ut in histo... rijs poneretur: quod... et se fecisse dixit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Arbor illa sicut biero... nimum usque ad ipsos... theodosium imperatoris... durauit: et ex illa fuit... se probiter que modo est que... arida tamen medicinalis... est de qua que secum habuit ium... tum eius non infundit.

Cuius autem solima vocaret' chanaanis post ea... expulsus primus iudeorum in ea locibus: vel ete... obitus regnauit.

De ortu iubilei. Capitulo XLVII.

De hac victoria

tradit iubileum iugium habuisse pro... hac remissione captiuorum. Iubel enim remissio... vel iugium: inde iubileum remissio: vel iugium... ob hanc autem instituit' est quod quagesimum: quia tunc... erat loth: et dicitur quodammodo annorum. Et tunc... erat: et annus ex quo locutus erat dominus abraham via... vel ex quo egressus erat de charran. Et abraham... pitus astrop: in quibus etiam sicut quodammodo... stream magicis artis inuentorem instrui non... uerat: et in teperies actis sicut sit ex eleuatis vel... de plis planetis: semper usque ad: et annos ad... teperiem redeunt: et quod vidit fieri in astris: vo... luit imitari in terris.

De sacrificio abraham post promissio... nem heredis. Capitulo XLVIII.

Is tractatus lo

cus est dominus ad abraham. Protector... tuus sum: et merces tua magna nimis. Et di... xit abraham: Quid dabis mihi: ego vadam... absque liberis: ac da maseus filius: et dices: pu... ratoris mei erit heres meus. Quod mihi... de promissione terre cum desit heres: Ab hanc da... masco autem damascum condita: et denotatam... et ibi enim regnasse. Et dixit dominus ad eum: Non... erit hanc heres tuus: sed qui egredietur de utero tuo... Credidit abraham deo: et reputatum est ei ad iu... sticiam: et quod in speratum: promittebatur: que sicut... abraham signum: unde sciret sibi hanc fieri: non ex... diffidentia: sed sperando et modum querendo. Et hinc maxime mos inolenit in deis signa... querere. Et ait dominus: Sume mihi in crastino... vaccam et capram et arietem queque trima et... turturem et columbam: quasi diceret: Immola... bis mihi hanc: et ostendam tibi signum. Qui tol... lens hec animalia diuisit per medium: et par... tes contra se altrius fecit posuit: aures autem... non diuisit: et dum expectaret preceptum domini... modo imolandi: descenderunt volucres... super cadauera: et abigebat eas abraham. Cuius

Josephus in fine li... bui sui ait: Potentis... simus chanaanorum... qui lingua patria iu... sus rex appellatus est... primus deo sacerdoti... um: vel sacrificium ex... hibuit: et sanus edifi... cauit: et vixit: quam... hierosolimam dixit.

sol occubisset sopor irruit sup abram. 7 hoz
 roz magnus q fuit ps signi. 7 dictu e ad eum.
 Scito pnosces q pegrinu futuru sit semen
 tuu i terra no sua. et subijcient eos extranei
 seruituti. 7 affligent. cccc. anis. Tu aut ibis
 pus ad pres tuos. generatiōe aut q̄ta reu-
 tent' huc. q. d. De expectes te modo regna-
 turu i terra hac et semetuu post te. Te enim
 prins mortuo post. ccc. annos implebit pro
 missio mea. Nec e intelligendu q tot anis
 seruiert i egypto. sed hic numerus anno-
 rum in illa afflictione completus e. qui fm
 Isidoꝝ ab illo tempe computant. quo ista
 abiz pmittuntur. Augustinus ab ysaac na-
 to computat. quia dictum est semen tuum.
 Et ab anno natiuitat' ysaac vsq ad annuz
 egressiōis de egypto numerat. cccc. v. anos
 Sed scriptura subicit. v. 7 legit littera sic.
 Semen tuu peregrinu erit. cccc. annis. siue
 enim in terra chanaan siue in egypto pegri-
 nu fuit. donec habuit hereditatez ex pmissi-
 one dei. Illud aut iterpositu subijciēt eos 7
 affligēt. nō refertur ad. cccc. annos. Quod
 aut dictu est. in q̄ta generatiōe eos reditu-
 ros. fm tribu sacerdotale intelligendu est
 Leui eni genuit cha-
 ar. qui genuit araz
 vl' amarā. q genuit
 aaron. q cleazar q
 cu aaron egressus e
 Nec dicas q̄truoꝝ
 generatiōes psonas. iij. sed successiones. vt
 tot sint generatiōes. quotiēs ibi legitur ge-
 nuit. Quod alia lra habet. v. generationes
 fm regiā tribum e. Judas eni genuit pha-
 res qui genuit elron. qui genuit aram. qui
 aminadab. qui naason. qui cu pie egressus
 est. Et facta e caligo 7 apparuit ignis q̄si cli-
 bani trāsies iter diuisiōes illas. 7 psumens
 illas. Ecce signu. 7 terminos terre. pmissiōis
 diffinuit ei dñs a niuocozula flumie egypti
 vsq ad eufraten. 7 p̄p̄os ei nominauit.

De fuga agar et hortu ysmaelis.
 Capitulū. XLIX.

Gitur sarai nō

babebat liberos. Et dixit abiz. In-
 gredere ad ancillā meaz agar si forte ex illa
 suscipiā filios. 7 igressus e ad eā. Quē cū cō-
 cepisset. desepit dñam suā. 7 abiz dūsimu-
 labat. Et ait sarai. Inique agis p me. In-
 dicit de inter me 7 te. Cui abiz. Ecce ancil-
 la tua i manu tua. vtere ea vt libet. Affligen-
 te aut eā sarai. illa inijt fugā. volens redire
 ad patriā. qz egyptia erat. Et inuenit eā an-
 gel' dñi dū fugeret 7 sitiret et viā ignoraret
 soliu agā iuxta puteū q est in via in deserto
 sur. Qui dixit ad eā. Quā venis 7 q vadis.
 Et illa. A facie dñe meę sarai fugio. Cui an-
 gel'. Reuertere ad dñam tuā 7 humiliare
 sub ea. Et rurū. Lōcepisti 7 paries filiū. et
 vocabis nome ei' ismael. Hic pmo legit
 nomē p̄dictū a dño qd perraz est. Danus
 ei' p̄tra oēs 7 man' oius p̄ eum. et e regione
 fratru suoz figet tentoria. qd tñ nō de ipso
 legit. s de filio ei' cedar. Tñ de genere ipsi'
 s̄ p̄dictū est. qz saraceni vagi sedibus incer-
 tis. gentes quibus desertu exlatere iugitur
 impugnat. 7 ab oibus impugnat. Hoc
 aut p̄cipue futurū erat fm methodiū quan-
 do quattuor p̄ncipes d̄ genere ismael quos
 etiaz filios vineę vocat. forte p vesania tan-
 q̄ ebuos. ozeb lcz 7 ceb. et cebez. 7 salmana
 egressi sunt de solitudine cōtra filios israel
 qui victi p gedeon retrusi sūt in solitudinē
 de qua prodierant. Quod vero legit in ge-
 nesi. hic erit serus domo. hebre' batet p̄ba-
 ra qd sonat onager. Propter hvt dicit me-
 thodius dictum est. Onagri et caprea de-
 serto omnē bestiarū supergredient' rabiem.
 et mansuetoz numerus conteretur ab eis.
 Dicit enim de filijs ismael. Futurum est au-
 tem vt ereant ad huc semel et obtinebūt oz-
 tem terre per octo hebdomadas annoz. et
 vocabitur iter eozuz via angustie. quia pa-
 trem illoꝝ ismael vocauit dominus onag-
 rum. In sacris locis interficiēt sacerdotes
 ibidem cuz mulieribus dormient. ad sepul-
 cra sanctorū religabunt iumenta. 7 hoc pro
 nequicia chriſtianoꝝ qui tūc erūt. de quibz

dicunt. In nouissimis diebz erūt boies sese
 amantes. 7c. Et tunc impletur quod dictū
 est p ezechielem. Fili boies voca bestias agri
 7 exditate illas dicens. Congregamini et
 venite. eo q sacrificiū magnū imolo vobis
 Manducate carnes fortium. et bibite san-
 guinem vroz exel-
 loꝝ. Cū loqueret
 dñs cū agar p̄trāsire
 in turbine. 7 ipse vi-
 dit posteriora dei et
 ait. Audi posteriora
 vidētis me. Et appel-
 lauit locū puteuz vi-
 uentis 7 videntes. qz viderat eaz dñs et q̄si
 reddiderat vitā sitienti ostendēdo puteum
 Adhuc pute' agar ostendit iter cades 7 ba-
 rath. Quē cū rediisset peperit filiū. 7 voca-
 uit eū ismaelem. Abizam aut erat. lxxxvij.
 annoꝝ cum natus est ismael.

Legitur i vita clemē-
 tis q abizam alium
 habuit filiū de agar
 q dicitur e elyeldros
 a quo p̄se duxerunt
 originem.

De pactu circūciōis et mutatiōe
 nominū abiz et sarai. Ca. L.

Est quaz vero

nonaginta 7 nouē annoꝝ esse ce-
 perat abizam. apparuit ei dñs dicens. Mul-
 tiplicabo semen tuū 7 tu custodies pactum
 meū. hoc. s. circūcidetur ex vobis. 7c. Sed
 ante p̄pactū exponat. nomē ei mutat. Dice-
 batur eni abizā et abba 7 ram. q̄si abbaraz
 id e. excelsus pater. 7 addita e lra a. 7 dicit' e
 abizam. q̄si abbaraz. quod sonat pater mul-
 tarū. subaudit' gentiū. Hebrei tñ dicunt q
 de nomine suo tetragrammatō. e. lram addi-
 dit deus abiz. q̄ tñ sonat. a. ideoma eni eo-
 rū est scribere. a. 7 sonare e. 7 reuerſo. R.
 aut sup addita e causa eufonie. Et qz tpe cir-
 cūciōis mutatu e nomē ei. cuz circūcidūt
 imponunt hebrei no-
 mina. Volens itaqz
 dñs q̄si qdā caracte-
 re populum suum ab
 alijs discernere. indū-
 xit eis circūciōne sic. Circūcidet' ex vobis
 omē masculinū. 7 circūcidetis carnē p̄putij
 vestri. Infans octo dierum circūcidet tam

vernacul' q̄ emptio. cur' caro circūciōis nō
 fuerit p̄bit aia illa de polo suo. Quo custel-
 lo fieret nō e p̄ceptū. Quare aut sicbat la-
 pideo. post dicem'. Notandū q seru' pmo
 dicitur est a seruando. Victores eni victos
 hostes quos ad vitam seruabant seruos di-
 xerunt. Verba vero vel vernaculus vel ver-
 nula q nutritus est domu. Empticius q in
 ppria psona emp' e. Originari' q e p̄nas
 glebe. s. colon'. Dixitq dñs ad abizā. Quō-
 vltra vocabis vxozē tuā sarai. s. sarā. Qui-
 dam dicūt mutatiōes nois sarę sic factā qz
 cū pus p duo. r. scriberet modo p vnum vel
 econtra. 7 errant. Sed cū diceret sarai. id e.
 p̄nceps mea 7 q̄si vni' gentis. dicta est sarai
 i p̄nceps absolute. q̄si oim gentiuz p̄nceps
 futura. Et attende q quātum ad nos. vide-
 tur. i. lra subtracta 7 nulla addida s̄ apud
 hebreos addit' a. 7 scribit' p. e. Quidaz qz
 sarath hebraice lepra sonat. errauerūt pu-
 tantes eam pmo lepram vocari. Et ait dñs
 Ex illa dato tibi filiū. 7 vocabis nomē eius
 ysaac. Cecidit abizam in facie. 7 risit p̄ gau-
 dio dicens applaudēdo. Putas ne cetera-
 rio nascer' filius. 7 sarai nonagenaria pariet
 Et ait dñs. Sara piet tibi filiū. 7 vocabis
 nomen eius ysaac. quod interpret' risus a-
 risu. s. patris. Ecce scdo a dño p̄dicatur no-
 men nascituri. Et adhuc de duobz legit hoc
 in veteri testamento. De sampſone. s. et
 iolia. 7 in nouo de duobz tantū. iesu 7 iobā-
 ne. Etiaz multiplicationē ismaelis pmisit
 ei dñs. Et cū finit' esse pmo dñi circūcidit
 se abizam 7 ismaelē 7 oēm suā familiā sex'
 masculini. Abizam tunc erat. r. annoz
 7 ismael. xij.

De tribus angelis susceptis ab
 abizam Capitulū. LI

Paruit domi

nus abiz in conualle mābz. Cū
 q̄ elcuasset oculos vidit tres viros. 7 occur-
 rēns. vñū ex eis adorauit. Dicit iosephus
 tres angelos in specie būana missos. vt vn'
 nūciaret abiz. q̄bū dei de filio. 7 duo sub-
 uerterēt sodomā. Eusebius hō ait. Primo

omnium prophetarum abraham deum dei cum in figura apparisset humanae uocatione gentium pollicetur. Et sic apparuit ei filius quem adorauit. Quia nullus legit per apparitionem uisibilem creaturam deum duo angelus apparuerunt in designatione duorum personarum moysi et helic. Quia alter primus fuerit aduentus. aliter fuerit secundum. Quos interrogauit abraham ut dicerentur ad eum et paululus comedendo confortaretur. Qui assenserunt. Et festinas abraham accepit sarra. ut de tribus factis filiis faceret subdaneos panes. Ipse quoque tulit uiculum de armamento optimi tulit quoque butyrum et lac. et uiculum allatum. et posuit coram eis. Huiusmodi est quod prius homines credidit quibus bene uenia parauit. post angelos dei esse comprobauit. De cibo quem superius potest dici. quod in malitiam exinanit. sic licet a quo calore ignis abraham stabat iuxta eos. Sara uero erat post ostium tabernaculi. Et dixit angelus. Reuertens ueniam ad te respice. id est eo de die reuoluto anno et habebit sara filium. Quo audito risit sara. Erant enimambo senes. et desiderat sarra fieri muliebria. id est menstrua. Quibus deficientibus. uis pariter deficit. Si autem iuuenis esset non esset impossibile ex senes et iuuenes plez fieri. Sed abo erat pueretate. Ad hoc etiam ipsa sterilis erat. Risit ergo quia dubitauit dicere. Postquam conuenit et dominus me. uetus est uoluptati opaz dato. Dixit dominus ad abraham.

Antromozpbite sunt heretici deus deus qui dicitur deum patrem habere corpus hominis. cuius superioris partem dicitur esse in celis. per res uero in terra.

Hunc ordinem uideatur augustinus comprobare in genesi. super hunc locum. quo auditur risit sara. et quod putauit abraham eos esse homines in quibus tamen de loqueretur. propter quaedam signa diuinae maiestatis in eis apparita. ideoque prius in terra non eos sed in eis deum adorauit. post hoc accepit aliquibus figuris uel diuino instinctu. quod angelus erat. Tamen uideus eos habere corpora humana. parauit eis escam.

as. Querens si sara. Et forte credidit adulatorie dictum. quod bene parauerat eos. Quod quicquid deo est difficile. Regauit sara se nihil perterrita. Ecce qua intentione quisque niserit. diuina dicitur potuit qui corda nouit.

Duobus angelis descendenti. bus in sodoma. Capitulum. LII.

Uinqz surrexerunt

Et illi tres uiri dixerunt oculos contra sodoma. et abraham gradiebatur simul. et dixit dominus. Non poteris celare abraham quod gesturum. Et ait ad illum. Clamor sodomorum et gomorum uenit ad me. Peccatum cum clamore est culpa cum libertate. cum scis. quis palam ad libitum suum peccat. Peccatum illorum fuit superbia uis. et abundantia panis. propter quam uisus ad ignominiosam libidinem perierunt. Et ad uisum. Descendit et uideat uisum clamorem qui uenit ad me ope compluerint. Qui omnia nouit. hoc in exemplum nobis reliquit. quod. Mala uisum non ante credite quam peritis. Inde est quod index sibi soli crimen notum punire non potest. unde et uictus est. Remote condemnauit. ne ego te condemnabo. Abraham uero memor loth filij fratris sui. appropinquas ad dominum ait. Numquid perdes iustum cum impio. Non est hoc tuum quod iudicas omnem terram. Si fuerint. Iusti ibi nonne preces propter eos. Et ait dominus. Dimittam omni populo propter eos. Tunc abraham quasi paulatim descendens ait. Si fuerint. xv. Itē si. x. quid si. x. Quid si. x. Et ait dominus. Non delebo eos propter te. Abijt dominus. id est non apparuit postquam cessauit loth ei. et ille reuersus est in locum suum. Ueneruntque illi duo angeli qui fuerant cum domino. uel alij secundum quosdam sodomorum respere sedente loth in foribus ciuitatis. expectate alicuius hospitis aduentum. Qui occurrens eis adorauit. petens ut dicerentur in domum suam. Quos uenientes copulit opido. Ingressusque illis fecit conuiuium. coxitque agnima et comederunt. Tunc uiri ciuitatis a puero uisus ad senem uallauerunt domum et dixerunt loth. Educ uiros illos huc ut cognoscam eos. Qui ait. Habeto duas

filias si nondum cognouerunt uirum. abutimini eis ut libet tantum bis nihil mali faciatis. quod ingressi sunt sub umbra culmibus mei. Mos enim fidei erat. ab omni iniuria hospites suos defendere. Quod autem dixit perturbatio animi fuit non consilium. Consilium sane est. ut faciat quis leuius. ne ipse committat grauius. Nullo autem modo debet quis leuius facere mortale. ne aliud committat grauius. At illi noluerunt et uis faciebant uerementillime loth. Et ecce angeli introdixerunt loth. et clauserunt ostium. Illos uero percusserunt cecitate. non punitione uisus. sed acrisia quam latine auidentiam dicere possumus. quod facit non uide. Acrisia est quod habet aptos oculos et non uidet. quod magi faciunt in cantationibus. Fit etiam quod habet aliquam rem aliquam in manu et non uidet. et est etiam acrisia. Quod in manu tenemus. et angeli dixerunt ad loth. Educ omnes tuos de uisum hac. Delebit enim locum istum. Et ingressus loth ad generos suos ait. Surgite et egredimini. quod delebit dominus ciuitatem istam. Non est credendum. ut ait Hieronymus. bis qui dicit alias filias a predictis. Agnibus loth habuisse habentes uiros. qui cum uiris submersi sint. Quia generos uocat futuros generos. An ueritas hebraica hoc. Egressus loth ad suos. Qui noluerunt egredi. consuetudinem hanc uerborum loth esse dicentes. quod mala predicaret.

De subuersione sodomorum. Capitulum. LIII.

Sine dissimulante loth epire. apprehensum eum cum uxore sua et filiabus statuerunt angeli extra ciuitatem dicentes. Ne respicias retro sed in monte saluum te fac. Qui ex perturbatione nondum plene credens domino ait. Non possunt in monte saluari. ne forte apprehendat me malum. et moriar. Forte senex montium frigora et laborem uisum precebat. Sed est hic ciuitas

parua. ad quam fugere sufficio ut saluer in ea. et ait dominus. Non subuertam urbem pro qua locutus es. et ideo quia dixit parua. uocata est nomen uisum legor. id est parua. Tradunt enim hebrei hanc urbem primo dictam balay et post salisam. et in clauis uitalam contarnantes. quia tertio terram motu absorpta sit post subuersionem quattuor aliarum ciuitatum modo dicitur ciuitas palme. Quoad ergo fuit loth in ea. percipit ei dominus. Sed ut dicit hieronymus loth timens. consuetum eius terremotus. egressus mansit in monte. Egresso itaque loth de sodomis. pluit dominus super ciuitates illas sulphurem et ignem. Pluit dominus a seipso ens in terra. a se ente in celo. uel dicans. id est. puniens ab iperante. Pluit autem hoc. ut terra in eternum arefceret sine spe iterum germinandi. et ita grauius puniuit istos quam primos peccatores diluuii. Licet enim illi mensuram excederent delicti. tamen quasi naturaliter peccabant. et uisus subuertit etiam paruulos pro peccatis parentum in quo prouisum est illis ne diu uiuentes se querentur exempla patrum. et est aliquod bonum reum non esse. qui gloriosus non est. Prodest enim pauperem non esse. qui rex non esse potest. Et respiciens uxor loth retro. uersa est in statuam salis. quam iosephus dicit se uidisse. et hactenus manere. Uersa est ergo regio in lacum salis et sterilem qui dicitur mare mortuum. quia nec pisces nec aues in eo uiuunt ut in alijs. Quamquam non patitur nec ullam sustinet materiam quin tota forsitan supernatur. nisi bituminatam propter homines intus uiuentes. Nam omne carens uita in profundum mergit. Si quod uiuum aliqua arte immeris. super exilit. Lacerna ardens super natat. extincta mergit. Multis in locis nigras glebas bituminis uomit. et ideo lacus asphalti uel asphaltid dicitur. Dicitur etiam poma nata in arboribus circumpositis. Lacus hic in dea uidit et arabia. non maior. sed illam quam olim fuit illa solitudo in uia rina quosa in qua. x. annis fuerunt filij israhel. Dicit iosephus. quod nimia eius

vsq; ad maturitate coloris sūt viridis. matura si incidat. fa- millas itus inuenies. An vt ait iosephus. Familia tr̄s sodomice fide bz. Dicit r vall salinarū. Forte sit ibi sal. vñ lapides salis circa inueniunt.

De incestu loth. Cap. LIII.

Orb aut egres

sus d' segor mansit in monte i spelu ca. r dux filij eius cum eo. Didicerant aut filij loth cōsumationē mundi futurā pignē suspicatz sunt tale aliquid factū quale fuit i diebo noe. s. ad reparādā genus būanuz seruatas se esse superstitēs cū patre. ideoq; cōsiliū inierūt r patris meliā r nigorē vi- no molliētes. singulq; licet virgines singulis noctib; susceperūt ab ignozāte cōceptū. nec reperierūt. Hoc tñ deliq; appūgunt bebz; quasi incredibile. qz natura rerū nō patitur coire quēpiā nesciētē. Vel dicit nescisse si- liam fuisse. putans fuisse vxozes suā. Dicit quoq; impossibile i defloratione fieri conce- ptum. Ob hoc anticristus dicit se filiū vir- ginis. Deperitq; maior filia filiū. r voca- uit eū moab patrem moabitārū. minor pe- perit filium. r vocauit eū amon patrē amo- nitārū. Moab interpretatur ex patre. Hoc nomine mater aperte publicauit incestū pa- tris. Amon filius ppli mei. Hec aliquantu- lum texit. quasi filius cuiusdā de plomeo. Dicit hieronym' filias posse excusari. quia crediderūt genus humanū defecisse. r pie- tas posteritatis ipietatē incestus excusauit in tanto sed nō in toto. Sed hoc patrem nō excusat. sed infidelitas eius causa fuit icest' De codem dicit strabus: Lotb inexcusabilis est. p̄mo qz angelo nō credidit. se posse sal- uari in segor. Deinde qz inebriatus ē. r fuit peccatum causa peccati.

De peregrinatione abraę apud abimelech regem geraris. La. LV.

Rofect' ē abra

am de conualle mābz; in terrā au- stralem. peregrinatus est i geraris inter ca- des. vnde fluxerūt a quē contradictionis. r sur. loco sororis habens saram similia por- bus simulās p̄ timore. Misit aut abimelech r exgerare. r tulit eas. In quo vis for̄m ill' mirāda notatur. quē nonagenaria ad huc amari poterat. Sed in egnitudinem cecidit rex dei voluntate. ne eam tangeret. vt ait io- sephus: In fine tamen huius capitali alia p̄na notatur. hęc. s. q' deus cōcluserat oēm vltimam domus abimelech ppter saram. ne quid. s. f̄gminē in domo eius interim conce- peret. Medicis aut disperantibus sopozat' audiuira dño. hęc sibi propter vxozem pe- regrini iferni. Et p̄cepit ei vt redderet viro vxozem. quia prop beta erat. Et illa oraret pro eo et veniret. Statimq; sar- gens vocauit seruos suos. vocauit r abra- am r dixit ei: Quid fecisti nobis: Quid vi- distis vt h' faceres: Et ait abraas: Logitau i q' timor dei nō esset i hoc loco. r interficerēt me. p vxozem. Alias aut r vxe soroz mea ē si- lia patris. Hic distinguit sui. s. patris. Se- quitur mei. id est. qui est meus. subaudi frater vel filia patris mei. r nō matris meę quod est. neptis mea est. r cognata ex pte patris r fratris mei. r nō ex pte sorozis. Vñ alia translatio. Soroz mea est a patre suo. r nō a matre. Sic enī dicebāt cognatos fr̄es sic r cognatas sorozes. Fratre hō arā patrē suuz vocauit. qz senior eo fuerat. fm vsū lo- quendi quo maiores natu patres vocamus minores filios r quia dignior r maior affe- ctio solet esse. p̄pinq; orum fm viros q' fm mulieres. p̄pinq; am suam p virum digni- ori nomie vocauit sorozē. s. potius q' neptē Vel finxit eam filiam patris esse. nec tamen mentitus est. sicut nec dñs cum finxit se lon- gius ire. p̄sertim cum dño iubente credid' hoc dixisse. r ita relator fuit verborum dñi. vt helisus celauit se non cognoscentibus. Quidam tamen dicunt t bare mortuo ma- re abraę r mortuo aram duxisse vxozes filij

r genuisse saram. Unde r hic dicitur filia t bare fm carnem. r supra filia aram fm su- scitationē seminis. qz solū masculaz reliq; arā. Orant at abraas p eo r sanat' ē. r vxoz r ancill' ei' peperit. r dedit abimelech abraę munera r terras ad habitandū ad optioes suam. Sarę aut dixit: Ecce dedi fratri tuo p te mille argenteos. Hoc erit tibi i velamē oculozū corā omnib; q tecū sunt. id ē in me- moriam vtecedig. quia in mendacio de- hēnsa es. Unde subdit exponēdo. r q' cum q' perregeris memento te de hēnsam. Vel ele- gans est irrisio. Hoc erit tibi i velamē ocu- lozum. id ē i p̄parationes funeri. q. d. An' es r vicina funeri. r mentita es tñ. r decepi- sti. Habe tibi ergo hęc in expensas funeri s. Qd magnis expensis fieri solebat matime ayudis. vt ad pepla emenda. vt regas faci- em ne ameris.

De ortu ysaac et electioe agar cum filio. Capitulū. LVI.

Ititauit domi

nnis sarā concepit r peperitq; filiū r circūcidit euz abraā octauo die. Et epinde post totidem dies iudgi circūcidunt arabes vero post. xij. annos. qz eo tpe ismabel gen- tis illi' antoz circūcidit fuit. Et vocauit eū ysaac. id ē risum. qz risuz fecerat dñs par ē tibus eius. id ē. gaudiū inopinatum. Cre- uit puer r trimus ab lactatus est. Et facit pa- ter grande cōiuiū i die illa. qz ea die. fili' p̄mo accessit ad mensā patris. Dūq; simul luderent ismabel r ysaac. maior ledēbat mi- nozem. Et intellexit mater in ludo p̄secutio- nez. qz scz. patre mortuo vellet domiari ma- ior minorū. Vel vt bebz; tradunt. cogebat eum adorare luteas imagines quas fecerat. Qd cum displicuisset matri. dixit ad abra- am: Ejce ancillam r filium eius. Dure hoc accepit abraam. r dissimulabat. sed dixit ei dñs: Audi vocem sarę. Qui tollens panem r vtrez aque impoluit scapulę agar. r tradi- dit ei puerum. Lunq; consumpta esset aq; in deserto r puer de- fieret sibi. abiecit ma id est. reliquit iacen-

ter puerū s' ardore. r sedir. pcul qntū arc' iacere potest. ne vide- ret filiū morietem. et fleuit. r erandiuit de- us. q' si ad iactū nō q' eū portaret cū esset iam. xij. ānoz. Vel per recapitulatiōē dicitur est.

Et dixit angelus ma- tri: Surge. tolle puerū. r aperuit oculos ei' deus. r vidit puerū. deditq; puero bibere. r implens vtrez abijt. Creuit puer r morat' est in solitudine p̄baran r factus est vir sa- gittarius. Et accepit ei mater vxozem de ter- ra egypti. de qua nati sūt ei. xij. filij p̄ncipes tribuū suaz. quoz appellatiōe. opida. p̄- gi. r mib; celebrant. Pabaiorb s̄genit' fa- mosiores noiat. a quo pars arabiz. q' ē ab- enfratre vsq; ad mare rubzū nabathea dici- tur. Cedar secūda a quo cedar q' ē in deserto Duma sext' a q' Duma regio. Thema non' a quo theman q' ē ad austrū. Cethuma vlti- mus. aq' cethema q' est ad orientem.

De puteo iuramenti.

Capitulū. LVII

De repose videt

abimelech abraam multiplicatum timuit eum r venit ad eum cum p̄bicol p̄nci- pe exercitus sui. r ait: Jura mibi per teuz ne nocetas mibi r posteris meis. sed semper faci- as mibi iuxta misericordiam quam feci tibi. Et eduxit eos abraam ad puteum quē ostē- derat deus agar. quem foderat abraam an' agar electam. Sed serui abimelech abstu- lerant illum abraę. r fecerant illum in solitu- dine p gregibus adaquandis. qui longe a mansione eius in solitudine pascebant. Et restituit ei abimelech puteū. sed in testimo- nium q' ipse foderat puteum. r abla: um re- stituit ei abimelech. dedit regi. vij. agnas et vocauit puteum bersabee. id ē. puteū septē Sateę enim hebraice septē sonat. r ibidem p̄cussit am bō fed'. Vñ r bersabee dictum putant. id ē. puteum iuramenti. Sateę q' hebraice iuramentū dicit. Joseph' tñ inter- pret' bersabee fedus putei. A puteo hō cir- cūstās regi etiā dicta ē bersabee. Plārauit

q abraam circa puteū nemus. 7 fuit ibi co- lonus multꝝ diebꝝ nō habitator. Dicit enī stephanus in actibꝝ apostolorꝝ qꝛ nō acce- pit ibi hereditatem nec spatium pedis.

De imolatioe arietis pro ysaac. Capitulū. LVIII.

Est hec dñi ha-

bitaret in bethel. 7 ysaac. vt dicit iosephus. xxy. annorum esset. dixit dñs illi. Tolle filiū tuū vngentū quē diligis ysaac 7 vade in terrā visionis 7 offer mibi cum in bethel. sup vñū mōtiū quē mōstrauero tibi. Terram visionis dixit illaꝝ ptes iudgꝝ quꝛ est in mōtanis. quia 7 ipsa a longe 7 de illa longe videri potest. qꝛ ab esau vallis visionis dicit. In similitate vero montiū iudgꝝ monticulus erat eminentior dicit mōs moria. quem monstrauit deus abraꝝ ad im- molandꝝ filiū. In hoc tradunt hebreꝝ tem- plum post factꝝ. 7 altare factꝝ in loco vbi abraꝝ altare fecit. 7 dauid angelū reponen- tem gladiꝝ vidit in area ornā iebulgi. Cū dixit esaias. Erat mons domꝝ dñi in vertice montium. 7 ad eum flucit omnes gentes. de quo 7 dñs pcepit iudgꝝ. ne immolarent si- bi ī omni loco. nisi ī loco quē ostenderet eis dñs. Abraam ergo de nocte consurgens ne mini quod facturꝝ erat indicans. strauit asinum suū. ducens secum duos iuuenes 7 filium inuicꝝ iter duozꝝ dierum. Tertio die eleuatis oculis vidit locus procul. Hinc p- bantur illi errasse. qui dixerunt cū tunc ha- bitasse inter bethel 7 bay. Locus enī ille non distat a monte moria p iter vnius diei. Et cum accepisset ligna 7 ignem. relicis infra iuuenibus cum asino. cum filio ascendit so- lus. Cui filius. Ecce inqꝛ ignis 7 ligna. vbi est victima holocausti. Cui pater. Deus p- uidet sibi victimā. Et statuit arā. 7 lignis impositis ignem adhibuit. Refert aut iose- phus. qꝛ abraam patris ad puerū dicētis. Quia sicut ex voluntate dei ingressus fuerat man- dum mirabiliter. ita etiam ex voluntate dei necesse erat ei egredi mirabiliter. quēz dñs quidē iudicasset dignum non egritudine

non bello. non aliqua passione. humnā vi- tam finire. sed euz orationibus 7 sacrificijs animam ipsius ad se vocare. 7 qꝛ suscitaret eum ob implēdas. pmissiones. Et sic ysaac libens accessit ad aram 7 mortē. De hoc al- quinus dicit. Indu bitātū animo macta- re volebat filij lau- dandus in constan- tia offerendi. 7 ī fide suscitandi filij. Arre pro autem gladio vt filium immolaret. cla- mauit ad eum angelus. Non extendas ma- num in puerum. nūc cognoui qꝛ timeas do- minum. Non enim sanguinem pueri sitie- bat dñs. sed vt sciretur quantꝝ abraam ti- muerit dominū. Et vidit abraā post tergꝝ arietem inter vepres herentem cornibꝝ quē obtulit pro filio. Hebreꝝ habet in virgul- tis satech herentem cornibꝝ. 7 est satech ge- nus virgulti. Hic errauit cusebius dicens sebec hircum erectum ad carpendas fron- tes. Dixit ergo arietem satech. id est. quasi hircum erectum. Et dicit enim rabanus nō nouiter creatū. sed aliunde ab angelo alla- tum. 7 vocauit nomē loci. dñs videt. Et vt qꝛ hodie quasi in proverbij dicit a iudgꝝ in arto positus. in monte dñs videbit. quasi dicerent. Sicut respexit ysaac in mote. sic vi- deat nos in hac angustia. Diem aut libera- tionis ysaac. dicunt hebreꝝ p mā diē septem- bus. Unde ī eo solēniat 7 clangūt cornibꝝ pcorinis ī memoriā arietis. Et iurauit dñs p seipsum de semine multiplicādo ex ysaac 7 de terra danda semini eius. Altera die re- dixit abraam 7 reuersus est in bethel. Nū- ciatumqꝛ ē ei qꝛ melcha genuisset nachoꝝ sꝛi suo filios. viij. p genitum huiꝝ. de cuius stir- pe descendit iob sicut scriptū est. Vir erat ī terra huiꝝ noie iob. Et huiꝝ fratrē eiꝝ ex cuiꝝ genere balaam. qui sꝛm hebreꝝ dicit ī iob heliu buçites. Errant ergo qui dicūt iob de genere esau fuisse. Qd enī in fine libri eius est qꝛ de syro sermone trāslatus sit. 7 qꝛ ipse quartus ab esau ī hebreꝝ nō habet. De cō- cubina hō roma alias rema susceperat na-

Aliquius fuit ma- gister Karoli regis abbas sancti marti- ni tmronensis.

choꝝ filios quattuor. Demorte sare. Capitulū. LIX.

Edijt aut abra-

am ad conuallez mārie. 7 mortua est Sara cū esset. c. xxxvij. ānoz. 7 sepulta ē ī be- bzon ī spelūca dupli- ci quā emit abraam cccc. siclis argentū ab ephron. supplicatibꝝ p eo et hꝝi. ī. p. plo. sꝛ. qꝛ. abraꝝ. iacob. 7 adꝝ. Erat aut spelūca du- plex rupes naturaliter vt artificialiter duas spelūcas habens. quā emit abraā in sepul- turam generi suo. In superiori sepeliebatur viri ī inferiori mulieres. Tū adam 7 ena īā ibidē sepulterāt. Nec peccauit abraā emen- do. nec ille vendēdo. sic nec hodie qꝛ emeret agrū vt faceret cimiteriū. nisi forte qꝛ sepul- ti erāt ibi pꝛostoplasti. Hieronymꝝ tñ di- cit ephron respēdendū. 7 ideo nomē eius mutatum pro ephron effran.

Eadē cariatate. id ē. ciuitas qꝛtuor pa- triarcharum. ysaac abraꝝ. iacob. 7 adꝝ.

De legatioe eliezer ī mesopota- miam. Capitulum. LX.

Kat aut abraꝝ

senex 7 dixit ad eliezer. pcuratorem domꝝ sui. Done manū tuā sub sꝛmore meo 7 iura mibi p deū celi 7 terre. qꝛ nō accipies filio meo ysaac vxorem de filiabꝝ gentiū in- ter qꝛs habito. sꝛ ibis ad cognationē meā. 7 inde accipies ei vxorē. Si tñ ex illis aliqꝛ no- luerit seqꝛ te. nō tenēberis iuramento. Jura- uitqꝛ seruus. ponēs manū sub sꝛmore eius. Tradūt hebreꝝ. qꝛ ī sc̄ificatioe eiꝝ. ī. in. circū- cisione iurauerit. Sed qꝛ dꝛ sub sꝛmore. di- citꝝ eū iurasse ī semie abraꝝ. ī. ī. chriso. quē ex se nasciturū sciebat. Unde dixit. Jura mibi p deū celi 7 tꝛe. Qd aut sub sꝛmore manꝝ poni voluit. inuit carnē chrisi sup oēs futu- ras. Tulit ergo eliezer decē camelos. 7 abiit ex oībo bonis dñi sui portans secū. marie qꝛ rara nouit esse ī terra ad quā ibat. Perre- pitqꝛ mesopotamiā ad charrā. v. bē nachoꝝ. Multo qꝛdem tpe et labore vt dicit iose- phus. Vel ad babrā. He-

pbꝝ. qꝛ ī bey mei me. bꝛgi enī ante 7 retro sopotamia ē lati. pꝛū alpirabāt vocales b- ditas. ī estate aqꝛ defectio. in saltibꝝ latrones. Fecit aut came- los accūtere iuxta puteū an v. bē. ī pot. os no- lens ītroducere. Cū aut vespe egredenterur mulieres ad bauriedā aquā orauit dñm vt ī- ter illas īueniret vxor dñi sui. si aliqꝛ gētis il- liꝝ dñi suo deberet. 7 cognosceret ita vt aliqꝛ negatibꝝ aquā sibi poscētī ipsa pberet. Et ec- ce rebecca barbuclis filia descēderat 7 īple- uerat bydnā. 7 alijs qꝛdez auertētibꝝ se. pe- gnino aquā pberit. 7 adiecit. qꝛ 7 camel tuis aquā hauriā. 7 hauriū aquā īfūdētī cana- libꝝ. potū redit camelis. Ille aut tacitus in- tuēs eā. vtrū essꝝ ido- nea dño suo. qꝛ inuit ab ea cuiꝝ filia esset. 7 si et esset locꝝ ī domo pꝛis ad manēdū. Ac- cepto hō qꝛ erat filia barbuclis filij nachoꝝ 7 melche soroz laban ptulit ī aures aureas 7 armillas. 7 dedit ei. Lucurritqꝛ puella in domū matrī nūciās qꝛ audierat. Egressꝝ qꝛ laban. introduxit qꝛ laban. introduxit virū in hospitium. 7 destrauit camelos. deditqꝛ paleas 7 sꝛ. nū. 7 lauit pedes hospiti 7 apposuit eis pa- nē. Noluit aut eliezer comedere. donec loqꝛ- ret sꝛmones p qꝛo vnerat. Cū qꝛ se dixisset suū abraꝝ sꝛis eoz. 7 cōmendasset abraā in multꝝ. exposuit eis petitionē abraꝝ. 7 iuramē- tū qd ipse fecerat. 7 oratiōem suā a dño ad puteū exauditā. Responderūt qꝛ labā 7 ba- rhucl. A dño egressꝝ ē sꝛmo. s. abraꝝ 7 ozo id ē. vxor eiꝝ ex man- tua. Nō possumꝝ eꝛ dato ab eo moriente placitū eiꝝ. qꝛ qꝛ loqꝛ suscipio. si verū ē qꝛ tibi. Ecce rebecca co- moriaꝝ erat sicut io- rā te ē tolle eā 7 vxor sephus cit. sit dñi tui. Sꝛ notā. dum qꝛ iosephꝝ dicit barbuclē iā defunctum fuisse 7 hꝛginē ī custodia matrī 7 fratꝝ esse. 7 de morte pꝛis pꝛ dixisse puellā quæretī ad pu-

teum cui filia esset. Etiam moyses buccisq; vi-
xerit velle ea nec tunc habuisse p̄ez. cū sup̄ius
dixit. cucurrit puella i domū matris. Forte
noie patris vocat hic mater. q; mādātū pa-
tris de filia tradēda qd̄ ei reliq̄rat decedēs
nūc exposuit. Potuit enī fieri. vt ea traden-
dā generi suo delegasset. Audiens b̄ puer
abrae adorauit dñm. q̄ direxerat iter suū. r̄
p̄tulit vasa aurea r̄ argētea. r̄ vases dans
rebecca. Mat̄ri quoq; ei r̄ fratri ei munera
dedit. Surgēs aut̄ mane puer petijt dimitti
p̄tendēs morā quā facerat i via r̄ dñi senec-
tutē. Cūq; rogassent vt decē dies maneret
apud eos. noluit. Et dixerūt. Vocem? Ergo
puellā. r̄ quāram? ei? volūtātē. Quē scisci-
tantib; si vellet ire ait. Vadā. Et b̄ p̄mo le-
git cōsensus mulieris req̄sit. r̄ exinde p̄ iu-
re habitū ē. vt requirat. Et dimiserūt eam.

De aduentu rebecca ad ysaac.

Capitulum .LXI.

De tēpore ysaac

habitat in gerara. r̄ forte de am-
bulabat p̄ viā q̄ ducit ad puteū viuētis r̄
vidētis. Egressus enī erat ad meditādū in
agro. forte de mora serui. Alia s̄ra habet. ad
exercitādū forte laborās i agro v̄l quippias
operis ad deducēdū agens. Rebecca vero
ysaac viso. r̄ cognito q̄ vir ei? esset. descen-
dens de camelo. r̄ tollēs tenistrū v̄l palliū al-
bum. operuit r̄ complisit se. Est aut̄ tenistrū
gen? arabici vestimētī mulierū. Ysaac r̄o i
trodūxit eā i tabernaculū matris suę. r̄ i tan-
tū dilexit eā vt dolozē q̄ ex morte matris ac-
ciderat temperaret.

De morte abrae post susceptā so-
bolē de cethura. Capitulum .LXII.

Braam aliam

duxit uxorem noie cethurā. Aiunt
hebr̄i cethurā nomē appellatū. qd̄ interp̄-
tur copulatā. Dicit enī hāc fuisse agar. quę
p̄us cōcubina. mortua sara trāsit i uxorem
de nō copulatā. i copulatā. ne senex nouis
nuptijs lasciuisset arguat. Ioseph? aut̄ dicit
q̄ ante q̄ misisset. p̄ uxore filij duxerat eā. Et

hec genuit ei liberos sex. Iuuenis enī de se-
ne parere potest. Et separauit eos abraā dñz
viueret ab ysaac ad plagā oriētālē. r̄ cuncta
q̄ possederat dedit ysaac. Alijs vero largit̄
eit munera. filij tamen cethurę nomine li-
bere se dixerunt saracenos. Obtinuerūt aut̄
primo traconitidem r̄ fenicem r̄ arabia v̄l
q̄ ad terminos maris rubri. Refert iose-
phus q̄ ex vno eorū natus est asser. qui ca-
stra sua fixerat in libiam. quā am posteri eius
inhabirantes ab illo africā p̄ueniuerunt.
Dixit q̄ eldeum propheta qui et maleus
sive malchus dictus est. historiam iudeo-
rum scripsisse. sicut r̄ moyses scripsit. Quę
refert dixisse. ab vno filiorum cethurę nomi-
ne surim vel syrim syriam vocatā. Ab alio
vero qui dictus est asser africā dictā.
Cui descendenti in libiam hercules auxiliū
tulit. et filiam ipsius nomine etbeam duxit
hercules vxorē. r̄ ex ea genuit todorim cui?
filius fuit p̄horon. fuerunt aut̄ dies abrae
c. lxxv. anni. et mortuus est et congregatus
est ad populum suū

in sinu in ferni. Et se-
peliēt euz ismael et
ysaac in spelūca du-
plici cum vxore sua.

Deficiens habetur
in textu. r̄ in glo. ba-
bet hieron. sup̄ hāc
locum dicentis q̄ de-
ficiens male additū
sit. in. lxx. quasi qz non sit in hebraica veri-
tate. r̄ etiā qz icōgrue dici videt. de tāto pa-
triarcha. q̄ deficeret v̄l minueret. Cū q̄ i lit-
tera nostra habeat deficiēs de q̄ Hieron. y-
arguit. lxx. patz ex eo r̄ ex pluribus alijs locz
q̄ nō ē ista nostra pura trāslatio hiero. sed
forte ē q̄da; p̄ma. quā cōpēgitō gr̄co i lati-
nū extrāslatione. lxx. r̄ translationib; alioz
Quę qz forte nō inde magl. visa ē. apposuit
manū vt purā faceret d̄ hebr̄o i latinū. quā
nō habem? nisi in. xij. p̄betis. Vel forte po-
test dici. q̄ ista nostra sit illa vulgata. q̄ mi-
raculose inuenta est hierosolymis.

De ortu regnorū. Cap. .LXIII.

Anno .xi. abrae

mortuus est ninus. cuius vxor
scmiramis vt post eū regnare pos-

Libri genesis

set. pprio filio quem susceperat ex nino nu-
plit r̄ ex eo filium genuit. qui r̄ babylonias
amplauit. Anno abrae. lxxv. facta est ei re-
promissio. Anno eius. lxxxvj. natus est ei is-
mabel. Anno eius. c. natus est r̄ ysaac. An-
no eius. c. xxxvj. mortuus est sara.

Aliud incidens. Cap. .LXIII.

Mortuū est regnū

assyriorum. anno. xxv. saruch pro-
auit abrae sub bello. r̄ cucurrit v̄l q̄ ad anū
septimum oq̄ regis iude. per annos mille
r̄ ccc. ali; ccc. r̄ duos. p̄ reges. xxx. r̄ vij. v̄l q̄
ad sardanapallum. q̄ p̄mus puluaria ad-
inuenit. Post quem trāslatum est regnū
ad medos. Regnū aut̄ sicionioz. ab anno
xxxij. nactoz auit abrae exortum est sub cu-
gialo alias egialeo. r̄ cucurrit v̄l q̄ ad anū
xvij. b̄li sacerdotz r̄ iudicis israel per ānos.
dccc. lxx. r̄ p̄ reges. xxx. v̄l q̄ ad sensipuz
post quem iudicauerunt sicioniam sacerdo-
tes charmi. Sicionia autem. est regio que
prius apia post peloponensis dicta est. Ali-
q̄ ad abraam vero iam fuerant in egypto.
xx. dinastie. Dinasti.

am summam pote-
states egyptij dicūt
A natiuitate abrae
dinastiam. xvij. obti-
nuerunt thebei. xvij
pastores reges sic vo-
cati. xvij. thebei vel
thiopolitāi q̄ r̄ p̄ba-
raones p̄ reges. xvj.
Variatę quoq; sūt
dinastie d̄ generib;
quorundam regū
ad alia s̄pe trāsenn-
tes v̄l q̄ ad cambi-
sem filium cyri. sub
quo p̄mo p̄s̄ im pe-
rauerunt egypto.

tes. Et sicut in istis dictum est. ita r̄ intelli-
tur in alijs.

De morte ismabelis.

Capitulum. .LXV.

Ixit quoq; is-

mabel. c. xxxvj. annos et mortuus
est. tradunt illum hebr̄i dissinertia mortu-
um fuisse coram cunctis fratrib; suis. id ē
coram filijs suis adhuc viuētibus obiit.
Habituauit posteritas eius ab euila v̄l q̄ sar
Est x̄o euila india. ab euila nepote noe sic
dicta. Sur autem est solitudo inter cades
r̄ barath. extendens desertum v̄l q̄ ad ma-
re rubrum. r̄ egypti cōsinia.

De labore rebecca in partu gemi-
norum. Capitulum. .LXVI.

Ey saac prose-

quitur historia. Isaac. xi. annorū
erat cum duxit rebecca vxorē. quę inue-
ta est sterilis longo tempore. Sciens autē
ysaac patri suo factam promissionem semi-
nis multiplicandi per ipsū. orauit dominū.
vt quod promiserat impleteret. Et concepit
mulier habens duos in vtero. Sed euz vi-
cina esset partui. collidebantur in vtero ei?
paruuli. Lxx. inter p̄tes posuerunt. ludebāt
vel calcitrabant. Aquila. p̄fringebant. Si-
machus. in superficie ferebant. in similitu-
dinē nauis legitimo pondere carentis. Mo-
uebant enī mitti p̄cri. vt vicissim alter p̄oz
altero videret posse prodire ad ortum. Nō
p̄ exilitate vteri materni quasi vix geminos
capientis intelligendū ē hoc accidisse vt qui
buldam visum est. sed tantū ex voluntate
dei iam demonstrantis in nondum natis.
quod futurū erat in adultis. p̄mogeniturā
s̄z quā alter habuit p̄ naturā. cessisse alte-
ri per gratiā. In posterū etiā eoz futurā dis-
ensionem iam tunc figurabat. Credit enī
in vtero iā tūc sanctificatus fuisse iacob. r̄ i
hoc motu p̄figuratum. quia nō esset con-
sensus christi ad belial. Mater vxo grauiē
afflicta nollet concepisse et fere desperans
de partu perrexit vt cōsuleret dominū. Ta-
men quia non locus consulendi dominū
nec modus nec per quos cōsuleret dominū

Historia

ad hoc legitur institutum. forte ad montes mozia ubi abraham altare fecerat dno iuit-
7 imolatis hostijs subfratis pellib⁹ eaz in-
cubens. p somnium accepit oraculum. Forte mo-
re geniu que viderat in paratib⁹ specie lauri
qua tripodē dicit capitū supposuit. 7 ramis
artoris q agnus castus d: incubuit. vbi vi-
siones caput fantasticas dormiens non senti-
ret. Et ad hoc viuentē melchisedech cōsu-
luit. Quocūq; autē mō fecerit. respōsū acce-
pit a dno. Dux gētes sūt i vtero tuo. i ptes
duax gētiū q in se post diuidēt 7 pugna-
būt. s 7 maior fuit minor. Qd de parvul-
ne q dicitur est. cū semp maior fūerit mio-
ri. s de pplis. Ydumei enī q de esau futuri
erāt. tributarij erāt dauid q de iacob. Nisi
forte eligat esau scriuisse iacob. dū psecut⁹ ē
cū. vt lima pferret ferro. fornar auro. flageluz
grano. Cū g duos pperisset. q prior egres-
sus est rufus erat. 7 totus in modū pell bys-
pidus. 7 dicit⁹ est ob hoc scir. bebrici enī scirō
capillaturā dicūt. Dicit⁹ ē pprio noie esau-
id est fortis. Proin⁹ alter egrediens. plāraz
fratris in manu tenebat. quasi retrahere vo-
lens fratrem a pgenitura. 7 ob hoc dicit⁹ est ia-
cob. i. supplātor. Sepagenarius ergo erat
ysaac qn nati sunt ei paruuli. Vnebat ergo
abraham. 7 adhuc quideciz annos supuixit
Abraham enī ppter. c. annos quos vixerat
nato ysaac. restabat adhuc abrahā. 7. anni
ad vitam. Hoc ideo diximus. q iosephus
sicut. Porro 7 post mortem abrahā cōcepit
vxo ysaac. 7. Mortem ei⁹ forte appellans
qn iam penitus effeto corpe generare desijt
Ipse enim text⁹ littere nō esse dictū p reca-
pulationem indicat.

Tertium incidens.
Cap. LXVII.

De viro eodez an

no quonati sunt gemini ysaac re-
gnum argiuoz exortum est sub inachpa-
tre ysydis. pmo rege. Lucurrit autē vsq; ad
annū. iij. deltoze 7 barach iudicū issrl. Du-
rauit autē vsq; ad vltimuz acrisium per re-
ges. iij. 7 annos. d. plūq; aliq. iij. Derfens

ho cū nō interfecisset spōte acrisiū. tñ timēf
reliq; agros. 7 transfulit regnū apud miche-
nas. Si legerit in hystorijis regnū hoc. pccellit
se ab inachto vsq; ad telemū. intelligit poste-
ros de genere inachi vsq; tūc regnasse. 7 da-
tū regnū dānao q nō erat de genere regio.

**De venditione primogenitorū
esau. Capitulum. LXVIII.**

De viro cum ado

lenissent filij ysaac. factus est esau
venator. 7 iacob agricola 7 pastor in taber-
naculis habitauit. Pater diligebat esau-
tum quia primogenitus erat. tum quia de
venatione eius libenter vescabatur. Mater
ho diligebat iacob. tum pro simplicitate
tuz pro dei inspiratione. Factū ē autē cū con-
sisset iacob pulnētū lenticule. Esau lassus re-
dijt ab agro. 7 ait. Da mihi de coctioe hac
rufa. qz opido lassus sū. q. d. Eurio. nec p
lassitudine sufficio mihi pulmentū parare.
Cui dixit iacob. Vende mihi primogenita
tua. Esau pui pendens primogenita. se mo-
riturū nisi comederet in instanti putās. de-
dit ei primogenita pro edulio lentis. Et iu-
rauit talem venditionem ratam se habitu-
rum. 7 quia lenticula fulua ē. bebraice autē
edom saluū d: extūc vocat⁹ ē edom. A quo
postea dicta ē regio ydumga. Erant autē pri-
mogenita qdā dignitates qz habuerūt p
mogeniti in cognatiōib⁹ suis vsq; ad aaron
Habebat enī pgenitus vestem specialem q
induebatur tantum in sacrificio offerendo
et recepturus finalem benedictionem a pa-
tre. Ipse in solennitatibus in conuiujs be-
nedicebat minoribus. 7 in his duplaz cito-
rum portionem recipiebat. Tradunt etiaz
q in diuisione hereditatis similiter in du-
plum reciperet.

De descensu ysaac in geraris.
Capitulum. LXIX.

Ita autē fame

dum vellet ire ysaac in egyptuz ex
pcepto dei remansit in geraris. et ob ami-
citiā abrahā receptus est ab abimelech. et

Libri genesis

ad exemplū patris dixit de vxore sua. soroz
mea est. Forte post plurimos dies vidit abi-
melech. p fenestram ysaac iocantē cū vxore
sua. 7 accersito ait:

**Quare iposuiti no-
bis. Et est h i ponere
verbum absolutum
id est in postura. id
est. vultum facere. Et
est sensus. Quare
nos decepsisti. Cur
mentitus es. soroz
tuā esse. Posuisti sup nos inducere grāde
malum. si qz cognouisset vxore tuā. liberaz
a viro repurās. Et ait ad plm suū. Qui te
tigit boīs hui⁹ vxore. morte moriat. Se-
minauit ysaac in terra illa. 7 inuenit centu-
plum estimatū. i. estimauit fm q recordaba-
tur de iacto olim semine cētuplū recepisse.
Rec d vna specie h ē potuit. s forte i oī ge-
nere opum est centuplicat⁹. An alia trāssa
tio habet. Inuenit in illo anno centuplum.
Ob hoc inuidētes ei palestini. putcos quos
foderat pater eius obstruxerūt. replētes hu-
mo. Abimelech etiā timēs cū dixit ei. Rece-
de a nobis. qz potentior nostri fact⁹ es. Et
recedens ysaac venit in agrum q d: phara-
id ē. cōuallis. 7 habitauit iuxta aluē p que
torrens qnq; influebat. 7 eruderunt ibi pu-
teos quos olim ibidem foderat pater ei⁹. s
eo mortuo obstruxerūt eos philistei. Et cū
inuenisset aquā viuā. iurgati sunt pastores
gerare aduersus eū dicentes. Nostra est aq
7 ob hoc vocauit puteū escon. i. calūniā vel
iurgū. Et recedens inde fodit aliū puteū 7
pro illo quoq; iurgati sūt. Et ob hoc voca-
uit eum latbanā. i. cōtrariū vel inimicitias.
Atriūq; putei vt dicit iosephus op⁹ imp-
fectū relinquēs. nolens cōrendere cuz indi-
genis expectans 7 exoptans bonę volunca-
tis eoz rationē 7 licetiā. Profectusq; inde
fodit puteū tertū. p q nō pntenderūt. Ob h
vocauit eum robotoib⁹. i. latitudinē quia di-
lata⁹ creuerat sup terrā. 7 ex illo loco ascen-
dit in versabee. Et apparuit ei dñs i ipsa no-
cte. pmittens ei q pmiserat patri ei⁹. Et edī**

ficanit altare. 7 innocauit ibi nomen dñi. et
pcepit fuis. vt ibi foderēt puteū. Verisile ē
q eruderunt puteū abrahā. Eo tpe venit
ad eū abimelech 7 pbicol dux militie. 7 iurā-
tes in se sedus firmauerūt. Eodē die redi-
erūt ad ysaac. pueri nūciātes de putco quez
foderāt. q inuenissent aquā. 7 appellauit euz
versabee. i. puteū satietatē vel abūdātię. Et
ipositū ē h nomē vbi vsq; i hodiernū dies.
Et nota q i modico voel stridulo 7 i septu-
ra differt hoc nomē a noie qd abrahā ei olim
iposuerat. Sabee enī p sin hebreū scriptuz.
septimū vel iuramentū sonat. 7 aspernus siri-
det. scriptū ho p sima grecū. satietatē signi-
ficat. 7 mollis sonat.

Quartum incidens. Ca. LXX.

De tēpore pho

roncus fili⁹ inachi 7 niobez pimus
grecie leges dedit. 7 sub indice causas agi i.
sūt. locūq; iudici destinatū a noie suo fo-
rum appellauit. Soroz sua ysis in egyptuz
nauigauit. 7 quosdā apices litterā tradidit
egyptijs. de agricultura etiaz multa docuit
eos. Unde cū io diceret. ysis ab eis dicta ē.
qd in lingua eoz terra sonat. Et ob hoc post
mortē i numero deozū in egypto recepta ē.
Filius etiam phozonci qui apis dictus est.
eodem tēpore in egyptū nauigauit. quez
quidam virum ysidis fuisse tradunt. 7 filie
ab egyptijs deificatus est. 7 serapis noiat⁹.

De vxoribus esau. Ca. LXXI.

Sau vero qua

dragenarius duxit vxores in dūb
et keb sametb filias potentium virozum in-
ter chanagos. semetipsum dñm faciens i
potestate vxozum. Quz cum ambz offendit
sent animū ysaac 7 rebece. 7 licet nollet ysa-
ac puñciales suę misceri cognationi. tamē
melius silere decreuit.

De benedictionibus iacob.

Capitulum. LXXII.

Enuit isaac et

videre nō poterat. Et dixit ad esau

Fac mibi cibos de venatione tua. ut comedas. et benedicat tibi anima mea antequam moriar. Egresso esau ad venandum dixit rebecca ad iacob: Sic et sic audiui patrem tuum loquentem cum esau fratre tuo. Affert ergo mibi cito duos bedos optimos. ut faciam patri tuo escas quibus libenter vescitur ut benedicat tibi pro esau. Abijt ille et attulit deditque matri. Quae cum parasset cibos induit iacob vestibus esau valde tonis quibus utebantur primogeniti ut diximus. Timebat vero iacob. ne deprehensus a patre susciperet maledictionem pro benedictione. Porro mater pelliculas bedorum manibus collo eius circumdedit. ut similitudinem pilosi fratris exprimerent. In alijs enim quibus similitudo erat tanquam gemelli. Accepitque cibos iacob intulit patri dicens: Ego sum esau. Concede de venatione mea. ut benedicat mihi anima tua. Cui ysaac. Accede ad me ut tangam te et probe utrum sis filius meus esau annon. Quo palpato ait: Vox quidem vox iacob est. sed manus manus sunt esau. Cui autem comeditis et bausisset vinum. osculatus est filius. et benedixit ei dicens: Det tibi deus de rore caeli et de pinguedine terrae abundantiam frumenti vini et olei. His tribus solet omnis terra fertilitas intelligi. per frumentum cibus. per vinum potus. per oleum pulmenta. Et addidit: Seruiant tibi populi et tribus. esto dominus fratrum tuorum. qui maledixerunt tibi sit ille maledictus. et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur. Nota quia tria quae in benedictione promissa sunt. scilicet abundantia. potentia. primogenitura. praesentis sunt temporis. Quartum vero. scilicet benedictio futuri est et ideo in benedictionibus sacerdotum nostrorum solet dici. Benedictus autem est iacob secundum verba non secundum intentionem patris. sicut episcopus ordinat alienum quem pu-

Quasi ego sum cuius sunt primogenita et benedictio sicut prius erant esau. nec mentis. sicut nec christus dicens iohannem esse beliam. non personaliter. sed in similitudine.

erat esse suum. et est ordinatus. Vix sermonem implenerat pater. et egresso iacob venit esau cibos inferens patri. petens ab eo benedictionem. Expanit ysaac vehementer. et in hac extasi vidit in spiritu a domino factum esse hoc. et significationem patris fraudis intellexit. Et ideo non irascens. sed confirmans quod fecerat ait: Frater tuus venit fraudulenter. et accepit benedictionem tuam. et erit benedictus. Cui esau: Iuste vocatus est iacob. En altera vice me supplauit. id est. bis deceptus. prius filio. et ipse a patre benedictionem postulasset. et patri hesitanti in quo ei benediceret et vehementer instaret. motus ysaac ait: In pinguedine terrae et rore caeli desuper erit benedictio tua. et ita fuit. idumea enim pasqualis est. Et addidit de posteris eius prophetans. Quies gladio. id est. bellicosus eris. et fratri tuo seruiet. cum scilicet ydumea facta est tributaria domui israel. sed veniet tempus cum excutias iugum eius de cervicibus tuis. Hoc implementum est. cum rebellauerunt ydumei ne essent sub iuda.

De somno iacob cum fugeret in mesopotamiam et separatione iacob et esau. Capitululum. LXXIII.

Derat ergo esau iacob. et dixit in corde suo. Veniet dies luctus. id est. mortis patris mei ut occidam iacob. Punctata sunt haec rebecca. Eodem spiritu sciebat rebecca cogitationes esau. quo intimauerat iacob fraudare fratrem. Excusat ergo iacob de mendacio in patres. et dolo in fratrem periurionem matris. Mater vero per familiare consilium spiritus sancti. qui ait ad iacob: Fuge ad laban fratrem meum. et esto ibi donec quiescat indignatio fratris tui. Quod ne absque licentia patris fieret. et ait rebecca viro suo: Si acciperit iacob uxorem de filiabus bethe. nolo vivere. Et aduocans

A quo bethe unus de septem populis pro quo inuenerunt quandoque certens. quia nos pro vocali utrobique aspirata

ysaac iacob benedixit ei. et accepit ut iret in mesopotamiam sibi accipere uxorem de filiabus laban. Quod dicitur autem esau quod offendisset suum patrem pro nuptijs alienigenarum. inuit ad ismahelem patrum suum. accipiens sibi uxorem filiarum eius. melchior uxorem nabaiotb vterinam. ab his quibus prius habebat. Igitur egressus est iacob de bethleem. et pergebatur aram. Per chanaanem vero iter faciens. inuicuit icolas terrae. quia ut ait iosephus chanaanem erant in denoti ysaac. porro bellis eius valde granati maxime cum cariatbaris cecidisset circa quos praecipue laborauerat. Inuicuit ergo iacob apud aliquem provincialium introire. et sub diuino iacebat. Cuius autem venit. Iet iuxta lucam vesperis supposuit capiti suo lapides. et obdormiuit. Et vidit in somnis scalam erectam a terris caelos attingentem. et angelos descendentes et ascendentes per eam. Iosephus dicit: Vidit descendentes per eam figuras bonestioris naturae habentes quam homines. et dominum innixum scalae dicentem sibi: Ego sum deus abraam et ysaac. Terram hanc dabo tibi et semini tuo. Benedicetur in te oes tribus terrae et in semine tuo. Ero custos tuus in hoc itinere. et reducam te in terram hanc. Ordine praeposito usus est dominus. Prius enim in propria persona iacob custodiuit. post sub iosepho dedit semini eius terram illam. in fine temporum in christo qui de iacob benedictus fuit tribus terrae. Enigilas iacob ait: Vere dominus est in loco isto. et ego nesciebam. Terribilis est locus iste. est domus dei hic et porta caeli. Et prophetauit de lege et de templo et passione christi. quae in terra illa futura erant. Terribilis enim lex. dominus dei templum. passio christi. aptio portae caeli. Et lapidem quem supposuerat capiti suo. erexit ibi in titulum. id est. in commendabilem memoriam huius visionis. et libauit supillum oleum domino. vouens dominum qui apparuerat ei semper sibi esse in deum. et lapidem id est. locum lapidis semper sibi bono-

rabilem. et in reditu decimas et hostias se sibi oblaturum. Et vitam primam etiam honorem. dam decreuit. vocans eam bethel. id est. domum dei. vel secundum iosephum hostiam dei. Prius enim iacob a iehuseis. qui eam condiderat vocabatur. Post iusa. id est. nux. vel amigdaluus. quia cum primo ibi fundamenta iaceret. radix amigdaluina inuenta est. Vel forte copia huius generis arborum ibi est.

De duabus uxoribus iacob. Capitululum. LXXIII.

Rocedensque in

mesopotamiam longo tempore peruenit in aram. et venit ad puteum in agro optimum lapide grandi. iuxta quem tres greges accubabant. Cuius dixisset pastoribus ut ad aquam greges. et ad pastum reducerent. accepit moris ibi esse. non amoueri lapides. donec omnes greges conuenirent. nec licere greges particulatim ad aquam. Cuius cuncta percunctaretur de laban. valet inquit. aut pastores. Et ecce Rachel filia eius cum grege suo venit. Quae cum aduenisset amouit iacob lapides ab ore putei. Patet quia non solus inuit iacob. et ad aquam gregem eius. et indicans se consobrinum eius. osculatus est eam. Quae nunciauit hoc patri. Qui occurrens duxit iacob in domum suam. et audita causa fugae. dixit ei: Os meum et caro mea es. et ideo secure latebis apud me. Tandem curam gregis eum habere decreuit. Post mensem vero iacob dedit optionem mercedis pro seruitio pastoralis. Habebat autem laban filias duas. lyam lippis oculis. et Rachel venusto aspectu. Quam diligens iacob ait: Seruiam tibi septem annis pro Rachel. Seruiuit ergo pro Rachel septem annis et videbantur ei pauci dies pro amore magnitudine. Nec dictum est parui. quia desideranti animo ipsa velocitas tarda est. sed dictum est pauci. quia videbatur ei rem tam amabilem paucis emisse. Longo enim pluribus annis seruiisset pro ea. priusquam ea careret. Vel dies vocat laborem dierum. qui videbatur ei paruus. quia laborem leuiga-

bat amoz. Completo septimo ano fecit laban nuptias genero suo. Uespere autem facto subintroduxit lya. duas filias ancillam nomine zelpham. Jacob pro ut dicit Josephus per ebrietatem et noctem lya comixtus die facto apud laban de iusticia querebat. Qui dandam necessitati veniam postulauit moris ibi esse asserens maiores an tradi ad nuptias. Post alios aut septem annos se daturus ei Rachel laudauit causam prelati epus dices se non libere filiam ad cananem misit. cum etiam de sorore pernitentia ageret. quod eam illuc direxisset. Hieronymus pro dicit errasse illos qui dixerunt post septem annos alios Rachel iacob tradita. sed post septem dies coniuniorum quod quasi perturbare supinducta alia sponsa facta non erat. Quibus finitis iacob optatis ponti nuptiarum amorem sequentis prioris preterit. seruiens per Rachel alijs septem annis.

De quattuor filiis lya et de filiis ancillarum. Capitulum LXXV.

Dominus autem aperuit vuluam lya sorore sterili data ut amorem viri fecunditate consequeretur.

Que peperit filium. et ait: Quid dominus humilitatem meam. utilitatem erga virum meum. et ideo vocauit filium ruben. i. visionis filium. Rursus peperit filium alium et ait: Audiuisti me dominus haberi contemptum. et ideo dicitur symeon. i. auditio. Peperit autem tertium et ait: Copulabitur michi vir meus. quia addidi ei filios. et ob hoc dicitur leui id est additio vel firmator societas. hinc iosephus. Peperit quod quartum et ait: Modo confitebor domino. et ob hoc dicitur iudas. i. confessio. Celsauitque parere. Proinde Rachel inuidit sorori. et ait ad iacob: Da michi liberos alioquin moriar. Qui ait: Nunquid ego sum deus. Et illa: Si non de me saltem de ancilla mea. Et dedit ei balam in coniugium. Quod in vxore sed ut ei iungeret. Peperit bala filium. et dixit Rachel. Iudicauit me dominus. equit me sorori. et ob hoc dicitur epher. i. iudicium. Peperit et alium. et ait Rachel: Comparata sum sorori et inualui. et ob hoc dicitur epher neptali. i. copatio vel dilatio. Lya quod tradidit viro zelpham quam peperit

filium. Et ait lya. felicitas. Et dicitur puer gad id est felicitas. Peperit etiam zaluz. Et ait lya: Beata me dicet omnes mulieres. et dicitur: catus est puer aser. id est beatus.

Quintum incidens. Ca. LXXVI.

Is teporibus factum est diluuius particulare in a-

chaia sub ogige rege qui vites que vocabatur acta in nouans euleusim noiauit. Tunc etiam apud lacum triconide virgo apparuit. quam greci mineram dixerunt. Hec plures artes adinuenit. maxime lanificium. Eadem dicta est pallas. a pallane insula tracie in qua nutrita est vel a pallate gigante quem interfecit. Traditur autem cum per diluuium illud insule cidas lo go tpe obumbrata fuissent. a quibus rarefcentibus prima inter eos velos sole illuminata est. et ideo velos dicta. quod sonat manifestam.

Dereliquis filiis lya et ortu ioseph. Capitulum LXXVII.

Ben tepore

mellis triticee scilicet. vel iam collectis hordeis. Vel forte tres collectiones a metendo. id est colligendo melle dicitur. mellis primorum quod prima. mellis triticea quod secunda. mellis vitemiarum quod tertia. Hoc in quibus tpe ab agro regressus ruben tulit mandragoras et dedit michi. Qui est desiderans Rachel dixit lya: Da michi de mandragoris filij tui. Opinant enim quod dicitur hoc genium pomi in eadem scriptis. sterilibus fecunditate parere quod augustinus falsum esse dicit. Cum enim mandragorum vidisset. occasione huiusmodi naturam eius omnem et vim diligentem asserit perstratam. et nihil tale reperisse in ea. Et ait lya: Parum ne tibi videtur quod abstulerit michi virum meum. nisi et mandragoras simul tuleris. Rachel sorori iram mitigans ait: Dormiat hac nocte tecum per mandragorum filij. et occurrit lya iacob redeuntis agro. quod eum mercede perduxisset significans. Et peperit nocte illa et peperit quintum filium. et ait: Dedit michi mercedem quia reddi ancillam viro meo. et ideo vocauit puerum ysachar. quod sonat merces. Achar enim merces. Pro eo etiam sic vocauit eum.

quia mandragoris emerat viri introitum. Rursus lya concepit sextum filium et peperit et ait: Dedit habitabit michi meus. quia genuit a sex liberos. et ob hoc vocauit puerum gabul. i. habitaculum. In libro tamen nominum grecorum. violentus nocte interpretatur. Post quem peperit filium nomine dinam. Recordatur autem dominus Rachel et aperuit vuluam eius quam peperit filium dicens: Addat michi dominus filium alterum. Et ob hoc dicitur est puer ioseph. i. augmentum.

De diuersis coloribus virgis et fetibus. Capitulum LXXVIII.

Initis ergo an-

nis. pueri seruus pro virgo iacob dicitur locero suo. Da michi vxores et liberos meos ut reuertar ad terram meam. Et ait laban: Inueniam gratiam in conspectu tuo. ut adhuc seruias michi. vix annis. et constitue mercedem quam tibi. Scio enim quia propter te benedixit michi deus. Et ait iacob: Iustus est ut aliquid proinde comui me. Si fecerit quod postulo adhuc pasca pecora tua. Separa greges varios et sparso vellere. et trade in manu filiorum tuorum vinicolos. Pro trade michi. et quod ex vinicolis variis natum fuerit sit merces mea. et quod vniuersicoloris tui. mendebitur michi cras iusticia mea. in futuro. quod dicitur. Tunc facit natura alba ex albis nigra et nigris nascantur. mercedem iusticia mea dum deus per laborem quod iustus sibi videbit reddet michi naturam. Gratius hoc habuerat laban. et separauit oves diuersicoloris. et dedit filijs suis in custodia. Vni colores tradidit iacob et separauit iter trium dierum inter iacob et filios suos. ne quod ex vicinitate pectoris nasceretur dolus. Et ita planum hoc dicitur est. nisi quod in exitu legitur quod laban vnicolorem gregem tradidit in manu filiorum suorum. scilicet iacob. quod videtur contrarium ei quod diximus. Potest dici enim tradidisse in manu filiorum suorum. i. nepotum suorum. filiorum scilicet iacob qui sub parte opilionis erat. Vel per anticipacionem dicitur est. i. vnicolorum gregem post natum sub custodia iacob dedit filijs suis. cum diuersicolorum pro dato. Hieronymus quod dicitur vix ad tempus suum locum hunc confusum fuisse

Jacob autem nona nature stropham. i. inuestionem commentatur. contra naturam arte naturali pugnavit. Tulit enim virgas virides populeas. quod lya. siliaceas vocat et amigdalinas et platanias. quod pro loco discorticis. varium virgarum fecit colorum. Forse tres erant canales. et tres virgas tantum eiusdem longitudinis cum canali talibus cuius canali sua virga imponens. Forse plures erant in canalibus virgum. Observabat et iacob tempus in quo pecora ascendebatur. et in furore dei cum ad potandum quida pergerent in ipsa auaritate potandi faciebat oves et capras ascendi. ut tales fetibus conciperent quales umbras arietum et bircozum super se ascendentium in aqua speculo videbant. Et virgis enim ibi politis varius erat umbrarum color. Quia autem oves fetibus diuersicoloribus fierent et rependeretur dolus sic temperauit iacob. Primo tempore cum ascendebatur oves. quia venisset mediores suscipere. In serotina enim admittura id est in ea que fiebant in extremitate veris. deterioribus sunt fetus. quia in tarde appetentibus coitum minus vigeat natura. et ideo tunc non apponebat virgas. et ita que serotina erat facta sunt laban. et que primi temporis iacob. Vel forte serotina admittura dicta est in autumno. quia natura ouium mesopotamie et italie eadem esse traditur. ut bis in anno pariant. Unde poeta: Bis grauide fetu. Quod autem dicitur quod in virgis conciperent. Dicit hieronymus vim bebigi verbi nisi circum expriui non posse. Significat enim totius corporis extremam concussiones in seruore coitus extremo. Nec mirum similem conspectum imagini sobolem fieri in extremo voluptatis. cum hoc ipsum in equum gregibus apud hispanos fieri dicat Hieronymus. Et quintilianus matronam accusatam quod ethiopem peperisset. ex imagine conspecta hoc accidisse argumentans defendit. Et in libris scriptum bypocratis reperitur. quandam puniendam. quia pulcherrimus puerum peperisset. vtrique parenti generi quoque eorum toti dissimilem. nisi mo-

nuisset bypocras querere ne forte tal pictu-
ra eet i cubiculo. Dicitur e g iacob vltra mo-
du. Dof. q aut audinit xba filioz labā dī
cētū: Lulur iacob nra. r v facultate pūa fa-
ctē ielyr. r etiā faciē labā aiaduertit. q nō
eēt erga se sic heri r nudiuferu. maxie dice-
te sibi dno. rāstere i trā tuā. r ego ero tectū-
mūit r vocauit liā r rachel i agrū vbi palce-
bat gregē r ait. Facies pūa vū nō ē meuz.
Scitū. qz circūenit me r mutauit mercedē
meā decē vicib. Lxx. dicūt decē ānū. Sz itel-
ligedū ē decē ānū. qū decē circūuolūtiōib.
q tenaria mutatio i sex ānū facta ē. Dicit
enī ioseph. q oē tps qd fuit cū balan. xx. ā-
noz fuit. Noluit aut iacob tertū septima-
nā ānoz cōplere s illo. p eī nēqcia. vidēs
enī labā plures in aī dūūscoloroz aiebat
Deiceps vnicoloroz sint merces tua. Tres
cū videbat vnicoloroz multiplicari muta-
bat mercedē. Et addidit iacob: Dens tulit
substātiā pūa vestri r dedit mibi q in sōnis
ostēdebat mibi. qles eēt fec nāscituri. q r
dixit mibi: Surge r egredere de hac. Respō-
derūt liā r rachel. Quasi alienas reputauit
nos p nī nūqd qccqz residui habebim? de
facultatibus r hereditate eius. Fac qz unqz
pcepit tibi dñs.

De fuga iacob et federe in ito cū
laban. Capitulū. LXXIX.

Urgēs ergo ia-

cob cū vxorib? r liber? abijt tulitqz
oēm sūstātiā r greges. r qccqd in melopota-
mia acqūierat. Et rediit etiā iacob vt ait
ioseph? medietatē gregū nesciēte laban. qui
eo tpe ad tōdēdas oues ierat. Rachel etiāz
nesciēte viro idola pūa sui pūiosa furata ē.
r secū tulit nō ad colēdū. qz dōtēte viro scie-
bat nō esse colēda. s si cōpēderent pze p se
quēte vt ad s fugiēdo veniā i petrarēt. Fuit
g iacob amne trāsmisso p mōntē galaad. r
nūciatū ē laban die tertio q fugisset iacob.
Qui assūptū filiūz r cognatū suis insecur? ē
eū septē dieb. Tū ioseph? dicit: Laban p
pūū die cognosces discessu iacob r filiarūz
psecut? ē eos. r in colle pcul collocatos iue-

mit eos. Potest dici qz si i tertio die cognos-
uit. tūc post pūū die dī cognouisse. qz tūc
egressus nūc? tertis die venit ad eū. vbi fi-
liū pascēbant greges q sepātī erant s iacob
itinere triūz diez vt s dicitū ē. Vidit aut la-
ban i somnis dēi dicēte sibi: Cave ne qccqz
aspere loqrīs p iacob. Qui p surgēs ait ad
iacob: Quare me ignorante fugisti. Et car-
surat? es deos meos. Cōsobriūz r gener-
mens r coepulatoz hęc facere nō debueras.
Respondit iacob: Timui ne filias tuas vio-
lenter auferres mibi. que tamen nō tā me-
qz filios sequuntur. Quod aut furti me ar-
guis. apud quātūqz inueneris deos tuos
necetur coram fratribus nostris. Ingressus
qz laban tabernaculū r ancillarum non
inuenit. Tūqz intraret tabernaculū ra-
chel. illa subter stramēta cameli abscondit
idola. r sedit desuper. r querētī pūa ait: Re-
irascatur dominus mens q nequeo ei assur-
gere. quia iuxta consuetudinē sūminarūz
nunc accidit mibi. r sic delusa est sollicitu-
do querētis. Iratusqz iacob improperauit
ei q pro diligenti seruitio. xx. annoz nō
meruerat. vt ipse omnem suppellectilem su-
am scrutaretur. Et ait laban. Omnia que
habes mea sunt. sed quid possum facere fi-
lijs r nepotibus meis: Veni r ineamus fe-
dus. Tulitqz iacob lapidē r erexit eū i titu-
lū fedel. r ait fratrib? suis. Afferte lapides
Qui congregantes fecerunt tumulū. r com-
ederūt super eū. Et dixit laban: Tumulus
iste sit federeis nostris. ne ego trāscam sū-
lum pēgens contra te malum tibi cogitās.
Nec tu transeas ad me nocens. nec affixe-
ris filias meas nec vxores alias super eas i-
duxeris. Et ob hoc dixit iacob lingua sua
collem galaad. id est. aceruum testimonij.
Bal enim aceruus. ad testimonium sonat
Laban vero syra lingua vocauit eum ygar
seducha. Laban autem de nocte cōsurgēs
benedixit eis reuertens in locum suum.
Porro iosephus dicit eos colūnam i mō-
te statuisse sub scemate arg. Forte aceruū co-
lūnam nominauit.

De muneribus pgnissis e sa n
Capitulū. LXXX.

Iacob aut abijt

itinere quo ceperat fuitqz ei obuia
multitudo angeloz r ob hoc vocauit locum
illum manaim. id ē castra. qz ibi vidit ange-
los qsi paratos defendere eū a fratre quē ti-
mebat. Misit aut ab illo loco nūcios ad fra-
trem. qz exploraret fratris animū. Qui reuēsi
nūciauerūt esau sibi occurrētē pacificū. cus
ccc. viis. Timuit g iacob. nō de pmissione
āgeloz. dūm dēs. s more boim pūbar. Et
diuisit pūm q secū erat in duas turmas. an-
cillas r liberos eaz. i pōi turma. In scda li-
beral r filios eaz. ita tū q i extremitate ei? po-
suit rachel r ioseph tāqz chariores. Tū qdā
errauerūt putantes tertū turmā rachel r io-
seph habuisse. Sic aut diuisit. vt si veniret
esau ad nocēdū. r pōzē pūteret turmā. reli-
qz fugiēs saluaret. Sepauit aut ibidē d his
q habebat mūera fratri suo qz pulchrioz
ra r rariora. r diuersoz generū aialia. Misit
etiā ea p diūlos nūcios spatiū ponēs int gre-
gē r gregē vt ex frequentia mūerū sese sub se
quētū multa esse putarēt. vt mūerū si qd i
dignatiōis esset ad huc i esau placaret. Pre-
cesserūt g munera. ipse ad huc hō erat i ma-
nais. Cōsurgēs aut diluculū. traduxit vro-
res r filios cū oib? ad se pūtinētib? p vadūz
iatob. Ioseph? dicit q torrētē noie iatob
trāsierūt. r qz i genesi legit. cū orasset iacob
timēs fratrem. dixisse i baculo meo trāsiui ior-
danē istū. r nūc cū duab? turmis regredior.
forte iordanis dī que pūsiuit r qz ibi calcu-
los? r torrēs dī vadū

De luera iacob cū āgelo et muta-
tione nominis. Lap. LXXXI.

Im aut prece-

terēt turmē solus in ripa fluminis

remāsit vt oraret. Et ecce vir lactabat cū eo
vlt? manē. q tetigit latū. alias lenū neruū
femorū ei? r emarcuit. Tū r iacob pposuit
se deiceps nō comesturū neruū. r idipū po-
steritas ei? ob fuit. Tūqz ascēderet auroza
dixit vir ad eū: Dimitte me. Qui dixit ei:
Nō diminā te. nisi benedixeris mibi. Tūro
aut frētī nomē ei? ait se vocari iacob. De-
qua s in qz ille appellabit nomē tuū iacob.
s israel. qz si p teū fortis fuisti. qnto magis
ptra hōiel s ualeb. Et ita bndixit iacob mu-
tādo ei nomē. r pfortādo ne timeret fratrem
qz enī p teū stetit inicit? factū ē ei i signū. qz
inicit? staret p fratrem. Ioseph? dicit hō nomen
isrl? hebraice sonare. relucrantē āgelū sacra
In libro at noīnū hebr̄oz. itē pstat vir vi-
dēs dēi. is enī vir. hel nomē dēi ē. ra hō vi-
dens dicit. vt mens vidēs dēi. Hāc aut iter-
pationē dicit. Hieronym? nō taz vere qz
violēter factū esse. Illā ioseph? dicit se i be-
br̄o nō inuisse. r dicit illud nomē sonare
pnceps cū dēo. Sic enī āgelū interpretatus
fuisse asserit. Si p dēū pnceps vt fortis fuisti
z. Vocauitqz iacob locū illū pbanuel. i. fa-
cies dēi. r ait: Audi dñm facie ad facie r sal-
ua facta ē aia mea. id ē. d valde territa plu-
rimū cōfortata. Tūqz trāsgressus esset pba-
nuel. ortus ē ei sol r claudicabat.

De occurſu esau et emptiōe agri
in sychem. Capitulū. LXXXII.

Leuans autez

oculos vidit esau r cū eo. cccc. viros
Et pcedēs vtrāqz turmā quā fecerat ad ora
uit. pn? ad trā septies. Currēt aut esau am-
plexat? ē eū. r deosculās enz sicut r ārens
cui? essēt mulieres r pūli. cū accepisset pū-
nere ad iacob. accessit r deoscular? ē eos. Tū
qz nollet esau mūera sūmissa retinere. se plu-
rimū abundare dicēs. ait iacob: Si inueni
gratiā corā dño meo. accipe manusculū de
manu mea. sic vidi faciē tuā qū viderē vul-
tū dēi. alicui? potētissimi. Nō enī credebat
illū dēū. aut i tantā propisset isaniā vt adul-
tationē. Reuersus ē ergo esau i die illa i seyr
villāz. s. quā de nocte suo sic dixerat. Jacob

in arconia segetes poneret. et triticum pacer-
um numerabat. vii et a grecis dicta e deme-
tra. Tunc etiam thesbines victi et epules rito-
vna condiderunt.

De venditione ioseph
Capitulum. LXXXVII.

Ioseph cum sede

cum esset annorum pascebat gregem
patris sui. Sciendum e quod ante mortem ysaac. xij.
annos vendit e ioseph. Quod sic pbatur
Sagenari? erat ysaac cum natus est iacob. et
c. lxxx. annorum mortuus e. ergo. c. x. annorum fuit
iacob in morte patris. in venditione autem filij
c. et vij. annorum fuit. Cum enim venit ad ioseph
in egyptum. c. xxx. annorum fuit. s. inter descensum
in egyptum et venditionem ioseph. fluxerunt. xij.
anni. Ioseph enim. xvij. annorum erat cum vendi-
tus est in egyptum. et. xxx. annorum venit ad eum pa-
ter. Rediit ergo moyses ad id in quod ptermi-
serat. Dum ergo rediret iacob de melopota-
mia. et non dum venisset ad patrem. adhuc vi-
nente Rachel. s. m. ioseph facta est venditio
ioseph in hunc modum. Viderat enim fratres sui
quod a patre plus ceteris amabat. tum quod in
senectute genu erat eum. tum quod pstantior
poter. et sapientior ceteris erat. Accusauerat
ergo fratres apud patrem crimine pessimo. vel
de odio in ipsum. vel de coitu cum brutis. Juxta
opinionem quondam sequentium ordine gen. s. so-
lum ruben pro concubina patris. fecitque ei pa-
ter tunicam polymitam

Polymitam pronum
diant quodam correpta
penultima. quod copo-
nit a polis quod e plu-
ra. et micos quod est
licium. sic examinatus
ab egra quod est sepe exa-
minatus. quasi habens
vij. linia. et tunc penul-
tima correpta.
ta. id est. manu picta
acu. s. supinducta. Causa tamen odij maior fuit
visio somniorum. Replet enim fratribus som-
nium quod viderat dicens. Databa vos ligare

manipulos in agro. et vestros manipulos ado-
rare manipulos meos stantes. Qui viderunt.
Quod rex noster eno. ait. fabacemur diu-
oni tui. Aliud somnium plene patre retu-
lit eis. Vidi quasi solem et lunam et undecim
stellas adorare me. Increpavit enim pater. et
ait. Quod ego et mater tua et fratres tui ado-
rabis? te super terram. Potuit s. congrue dice-
re. quod mater adhuc vivebat nec tamen mater
enim adoravit. quod non descendit in egyptum. Nec
pater legit eum adorasse. quod nec ioseph s. iussit
nec fratres adoraverunt. et parentes in
filij. Cumque fratres in pascedis gregibus mora-
rentur in sicchem. misit eum pater de valle hebron
ut videret quod fieret circa fratres et pecora. Cum
ergo non invenisset eos in sicchem. insecutus e eos
in dotaim. Qui cum vidisset eum p. cal matuo
loquubant. Ecce somnator venit. venite oc-
cidamus eum. et mittamus cadaver in cisternam
veterem. dicemusque fera pessima devoravit
eum. Ruben autem volens liberare eum aie-
bat. Non effundamus sanguinem eius. sed vi-
vum proiciamus eum in cisternam. ne pater
vna perimatur et mater in luctu. Hic vult io-
sephus matrem adhuc vixisse. Rudantes
ergo eum tunica polymita miserunt in cisternam
in qua non erat aqua. et recessit ruben melio-
ra querens pasua. Dum autem sederent co-
medentes panem. viderunt bysmabelitas ve-
nientes de galad. portantes in camelis aro-
mata et resinam et stactem. id est. myrrham in
egyptum. Dixitque iudas fratribus suis. Me-
lius e venundetur bysmabelitis puer. et ma-
n. nostrum non polluantur celando sanguinem
eius. Caro enim et sanguis noster est. Et ven-
diderunt eum madianitis. xxx. argentis. Eos-
tem vocat madianitas quod et bysmaelitas
Madian tamen de cethura filius abrah. et bys-
mael de ager. et filios de diversis vxoribus
legit separasse abrah. ab invicem. forte se-
parati postea redierunt in unum. et facti
sunt unum populum. retinentes utriusque parietis no-
men. Vel vera est hebreorum opinio quod dicunt
agar et cethuram unam fuisse. et ita forte non se-
parati fuerunt. Renerunt autem ruben ad cisternam
non invenit puerum. et credens eum interceptum
scissis vestibus evulabat. s. accepto quod viveret

De tempore ante

Ioseph vendit e esset. quod hoc etiam
interfectum est pro recapitulatione discedens
iudas a fratribus su-
is. iuit ad virum adol-
scitatem nomine by-
ra et accepit ibi vxor-
em nomine sue fili-
am chanangi. s. pe-
perit ei filium p. mo-
nitum ber. deinde
ona post sela. Dedit autem iudas ber p. mo-
nito vxores nomine tbamar. Fuit autem ber
nequa. id est. abutens vasculo vxoris. et occi-
sus est a domino. id est. inuentus est mortuus
in thoro iuxta vxorem. Et dixit iudas ad onam
ut ingrederet ad eam ut suscitaret semem fra-
tris. In quo patet quedam in lege post scri-
pta. que ante eam sunt observata. Qui in-
dignus sibi non nasci filios fundebat semem
in terram. id est. inutiliter vxores cognosce-
re satagebat. Et percussit eum dominus. Re-
misiitque iudas tbamar ut esset vidua in do-
mo patris sui donec cresceret sela. quo adul-
to timuit eam dare tbamar. et dissimulabat
Mortua est autem sue vxor iud. Qui conso-
latione accepta post luctum ibat ad eodem
das puer cum byra opilionem suo. Quod an-
dictis tbamar de positis vestibus viduitate
assumpsit tenistrum. seditque in bivio itineris
quod dicit tbamn. hebreum sonat in oca-
los sedit. Sic enim vocant bivio vbi vili-
gentius debet aspicere viator quo gradiat
Quam tum vidisset iudas suspicatus est ca-
thesam. id est. scortum. Cui et dixit. Sine me
ut coiam tecum. Quis ait. Quid dabis mihi
Et ille. Dattas tibi hedum de grege. Et illa
patiar quod vis. si dederis mihi arrotonem.
et dedit illi anulum et armillam et baculum quem
gerebat pro arra. Ad unum ergo concubitus
coepit mulier geminos et abijt receptis ite-
rum viduitatis vestibus. Misitque iudas he-
dum pro pastorem. Qui cum venisset et non in-
veniret eam. redijt ad iudam sine pignoribus
Post tres autem menses dictum est iud. s. forni-
d 5

quicquid. Tulerunt autem vestes ioseph et tunicam
in sanguine bedi tingerunt et miserunt quod
dam quod ferret ad patrem. et diceret. Hanc iuveni-
mus. vide si filij tui e tunica. Quam cum agno-
visset pater ait. Fera pessima devoravit fili-
um meum ioseph. Scissisque vestibus et induit
cilicio lupi filium multo tempore. Longregatisque
filij ut leniret dolorem patris. noluit eos au-
dire. s. dicebat. Descenda lugens ad filium meum
in infernum. Erat enim tunc in inferno quod dicitur
teator. s. lege semit. a locis p. nalibus. qui ob-
q. et e separatione ab alijs suis dicebat. sicut
linum maris dicitur. Et dicitur etiam sin. abrah.
quod etiam abrah. ibi
erat iussitatio de v. Qui dicitur e p. ma via
credendi. non quod p. m.
crediderit. s. quod p. m.
ad mortem chulsi.

De ingressu ioseph in egyptum.
Capitulum. LXXXVIII.

Madianite vero

vendiderunt ioseph in egyptum pu-
tiphari eunuch. magistro militie p. baro-
nis. Alij dicunt archimachero. id est. princi-
pi cocorum. Machera enim coquina dicitur. vel se-
cunis cocorum a machere. quod est occidere.
Nec ab boue a vero: quod apud plures nati-
ones vapifer principis. honorabilior est et
pnceps militum. Hinc iosephus vocat pe-
tesen. sed hieronymus non bene traslatum no-
men esse asserit. Hic habuit vxorem et liberos
quod et ioseph filia ipsi dunt vxorem. nec de en-
nuchis regis fuit. quod parauli castrabantur.
Sed tradit hebrei quod videtur ioseph elegan-
tem emit eum ut misceret ei. Dns autem custo-
diens ioseph illum a deo in frigidum vit de
inceps im potens fuerit coire. et tanquam eunu-
chus esset. itaque videtur eum ierosolanti arefa-
ctum de more suo eum pontificem heliopole-
os. i. domus solis creauerunt. et honoratio-
erat quod ante in pncipatu.
Quod iudas genuit phares et zara-
de thamar. Capitulum. LXXXIX.

cata est bamar et vterque intumuit. Qui ait Producite eam ut coburat. Quae cum duce retur ad pona misit focero suo pignora dicens. De viro cuius haec sunt concepti. Qui ait: Justior me est quia non tradidi eam sola filio meo. haec fecit ne periret semine filij mei. Attra men ultra non cognouit eam in das. Insuper vero partu apparuerunt duo in vtero et in ipsa effusione vnus protulit manum in qua ligauit obstetric coccinu et ait: Haec egredietur prior. Illo quoque retrahente manu egredius est alter. Dixit quoque mater: Quare propter te diuisa est a fratre tuo maceria et ob hoc vocauit eum pbares. Maceria dixit membra nam secundarum vel secundinarum qua inuoluitur puer in vtero. Quae diuisa in partu et scilicet puerum. Postea regressus est alter cum cocchino et dicitur est carum id est oriens quia primus apparuit. vel quia plurimi iusti ex eo nati sunt ut legitur in paralipomenon. Tamen super librum regum in principio tertij libri legitur. Obstetrici generi coccinu ligauit in manu pbares. ab eo quod pariete diuiserat nomen pbares forte sortit est. Forte post coccinu tulit de manu carum et alligauit pbares. ut a similibus gemellis primogenitum distingueretur.

De incarceratione ioseph. Capitulum. XC.

Sic ioseph du

ctus est in egyptu amicus cum putiphar eunuchus. fuitque dominus cum eo domusque domini sui credita sibi gubernabat. Benedixit quoque dominus domui egyptij propter ioseph qui tamen aliud de omnibus non nouerat nisi panem quo vesceretur. Factum est autem quod dominus sua oculos iecit in ioseph et ait: Dormi mecum. Qui respondit: Via sua tradidit mihi dominus meus proter te. Quod ergo hoc possum facere imo et peccare in deum meum. Accidit autem ut ait iosephus. ut publica festiuitas instaret cui etiam mulieres interesse debebant. Tunc illa egri tudinem simulauit viro. captans ob hoc solitudinem et silentium. ut exoraret ioseph. Et apprehensa lacina pallij ioseph. ait illi: Dormi mecum. Qui iratus relicto pallio in ma

nu eius egressus est foras. Illa contemptam se dolens in argumentum fidei recentium palliam ostendit marito reuertendi dicens: Ingressus est ad me seruus bebrorum. ut illaderet mihi. Ille nimis credulus coniugi. vincens ioseph tradidit in carcerem regis. Fuit autem dominus cum illo. et dedit illi gratiam in conspectu domini carceris. quod carcerem et vincos in custodia eius posuit.

De expositione somniorum pincernae et pistoris. Capitulum. XCI.

Accidit autem ut

pincerna regis et pistor in eundem carcerem mitterentur. et ioseph ministrabat eis. Videruntque ambo somnium nocte una. Quos cum mane vidisset ioseph tristes sciscitatus est ab eis causam doloris. Quibus accipisset pro somnio eos dolere ait: Referte mihi quae vidistis. Numquid non dominus est interpretatio: id est nunquid adiutorio dei potest interpretari. Et ait pincerna: Pincernam. Videbam coram me vitem et in ea tres fundos oculos. scilicet vnde funduntur palmites. Alij ponunt tria flagella. vel tres propagines quod idem est. et paulatim crescere gemas et post flores vnas maturascere. haec vna vna in calicem pbaraonis. quem tenebas dabam quod poculus pbaraoni. Et ait ioseph: Deus dedit in bonum hominibus usum vini vnde et ipsi libatur soluit lites et tristitias. et bona est eius visio. Tres autem propagines tres sunt dies post quos restituet te pbarao in gradum pristinum. Memento mei dum bene fuerit tibi. ut suggeras regi ut educat me de isto carcere. quia de terra bebrorum furto sublati sumus. et hic innocens in lacum missus sumus. Tunc ait pistor: Vidi quod haberem tria canistra fere super caput meum. et in superiori me portare cibos qui sunt arte pistoria. quos comedere ex eo. Iosephus vero ait: duo canistra plena panibus. tertium vero obsonio. variisque cibis qualia solent regibus ministrari. Haec habet tria canistra codicis. id est panum secundorum. et potuit esse quod etiam in superioribus essent panes secundi. super

quos essent panes primi. de quibus edebat pbarao. Et ait ioseph: Dilem me esse interpretem bonorum. Tres adhuc dies sunt post quos pbarao suspendet te in cruce. et comedent aues carnes tuas. Exinde dies tertius natalitius pbaraonis erat. et inter epulas recordatus pincernae restituit eum. pistores vero suspendit. oblitusque est pincerna interpretis sui.

De sublimatione ioseph pro expositione somniorum. Capitulum. XCII.

Est duos annos

vidit pbarao somnium. Putabat se stare super fluium de quo ascendebant septem boues crasse obelisque carnibus. id est plenis quasi obelum educatis. et post alij septem emergebant de flumine summa confecta macie et deuorabant priores. Expergefactus pbarao rursus obdormiuit et vidit aliud somnium. Septem spicis plenis pulla labant in culmo vno. alijque totidem iuxta orbantur tennes et percussae vradine. et deuorabant priores. Terribis pbarao conuocauit coniectores et sapientes egypti nec erat qui interpretaretur. Et recordatus est pincerna ioseph et eius suggestio ad regis imperium eductus de carcere ioseph totonderunt. Alii enim et exiles incrementa crinium patiuntur. Et velle mutata oblatum est regi. Rex apprehensa manu eius dextera ait: Vidi somnia. nec timeas ediffere quicquid sit. Narrauitque quod viderat. et ait ioseph. Somnium regis vnum est id est vnius significationis. quae facturus est deus ostendit pbaraoni. Ecce septem anni venient fertilitatis. magne in vniuersa terra egypti. quos sequentur alij septem anni sterilitatis. ut obliuioni detur cuncta retro abundantia. Ad id sane spectant boues et agricolae et spicis. et somnij repetitio. firmitatis est indicium. Quod autem iuxta fluium vidisti. causa fertilitatis et sterilitatis ex flumine maxime orietur. Nunc ergo provideat rex virum qui quintam partem frugum per septem annos fertilitatis congreget in barea regi. ut seruetur aduersus futuram paratam famem.

Pbarao utrumque miratur in ioseph. et somnium solutionem et consilij discretionem. dispensationemque huius rei commisit ei dicens quod spiritu dei plenus esset. Ecce ter iam inuenuatus est spiritus dei. primo ibi. Spiritus dei ferebatur super aquas. secundo ibi. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis. tertio hic. Tulit ergo pbarao anulum de manu sua. et dedit in manu eius. et collo torquem auream circumposuit. et fecit eum secundum in regno. Ascenditque curum regis ioseph clamante hunc ut omnes coras eorum flecterent sicut coras rege. Hebraei tamen tradunt hunc non clamasse ad geniculationem. sed abzech quod sonat pater terrimus. Abba enim pater. rebz delectatus vel tenerimus. quasi diceret. Et si cetera tener. tamen sapientia pater. Et ait rex ad ioseph. Ego sum pbarao. iuramentum est. et est sensus. Sicut verum est quod dicam. Absque tuo imperio non mouebit quispiam pedem aut manum in egypto. non egredietur quispiam hinc sine nutu tuo. neque publicis funget officijs. Et vocauit eum ligna egyptiaca pbarao. id est saluatore mundi. quod grece pontifex nec dicitur. bebraice tamen sonat absconditorum inuentorem et dedit ei a senecibus filias putifar domini sui virgines. Triginta annorum erat ioseph quando stetit coras pbarao. nati sunt ei duo filij postquam veniret fames. Vocauit quoque filium primogenitum manasses. quod est obliuio dicens: Oblivisci me fecit deus laborum meorum. et domum patris mei. Secunduus vocauit effraim. quod est fructificatio dicens: Crescere me fecit deus in terra paupertatis meae.

Hebraei in excusationem ioseph de matrimonio alienigenae dicunt iob post flagella duxisse dinam filiam iacob. et ex ea suscepisse filias. de qua et putifare nata est asenech.

De ingressu fratrum ioseph in egyptum. Capitulum. XCIII.

Ioseph collegit

granu septē annis q̄b̄ transactis
venenunt anni inopis. Et clamavit p̄p̄tus
ad pharaonē alimēta petens. Quibus ille
respondit: Ite ad ioseph. Aperuitq; ioseph
horrea et vendidit egyptijs. Alij etiā puicij
veniebāt i egyptū. vt emerēt ekas. pecunia
hō tradebat archatjs regis. Audies autē
iacob q; dēq; vēderent in egypto. misit illuc
decē filios suos. beniamī domi retēto. Qui
ingressi terrā egypti venerūt ad ioseph. nec
agnouerūt eū. Lūq; adorassent eū et cogno-
uisset eos. duri loq̄bat eis dicens: Vñ venis-
tis: Qui dixerūt: De terra chanaā ad enē
dū escas. Et ille: Exploratores estis. vt vi-
deatis infirmiora terrę. ex diuerso venistis.
Et illi: Nō ē ita dñe. s̄ serui tui oēs sum⁹ fi-
lij viri vñ. minim⁹ cū p̄re n̄ro ē. ali⁹ nō ē su-
per. Qui ait: Hoc ē qd locut⁹ sum explora-
tores estis. Impossibile ē enī viro idē q; ta-
les filios esse. cū etiā regib; talis filioꝝ copia
valde sit difficilis. Per salutē pharaonis
nō egredimī hinc oēs donec veniat frat̄ vñ
minim⁹. Mittite vñ ex vob; q; adducat eū.
Timebat enī ne forte et i illū aliqd celiq̄set
et tradidit eos vinctos custodij trib; dieb;.
Tertio autē die eduxit eos. et retinēs symeō-
ligasq; eū illis p̄sentib; alios abire p̄misit.
Qui p̄querebāt ad inuicē. Merito s̄ pati-
mur. q; peccauim⁹ i fr̄es n̄m. nesciētes q; in-
telligeret eos ioseph. q; p̄ interpretē loquebat̄
eis. Iussitq; ioseph ministris suis vt iplerēt
saccos eoz; et reponerēt siguloꝝ pecunias in
saccis suis. datis supra cibaria in via.

De reditu frat̄ ad patrem.

Capitulum. XCIII.

Illi profecti

sūt. venerūtq; ad patrē suū i terrā
chanaā. et dixerūt ei oia q̄ acciderāt eis. Cū
q; frumēta effuderēt. singuli inenerūt i ore
saccoꝝ ligatas pecunias. Territisq; oibus
dixit p̄r. Absq; liberl; fecist; me. Ioseph nō
ē sup; symeō tenet in vinculis. beniamin au-
feret. in me s̄ mala reciderunt. Et ait ruben:

Trade eū mibi. duos filios meos interfice-
nisi restitua eū tibi. At ille: Nō descēdet fili⁹
meus vobiscū. Interi p̄sup̄tis abis. fames
opprimebat eos. Et dixit iacob ad filios. Re-
uertimini in egyptū. vt ematis papillā eka-
rū. Et ait iudas: Si vis puerus mittere no-
biscū. ibim⁹. alioq; nō
imua. Ego susci-
piam puerū. de ma-
nu mea require euz.
P̄si illuz reduxero
ero reus peccati om-
ni tpe. Et ait israel:
Si sic necesse ē. facite
qd vultis. Sumi-
te de optimis fructi-
bus terrę nostrę vobiscum modicū refinę et
mellis. storac; et stactę. terebinti. et amigda-
larum. et ferte viro munera. pecuniāq; quā
retulistis reportate. et aliā ad emēdos citos.
Deus autē faciat vobis virū placabilem. et
remittat vobiscū fratres. Relina dicit qd li-
bet gūmiliq; dum vel aridū. a resin gręco qd
est emanare. Prima p̄ciosiorē q; et terebi-
tina dicit. quod forte exponendo subdit: et
terebiti. Secūda est lenticina. q; venit de chio
insula. Tertia pinea. Forte balsamū sic vo-
cauit. Iosephus enī in p̄ncipio munerū vn-
guenta balsami posuit. et resinā tacuit. Sto-
racem quidā dicit specij refinę. Hierony-
mus dicit in hebręo eē netkota. quod sonat
generaliter thimiamā. et in eiaia pro domo
Netkota qdā translaterūt domus thimi-
amatis. quidam domus storacis.

De ingressū frat̄ in egyptū euz
beniamin. Ca. XCV.

Gitur filij iacob

descenderūt in egyptum. et steterunt
coram ioseph. Qui p̄cepit dispensatori
suo vt introduceret eos. pararetq; cōuiuui-
quia secum erant comesturi. Illi timentes
se introductos pro pecunia quas retulerāt.
dicebant dispensatori. se eandē retulisse. et eis
nesciētib; repositā fuisse etiā in sacculis. qui

ait: Pax vobis. Deus vester dedit vobis-
tam pecuniā quā reddistis mibi ego habeo.
Eduxitq; ad eos symeon. Parabatq; ma-
nera donec ingrederet ioseph meridie. Qui
ingressus obtulerūt munera. et adorauerunt
in terram. et accepto q; salu⁹ esset pater bene-
dictoq; beniamin. cōmota sūt viscera eius.
et ingressus cubiculum flevit. lotaq; facie
egress⁹ p̄tinuit se. et ait: Donite panes. Se-
dit autē ioseph seorsum tanq; alienigena. et
egyptij seorsum vt indigno. et fratres seorsū
vt aduenę. Propbanū enī putant egyptij
edere cū bebię. forte pro dispari cultu. Di-
spensatorq; ioseph fratres s̄m ordinez gratis
eorum. sicut in domo patris sedere consue-
uerant. datiq; partib; mirabantur q; pars
beniamin quinq; partibus excederet. Iose-
phus autē dicit. Beniamin duplicibus par-
tibus honorabat. Cū fr̄es autē stare potest-
li quinq; ciboz fuerunt impositiones. et de
qualibet duplas dedit. Biberūtq; et inebri-
ati sunt cū eo. id est faciati cito s̄m ideoma
hebręū. P̄cepitq; ioseph dispensatori suo
vt impletet saccos. et pecunias eoz; reponer-
et vt pus. et cibum suum argenteuz in sac-
co minoris reponeret. factūq; est ita. Orto
q; mane dimissi sūt. Tūc dispensator iube-
te ioseph i secutus est eos. et apprehensis ait
Pessimas rem fecistis. cibum furati estis
in quo bibit dominus meus. et in quo augu-
rari solet. At illi dixerūt: Apud quemcūq;
inuentum fuerit quod queris moriatur. et
nos serui criminis domini tui. Ille scrutat⁹
incipiens a maiori vsq; ad minorē. inuenit
cibū in sacco beniamin. Illi autē redierunt
ad ioseph. Qui ait: An ignoras q; non sit
similis mibi i auguriadi sciētia: Forte ioco
dictū est. nec est imputādū. Iudas hō plu-
rimum supplicabat. vt ipsū meliorē. p̄ pue-
ro seruum retineret. q; in suā eum fidē rece-
perat a patre.

De ioseph indicauit se fratribus
Capitulum. XCVI.

On poterat vl

tra se cobitare ioseph. et ceteri alij

foras cū fletu clamabat ita q; q̄ ceterant an-
dierēt. Ego sum ioseph. Nolite timere. p̄ p̄o
salute vestra misit me domin⁹ ante vos. Bi-
ennium iam famis transiit. ad huc q; q; an-
ni restant. q; nec arari. nec meti poterit. q; q;
et nimia flumij inundatiōe creditur accidit
se. Et edicit: Festinate et nūciate patri meo
gloriā meā. et adducite eū ad me. vt pascas
vos et pecora vestra. ne moriamini. et habi-
tabitis in terra iessen. Oculi vestri vidēt. q;
os meū loquat̄ ad vos. id est. vñm est qd
loquor. Oculatusq; est ioseph oēs fratres
suos fleuitq; super singulos. Audim⁹q; ē
vrbum in aula regis. Sauiusq; est pha-
rao et dixit ad ioseph: Dic fratribus tuis:
Tollite plaustra de egypto ad subuentionē
cōiugum et paruulorum. Omnia vestra ad-
ducite vobiscum. dato vobis omnia bona
egypti. et medullam terrę comedetis. factū
q; ē ita. Deditq; ioseph singulis binas sto-
las. Stola dicitur a tela quod est longum
quali tunica talaris. Beniamin vxo dedit.
ccc. argenteos. et qnq; stolas optimas. et toti-
dem misit patri. a sinosq; decem. qui subue-
berēt ex oib; bonis egypti. et proficiscētib;
ait: Re irascimini in via. Qui cū venissent
ad patrem dixerunt: Ioseph vivit. et domi-
natur in egypto. Jacob quasi de gravi som-
no cuigilans nō credebat eis. Lūq; vidit
set omnia quę miserat ei ait: Sufficit mibi
si filius meus ioseph vivit. q̄si de p̄gna vel
gloria non multum curo. si vivit. vadam. et
videbo eum priusq; moriar.

De descensu israel in egyptum.
Capitulum. XCVII.

Gitur profect⁹

israel. cum omnibus quę habebat
venit ad puteum iuramenti. et mactatis vi-
ctimis deo. audiuit tēuz p̄ visionē noctis
dicentem sibi: Noli timere. descende in
egyptum. faciamq; te ibi in gentem magnā
et inde reducas te. Ioseph quoq; ponet ma-
num suam super oculos tuos. Surgens er-
go de puteo iuramenti. venit in egyptū. euz
omni semine suo. Cunctę animę quę egres-

se sunt cu eo: regresse de femore ei? Non q
aie sunt ex traduce s a parte totu intelligitur
fuerit. lx. 7. vj. pter ipsum 7 iosepb cu duo-
bus filiis q erant in egypto fuerit g oca si
mul. lx. lx. trāstulerūt. lxv. 7 lucas sili-
ter i actib aploz. s p hccupationē dictū
ē Hieronym' asserit. 7 enumeratos cū eis.
v. filios filioz iosepb. qz illi duas facturi
erāt trib: Lucas qdē scribēs act' apostoli-
cos gētib nō fuit ausus mutare verbū. lx.
qz eoz vigeat autoritas inter gētes. ipse
ho ad huc eis erat ignotus. Ipsi etiā. lx. in
deuteronomio trāstulerūt. qz isrl' igressus ē
cū aiazbus. lx. Nota in his numerari ber- et
onā filios iudē qz mōrtui sūt in terra cha-
naā. Forte i loco defunctoz numerāt duē
ācille iacob. si in 7 ille itrauerūt. Vel more
scripturē sūmā numeri posuit qz nis parū de-
sit. Itē nota si oina numeratint filios 7 ne-
potes. lx. sūt pter iacob. Filie enī lyē. xxxij.
sili' sephē. xvj. sili' rachel. xij. sili' balē. vij.
Nota qz cū iosepb nō dū haberet nisi duos
restat vt beniamin haberet decē. s i libro nō
legāt nisi nouē. Forte vitio septoz duo no-
mina scripta sūt. p vno. vñ magister bugo
asbel tertiu in asa 7 belū diuisit. S3 non vi-
det posse stare. qz in numeris cuz familiē tri-
buum namerant victis madianitis sic legi-
tur Asbel a q familia asbelitaz. S3 i hebra-
ica xitate. ros 7 nūpbm duo sūt noia que
apud nos vitiose iūcta sūt. qz forte iosepb
p asbel posuit asbella. ideo sic diuisit.
Quod iosepb occurrit patri suo.
et introduxit eum ad regem.

Capitulum. XCVIII.

Remisit ergo

iacob ad iosepb vt occurreret ei.
Qui iūcto curru occurrit ei in iessen. Alij di-
cunt ad vrbem herouz in terra ramesse que
tunc iessen. post thebais dicta est. a qua the-
bei quoz legioni pzfuit beatus manricius
Alij sunt thebe. vnde thebani. Postea cuz
reges fuerūt et ea. dicta est vrbis herouz. qz
heroes egypti ei debebāt custodiā. In fini-
bus terre illius postea edificauerunt thebei

cogentib' egyptijs. vrbē tabernaculoz qz
dicta est ramesse. post pagus arsenoites di-
cta ē qd sonat sine sem. sic dicta. qz sine di-
scretione veterē sep' egypti impare egypto.
Dixitqz iosepb ad oēm tomā pīs sui. Ibo
7 nūciabo pbaraoni venisse vos 7 viros eē
pastores. Cūqz dixerit vobis qd est opus
vestruz dicetis: Pastores sum' nos 7 pēs
nostri. Hęc dicetis vt habitetis seozsuz ab
egyptijs in optima terra iessen. qz vtestant
oēs egyptij pastores ouiu. qz nō comedunt
eas. s colūt vt bamonē In greliisqz iosepb
ad regē. extremos fratru suoz. i. sūpmos. v.
viros statuit corā regē. qz cū dixissent se pa-
stozes ouiu. addiderūt: nō ē herba in terra
chanaan. penimusqz vt inbeas nos seruos
tuos eē i terra iessen. nec enī separi volum'
sed cōmunē pīs puidētiā facere. Si qnē
quō egypt' ppe inopiē abundabat i pascu-
is. Dicimus qz egypt' cōtra naturā aliarū
regionū. cū abundat frugibus sterilis est. in
pascuis. 7 ecōuerso. Diuinoz v' diuiniroz
enī moza sūmīs sup terrā tpa colendi ipe-
dit. v' lata extinguit. pascua at nutrit. Post
hęc introduxit iosepb patres ad regem. bñ-
dixitqz regi. In qz sūsqz a regē de dieb' an-
nozū suoz. ait. dies peregrinationis vite
meē. c. xxx. annoz sūt. parui 7 mali. nec pue-
nerūt vlsqz ad dies patrū meoz. Peregrina-
tionis dixit. qz sancti virā hāc p incolā-
tu habent. Mali dixit. qz sapiēs accusator
est sui. qz aut dixit parui. determinauit dicēs
nec puenerunt. zc. Dedit qz iosepb fratribz
suis possessionē in optimo terre solo rames-
ses. Dicit tñ iosepb: Concessit eis pba-
rao vt in eliopolitana vrbē cōuersarent. illic
enī pascua pastozes a' debebāt. sciens gra-
tus esse egyptijs separi a se pastozes 7 nihil
quod eoz esset istis. dedisse. Forte ad terni-
toniū heriopoieos spectabat terra iessen.

De datioe sue anona quite par-
tis frugū istituta. Cap. XCIX.

Qualuit fames

i egypto. Cūqz defecisset p'ciū em-
ptozibus sustentauit eos iosepb anno illo

p cōmutatiōe pecorū. Sequenti āno cū itez
fame perirēt. emit oēm terrā egypti iosepb
p alimentū. 7 subiecit eā fructui pbaronis
pter terrā sacerdotā quā dederāt eis reges
qz statuta cābanā ex dōnal publicā debebā-
tur. et id nō sūt cōpūssi vēdere possessiones
suas. Circa finē ho sterilitat' ait iosepb ad
p'los. En vos 7 pecora v'ra. 7 terra i manu
pbaronis sūt. Ecce vobis reddo terrā 7 pe-
cora. 7 dabo semīa 7 colet' terrā regi. qntā
ptē dabitis regi. qntoz reliq's pmitto vob
in sementē 7 in cibos. Qui dixerūt. Salus
nra in manu tua ē. Enūc vlsqz nūc qnta ps
soluit regibz egypti. Et factū ē quasi i legē.
De iuramento quod fecit iosepb
patri. Capitulum. C.

Abitauit ergo

isrl' in tra egypti auctusqz ē nimis
7 vixit in ea. xxx. ānis. factiqz sūt dies sui. c.
lviij. ānoz. Cūqz videret diē obit' sui imi-
nere. vocauit iosepb 7 fec' vt pneret manū
sub femore suo 7 iuraret. i. p circumātionis
sanctitate iurauit. s fm iudeos. vel p cbriz-
stū. q sepeliret eū in sepulcro maioz suoz
qd abrahamū d' 7 in iherēdo dixit vbi mor-
tua fuit rachel qz se excusās q nō sepelierat
eā vbi ipse volebat sepeliri. Cura fuit scīs
sepeliri i terra q sciebat cbristū resurrecturū
vt cū eo resurgeret. Distat enī abrahamū
a caluaria sere. xxx. miliarib'. Cūqz iurasset
iosepb. cōuersus isrl' ad lectuli caput quod
erat ad orientē. adorauit deū. Quidaz codi-
ces habēt adorauit sup caput x'ge ei'. vel i
capite virgē sup. 7 vtrūqz stare pōt. Dotu-
it enī senex hie virgā vt in hac etate fieri so-
let. 7 inij' sup eā adorauit. v' sceptra qd ge-
rebat iosepb suscepit donec iurasset. Cūqz
iurasset inij' sup cacumē nōdū reddidit vir-
gē. adorauit deū. Nō enī credēdū ē dicēti-
bus q adorauerit sceptra iosepb.

De benedictioe effrai et manasse
Capitulum. CI.

Terū nūciatus

ē iosepb q egrotaret p' a' assūm

ptisqz duob' filiis p'ent. Audias senex ve-
nisse filiū pforat' ē 7 sedit i lecto. vidēsqz ia-
cob iosepb 7 ei' duos filios ait. Qui sūt isti
Lare enī videre nō poterat. Et ait iosepb
Isti sūt filij mei qz dedit m' de i loco isto. Et
ait iacob. Isti duo mei erūt. Sic rubē et sy-
meō deputabūt m' i. d' s'p tribū faciet. Reli-
qui qz genuerūt noie
fratz suoz vocabūt
in possessionib' suis. i.
nō faciet trib' s' p'tēti
erūt possessionib' suis
Al' alie. Noie fratz
suoz vocabūt. i. an-
ro numerantur.
Quilibet filioz iacob
p'ter iosepb fec'
tribū cui' loco duo
ei' filij duas trib' se-
cerūt. s trib' leui ra-
numerantur.
Numerabūt tribub' fratru suoz. ita qz qdā
manasse. qdā effrai. Applicuit aut iosepb
manassen ad dexterā p'is. 7 effraim ad sinē
strā adozas 7 p'tēs vt bñdiceret eis. Jacob
ho i spū cācellauit man' miori dextā sup-
ponēs. Qd iosepb grauit' accepit 7 ait. Nō
ita puenit p'. Al' enī ē p'genit'. Et ille. Scio
fili mi scio. 7 ille qd em erit i p'los. s minor
maior erit. 7 semē ei' crescit i gētes. Hoc im-
pletū ē i ierotoā. q p'm' impauit decē tribuz
bus. et fuit effraim. Et ait ad effraim: In te
bñdicit isrl'. 7 dicit i puerbiū. Faciat t' de
sicut effrai 7 manasse. Et ad amos ait. De-
us patrū n'oz bñdicat pueris istis. 7 inno-
cet nomē meū sup eos. i. noia abraam 7 ysa-
ac. 7 crescat i multitudinē sup terrā. Et ait
ad iosepb: De' reducet vos in terrā viam-
to nbi p'ter fratres tuos s'chimbā quā tulī i
gladio 7 arcu meo de manu amozgi. Sane
emerat eā. c. agnis a regē emoz. sed cū p'ne-
ce s'chimitaruz debeuerat auferri sibi. pote-
statine semper eam obtinuit.

De benedictioe duodecā tribuū
Capitulum. CII.

Dnuocauit aut

iacob filios suos 7 ait illis: Cōgre-
gamini vt annucies
vob que futura sūt
in dieb' nouissimis.
Ad lrām de diuisio-
ne terre 7 de statu tri-
buū. Non q omnib' bñ-
dixerit. qd patet i ru-
ben. sed qz omnib'
p'betauit.

Historia

bus futuro prophetavit apertissime de
viro christi aduentu.

De ruben. Capitulū. CIII.

Ruben p̄ioge

ni? me? fortitudo mea. i. que genui

estate robusta. p̄na
piū dolor mei. i. sol
licitudis me? circa
meos filios. vñ alij
būt capitulū liberis
meis. Duo: i. tonis
maior: i. impio. sup-
ple eē debueras. Ef-
fusus es sic aq. i. i vi-
le libidine. Qd̄ cre-
cas qz ascēdisti cubi-
le p̄is tui. Al̄ ita vi-
sūgne. Effusus es si-
cut aq. nō crecas qz
ascēdisti cubile p̄is
tui. ac si diceret. Legē
p̄genitūre bonor: f̄ p̄
alij debebat. r̄ dupli-
citas in possessiōe. s̄
sufficiat tibi. p̄ crimi-
ne tuo parē eē ceteri.
Qd̄ f̄ sup̄ creces
sicut aq. bulliēs sup̄-
egrediet. vel sic flu-
uius inundās.

f̄ vt vñ nō pecces. s̄sqz i fratru numero. p̄-
nā exp̄tō luēs. qz p̄geniti ordinē pdidisti.

De symeone et leui. Cap. CIIII.

Symeon et leui

vasa iūq̄ta. qz i furorē suo occide-
rūt viros. s̄ sic himitas. r̄ foderūt murū i vo-
lūtate sua. Dicitur qz p̄ volūtate suā fa-
ctū fuit istud. Alij bñt s̄bneruan erūt taurū
q̄d̄ qdā de filio regl q̄ rapuerat vinā itelli.
gū. qdā de christo. qdā d̄ taurū ipsi. p̄ silē.
psim dictū purāt. In psilio eoz nō veniat
aia mea plane de christo. De symeō enī scri-
bē. de leui sacerdotes. qz psilio christi occi-

sus ē dimidā eost iacob r̄ dispdā iisit Ad
lra; leui fortēnō habuit i tra. s̄ admixt? ali-
is viculos habuit ad alēda pecora Symeō
similit? qz modic? erat fortē non habuit. s̄ re-
ceptus est in fortē inde.

De iuda. Cap. CV.

Equit? de iuda

vbi p̄p̄terat de regno futuro i iu-
da r̄ plane d̄ christo. Iuda te laudabūt fra-
tres tui. Hoc factū ē qn̄ alijs testatib? p̄m?
p̄ moysē intravit mare rubrū. vbi r̄ regnū
p̄meruit. Man? tna in certatō inimicorū
tuoz. r̄ adorabūt te filij p̄is tui. Hic notat
regē futurū. Latul? leonis iudas. s̄ de capi-
te regni. Dauid enī minim? fratru elect? ē in
regem. Ad h̄dā fili mi ascēdisti. qz p̄ dauid
p̄tarimos hostes habuit. Req̄ fecēs accubu-
isti vt leo r̄ q̄si leona. qz postea in pace regna-
uit r̄ maxie timebat. Quis suscitabit eū ad
p̄betādū. q̄si. d. sp̄s sol? direct? ē in dauid
vel de successiōe salomonis dici potest. nō
auferet sceptrū. i. rex de iuda. r̄ dux de semo-
rito ei? donec veniat q̄ mittend? ē a p̄e scilz
christi. Al̄sqz ad trāsmigrationē babyliōis
p̄ fuerūt reges de iuda. ep̄ de duces vsqz ad
bircanū. Et iterū fuerūt reges circa tps christi
isti. r̄ defecerūt vtriqz. r̄ regnauit herodes ali-
enigma. r̄ ipse erit expectatio gentiū sal? scilz
exoptata nō solū iudis. s̄ etiā gentiū. Lā-
dē puertit f̄monē ad filiū iudā de illo christo
mittēdo sic. O fili mi. ille erit ligās ad vi-
neā pullū suū. r̄ ad vitē asinā suā. i. gentile
et iudgum sibi qui vitis ē associabit. Lava-
bit in vino stolā suā. r̄ in sanguine vnḡ pal-
liū suū. id est. carnē suā passionis sanguine
cruentabit. Dulciores oculi eius vino.
id est. apostoli. r̄ dentes ei? id est. p̄dicato-
res. lacte candidiores. Hebr̄gens oia de iu-
da sic. Non auferet sceptrū de iuda. id est.
qdā dominiū. qz sc̄ p̄m? intravit mare ru-
brū. p̄m? obtulit factō tabernaculo. r̄ h̄mōi
donec veniat q̄ mittendus est. Hebr̄? dicit
donec veniat silo. i. vsqz ad saulē vncū i silo.
Doff tñ redijt ad iudā. q̄ eripuit ioseph a
manib? fratru suoz. Er̄ expectatio gentiū

Libri Genesis

id ē. tribus. vñ ois. Iudas ascēdet p̄ vob
in plū. Ligās ad vineā pullū r̄ ad vitē as-
nam. i. tanta erit ei copia vini q̄ in vna vite
onerabit asinus r̄ ob hoc etiāz rubicundos
dixit oculos: quia sic apparet in oculis d̄bē
bentū. In cā doze dentū copiam ouū r̄ la-
cis notat: qz lac comestū apparet i dentib?
De zabolon. Capitulū. cvij.

Zabolon i litore

maris bitabit: r̄ in statiōe nauis
pertingens vsqz ad sydonem. Ad litteram
tribus hec mariūna possedit.

De ysachar. Capitulū. cvij.

Sachar asinus

fortis vel offensus. i. vir agricola: ac
cubās i terminis: qz mediterranea possedit in
ter maritimā r̄ mōtes. Et vidit redem q̄ ef-
et bona. i. terrā fecūdā. vñ sequit? r̄ terraz
q̄ ceter optis r̄ sup̄posuit hūerū suū ad por-
tandū: qz in vehēdis mercib? ad mare q̄ in
finib? suis abūdabāt laborauit: factusqz est
tributus ficiens. i. nauib? ferentib? tributa.
Hoc hebrei metaphozice exponūt dicētes:
qz nocte r̄ die studendo laborauit: r̄ iō oēs
trib? ei fuerūt q̄si mgfo dona ferentes.
De dan. Capitulū. cvij.

In iudicabit po

lū suū sic r̄ alia trib? isrl. Fiat dan
coluber i via: cerastes i semita mordēs vn-
gulas eq̄: vt cadat ascēsor ei? retro. Hoc in
samplone iplerū ē. q. v. Ricz dan sic mima
trib? tñ de ea surget iudex i isrl sic r̄ d̄ alijs
q̄ ad modū colubri vias obfuaabit: ne hosti-
bus liceat vagari p̄ iudeā depopulando vt
pus: r̄ p̄ sup̄biā p̄bilūm retrocedere faciet
S; q̄uis t̄r? sit: non tñ erit xps. Unde sub-
dit. Tñ post illū salutare tuū expectabo do-
mine. Exp̄dit h̄ etiā d̄ antichristo quē v̄tu-
rū de dan asserūt: q̄ p̄ factos moisu pestife-
re p̄dicatiōis r̄ cornu pt̄ns armabit. Adul-
tos etiā q̄ ascēderāt ad culmē virtutū deij-
ciet retro: et tūc veniet saluator ad iudiciū
expectat. Alij referūt h̄ ad iudā: q̄ equū. i.
carnē xpi r̄ ascēsorē ei? .i. aiam moisu p̄di-

tiōis delectat in morte. tñ saluator expectat
resurget. S; iudas credid fuisse de ysachar.
De had. Capitulū. cx.

ad accinct? vel

latrūcul? p̄stabit aū eū r̄ ip̄e ac-
cinget retrosum. Had cū ruben r̄ dimidia
tribu manasse relicus vrozib? r̄ liberis vltra
iozdanē in finib? suis armat? p̄cessit israel i
trā p̄ pditōe accepta a iosue vt rediret i t-
ram quā occupauerat. s̄ post xiiij ānos p̄m?
reuertēs: plū vicinaz gētū aduersus suos
q̄s reliq̄rat iuenit: r̄ fortit? oimiscane hostes
De aser. Capitulū. cx. (strauit.

Ser pinguis pa

nis et p̄bebit delicias regibus. Ser-
n̄ em̄ fuit hui? possessio: r̄ delicijs affluēs.
De nephtalim. Capitulū. cxii.

Eptalim ceru?

emil? : r̄ dās eloqz pulchritudī
nis. Per velocitatē cerui signat velocitas
tre vberioris: q̄ p̄ alijs p̄ciosos fruct? parit.
Alij habēt: ager irrigu? : qz sup̄ lacū genesa
ret iozdaē irrigat. vel aq̄ calide ibi sūt. Lō-
mēdationē dō eloqz ad mōtē thabor: q̄ i
finib? ei? ē referūt: qz eū p̄be icoluerūt. vt
qz d̄ p̄mis ei? frugib? offerebat i pascha: vñ
siebat laus deo q̄ ē eloqz pulchritudis. Tñ
ad x̄p̄z r̄ ap̄tos veri? referūt: qz ibi maxie do-
De benedictiōibus ioseph. (cur.

Capitulū. cxii.

Ii? ioseph ac

crecēs d̄tute. s. r̄ dignitate. vel p̄
pter duas p̄tes in tribub?. Filie discurrerūt
p̄ murū. Hic notat: qz ioseph trāseūte p̄ egyptū
p̄tū: mulieres ascēdebāt muros vt viderēt
ei? pulchritudinē. Exaspauerūt eū r̄ iurga-
ti sunt. i. uiderūt qz illi habentes iacula. hoc
d̄ frīb? ei?: vt d̄ viris egyptijs. q̄ iacul? iudie
armati sūt p̄ eū. Sedit i forti arc? eius. i. in
dño: r̄ iō dissoluta sūt vincula brachioz ex
manū illi? p̄ man? potētis iacob. i. de? q̄ ē
potentia iacob soluit vincula q̄b? ligauerāt

cū frēs. Inde pastor egressus ē lapis isrl qz de co ieroboā q foris rerit isrl. i. x. trib° vl pastor totū familie p̄sis in egypto. Hebre° by veri°. Inde pastorū lapidē in isrl. Post comedationē ei° bñdixit ei sc. De° p̄sis tui erit adiutor tu°. Sporētēs bñdicet tibi bñdiciōib° celi desup. bñdiciōib° abyssi iacētis deorsū. bñdiciōib° vberz r vulue. Ordo cō uert°: qz p cōceptiōe r nutritiōe ponit. Sp̄tat ei rozē celi: fertilitatē terre: vberitatē lacris: fecunditatē pecorū. Bñdiciōes patris tui cōfortate sunt bñdiciōib° patrū eius: donec veniret desiderū collisū eternozum. Hic ad litterā nihil ē expositū. Forte sic intelligi pōt. Legit in numeris: Inclinati sūt scopuli amon. vel gestierūt scopuli amon. r in psalmo: Montes exultauerūt sicut arietes: r colles. sic. a. o. Et hoc dicit desiderū collisū eternozū. Hec tria ad idē spectant. Alibi dicunt colles terragoui eterni. Dicitur mus g iuxta amō fuisse colles asperrimos r sareos: et ideo dicit sunt eterni. Quatuoz habebāt ccaunia vñ r tetragoni dicit sunt quoz aliqua pars inclinata ē corā israēl: vt facile trāsiret: r q̄st aplausit eoz aduentū. Et forte dimidia trib° manasse circa mōtes illos sortē habuit. Et ē sensus. Sic bñdicet ioseph: donec g colles exultates intrēt terram pmissam. r vltra. qz donec inclusus ē. Forte p̄hauit de mōte effraim: r monte samarie i qb° regnauit isrl. vel de mōtib° medoz r p̄laz. vltra q̄s exulat adhuc effraim r manasses. r letata ē de terra d̄ exilio hostium: r tūc donec exclusus ē. Tūc est terminata ē glia isrl. Et hebreo babel b̄ sensus. Donec iugant colles eterni celo. Et ē sensus. Bñdicet isrl ioseph vbiq̄ anore loq̄ndi. Sic em̄ solet dicit: donec celū r terra coeant. Et he oēs bñdiciōes sūt in capite ioseph: r in v̄tice nazaret. i. sancti inter fratres suos. De beniamin. Capitulum c xiii.

Eniamin lupus

rapax mane cōedet p̄dā et vespe diuidet spolia. Quidā referūt hoc ad bieru salē q̄ fuit i forte beniamin: q̄ dicit lup° rapax: qz sanguinē p̄pharū r xp̄i fudit: r m̄ae egressiōis de egypto p̄dā. i. legē q̄st extorta

a deo accepit: r adhuc eā comedit. sed i vespera m̄sdi diuidet spiriū viuificatē a lute ra occidēte. Hebrei ad altare qd̄ fuit i bierusalē referūt qd̄ dicit lup° rapax: p̄p̄t ignis voracitatē: i quo mane sacerdotes p̄ponebāt victimas ad adolēdū: vespe ip̄s i n̄te partes suas q̄ de sacrificijs eos cōtingebāt diuidebāt. Sed verius de paulo intelligit: q̄ fuit de beniamin: q̄ p̄mo fideles p̄secur°: post fidelis eloq̄a dei r grad° ecclie dispen sauit: vel qz hec trib° multū fuit bellicosa. Et benedixit singulis p̄p̄ijs bñdiciōibus: non q̄ singulis bona dixerit: sed qz bene et p̄p̄betice dixit: vel qz ex maxima parte bñdixit eos. De morte iacob r trāslatiōe eius in hebrō. Capitulum c xiiii.

Ec locutus est ia

cob collegit pedes suos sup lectu lū r obijt. et apostolus ē ad p̄m suū. i. ad āge los certa spe. tādē i re. Notū qd̄ ē q̄ ap̄o st̄ ē ad abraā r ysaac: r tam pauci p̄ls dicit nō possūt. Q̄el p̄ls dicit possūt oēs ab adā p̄destinati q̄ erāt in sinu abrae. Ioseph vō p̄cepit medicis vt p̄dirēt eū aromantib° r ca stodirēt eū egypti. xl. dieb°. Mos em̄ erat ethnicoz incōdita fuare corpora ix dieb° r singulis dieb° plangere: r fouere ea calida aq̄: vt sciret vtz asa egressa an sopita foret p̄dita vō. xl. dieb° fuabant. Hebreis mos erat incōdita fuare vij dieb° cōdita dieb° xxx. Seruauerūt igit et ip̄i iacob dieb° xxx r ita s̄b amboz custodia trāslerūt dies lxx. Fideles modo qz mortuos suos: s̄de r vtu tūb° cōditos aiūt xxx dieb° eos plangūt. i. speciales missas sub n̄s̄ero tot diez p̄ ip̄s celebrāt. Quidā tertiā diē maxie celebrant p̄ spiritu asa r corpe. Alij septimā: qz trāsē unt mortui ad septimā quietis: vel p̄ sepre nario ale r corpe. Significauit autē ioseph pharaoni per intercessores: q̄ iurauerat patri de sepultura. Et accepta licentia a pharaone: comitatus fratribus suis: et multis sc̄mbus egypti v̄tulit ad sepeliendum patrem in hebron: sed timentes bella deuia uerunt a recto itinere: veneruntq̄ ad are am adad. vbi postea populus murmurans contra deum diuino igne consumptus est:

r planterūt ibi dieb° septē. Et ob h̄ indige ne dixerūt locū illū planctū egypti. Tūde rediēs ad viā trāsito iordane sepeliērūt eū in spelūca duplici. Rediēs ioseph i egyptum cū fratribus r vniūso comitatu.

Deredit ioseph et eius morte.

Capitulum. CXV.

In mentes vero

frēs eius. ne mortuo p̄e memorie ret iniurē corū dixerūt ei: Pater tuus adhuc viues m̄ adauit vt b̄ v̄tba tibi diceremus. Obsecro obliuiscaris scelerū fratru tuozū. nos q̄ oram° vt patri tuo dimittas iniquitatē h̄c. Et ad orauerūt prouī i terrā. Fleuitq̄ ioseph r ait: Nolite timere. r cōsolat° ē eos. Vixitq̄ c. r. annos. r vidit filios effraim vsq̄ i tertiā generatiōe. Et etiā de machir filio manasse nati sūt filij i genib° ioseph. Aitq̄ fratrib° suis. De adhuc visitabit vos: r reducet ad v̄taz. p̄ q̄ iurauit patrib° v̄s̄ asportate ossa mea vobiscū. Cūq̄ adiurasset eos sup b̄ mortu° est. r p̄dit aromantib° reposit° i loco i egypto. nec mor° do nec egressi sunt filij isrl de egypto. Alij frēs fm̄ iosephū q̄sq̄ i obitu suo deferebat r sepe liebat i hebrō: r post trāslati sūt i sicem.

- Exp̄lanatio exodi. capi. i. De seruitute filioz israēl. ca. ij. De dolo obstetricum. capi. iij. De submersione parunloz. ca. iij. De ortu r educatione moȳsi. ca. v. De vxore moȳsi ḡbiopilla. ca. vj. De fuga moȳsi et affinitate ietro. ca. vij. De visione v̄t̄i m̄bo. ca. viij. De signis datis moȳsi. ca. ix. De reditu moȳsi in egyptum. r dimissione vxoris. ca. x. De p̄mo ingressu ad pharaonē. ca. xi. De afflictione filioz israēl. ca. xij. De mutatione virgū in colubrū. ca. xij. De plagis egypti: et aqua versa in sanguinem. capi. xiiij. et. xv. De ramis. ca. xvj. De cinipibus. ca. xvij.

- De cinomia. ca. xvij. De morte pecorū. ca. xvij. De vlcibus r vesiciis. ca. xvij. De grandine. ca. xvij. De locustis. ca. xvij. De tenebris. ca. xvij. De diebus egyptiacis. ca. xvij. De agno pascale r dieb° agimoz. ca. xvij. De p̄mogenitoz morte. ca. xvij. De exitu israēl de egypto. ca. xvij. De sanctificatiōe p̄mogenitoz. ca. xvij. De deserto egypti. ca. xvij. De ducatu colūg r mari rubro. ca. xvij. De transi maris rubri. ca. xvij. De dulcoratiōe aq̄z i marath. ca. xvij. De fontib° r palmis i helym. ca. xvij. De cotumicibus r manna. ca. xvij. De aqua data in rapidum. ca. xvij. De pugna contra amalech. ca. xvij. De subdiuisione magnatum ad consiliū ietro. ca. xvij. De p̄uentu ad montē sinai. ca. xvij. De dātiōe legis vertotenus. ca. xvij. Exp̄licatio decalogi. ca. x. Primum mandatum. Scdm̄ h̄ceptum. Tertium h̄ceptum. Quartum h̄ceptum. Quintum h̄ceptum. Sextum h̄ceptum. Septimū h̄ceptum. Octauū h̄ceptum. Nonū h̄ceptum. Decimum h̄ceptum. De altari faciendo. ca. xij. De iudicijs. ca. xij. De f̄gere firmato d̄spersione sanguinis vituloz. ca. xij. De p̄mo ascēsu moȳsi i montē. ca. xij. De tabernaculo faciendo. ca. xij. De scemate arcē. ca. xij. De p̄p̄iatorio r cherubin. ca. xij. De mensa r coronis. ca. xij. De panibus p̄positionis. ca. xij. De vasis libaminū. ca. l. Decandelabro. ca. l. De parietib° tabernaculi. ca. l. De v̄s̄itiōe tabnaculi r vitro q̄ velo. ca. l. De cortinis r sagis. ca. l. De modo tegēdi fm̄ bedam. ca. l.

Josephus aliter.	ca. lvi.
De pellibus superpositis.	ca. lvij.
Quid figurabant predicta.	ca. lvij.
De altari holocaustorum.	ca. lix.
De situ altaris et vasis eius.	ca. lx.
De atrio circa tabernaculum.	ca. lxj.
De lucernis.	ca. lxij.
De communibus vestibus sacerdotum.	ca. lxij.
De pontificali indumentis.	ca. lxij.
De mitra et tibiara.	ca. lxv.
De typo vestium.	ca. lxvj.
De compositione altaris iusti. et loco eius.	ca. lxvij.
De compositione thimiamatis.	ca. lxvij.
De consecratione sancte vinctiois.	ca. lxv.
De labio gneo.	ca. lxvj.
De redemptione numerorum.	ca. lxvj.
De electione artificum. et datione tabularum.	ca. lxvj.
De vitulo conflatili.	ca. lxvij.
De prece moysi et minis dei.	ca. lxvij.
De translatione portis tabernaculi.	ca. lxv.
De moyses vidit posteriora domini.	ca. lxvj.
De secundis tabulis et gloria vultus moysi.	ca. lxvj.
De compositione tabernaculi et erectione. capitulum. lxxvij.	

Explanatio exodi. Capitulum. I

Historia se

quit exodi. non alia quod de a predicta. sed eadem continetur. et per fastidius tollendum in quibus participationes distincta est quibus

quibus propriam libi sortita est vocabulum. Etiam hoc quod distincte sunt ab hebreis. per linguam thomose. quod. xij. precesserunt in genesi. Hec autem scda partio grece dicitur exodus. latine exitus. Ddos enim iterum via dicitur. Agit enim de exitu israel de egypto. Hebraice dicitur elemoth. a principio libri. et sonat sicut noia. sicut nos a principio suis psalmos nominamus.

De servitute filiorum israel.

Capitulum. II.

Accessit igitur

rex non in egypto longo tempore post mortem ioseph. Ab illo enim sub quo fuit ioseph quod proprio nomine dicitur nephes. Octavo regnavit amonaphis sub quo natus est moyses. Regno autem translato ad aliam domum. rex ille obsequium non ignoravit beneficia ioseph. et pertulerat egypto. et obediebat israel maxime. ut ait iosephus. quod inviderunt eis egyptii pro virtute ingenij. et laboris industria. et affluentia opum. et sobolis nobilitatem. Et ait rex ad populum suum. Populus israel fortior est nobis. sapienter opprimam eum. ne multiplicatus vult ipse contra nos insurgat. vel addat hostibus nostris. et egredietur liber. Imposuit ergo eis graves angarias operum quibus fracti non vacarent amplecti. et magistrum operum prefecit eis hebreos. sed magistris operum prefecit egyptios. ut duri affligerent eos. Loceruntque lateres ex quibus edificaverunt regi civitates tabernaculorum phiton et ramassen. Civitates quod prius erant. sed non erant tabernaculorum. erantque in finibus egypti. et ideo muravit eas pharaon. ut ibi poneret armatos quasi in tabernaculis semper excubantes. ne quis posset ingredi vel egredi sine regis nutu. Vel tabernaculorum. id est pauperum domus. et operum illorum vitavit. Et ut alia lingua habet positionem. ubi scilicet filius reponeret. Aliud etiam opus non tam grave quam servile imposuit eis. ut lutum platearum et sordium vicorum copbinis exportaret. de quo legit. Quod nunc est in copbino fuerunt. Tertium etiam addidit opus in iosephum. ut fluvium per multas derivationes divideret. et circumdarit civitates fossatis. ne eas inundare fluvius valeret. et iam. cccc. annos in his miseris expederunt. et conpleverunt. Quanto magis autem opprimebantur tanto magis deo auctorem multiplicabant.

De dolo obstetricum. Capitulum. III

Modo videtur

alium exogitavit dolum. et precepit obstetricibus hebreorum sephora et phue. que preerat multitudini obstetricum. ut masculos hebreorum in obstetricando interficerent. et

Gressus est post

vir leuita nomine aram vel amram. qui acceperat uxorem tribulem nomine iacobeth. qui nolebat accedere ad uxorem post edictum. Malens carere liberis quam in necem parere. Cui de somniis assistit ait iosephus dicens. ne timeret uxorem cognoscere. quod puer quem timebat egyptii nasciturus esset ex ea. etiam sacerdos aaron ei significavit. Tandem concepit mulier et peperit filium sub silentio eo quod non multum ei dolores partus infisterit. Et videtur pueri elegantem abscondit esse tribus mensibus. Cuius celare non posset. sumpsit scissellam scirpeam in modum scissellae. i. scilicet rotundi vimine complexa. et liniuit eam bitumine ac pice. et ponens intus infantulum in carecto ripe eum exposuit ne impetu fluminis raperet. et staret procul forore puuli marie. et expectate rei exitum ex matris pectore. Ecce autem descendit terimith filia pharaonis. ut lauares in flumine. qui videtur alveolus. et affert sibi iubes. vidit parvulum vagientem. et misera est eius dicens. De infantibus hebreorum est hic. Sic enim de euz venustauerat. ut etiam ab hostibus dignum alimentum haberet. Et cum egyptie plures ei admodum viderent verba ad lactandum facere auerterat. Et ait maria. Quis inquit hebreus adducam forte verba genis sue sequer. Ex precepto ergo terimith abiens matrem parvuli tanquam alienam adduxit. et accessit ad eam verba puer. Suscepit ergo terimith alendum puerum. et ablactatum reddidit filie pharaonis. qui adoptavit eum in filium. et dicitur est moyses. Egyptii enim moyses aqua salutem dicitur. Quae dum quidam die terimith obtulisset pharaoni. ut et ipse eum adoptaret. admirans rex pueri venustate. coram qua tunc forte gestabat. capiti illi imposuit. Ergo autem in ea hamonis imago fabre facta. Puer autem coronam piecit in terram et fregit. Sacerdos autem eliopoleos a latere regis surgens exclamavit. Hic est puer quem nobis occidendum deus monstravit. ut decetero timore caream. et voluit irruere in eum. sed auxilio regis libat. et persuasione cuiusdam sapientis qui per ignem factum esse a puero asseruit. In

abortum factum esse metirent. Femlas autem reseruarunt. Tu quod fragilis sexus nocere non poterat. et libidini egyptiorum deseruiret. Tu quod quidam sacrorum scriba regi preceperat. eo tempore in israel masculum nasciturum. qui regnum egypti humiliaret et virtute multos transcederet. Tu muerunt vero obstetrices deum. et seruauerunt marcos. Quae cum a rege arguerent. mentite sunt dicentes. hebreae sciam obstetricandi habent. et puerum veniam ad eas parant. Et quod timuerunt deus edificavit illis domos. id est. locupletavit eas. cum essent steriles. Augustinus dicit obstetrices venialiter peccasse. Sed regem videtur velle quod mortaliter. Dicit ei quod merces benignitatis earum. potuit in eterna vita retribui. sed pro culpa medicum in terrenam compensationem declinata est.

De submersione parvulorum. Capitulum. iiii

Ides ergo pharaon

volens sibi non potuisse aperte agere gressus et eos. precipiens ut quicquid masculinum seruum nasceretur in israel in flumine periret. et matrem eorum in flumine periret. Pro quo peccato creditur de egyptios tradidisse in hunc errorem ut apud deo colerent. Erat autem apud ait pluvium. qui et testat se vidisse eum. quoddam taurus qui ex improviso egrediebatur de flumine. habens in humero dextro signum candidum instar lune comiculate. ad quem cum statim perflueret egyptii. omni genere musicorum psallentes leuabat in aera et super eos tanquam psallens ferebatur. et ad motum vel stationem ipsi ipsi in terra mouebant et stabant et eadem die euanescebat. Dicitur autem quoddam quod in festo serapis annuatim emergebat. unde et ipsum serapim. id est. serapi consecratum autumat vocatum. Alii autem per decennium semel apparere dicunt. Alii tamen tempore iusti sacerdotis heliopoleos iusti si ut quasi dicitur iusticia indicaret sacerdotum. Peccatum ergo fluminis. puniuit deus in errore fluminis.

De ortu et educatione moysi. Capitulum. v.

f. 42. thomas. mox. de precesserunt in genesi.

Uel q: pueru ducebat q incircucifus erat. Altez forte iam circuciderat moyses. Non em credendu est illis q dicut alteru remanif se cu icero. cu supra ait liberos. Tulit ilico sephora acutissima petra: z circucidit ppu- riu filij sui: tetigitq pedes eius et ait: Spō- sus sanguinū tu mihi es: et dimisit eū post q̄ dixerat h: vt ait aug. Loc⁹ iste breuitate ooscurat⁹ est. Ubi ḡ ait: tetigit pedes ei⁹ intelligendū ē: sanguis tetigit pedes pueri vel angeli. Unde irata ait viro: Es ne mihi vir sanguinū? id est. An ex cōiugio tuo tū scelus teneor agere: vt fundā sanguinē filij mei? Et recessit ipsa ab eo vel angelus. He bre⁹ ita habet: Et tetigit pedes ei⁹. i. sepho- ra moysi. Indignās em̄ p̄pitiū iecit ad pe- des moysi z ait: Gener sanguinū tu mihi es. i. tu gener p̄tis mei iō fact⁹ es: vt esses mi- hi. i. carni mee in filio ad sanguinem. i. ad mortē. Uel sanguis me⁹ effusus ē ad placā dū angelū q̄ tibi mortē minabat. Et dimi- sit angel⁹ moysen: qd̄ i hebreo patet. Th he bre⁹ habet. Relaxauit eū āgel⁹: quēp̄. i. vsq; ad mortē artabat. Et hinc volūt qdā mortē circucidēdi petrinis cultellis habuis- se p̄ncipiū vel a iofue in galgalis. Tū vbi nos habem⁹ petra: hebre⁹ habet acie: z vic- acutissimā acie nouaculā. Ubi et iudeis no- uaculis circucidunt. Fabulant qdā hebrei vsq; ad dauid circucisionē factā petra. Sed qz i deiciēdo goliā: ferrū lozice z galee ces- sicit lapidi iacto: quasi dās ei locū: deinceps cessit lapis ferro in circucisione.

De primo ingressu ad pharaonem.

Capitulum xi.

Hi itaq; moy

ses solus tenēs virgā i manu. in trauitq; aaron dño iubente desertū synai z occurrit moysi in mōte dei: dixitq; ei moy- ses verba dñi z signa q̄ madauerat. Uene- rūtq; simul: z cōgregauerūt seniores israel Locutusq; ē eis aaron oia verba dñi: et fec̄ signa corā eis: et crediderūt. Post hec cum seniozib⁹ israel ingressi sunt ad pharaonē z dixerūt ad eū: Hec dicit dñs deus isrl. Di-

mitte p̄lm meum: vt sacrificet mihi i deser- to. Et ille: Nescio dñm z isrl non dimittam Et illi: Ibi⁹ viā triū diez i solitudine: vt sacrificem⁹ deo nro. In quo nec p̄rarietas nec duplicitas intelligēda est. Eo em̄ ordie forstā p̄ls edocetef: si pharao p̄lm dimissit set. Tunc moyses fm̄ iosephum cōmemora- uit ei quanta fecerat egyptijs oppressis ab ethiopi⁹: z cōmemorauit labores z pericu- la q̄ p̄ eis tulerat: z q̄ p̄ eis cōdignā nō ac- ceperit retributionē: pariterq; q̄ sibi p̄ringe- bāt in syna exposuit. Quē rex deridēs suū suū fugiuū vocauit: z p̄ seditiōe eū redijf se. Tunc ait rex seruis suis: Adultus ē p̄ls q̄to maior. si dederitis ei requiē ab operi- bus. Et p̄cepit ne vltra varent eis palce ad cōficiendos lateres: que cōminute luto mi- scbant: vt solidiores essent lateres: vel la- teres potius coquebantur pro lignozū pe- nuria in egypto.

De afflictione filiorum israel.

Capitulum xii.

Primebatur

ergo hebrei opib⁹ nocte collige- do paleas: z die lateres faciedo: z idem nu- merū laterū exigebat ab eis qui z p̄us Fla- gellatq; sunt magistrat⁹ de filijs israel: qui p̄eerāt fratrib⁹ suis operantibus. nocte col- ligendo paleas a p̄fectis pharaonis. Adgi- stratus em̄ operum hebrei erant: p̄fecti vō magistris egyptij. Uenerūtq; p̄positi filio- rū israel ad pharaonem z dixerūt: Cur ini- que agis cōtra seruos tuos? Qui ait: Ua- caris ocio: et ideo dicitis: Eamus sacrifice- mus dño. Ite ergo: operamini: palee nō da- būtur vobis. Cumq; egredereēt: occurre- runt moysi z aaron: z dixerunt eis: Uideat dñs iniuriā vestram in nos: et iudicet: quo- niā fetere fecistis nos. i. abominabiles red- didistis coram pharaone. Et ait moyses ad dñm: Cur misisti me: vt affligeres p̄lm istū Lui dñs: In manu robusta eijciam eos. Et adicit. Ego sum qui apparui abraam z ysa- ac z iacob in deo oipotenti. i. qui sum omni- potens: z nomen meum adonay nō iudica-

ui eis. id est. fortitudinē z potentiam ad q̄s p̄tinet hoc nomen: sed pietatem et sapien- tiam: ad quas pertinent hely et heloy. Uel non iudicauit sicut tibi. Apparuit em̄ domi- nus abrae: sed moysi locut⁹ est a facie ad fa- ciem. Et iterum. Introducam vos in terrā sup quam leuauī manū meam. id est. iura- ui vt darem eam patribus vestris: ego dñs q̄s diceret. Ita verū est hoc: sicut ego sum dñs: z ē iuramēti species. Narrauitq; moy- ses hec omnia filijs israel: nec acquiteuerūt p̄pter angustiam spūs. Cōnumerat autem hic historia p̄ncipes domozū p̄ familias su- as: sed de tribubus tm̄ scz ruben: symeon et leui. Nobis autē de solo leui dicere sufficiat Filij leui fuerūt gerson: caath z merari. Ex quibus tres familie leuitarū deriuare sunt gersonite: caathite: merarite. Filij caathā- ram et isuar chore. Filij amrā de iocabeth aaron moyses z maria. Accepit autē aaron vxozē elizaberb filiam aminadab: sorozem naalon: que peperit ei nadab et abiad elea- zar et ithamar. Eleazar accepit vxozem de filiabus phanuel: q̄ peperit ei phinees. Iste est moyses z aaron: quibus locutus est do- minus in terra egypti. Hoc addidit esdras vt quidam dicūt. Uel moyses de se tamq; de alio locutus est.

De mutatione vigarū in colubrū.

Capitulum xiiij

Terū locut⁹ est

dñs ad moysen: Loq̄re ad pha- raonē oia que loquor tibi: z ne timeas eum. Ecce cōstitui te deum pharaonis. id est. po- tentē: in ipso z in terra eius facere signa ad modū dei. Aaron erit propheta tu⁹. id est. p̄locutor. Nō tamē moyses de⁹: vel aaron p̄pheta. Ingressiq; sunt moyses z aaron ad pharaonē. Ad moyses erat. lxxx. annoz aarō lxxxiij. qū locuti sunt ad pharaonē. Tulit ergo aarō virgā moysi: z iecit eā in terrā co- ram pharaone: z versa est i colubrū. Uoca- uitq; pharao maleficos: et fecerūt similiter p̄tinentes singuli virgas suas: q̄ verse sunt i dracones: s̄ deuozauit virga aarō virgas

coz. Et sciendū: qz magi oculos spectantū deludebāt. Uel fm̄ Augustinū: demonco discurrūt p̄ mundū: et subito semina rerum de quibus hoc agitur asserunt.

De plagis egypti et de aqua versa i sanguine.

Capitulum xv. Duratū ē cor

pharaonis: nec audiuit eos. Et ait domin⁹ ad moysen: Egredere i occurū pharaonis: cū egrediet ad aquas: et dices In h̄ scies: qz dñs sū. Percutiā āgā aquā flumīs: et vertet in sanguinem. Pisces morient z affligent egyptij z factū ē ita. Et percussit aaron aquā flumīs: z ver- sa ē i sanguinē: z fu- it sāguis i omni ter- ra egypti: i fluiijs: riuīs et paludibus. Fortē nō i oib⁹: s̄ i his q̄ manabant de nilo z i vasis domo- rū rā ligneis q̄sare is. Foderūtq; puteos egyptij p̄ circuitum flumīs: z iuenerūt sanguinē. Fecerūtq; sili- ter magi iamn: s̄ z mābz. Et dicūt q̄ alla- ta sit aq̄ de terra iessen: quā nō p̄cussit dñs plagis p̄pter filios isrl: q̄ habitabāt i ea. Th ioseph⁹ dicit q̄ hebreis fluius potabi- lis erat licz esset mutāt⁹. Egyptijs vō nō so- lum colore: s̄ etiā sapore amaro cruozē p̄fe- rebat. Unde potius videtur q̄ alibi q̄ i ni- lo aqua fuerit in egypto. Et hec est prima plaga qua percussit domin⁹ egyptū septem diebus. De qua dicit iosephus: q̄ pharao timens p̄ ea hecstans hebreos abire permi- sit. Cumq; malum fuisset releuatum senten- tiam permutauit.

De rania. Capitulum xvj. Teruz locut⁹ ē dñs ad moysen: Ingredere ad

Capitulum xvj. Teruz locut⁹ ē

dñs ad moysen: Ingredere ad

pharaonē: et si noluerit dimittere populū: dic ad aaron vt extēdat manū sup flumina riuos: et paludes. Et fecit sic. Et ascēderunt rane: et operuerūt terram egypti. Que vt dicit ioseph^o orie in breui moriebant et putrescentib^o cadauerib^o. fetoz nimis noxius exalabat ex aqua: imo qdā qsi domesticas domos intrātes: sepe i cibis et porib^o electis inueniebant. Fecerūt autē et malefici similitē. Sunt autē tria genera ranarū: vnū fluuiale et vocale: aliud minimū: qd et calamitū bē: qd si pūciaf in os canis obmutescit. tertiu magnū est et venenosū qd rubera bē: et vulgo crassantiū. Dixit ergo pharao ad eos: Orate dñm: vt auferant rane a nobis et dimittā p̄lm. Et clamauit moyses ad dominū: et mortue sunt rane. Vidēs q pharao q data esset requies: nō dimisit eos.

De ciniphibus. Capitulū. xvii

Trisqz domin^o

ad moysen: Dic ad aarō: Extēde virgam: et p̄cute puluerem terre: et sint ciniphes in omni terra egypti. Et factū est ita. Sunt autē ciniphes mulce adeo subtiles: vt visum nisi acute cernentis effugiant: et corpus cui insident acerbo terebāt stimulo. Feceruntqz malefici similitē: vt educerēt ciniphes: et nō potuerūt. Et dixerūt pharaoni: Digit^o dei est hic. id est. spūs dei. Sic em̄ p dextrā fili^o: sic q digitū spūs sanct^o solet accipi. Augustin^o querit quare in hoc defecerit et non in pmo vel scdo. Et dicit h eē factū ad notandū: qz et si pbi habuerint noticiā p̄fis et filij: nō tñ spūs sancti. Hec tria signa facta sunt per manū aaron: q sequunt^r: vel a dño tñ: qdam vero per moysen.

De cinomia. Capitulū. xviii.

Tris ergo do

min^o ad moysen: Egredere ad aquas ad pharaonē: et dic ei q si noluerit dimittere p̄lm meū: mittā in omnē terrā egypti omne gen^o muscarum: et faciā in die illa mirabilem terram icssen: que habebit tranquillitatē. Et factum est ita. Et venit mu-

scā grauissima in omnem terram egypti. Si gurata locutio. id est. multitudo muscarum et expressius dictum est q si pluraliter dicitur. Pro quo. lxx. posuerunt cinomia. id est. mulca canina. quod et in psalmo legitur. Tunc vocauit eos pharao et ait: Ite sacrificate deo vfo i terra hac. Qui dixerūt: Nō possum^o Abominatiōes egyptiorum immolabimus. Si inactauerim^o que colit egypti corā eis lapidibus obruent nos. Taurum em̄ adorabant in honorem apis: vaccam p̄ yfide: ouem p̄ hāmine. Tñ abominabile erit eis occidi bec vel comedi. Et ait pharao: Ite i desertū: et veni tamen lōgius ne abeat. Rogatē dominū p̄ me. Oravit moyses: et recessit mulca. Et iterū cor pharaonis induratū est. Pro his duobus plagis dicit iosephus: q innumera multitudo pediculorum egyptijs pululauit: et interiorib^o ebulliens: quos neqz lauacris neqz medicamentorum ynguētis exterminare poterant. Adulter enim plagis preter decem famosas credibile est percussos egyptios.

De morte pecorum.

Capitulū. xix.

Unc dixit do

minus moysi: Dic pharaoni: si retinuerit p̄lm meum: cras inducā pestem grauē et morient oia animātia egypti: nec qdē de his q possidet isrl mouet. Et mortua sūt animātia egypti q scz erāt i domib^o qz q in pascuis erāt post grandine perierūt. Vel forte determinatū nō ē: qz sine multo tempore steruallo forte b facta nō sunt: et potuerūt aliū de habere itez asantha. Pro hac etiam dicit ioseph^o: q bestijs multigenis quarū

aspectib^o nullus occurrit: dñs regionē eoz impleuit: quib^o et ipsi p̄sumebant: et tra agricolis nudabat. Et ingrauatū est cor pharaonis: et noluit dimittere populū.

De vlcerebus et vesicis. Capitulū. xx

Terū dixit do

min^o ad moysen et aaron. Tollite cineres d camino: et spargat illos moyses in celum corā pharaone: et erunt in hominibus et iumentis vlcera et vesice in oī terra egypti: et factum est ita. Nec poterāt etiā malefici stare corā pharaone p̄pter vulnera que erant i eis ex interiori corruptiōe venientia.

De grandine. Capitulū. xxi.

Tris quoqz do

min^o ad moysen: Dic pharaoni. Hec dicit dñs: Idcirco posui te vt ostēdaz i te fortitudinē meā: et narret nomē meuz in oī terra. En pluam bacipsa hora cras tales gradinē q̄lis non fuit i egypto vsqz in diem hūc: nec etiā in trib^o hyphozois. Cōgrega q̄ habes in agro. h oles enī et iumēta foris inuenta gradine morient. Qui timuit de fuis pharaonis dñm: p̄fugere fecit seruos et iuifra in domos. Extenditqz moyses virgam in celum: et dedit dñs tonitrua grandinē et fulgura et ignis et grando pariter mixta ferebatur. Et percussit grādo cuncta q̄ fuerāt i agris et herbam et lignū regionis p̄fregit. Hordeum lesum est: qz iam virens erat: et linum qz iam folliculos germinarat. Triticū do et far quod est grani genus frumēto grossius non sunt lesa: qz serotina sunt: nec adhuc virentia: qz in spicam nōdū p̄dierant: tñ in terra icssen grando nō cecidit. Et vocauit eos pharao: et ait. Peccauit etiā nūc: orate dñm p̄ me: et dimittā vos. Egredusqz moyses ex vrbē tetendit manus ad dñm: et cessauit tēpestas: nec etiam stillauit pluuia super terram. Et ingrauatū est cor pharaonis.

De locustis. Capitulū. xxii.

Trisqz domi

n^o ad moysen: Ingredere ad pha-

raonem et faciā signa que narret filijs et nepotibus: vt sciat quia ego sum dñs. Et ingressi dixerūt regi. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā cras locustas in fines tuos: vt comedant qd residuū est gradini. Egredus moyses dixerūt serui pharaonis ad eū: Quid p̄tiam mur h scādaliū. Dimitte boles: qz perit egyptus. Et reuocatis illis: dixit pharao: Qui nā sunt q̄ ituri sunt ad sacrificandū. Et ait moyses: Viri et mulieres: senes et puuli: cuius oib^o et armentis. Et rīdit: Qui dubium est q̄ pessime cogiteris. Non fiet ita. sed ire viri tñ hoc enī peristis. Et eieci sunt a spectu eius. Et extendit moyses manū sup terram egypti: et induxit dominus austrum die illa et nocte. Qui leuauit locustas: et sedēst innumerabiles in cunctis finib^o egypti: et desolauerunt omne virens in lignis et herbis. Dicitur autē locusta quasi longa hasta: qz longiora retro habet crura. Festinausqz pharao vocauit eos et ait: Peccauit in deum vestrum et in vos. Orate pro tollenda peste etiam hac vice. Et egredus moyses orauit dominū. Et stauit ventus ab occidente: et proiecit locustam in mare rubrum. Et inducauit dominus cor pharaonis: nec dimisit ill-

De tenebris. Capitulū. xxiii.

Trēditqz moy

ses manū in celū et facte sunt tenebre palpabiles: vt nec videre nec moueri localiter possent egyptij: multi etiam mirabiliter cōpulsū sunt mori. Ubicūqz autē erat isrl: lux erat. Et vocauit eos pharao: et ait: Ite vniuersi: oues tñ: et armēta remaneant. Et ait moyses. Nec remanebit ex eis vngula: presertim cum adhuc ignozemus: quid debeam^o imolare. Et ait pharao: Laue ne vltra faciem meam videas et moriaris.

De diebus egyptiacis. Capitulū. xxiiii.

Tris ergo moy

ses ad frēs suos: et dixit dominus ad eum. Adhuc vna plaga tangaz pharao.

nem et dimittet vos. Notandū: quia plures fuerunt in egypto plage q̄ decē: q̄s erodul nō enumerat: non fuerūt adeo graues for te: et ideo tacent. Q̄si q̄dam dies egyptiaci dicūt: q̄ in his passis ē egypto: q̄rum duos tr̄s in singul̄ mensib⁹ notam⁹ ad memoriam cū plures forte fuerūt. Nec ē credēdū q̄ egyptij licet astroz p̄iti: dephēderūt dies hos nefastos in inchoatōe op̄is vel itineris: vel minutionis. Hora etiā q̄ q̄dam egyptioz timētes egyptū p̄turam egressi sunt: vt cyprops q̄ ingressus greciā v̄bē p̄didit: quam vocauit actē: q̄ postea dicta ē atbene: quaz q̄ dā grecoz diadas q̄ dā ortomenā dixerūt. Qui dicit ē d̄ffres. Et ē nomen egyptium q̄b latine d̄r q̄si v̄bomo v̄l q̄ tradidit grecis infimonis maris et femle: vt ait pompeius trogus: vel bicozpor: vel p̄pter p̄ceritatem stature: vel p̄ viriū immēstare: vel p̄ pericia v̄triusq̄ lingue quā habuit grece et egyptie: sub q̄ p̄mo nata ē in arce oliua. Credid etiā eadem tēp̄tate egressus dionysius bachus q̄ et agros p̄didit: et v̄sum vinee grecis dedit. Dicit etiā diluuiū in tessalia factū sub deucalione: et incēdiū sub p̄betonte circa t̄pa moysi: et sub eo hercules antheū vicē crictoni⁹ sili⁹ vulcani curri: et troili⁹ p̄mus quadrigā iunxisse ferunt. Egypto que p̄us mesraim: post eera: ab egypto rege submerso egyptus dicta ē. Lacedemō sili⁹ semeles lacedemoniā p̄didit: rans⁹ triopalesbum. Epidaurus condita et corinthus: que prius ephyra. p̄s p̄m q̄sdam ex theleno epaphuz genuit: qui memphim condidit: cum in sc̄ba egypto regret. Sane determinans d̄ns plagam que restabat air: Ingediar in egyptū et moriet omne p̄mogenitum a p̄mogenito p̄barad̄is vsq̄ ad p̄mogenitū ancille que ē ad molā: etiā p̄mogenita pecoz. Apud vos d̄o nec mutiet canis: et petetis vasa preciosa ab egyptijs et dabūt vobis.

De diebus azymorum et agno pasali. Capitulum. xxv.

Teruz dixit do/
mun⁹ ad moysen: d̄ffres iste erit vos

bis p̄mus in mēsb⁹ anni. Hic est apzilis. id ē. lunatio apzilis. q̄ in marcio sepe inchoat hic dicit ab hebreis nisan: apud egyptios p̄muti: apud macedones x̄aticus. Voluit q̄ppe d̄ns iudeos et ceteris natiōib⁹ differre sicut religioe et caractere circūcisiōis: ita et t̄pis ratioe. Romani enim ex traditione nume p̄p̄lij p̄mū mēsem ponūt ianuariū: q̄ t̄sic incipit sol ascēdere post solsticiū h̄yemale. arabes inchoant annū post solsticiū estiuū. Cōgruenti⁹ videt fieri ab hebreis in marcio: in q̄ et m̄sdus p̄dit⁹ legit. In apzili ergo cerimoniaali differunt a nobis: in temporalī p̄ueniūt nobiscū. Et adiecit d̄ns: Decima die mensis huius tollet domus queq̄ agnum: vel si non poterit agnum saltem v̄dum. Quod si non sufficet numerus dom⁹ ad esum agni: assumer de domo vicina domui sue iuxta numerū animarū que sufficiant ad esum agni: et erit masculus annicul⁹ id est. vnus anni sine macula: non quidem velleris sed corporis: q̄b in leuitico d̄terminat. Si cecū fuerit si fractū et. et sumptū d̄ grege seruabitur est in domo vsq̄ ad. x̄iij diem: et immolabitur cum omnis multitudo filioz isrl̄ que q̄ dom⁹ s. suū ad vesperā: et t̄ngentis cū fasciculo yfopi v̄tz q̄ postem et superimfare sanguis: edētes carnes nocte illa assas igni: nec coctū q̄d de ea aqua aut crudum. id est. semicoctuz ex festinatione et azymos panes cum lactucis agrestibus: quaz amaritudo amaritudinē seruitutis memoraret in sempiternum. Caput cū intestinis vorabitur et pedibus. Si quid residuum fuerit igni comburentis: quia vt ait Josephus: crematum sursum ferri solet: et eleuatio ignis

Per. x. lunam: alias x̄iij. inuuit q̄ agnus qui tollebat significabat aliqd̄ eternū. Sic enim d̄r luna q̄rta die creata q̄si fuerit prima die m̄di. xi. et as m̄duz. x. Hūit q̄daz q̄. x. capita erant in esu vni⁹ agni. Bene attēdas hoc scilicet q̄ luna fuit creata quarta feria et eo die. x̄iij. et sic tertia feria fuit x̄iij. secunda feria. x̄ij prima feria. xi.

eleuatioz ab eis pesti q̄ vastauit egyptios signauit nec comedit d̄ eo iarcūcilius. De modo etiā comedēdi ait: Renes v̄ros accinget calcimēta b̄bētes i pedib⁹ tenētes baculos i manib⁹: os nō frāget. nec d̄ carnib⁹ foras mittet. et comedet festināter. Est enī pb̄ase: trāsi⁹ d̄ni Dicta ē aut̄ norilla trāsi⁹ tus: q̄ trāsiuit ea angel⁹ p̄ egyptū p̄cuties p̄mogenita ab boie vsq̄ ad pec⁹. et trāsiuit sup̄ tecta hebreoz. linita vel illita sanguine Et aggressus ē isrl̄ iter trāscēdi ab egypto. Iterūq̄ ait d̄ns: Diē hūc habebitis solēne et in monimentū i generationib⁹ v̄ris cultu sempiterno. Septē diebz aq̄ima comedet. p̄ma dies erit sancta et venerabilis. s̄lister et septima. Nihil opis facietis i eis. exceptis his q̄ ad v̄scēdū p̄tinent. Datet q̄ medijs diebz poterāt opari Et p̄ etiā p̄s. q̄ sabbatū erat eis solēne quoniam festo q̄tū ad ocū i q̄ nec ad v̄scēdū lz opari. Inde potuit esse q̄ mulieris i ipso die solēni pasce poterūt parare v̄nguēta ad v̄ngendū d̄ns. q̄ sabbatō nō licuisset. In ezechiele festū in p̄ma die aplis legit. et in. viij. q̄d nō b̄. Et egressi filij isrl̄ fecerūt sicut p̄cepit d̄ns moysi et aarō et p̄gregati sūt. x̄iij. luna i finib⁹ egypti circa ramessen. Tū ioseph⁹ dicit eos cōgregatos. x. luna. et vix expectasse quartādecimā. De morte primogenitorum.

Capitulum. xxvi.

Actū est aut no
ctis medio. p̄cussit d̄ns omne p̄mogenitum egypti. nec erat dom⁹ in q̄ nō iaceret mortu⁹ d̄no forte ita p̄curate non fuisse domū absq̄ p̄mogenito. Cōpulsusq̄ p̄barao dixit moysi p̄ nūcios vt egredere cum oib⁹ suis. imo et egyptij v̄gebāt eos exire Tulit igit̄ p̄p̄s farinā p̄persaz sup̄ hūeros ligatā i pallijs. et petierūt vasa ab egyptijs v̄stēq̄ plurimā et spoliauerūt egyptios ex p̄cepto d̄ni. tū p̄ mercedē laboris q̄ fraudati erāt. tū vt inde fieret tabernaculū. Et erant q̄si. dc. milia viroz p̄ditū absq̄ p̄uulif q̄ d̄barao v̄l egypt⁹ et vulgo famulatiū q̄ decē plagz v̄betera.

eis innumerabili. et ta non cessit solo san
duxerūt secū d̄ffres gmine agni victa. fili
generis animantia os isrl̄ dimisit.
multa nimis.

De exitu israel de egypto.
Capitulum. xxvii.

Actū est aut vt

nilus p̄ter solitū ad bucinundaret terrā q̄ erat sepulcrū ioseph. Tenebāt aut̄ iuramēto asportare ossa ei⁹. Tūc moyses scripsit i lamia aurea nomē d̄ni tetragramatō q̄ supposita aq̄ sup̄natauit. vsq̄ dū venies staret sup̄ vbi erat sepulcrū. Et effodietes sustulerūt ossa q̄ sublata legūt eis p̄betas se forte d̄ difficultate itineri. Tū hebrei trādūt q̄ onis ex ip̄o n̄iso assistit iur̄ eos q̄ locuta ē ad eos. Ob quā rem duxerūt eā secū m̄tro t̄pe p̄ deserrū. et dixerūt eā onē ioseph d̄ q̄ ibi. Qui deducis velut onē ioseph. In egressu etiā eoz terrē motu facto multa templa egypti cū idolis suis corruerūt. Habitatio aut̄ filioz isrl̄ in egypto fuit. cccc. xxx. ānoz. S; noie egypti itelligēdus ē ois icolar⁹ eoz. q̄ incepta a p̄missioe abrae facta i via mesopotamie. a q̄ vsq̄ ad legē datā totāni fluxerūt. Solis enī. c. x̄iij. ānis seminuit isrl̄ in egypto post mortē ioseph. Quib⁹ expletis. eadē die egressa ē ois multitudo de fra egypti. q̄d etiā mirabiliter a deo factū ē. Vel forte eadē die q̄ exiit abraā ad peregrinādū. Et nota q̄d b̄ d̄. die q̄ egressi sūt et infra. memētote diei hūi⁹ i q̄ egressi estis de egypto p̄ma die. s. aq̄imoz. etiā sup̄ legit dictū eis. nullus egrediat ostium dom⁹ sue vsq̄ mane. econtra statim legit b̄. P̄ox ista obseruabilis est d̄no. quando eduxit eos d̄ terra egypti. et in benedictione cerei dicunt nocte educti. Forte intelligendus est nocte eductos. id ē. ad mane egrediendū ab egyptijs nocte compulsos. P̄fectiq̄ sunt de ramesse i sochtot. nec sunt secuti eos egyptij sepeliētes mortuos suos. Multi etiā egypti oīū flebāt p̄nitētes q̄ eis fuerant tā crudeles. Coxerūtq̄ farinā quā tulerāt d̄ egypto feceruntq̄ subcinericos panes aq̄imoz. et

modico in tpe coagulatos. His eni vlti sut eriginta dieb. Qd eni vltra suffecerunt qm tolerat de egypto. Is sub necessitate custodi rent nec eis ad societate vscerent.

De sanctificatiõe primogenitoru. Capitulu. XXVIII.

Trinitas iterum

Dns ad moysen: Sanctifica mibi omne pmogenitu masculinu qd aperit vul na tam de boib qd de iumentis qd pcusserat pmogenita egypti i liberatiõe eoz. Et qd solo masculof p b sibi voluit sanctificari. di ci pt no pcussos nisi tm masculos. Qd forte qd pmogenita eoz a pcussore angelo libe rauerat. et b mo sua erat. voluitq vt de in ceptessent sua oia. Qd ex oi fructu pmo bonoz adns e de. Primogeniti qd erat de filijs leui offerebat nec redimebat. 7 serue bat iugit dno. pmogeniti alioz offerebat. et v. sicis redimebat. Primogenita pco ru apta ad imoladu oblata erat sacerdotu. Immdoz vto no oblata. qd da redimebat vt pmogenitu alinione mutabat. qd p eo of ferebat. qd da nec etiã redẽpra occidebat. vt pmogenitu canis. Et adiecit dns. Cu intro duxerit te dns in terrã pmissãz intimabis b filijs tuis. suanda ritu sempiterno. Eratq b qsi signu i manu tua. 7 qsi appensu qd ob recordatione añ oculos tuos. vt scz bui? li beratiõis memoria nõ aliter veniret i obli nione qd q manu gerit. vel añ oculos appẽ dunt. Qd pharisei ad lras obseruantes in cbart b scribebat. 7 decalogu simul. 7 eas si nistris circũligabat brachijs 7 inter oculos appẽdebãt. qd dns in euangelio pbilacte ria vocat a pbilaxe et thozac.

De deserto egypti. Ca. XXIX

Citur cu emisit

set pbarao pplm. non eduxit eos moyses p palestina cõterminã egypto. ppe antiqna molestia et odiu patru. ne insurge ret philistei adus eos. b circũduxit eos p desertu. qd e iuxta mare rubru. Tum p ma dato dñi iubẽtis. vt duceret pplis ad motez

synai ad imoladu sibi. Cu si pccitẽtes egyptij vellet eos pseq. granẽ molestia sustine ret itineri. Armatisq ascẽderunt filij isrl de terra egypti. mlti. s. suppellectili muniti. Cu alia trãssatio bz. qnta pgenie ascẽderunt fi lij isrl. Moyses eni a iacob qnt? fuit. vel p tribu iudca phares vsqz ad salomonẽ qn qd fuerit tm gñationes. Hebrei bz. qnqz gñatiões ascẽderunt filij isrl. Profectiqz de soctot venerunt i etba. Et ban ciuitas erat tuc deserta i capite solitudis. qd a iosepho ly cus d. vbi 7 baby lonẽ postea factã di

bitat. 7 d. ibi requiescere beata katherina in mote synai. 7 sut ibi monachi religiosi. 7 ar det solũmodo oleu in lampidib? qd d tum ba illius beatę virginis manat.

Deducan colunę et mare rubro. Capitulum. XXX.

Dominus autez

vt dux esset itineris. pcedebat eos per diem in colina nubis contra feruorem solis. 7 p nocte in colina ignis. 7 tenebras 7 vt sibi a serpẽtib? puiderit. Duceptiqz dns vt reuerli aliquãtulũ versus egyptũ ca stra metarent in regione phia yroib. qd e int magdalũ 7 mare p beelsepton. Est aut mag dalũ ciuitas in cõfinio egypti. ad quã in dgi tpe hieremię interfecto godolia pmo pflu gerit. 7 posuerit castra sup mare rubrum. Quid? maris aq nõ e rubra. b ois terra circũ stans rubra e. ex q vitiat gurges 7 inficitur. vñ minimũ acutissimũ excipit. Quicqd etiã ad esu in fructib? e in huc colore cadit. Ob hoc ibidez rubre gẽmę inueniuntur. quę bu mo inuolutę 7 iter barenas attrite terrę co lozem habent et maris. Hoc mare in duos sinus diuiditur. qui ab oriente e p sic? ap pellatur. qd p se ozam eius inhabitant alter arabicus dicit. vbi tm nos dicimus rubru. hebreus dicit canosum. quia canes in li toribus eius abundant. Sane ibi coartati

in litorib? eius abundat. Sane ibi coartati sunt filij isrl. Ex vna pte crãt motez asper rumi 7 inebiles ex altera parte mare.

De trãssitu maris rubri. Capi. xxxi

Mmutatũqz e

cor pharaõis: tulitqz. ccc. currus ppios. 7 ccc. ab egyptijs: et insegur? e eos. equites qd duxit. l. milia: 7 duçeta milia pe ditũ armatoz. Leuãtesqz oculos hebrei: vi derunt egyptios post se: 7 timuerunt valde. Neq em fuge facultatẽ habebãt nec pugna re poterãt: qd sermes erãt: nec ibi morari p pter ciboz inopiã. Cũqz plurimũ argueret moysen dixit eis: Nolite timere b sec? dñs: vt hodie videatis magna eius. Ipe pugna bit. p vobis 7 vos tacebitis. Egyptios qd videtis nũc nõ videbitis in sempiternũ. In hebreo plenus est: non videbitis in sempi ternum: vt nunc videtis viuos. f. Et orauit moyses ad dñm. Qui ei dixit: Quid clamat ad me? Eleua virgã tuã et tende manũ tuã sup mare 7 diuide illud vt sup scẽũ igredi antur filij israel. Tollẽsqz se angel? qd pcede bat eos stetit post tergũ inter egyptios 7 is rael: 7 erat nubes tenebrosa egyptijs: 7 luci da hebreis. Cũqz extẽdisset moyses manũ: flauit vent? vebemẽs 7 vertit aquã in scẽũ 7 diuisum e mare in. xij. diuisiões: vt queqz trib? p turmas suas incederet. Et aduocãtis moyses singulas trib? fm ordinẽ natiuita tis sue hortabat eos: vt ipsum pẽtẽ se que ratur. Cũqz timuissent intrare rubẽ symeon 7 leui: iudas primus aggressus est iter post eũ: vnde et ibi meruit regnũ. Profecti sunt ergo p mediũ maris: et erat aqua quasi mu rus a dextris eoz 7 a leua. Qd vidẽtes egyptij vesanos iudicabãt eos. Sed cũ viderẽt illos illesos abire ingressi sunt post eos. Bã qz venerat vigilia matutina: et respexit do min? sup egyptios p columnã ignis et nubis. i. intolerabi les imbres 7 grauẽ tonitr? coruscatio nesqz ac lapades in icat sup eos. Unde Quattuor dicunt vi glie matutine: prima pticiniũ: scda intẽpe stinũ: tertia gallicini um: qra antelucanũ et ipsi in qra ingressi

et territi dixerunt: sunt mare rubru.

Fugiamus israelẽ:

Dominus enim pugnat pro eis. Filij autem israel fm iosephum ad contrapostam vene runt terram. Hebrei vero tradunt qd cũ ve nissent ad extremũ motez porrecti i mare p lögã maris viã eos obliquasse: 7 circũcũ do mote ad idem litus egypti redijisse. Quod pbant sic: Natura maris est vt quod perit in eo ad primũ lit? pũciat. Cũ g mane iace rent egyptij mortui in litore: patet qd idem erat lit? ex altera motez pte. Ad em i spatio noctis fere equinoctialis: nec illi nec hi etiã ad medium maris trãscurrissent: quia spa tiosum est ibi. Cũqz sic prurbarent egyptij moyses domino iubente extendit manũ su am sup mare: et reuerse sunt aque ad prio rem locũ 7 operuerunt egyptios: nec vnus quidem superfuit ex eis: et tulit israel arma mortuoz: moysesqz dño canticum exposuit ex ametro carmine: Cantem? dño tẽ. Qd qz pus legitur ceteris: cãticũ d. cãticozũ. Nec hoc discredẽdũ esse dic ioseph? : cũ alexan dro macedoni 7 exercitui ei? variũ inseqn ti mare pampibileũ diuisum fuisse legitur: dño iubẽte: qui p eũ regnũ pfoz velere vo luit. Adoratus est autẽ israel iuxta litus ma ris. vij. diebus: 7 cũ tympanis 7 musicis in strumentis singulis diebus veniebant ad li tus: et cantabant dño canticum moysi: viri seozum 7 mulieres seozum. In cui? rei me moziã. vij. paschalibus diebus cãtando re dim? ad fontes. Et terminatur hic liber io sephi secundus.

De dulcoratione aque marath.

Capitulu xxxij.

Est hec egres

si sunt in desertum sur. Tamen hebreus habet in desertum etba. Dicimus enim: quia prius ante mare fuerunt in des to etba: post mare i des to sur: post helym in des to syn. Ambulauerũtqz tribus dieb? p solitudinẽ nec inuenerũt aquã donec ve nerũt in marath: vbi aquã inuentã p amari tudine nõ poterãt bibere. Vñ 7 locũ illum dixerũt marath. ab hac amaritudine aq vt potius p amaritudine animi. Anime quioz

est enim qd scit si no suenerit potest qd si luenti gustare no possit. Dns at ostendit lignu moy si qd cu misisset i aqs dulcorate sunt. Forte lignu illd talis efficacie erat. z forte miraculo se factu e: vt i solitudine i q no erat lignu sueniret lignu hebre dicit: qz illd lignu naturalit amarissimu erat z vt mirabilis inote sceret vis diuina: amara additu amaro dulcedine opatu e. Joseph videt velle: q ad vitu b p traxerat: qz sp i mote fuerat fm illud. Et vitu caput in moueat aq. Die em ibi fuisse modicu puteu. Sumes aut virga moyses qua habebat i pna: scidit ea p mediu i logitudine latione facies z ierat i puteum: z pcepit formb vt bauriret aqua z plurima p effuderet: vt vltima q remaneret: frequitib p cussioib exercitata et purgata fieret potabilis. Ibi etia dedit eis inditia: nodu tñ i re sed daturu se. pmisit: si obedire sibi vellent. De duodecim fontib z lxx palmis belym. Capitulu xxxij.

Est hec venerunt

i belym vbi erat xij fontes z lxx palme. Et die ioseph: q modica aq erat i fontib: vt q ex ea modicu sumeret maib: cenosu esset z iutile. Propet b etia palme no multu eminebat a tra: qz no sufficiebat humor ad cōglutinadu humu. Ex in venerunt i deserto syn qd e int belym et synai. vbi plures fecerunt mansiones q in numeris exponunt.

De coturnicibus et manna.

Capitulum xxxij.

Intodecimo

die mensis scbi. i. maij. xxx die. s.

ab exitu eoz d egypto qñ. s. scdm pascha celebrat defecerunt eis vidualia q tulerat d egypto: et dixerunt: Quidam mortui essemus in egypto: qñ sedebam sup ollas carnu z comedebam panē i saturitate. Cūqz orasset moyses ad dñm dixit ad eos.

Precepit dñs moyses vt si aliq: vel p remotione: vel p imudicia non posset pascha celebrare. in pmo .s. apuliscbi mēsis scz maij decimo die illd celebraret.

Audiuit dominus murmuraciones vestras contra eum: et dabit vobis vespere carnes: z mane panes in saturitate. Factuqz est vespere. Et ascendens coturnix de sinu arabico vbi precipue nutritur transceso medio mari operuit castra: et ad libitum populi cauebat. Est autem coturnix auis regia qua iosephus origiam vocat: grecus ortogometra nos vulgo curlegiu dicim a currendo. Mane vo cu orasset moyses ros descendens illinit est manib eius que pus imbre suspiatus est. s. cu gustasset: sensit mellis dulcedine z panē pmisum datu intellexit: et iacuit ros p circuitu castror: z erat granu minutu qñ semē coriandri. albu i modu pauine et qñ pilosus. Ad videtes filij israel dixerunt. Habu. i. qd est b. Qñ deinceps mana victu e. Ad qdā indeclinabile putat: alij in pma declinatioe ponunt: alij i tertia sicut et pasca. ce. vel pascatis. Et ait moyses: Hic est panis vob dat a dño. Colligite vob gomoz p singula capita. Et collegerunt alij pl alij min: z mēsi sūt ad mēsurā gomoz. Nec q pl collegerat habuit ampli: nec q min parauerat reperit min. Forte em i aceruis collecta ponebant: et reddebat singulis gomoz. Ad ioseph vocat assari: et est decima pars ephi. Qel forte qñcūqz qd colligeret venies ad ppria no inueniebat nisi gomoz q ab alijs etia comedebat. Colligebat autē mane: qz cu scale scebatur liq scebatur: qd miraculosu erat: cu ad ignē duru scebatur. Terebatur aut illd i puluerē: et cōglutinatu in panes formabatur: cuius sapor erat dulcissim: p quo dictu e simila cu melle. Et alibi sapor panis oleati.

Per miraculū factu est: vt edacibus sufficeret gomoz.

Consonat tamē ei qd i libro sapiētie dicit: Panē de celo dedisti nob habentē oēm saporē suauitatis. ille sicis imbribus. Dixitqz moyses ad populum: Nullus relinquat ex eo in mane

Quidā tñ reseruauerūt z scatebat vermibus z cōpuit. Precepitqz moyses vt die sexto colligeret citos duplices: qz sabbato no inueniebat i agro. Tñ seruatu i die sabbati no corūpebat. Quidā qz putat nec etiā sexto die collegisse quēqz nisi vnu gomoz: s. illd p miraculū multiplicabat: vt duobus sufficeret dieb. S inde colligetes: qz i fra legitur: qz pp b tribuit vob dñs die sexto citos duplices. Dixitqz dñs moysi. Imple gomoz ex eo: vt custodiat i futuras retro generationes. i. in post futuras retro generationes ad memoriā retro habēdā. Et fecit moyses iuxta verbū dñi: z posuit illud aarō in vna aurea in tabernaculo reseruadu. Aiunt hebrei eos pmo habuisse paruu tabernaculu in q dñm psulebat: de q infra. Moyses tolens tabernaculū: tetendit extra castra. pcul. Qel p prolesim de futuro tabernaculo dictu est. Hoc cito aliti sūt filij israel. d. anis vsqz dū tangerēt fines terre chanaan.

De aqua data in raphidim.

Capitulu xxxv.

Gitur profecta

est ois multitudo d deserto syn p mansiones suas iuxta smonē dñi: z venit i raphidim. no qz vto distingueret eis dñs mansiones: s. iudicio nobis stantis: qua pēntes semp seqbant ea stāte castrametabāt. Ibi omnino defuit aqua: z murmurauerūt contra moysen. q ait ad dñs. Quid faciā ppto huic. Ad hac pusillu z lapidabit me. Et dñs ad eū. Sume de seniorib isrl: z vade ad petra ozeb: pcutiesqz ea virga pars e monti syna sic dicta. Alia est z alibi petra ozeb: dicta sic ppter ozeb regē q occisus e i ea factuqz e ita. Et egressē sūt aque z bibit ppls: z vocauit moyses nomen loci tēptatio: qz tēptauerāt dñs dicētes. Est ne dñs i nob isan no: Aliq post fuerūt aque contradictionis.

Depugna contra amalech.

Capitulu xxxvi.

Gressus e autez

amalech vt pugnaret adūsus isrl

i raphidim. Strab ait. Amalech fuit filius bismabel: a q amalechite: q z bismachelite ipsi sūt saraceni. Hos dicit ioseph pugna cel: inhabitates goboch vel iaboth z penā a circūstantib cōductos ad bellū aduersus hebreos. Ecōtra legit i genesi: qz eliphat p mogenit elau genuit de cōcubina amalech. Qñ in libro regū vbi filius doech idumei nūcians dauid mortē saul ait. Amalechites sūt. Forte duo fuerūt equuoci: z ex bis duo ppli. Elegit aut moyses iesū d tribu effraim virū bellicosu ad dimicandū cōtra hostes: cui z paucos tradidit armatos plurimos ad custodiā castrorū retinuit. Ipse aut ascēdit in montē habens virgā dei i manu. Ascēderuntqz cū eo aaron z hur vir marie: tñ fm parali pomenon fuit filius calephet marie auus befeleel. Cūqz eleuasset manus moyses ad dñs: vincebat israel. Sin aut paululu remississet: vincebat amalech. Quo pperito aarō et hur supposuerūt ei lapidē: z extra qz pte manus ei sustentabāt: erātqz graues p labore oradi. In hur rei figura: sacerdos manū elenat i missa: etiā i figura christi oratis in cruce. Nec remisit manū moyses vsqz ad solis occasus. Fugauitqz ioseph amalechim ore gladij. Et ait dñs moysi. Scribe hoc in libro ob monumentū. Ad huc enī debito memoriam amalech de sub celo: qd in diebus saul ipsetuz est. Et edificauit moyses altare z vocauit illud dñs exaltatio mea.

De subdiuisione magnatu ad consiliu ietero. Cap. xxxvii.

Gressus est aut

ietro cognat moysi obuia ei i desertum: tulitqz secuz septozas et duos filios ei. Cūqz intrasset tabernaculum moysi: narrauit ei moyses signa q fecerat p eis dñs: z vniuersum laborem itineris sui. Et congratulans illi ietro ait. Benedictus dñs q eripuit pslm suū de terra egypti. Nūc cognouit qz magnus est dñs sup oēs deos. Obrulit ergo ietro hostias dño: z comederūt cum eo moyses et aaron et seniores israel corā dño Augustin tñ no vult gentile imolasse dño

sed moysen fm aliaz translatione q̄. Sū-
psit icro hostias de oblati a moysē sum-
psit ab eo et comedit. Forte tūc sacrificauit
moyses iuxta mōrē sicut p̄dixerat dñs. Di-
cit enī ioseph ietro venisse circa mōrē ubi i-
ruto multas viderat moyses visiones. Al-
tera die sedit moyses vt indicaret populū q̄
assistebar ei a mane vsq; ad vesperā. Quod
attēdes ietro ait. Stulto labore p̄sumerē vl-
tra vires tuas est negociū. Sed audi verba
mea et erit dñs tecū. Esto populo in his que
sunt ad teum et cerimonias et viam morū
vel itineris ostendas eis. Ad decisiones ho-
causarum elige viros potentes timentes do-
minū amātes veritates detestantes avari-
ciam. Er nota q̄ in his quattuor que dicit
cōsideranda in eligendo iudice ponit poten-
tiam que plurimū valet si tria illa sequant
alioquin additur oleum camino et gladius
v̄neno. Alia translatio habet sapiētes q̄s
forsan potentes vocat ad iudicādū. Et ad-
vidit. Cōstitue ex electis quosdā tribunos
id est cuiq; tribu vnū p̄pone q̄a tribu tri-
bunus hebraice grece cyliarchus latine mil-
lenan. Non quin tribu tantū essent mille.
Sertū numerū posuit pro incerto. Vel pro
malitudine copia numerū posuit supre-
mū. Forte quia iam p̄ncipē habebat queq;
tribus suū sub p̄ncipe voluit esse millenari-
os q̄ tantū p̄cellerent mille. Sub millenarijs
aut monuit cōstitui x. etbacontbarcos id
est cōtarios vel centuriones sub centuri-
one duos p̄tbarcōcharcos id est quinquagenarios sub
quingagenario. v. decanos. Data igitur lite inter
decē stabāt ad iudiciū decani sicq; facile erat litis paucorū dirime-
re. Si non poterant diffinire ascēdebāt ad
quingagenariū et sic vsq; ad moysen quod
tamen rarum erat. Maiora tñ referuabant
moysi ipsi minora iudicantes. In hūc mo-
dum ecclesia romana vocauit plurimos in
partes sollicitudinis primates vel patriar-
chas archiep̄os ep̄os archidiaconos archi-
presbyteros. Et minores sacerdotes leniora
peccata et que daz graua sed occulta indi-
cant. Grauiora ho peccata et aperta referūt

ad ep̄m. Acquieuit moyses nec erubuit vir
deo plenus cōsiliū seq̄ gētilis dimisitq; co-
gnatū suū bebr̄gus vbiq; ponit focerū. Et
reuersus ē ietro in terrā suā.

Deperuentu ad montem
sinai La. XXXVIII.

Euse ergo ter-

m
tio egressionis de egypto id est in-
nio die hac in kalēdis iunij venerūt ad mō-
tem sinai fixeruntq; tentoria e regione mō-
tis. xlvij. die scz a p̄bale. In exponendo enī
scripturas .xxx. dies p̄ mense ponimus quasi
mediā inter lunares et solares mēses eligen-
do viam. Lunares enim infra triceniū in-
ueniunt quidā vltra vero nō. Solares ve-
ro plures hunc numerū excedunt. A p̄bale
q̄dem .xviij. dies p̄mi mēsis restabāt fluxerūt
vero postea .xxx. secūdi mēsis. Restat ergo q̄
p̄ma dies iunij .xlvij. fuit. Sequenti die di-
luculo ascendit moyses i mōrē ad dñū q̄ di-
xit ei. Dices domui iacob. Vidisti que fece-
rim vobis. Nūc adq̄ciā vt etiā loquar vo-
bis. Si ergo custodieritis pactum meū et
tis mibi i peculiū de cūcti populis. Que cū
moyses retulisset populo respōderunt. Cū-
cta q̄ locutus est dñs faciem. Cūq; rediisset
moyses ad dñm ait ei dñs. Veniam ad te i
caligine vt audiatur me populo loquētē ad te
vade et sanctifica populū hodie et cras id est
lauent se et vestimenta sua. Vacent ab āplexi-
bus et sint pati in diem tertū et constitues
terminos p̄ circuitum mōtis quos qui trā-
sierit tūc et tetigerit morte moriet. Manus
non tanget eū sed lapidabit aut iaculis cō-
fodiet siue iumentū siue homo. Utebantur
aut vt dicit iosephus in his duob; diebus
cōiunjs opulēt et ornāmētis deceter.

De datione legis uerbo tenus
Lap. XXXIX.

Am aduenerat

i
dies tertius et ante solis ortū cepe-
runt audiri tonitrua ac micare fulgura et
nubes densa operuit montem et clangor

baccine p̄strepbat. Fumabat mons qz de-
scenderat dñs in igne et fum; ferebat quasi
de fornace et mons tremuit vt aiunt hebr̄i
Timuit populus sedet moyses ira dei penisse
putabāt. Tandē lor; apparuit moyses et se-
renus ac cum eo reuersus ē iter eos. Et ait
eis. Hodie nō audietis moysen filiū amrā
et iocabeth sed illum qui p̄ vobis p̄cussit
egyptum q̄ per mare iter dedit qui cibū de
cēlo misit potū de petra cōcessit p̄ que adaz
de fructibus terre comedit nos ex imbribus
creptus vel exceptus est abraam chananēā
obtinuit isaac natus ē de senib; iacob ple-
ditatus ioseph sublimat. Fiant ergo xba
hec vobis amabiliora q̄ filij v̄l vxores. Et
eduxit populum in occursum domi ad radicem
montis. Ascenderunt autē dño iubente moy-
ses et aaron vltra terminos sacerdotes id ē
maiores et populi non transierunt. Locutus
q̄ est eis dñs ita vt nullum vox effugeret et
sic. l. die dedit eis legem verbo tantū in figu-
ra q̄ datur; erat sp̄m̄ctm̄ die q̄nq̄gesimo.

Explicatio decalogi. Lap. XL.

On habebis de

os alienos corā me. Non nisi de-
cem p̄cepta dñs dedit omnes asserunt san-
cti sed in distinctione eorū differunt. Pri-
mū enī et vnum fm angustinū diuidit origi-
nes i duo et que sūt duo vltima fm angusti-
nū colligit i vnū cui cōsentit ioseph. De
terea dicit angustin;
tria fuisse i vna tabu-
la et septē i alia. Iose-
ph; ho et hebr̄ei. v. in
vtraq;. Forte q̄a au-
gustin; voluit tria p̄
tinere ad dilectionē
dei et septē ad dilecti-
onē pximi p̄ dignitate potius q̄ p̄ scriptu-
ra dixit ea esse p̄mē et scdē tabule sicut dice-
re plures hōmines p̄mē classis et scdē
Quocūq; ho mō distinguat id ē sēsus.

Primū preceptum

On habebis de

os alienos corā me id ē me solum habebis
deū. Et ponitur nō habebis p̄ non habeas
imperatiue fm ideoma hebr̄icorū. Nō enim
asserit hoc de; cū quādoq; habuerint. Non
facies tibi sculpsile vel idolum. Alia littera
quod nihil ē imūdo id ē nulli; rei natural
rēsentatiuū vt fiebat hamon capite arietis
no anubis id ē mercuri; capite canino sine
barba. Nec oēm similitudinē q̄ ē i cēlo vel
tra v̄l a q̄s vel i terra q̄si nec facies tibi p̄
deo simulachrū solis et lune et hōmō nec hō-
minis aut iumēti aut hōmō nec dracois v̄l
reptil cuiuslibet q̄ colebat diuers; hōminū
error non coles nec etiā adora; ea. Colere
enī ē mēte adorare. Adorare autē ē si nō ani-
mo saltē p̄ metu v̄l a dulādo regiū adora-
re. Postea ad iculcādā custodiā dicit et di-
cēlorū addidit icidē.

Ego sū dñs de; tu;. Est de; essentia po-
fortis et zelotes vili- testate p̄cipatiōe
tās p̄ctā patrū i filios nuncupatione
in tertiā et quartā ge-
nerationē eorū q̄ oderūt me et faciēs miseri-
cordiā i milia bis q̄ diligūt me et custodiūt
p̄cepta mea cēlus dicit i uidiā d; etiā amor
sed p̄prie amor viri vxorē p̄ quo sustinere
nequit alter; accessū ad eā. In modū hunc
dicit dñs. Ego sū zelotes i nō patiar te for-
nicari post teos alienos. Quod addidit se
visitare p̄ctā patrū in filios aiunt heretici.
Nō ē bonus hic sermo vt p̄ p̄ctō alterius q̄s
puniatur. Et dicunt vetus testamentū non
esse datum a deo. Non enim sic crudelis est
deus sed ecōtra in his mitis apparet quod
etiam hoc nomine visitans innuit. Ex pie-
tate enim visitamus infirmos et ipse ex man-
suetudine non statim peccantem punit sed
expectat etiam vsq; ad quartam generatio-
nem q̄ diu scilicet patres viuere selen; et si
corripietur pater vel filij non imitabuntur
ipsum parit; alioquin quasi post longam
expectationem iustus punit. Et de tempora-
li p̄cna tantum intelligendus est. Sicut de
achabati iebu et posteris vindictaz sumptā
legimus. Vel potest exprimi seueritas iuste
iudicantis. Grauius enim puniuntur pec-
cantes si filios pro se etiam videant puniri

et iustus p expectatione. Origines tamē b intelligit p patres demones p posteros co adiutores quos quandoq; in peccādo no bis adiungimus vtpote. Primo intravit diabolus cor iude. Ecce pater. Post accessit ad principes vt ipsi i hoc peccarent. Ecce filij. Post accepit ab illis cohortem 7 ministros. Ecce tertia 7 quarta generatio. Dñs aut non visitat hic peccata patrum qui referuat igni eterno modo tñ sepe punit boies.

Preceptum secundū.

On assumes nomen dei tui vanū id est nec false nec supflue nec do lose i iras p nomē dei nec honore eius quātum in te euanscere facias de eo prave sentiendo.

Tertium preceptū.

Emento vt die sabbati sanctifices id est sanctū 7 feriatū habeas. Nō facies in eo omne opus tuū 7 filius tuus 7 filia tua nec seruus nec ancilla tua nec iumentū tuū nec aduena qui intra portas tuas ē id ē tecum in domo tua seruus quia deus qui enit die viij. 7 nos die viij. seruamus 7 si nō hunc quem illi. Nā 7 ioseph sic ait. Quartus sermo scdm huādas septimanas cū ab omni ope forent cessaturi ppter ea de opere seruilis dicim⁹ intelligendum.

Quartum preceptū.

Onora patrē 7 matrē tuas duplici honore reuerēdo scilicet 7 necessaria ministrando. In his enī q sequunt fere i omnibus a parte totū intelligit. Vñ 7 dñs docens totaliter intelligenda impleuit legem.

Quintum preceptū.

On occides manu vel mente vñ cō sensu nec violentā manū iheres in fonti nec iheras auxiliū vitę cui potes 7 debes dare. Iudex quidem non occidit sed lex.

Sextum preceptū.

On mechaberis i non miscearis alicui excepto federe matrimonij.

Septimū preceptum.

On furtum facies nec etiam rapies aliena.

Octauū preceptum.

On cōtra primū tuū falsum testimonium dices. Hic prohibet omnē mendacium. Licet quidam male senserit deum tacite cōcessisse mendacium qd pdest si nulli obest.

Nonum preceptum.

On concupisces domū proximi tui Secundū augustinum hic prohibet concupiscentiam rei alienę im mobilis.

Decimū preceptum.

On desiderabis vxorem eius non seruum non ancillam non bouem non asinum nec omnia q illius sūt. Hic autē prohibet concupiscentias rei mobilis. Scdm origenem vnū ē hęcptum.

De alari faciendo.

Capitulū. XII.

Idebat autem

populus voces 7 lampades 7 vocē buccinę 7 montem fumentem 7 stantes pcul dixerunt moysi. Loquere tu nobis 7 audiemus. Non loquat nobis dñs ne forte moriamur. Stetit ergo de longe populus 7 moyses accessit ad caliginē. Cui dñs ait. Altare de terra facietis mihi. Forte ante cōstructionem altaris portatilis voluit hoc fieri vel illud portatile erat de terra sicut infra dicemus. N si altare lapideū feceris mihi non educabis illud de lectis lapidibus. Si leuaueris cultrum tuum super eo polluetur q. d. Nolo q cum instrumento effusionis sanguinum edifices mihi sanctum. Inde nos vnus lapidis altare cōstruim⁹. Forte pibuit ne sup altare hostię occiderentur. Et addidit. Nō ascēdes p gradus ad altare meū ne reueles turpitudō tuā. Forte non dū antiqui vtebatur sginalib.

De iudiciis Cap. XIII.

Cinceps addi.

dit dñs iudicia qdam ad determinādas lites. Nos qdē non oia s pagna psequitur sic. Si emerit seruū hebreū q iā. s. seruus nō sit. vij. annis fuit tibi nisi iubile⁹ iteruenerit septimo egrediet liber 7 grat cū qli velle itrauerit. Si habens vxorē cū vxore 7 liberis erit. Si dñs dederit ei vxorē mulier cū filiis qd fecerit erit dñi. N si elegerit suū manere i fuitate offeret eū dñs dñs. i. sacerdotibus pntabit 7 applicabit ad ostiū tabernaculi 7 pforabit aure ei⁹ subula i signū ppetuę fuitatis. eritq; su⁹ i secl⁹ i dū vinerit vñ vsq; ad iubileū. Idē ei intelligēdū ē d ancilla.

De familia.

Si qd vendiderit filiā suā nō i ancillā. s. s cōcubinā quā greci moirpheton alij moirpheten dicūt. vij. anno nō egrediet sic ancilla. s. sine p̄cio. Quia enī eā humiliat dōtē vestes 7 nuptias i vtrū ei p̄uidebit p̄ p̄cio pudicitię. N si ante. vij. annū displicuerit ei vendēdi eā alij potestatis nō habebit nec pudicitię p̄ciū negabit. N si iteris agominauerit eā sibi i vxorē duxerit. fm qd dicit maria catōis iuxta legē vxorē faciet ei nec sine libello repudij egrediet. Si ho nō sibi s filio eā emerit i modū p̄dictū faciet ei p filio sicut p se. Si tria ista nō fecerit i si nec ipse eā humiliauerit sine agnitione nec eā agominauerit nec filio eā acceperit more ancillaz gratis egrediet 7 absq; p̄cio sibi dāto.

De homicida.

Qui occidit boies volēs moriat si ho nolēs pfugiat ad vnā d. vij. ciuitatib; refugij 7 ibi saluabit aīaz suā ne occidat a p̄cipis occisi. Et erit ibi donec p iudicē ciuitatē ei⁹ p̄pinq; mortui recōsiliet vñ vsq; ad mortē sūmi sacerdotē. Tūc enī redibit securus ad p̄p̄ia. Per idustriā ho occidēs etiā ab altari euellat qd de ioab factū legie. Instar ho harū ciuitatū nos habem⁹ loca dō dica ta maiorē tñ i mūitate p̄stāt q̄ ille. Saluat enī i cis etiā volēs homicida 7 q̄lib; fugiti u⁹. Tñ qdā exceptōes faciūt. Si enī p homicidio i ecclia facto vñ furto vñ hōi pfugiat ad eccliaz ide dicūt eū dētere exibi 7 puniri

De talione.

Addidit etiā dñs hęcpta taliois iudicis red di aīaz p aīa oculū p oculo dente p dēte. vuln⁹ p vulnē linorē p linorē aduersionē p aduersionē.

De boue cornupeta.

Si boue cornupeta suū occiderit lapidibus obruat nec carnes ei⁹ comedent. Dñs aut bonis. xxx. siclos argēti reddet dño sui. Aut hebrei ideo sic estimatū p̄ciū sui quia xxx. gūatiōes egressę sūt d cbaī qnē noq; fuiti addixit.

De decimis et primitiis.

Decimas 7 p̄micias ne tardaueris offerre. Tñ agnū vñ hēdū. vij. dieb; dimittes cūz matre sua die. vij. 7 diceps poterit reddere

De septimo anno.

Sex annis seminab; trāz tuā 7 cōgregab; fruges ei⁹. vij. āno eā req̄escere facies. Vñ 7 dicebat ānus req̄etionis 7 etiā āno remis sionis q; in eo nulli licebat epigere debitu; aliqd nisi eo t̄minato 7 si qd i eo āno ex p̄terit frugib; succreuerit i ea cōdēt pauperes p̄p̄rii qd residuū fuerit paupib; comēbāt s̄n colligebāt dēt bestię agri. Ita facies i vinea 7 oliueto tuo. Dñs hōbhuatum fuit vt ait ioseph. i āno. vij. i tñ abūdabāt fruges q; sufficiebant ad vsū. vij. 7 octani etiā ad sementem.

De tribus solentibus.

Addidit etiā dñs hęcpta p̄cipuis selēnitatib; āni i qbus voluit sibi appere oē masculinū s̄nō vacuū d quib; infra dicet.

De hēdo nō coquēdo in lacte.

Nō coques hēdū i lacte matris suę qd ioseph exponit sic. Nō comedes enī infra. vij. die q; ad huc nō differt a lacte. Sancti de christo exponūt sic. De occidas xpm i die conceptionis suę qd tñ trāsgressi sūt. Dies ho cōceptōnis vocatur lac matris q; extit i matre parat materia lactis. Hebrej habz. Nō

Uel est p̄phetia q; herodes nō occideret christū infantem vñ q; ap̄lī nō pate rent p̄suras nisi p us robortati.

Historia

coques separati i lacte matris sup. 7 sem. Sa-
paratu a carne paratu. i. qd p carnes gene-
ratione coceptu 7 editu e n comedes coctus
cu lacte vl cu aliq lacteo caseo. s. vl butyro
qd dictu e pp' aues q no de carne s de onif
sepant. qd i lacte coctas vl cu lacte coedut
Nec ideo de lacte matrl pbibitu dicit. qd i
alio lacte liceat coqre. s. qd lac illud patris
possit ineniri cu aiali. p b pbibuit de oi lacte
Quida m de bis q dno offeru dicitu itelli-
gunt. qd si no offeras agnu vl bdu isra octa-
unz die qd nodu e sibilis. nec differt a lacte
matris qd 7 sup dixerat de pmitijs agnoz et
decimis. In fine ho iudicioz addidit dñs
Si fecerit h occidat oem pplm ad que ingredi-
eris 7 p'pmitiam scabones. 7 respas. que
fugabnt eos i terro.
re noisui paulati ho
eytia eof ne redigatur
tra i solitudinē. 7 cre-
scat ptra te bestie. po-
nag iminos tuos a mari rubio. qd e ab ori-
ente vsq ad mare palestinu quod tirrenu
dicitur. 7 ab occidente 7 a deserto. quod ep'
berlebez qd incipit post tecua vsq ad flumi
s. castrate. qd tota regio qns dicta e iudca.

De federe firmato asperione sa-
guinis vitulozu. Cap. XLIII.

Enit ergo moy

ses 7 narravit plebi iudicia dñi. Et
dixerut oes vna voce. Dia q locutus e dñs
faciem? 7 audiem?. Quod ppostere 7 iordi-
nate dictu e p signavit futurof trasgressores
7 i hto medacef. Sepitqz moyses vniufol
fm des dñi pter decalogu. 7 mane p'urges
edificauit altare dno. 7 duodecim titulos. p
duodecim tribu isrl. forsa duodeci altaria
titulos dixit. Vel po-
tius vnu ex duodecim
lapidibz. 7 i singul sin
gula noia filioz isrl
scripsit qsi titulos m'
buam duodecim. misitqz iuuenes 7 nadab
7 abind. qui futuri erant sacerdotes. 7 imo
lauerut dno pacifica. q. vitulos. Tulitqz

moyses media pte sanguinis. 7 misit i crate.
res vasa. s. viminea cu anlis a cratin quod e
contexere dicta. reliquu sanguine fudit sup
altare legitqz volumen fedens audiente po-
pulo. Qui dixerunt. Omnia que locutus
est dominus faciemus. Ipse vero sumptum
sanguinem resperit in populum 7 ait. Hic
est sanguis fedens quod pepigit dominus vo-
biscum. quasi diceret. Sic peribit vita eius.
et sanguis eius fundet qui violabit fedus
hoc. id est pactus inter vos et dñm. Sane
hoc signum ad confirmacionez fedens bñis
habuerunt a gentilibz. qui postea fedens
fede laniantes sic confirmabant fedelania.
du m fedens violatozem. Tame 7 aliud si-
gnuz fedens terribilius habuerunt iudgi-
ex se. s. effusionem aque. quod facit iohue et
samuel. quia sicut aqua tota funditur ita q
nil remanet in vase. quod non aliq liquoris
et etiam ipsa perit sula in terra. sic penitus
cum stirpe sua periret qui solueret fedus.

De primo ascensu moysi i monte
Capitulu XLIII.

De facto ascen

dit moyses 7 aaron. nadab. et abi-
nd. et. lxx. de senioribus israh fm p'cep-
tus dñi vsq ad terminos motis. 7 viderut
dominum. et sub pedibus eius quasi opus
saphyrinu. et quasi celum cum seruum est
Lamen nec super eos qui erant. in castris
misit manum suam. id est. non abscon-
dit se ab eis. sed videntes maiestatem do-
mini. 7 non ipsum lgti epulabatur. Et vo-
cauit dominus moysen. daturus ei tabulas
lapideas iscriptas decalogo. Et assumpto
tm iohue transiit terminos dicens seniori-
bus. Expectate hic. scilicet in castris. 7 vsq
ad terminos. Si quid quæstionis natum
fuerit. referetis illud ad aaron et bur. Ope-
mitqz nubes montem. iterumqz dimisso iohue
sue in quadam planicie montis. solus ascen-
dit moyses ad caliginem. Septimo autem
die vocauit cum dominus de medio ca-
liginis.

Libri Exodi

De tabernaculo faciendo.

Capitulum XLV.

Ingressusqz mo

yses mediū nebule fuit cū dño. xl. vi-
ebus. 7 xl. noctibus. nec comedēs nec bibens
Et ait dñs ad vlt: Sume pmitias. i. p'ciofa
qz a plo isrl. s. ab eo tm q vltro obtulerit
auri scz 7 argētū. 7 es iacictū. 7 purpuram
coccuqz bis tinctū. i. setā iacinctini purpu-
rei. 7 coccinei color. et byssū qd est gen' lini
egyptij molle 7 candidū. pilos qz caprarū.
7 pelles arietū subricatas. qz partibicas vi-
am. qz parti sic colorari eas excoctauerūt
7 pelles iacictinas. 7 ligna setbi. Est aut se-
tbim nomē motē 7 regionis 7 arbori q silis
est albē spinē in folijs. 7 ē lenissimū lignū et
imputribile. et icremabile. oleū qz ad lumi-
naria. aromata in vngenta. et tbimiamata
toni odoris 7 lapides onichinos. sardoni-
ces. et gemas et faciant mibi sanctuariū. vt
habitent in medio eoz ne sit eis labor recur-
rere ad montē hunc. Juxta similitudinē ta-
bernaculi qd ostendā tibi facies illud ita.

De scemate arce

Capitulum XLVI.

Rca de lignis

setbim facies q hebraice dicitur beron.
Et nota q moyses h ordine narrat. pmo de
his qui fuerunt in tabernaculo. scdo de ta-
bernaculo. tertio de atrio. Joseph? ho ecō-
tra. Ille fm ordine cōpositiois. iste fm ordi-
nē collocationis. Longitudo arce habebat
duos cubitos 7 semissem. latitudo cubitū
7 semissem. altitudo similis cubitus 7 dimi-
dium. Et intelligit cubitus humanus non
geometricus. Quod apparet i altari latera-
nensi. infra qd dicit esse arca. Etā h ioseph?
vocat cubitū duos palmos. Et dicit arca nō
habuisse pedes. 7 aurata est intus 7 foris
auro mūdissimo. Et facta est supra corona
aurca ad modū scz labij quod in mensis et
scacarijs fieri solet. Per vtrūqz latus longi-
rudinis bini erant circuli aurei. totū lignū
penetrātes. 7 p eos rectes de lignis setbim

deaurati mittebatur. quibus arca ferebat.
nec vnqz extrahebatur. In qua post posita
ē testificatio. i. tabule in quibz scriptas erat
testamētū. Tamen queqz ibi reposita testi-
monia dici possunt. Posita est ibi vna au-
rea plena manna in testificacionē q panem
dedisset eis de celo. Tabule in testificacionē
q legem naturalem sopitam in cordibz sus-
citauerat i scripto. Virga aaron in testimo-
nium q ois potestas a dño deo est. Deute-
ronomij in testimonij pacti q dixerat oia
quecūqz dixerit nobis dñs faciemus. Ob h
dicta est arca testamēti vel testimonij. Ob
hoc etiam tabernaculum testimonij dictum
est. et ideo etia 3 quia cause p'z foribus eius
agebantur.

De propitiatorio et cherubin.

Capitulum XLVII.

Actus est etiam

super arcam propositozū aureum.
id est. tabula aurea eiusdē longitudinis et
latitudinis. cuius 7 arca. vt arcā tegere sus-
ficeret. De spissitudine et nō legitur. Hoc
idē dicebatur oraculū quia dominus de lo-
co illo responsa dabat. Responsum autem
diuinum oraculū dicitur. quia oratib? da-
tur. Dicebatur etiam p'pitiatorij. qz et inde
loquēs dñs p'pitiabat plo. vel qz die p'pi-
tatiois dicebat gl'iam dñi semp ibi rescen-
tere. Ex vtraqz vero parte oraculi. s. in duo-
bus angulis anterioribus. positi sunt duo
cherubin aurci 7 pductiles. nō scz fulles. s.
tusionibz malleoz. pducti. Sūt aut vt dic-
ioseph? aialia volatilia. habentia figurā q
a nullo hominū est inspecta. Hec dixit moy-
ses se in sede rei conspexisse figurata. Cher-
rub vnus alterum
respiciebat. versis ta-
men vultibus in pro-
pitiatorium. duab?
quoqz alis expansis
et mutuo se tangen-
tibus velabant ora-
culum. alas exposito
extendebant.
Possunt etia 3 dici
ad terram iuxta ar-
cam positi. v. cubi-
tis alti. vt in templo
salomonis actum est
postea. nisi q ibi in-
duplam maiores
erant.

Demesa et coronis Ca. XLVIII

Temq3 ait do

minus. facies 7 mensaz de lignis setbim habentem duos cubitos longitudi nis 7 in latitudine cubitam 7 in altitudine cubitu 7 semissem. spissitudinē vero tacet. et inaurabis eā ex omni parte auro purissimo Erat aut vt dicit ioseph⁹ hęc mensa. p̄p̄ime vlat telpbica. scz a pollinis. habens. iij. pedes q̄ dicunt eius altitudo. eratq3 ex medi- etate ptis inferior rotūdi q̄si tibia 7 torza- tiles. Pars supior opis q̄draguli quasi fe- mur erat. in singulis vero pedi b⁹ erat anul⁹ aure⁹. sinuq3 erat in pede vbi anul⁹ missus erat. i anul⁹ vero rectes aurati q̄b⁹ fereba- tur mensa. Erat aut labiū in ea p̄ circūitū si- cut i arca. 7 labio affixa erat aurea corona alta digiti q̄tuor. ita q̄ medietas ei⁹ super mēsam eminebat. ne supposita ca derēt ex ea Altera medietas inferi⁹ pendebat ad terozē 7 erat corona hęc interrasilis. id est. interpo- lata celaturis 7 plano. Erat aut vt aiunt be- bzei celature ille q̄si imagines regū. 7 p̄p̄betice. tot ibi sunt imagines facte. quot futuri erant reges in hierusalem a dauid vsq3 ad sedecias. Tamen iosephus videt velle nō fuisse in ea aliud labium nisi banc coronaz interrasile id est. reticulatā. Hūc vero sup- posita erat alia corona minor ista. Sz quā- ta 7 quomodo supposita. 7 an plana vel in- terrasilis nescim⁹. tñ aureola vocatur. He- bzei dicūt. 7 banc p̄p̄betice additam ad p̄- signandam diuisionē regni in duo regna. Sicut ariel egechie- lis. de interrasili ex- urgebat p̄ aliquod interpositum. sic ari- el interpretatur alta re dei. vel leo vocat- erat. 7 tñ minor. De- sa h ponebat i taber- naculo ad aquilonē non longe ab aditu.

De panibus propositionis Capitulū. XLIX.

Et ponebantur

sup eas duodecim panes acimi d̄ simila. mundi valde. 7 ponebantur alminse- cus seni. 7 cōstabant singuli de duabus de- cimis ephi quas iosephus duos assa- rios vocat. Et singu- lis superponebatur patena aurea. 7 sup- patenā pugill⁹ tbur- ris. Iosephus dicit p̄bials aureas sup- positas plenas tbur- re. Hi dilucto sabba- ti recētes et calidi. im- ponebantur. mensē 7 erant ibi immoti vsq3 ad sabbatū sequens tunc illis sublatis. et toto thure incenso su- per altare noui cum alio thure substitue- bantur. Sublatos vero soli sacerdotes comdebant vnde sa- cerdotes diceban- tur. Vel etiam ideo vt ait iosephus. quia dominus p̄cepserat q̄ soli sacerdotes pa- nes illos formarent 7 coquerent. 7 ponerēt in mensam. et tollerent. ipsi tamen postq̄ scilicet diuites facti sunt non obseruauerūt hoc. Dicebantur etiam panes p̄positio- nis. quia p̄positi erant coram domino in memoriam sempiternam. duodecim tribu- um filiorum israel. Vel porro positi. id est. lōgo tēpore positi. scz per totā ebdōada. 7 vel in eternum per successionem ponendi.

De basis libaminum. Ca. L.

Recepit ergo

dñs preparari ex auro purissi- mo quattuor genera vasozū ad offerendā libamina. et ab offerentibus sacerdoti ali- bādo. id est. gustando dicta. 7 a sacerdotib⁹ dño. a libādo. id est. fundendo. 7 poni ea su-

Ephus 7 batus mē- surę sunt duozū. vel ergo mensurabatur ephi p̄ueniētes d̄ decimis hinc vna. il- linc altera. Vel deci- mabatur ephus illa q̄ p̄o decima daba- tur. Vel sicut leuitē primo loco omniuz reruz accipiebat de- cimaz. sic summi sacerdotes barū de- cimationum accipi- ebāt decimas. For- te ergo de decima il- la secundaria. fiebat panes illi trium mo- dōzū. De quolibz exponi potest.

p̄r mēsz. scz acetabula. p̄bials. tburibu- la. cyathos. In his vinū q̄d debebat offerri fūidebat. 7 p̄gustabat. vtrū dignū eēt offer- ri an nō. Sz qz in colore 7 sapore vinuz di- noscat. dicit q̄ p̄ter aureas p̄bials vitrec ibi erāt. vñ 7 a p̄bials q̄d grece vitrū dicit sic vocabant. i mo agustē i supiori pte ample in quib⁹ color et sa- por poterat cognosci. q̄s hebzei scutellas dicūt. Lyati xō minores 7 agustiores. erāt 7 aurei. cūz quib⁹ fundebat vinū sup altare. p̄ hostiē libamēto. In tbur- nibus q̄ etiā mortariola dicebāt. th⁹ p̄co- gnoscebat. 7 offerebat similit 7 in acetabu- lis acetū. Sed qz nūq̄ aut raro occurrit de oblatione acetū. q̄dā dicūt acetabula vbi scz fūidebat a sacerdotib⁹ q̄ dicebātur of- ferri. vtz accepta. id est. idonea essent an nō. Postea subdiuidūt acceptabula in tria. in p̄bials in quib⁹ vinū. et thuribula in quib⁹ thūs. et lilia. et gñū. 7 sal. et chiatos. in quib⁹ olē. Sumebāt. n. sacerdotes p̄s de his q̄ offerēda erāt portūculas. q̄s in hmoi vasis ponebāt ad p̄gustandū q̄si libādo de singu- lis. que libamina dixit moyses offerēda. id est. de offerendis sumenda.

De candelabro aureo Capitulū. LI.

Recepit quoq3

dñs fieri candelabrū ex auro puris- simo ductile. Tñ iosephus fusile dicit. Cui⁹ bastile basi infixum erat 7 ferreū. superne sti- tum calamis aureis quinq3 geniculatis ad- modum canne. Vbi aut calamoꝝ capita in- ter se iungebant. capita habebāt tumentia. 7 inuicē ad modū cipi quē cupaz dicim⁹. Iungebant aut inter se tāq̄ duo cipi i mo- dum nucis. 7 ex fundo cuiusq3 cipi proce- debāt flores recurui q̄si lilia. 7 i ipso fundo inter cipiū et lilia erat sperula volubilis sic in capitibus cathedraz subsunt sperule vo- lubiles. 7 ita cū in bastili essent quinq3 cala- mi in hūc modū copulati. iij. erant ibi iun- cturę. quaz queq3 habebat q̄si ciphos du- os sibi iunctos 7 sperulas simul. 7 lilia 7 h est q̄d moyses dicit in bastili quattuor fuisse ci-

phos in modū nucis. Tñ hebzei nō dicit ci- phos. sed nigillatas rotūditates. scz nigillo distinctas. Ex hoc bastili proccdebant tria brachia ex laterib⁹ hinc 7 tria inde ferrea. q̄- rum vnū q̄d q3 supuectitū erat calamis au- reis ad modū bastilis. 7 in iūcturis coibāt capita calamoꝝ q̄si cipi in modū nucis cū sperulis 7 lilijs. Et qz i vnoquoq3 q̄tuor ci- phos dicit moyses fuisse. videt vnū quodq3 quattuor calamos habuisse. Videtur tamē quibusdā nō sperulas fuisse in fundo ciphoz vt dicitū est. sed i media planicie cuiusq3 ca- lami sperulam volubilem suppositam. Sic erat candelabrū ex ferro calamis aureis su- perinducto factū si fusile fuit. si vō ducti- le simpliciter ex auro fuit. 7 malleis mirabi- li artificio i hāc formā productū. Erat autē vt dicit ioseph⁹. ex. lxx. p̄tib⁹ cōpositū. in vna base erectū. sic in bastili 7 brachijs erāt cala- mi. xxx. non integri. sed ex duab⁹ p̄tib⁹. i me- dio vbi partes iungebant. erat sperula sup- posita. ne iūctura videretur 7 putaretur cala- mus vnus. 7 ita erant calami. xxx. cū totidē sperulis. lviij. quinq3 partes in basi. vij. lam- padum sedes. Quocunq3 vero modo fa- ctum fuerit in sumo. vij. habebat capita q̄q̄ lia. sup que ponebantur. vij. lucernę aureę Infusoria etiā septem ex auro erant. quib⁹ oleum lucernis infundebatur. Erant q̄sibi forcipes dicti emunctoria ex auro ad emun- genda vel extinguēda licinia. Etiam vas- cula ex auro erant ad extinguendum i aqua que emungebant. ne tetrum redderēt odo- rem. dicta extinctoria. Omne pondus eius cum vasis suis habuit talentum auri ad p̄- dus sanctuarij. tria enim habebat talenta- minus. i. librarū. quod erat institorum me- dium. lxx. quod erat ciuiū. maximū. c. xx. q̄d erat sanctuarij. Tñ ioseph⁹ dicit ipsū habu- ille. c. mnas. q̄s hebzei citares dicūt. greca li- gua interpretatū talentū nūcupat. Positus aut erat ad austrū. p̄tra mensam nō recte q̄- tem. sed oblique.

De parietibus tabernaculi. Capitulū. LII.

Recepit quoque

omnis fieri tabernaculum in hunc modum Tabernaculum erat domus deo dicata quadrata et oblonga tribus clausa parietibus aequilonari meridiano occidentali liber patebat introitus ab oriente ut sole oriente radijs eius illustraret Longitudo eius erat xxx cubitorum latitudo decem altitudo decem In latere meridiano erant tabule de lignis setibz stantes x quibus una quibus in longitudine habebat cubitos x in spissitudine digitos quatuor in latitudine cubitum semissem Jungebant autem sibi mutuo iacstraturę ne rimula esset ibi aut planities parietis inquit et erant iaurate et vtraque parte Suppositę vero singule duabus basibus argentatis pforatis in quibus foraminibus cardines aurei imittebantur in vtroque angulo tabule eminentes sicut in scrinijs fieri solet In Augustino videtur vellet una basis esset tabula et altera super epiphilio sicut in diebus binae bases singulę tabule per duos angulos sumittebantur Atque aut tabula suspensa a terra super bases an inter bases ad terram protingerent non legitur Eodem scemate factę erant paries aequilonari Ad occidentem vero erant vij tabule per omnia siles alij et eodem modo stantes in basibus Sed cum non impletur nisi ix cubitos dimidius cubitus ex vtraque parte vacuus patebat et ideo tabula vno cubito lata secta est per medium et factę sunt duę tabule semicubitales que vtrique apposite parietem occidentem alij duobus propagauerunt que etiam singule duabus basibus imittebantur De vero vtorum impulsu vel quilibet alia causa parietes concuterent singule tabule habebant anulos aureos per ordinem velut quibusdam radicibus infixos per quos vctes per transversum parietem imissis tabulata firmiter continebant Erant autem vctes de lignis setibim inaurati singuli quibus cubitorum imittebatur caput vni vctis in caput alteri in modum cocci ut ex pluribus sic in eis quasi vni vctem mensurę longitudinis videretur sicut in baculo cambuce pontificalis eburneo fieri solet Hoc sane planum esset nisi dominus addidisset quod v. vctes essent in latere ad aequilonem et totidem ad austrum et totidem ad

occidentem quod minus agrum videtur Cum enim quilibet vctis v. erat cubitorum v. presertim in latere vno xxv cubitos tamen pertingebant Itaque v. cubiti illi lateri remanebant intacti in occidentem tali modo latere duo tamen sufficiebant Sunt qui dicunt quod tribus vctibus superfluis vnum superadditum v. vctibus in latere septentrionali et alium in australi et sic quod illis deerat adimpletum Tertius sectum dicitur duos qui positi erant in duobus angulis parietum ut recurvati iuncturas angulorum colligarent sicut iuncturę angulorum in scrinijs strapis ligantur solent Sed extra conici non potest Quia si in ista esset v. vctes imitti per tabulas medias a summo versus ad summum de altitudine parietis intelligi potest Erat autem iuxta summam partem parietis supremam vno ordo vctium extensus in longum per totum parietem et iuxta summam partem inferiorum alius ordo in eundem modum et in media planicie tres ordines ut quod dicitur est v. vctes fuisse in vno latere potest ad numerum ordinum quibus vctium referat Erant autem in vna quaque tabula quibus anuli et in quolibet duorum parietum vctes xxx quibus v. ordinum quilibet v. vctes habebat in latere occidentali x. vctes bini per singulos ordines Sunt qui dicunt non omnes vctes eiusdem quantitatis fuisse sed quilibet vctium v. qui erant in magnis lateribus erant vij cubitorum et ita v. sufficiebant ad pertinendum xxx cubitos et v. vctes qui ad occidentem erant singuli duorum cubitorum erant Sed iosephus loquens de his vctibus ait vnoquoque habente magnitudinem cubitorum quibus

De distinctione tabernaculi et vtroque velo Cap. LIII.

Tabernaculum

hoc distinctum erat in duas partes Posterior pars ad occidentem decem cubitis protendebatur et ita quadrata erat in longum et in latum et in altum x cubitorum

Una tabula erat incisa et cavata in fronte ex vna parte similiter et altera tabula erat incisa et cavata ex altera parte in fronte et pertingebant

Hec pars aditum dicebat vel sanctum sancti vel sanctuarium sanctuarium vel sanctuarium Anterior pars ad orientem xx cubitis pertendebat que communis erat sacerdotibus et ibi dicebatur sanctus vel sancta vel sanctuarium Respectu huius posterior dicebat sanctus sancti quasi consecrationis sancti ut dicitur in scrinio sancti vel sanctum sancti in sanctis sancto ut dicitur dominus dominorum vel rex regum Ad alteram partem partes sepandas posite erant in medio quatuor columnarum de lignis setibim deaurate capita habentes aurea et bases argenteas In iosepho dicitur quatuor fuisse tabulas ad modum aliarum operatarum que similiter se invicem distantes inter quas tres angustius patebant ingressus Super capita vero columnarum superpositi erant duo vctes decem cubitorum a pariete in parietem protensum in quibus per circulos aureos imissus dependebat velum ante quatuor columnas extensum quadratum in omni parte scilicet decem cubitorum ut ex omni parte prohiberet aspectum interiorum Erat autem velum factum de bysso rectora quod est generum lini candidissimi et molissimum et de iacincto et purpura et cocco bis tincto id est de filis sericis iacinctini purpurei et coccinei coloris opere plumario compositum id est opere acui picto Plumam enim lingua quadam acus dicitur scilicet egyptiorum que sunt diverse lingue sicut grecorum Hoc generum veli vulgo bisstratum dicitur quasi bisstratum Primum enim sit tela cui cum acui opere manu ali subferunt diverse picturationes Sunt qui dicunt opus plumarum a similitudine aurum quibus superaddita est plumarum varietas Idem opus dicitur etiam polymitum a poli quod est multum pro multitudine picturarum Erat autem hoc velum pulchra varietate correctum ex vniuersis ut ait iosephus floribus quos genuit huiusmodi et alij picturam quas poterat inserere pictores propter aialium formas In ingressu vero tabernaculi quibus columnarum erant de lignis setibim deaurate capita habentes aurea Bases vero eueas super quas duo vctes vel vno decem cubitorum pertendebatur a pariete in parietem In vtroque capite sui vniquis parietum insertum ad modum trabis in do-

mo a quo dependebat aliud velum per circulos aureos insertum ad modum priorum operatarum Sed secundum iosephum versus ad medietatem columnarum dependebat regens eas per quinquę cubitos reliqui quinquę versus ad terram ad ingressus sacerdotum patebant Super hoc vero dicit aliam cortinam laneam superpositam versus ad terram pertingentem funibus per anulos eam ducentibus et retrahentibus ut in diebus festis reducta prohiberet aspectum tabernaculi In alijs diebus superducta prohiberet aspectum precipue cum nubem videre vellet Tertius enim fortis erat et facile laborem sustinebat et in ingressu templi salomonicum simile dicit fuisse appensam Erat enim interiori sanctuario arca federis cum his que in ea reposita dixerimus et cum his que erant ei superposita In interiori vero candelabrum ad austrum mensa ad aequilonem In medio autem velum non longe ab aditu altare aureum quod etiam iosephus thuribulum aureum vocat de quo post dicemus

De cortinis et sago Capitul. LIII. Ectus taberna

culi non concameratum id est recuruum sicut in ecclesijs sed planum ad modum palestine fuit quatuor operimentis aptatum Primum operimentum fuit cortina que etiam vela vel tentoria vel quandoque tabernaculum vocatur que erant factę de quatuor predictis coloribus opere plumario Longitudo cortine vnius erat xxvij cubitorum latitudo quatuor quarum quinquę mutuo sibi iungebantur et quinquę similiter ut quasi duę cortine ex quibus sibi coniunctis redderentur Jungebantur autem ansulis iacinctinis que in vnoquoque latere cortinarum dispositę altera contra alteram veniebant et binae anulo aureo colligabantur sicut ad ornatum colli fibule argenteę vel aureę vtriusque oram capitum solent colligare Dicit tamen iosephus anulis aureis et vncinis eas fuisse iunctas Secundum operimentum erant saga cilicina que et vela vel capillaria quandoque vocantur que de pilis

caprarū quos capillos quandoq; dicimus ad differentia lanę ouinum facta erant: d qui bus 7 cilicia fiunt. Unde 7 illa saga cilicina dicta sūt q̄ p asperitate saga dicebant. vñ et quosdam pannos asperos sagias dici m̄. Vel forte ex q̄ diatura saga dicta sūt. An 7 militare palliū a gallis iuē tum quia quadras erat sagum dictū est. Quod tamē ex aspero fiebat panno cōtra aeris itēperies. 7 potuit dici sagū. Erāt autē saga h. xi. lōgītudo sagi vñ bātebat cubitos. xxx. latitudo q̄ttuor. 7 crāt. v. sibi mutuo iūcta. vt quasi vnū sagum facerent. 7 alia. vj. quasi in vnū sagum iūcta. Jūgebant autē anul aureis isert. an. sulis p̄tra se veniētib. Vtrū autē singule cortinę vñ saga sibi iūcem ita copularēt. an. vj cortinę sibi consutę filo inseparabiliter in vnam cortinam iunctę erant. et alię. v. similiter. 7 ad tegendum tabernaculum hę due magnę cortinę tantū anulīs et ansulis iūgerentur. non elacet.

Demodo agendi secūdū bedā. Capitulū. LV.

9 **Modo ve** ro ex his tegebat tabernaculū vide am̄ p̄us. Scdm Bedā ptendebant decē cortinę sibi copulatę p̄ transuersum salicet tabernaculi. totum operientes tabernaculū Et descendentes per latera vno cubito distabant ex omni parte a terra. Et quia simul iunctę. xl. cubitos implebant. longitudinez tabernaculi q̄ erat. xxx. cubitoꝝ tegebāt. Et v. cubiti tēpēdebāt iuxta latus occidentale. alię q̄ntuz tantuz descendebāt an̄ aperturā que erat ad orientem. Tamen ne in compositite penderēt vtrobiz cortinę trāsgredientes duo ma

Nota q̄ ait quimq; cub. de. ij. Nō ideo h̄ dicit q̄n p̄ totā p̄tem occidentalem simul 7 orientalem d̄pēderent q̄ntuz cubiti. h̄ q̄ illa pars cortinę q̄ d̄pēdebat in late

na latera tabernaculi vsq; in medium aperturę trabebant ibiq; mutuo iungebantur. 7 similiter in latere occidentis. Et ita ex omni parte tabernaculū erat tectū cortinis. vno tantū cubito circa terram ex omni parte nō velato. Supponebantur saga similit̄ pertransuersum. sed qa erant. xxx. cubitoꝝ p̄ latera descendebant vsq; ad terraz. 7 ita cubitum cortinis non velatus ipsa velabant. Sed quia ex transuerso. xliij. cubitos habebāt. cū essent. xi. simul iūcta. 7 vnūquodq; erat quattuor cubitoꝝ. longitudinez tabernaculi. xxx. cubitis tegebant. De quattuor decē qui superant. vij. descendebant ad occidentem. 7. vij. ad orientē. P̄ partes h̄o sagorum que superāt p̄ndentia iuxta latera duo magna vsq; ad terraz ex vtraq; parte reducebantur ad tegendum introitū orientalem. Sed q̄. vij. cubiti ex vtraq; parte veniebant in spatio vero introitus decē tantum erant. superuebatur sagum sago. vel forte i sumitate cuiusq; duo cubiti retro plīcati consuebantur instar oraruz vñ sumentū et tunc ex quo venientia saga de lateribus in medio introitus copulabant in eodē loco in quo et cortinę. 7 similiter in latere occidentis. Propter huiusmodi superfuturaz. vel replicationem sagorum dicit Beda p̄mo dixisse dominuz moysi sextum saguz in fronte tecti duplices. i. dimidiū sagū quod excedit cortinas i introitu sup̄sues vñ replicationē. Et p̄ plani addidit. qd̄ sup̄est i sagi. i. vnū sagū qd̄ apli est ex medietate eiꝝ opt̄ riel posteriora tabnaculi. i. lat̄ occidentis. Duplicabāt autē ita vt i p̄tē vntoꝝ possent sustinere. 7 h̄m h̄ac dispositionē tabnaculm ex oī p̄te tegebāt sagis vsq; ad trā. 7 nil ex eo videbat. 7 tentorium quod erat i introitu

sciosū. i. utilē ibi erat. 7 cū sacerdotes intra bāt tabnaculū vñ necesse erat attollere saga 7 cortinas vt subintraret. vñ si i medio iūgebant vñ cinis 7 analis ad introitum eoruz dissoluebantur.

Josephus aliter. Cap. LVI. Lia est iosephi

dispositio cui cōsentit origenes. 7 videt. p̄babilior. Ait enī decē cortinas sibi mutuo iūctas. vt dictū ē a fronte tabernaculi sup̄ introitū extendi p̄transuersū. 7 tegere totū tabernaculū. 7 descendere iuxta lat̄ occidentē vsq; ad trāz. Introitū h̄o nō regi aliq̄ p̄te cortinaz. cū p̄p̄iū velū haberet. Similit̄ et de sagi totū diē opiri tabernaculū. excepto introitu. Sz q̄ duo cubiti sagoz sup̄sūt cortinis. ex vtraq; p̄te diē eos replicari h̄ cortina. ne veniēt̄ iransiter saga 7 cortinas. totū cōcūteret operimētū. P̄mo q̄ etiā dictū putat. Sextū sagū i fronte tecti duplices. h̄ etiā h̄m speciosa 7 p̄ciosa plurimū ps extrileca tabernaculi nō videbat. nec illud cortinarū qd̄ circa tabnaculū desuebat. Frustra ḡtāti facta videbant. Quo circa forte ex oī p̄te cortinę 7 saga funibz extēdebant. circa tabernaculū. 7 papillis greis colligabāt funes. q̄ 7 papillos habuisse tabernaculū i fra moyses dicit 7 i modū tecti tēpēdēt. circūquaq; attollebāt. vt 7 tabernaculuz vñ diq; videri posset. 7 circūiri ab i grediētibz sub cortinis. Dep̄clibus superpositis. Ca. LVII

9 **Uocūq; vero**

mō h̄ duo opinēta disposita fuissent dereliq; duobz nō ē q̄stio. Sane tertū erat opinētū de pellibz arietū rubricatis. q̄ sup̄iora tm̄ tegetes. ad latera nō descendebant. funibz 7 papillis greis affixis terrę circūligatę. Quartū q̄ opinētū i eūdē modū erat suppositū de pellibz arietū iacinctinis. supposita vero erāt h̄ duo. p̄p̄ estū 7 imbrū diffusiones. Multos itaq; vt ait iosephus stupor habebat a longe inspicientes. nam colozem eius in nullo putabant differre a celo.

Quid figurabāt p̄dicta. Capitulum LVIII.

9 **Hac cōposi**

tione tabernaculi pater deū 7 nō hoīez sic disposuisse. q̄ vt ait ioseph singula boꝝ ad formā rerū facta reperiet si quis absq; inuidia velit h̄ cōsiderare. Abditū enī qd̄ soli pontifici p̄iū erat. figurabat celum deo 7 āgelis attributū. Sāctariū h̄o qd̄ i duplo erat. terrā 7 mare cūcūl gressibilia. sic 7 illa ps cōmunis sacerdotibz erat. Cortinę celū sideriū. saga aq̄s q̄ sūt sup̄ firmamētū. Jelle rubricata celuz ēpyreū. i. q̄ sūt āgelū Jacinctine celū sup̄ius vbi de sup̄ oīa. Tñ i q̄ttuor coloribz veloz dicit ioseph figurari q̄ttuor elemēta. P̄ter h̄yllū terrā. q̄ d̄ terra ē. 7 p̄mo terrē 7 viridē colozes h̄z. P̄ter purpurā mare. q̄ ex conchis marinis tingit̄. P̄ter iacinctū aerē. q̄ i colozē eis similitur P̄ter coccū ignē. q̄ in colozē ei assimilatur

P̄ter mensam tēpus vel annū. P̄ter panes duodeci mēses. P̄ter coronā q̄ttuor digitorum. annū solarez q̄ttuor tēporū. P̄ter coronam minozem annum lunarem. P̄ter septem lucernas candelabri. septē planetas. P̄ter lxx. eius partes. decarmonias planetarum. Forte q̄ quisq; planetarū habz decē dignitates vel potestates. Quinq; naturales. et quinq; accidentales. in quibz armonice. i. p̄portionaliter se habent In cādelabro notat. q̄ h̄ s̄ eis sūt ad ipsos tēdūt. i. mor̄ naturales 7 effectus ab eis h̄nt qd̄ etiā notat ornat̄ eiꝝ. i. vasa liq̄ris aquā. sperulę solē. spericū. lilia aerē. qui sol̄ vitiat odoribus.

Est ann̄ legitimus est annus vsualis ē 7 ann̄ emergens Annus legia lona tione aplis icipiēs vsualis a kal. ian. i. c̄b̄as emergēs. q̄ libet die incipiēs. Deca decē 7 armonia. i. p̄cordia. In. de decarmonia. i. consonātia plangtarum.

De altari holocaustozū. Ca. LIX.

Recepit quoq3

Deus fieri altare de lignis setbis. Altare huiusce modi... dicitur fieri altare de lignis setbis. Altare huiusce modi...

des in troq3 altari fecit. Pro inde videt q' busda non supponi craticule carnes assandas...

Desitu altaris et vasis eius. Capitulum. LX.

Desitu erat aut

altare ante tabernaculum sub divo non directe ante introitum...

7 forcipes ad emedandū ignē altaris. Et fuscina q3 grecę cragras dicimus...

De atrio circa tabernaculum. Capitulum. LXI.

Rat aut atrius

circum tabernaculum in latere meridiano. cubitoz in aquilonari...

Emnientia quide erat i sumitate columnarū...

tina cubitoz. l. atrium cingebat. In igref su vero ad orientē tres columnę...

Si in latē meridiana. xx. tantū colūne esset...

De lucernis tabernaculi. Capitulum. LXII.

Recepit etiam

Deus offerri a filiis israel oleū oliarum purissimum...

De comunibus vestibus sacerdotum. Capitulum. LXIII.

Terū locutus ē

Deus ad moysē dicens. applica fratrem tuum aaron ad te...

faciesq; vestem sanctā fratri tuo inq; sancti-
 ficatus tibi ministrat. De his sane vestibus
 q; cōfuse agit historia. ad evidētiā cōgruo
 ordine psequamur. Quattuor erāt vestes
 tam sacerdotib; minoribus q; cōbanos vo-
 cabāt. q; pncipi sacerdotū. quē arabarchū
 appellabant cōmunes. 7 alię quattuor post
 illas q;bus solus arabarchus. id est pnceps
 sacerdotū utebat. quib; fm ordines būcin-
 duebat. Purificatus pns manib; 7 pedib;
 aqua. sacerdos induebat manachasim qd cō-
 strictionum sonat. grece brace. latine fēmi-
 nalia dici potest. Eratq; de bysso rectora cō-
 textū. ingrediētib; q; p ipsū pedib;. ascende-
 bat. vsq; ad lumbos
 ibiq; fortis stringeba-
 tur. 7 vsq; ad genua
 tantum descendebat.
 Poster tamē pōtifex
 quis iugem habet cō-
 tinentiam tantum sū-
 valys pedes tegit. ac
 si dicat ei. Qui lotus
 est nō indiget nisi vt pe-
 des lauet. Secūdo byssina sidone duplici
 vestebat. qd cetomo
 nei. lineū dicebat q;
 nos lineā strictā siue
 camisiā vel subuculā
 dicim;. quā moyses
 abanech appellavit. s; post a babylonis dis-
 centes hebręi emissaneam dixerūt. Est at; de-
 scēdēs vsq; ad talos. 7 decēt corpi coaptata
 sed manici brachia valde pstrigēs. nastili-
 bus vlnastulis hincide sup humeros capi-
 tiū pstringētib;. Tertio stringebat balteo
 lato. q;si digitis q;ttuor sic reticulato. vt q;si
 pell viperea quā i estate exuit videret pte-
 ta florib; coccineis purpureis 7 iacinthinis
 stamē vtro tātū byssinū erat. sumēs initium
 cingendi a pectore. circūduct; laterib; iterū
 ante vmbilicū redibit. ibiq; modice strige-
 bat. 7 vsq; ad tibias dependebat ad decore
 dum sacerdos nil operabatur. cum autem
 sacrificabat. ne impediretur pendentes
 super leuum humeruz; reflectebat. vnde et

forte diaconus quādoq; casulam plicantes
 eidem humero superponit. Quarto simpli-
 cem thiarum gestabat in capite a cidari pon-
 tificali plurium. differentem. Erat enī in mo-
 dum parui calamati vel cassis modice me-
 dietatē verticis excedens. dicebatq; mane-
 phei habens vittas q; inuolutę spius nec-
 tebantur. ne facile haberet. habens desuper
 aliud velamē byssinū. vsq; ad inferiora bar-
 bę descendēs. celans pillei ligaturas 7 totā
 capitis supficiem. aptatūq; pfecte ne labo-
 re sacerdote rueret.

De pōtificalibus idumētis.

Capitulum. LXIII.

Super hec pro

prj; q;ttuor vestibus induebatur
 arabarchus. quarū pma tunica erat iacici-
 na podoris vln hypoditis dicta. id est. talaris
 quā hebręus mechir dic. Eratq; de duabo
 incisionibus facta. cōsuta sup humeros. et
 p latera in modum dalmatice facta. mani-
 cas eiusdem coloris habens assutas. capiti-
 um habens nō ex trāsuerso super scapulas
 sed in lōgum. sectionem habebat a pectore
 vsq; ad medias scapulas. cui aperturę ne
 añ 7 retro turpiter appareret. assuta erat vit-
 ta. q; sup scapulas hincinde nastulis astrin-
 gebat. Habebat aut; p simbrj; lxxij. tintin-
 nabula aurea quib; erāt imixte totides na-
 stuli q;si mala punica ex iacicto 7 purpura 7
 cocco binstincto. ita vt post tintinabulū esset
 malū gnatū q;si inscalari mō posita. vt au-
 diret son; cū sacerdos sol; igrederet vln egre-
 deret factuariū. et nō
 moreret. Sup hęc tu-
 nicā videt isoebus
 velle accingi pontifi-
 cem cingulo p;dicto
 quo ali; sacerdotes
 sup lineam tunicam
 ali; nōdū. ipsū accin-
 gi dicūt. s; sup ephod
 vt sup oia indumēta
 ad vltimū cingeretur
 fueruntq; qui dice-

Et si ad Irās veruz;
 nō fuit. q; moreret
 sacerdos cum son;
 nō audiebat. tñ al-
 legorice p B dāsin
 telligi q; nō debent
 esse muti sacerdotel
 q; debet curā gerere
 gregis sui. An d;
 Aecani nō latrāt

rent duas çonas habuisse pontifices. pnam
 ad modum sacerdotū. secūdā sup ephod. q;
 dug tñ p vno habebāt idumēto. Scda v-
 sus erat ephod similis supbumerale gæco;
 de p;dictū q;ttuor colorib; auroq; coniectus
 sine manic; ad modū colobij. descēdēs vsq;
 ad renes. a deo vt supcigi posset supiore p-
 tem tunice iacitine tegēs. inferiorē reliques
 intactā. Orę ho laterū vncinis 7 anulis au-
 reis iugebāt. apturā habens i pectore q;drā
 ad magnitudinē pal-
 mi. i qua logiō inere-
 bat. i cui; pte supiori
 sup vtrūq; humerum
 infibulati erant auro
 duo lapides onichini
 sardonice; fm iosephū
 fm. lxx. smaragdi i quib; erāt sculpta. xij. no-
 mina filioz; isrl. puicialib; litter;. lingua he-
 bręa. infra ordinem natiuitatis eorum. vj.
 nomina leniorum in
 humero dextero. mino-
 rum i sinistro ob recoz-
 dationem filiozū isrl
 Habebat aut; capitū
 extrāsuerso sup bume-
 ros fortibus lozis cō-
 tectum. Qd legitur sa-
 muelez 7 danid indu-
 tos ephod. aliud erat
 et p;rie ephota dice-
 batur. et erat lineum
 istud vero mira pul-
 chritudine primicula-
 tum. Tertium erat or-
 namētum qd hebręus
 essin. grece logion. latin; rōnale dicit. q;drā.
 gulū 7 duplex. ne pondere gemarū nūperet.
 mēsurā palmi habēs. s; apturā sup bumerā
 lis implere sufficiens. ex p;dictū q;ttuor colorib;
 ptextū 7 auro. eodē scemate q; 7 supbumerā
 le. Eratq; ieo. xij. lapides auro firmi; iclusi
 p q;ttuor ordines trini in singulis. In pmo
 ordine sard; topazus. smaragd; In scdo
 carbūcul; sapphyr;. iaspil; In tertio. liguri;
 acbates. ametist;. In q;to. crisolite;. onichi-

nus. 7 berill;. In q;bus erāt sculpta. xij. noia
 filioz; israel iuxta ordinē natiuitat; sup sin-
 gulis. vt gestaret sacerdos memoriale filijs is-
 rael 7 filioz; isrl i humerū 7 pectore ob recoz-
 dationē; triū q; vni; ppls esset memor ipse
 ho duoz; vt. s; ppls vidēs noia patrū suoz;
 satageret ne a xtute porū degeneraret. Sa-
 cerdos ho vitā fidē patriarbaz; meminif.
 set imitari. Meminisset etiā pplm ex his pa-
 trib; ortū. sacrificijs 7 orōib; deo cōmēdare
 Appellabat enī rōnale iudiciij. q; scpta erāt
 i eo s; duo noia. iudiciū et xitas vel doctri-
 na 7 xitas. Sane vbi nos habem; ponēs i
 rationale iudiciij. iudiciū 7 xitātē. hebręus
 habet purim 7 thumim. vñ 7 sortes i quib;
 iudiciū xitatis iquiri solet puri dicūt. Tra-
 dūt aut; i medio rōnalis fuisse lapidē q;drū;
 magnitudine duoz;. i quo fm coloris mu-
 rationē ppendebāt. vtrū tēū placatū habe-
 rent an offēsum. Ioseph; dic; sardonice. q; i
 dextro humero gerebat. cū sacrificiū ponti-
 ficis deo placebat. tāto splēdore micare. q;
 etiā. pcul positus radius ei; appareret. egres-
 suris ho ad plū si de; cū eis esset. tātus ful-
 gor i lapidib; rōnalis apparebat. vt omni-
 fieret multitudini manifestuz; eoz; auxilio
 tēū adesse. 7 ob id rōnale iudiciij nūcupari.
 Asserit aut; ioseph; hūc sardonice 7 fulgorē
 sardonice 7 rōnalis cessasse annis duētis
 anteq; ipse scripsisset hęc cū de; moleste fer-
 ret transgressionē legis. Erant etiā in quat-
 tuor suūmitatibus rationalis q;ttuor anu-
 li aurei. quozū duobus supmis inserte erant
 dug cathenę aureę. sibi huius cōherētes. id
 est. ob liquatę ad modū. x. litterę sibi in me-
 dio coniūctę. Vel pot; expmit facturaz; ca-
 thenę i q; maculę ma-
 culis cōherent. p quo
 hebrę; b; plexas ope
 pplezo. Iose. dic; per
 fistulas xuiētes. qd
 caldeū sonat tmina.
 tas. i. ad q;ttitatē spa-
 cij in q; ptendabatur
 factas. que sursum ferebantur vsq; ad sca-
 pulas pontificis. super quas insertebantur
 Ad hui; cathenę si-
 militudine. dic; m-
 stolā a collo ex vtra
 q; pte de pēdētē ob-
 liquandā in pectore.
 qd; ide sic non fit.

duobus vncinis aureis sup humerali firmiter infertis. Duobus quoque anulis inferiobus affixae erant duae virtutes iacinctinae. Quae circa latera ductae duobus anulis aureis inter scapulas inferebantur quibus vitrosus sardonice in ephod fixi stabant ut vitrosus ligatura ephod et logion sibique iuncti firmiter cohererent. Super b dicitur iosephus cona ex quattuor coloribus et auro coloris tam ex vitrosus latere circumducta et iterum revolutam ante pectus in vitrosus summitate infra pendente habente ex aureis fistulis simbras miro decore compositas.

Demitra et thyara. Ca. LXV.

Utrum erat capitis ornamentum quod commune thyara vel mitra dici potest vel ista specialiter vero cidaris. Eratque thyara ad modum predictae facta. Quae communis erat sacerdotibus super quam composita erat alia tota iacinctina. Quae circumdabatur aurco circulo tribus ordinibus facto super quos ab occipite stabant flores aurei platanis similes a tempore ad tempus. A fronte vero super stabat flos aureus similis herbae quam graeci iusquamum dicunt. Magnitudine digiti vni.

In superioribus planicie thyarae ex omni parte circumcincta usque ad summitatem eius quae in acutissimum deficiebat cacumem. Periculatim per loca erant mala granata aurca. Cum spinosis extremitatibus suis fabricata. Super fronte vero pedebat lamina aurea. Quae petaludicant ad modum lanceae dimidie facta. Quae arcuatione sursum habebat et in medio anulum aureum vncino aureo inferebatur. Quae thyarae infertur erat. In qua sculptum erat aior adonay. I. sanctum nomen domini. Scilicet tetragrammaton quod ineffabile dicitur. Non quod dici non possit. Sed quia rem ineffabilem significat quod his litteris scribitur. Hae litterae beth vau. Quae sonant principium vite. Passiois iste quod est per passionem huius quae praefigurat hic sacerdos renitiabit et recuperabit vitam in adam perditam. De quo cum moueretur pontifex. Moueret et lamina sancta sursum ligabatur

tur vitta iacinctina conspicua. Celate vncino et anulum qui circumducta capiti et ligata in occipite dependentes summitates super humerum utrunque diffundebat.

De typo vestium. Ca. LXVI.

In vestibulo oratorum pontificum imaginem totius orbis super se praeferebat. Feminalia enim et linea stricta. Quae byssina erant terram figurabant baltei vero quatuor erant circumvolutiones oceani. Tunicam iacinctinam aera ipso colore praeferebat. Per tintinnabula sonitum tonitruum. Per mala granata coruscationes significabantur. Ephod vero sui veritate caelum siderumque aureis coloribus intertextum erat. Significatque color vitalis penetrat vniuersa. Duo sardonices solem et lunam. Vel duo emisperia. Quae gemmae pectorales. Quae signa in zodiaco. Dulce quod in medio erat rationale appellabatur. Ratione enim cuncta sunt plena et terrena adhaerent celestibus. Imo ratio terrenorum et temporum caloris et frigoris. Et duplex inter vitrosus temperies. De caeli cursu erratione descendit. Lydaris caelum empyreum lamina superposita. Teu omnino praesiderem.

Quia quidam vnicam quaedam plures esse bant. Ideo dicunt quatuor erant. Quia quidam vnicam quaedam plures esse bant. Ideo dicunt quatuor erant. Quia quidam vnicam quaedam plures esse bant. Ideo dicunt quatuor erant.

De compositione altaris iacentis et loco eius. Capitulum. LXVII.

Utrum vestium compositionem locutus est dominus ad moysen de modo consecrationis aaron et filiorum eius. Quod ad ipsam consecrationem distulimus. De altari aureo prosequentes. Factus enim erat hoc altare de lignis sethim. Habens cubitum longitudinis. Et alterum latitudinis. Id est quadratum. Et duos cubitos in altitudine. Vestitumque erat auro purissimo. Cornua habens et craticulam auream et cathenas et anulos et vectes aureos instar prioris. Utrum vero arulam haberet an cineres exciperet terra. Ambiguum est. Iosephus autem addidit quod angulos singulos coronas habebat

De modo consecrationis aaron et filiorum eius. Quod ad ipsam consecrationem distulimus. De altari aureo prosequentes. Factus enim erat hoc altare de lignis sethim. Habens cubitum longitudinis. Et alterum latitudinis. Id est quadratum. Et duos cubitos in altitudine. Vestitumque erat auro purissimo. Cornua habens et craticulam auream et cathenas et anulos et vectes aureos instar prioris. Utrum vero arulam haberet an cineres exciperet terra. Ambiguum est. Iosephus autem addidit quod angulos singulos coronas habebat

De compositione

vero thimiamatis facti locutus est dominus ad moysen dicens. Sume tibi aromata. Stactem et onicham galbanum toni odoris et thuris lucidissimum. Aequalis ponderis erunt omnia. Et tenuissimum puluerem contudes ea. Onicham fert esse ostreae puluere. Suauiter dolens magnitudine humani unguis unde et onicham dicitur. Quae onix graece unguis dicitur. Stactem est gummi quod fluit de mitra quod et mitra dicitur. Galbanum vero succus est ferulae et nascitur in syria optimum. Cartilagosum scilicet et minus lignosum cuius odore fugant serpentes. Ferula quae quae et spicula in gargano nascitur. Cuius succus vilior est. Thuris vero lucidissimum optimum. Quod masculum dicitur. Quae instar humani testiculi rotundum est. Dicitur etiam libanum a libano monte arabiae in quo nascitur arbor thuris ad aciem quae ratem propleto et in torto vimine. Ex his quattuor fiebat puluis thimiamatis sancti. Prohibuitque dominus tales fieri compositionem in usus hominum. Quod si quis simile faceret ut odore eius frueretur. Periret de populo suis. Unde est quod in ecclesia non datur odor thuris bene dicitur sponsus et sponsa. Unde etiam est quod oblato thure benedicto super altare. Si descendat thuribulum ad clericos in choro vel ad laicos aliud thuris sine benedictione ponendum est et hominibus offerendum.

De confectione sacrae unctionis. Capitulum. LXIX.

Arguentur etiam

sanctum de quattuor fiebat aromata. Aroma vero dicitur quod dicitur pigmentum quod odore suo sacra inficit quasi aroma. Sumebant quidem quingenti sicli virgultorum. Primum est caput mirrae. Et est mirra arbor quae graece smirna dicitur. V. cubitorum. Quae est in arabia cuius virgulta arabes excidunt ut melius pullulent et fructificent. Ex quorum nitore multos contraherent intolerabiles. Morbos nisi fumus storacis occurreret. Cinamomi. C. l. sicli et calami totidem castiae. Quae d. Et cinamomum. Quae gultum diei vel ethiopiae. Duorum

De compositione thimiamatis. Capitulum. LXVIII.

Historia

cabitorū dictus quasi cannamomū qz in modū cāng subtile habet calamos. 7 repli-
 catos q fracti spiramētū visibile reddunt.
 Calam? No species aromatica iuxta libanū
 Cassia in aquosis nascit. cresecit in imensū
 odorē reddit. Hec redacta in puluerē cum
 oleo oliuariū cū mēsurā bin cōfitebant ope
 vngētarij. 7 dicebat sāctus vncionis oleū
 vel vngētū sanctum. de cuius vsu loco suo
 dicem. Joseph enā balsamū aponi dicit.
 Delabio geneo. Cap. LXX.

De cutis iterū

vās ad moyse. Facies 7 labiū encū
 cum basi suas. vas. s. lauatozū. qd etiā luc
 dicit. qd erat inter tabernaculū et altare ho
 locaustozū. in quo missa aqua lauabant
 sacerdotes manus suas 7 pedes. vestes san-
 ctas accepturi vt sacrificarent similiter in-
 gressuri tabernaculum et egressuri qd dicit
 factum de speculis mulierum exubantium
 ad ingressum tabernaculi. Forte de sedibus
 speculozū encis factum fuit. Vel pot? co fa-
 cto ī circuitu labij supini circūposita fuerit
 specula. in quibus sacerdos videre posset. si
 vspiam vel in facie vel i veste maculā habe-
 ret abluendam.

Deredēptione numeratozū.

Capitulum. LXXI.

Terūqz dixit

dñs ad moysen. Cū numerabis
 filios israel dabit quisqz pciū p anima sua
 ne sit in eis plaga. dimidiū sidi iuxta men-
 surā sāctuarij. Siclus aut. xx. otolos habet
 A. xx. annis 7 supra dabūt. ab eo enī tpe ad
 nomen familie transibāt. Dives nō addet
 7 paup nō minuet. Et h pecunia ad vsus ta-
 bernaculi reponēbat. Hoc i dauid vīdica-
 tū ē qz aliter fecit qz de? iusserat qz regnās
 in pace. qz superbe populum numerauit. et
 numeratum iuxta pceptum domini non
 fecit offerre. et sic in duobus peccauit.

De electione artificū et datione tabularū. Cap. LXXII.

De cavitetiaz do

minus ex noie. i. noiatim elegit bui?
 opia sumos artifices. befeled filium. huri
 de tribu iuda et ooli
 ab ei? sociū. B min?
 penitū filiu? acbisa
 mech? de tribu dan
 qz spleuit spū dei.
 scientia ad excogitā
 dū in oī ope fabri fa-
 ciēdo. Cōpletisqz h
 montibus his dedit
 moyli duas tabulas
 lapideas digito dei
 scriptas.

Nota qz fm paralip
 non videtur befeled
 habuisse nisi. ij. ānos
 ad plus.

Vitū scptoz ī duo
 bus maxie attēdit in
 ppijs noibo 7 nume-
 ris. 7 qniaz paralip.
 fere tot? pssit in his
 duob? potuit esse vi-
 tū scptoz qz cuz cer-
 tum numerū annoz befeled posuisse debue-
 rint. incertum p certo scripserūt.

De vitulo cōflatili. Ca. LXXIII.

Idēs populū

qz moyses morā faceret. dixit ad aa-
 ron. Fac nobis deos q pcedant nos. Moy-
 si enī ignoram? qd acciderit. Excusant se
 hebzgi dicentes. qz eloym nō tātū deos. sed
 etiā dñs sonat. 7 dicit eos petijisse duces iti-
 neris. Aaron no 7 huius resisterunt. Sed ī
 dignatus ppls spuēs ī facie bar. spatis vt
 tradit en suffocauit. Unde timēs aaron ait
 Tollite in aures vxoz 7 liberoz 7 affer te ad
 me. Hoc erat quod chari? 7 pciōsi? hebant
 putās. qz p salētes auariciē suē nolēt afferre
 Quas cū accepisset formauit ex eis vitulū
 cōflatilē ope fusorio. Forte aliud nō recip-
 rēt. qz adorauerūt bouē in egypto. Tradūt
 qdā aarō picisse in ignē in aures. 7 ide ope
 demonis pstatū caput vituli ēātū. Qd tū
 qnqz vitul? qnqz caput vituli vocat. qz ī
 cūfationē sui iser? legit aaron dixisse moy-
 si. Projeci illud ī ignē. 7 egress? ē vitul?
 et dixit popul? Huius diei tui isrl q te eduxe-
 runt de terra egypti. Fecitqz aarō altare co-
 rā eo. 7 i crastinū idixit solēnitatē mēaqz sur-
 gētē obtulerit hostias. sed itaqz ppls māduca-
 re 7 bibere. et surperūt ludere. i. adorare.
 Tunc ait dominus ad moysen. Descende

Exodi. Leuitici

peccauit ppls in? q. d. iā nō me? Dimitte
 me vt deleā eos. faciāqz te in gentē magnā.
 Cui moyses: Quēlo dñe qelcat ira tua. ne
 dicant egyptij: callide eduxit eos vt iterifice-
 ret eos ī mōib? impotēs eis dare terrā quā
 pmiserat. Recordare qz seruoꝝ tuozū qz
 bus iurasti dicens: Terrā hanc dato semi-
 ni vestro. Placatoqz dño descēdit moyses.
 ferens tabulas ex vtraqz pte digito dei scri-
 ptas. Cui occurrit iosue. qui forte singulis
 diebus in occuruz eius egrediebatur. Nō
 enī credibile ē cū moyses cū iunasse. Et ait:
 ad moysen: Alulal? pugne est ī castris. Cui
 moyses: imo vox est cantantiū. Et appropi-
 quās. vidit vitulum 7 choroꝝ. 7 iratus pie-
 cit tabulas 7 fracte sūt. Combussitqz vitu-
 lum 7 massam redēgit in puluerē. quē spar-
 sit in aquam 7 dedit ex eo potuz filijs israel.
 Cūqz accusaret aaron qz ppls audierat. ex-
 culās se aaron dixit quē supra dicta sūt. di-
 cens se timuisse ppls qz pronus erat ad ma-
 lum. Videns ergo moyses. qz ornamentis
 nudatus esset popul?
 scilicet vt auxilio dei
 vel pot? idolatriam
 quam longo tempe
 ante pceperat tandē
 festat? resignatus.
 manifestauerat. vel
 forte videns sibi indicatos a deo sceleris au-
 tores p puluerem bibitus qui in barbis eo-
 rum miraculose apparuit. stans in porta ca-
 strozū. 7 aduocans leuitas ait: Qui domini
 est iungatur mihi. Donat vir gladius sup
 femur suū. transiit p medium castrozū. occi-
 dat quisqz amicum suū 7 fratrem. quem scz
 signatum puluere inuenerit. Et ceciderūt
 ea die qsi tria milia Alia tñsatio hz. xx. tria
 milia. De his oib? q dicta sūt de vitulo ta-
 cet iosephus. tñs opinioēs eoz de moza moy-
 si narrat. Alij enī dicebāt euzā bestijs come-
 stum. aliq a dño translatū. aliq sanq mētē euz
 domino pbiōsophantem.

De prece moysi et minis dei. Capitulum. LXXIII

Altero die locū

tus ē moyses ad populū. Peccastis peccā-
 tum maximū. Ascendam ad dominū si qui-
 nero eum deprecari pro vobis. Et cum ascē-
 disse ait. Obsecro domine. aut dimitte eis
 hanc noxam. aut dele me de libro tuo quē
 scripsisti. Quod de impetu animi nō de ra-
 tione qdam dictū tradūt. vel ex magna cō-
 fidētia in deū p impossibile dictū. q. d. Sicut
 impossibile est vt me deleas sic oro nō posse
 fieri qn dimittas. Augustin? dicit ex ple qn
 tibus ratiocinationē debere pcludi. vt. qd
 sequit fm itat sic. Aut dele me aut dimitte
 eis. Quē ponit p equi pollenti sua. q. d. Si
 non deles me dimitte eis. Disiunctiua enī
 vertitur in pūctinam. destructo quod ante-
 cedit et manēte qd psequit. Scribi aut de
 leri d libro vite dicit
 quis dupliciter. vel
 fm pscientiam vel
 fm presentem iusti-
 ciam. Cui dominus
 Qui peccauerit mi-
 hi. nisi pgniteat dele-
 bo eum. q. d. Non te
 qz non peccasti. Ta-
 de duc populū istuz
 angelus meus pce-
 dete. Non enī ascenda m tecū. qz populū
 dure cernicis est. ne forte disperdā te in via
 Tradūt hebzgi. qz pns de? ipse custos eozū
 erat. teinceps dedit eis micbaelē custodem
 eoz ppiū. sicut ceterę nationes ppios ha-
 bent angelos custodes sibi delegatos. Ad-
 didit etiam dominus. Semel ascendam in
 medio tui. et deleto te. Et est cōminatio ca-
 ptiuitatis babilonicę vel romancę. Et nota
 ascensum dupliciter dici vel ab inferiorib?
 ad superiora. vel ab occultis ad manifesta-
 7 ē sensus. Manifestabo me tibi malo tuo.
 De translatione prioris taber-
 naculi. Capitulum. LXXV.

Audiens bec

populus iuxit 7 nullus in datus ē
 cultu suo. Deposuitqz ornatū suū a mon-
 te oreb. Tollēqz moyses tabernaculum. qd

Scdm hunc modū
 paulus erat scriptus
 in libro vite quando
 persequēbatur eccle-
 siam.

Scdm hūc moduz
 iudas erat scriptus
 in libro vite.

comode de poro tabernaculo intelligit qd sibi fecerat. vt an ipsu inra tractaret. Quod cu bucusq fuerit i radice moil vt ppiqui esset dno. voluit dñs a se il lud remoueri. 7 tetendit illud moyses ex al. Quasi auertēs faciē suam ab eis. cibatq moyses ad il lud. 7 plebs stabat i soubo tabernaculo 7 su ozñ. 7 adorabit. pcul. Descēdebatq colūna nubis. 7 loquebat dñs cū moyse cernētib vniūsis faciē ad faciē. sicut solet loq homo a dam icū suū. id est. manifeste.

Qd moyses vidit posteroza domini. Capitulū LXXV I.

Rauitqz iteruz

moyses ad dñm. Res pice pplm tu um. gētē hāc. Qis vt educā pplm. idica mi bi quē millar es mecū. Dixitqz dñs. Facies mea pcedet te. Ecce iā mai ipetruerat moy ses. plus notat i faciē qz i āgelo. Sz qz i fa cie itellexit moyses aliquē qz silimū do. pmitt i addidit. Si tuipse nō pcedes. ne educas nos de loco isto. Qui do min. Et xbbñ qd lo. Familiarē enī se ei cur es faciā. 7 teipsū exhibit q aliū noīe noui ex noīe i. ppe. 7 suo vocauerit. qd specialit mibi placui pcpue in maioribz sti vocatoz i moīe dñi cōmendantur. corā te. i. faciā me vo. cari dñi. 7 ducē vestrū ex miraculis q faciā. 7 nō ob aliud nisi qz volo. qz miserebor cui voluero. cui moyses. Ostēde mibi faciē meam. Qui dñs. Non poteris videre faciē meam. Nō enī videbit me hō. 7 viuet. Stabis i ca uerna petre. 7 transibit corā te gloria mea. Quā qz nō sustineres. ponā manū meā co rā te. Cūqz ptransiero tollā manū meā. et vi. debis posteroza mea. Qd rōne silitudinis dictū ē. Sic n. a tergo visus hō scit q hō sit. b nō qz hō sit. ita dñs esse mō scim. b qz sit nondū scim. p. Dotuit esse q in tāta claritate ptransierit dñs. quā human nō sustinuisset

aspect. 7 opposita ē nubes moysi. Deinceps cū longi abisset. potuit a moyse videri. Ad lrāz hebzei tradūt vidisse eū posteroza boif et in occipite qualdam ligaturas.

De secundis tabulis et gloria vul tus moysi. Capitulū LXXVII.

Et ait dominus

ad moysen: Precipe tibi duas ta bulas instar priorū. et scribā sup eas verba q habuerūt tabulę quas fregisti. In teute ronomio etiā dñs. de se p. scisse. In seqntibz hō dicit. Scribe t. b. zc. 7 paulo post. Fuit moy ses cū dño. x. dieb. zc. 7 scpsit tabul xba fderl. x. Pōt dici q autoritas scribēdi fuit i dño. misteriu i moyse. Cūqz exadisset moy ses tabulas. de nocte cōsurgēs mōte alcē. dit. 7 trāseūte dño corā eo in turbine. pñul i terrā adorās. ait. Obsecro vt gradiar. no bis cū. auferasqz iniqtates nostras. 7 posside as nos. Qui breuiter dñs memora nit qdā q etiā pdixerat. de tribu solēnitati b. de obla tionē pmitiaz 7 primogenitoz. Et addidit. Re cū gentibz terre. pmissionis aliq d habe rent participiū. Fuitqz moyses scdo cū dño x. dieb. 7. xl. noctib. Danē nō comedit. 7 aquā nō bibit. Cūqz descēdisset de mōte cū tabul appuit facies ei. cornuta. 7 ipse igno rabat. i. radij miri splē

doz is ferebāt d facie ei. q reuertebant oculos intuentiū. qz gliaz vult. moysi ap. pellat paul aplo. posuitqz velamē sup faciē suā. cū loqueret filijs israh. Locutusqz ē eis omnia q sibi fuerāt imperata. Quantū aut hęc gloria durauerit. 7 vtrū semel vel pluri es h acciderit ignoramus. Et tradūt hebzei qz ad huc tertio ascēdit ad dñm. ad ipetrā. dā eis xnię certitudinē. et iterū fuit cū dño xl. dieb. 7. xl. noctib. ieiunās. Cūqz rediisset cū certitudine xnię erat nona dies septi mi mēsis. 7 in crasti no solēnitatē agētē p venia data afflixer

Sicut in christo qñ eiecit de tēplo vedē. tes et ementes. Sicut in christo qñ eiecit de tēplo vedē. tes et ementes. Et a. l. die egressiōis eorum de egypto iā fluxerant bi. xl. dies p venia data afflixer

rūt aias suas ieiunā tes. 7 diceps dicta ē p. dies mēsis h. dies ppitiatōis. Quod si xz ē p. tē q etiā ec. clia ob h tres i āno pponit qdragenas. licz ob h instituti dicit qz tres tribz legūt ieiunasse qdragenis. moyses. belias iel. Siue hō fuerit siue n. post scdm redituz de con structiōe tabernaculi pcepit eis moyses se cū dñi qz a dño accepe rat. 7 p. misit de ob h natione sabbati. ne forte i h ope putarēt sibi licere operari in sabbato.

Quia dñs habuit ppitiū h festum mo. xmi ad huc celebrāt iudci. Nota q qdas ecclia tria seruat ieiunia. p pter moysen. beliam ielsum. Sed duo dis similibz seruat tēpo ribz. Quā dā ob h uat qtuoz. p. duo moy si. vñū christi. 7 vñū belig. iterū diuersis temporibus.

De cōpositione tabernaculi et erectione. Cap. LXXVIII.

Gressa ois mul titudo obtulit iuxta verbuz moysi mente pmpussima quicqd p. aofius habu. it. 7 cum tanta copia. q cōpulsū sūt artifices voce p. conis clamare. ne qsqz vltra offerret. Fecerūtqz bezeleel 7 oliab cūcta q sibi fue. rant et sicut fuerāt impata. Et fm iosephū omne temp. ad opus faciēdū transijt in inē sibz. vij. Omne aurū qd expensū ē i ope san ctuarij. xxx. talētoz fuit. 7. dcc. xxx. siclozuz ad pondus sanctuarij. Fuerūt p. terrea. c. talē ta argēti. ex qbz p. flatē sūt. c. bales scūarij. De mille aut. dcc. lxxv. De genere aaron e. rāt ānas 7 cayphas 7 aliq q p. nūciauerūt christū reū cē mortū. 7 effuderūt eius san guinē ad basiz alta ris. Ibi enī ē occasus vbi erāt altare 7 bā sis ei. An. Nō ca. pit. pphetam perire extra hierusalem

tabernaculū. operitqz nubes tabernaculū. cū lux serena esset. nō p. cellosa. s. lucida nō tñ p. quā trāsiret aspect. s. qualē decebat h sentia dei. Et ad nebulę elevationē illi dñs. ceps nouerūt castra. 7 ad depositionē depo suerūt. 7 dñs stabat sup tabernaculū 7 ipsi sta bant. Eratqz ignis in nocte.

Historia leuitici. caplm. f.
De mittere diuisio vtilis. ca. ij.
De holocaustis 7 modo offerendi. ca. iij.
De sacrificijs pacificis 7 salutaribz. ca. iij.
De oblatione in animatorum. ca. v.
De hostia pro peccato. ca. vj.
Pro peccato sacerdotis. ca. vij.
Pro peccato synagoge. ca. viij.
Pro peccato pncipis. ca. ix.
Pro peccato animę. ca. x.
De igne iugi 7 eiectione cinerū. ca. xj.
De ein adipis 7 sanguis p. bilito. ca. xij.
De consecratione summi sacerdoti 7 mino rum. cap. xij.
De potestate offerendi eis data et accipien di partes suas. ca. xij.
De prima oblatione sacerdotū. et de igne dato de sublimi. ca. xv.
De morte nadab et abiad. ca. xvj.
De discretionē cibozuz. ca. xvij.
De purificatione puerperę. cap. xvij.
De cognitione leprozarum. ca. xix.
De purificatione leprosi. ca. xx.
De viro spermatico et muliere emozroyssa. capitulū. xxi.
De vitula ruffa et birco apompeio et de ci neribus aspersionis. ca. xxj.
De purificatione imundoz. ca. xxij.
De psonis exclusis a mīmonio. ca. xxij.
Catbalog. quozūdā pceptoz. ca. xxv.
De tribus generibus panū. ca. xxvj.
De sanctimonia sacerdotum. ca. xxvij.
De p. gna blasphemie. ca. xxvij.
De talione legis. ca. xxv.
De obseruantia iubilei. ca. xxx.
De bñditiōibz 7 maledictiōibz. ca. xxx.
Decimis 7 votiuis. ca. xxxij.

Historia leuitici. Capitulū. I.

Erta disti

ctio historie qnaz scriptit moyses grece dicit leuitic. qz de electione et ministe...

rebatur ex lege tractat. Hebraice ho vage tra. qd sonat misteriale. Vocauit aut moy...

cauit aut moysen z lo cur? e ei dñs de taber nado fcederl dicens. Homo q obtulerit...

Moyles huc libru et duos pcedetes z duos psequetes co posuit. s eos sic nuc...

z q tota bibliotheca babylonis pbusta re parauit. s opus i qnqz partitiones diuisit...

Primitiue diuisione vtilis.

Capitulū. II.

De vidēdū de

doctrina z traditione sacrificioruz que sequuntur. qdam plibanda sut in hunc modum. Quinqz considerāda sut hic. Sa...

pprie dicebatur oblatio. Aut d liquidis vi no z oleo q ppe libamē vel libatio dicebat licet bis noibo scriptura qnqz indifferēt vta...

Due erāt primitiue. Primitiue frugum vuaruz fructu um. Decimas quo...

Oblationes etiā tri um solennitatum. z in huc modum. Mel autem et fermentuz nunqz offerebantur...

cerdoti sed nil ex eis super altare ponebatur. Comuniter autem a nullo sacrificio sal de esse debebat. et ideo dicebatur sal fcederl. qz...

De holocaustis et modo offerē di.

Capitulū. III.

Sacrificiorū alia

holocausta. alia sacrificia. Et primo de holocaustis videamus. Holocau sta dicebantur illa sacrificia. que tota incē...

Bos enī sup ānū poterat offerri vt ait Jo sep? Erat q imaculat? qd nō de macula vel ler? s corpis itelligēdū ē. i. nō debile. aut fra...

ret si idoneus eēt ad offerēdū. postea ad ostiū tabernaculi offerebat dño p manuū...

Dapula est oris in firmiras. que gallice dicit lampall.

ipositionē sup caput. loti pns manibo. qz pter mare sacerdotū erāt in atrio duo mania vnū viroz. z alteruz muliez. An z a loco offerēdi ab hebzis...

Unde hostia fm he bzios aliter fm gen tiles.

Si erat primogeni tum hominis de le uitis ipsi templo re manebat. sin antes redimeābtur quin qz sidis.

Victicia q cecidit de xtra victrice vocatur. Hostia a domit bo stia nomē bz. Domi tis posuit p doman...

ne imolabat eā corā dño ad lat? altar? z in p s pecto scōp. fūdeb atqz sanguinē ei? circa crepidinē altar? in circūitu. Hebz? bz pa rietē. Joseph? libū...

Quedā hostia imo labatur a sacerdote q erat aliqntulū ma gna. cui? sanguis ef fundebat ad crepi dinē altar?. Alia ho stia q maior erat oc cidēbat. ita q? sague ei? aspergebat sacer dos parietes ipsi? al tar?. Erat aut et ho stia maxia q? sacrifi cabat. cui? sanguis effādebat ab ipso i molāte sup cornua ipsius altaris.

stū. fiebat sic. Sz cū duo offerrent vt dictū ē. pmo hō de isrl. postea sacerdos. Quō ab boie offerebat auicula. tacet. Forte qz eodē mō q et pec?. forte tm sacerdoti. Offerebat aut pullus turtur? vel colūbz cui frāgebat sacerdos collū sola manu. Nō enī licebat sa cerdoti ferrum lenare sup auem. Et reroz to colle cū capite sub ascella vngue cutē col li vbi fractus erat rūpebat. z fuso sanguine circa crepidinē altaris. vesiculā gutturis et plumas proijciebat ad orientē in loco secre to vbi cineres effundebant. contractisqz as cellis manu. adolebat eam sup altare in ho locan stuz. Et hecerant minora z simplicia holocausta que volūtarie fiebant. Erant q dam maiora. quādā necessitate facta. que z sanctiora quodāmodo. qz totū incendebat z pellis et fimus. de quibz post dicitur. quo dāmodo minus digna. Quia sup altare non cremabant. Pūc de sacrificijs partia libus. psequamur z volūtaris.

De sacrificijs pacificis et salutari bus. Capitulū. IIII.

Quidam quedaz

erāt pacifica. quedaz salutaria. q scz p salute vāda vel data vel pseruanda offerebat. Similiter et pro pace vel ad tēz vel ad homines. vel quia ad bonum pacis fiebant. cum cuiqz quod suum erat dabat. scilicet deo z sacerdoti z offerētū. fiebat au tem cum erat de animalibus de armēto tā tum. et de pecudibus p predictis. de anibus vero non. Sane in modo offerēdi ab ho mine vel sacerdote idem fiebat cum hostia holocausti. Sed i hoc erat differētia. quia hic offerebatur masculus vel femina. et an nculus vel grandior. immaculata tamen. Pars vero hostie offerebatur domino.

Pars erat sacerdotū. reliqua offerentium. De armēto hec offerebat dño. Omnis ad eps. q ē piguedo iterioz offerebat. Piguedo enī supra carnē animalis aruina vel lar dū dī. Que carni admixta ppe piguedo q in intestinis adeps ē. Est aut triplex adeps

vitalium i cordis et ventris. Adeps ieror. id est epas. que reticulum dicitur. quia inuoluit admodum renem. Et adeps renum. Hos tres adipem duosque renes. i. i. et renuculos adolebat sacerdos super altare. Eadem etiam de capite dno offerebat. Si vero de omnibus erat oblatio propter dicta offererat de cauda integra. quam libum vocant. lxx. Pellis vero erat sacerdotum quod offerbat illud. Armus vero dexter quod dicebat separatis. et peccatum quod dicitur elevatis. et quare sic dicebat. Istra dicitur cedebat in vasa sacerdotum et lingua cum faucibus ut tradunt. Si in textu non memini me legisse. Forte peccatum adhibebat. et cum peccatore ab aiali tollebat. An sufficit nominasse peccatum. et bis recedebat sacerdotem in domibus cum vixit. et liber et domo tota mundis tunc etiam quod in domibus imolabant cum epuli vel religiosis peccatum et armum dabat. Reliqua erant offerentium. et inde epula. bat coram dno in locis ad se deputat. i. ipso atrio vel in. Licebat etiam ex his tamen sacerdotibus quod alijs eadem duobus diebus si quod superat in die tunc cremabat. Et nota quod nullum aial offererat vel in holocaustum. vel in sacrificium sine libamētis suis. s. de libamētis propriis ista erit tractatus.

De oblatione inanimatorum. Capitulum v.

Verbo manus

homo aial inuenire non poterat. offerrebat pro salute vel pace similia farina. s. delicatissima. fides super eam oleum. et dicebat similia oleata. vel oleo fermentata. Tibus offererat cum ea. sacerdos autem totum tibus et pugillum plenum similem oleate adolebat super altare memoriale. i. i. memoria offerentem. vel dno memor eēt et vel sacerdos ad dno reliquum erat sacerdotum. Tradunt bebrigi non semper plenum pugillum offerri. s. pro quantitate sile minime poterat offerri intum et etiam impleto pugillo omnes digitos poterat apire sacerdos propter medicum. et illud tantum quod remanebat inter illud digitum et vo-

lax sufficiebat. Josephus vero diagrama unam offerendam dicit. Si vero sacrificium de similia coctus offererat panes sine fermento conspersos oleo coctos in cibano. vel in craticula offererat et lagana aqua. id est latos panes et tenues non conspersos sed libanos oleo. Quidam tamen per lagana panem coctum in aqua intelligunt. ut sit tertium genus panis a cocto in cibano et cocto in craticula. Si vero coctum in sartagine offererat. conspersum oleo et sine fermento erat. et dividebat minutatim. Ex his oblatis sacerdos memoriale adolebat coram dno. et panibus unum et de frustis unum. Reliquum erat aaron et filiorum eius ad edendum cum omni domo sua. et equa sorte dividebat eis. In bebrigo propter cibarium tria ponuntur. marchesilis. matxach. micbar. Marchesilis sonat consiliatrix. quod sartagini convenit propter strictorem et solum fruxum. Micbar rete vel cribum. Matxach forte scaturiens potest esse patella. in qua coctio liquida fit. Doctus etiam eēt tertia species sacrificij. i. a salutari et pacifico. pro gratia actione vel pro victoria. s. vel aliquo bono eventu opinato. Et potest dici fieri casu. ut sit una species sacrificij quod fit casu.

De hostiis pro peccato.

Capitulum vi

De hostiis sa-

lutares pro peccato. Tamen omnia haec sacrificia indifferenter sepe dicuntur sacrificia pacifica.

Quia farina redacta fuit in panem. Quidam dicunt. iij. genera panum fuisse coctum in cibano. in craticula. coctum in aqua. quam lagana aqua dicitur. Qui dicit tamen intelligunt formam panis et sicut tertium genus erat coctum in sartagine.

Diversis modis efficiebat immunditiam mortuorum et multis alijs modis. de quibus infra dicitur.

Dicere vult quod matxach potest intelligi genera species sacrificij.

Capitulum vii. Dicitur quod dicitur autem peccatum grauius quod ex industria est factum. Delictum leuius. s. quod ex ignorantia

Del peccatum cum fit quod faciendum non est. Delictum quod delictum cum non sit quod faciendum est. Et iuxta personas peccatum erat diuersitas sacrificio.

Delictum quod specialiter peccatum in deum. i. i. sanctificata deo. Hoc enim est delictum in deum reliquere vel relictum peccatum cognitum.

Pro peccato sacerdotis. La. VII. Distinguntur

autem si quis quatuor pro longi sacerdos sy nagoga. i. populi princeps aia. Si sacerdos qui iunctus erat peccabat delictum faciens populum. faciebat quod sequitur. Additum est. Qui iunctus. Quod quoniam omnes iuncti eunt. s. ad differentiam illorum quod eunt de genere sacerdotali propter maculam corporis. nec iungi poterant nec ministrare. Quod etiam ad dicitur. faciens populum peccare. forte genera le. quod peccatum quod dicitur in libet sacerdos tra hit in exemplum. Et dicitur ad exaggerationem peccati. Vel specialiter dicitur. e. cum. i. pro vel aliquid pro populo ad peccatum puocauerit. Vel sane sic in bebrigo habet. Si sacerdos qui iunctus est peccauerit ad culpam populi. i. ita vilius et apte quod si vult de populo. quod valde id eēt. e. tunc in quod offererat pro suo peccato pro manu impositionem ad ostium tabernaculi vitulum immaculatum et coram altari imolabat eum. hauriensque de sanguine inferebat illum in tabernaculum. et intingens in eo digitum. aspergebat illum septies contra velum sanctuarii. et de eodem ponebat super cornua altaris. incensum. et egredies reliquum sanguinis fundebat circa crepidinem altaris holocausti. et oem adipem cum renibus et renuculis adolebat super altare. sic et de vitulo hostie pacificae. Dele vero et omnes carnes cum fimo etiam efferebat extra castra in locum mundum. ubi cineres effundi solebant. et incendebant ea super struem lignorum.

Pro peccato synagoga. La. VIII.

Modo si ois tur

ba pro ignorantia fecerat quod pro mandatum dno. offererent seniores populi ad ostium ta-

tabernaculi pro manu impositionem vitulum. et fiebat de vitulo sic et de porci. pro peccato sacerdotis. Et orate. pro eis sacerdote. propter erat eis dno in duobus tunc. Hic inuit differentia inter peccatum sacerdotum et populi. quod sacerdos non debet peccare pro ignorantia. non enim licet ei ignorare mandatum dno. Item quod non legit quod orare. pro sacerdote. quod si percussus fuerit icataro a serpente. quod medebit ei. Ecce pro differentia inter locausta s. et dicta.

Quod etiam super nota. uerat in fine cuiusdam capituli. Quod ex his nihil erat sacerdotum. totum dno cremabat. neque inem bria istorum cum capite pedibus et uestibus loci. ponebat super altare. Generalis enim erat regula. quod de cuius sanguine inferebat in factuarius habes in aplo et in nil ex eo licebat remanere. nec aliquid ex eo super altare adolebat. nisi adeps cum renibus et renuculis. In modo etiam offerendi non ero sacerdotum offerentium erat differentia. De carnibus non holocausti salutaris fiebat noue pres quod super altare ponebat noue sacerdotes. quibus suas vnus vero quatuor simul offererat. scilicet caput et pedes et iecur et intestina lota aqua. duo vero sanguinem offererat. ut omnes simul essent.

Pro peccato principis. La. IX.

Peccauerit

propeba quod cyliarchus dicitur vel tribunus. pro ignorantia et post intellexerit peccatum suum. vel per se. vel per alium offerat ad ostium tabernaculi per manus impositionem bircum immaculatum. Quo imolato tingebat sacerdos digitum in sanguine. quod tangebatur cornua altaris holocausti. reliquum fundens ad basim eius. et adolebat adipem. renes et renuculos. Reliqua erant sacerdotum. Sed quia erat hostia pro peccato. et de sanguine cuncta cornua altaris holocausti. carnes eius erant sanctae. et sanctificabantur eis erant tacta. sed non quelibet. imo in genere suo. caro caruem. similia similia. panis panem.

Et non vescebatur eis nisi sacerdos unctus et mundus. et non nisi in loco sancto. et non nisi in ea de die qua offererentur si quod residuum esset igne comburebat. Si

Hoc non propter blasphemiam dicitur et cum in eo non esset similia vel panis. sed ad sequentia respicit. scilicet sacrificium pauperis.

vestis polluebat et sanguis abluere ut nulla remaneret in ea sanguinis vestigia. Alioquin videbat. Quas testes in quibus coquebat caros statim fragebat. et fricabat. et lavabat aqua.

Pro peccato anime. Cap. X.

Item autem peccabat

pignoratiam anima de populo terre offererebat capra imaculata. et modo quod alij. vel agnum. Et fiebat de hac hostia eodem modo quod de birco principalis. Si autem non poterat manere munire peccatum offererebat duos pullos turture vel colube. Quorum alter offererebat domino in holocaustum. alter erat sacerdotum cuius sanguis ad fundamentum altaris holocausti distillabat. quia pro peccato erat. Quod si nec auiculas poterat invenire offererebat similia decima precepti. nec mittebat in ea oleum aut thuris quia pro peccato erat. Cuius memoriale sacerdos adolebat super altare. reliquam habebat in munere.

De igne iugis et eiectione cinerum Capitul. XI

Terius locutus

est dominus ad moysen. Ignis semper in altari ardebit. quem nutriet sacerdos. Sicut mane ligna pro singulis diebus. Et erit ignis ex eodem altari. in non alium de super apponet. Cuius pro cineres super abudabunt iduebat sacerdos vestibus quatuor sacerdotibus quos proximum. et tollens cineres de altari reponerebat in peluis iuxta altare. et deponit vestibus sanctis. id est in super alijs. forte ad hoc destinatur. vel etiam suis proprijs. cineres efferebat extra castra. et in loco mundissimo usque ad faucillam faciebat consumi.

De usu adipis et sanguinis prohibito. Capitul. XII.

Et de oblationibus

nibus dicta sufficiant hic. In numeris de oblationibus. ubi lagalium festorum legitur. Hoc ad dedit quod omnis ad epe domini erat. Adipem et sanguinem non comedentis oino quod intelligitur de animalibus oblationibus. Tamen propter illud iudicium ab omni adipe abstinerebant. Sed verius quod dominus adipe qui debebat offerri in esum prohibuit eis. etiam nominatim adipem bouis. ovium et capre. Adipem vero morticini vel a bestia occisi. concessit eis in usus varios. scilicet vel ad lucernas vel unctiones extrinsecas.

Quid ergo faciunt de adipe animalis mundi non oblati. nec morticini. nec a bestia capiti si domini. Forte propter quod videtur alienigenis ad edendum. Sed quod si illud faciunt de illo. si domini est. Prohibuit etiam eis dominus omnem esum sanguinis. Iosephus ait quod animam et spiritum in eo esse moyses putavit. In quo esus suffocati tantum intelligitur prohiberi. Tamen in tantum prohibuit esum sanguinis quod etiam aves vel feram aucupio vel venatione captam voluit fuso sanguine in terram et aperto comedi. Et addidit. Omnis enim anima in sanguine est.

De consecratione summi sacerdotis et minorum. Cap. XIII.

Item iterum precepit dominus moysi. ut initiaret aaron et filios eius in sacerdotes. Et tunc omnes quidem filij aaron consecrati sunt. sed non omnes postea de genere ipsius. Quia non videtur claudus. si gradus vel pro quo aut torto naso. si gibbosus aut berinosus. si iugis scabiem habens vel impetiginem de semine aaron erat. non poterat ministrare. nec intrare

Sanctuarium. vescebant tamen panibus quod offererent in sanctuario. Tulit ergo moyses iuxta preceptum domini aaron. et filios eius. vestesque sacras et oleum unctionis. vitulum quoque varietes duos. et canistrum cum tribus generibus aquarum. et tortas. et panis et quod collyrida dicitur. lagano et crustulo. Est autem crustulum panis quod forte crustum id dicitur. tus est. Et congregavit omnem multitudinem ad ostium tabernaculi. In electione enim preteritis assensus desiderat plebis. Tradit autem iosephus quod animos populi inclinavit ad sacerdotum aaron in hunc modum. Dixit enim quod ipse se ipsius dignum sacerdotio indicaverat. tum pro familiaritate quas habebat cum domino. tum quod plurimum pro populo laboraverat. tum quod quod naturaliter amicus sui est. sed dominus dignior est aaron indicaverat. cum ergo placuisset populo. obtulit domino aaron et filios eius. Cuius lavavit eos aqua. et foveam. et aaron feminalia induisset. vestivit cum moyses. vii. alijs vestibus quas precepimus. super caput eius oleum unctionis. unxit caput eius et manus. ita quod barbam stillavit oleum vestibus eius. Filios autem eius vestivit lineis. et baltheis cingens. imposuit eis mitras. et manus eorum oleo sanctificavit. Linivit quoque tabernaculum sancto oleo cum omni suppellectili sua. Cuius aspersisset utrumque altare septies aqua. unxit illud et omnia vasa eius. labijs quoque eorum cum basi sua sanctificavit oleo.

De parte offerendi eis data et accipiendi partes suas. Cap. XIII.

Item iterumque aaron

et filij eius vitulum pro peccato suo super caput eius manus imponentes. Quae cum imolasset moyses. tinxit digitum in sanguine et tetigit ex eo cornua altaris pro gyruz. et fecit de eo sicut de vitulo. pro peccato sacerdotis facienda precepimus. Obtulerunt et arietem in holocaustum hostiam scilicet salutarem. Et fecit moyses de eo sicut de holocaustis salutariis fieri preceperat dominus. Obtulerunt quoque pro manus impositione arietem secundum hostiam. scilicet consecrationes ipsorum. Quae cum imolasset moyses. sicut de sanguine tetigit. et tremum auriculam eorum dextre et pollicem manus dextre similiter et pedes dextri. Reliquum sanguinis

sanctuarium. vescebant tamen panibus quod offererent in sanctuario. Tulit ergo moyses iuxta preceptum domini aaron. et filios eius. vestesque sacras et oleum unctionis. vitulum quoque varietes duos. et canistrum cum tribus generibus aquarum. et tortas. et panis et quod collyrida dicitur. lagano et crustulo. Est autem crustulum panis quod forte crustum id dicitur. tus est. Et congregavit omnem multitudinem ad ostium tabernaculi. In electione enim preteritis assensus desiderat plebis. Tradit autem iosephus quod animos populi inclinavit ad sacerdotum aaron in hunc modum. Dixit enim quod ipse se ipsius dignum sacerdotio indicaverat. tum pro familiaritate quas habebat cum domino. tum quod plurimum pro populo laboraverat. tum quod quod naturaliter amicus sui est. sed dominus dignior est aaron indicaverat. cum ergo placuisset populo. obtulit domino aaron et filios eius. Cuius lavavit eos aqua. et foveam. et aaron feminalia induisset. vestivit cum moyses. vii. alijs vestibus quas precepimus. super caput eius oleum unctionis. unxit caput eius et manus. ita quod barbam stillavit oleum vestibus eius. Filios autem eius vestivit lineis. et baltheis cingens. imposuit eis mitras. et manus eorum oleo sanctificavit. Linivit quoque tabernaculum sancto oleo cum omni suppellectili sua. Cuius aspersisset utrumque altare septies aqua. unxit illud et omnia vasa eius. labijs quoque eorum cum basi sua sanctificavit oleo.

De parte offerendi eis data et accipiendi partes suas. Cap. XIII.

Item iterumque aaron

et filij eius vitulum pro peccato suo super caput eius manus imponentes. Quae cum imolasset moyses. tinxit digitum in sanguine et tetigit ex eo cornua altaris pro gyruz. et fecit de eo sicut de vitulo. pro peccato sacerdotis facienda precepimus. Obtulerunt et arietem in holocaustum hostiam scilicet salutarem. Et fecit moyses de eo sicut de holocaustis salutariis fieri preceperat dominus. Obtulerunt quoque pro manus impositione arietem secundum hostiam. scilicet consecrationes ipsorum. Quae cum imolasset moyses. sicut de sanguine tetigit. et tremum auriculam eorum dextre et pollicem manus dextre similiter et pedes dextri. Reliquum sanguinis

nis fudit super altare pro circuitu. Adipem vero omnem et caudam. renes quoque cum reniculis et armum dextram sepavit. Tollens quoque de caustro collyridam unam et lagana unum et crustulum unum. omnia simul tradidit aaron et filij eius. quod dicitur. Accipite prae ter summi dei pro populo. quod dicitur ad offerendum domino. quod dicitur ad usum vestrum. Qui cum teneret eas iter manus proposuit moyses omni populo. Tamen pro peccato offerentes coram domino. et post tradebant sacerdotibus sicut pro partes eis assignatas. Armus vero dexter dicebatur separationis. quia in separatione membrorum hostie pro manus ab ea separabat. et quia in parte sacerdotum sepavit illum moyses tanquam ceteris membris dignior. Tradit ei quodammodo formatio corporis animalis in utero matris ab humero dextro inchoat. Tenentes ergo filij aaron omnia haec in manibus elevarunt ea coram domino. et tradiderunt ea moysi. quod omnia adolevit domino super altare. eo quod oblatio consecrationis esset. Assumens quoque unguentum. et de sanguine quod erat in altari admiscens aquas fontium aspersit eos. et super vestimenta eorum. Cuius consecrati esset in hunc modum. reliqua carnes arietis coxerunt autem fores tabernaculi. et ibi comederunt eas cum panibus quod residui fuerant in canistro. et quicquid in crastino supersuit ex eis ignis absorpsit. In eundem modum iteravit singula quae diximus moyses. vii. diebus tamen non vestivit eos quia semel induit. vii. diebus non deposuerunt vestes sanctas. nec de atrio tabernaculi sunt egressi. Quia tamen tradit pro prima die omnia ut dicitur fuisse consecrata. vii. diebus consecrationis sequenti oblationes quotidie iteratas. sed non unctione. Iosephus vero dicit omnia sicut et in prima die sequenti fuisse consecrata diebus.

De prima oblatione sacerdotum et igne dato de sublimi. Cap. XV.

Item iterumque die

denunciavit moyses populo solenniter. et quod sacerdotes consecrati offerre inchoarent

pro se 7 p ppo. In predētibus enī. vij. die
bus vice sacerdotis habuerat moyses. 7 ac
ceperat ab aarō 7 filijs eius. q̄ postea a ppo
illi erāt accepturi. 7 mīstrauit altari. In die
octauo aggressi sūt ipsi misterū ad qd̄ fue
rant ordinati. 7 moyses cessauit. Et tradūt
qd̄ dā die octauū fuisse p̄mā die āni sc̄d̄i. ex q̄
egressi sūt. Et cū obijc̄t eis q̄ p̄ma die anni
secūdi dictū ē sup̄ tabernaculū erectū. aiunt
erectionē dici p̄sumationē p̄secrationis ei⁹.
Dixitq̄ moyses ignē terrenū amoueri
ab altari. q̄ vltus fuerat bis dieb⁹. qz ea die
appareret eis d̄ns. Cōgregatisq̄ filijs israel
p̄mo obtulit aarō. p̄ peccato suo vitulū. cui⁹
adipes renes 7 renūculos ip̄soluit altari igne
nō supposito. cetera combussit extra castra.
Immolauit etiā p̄ se hostiā salutarē. arietē
in holocaustū. 7 ip̄soluit altari. sed sine igne.
Deinceps oblat⁹ p̄ ppo sūpsit ab eis ho
stias q̄ncq̄. vitulū p̄ pctō p̄li. bircū p̄ pctō
p̄ncipis. agnū p̄ peccato animē. bouē i ho
locaustū. arietē p̄ pacificis. Tamē immola
tione non nisi tria dicit̄ imolasse. bircum p̄
peccato p̄li. 7 bouē et arietem p̄ pacificis.
Forte qz p̄us ea numerauerat. p̄ breuitate
illa tacuit. Et qz separati de peccato synago
gē p̄ncipis 7 aic̄ nō agebat vt p̄us. quod li
bet trīs. p̄ pctō p̄li potuit dici oblatum.
Aug⁹ t̄m̄ improbat litterā. q̄ dicit. v. tantus
sumpta. 7 dicit cū illis. v. sumptū agnū an
niculum in holocar posin. quod sonat holo
caustū fructuosū. Dicebatq̄ holocar posis
holocaustū illud. qd̄ d̄ns aliquo signo visi
bili ostendebat sibi gratum esse. Cū autem
imposuisset ex his aaron sup̄ altare q̄ adole
da erāt d̄no separauit de pacificis p̄tē suaz
armos dextros 7 pectora. 7 extēdens man⁹
benedixit ppo. Ingressiq̄ moyses 7 aaron
tabernaculū. 7 egressi iterū benedixerūt ppo
Et cum essēt oblata sup̄ altare. 7 etiā cū eis
iuge sacrificiū matutinū. egress⁹ ignis a do
mino deuorauit q̄ erant sup̄ altare. 7 serua
tus est ignis iste perpetuus vsq̄ ad transmi
grationem babylo
nis. nec licuit de in
ceps ignez apponere

alienum. offerrebat. duo. fagni
vnus mane alt' vespere

Demostenadab et abiud

Capitulum. XVI.

Idē die nadab

7 abiud arreptis thurbulis ignez i
posuerūt alienum. de super incensū offerētes
Egressusq̄ est ignis a d̄no. vel ille qui iam
erat in altari. vel alius iterum veniens de sub
limi. 7 deuorauit. id est. extinxit eos. Et ait
moyses ad aaron. Hoc est qd̄ d̄ns dixit.
Sāctificator in his q̄ appropinquāt mibi
id est. etiaz in his q̄ mīstrāt appareto san
ctus non parcens peccat. eorū. Vocauitq̄
misabelem 7 elysaphā filios oriel patris aa
ron cognatos eorum. 7 ait illis. Tollite fra
tres vltros extra castra. Et exportauerunt
eos sicut erant induti lineis 7 thiaris 7 sepe
licunt eos. ita vt ministri altaris sepeliunt
induti vestibus ministerij sui. Cū autē aaron
7 reliq̄ duo filij ei⁹ cleasar 7 itbamar plāge
re vellent fratres suos more solito p̄hibuit
moyses dicens. Necus sanctum est sup̄ vos
Nolite capita vestra nudare. vestes nolite
scindere. ne forte moriamini. non eribitis fo
res tabernaculi. Tamen ioseph⁹ aliter dicit
qz dum portarēt ho
stias super arā q̄ nō
p̄ceperat d̄ns. sed qui
bus p̄mitus vteban
tur. subito inflāmati
sūt. nec valuit quilq̄
eos extinguere. Iussitq̄ moyses patrē eorū
7 fratres portantes corpora extra castra con
gno honore sepelire. Dixitq̄ moyses aaron
7 filijs eius. vt tollerēt p̄tes suas de hostijs
salutaribus. 7 oblata p̄ peccato quoz san
guis nō erat illat⁹ i tabernaculū 7 cōmede
rent ea. Et cū quērerēt bircum oblat⁹ p̄
peccato p̄ncipis. exustus inuētus ē. Cūq̄
iratus moyses super hoc argueret aaron et
filios eius. excusauit se aaron dicens. Mibi
accidere qd̄ vides. qd̄. Expturbatione ani
mi factum est hōc.

Juge sacrificiū vo
cabatur qd̄ q̄tidie

De discretionē ciborum.

Capitulum. XVII.

Recepit domi

pus moysi 7 aarō. vt traderet filij
israel legē de discretionē ciborum. Ad litte
ram enim d̄ns cibos homini concessos. eis
artauit p̄pter castrimargiā eorū cui⁹ sūma
sic cōphēndi potest. Animalū alia viuūt
in terra. alia i aquis. alia in aere. Item quē
in terra. alia reptilia q̄ oīa imūda. alia la
tentia. vt talpa q̄ de luto nascitur. 7 hęc om
nia imūda. Alia gradientia super terram
De his generalis est
regula. Mūdū tan
tum est quod rumi
nat et findit vngulā
De piscibus q̄ gene
ralis ē regula. Mun
dus est tantū habens squamas 7 p̄nulas.
De quibus nominatim expressit q̄ imūde
essent. Hoc tantū de quib⁹ generalit̄ dictū
est. Volatile qd̄ gra
ditur sup̄ quatuor. pe
des imūdum est
nisi crura retro habu
erit lōgiora super q̄ saliat. Tangens mortu
cina eorū lauabit vestimenta sua. 7 imūdus
erit vsq̄ ad vesp̄rā.
Etiam si necesse fue
rit vt portet q̄spiam
eorū mortuū. Super
quod ceciderit quic
quam de morticinis
eorū polluetur. tam vas ligneū q̄ quodlibet
vestimentū. ad vesp̄rā aqua mundabūtur
Vas fictile itra qd̄ ce
ciderit frāget. Liba
ni vel citropedes q̄s
strapas dicimus de
struentur. Fōtes ho
et cisternę 7 quęlibet
maria. 7 semētis gra
num nondū seminatum tactu eorum non
polluantur.

De purificatione puerpere.

Capitulum. XVIII.

Didit quoqz

d̄ns legem purificationis mulierā
talem. Si mulier peperit masculū imūda
erit. vij. dieb⁹ iuxta dies sepationis mēstru
i. eiusdē imūdicie indicabit. cui⁹ ē cū sepat
a mūdīs q̄n patit mēstrum. Instantū enīz
imūda ē q̄ q̄c quid tangit imūdū reddit
cibum. lectā. vltē. sedem. Unde nō licet
alicui cōmunicare ei nec i lecto nec i cibo. De
tano die circūcidebat puer. Post. vij. dies
inquinatōnis manebat. xxxij. dies in san
guine purificationis sūc. ita vt oēs dies pu
rificationis sūc fierent. xl. qz tot dieb⁹ dicit̄
p̄fici carnē masculi formari i vtero. In pu
rificatione ho. xxxij. dieb⁹. dicit̄ licebat ei surge
re i domo deambulare. s̄ nō egredi 7 opari
7 tangendo nō polluebat. 7 licebat alijs cō
municare ei i cibo. 7 in sede. s̄ nō i lecto. Ac
cedere vero ad tabernaculum non poterat
nisi expletis. xl. dieb⁹. Si ho peret s̄minā.
duplicabāt p̄us dies inquinatōnis 7 po
stea dies purificationis
vt s̄l fierēt. lxxx. qz tot
dieb⁹ formatur s̄mi
na in vtero. Expletis
ho dieb⁹ purificatio
nis. offerebat p̄ filio
vel filia agnū anniculuz in holocaustuz vel
pullū columbę vel turturē p̄ pctō. quia in
libidine cōceperat. et
erat sacerdot. Nō si
nō poterat man⁹ ei⁹
inuenire agnū. offere
bat duos turtures vel duos pullos colūba
rum. alteruz i holocaustum. p̄ puero. alterū
p̄ pctō suo. vel p̄ originali filij. qz filio in cir
cūcisione dimissum erat. Hebrei t̄m̄ nō ha
bere paruulos peccatum tradunt. P̄ter
hec dicit ioseph⁹ p̄i
mogenitum redimi
quinqz siclis. Aug⁹ t̄m̄ dicit. qz p̄o
peccato pueroz of
ferebāt. quodlibet i
circumcisione dimissuz plenus tunc dimit
tebatur.

De cognitiōe leproarū. Ca. XIX.

Egez quoqz le

pro tradidit eis dñs. Sūt aut q̄tuoꝝ genera leprę in cute in capillis in veſte in domo. Lepꝛa autis cognoscitur si fuerit in eo albor. vel pallida albedo. vel pustule. vel cicatrix. maxime si fuit alba. subruſa. ita q̄d si locus leprę hūilior sit carne reliq̄. vel si mutati fuerint capilli in cādoꝝ. et solito tenuiores. Lepꝛa vero in capillis alopecia dicitur. fluentibus capillis. Si in caluitio vel recaluatiōe albus vel rufus color inuenitur. plaga leprę ē adducto itaqz leproso ad sacerdotē sine cuius arbitrio nō excluderetur. si lepra nō dū ei p̄ſpicua fuerat recludebat eū in domo sua. vij. diebus. Quibꝫ expletis si nō creuerat lepra. iterum recludebat euz alijs vij. diebus. Si necdū lepra increuerat. munda- batur eū. i. mūdū indicabat. qz scabies erat. Et lauabat hō vestimēta sua. et mūduserat. Cū hō p̄ſpicua erat lepra. se- parabat ad arbitriū sacerdotis. et habebat vestimēta dissinta. i. facilia ad induendū vel etuendū. vel sola

Datet ex his q̄ d̄ diuersitate leprę dicunt q̄ nō oīa ad lrās accipi possunt. Origenes. Inuenimꝫ q̄nqz species positas de hōminū lepra. aut i cor- pore sit cicatrix. et si gnū albedinis. et fit i cute eiꝫ corpis cōta- gio leprę. aut efflo- rescit efflorescit lepꝛ. et cōteget oēs cutē contā- gio leprę a capite vsqz ad pedes eiꝫ. Vel i carnē cute sit vlcus et lauciat. et fit i lo- co ipsiꝫ vlcis cicatrix alba. Aut in car- nis cute sit adustio. ignis lucida alba. aut cum rubore candida. Quinta species cum viro aut muliere fit i capite aut in barba cōtagio leprę. Ul- tima cū fit i caluitio. vel in recaluatiōe contā- gio leprę rubicunde q̄ ē lepra efflorens in caluitio. vel in recal- uatione.

Quedam vestis erat q̄ aperturam a capi- tio vsqz ad vmbili- cum habebat. et qui busdā nāculis clau- debatur.

veste extrinsecā vt sic cognosceret. et caput nu- dū vt posset agnosci. et os veste p̄ſectū ne fe- torē loquēdo diffunderet. et habitabat solus extra castra. ita vt a mortuo nihil differre vi- deret. Datet vt dicit iosephꝫ illos irrifibiles q̄ dixerūt moysē lepra fatigatū. et similitum eiectoz. ducē factū. venisse i chanaanē cū eis cū ita q̄si imifericors circa leprosoū habitꝫ sit. q̄ tūc maxime misericōdia indigebat. Lepꝛa vero vestes lineę vel laneę. vel pellis erat ma- cula albida vel rufa. humilior sup̄ficie reliq̄ qz corrosiua ē. Quę cū apparebat. p̄sidera- bat cā sacerdos. Si p̄ſpicua erat lepra. con- burebat vestis. si dubia recludebat. vij. die- bus. Si creuerat macula. adiudicabat leprę si nō creuerat. abluēbat vestes. et recludeba- tur alijs. vij. diebus. Si adhuc dubia erat. r̄ſpebat illō a solido. Si t̄n iterū alibi macu- la apparebat lepꝛ. volatilis erat. et cōburebat vestis. Si hō similit macula corrosiua appare- bat i domo. prius p̄cipiebat sacerdos oīa d̄ domo efferri. p̄sideratqz vālliculā i pariete palliore vel rubore deformes. et humilioꝝ su- p̄ficie reliq̄. claudēbat ostiū domꝫ. vij. die- bus post q̄ si inueniret creuisse lepra in tebat erui lapides leprosoꝝ. et p̄ſici extra ciuitatē. et domū radi itus p̄ circuitū. et puluerē rasurę spargi extra castra vel extra vrbē in loco imū- do. et alios lapides substitui i domo. et lato alio liniri domū. Quod si iterū redierit macu- la. lepꝛ. p̄seueras ē. et destruet domꝫ. et ligna et lapides et puluis extra opiduz. pitientur in locum immunduz.

De purificatiōe leprosi. Ca. XX.

Mod si leprosi

mundabat. renocabat ad cōmu- niōez habitatiōez sic creiebat vsqz ad cō- munē introitū castro- rū vel opidi. habens secuz duos passerēs viuos. q̄ b̄ licitū erat vsci. lignūqz cedri- nū. et hysopū. et xmi- culū. silūscz coccine- mūdabat. et lignuz cedrinū. et coccineus coccoꝝ. silū. frutū. q̄ ligabat passerē viuu. et hysopū i ligno cedri sup̄ aquas aliūqz. s. viuu ligas filo coccineo cū hysopo in sumi- tate ligni cedrini. q̄si faciēs asp̄soiū t̄gebat illud i aquis rubricatis asp̄ges hōinuz spe- cies. dimittebatqz passerē viuu auolare in agrū. Cūqz lauisset hō vestimēta sua. rade- bat oēs pilos corpis sui. et lotꝫ aq̄ ingredie- bat castra. ita d̄ſtarat. vt maneret extra. p̄ p̄ziū tabernaculū. vij. diebus. et ex qz die septi- mo rasis oībo pilis corpis etiā sup̄ cilij. lo- tūqz vestibꝫ. et corpe die. vij. tollebat duos agnos imaculatos. et ouē āniculā. et tres de- cimas similes. p̄ſp̄ oleo. et olei sextariū. et of- ferebat oīa ad ostiū tabnaculi. Tūc sacerdos imolabat agnū vnu. p̄ delicto. Et sumēs de sāguine ponebat sup̄ extremū auriculę dextre hōis. et sup̄ pollicē manꝫ dextre. et pedis. et de olei sextario mittēs i manū sinistra. et t̄gel pollicē dextri i eo asp̄gebat species p̄tra ta- bernaculū. Reliquū olei q̄d erat i sinistra sū- tebat sup̄ extremū auriculę dextre hōis. et su- per pollicē manꝫ dextre. et pedis. i. super sāguine que p̄ſuderat. et sup̄ caput eiꝫ. Et rogabat sacerdos. p̄ eo faciēs aliquā speci- alē iſtitutā ad hōiōez. et post sacrificiū facie- bat. p̄ pctō. et post imolabat holocaustū cū li- bamēt suis. ponēs illud i altari. Et nota qz h̄ pp̄rie distinguit sacrificiū. p̄ delicto. cuiꝫ sā- guine limitꝫ ē hō. et sacri- ficiū. p̄ pctō. d̄ q̄ nihil ei factū ē. An et moyses dixit h̄ q̄si distingues ita p̄tinere ad sacer- dotē hostiā. p̄ delicto sic. et p̄ pctō. Cū enī distinxisset agnū. p̄ de- licto. nec distinxisset q̄d alioꝝ. p̄ pctō. et q̄d i holocaustū fieret. in- nuit i arbitrio sacer- dotis esse d̄ agno. et

forte duo erāt gnā passēz. qz vno licitū erat vsci i lege al- terꝫ hō. p̄hibitiū. et bugo dicitur d̄ q̄b̄ nō ē discretiū. Dūqz dicit. Dūqz gallinę ac- cipiebāt vnu. et qui

num. et aquas viuetes mūdabat. et lignuz cedrinū. et coccineus coccoꝝ. silū. frutū. q̄ ligabat passerē viuu. et hysopū i ligno cedri sup̄ aquas aliūqz. s. viuu ligas filo coccineo cū hysopo in sumi- tate ligni cedrini. q̄si faciēs asp̄soiū t̄gebat illud i aquis rubricatis asp̄ges hōinuz spe- cies. dimittebatqz passerē viuu auolare in agrū. Cūqz lauisset hō vestimēta sua. rade- bat oēs pilos corpis sui. et lotꝫ aq̄ ingredie- bat castra. ita d̄ſtarat. vt maneret extra. p̄ p̄ziū tabernaculū. vij. diebus. et ex qz die septi- mo rasis oībo pilis corpis etiā sup̄ cilij. lo- tūqz vestibꝫ. et corpe die. vij. tollebat duos agnos imaculatos. et ouē āniculā. et tres de- cimas similes. p̄ſp̄ oleo. et olei sextariū. et of- ferebat oīa ad ostiū tabnaculi. Tūc sacerdos imolabat agnū vnu. p̄ delicto. Et sumēs de sāguine ponebat sup̄ extremū auriculę dextre hōis. et sup̄ pollicē manꝫ dextre. et pedis. et de olei sextario mittēs i manū sinistra. et t̄gel pollicē dextri i eo asp̄gebat species p̄tra ta- bernaculū. Reliquū olei q̄d erat i sinistra sū- tebat sup̄ extremū auriculę dextre hōis. et su- per pollicē manꝫ dextre. et pedis. i. super sāguine que p̄ſuderat. et sup̄ caput eiꝫ. Et rogabat sacerdos. p̄ eo faciēs aliquā speci- alē iſtitutā ad hōiōez. et post sacrificiū facie- bat. p̄ pctō. et post imolabat holocaustū cū li- bamēt suis. ponēs illud i altari. Et nota qz h̄ pp̄rie distinguit sacrificiū. p̄ delicto. cuiꝫ sā- guine limitꝫ ē hō. et sacri- ficiū. p̄ pctō. d̄ q̄ nihil ei factū ē. An et moyses dixit h̄ q̄si distingues ita p̄tinere ad sacer- dotē hostiā. p̄ delicto sic. et p̄ pctō. Cū enī distinxisset agnū. p̄ de- licto. nec distinxisset q̄d alioꝝ. p̄ pctō. et q̄d i holocaustū fieret. in- nuit i arbitrio sacer- dotis esse d̄ agno. et

one. vt alterꝫ p̄ pctō alterū holocaustū fa- ceret q̄d velle. Quod si manꝫ eiꝫ h̄ inuenire. n̄ possz. agnꝫ t̄n. p̄ delicto et olei sextariū nō minuebat. qz ex his purificabat hōmo vt p̄ns. s. p̄ one et agno reliq̄ offerebat partururū aut duos pullos colūbarū. qz vnꝫ p̄ pctō alē i holocaustum fiebat. Offerebat qz decimam simileoleatꝫ in sacrificium. De viro spermatico et muliere emorroissa. Cap. XXI. Cinceps addi dit dñs de viro. patiete fluxū seminis q̄ tūc iudicatur huic vitio. s. b̄ cere si p̄ mo- inēta ad hēserit carni. et creuerit fcdus hu- mor seminis. quod licz nolēs. effudit ex corru- ptiōe. Talis imūdꝫ imūdū reddebat q̄d tā- gebat lectū suū. vestē suā. sedē suā. etiam sag- ma sup̄ q̄d sedebat. i. straturā asini. Vas si- ctile q̄d tāgebat frāge- bar. lignū lauabat. Sagma asini. i. scella. Qui tāgebat lectuz eiusdem. eiꝫ. vestē eiꝫ. aut sedē vel sup̄ que ipse saluā iacebat. lauabat vestimēta sua. et erat imūdꝫ. vsqz ad vesperū. Cū aut sanatꝫ fuerat. numerabat septē dies post mū- datiōez sui. et lotis vestibꝫ ac corpe i aq̄s vi- uētū mūdꝫ erat. Die aut. vij. offerebat p̄ turturū. aut duos pullos colūbarū. et facie- bat sacerdos alterū. p̄ pctō alterū i holocau- stū. Eadē lex erat i mūdicię et purificationis de muliere patiete fluxū sāguinis ex morbo. Similitꝫ eiusdē im- mūdicię erat mulier mēstruata. Sed nō purificabat solēnis. Sufficiebat enim ipsā cū vestibꝫ ablu- i. Nozbidę enī imū- dicię. p̄ pctō etiā so- lent accidere. et ideo

Tradunt hebrei qz si q̄d dormierit cū muli- ere p̄ma die sui men- strui. et si puer i de cō- cipit. et vixerit. isra de- cēanos leprosus erit. Si hō scda die men- strui. tūc isra. et sic

p cis 7 p pctō salute vsq ad .vij. dies. offerbat. quod nō p menstruo. qz naturale est. Et nota qz accedē tem ad mēstruatay dicit h imūdn sep tē dieb et purificati onē ei cōcedit quod de ignorāter accedē te intelligēdū ē. In fra vtrūqz pimēdū dicit qd dicitū ē si fiat ex industria. Nec mirū qz etiā legitime cognoscētē vxorē. vo luit dñs lauare vestē. 7 oē corpus. 7 esse imū dū vsq ad vespē. Et d vxorē eodē modo

De vitula rufa et hirco a pōpeio et cineribus asperisionis. XXII.

Terū locutus ē

dñs ad moysen. Loquere ad aarō ne omni tempore ingrediatur sanctuarium qd est inter velum. nemoziatur. quia in nu be appareto super oraculum. nisi fece rit hęc que sequunt

Quia defuncti erāt duo filij aaron na dab 7 abia cū offer rent ignem alienū ad altare dei. erat neces se vt in strueretur ce lesti doctrina aaron quomō cū ad altare oporteret accedere. 7 quo supplicatiōis ritu ppitiū faceret de us. 7 vt caueret de h qd acciderat filijs. Propterea d his h modo pfata est lex. Itē locut⁹ ē dñs zc

Et p peccatis toti⁹ anni cōmunib⁹ vñ igno ratis ea die oblatio fiebat. Dicebat etiā di es afflictionis. qz ea die ieiunabant hoīes et iumenta. etiā pueri septēnes. 7 agebat ea die memoria mortuoz. Dicebatur etiā dies expiationis. qz ea die purificabat to

tum tabernaculum 7 altaria per sanguinis asperisionem a contagijs que contraxerant per annuz ex peccatis ministrantiū. Ea die tollebat summus sacerdos de proprio vitu lam rufam trimam immaculatam que non traxerat iugum. Nec turbemur si quando qz vitulus nominetur. quia in fēminino ge nere tantum intelligendum est. quia p pec catis fragilitatē offerebat. Sumebatqz ab vniuersa multitudine duos hircos p pecca to. et arietem in holocaustuz. Cūqz lauisset se induebatur lineis tantū h m ritum mino rum sacerdotum. oblatiōqz animalib⁹ facta qz oblatione vel oratione ppria p se et pro domo sua stantebat duos hircos i ostio ta bernaculi. mittebatqz sortem sup vtrūqz q sciretur quis esset dñi. 7 qz pñs fieret. Nec ē credendū q bula dā q dixerūt ideo mitti sor tes vt sciretur quis domino imolandus esset et quis v i abolo mittendus ei in solitudine cum peccatis. Lex enim immolare nisi deo non admittit. Sane cui fors exibat domi no offerebat illuz pro peccato populi. et for te hic dicebatur proprie p peccato. Cuius fors exibat populo referuabat viuentez im molabatqz vitulā rufaz pro peccato suo et domus suz. 7 tollebat de sanguine hirci et vitulz. 7 thuribulum plenum prunis. Mul tumqz tollens thimiamatis. intrabit vltra velum. tantum imponens thimiamatis. vt nebula 7 vapor operiret oraculum. ne forte visa maiestate dñi moreretur. Aspergebat qz septies digito de sanguine coram propi tiatorio ad orientem. Eodem etiam nume ro aspergebat pavimentum. Simili quoqz asperisione septena expiabat sanctuarium ex terius et pavimentum. Fundebatqz de eo dem sanguine super cornua altaris aurei. 7 aspergebat illud septies digito. expians ita totum tabernaculum et altare ab imundi cijs filioz israel. et a cūctis pguaricationib⁹ eozum. id est. contagio quod contraxerat positum in medio peccantium tabernaculi. Nullusqz erat cum eo in tabernaculo. cum ipsum expiabat. In quem modum etiam se mel in anno lauam⁹ altaria vino. Nota qz

hic legitur sacerdotē egredi de oraculo ad altare. 7 sic patz. qz erat extra. Nec potest di ci eum egressum ad altare coram tabernacu lo. cum dicatur hic ad altare qd est coram dño. Post hanc expiationē egrediebatur sacerdos ad hircū viuentē. ponēsqz vtrāqz manū super caput eius. confitebatur gene raliter omnes iniquitates filiozum israel. et imprecans eas capiti eius. ponens etiam vt tradunt quidā ebartā inscripā peccatis po puli super caput eius. mittebat eum in de sertum per hominē ad hoc paratū. Tradūt hebzgi quozūdam parulos tribualiter ad hoc parari. id est. de tribu ad hoc deputata. medicinaliter eis splene subtrahit. vt sic ex piatus esset populus a peccatis illius anni que per ignorātiā vt fragilitatem con traxerat. que secus ferebat hircus. Qui qz emittebatur non rediturus. a pompei⁹ grz ce. latine emissarius dicebatur. Cum autē deduxerat aaron homines cum hirco extra castra. redibat ad tabernaculuz testimonij. depositiōqz vestibus lineis in quibus expia uerat sanctuarium. 7 emiserat hircum laua bat carnes suam in loco sancto. 7 indueba tur vestibus suis scilicet pontificalib⁹ et pre ciosis. et offerebat arietem in holocaustum et adipēs vitulz 7 hirci pro peccato. renefqz cum renunculis. In hunc modum 7 ponti fex euangelicus in asperisione basilice quas dicitur quasi in expiatione lineis 7 minori bus vtitur indumentis. Etiam in sabbato baptismali in consecratione fontium. et in mersione cathecuminorum. cuz scilicet trās feruntur peccata eozum. vtitur similib⁹ i ndumentis. Cum autem bis peractis ad mi nistrationem accedit altaris. pontificalib⁹ et preciosis vestibus infullatur. Vitulū au tem 7 hircū de quozū sanguine facta est ex piatio ferebat extra castra. et comburebat igni tam pelles qz carnes eozum et simum. Projiciebatqz ea sacerdos in ignem qui il la vorabat mutatis prioribus vestibus 7 re sumptis proprijs. lignū cedrinuz. bysopū et coccum bis tinctuz. quia hęc in purifica tionibus valebant. 7 tunc rediens lotis v

sibus et carne sua ingrediebatur castra. et immundus erat vsqz ad vespē. Sed et ille sacerdos qui remanebat ad ignē. vt cō sumi faceret omnia vsqz ad cinerem. non nisi lotis vestibus et corpore intrabat castra. et immundus erat vsqz ad vespē. Sed 7 tertius sacerdos qui colligebat cineres re seruans ad aquam asperisionis. non nisi lo tus intrabat castra. 7 immundus erat vsqz ad vespē. Et bis cineribus fiebat aqua asperisionis. qua per totum annum purifi cabantur immundi. Unde difficile est rati onem inuenire. cum hic cinis fieret ad puri ficandos immundos. cur illi qui cum tra ctabant vt dictum est immundi erant. Cum et iudgi proz cum etiam domin⁹ hoc sacramentum quasi sanctissimum religionem victimz appellet. Sed 7 qui capram dimiserat alias duxerat in desertū immundus erat. De quo tamen facile est inuenire rationem. 7 est verisimile hos cine res factos annuatim. vt modo fit crisina. Quidam tamen hebzgi dicunt eos valuisse et durasse per plures annos. nec factos nisi cum deficiebant.

Depurificatione immundorum. Capitulum. XXIII.

Is cinerib⁹ pu

nificabantur immundi in hūc mo dum. Si quis tangebatur cadaver hominis mortui in tabernaculo. vel in agro occisi aut per se mortui. vel sepulcrū eius. immū dus erat septem dieb. Tabernaculum in q mortuus est homo. et vniuersa que ibi erant vasa immunda erant septem diebus. Tol lebatqz vir mundus cineres combustionis mittensqz super eos aquas viuas. tinge bat ex eis bysopum. et aspergebat ex eo die tertio 7 septimo tētoziū. 7 omnē suppellecti lem 7 homines huiusmodi contagione pol lutos 7 lotis vestibus 7 corpore mūdi erant Si die tertio non fuerat aspersus immundus

die. vij. nō mūdabat. Si q̄s aut sic nō exp̄
abat penbat de medio eccl̄ie q̄ polluebat
sāctuariū. i. aīa ei⁹ p̄ibat de isrl. q̄ peccabat
7 arcebat ab īgressu loci sancti. S̄z 7 ille q̄
purificabat immūdū a q̄ b̄mōi. q̄ tetiger at
cineres lauabat vestimēta sua. 7 imūd⁹ erat
vsq̄ ad vesperū. De imundicijs ho quib⁹
erat imund⁹ hō p̄ diē tantū. vt pp̄ illatio
nez nocturnā. vel q̄ dormierat cū vxore nō
credim⁹ hōiem his cinerib⁹ expiari. sed ad
minus de imundicia. vij. diēnū. q̄ de tertio
et septimo legit faciēda expiatio talis. De
expiatiōib⁹ q̄ fiebāt cū munerib⁹ oblat. vt
sup̄a de leproso dictū ē. 7 d̄ viro sp̄matico
7 muliere sanguinaria. q̄ legit eol̄ numera
re. septē dies. 7 octana purificari. credimus
die tertia 7 septima bis aquis expiatis.

De personis exclusis a matrimo
nio. Capitulū. XXIII.

Radidit etiam

dñs filijs israel multitudinē p̄ce
ptoz. recapitulādo p̄dicta 7 sup̄addendo
noua. de quib⁹ nō nisi illa p̄scripsimus q̄
ad intelligentiā lectionis sacre scripturę sūt
necessaria. Sane. p̄hibuit dñs. ne hō ad vo
mesticaz suę carnis accederet. nec reuelaret
turpitudinē ei⁹. i. discooperiret 7 intraret pu
tenda ipsi⁹. In p̄moz qdē parētū cōiugio
pp̄t hominū raritatē. solus duas personas
excludit dñs a iugio dicēs. P̄iop̄ hoc re
linquet hō patrem 7 matrē. i. nec fili⁹ mat̄ri
nec p̄ri filia copulabit. Sub lege ho plu
res excepti. q̄ sūt fere. xij. mater. nouerca. so
roz nept̄. amita. matertera. vxoz patri. nu
rus. vxoz fratris. S̄z

hec determinationē Si enī quis habens
recipit. puigna filia vxorem mortu⁹ fue
rimigni. vl̄ p̄uigne rit. nō suscepta inde
sozoz vxoris. P̄au. prole. frat̄ ei⁹ duxit
cas tūc excludit. vt ml̄ eam. 7 i de fratri de
tiplicarentur hoies. functo semē suscita
et repletet terram. uit.

Sub gr̄a plurimę excludit. vbi d̄tinētā lo
cū habet. 7 ē hec. p̄hibitio cōiugij. A fornicā
tione oīs enī mulier excluditur.

Cathalogus quozūdā p̄ceptū
Capitulū. XXV.

Vitū quoq̄z cū

masculo et iumēto sub intermina
tione mortis prohibuit. ne etiā colligerent
spicas vel racemos remanentes. nec grana
decidentia. sed relinquerēt ea pauperibus
terre. nec opus mercenarij retineret vsq̄ ma
ne. nec accipere p̄sonas. diligentiā sicut se
ipsū p̄cepit. vbi. lxx. p̄ximū ponūt. somnia
auguria. diuinationes obseruari. p̄hibuit
nec agrū seri diuerso semie. nec iumenta di
uersi generi facere co
ire. nec veste ex duo
bus texta indui. nec
comā in rotundum
tonderi. nec barbā
radi. nec carnes suas
super mortuo incidi
nec figuras aliquas
aut stigmata i carne
sua fieri. cum quib⁹
et similib⁹ ad litterā

Diuersa etiā aīalia
coire faciebāt. vt i de
aīal nasceret qd̄ plu
rimū esset deoz sacri
ficio p̄gruū. vl̄ eozū
hōnori dedicatū. sic
mul⁹ d̄ equo 7 asino
mari et cilleno ap̄t
erat.

subintelligendum est fm ritum gentium et
maxime egyptioz cum quib⁹ habitauerat.
Raz 7 dauid legit mulā habuisse. sup̄ quā
posuit salomō. 7 delat⁹ ad fontē geon ad i.
ungendū. S̄z egypt⁹ omnigenoz vnerās
mōstra deoz. 7 in honore diuersoz deoz
q̄s putabat talib⁹ p̄esse diuisa semia i agro
diuisas materias i veste sociabat. diuersos
etiam cincinnos capitis diuersis dijs sacri
ficabat. Unde 7 in p̄ncipio hoꝝ p̄ceptozū
dixit dñs. Juxta cōsuetudinē terre egypti
in q̄ habitastis nō facietis. iuxta morē regi
onis ad quā introducā vos nō agetis. Ad
didit etiā speciale p̄ceptū cū intraret terras
reptomissionis. vt auferēt p̄putia arboruz
quas plantaret. Quod q̄si exponēs subdit
P̄doma que germinat imunda erūt vobis
P̄hoc tñ non est in berbico. Et videt velle q̄
fruct⁹ triū p̄ioꝝ annoz immundus esset
7 abijciend⁹. fructus quarti anni sanct⁹ do
mino. 7 cōmunis pauperib⁹. s̄ in q̄nto āno
et cōnceps dñi sui essent 7 esibilec.

De tribus generibus panum
Capitulū. XXVI.

De euentiam

q̄ eozū q̄ b̄ in leuitico tradūt scien
dū ē sacerdotēs habuisse tria genera panū
panes sc̄z sacerdotales. leuiticos. et laicos.
Sacerdotales erāt panes p̄positiōis. q̄ de
publico sūptu fiebāt. q̄s nō licebat edere ni
si sol̄ sacerdotib⁹. Panes leuitici q̄ 7 offerro
rij. q̄ b̄ soli de genere leuitico vescebāt. Etiā
q̄ pp̄t maculā nō poterāt mīstrare 7 filiafa
miliās s̄ nō vxozata. vl̄ vidua vl̄ repudiata
nisi necessitate rediret ad tomū p̄ris. vt esset
q̄si filiafamilias. P̄is
nō vescebat aduena
in q̄lin⁹ mercenari⁹
sacerdotis verna tñ
vl̄ empticius ipsius
vesci poterat. Laici.
i. cōmunes. q̄ b̄ qui
cūq̄ poterat vesci.

De sanctimonia sacerdotum
Capitulū. VII

De sanctimonia

quoq̄ sacerdotū agens dñs. p̄mo
de minorib⁹ sacerdotib⁹ agit. ne cōtamina
rentur in mortibus cinū suozum. nec etiaz
principis populi. nisi tm̄ supermatre et pa
tre. filio et filia. fratre et sozozie virgine. ne
sc̄z lauarent vel sepelirent. vel plāgēdo tan
gerent mortuos alios. nec alijs tantū pro
bibitas eis interdixit vxozes. sed nec habe
re cōcubinas. nec in vxozem ducere scortuz
nec ancillam. nec captiuā. nec viduā. nec re
pudiatam. nec eas q̄ de cauponibus 7 pan
docib⁹. i. apothecis venalib⁹ vitam agunt.
Pontifices vero ad nullū omnino mortu
um ingredi voluit. An et dñs papa nullis
exequijs interesse dicit. Nec vxozes ducere
nisi virginem. 7 tantū de populo suo. Sed
nec parochia dñi pape muros vrbis exce
dit. In cōmune vero p̄cepit. ne sacerdos in
dieb⁹ vicis suę cū mīstrare debet vinū bi
beret. aut omne qd̄ inebuiare p̄t. vt sciret
discernere int̄ sanctū. 7 p̄banū. mūdum 7
immundum. 7 doceret filios israel legitima
terre q̄ locut⁹ erat dñs. 7 ne sacerdos dum
q̄nq̄ imūdus esset accederet etiā ad tangē
da ea que offerebant filij israel. Patet q̄ si
sacerdos enāgelic⁹ q̄tidie mīstrat. assiduaz
debet habere mūdiciā. Addidit quoq̄ do
min⁹ de solēnitatib⁹
legalib⁹. Sed quia Septem festa iudgi
pleni⁹ de his i libro habuerit. Sabbatū
numeri diffinitur. 7 neomeniam p̄teco
nos ibidem de illis ste. pasca. festum tu
prosequemur. P̄i barū. festū p̄pitiatio
ma die septembrii fe nis. scenophegiam.
stum tubarum vl̄
clangoris pro liberatione ysaac. quod cereo
rum dicitur. Decima die eiusdem mēsis fe
stum p̄pitiationis. q̄ cum fecissent vituluz
ozante moyse p̄pitiatus est eis deus. xv. die
festum scenophegie quod est fixio taberna
culozū quod est festum patris. Cum enī pa
tri ascribatur potentia. magna fuit potētia
dei. q̄ vestes eoz nō sūt attrite p. xl. annos.
sed habet modo alia festa phuriū. i. fortius
q̄ soz in cōtrariū cecidit. vt in bester legit.
q̄ se occisuros occiderūt. Encenia tria. id ē
dedicationes. In autūno que fecit salomō
In vere q̄ corobabel. aliq̄ reuerſi d̄ baby
lone. In hyeme q̄ fecerit machabei. de quo
in euangelio. Facta sūt encenia in hierusa
lem 7 hyems erat.

De pena blasphemii.
Capitulū. XXVIII.

Ecce autē egres.

sus filius mulieris israelitis quem
pepererat de viro egyptio. iurgatus cuz vi
ro israelita blasphemauit nomen dei isra
el maledicens ei. Quem moyses recludit in
carcerem. donec super hoc cōsulisset domi
num. Qui ait ad moysen. Qui maledixerit
deo suo oēs qui audierunt ponent man⁹ su
as sup̄ caput ei⁹. quasi contra ipsū testifica
tes. et eductum extra castra omnis multitu
do lapidabat. eum. siue ciuis sit siue aduena

De talione legis date. Ca. XXIX.

Ubi dicitur quo

q̄ dñs de talione. vt qui lederet boies. i eudē modū lederet q̄ leserat cū. s. vt redderet aīam. p aīa. oculū p oculo. dētē p dente. fracturā p fractura. līuorē p līuore. aduisione p aduisione. Nota qz talio non erat i iniurijs rerū. s. i lēsiōe tm̄ corpū. q̄a furta restituēbāt i duplū v̄l q̄druplū. De minabat qz talio p necessitate. vt ledēs mulier virū in virilīb. punit manu. qz virilia nō habet. z vir ledēs mulierē pgnatē vt faceret abortiuū nōdū aīatū multabat pecunia. Incertū ē aut vtrū talio cōderet v̄sqz ad iudicē. v̄l circa iniuriatū tm̄ haberet locū. Qd̄ hō iniuriatus sine iudice possit v̄l cisci. forte idē haberi potest qz ad ciuitates fugij fugiebat homicida non volens. ne interficeret a p̄mis occasi.

De obseruatione iubilēi anni. Capitulum. XXX.

Didit etiam.

dñs de obseruatione iubilēi q̄ septimā septimanā ebdomadāri ānoz sc̄q̄bat ad cui⁹ p̄signationē septē ānis p̄cedētib. vt tradit q̄ dā i singul̄ neomenijs clāgebāt tubis. z vij. dieb. p̄tinuis ān ipsā solēniabāt clāgētes tubis. In lib. tm̄ numeri legit qz clāgerēt tubis. vij. mēse. x. die i vniūsa terra. In b̄āno oēs distractiōes rez ad p̄stinos redibāt possessores. p̄ter domos q̄ erāt i vrbib. murat. q̄s tm̄ p̄āno venditiōis v̄ditōri redimere licebat. excepti domib. leuitarū q̄ in q̄cūqz essent loco in iubilēo redibāt. Eodē anno req̄scebāt terra z debita. Eodē āno serui liberi dimittebāt. Nā lz eēt p̄tribulos. tm̄ voluit eos dñs seruitij scemate castigare. p̄pter trāsgressiōes legū. Iosephus dicit qz in iubilēo cōueniebat. v̄ditōri agri et emptor. z reputantes fruct. z expensas in agrū factas fructib. exuberasse cōperit. v̄ditōri recipiebat agrū. si hō expēs. trās. edemunt. s. qd̄ dērat recipiebat emptor. z p̄ pos

sessiōe discedebat. Hāc tm̄ cōputatiōe fieri sicuit i s̄ra p̄nū iubilēi. nēdū i ipso si v̄ditōri pus vellet reuocare qd̄ v̄didit. Lia leuitici videt velle p̄nū numerū ānoz v̄sqz ad iubilēū maiori miori v̄ p̄cio iubeat agrūz v̄di. nē v̄ditōri q̄uaret si modico v̄deret. z p̄lmi āni sup̄essent. v̄sqz dñi recipet qd̄ vendiderat. z ne graualet emptor. si multo emeret qd̄ i p̄ximo amissurus erat. Determinata qz fructū reputatione z expēs. i s̄ra iubilēū addit. qz si v̄ditōri qd̄ superit expēs. rū reddere nō poterit. bateat emptor agrūz v̄sqz ad iubilēū. In ipso enī oīs v̄ditio redibāt ad p̄stinū possessore. Terra at sic voluit dñs v̄di ab eis s̄ p̄ditōre recipiēdi. qz sua erat z nō ipsoz. Alienigenas tm̄ seruos voluit eos in p̄petuū possidere.

De benedictionibus et maledictionibus. Capitulum. XXXI.

Aliū precepto

rū obfuaratōib. p̄misit dñs b̄ndictiones suas dicens. Dato vob pluuias t̄pi bus suis. zc. vbi. xxx. clausulę. p̄missionū inueniunt. Transgressorib. hō longe plures ingeminat maledictiones.

De decimis votiuus. Ca. XXXII.

De decimatione

aīalū qd̄ decimū v̄l nascēdo v̄l nūerādo v̄niebat. dño sc̄tificabat. nec mutari licebat i meli⁹ v̄l deteri⁹. Sicut aīal qd̄ vouebat dño n̄ licebat imutari. si q̄s qd̄ vouerat imutari. z votiuū z imutatū erat dñi. S̄z distiguēdū ē de h̄mōi v̄ol. Aliq̄ enī sic ex voto aliqd̄ sc̄tificabat. dño qz anathematisabat. illud nō poterat vendi a sacerdotib. v̄l alienari. Quis n̄ sic obligabāt votiuū. s. poterāt v̄di a sacerdote. de t̄miato p̄cio h̄m v̄tilitates q̄ ex bis poterat. puenire. sine esset aīal v̄l fund⁹. Qui tm̄ voto dederat. si volebat illd̄ emē sup̄ estimationē. p̄ q̄ alij daret adderet q̄ntā ei⁹ p̄tē. Qd̄ ideo ē statutū. nē q̄ vouerat. ad recipiēdū qd̄ vouerat aspira ret q̄ si p̄nā duct⁹. nē etiā digniores alijs seputaret in emptione ei⁹ rei qz eā dederat.

Historia numerorum. cap. i. De excubijs circa tabernaculū cap. ii. De cōmutatiōe p̄mogēitoz. p leuit. ca. iiij. De etate mīstratiū i tabernaculo. Et de difserentia ministrorū. ca. iij. De q̄dam modo reddēdi rē alienā. ca. v. De iudicio zelotipię. ca. vi. De sanctimonia naçareozum. ca. viij. De b̄ndictione sup̄ populan. ca. viij. De oblationib. xij. diez in v̄dicatione tabernaculi. ca. ix. De cōsecratione lenitarum. cap. x. De bis q̄ non possūt facere p̄base p̄mo mense. vt faciant secundo. cap. xi. De tubis argenteis z modo clāgendi in eis capitulum. xij. De recessu israel a mōte sinai. ca. xij. De electione. lxx. seruoꝝ. ca. xij. De variōe carniū et ira dei sup̄ eos. ca. xv. De plaga marię et causa leprę ca. xvj. De. xij. explorantibus. ca. xvij. De murmure ppli. p̄ q̄ per. xl. annos in deserto perierunt. ca. xvij. De lapidatione coilligentū ligna in sabbato. capitulum. xix. (eorum. cap. xx. De salmate chore z datbā. z abirō. z plaga De exustione ppli exticta p aaron. ca. xxi. De virga aaron q̄ nocte vna frōduet floꝝ it. z peperit nucez. cap. xxij. De reditu in cad esin. p̄ anno. ca. xxij. De morte marię et aq̄s p̄ditiōis. ca. xxij. De circūitu idumę. cap. xxv. De morte aaron. ca. xxvj. De victoria p̄ votū anathematis. ca. xxvij. De serpente gneo contra ignitos serpentes capitulum. xxvij. De scopulis torrentiū q̄ gestierūt. ca. xxix. De cantico ad puteum. ca. xxx. De morte seon regis ammoreozum et oꝝ rege basan. cap. xxxi. De itinē balaā q̄ locuta ē ei asina. ca. xxxij. De ariolathesi balaā. z ei⁹ p̄pbia. ca. xxxij. De amore mulierularuz iuitatus ē israel becl p̄hegoz. ca. xxxij. De c̄lophineez. ca. xxxv. Secundus numerus bellatoꝝ. ca. xxxvj.

De iure successiōis hereditarię. ca. xxxvj. De substitutione ioseph. ca. xxxvij. De libamimib. ca. xxxix. De ingi sacrificio. cap. xl. De sabbato z oblationib. eius. ca. xli. De neomenia. ca. xliij. De p̄base. ca. xliij. De pentecoste. cap. xl. iij. De festo tubarum. ca. xlv. De festo p̄pitationis. ca. xlvi. De scenophęgia. ca. xlviij. De votis. ca. xlviij. De destructione madian et p̄dēq̄ diuisione capitulū. xlix. De sorte duarum tribuū z dimidię ca. l. Catbalog⁹. xl. duarū mansionū. ca. li. De vrbib. leuitaz z d̄ s̄barbanis. cap. liij. De matrimonio cōtribulū. cap. liij.

Historia numerorum Capitulum. I.

Bartabu

ius historie diffictio bebraice dicit vaiedaber qd̄ sonat et locutus est. Apud nos tamen. z nō habet. Romē grecū in script⁹ n̄is nō habem⁹. naz gr̄ce baremōtalias ell̄ smoth. Latine liber numeri v̄l numeroz d̄. Et d̄ q̄nqz numeri pluralit̄ v̄n z dici solet legitur s̄ i numeris. Merito aut̄ hoc noīe censet. qz q̄ttu oz p̄ncipaliter b̄ numerantur de oi populo. viri apti ad arma ferēda. Primogeniti leuitę q̄ etiā bis numerant. Mansiōes q̄s p̄fecti sūt. Sed nec mulieres. nec minores. xx. annozum. nec vulgus p̄miscuum. nec debiles ad bella nūcāt qd̄ dā egyptij q̄ se merantur. Ad hanc cuti erāt eos egressi. parte historie sic trā. sit iosephus. Moyses p̄dicam p̄stitutionē legū. dñz sub syna moraret. a deo cognouit et heb̄reis scriptā contradidit. Cum qz circa legillationē hęc sufficere p̄ntaret. ad exercitij militaris iura cōuersus est. et numerant

pploz capita. s. pugmare valētū. Moyses dicit dñm sup B locutū fuisse dicēs. Locut⁹ ē dñs ad moysen i deserto synai i tabnaclo sc̄. Ter. p̄ma die mēsis sc̄di. āno sc̄do egressio nis de egypto. Et nota q̄ p̄mittit b̄ q̄dā q̄ facta sūt i p̄ mēse sc̄di āni. s. oblationē. xij. p̄ncipū. quā fecerūt singuli singul dieb⁹ de dicatiōe tabnacli. 7 solēnitāte p̄haseq̄. p̄p̄ o noie d̄i pasca. i deserto. 7 forte sc̄rificatiōe leuita. 7. De his tñ in-

fra ager p̄ recapitulatiōe. p̄doleq̄ntes ḡ ordine libri dicim⁹ q̄ moyses 7 aarō. xij. p̄ncipes tribuū ex p̄cep̄to dñi āno sc̄do mēse sc̄do die p̄ma mēsis numerauerūt viros p̄ter tribū leui. a vice lmo āno 7 sup. Jo sep̄ certū t̄minū posuit. s. vsq̄ ad. l. annū. Et numerati sūt p̄ ḡntatiōes 7 familias 7 domos 7 noia 7 capita singuloz. H̄c. aut. v. ad iculcationē t̄m q̄dā appolita tradūt et b̄ 7 i ioseph p̄rgue q̄dē d̄iligui pollūt ḡntatiōnes v̄l cognationes. Vocat b̄ tribū ipsas. xij. familias. q̄ ex ipsis filijs p̄riarchaz p̄ de sc̄derūt. xbi. ḡra. In vna tribu leui fuerūt tres familię. caatbitę. gersonitę. meraritę. Una q̄q̄ familia multas habebat domos. i q̄bz. p̄xij. p̄f̄familias erāt. Q̄d addit̄ noīna 7 capita. i trālit̄ue legēdū ē. i. capitū noīna. s. singuli hoies i eade domo. Fuerūt aut̄ in sūma. dc. iij. milia q̄ngēti q̄nq̄ginta.

De excubiis circa tabernaculuz. Capitulū. II.

Recepit etiā do min⁹ vt sem p̄ poneret tabernaculū in medio castrorū. 7 filij israel p̄ gyrum excu barent p̄r turmas 7 cumeos. q̄d. p̄ eodez b̄ accipit̄. Turma. n. p̄pe. xxx. milia ē. Et d̄i cu neus q̄si cōueniens multitudo. Excuba re. n. largeb̄ accipit̄. Excubię etiā. p̄pe di

Multitudo d̄i cane us quasi councus. a con 7 vniendo.

ei. vigilę noctis. Ternę tribu p̄ q̄ttuor ptes tabnacli excubabāt ita tñ remoti. vt maxial i medio plateas haberēt. Eratq̄ ornat⁹ q̄li fori rerū venaliū. singulis i ordie p̄stitutis. Opifices etiā artiū in statiōib⁹ suis erāt. ita vt vbi cōpetentē edificatę castra eoz sūma viderēt. Judas itaq̄ isachar 7 gabulon castrametabāt ad oriētē. rubēlymed. 7 gad ad meridiē. effraim. b̄iam. manasse ad occidētē. dan. aser. 7 neptali ad aq̄lonē. In taberna culū 7 castra excubabāt lenitę i tabernaculis suis. p̄i q̄ozes tabnaclo q̄ castr̄. Et excu babāt sūt p̄ q̄ttuor plagas moyses 7 aarō cū suis ad oriētē. reliq̄ ab his. Caatbitę ad meridiē s̄ custodia eleazar filij aaron excu babāt. Filij aut̄ gersonitę ad occidētē. Merarite ad septentrionē. et erant vtriq̄ s̄ custodia ytarar.

De cōmutatiōe primogenito rum pro leuitis. Capitulū. III.

Eparauit sibi dñs tribū leui. p̄ p̄mogenitis quę tunc habebāt 7 iumēta leuitarū pro primo genitis iumentozū q̄si cōmutatiōe faciens cū p̄lo. Primogenita enī oia specialit̄ tūc erāt sua. q̄ cū occideret p̄mogenita egypti p̄p̄at p̄mogenitis eoz. 7 reseruaus ea sibi. Deiceps tñ p̄p̄t̄ i d̄ip̄sū oia p̄mogenita eoz. 7 sanctificauit sibi in p̄petuū. 7 maxime q̄ p̄mititę quozūlibet fructuū d̄ebentur dño. Pro his ḡ p̄mogenitis q̄ tunc habebant tulit sibi tribū leui 7 iumēta eoz. 7 p̄p̄s p̄mogenita illa habuit pro leuitis 7 iumētis eoz. Et ne duodenari⁹ numer⁹ tribuū m̄nueret. tribū manasse q̄si p̄ leuit̄ instituit effraim. 7 ioseph

De ar̄ maior videre tur numer⁹ leuitarū q̄ p̄migenitozū. et ita iniq̄ esset cōmutatiō. ait dñs ad moy sen. Numerā filios leui masculos ab vno mense 7 supra. Et cū numerati essent. inuēti sunt. xij. milia. Nota tñ q̄ si diligēt̄ attēdas i libro numeroz

Jacob enī i b̄ndictiōe filioz suo. p̄miserat filijs ioseph. q̄ vterq̄ factur⁹ esset tribum.

numerū eoz p̄ familias inuenies. xij. milia 7 trecentos. Dicit b̄bz. q̄. cc. erāt i eis p̄ mogēti. 7 ita iā erāt dñi. Iterū ait dñs ad moysen. Numerā p̄ mogētos masculos a mense vno 7 supra. Et inuēti sunt. xij. mil. cc. lxxij. Tulit at̄ moyses i p̄cio. cc. lxxij. q̄ superāt p̄ singla capita quinq̄ siclos ad mēsurā sanctuarij 7 dedit eos aarō 7 filijs suis in p̄ta x̄bū dñi.

De etate ministratiū i tabernacu lo et de differentia ministrozū.

Capitulū. IIII

Terūqz ait do min⁹ ad moysen. Numerā leuitas a. xxx. āno vsq̄ ad. l. vt seruiāt mibi in duo bus. b̄ in tabernaculo portādo 7 collocan do. senes emeriti in seruādo. Et cum nume rati essent. inuēti sūt viij. milia. d. lxx. Lxx

Des. a. xxx. āno vsq̄ ad. l. portabāt taber naculū. 7 colloca bāt ea q̄ attinebant. At qui erāt supra. l. emeriti dicebantur

Quia nō licebat ea q̄ erant vltra veluz nu da videri. ideo p̄mo intrabāt sacerdotes. et inuoluebāt arcam. p̄p̄ciatoriū. 7 chembin. Prius h̄o velū q̄d an̄ p̄ndebat. 7 post pal liū iaci nctinū 7 candelabzū aureū. altare et mensam cū vtensilib⁹ suis pallijs inuoluebāt. Tūc intrantes caatbitę. p̄xij. būenis oia b̄ inuoluta d̄ferebāt. Similit̄ 7 altare bolo causti cū vtensilib⁹ suis vt q̄busdā videtur. Gersonitę vt breuiter dicam⁹. d̄ponentes tectū tabernaculi. mollia ferebāt i carnibus sc̄z. cortinas. saga. pelles rubricatas 7 iaci ti nas. tentozū q̄d erat an̄ tabernaculū. corti nas q̄ atrij. 7 funes 7 vasa m̄sterij q̄ ad alta re ḡnēu p̄rinebāt. De altari bolocausti racy l̄ber a q̄ ferebat. D̄t tñ d̄ici. q̄. vasa ei⁹ fe

rebāt gersonite vt in libro habet. Ipsū al tare caatbitę. p̄xij. būenis ferebāt. De raritę h̄o vt breuiter dicam⁹ oia taberna culij 7 atrij que dura erant. tabulas. bases. vectes. colūnas. pa rillos. 7 ea ferebant curribus. Emeriti le nitę nō seruiebāt sic in ope. sed posito ta bernaclo sedebāt custodes.

De quodā mō reddēdi rēalie nā. Capitulū. V.

Hinc precipit dñs eijci p̄ man⁹ sacerdotum a ca stris leprosos. 7 semie flūētes. Et factū ē ita. Addidit q̄ dñs d̄ redditiōe aliēq̄. rei vt fierēt cū q̄nta pte ca pitis. S̄z q̄ i exodo videtur dicere cōtra rium. sc̄z vt in qua druplum redderetur ideo hucusq̄ distu limus. vt hic soluerimus. Et dicim⁹. q̄z alie nę rei possessio aliq̄n̄ fiebat p̄ negligentia. ali quando ignoranter. Dere subblata scienter i exodo d̄i q̄ restitua tur in quadruplus si perierat res. q̄ si extra bat in duplū. Si tibi legis. v. boues p̄ vno alia ē trāslatio fm̄ quosdā. 7 in q̄druplū ve rius dicat̄. ex h̄bis q̄achei p̄bat. De subblata p̄ignorantia agit b̄ vt reddat̄ caput. 7 q̄nta ps̄ d̄sup. vt d̄ re furtina si penit̄ latet. 7 fur p̄gnit̄ sp̄ d̄te p̄fiteat̄ 7 reddit. Si h̄o n̄ ess̄ q̄ recipet. redderet dño. 7 eēt sacerdot̄. Pro p̄cto vero furti vel negligentię fiebat aliq̄ oblatio fm̄ q̄ntitatē rei. Ioseph⁹ d̄ic̄. aurū 7 argētū reddi i duplū. iumēta i q̄druplum solū bouē i quintuplū. q̄z quāto possidetur

Lū q̄nta capitl̄ red. debat̄ illa res q̄ red. debat̄ cum q̄nta pte p̄c̄ij eiusdem.

Quia p̄sumit̄ res ex tata ad restituendū conseruata.

certis vtili. tanto amittit damnosius. De iudicio zelotipie. Cap. VI.

Didit quoque

Dñs de lege zelotipie. zelus pprie dicit amor viri in vxore. p q sustinere non potest vt alij miscat. vn vir dz zelotes. zelotipia ho qñq dz mechia 7 zelotip adulter. Solet q zelotipia dici sola suspitio adulterij. de q legit h ad huc modũ. Si spũs zelotipie pcitauerit virũ ptra vxorẽ suã q polluta e. h pbari nõ potest. vl q falsa suspitio ne ipetit. adducet eã ad sacerdotẽ. 7 offeret p ea allariũ faring boideace. qd e decima. ps sari nõ fudet oleũ. nec tbusi ponet. Sacerdos aut statuet eã corã dño. 7 ponet i manibz ei. i vase fictili aqs viuas 7 oblationẽ faring pugillũ cui. 7 tbus icendet sup altare. 7 mittet i aquã pauillũ pulueris de pamento tabernaculi. 7 nudabit caput eius scribetqz i mēbrana. vt dicit ioseph. dei vocabulũ. s tetragramatõ. Facietqz eã iurare q nil viro suo nocuerit. i his q sibi obijciũt. Q si h viro suo nõ sufficiet. h det sacerdos maledictiões etiã septas imēbrana 7 dicit. Si nõ es polluta de stro viri tboro. nõ te noceant aque iste amarissimę. Si aut declinasti a viro igredia. aque maledictę vntrez tuũ. 7 ipsũ tumescere faciãt 7 putrescat femur tuũ dextrũ. Et dicit mulier. Amē amē. Et tebebit sacerdos oēs mēbranz scripturã i aquis. 7 dabit ei bibere 7 tũc sacerdos tollet de manu ei sacrificiũ zelotipie. 7 elenabit illud corã dño. 7 ponet sup altare. Q si rea erit adulterij mulier. putrescet femur ei. et vterqz tumebit i hydropisim. nõ tñ stati h vl qz ad decem menses. Q si non polluta erit i noxia erit ei aqua imo sepe concipiet et pariet masculum mense decimo. Hę aque dicebantur suactę ppter nomen domini dilutũ i eis. 7 dicebãt maledictę ppter maledicta cõgesta i eis. 7 amarissimę ppter effectũ q qñdoqz sequebat. Hęc aut lex itroducta fuit ad duriciã cordis eoz sic pmissus est libellus repudiij. quia prompti erant ad effundendum sanguinem.

De sacrificiõia nazareozum. Capitulũ VII.

Docutus est do

minus ad moysen de lege nazareozum. Nazareus sonat fact. vl flores. vl germi nãs. Dicebãt qz nazaregi qdã q ex voto obligabãt se sacrificiõie vsqz ad certũ tẽp. vl iugiter vt samuel. 7 psecrabãt se dño. 7 qñ sebarabãt a cõmuni vita hominũ. sicut qz modo p annũ vl duos ex voto seruiti hõspitali hierlm. Sãctitat. eoz lex erat h. Omni tpe separationis suę nouacula nõ trãibat sup caput ei. vn forte qdã pingũt apostolos 7 christũ crinitos. nõ i re. h p factitate. Nichil qd i ebucare poterat bibeat. nõ edebãt aliqd qd eẽt ex vinea ab vna passa vsqz ad acinum. Ad nullã mortuũ ingrediebant. Q si mortu. 7 essz subito qspiã corã eo polluebatur caput cõsecrationis suę 7 ilico radebat caput suũ. 7 rursus die septimo offerebat pariturũ aut duos pullos columbarum quoz vnus sacerdos faciebat pro peccato. alterum in holocaustum. diesqz quos fecrat pro infectis erant. 7 voti sui sanctimoniam iteruz iciebat. Forte nõ pro quolibet mortuo. sed p occiso corã eo polluebatur quicquid fecit ppter sanctimonias. Completis aut dieb. voti sui. offerebat agnũ anniculuz in holocaustũ. ouem anniculam pro peccato. arietem hostiam pacificã. Et nota cũ ita simpliciter ponitur aries qz hẽbz. dicit ad minus duoz. añoz eũ debere esse. Canistrũ qz diũsoz panũ aqimoz exceptis bis que sponte offerebat iuxta perfectionẽ sãctitatis suę. q oblatio dicebat corban. i. mun. Et offerebat m. lxx. siclos si poterat vir. s. aut ad arbitriũ sacerdotis paup offerebat. Cũqz imolauerat hostias sacerdos nitu suo reddebat nazare. ad ostiũ tabernaculi. ponebatqz sacerdos crinẽ eius i ignẽ sacrificij. 7 sic ad cõmunẽ hominũ vitãz redire poterat.

De benedictione super populũ. Capitulũ VIII.

Terũ locutus e

Dñs ad moysen. Aarõ 7 filij ei. in uocabũt nomẽ meũ sup filios isrl. 7 ego benedicam eis. Hoc fit in omnibus sacramentis ecclesie. In uocabunt autem sic benedicat tibi do minus deus et custodiat te. det tibi pacẽ 7 ostẽdat tibi faciẽ suã. Quid factũ sit pmo mense scdi anni. cuz sit omissum hic explanabitur. In numeris in forma bñdictiõis huius ter ponit nomẽ dñi.

De oblatiõibus duodeci dierũ i dedicatiõẽ tabernaculi. Ca. IX.

Actũ est autem

in die qua vnxit moyses tabernaculum et sanctifi cavit illud. obtulerunt. xij. pncipes tribuũ in altaris strenuationem vt hẽbz. 7 habet. vj. plaustra tracta cũ. xij. tob. singuli bouem vnũ et bini plaustrum vnus. Et data sũt duo plaustra gersonit ad ferenda onera eoz. de quib. dixim. 7 qttuor sũt data meraritis. postea singuli singlis diebus obtulerũt vasa altari necessaria. Duo deciz eni diebus solẽntas dedicationis prelata est. Prima die obrulit naason de tribu iuda acetabulum argenteũ. xxx. siclorũ. Hẽbzus habet scutellaz pbialaz argete am. lxx. sicloz vtrũqz plenu sila. In pbiata tbus ponebat. Mortariolũ qz aureum. x. sicloz plenu incẽso. In h vase aromata terebantur. Hẽbzus habet coclear qz scz tbus i tburibulo ponebat. Bouẽ qz 7 arietẽ agnũ anniculũ in holocaustũ. hircũ qz p peccato 7 i sacrificio pacificozũ. bouẽ duos. arietes qñqz. hircos qñqz. agnos anniculos qñqz. Eiusdem modi vasa et eiusdẽ hostias obtulerunt alij pncipes quicqz die suo. 7 sic terminata est dedicatio. xij. dieb. Datet p recapitulatiõẽ hęc

dici. Octaua eni die mensis pmi. fm qd littera videt sonare inchoata e dedicatio. vij. eni dieb. pcedẽtibz eiusdẽ mensis consecrati sũt sacerdotes. 7 tabernaculũ inunctũ. h nõ. dũ dedicatũ. Si ho ita e. tũc psecratio sacerdotũ 7 dedicatio tabernaculi. pte latę sũt x. 7 ix. dieb. Itaqz nõ fecerũt pbase eo año suo. i. die. xiiij. Qd tñ generalia festa facepceptũ fuit eis a domino re simul. Non eni licebat duo generalia festa facere simul. Ideo quidaz dixerũt vt pcedimus vij. dies psecrationis sacerdotũ fuisse terminales pmi añi. 7 pma die scdi anni vnctũ tabernaculũ. xij. die finitam dedicationẽ. xiiij. die celebratũ pbase. Potest tñ dici hęc oblationẽ. xij. dierũ factã scdo mēse anni scdi nec p recapitulatiõẽ h dicit. Qd ho legit ea die inchoatã qua vnctũ est tabernaculũ eadẽ dicit p cõsimili. qz sicut. vij. die pmi mēsis vnctũ e tabnacu. ita 7. vij. die scdi mensis inchoata est hęc oblatio. 7 sic. vij. p. mis dieb. anni tertij sacerdotes 7 tabernaculum psecrata sunt.

De cõsecratiõẽ leuitarũ. Ca. X.

Terũ locutus e

Dñs ad moysen dicens. Tolle leuitas de medio filiorum israel et sanctificabis eos mihi. Itaqz fm pceptũ dñi leuitę pns aspersi aq lustrationis. rasifqz omnib. pilis carnis suę vbi nõ includũt capilli. lotis etiam i dumentis coram domino steterũt ad ostium tabernaculi. conuocata omni multitudine. ponentesqz manus suas sup eos filij israel obtulerunt eos aaron mun. dño. vt seruirent in ministerio eius. Obtulerũtqz leuitę boues duos. quorum alterũ fecit aaron p pctõ. alterũ in ho-

locustum. et sic seperti fuerunt dno a filijs israel. Exinde habuerunt i vsus suos ea q dñi erant. De decimis eni viuebant. et bis contenti erant. Sacerdotu ho etiã erant sacrificia. p mitiq. pmogenita. vota. His oib. vescebant cu domo sua mudi m. pter oblata p pctõ. qz sacerdotes soli peccata ppli comedebant. Decimã decimaz suaz dabat leuitiq. sumo sacerdoti. et de melioribus dabant. ideo sortem nõ habuerunt in terra. qd et meli. eis celserat. Tũc eni duodecimã pte tm bonoz terre haberet. nõ habebat decimam.

De his qui nõ possunt facere phasep primo mense vt faciant secũdo.

Capitulum. XI. **Locutus est dñs**

ad moysen. Anno secũdo mense primo. Sic plane determinat p recapitulatiõne b dicitur faciant filij israel phasē tẽpe suo. xiiij. die mēsis vsq. ad vesperũ. et fecerunt phasē. Erat autẽ qdam imundi super aia hois. i. sup hoies q dñi a nã. cui. cadauer q tetigerat nõ poterant facere phasē. Et dixerunt ad moysē Quare fraudamur ne valeamus offerre int filios israel. Forte indignantes. quia talis imundicia necessaria eqũq. Et cõsaluit moyses sup b dñm. Qui respondit ei. Homo de gẽte vĩa q fuerit imudus sup aia hois siue in via pcul faciat phasē mēse scdo xiiij. die. oẽz ritũ phasē obfũas. Si ho sine hmõi causis. tpe suo nõ fecerit phasē. eximibit aia ei. d. ppls suis. Peregrin. q ad uena. si fuerit apud vos faciet phasē dñi. Si qrat. si iterũ i mēse scdo. ppẽ imudicia nõ possit facere phasē. qd facerat. Põr dicit. qz tertio faceret. qz qd i vno dictũ e. sicut dat

Quasi. d. per b qd ibi dñi scdo. pty q istud. s. faciãt filij isrl phasē. zc. d. p re capitulatões. Debs eni pns dictũ fuisse. cũ pns factũ sit i mēse scdo ante oblatiõne pncipũ. q sup posita est.

A meliori pte totuz hoies significat. s. p aiaz qd e frequẽs i sacra pagina.

in alijs itelligi. Vel forte si deinceps eo ano non faceret. nõ peccaret.

De tubis argenteis et imõ clãge di in eis. **Capitulum XII**

Iterũ locutus

est dñs ad moysen. Facti tibi duas tubas argenteas ductiles. qbus puocab multitudine. Has duas tubas habebat i qtuor vsus ad puocadã multitudinẽ ad mouẽda castra. ad bella. ad festa. Et erat vt dicit ioseph. tuba fistula caratoria. pene magnitudine cubiti. calamo capaxior. pbes i pncipio latitudine q pueniat ori ad susceptiõne nõ spũs. q bebraice d. afora. In puocatiõne ho multitudinis aliq erat diuisas. ad puocadũ oẽz pplm. Ultraq. simul clãgebant simplicit. Ad puocadũ solos pncipes semel clãgebant. Qd dupliciter itelligit. i. vna rãtz vsq. vno impulsu. Etiã vt addit ioseph. semel clãgebant. si pnceps pplm suũ qsq. i ecclesia puocare volebat. vel moyses pplm p ecclias. Ad castra ho mouẽda nõ simplicit. s. cõcise et plij. tubis clãgebant. Et i pmo sonitu mouebat castra. tres tribus q erant ad oriẽ in secudo quẽ ad meridiem. i tertio quẽ ad occidentem. in quarto quẽ ad aquilonem. Mod. ho clãgedi i bellis nõ distiguit. qz forte sic apud alias natiões fiebat apud eos. Quando etiã habebat solenne epulũ. et dies festos. et kalẽdas clãgebant. s. nõ est de terminatus mod. Sacerdotes autẽ clãgebant.

Derecessit israel a mote synai. **Capitulum XIII.**

Ano secundo.

in mēse scdo. xx. die mensis. eleuata est nubes de tabernaculo fedis. et pfecti sũt de monte dñi viã triũ dierũ. Dicunt hebrzi q arca pcedebat eos tribus diebus super quã nube stante quasi ad certũ locũ conueniebãt paulatim. qdã cit. qdã tard. Sime li. e. vt d. b itinere tm dicam. qn egressi sũt de mote synai. et pcel. sit eos nubes. nec qui

Uen. e. i. q. m. vt dicamus qn egressi sũt de syna tantũ eos p

euit p tres dies et non cessisse nubem. An statim murmurauerunt p labore itineris. qz nec noctibus castra posuerũt. et tũc recubuit nubes i solitudine pbarã. i. pma mansione quã fecerunt i pbaran. Est eni pbaramaria solitudo quaz nõ saraceni i habitãt. Quia ergo ano pmo. mēse tũo. pma die mēsis. uenit ad mote dñi. et ab eodem egressi sunt ano scdo. xx. die mensis scdi. patet q in hac mansiõne q. et. xij. fuit. fere sederunt per annũ. Et dicit hieronymus. qz p annum et qtuor dies ibi fuerit. Qd difficilimũ e in uenire. nisi forte fuerit ann. embolismalis. Põr tũ dicit qz eadẽ die q legẽ acceperat. reuoluto anno naturali recesserunt. Cũ ergo uenissent pridie kal. iunij ad mote et qrtã die iunij legẽ receperunt. si eadem die. iij. reuoluta anno recesserunt. patet qz qtuor diebus et anno sederunt ad mote. et ita tertio mēse ani legitimi. die qrtõ recesserunt. Tũ nibilomin. uerũ. qz scdo mēse anni secũdi. xx. die egressi sũt. Tripliter eni accipit. an. ab eis pter naturalẽ. Annus vsualis a ianuario quẽ habent cõmunes nobiscũ in ptractib. suis. et negocijs cõmunib. agentib. Quoto at mēse huius anni. qta die egressi sunt nõ legit.

Solaris ann. superat lunarẽ. x. diebus qbo collectis pstituitur vna lunatio per xxx. dies. vsq. etiã. p. xx. ix. dies q sup sũt reuati. et ann. q euenit illa lunatio d. embolismalis. aliq. dicitur cõmunef. Cõtingit autẽ aliq. duos cõmunes interponi embolismali. aliq. vnum fm q vn. rãtũ bis i decẽ nouali siclo euenit. Inde ergo q dixit hieronymus. nisi fuerit embolismalis annus. Impossibile est q p annũ naturalẽ et qtuor dies fuerit ibi. i. die a pasca sũt egressi. qz nõ q dies pasce idẽ e ani pcedentis et sequẽtis. et nõ qz pcurrit pasca annuũ et annotinũ. Similit. nõ qz idẽ e dies. l. Qd ergo ab eo die q lex data e reuoluto ano naturali sunt egressi. s. cũ uenisset ad mote pma luna iunij reuoluitis lunatõib. vsq. ad pma lunã iunij. qrtã eiusdẽ luna s. egressi

Est et apud eos an. le si q. e. qn. q. gesima die gitim. q. vtũ. in legi a. xiiij. luna aplis. timis q agũt. In b. vt dixim. tertio mēse et die qrtõ egressi sũt. Est et apud eos an. emergẽs. In memoriã eni liberatõis iug. cõperit. an. os suos numerare ab e. ita d. egypto. sic grecia pma olimpia de romani ab vite pdita. chustiani ab h. carnatiõ. de to mini. et bui. ani scdo mēse. xx. die egressi sũt. Jã eni an. a pbale vsq. i pbale vn. trãsierat. et d. scdo a pbale. s. vsq. i pbale fluxerat. l. dies. Ergo mēsis vn. xxx. diez fluxerat. et secũd. iã fecerat viginti dies. Hec autẽ an. o. diffictio i multis locis necessaria e. In hac mansiõne media ps. xodi. et tor. leuiti. et numeroy. pcepta nõ modica descripta sũt. Nota q. q. duplex e. an. legitim. emergẽs. vsualis. et natural. Ann. legitim. bui. ani tertio mēse iunio. et qrtã die eiusdẽ mensis egressi sũt. Jã cõputa a kal. i. kal. Annus emergẽs bui. ani scdo mēse. s. xxx. die eiusdẽ q. e. qrtã dies iunij. exierũt. Jã a pbale i pbale computa. Prius accipe. xv. dies pmi mensis et iunge cum. xiiij. diebus maq. sequentis. Ecce habes pmi mensẽ secũdi anni. Itẽ accipe. xvj. dies q remanẽt de maio. et iuge cũ qtuor diebus iunij. et habebis. xxx. dies secũdi mēsis a pbale. Et ita uera erit vtraq. cõputatio ani. s. legitimi et emergẽtis. sic in textu l. e. cõtinet. Ann. vsualis iste incipit a la nu. et hũc habet hebrzi nobiscũ cõmunẽ i negocijs suis. Ann. naturalis. bui. mēse tũo luna. iij. q. e. l. dies. a. xiiij. luna aplis recesserunt. Dupit autẽ moyses secũ obal. alias obad frẽz vxoris suz q nouerat i qbo locis p. tẽtrũ castra cõmode poni poterat. pmittens ei de optimis q traderet eis dñs. Sane cũ eleuabat arca dicebat moyses. Surge dñe et disspice i inimici tui. et fugiat q oderũt te a facie tua. Cũ autẽ deponeret aiebat. Reuete dñe ad multitudinẽ filioz exercitus israel.

De electiõne septuagita seniozũ. **Capitulum XIII.**

Rũ e aut mur

mur ppli p dñm uolentis p labore.

Et accē^o ignis i ira dñi venozavit extremā
 ptem castrorū. illos scilz q̄ retro longe erant
 Drauitq̄ moyses ad dñm. 7 absorptus est
 ignis. Vocavitq̄ nomē loci illi? icensio. tñ
 nō fuit s̄ māsiōis nomē. In eadē quoq̄ mā
 sione vulg^o pmiscuū q̄ quod ascēderat cū eis
 id ē hui 7 acille egyptij. 7 multi d̄ isrl p̄ter
 cū eis flagrabāt desiderio carniū. Carniam
 noie nō solas carnes. s̄ alioz cito 7 etiā ab
 undātiā itelligim^o. An nec iherela eoz de
 carnibz legit. cū dixerūt. Recordam̄ pisciuz
 q̄s comedebam^o grat̄ i egypto. i mētē veni
 unt nob̄ cucumeres. 7 pepones. porriq̄ 7 ce
 per 7 allia. aīa nra arida ē. nihil vident oculi
 nri nisi māna. Audiuitq̄ moyses p̄p̄m flet
 ū. 7 itollerabil̄ res visa ē ei. q̄ 7 ab eo d̄cas
 p̄tebāt. Et ait ad dñm. Cur ip̄soluisti p̄p̄i
 bni^o p̄odus sup̄ me. Quā d̄ ego p̄cepi 7 ge
 nuī mltitudinē oēz hāc. Obsecro aut aliter
 p̄uideas. aut iterficias me. Cui dñs. Lon
 grega mihi. lxx viros de senioribz isrl q̄s me
 liozes nosti ad ostiū tabernaculi. 7 auferā de
 spiritu tuo. tradāq̄ eis. vt iustitēt tecū on^o
 p̄p̄i. 7 p̄lo dices. Eras dato vobis carnes
 vsq̄ ad mēsem dierū. i. q̄ sufficiēt ad mēsem
 etiā vsq̄ ad nauseas. Et dicit̄ large nausea
 p̄ vomitū. Diopzie ē enī vomit^o ille q̄ exci
 tat fetore sētine. Ablatio quidam spiritus
 moysi. 7 traditio alijs. nō ē itelligēda d̄ini
 sio spūs eius p̄ ptes. v̄l iminatio. s̄ illumina
 tio aliorum ad regendū populū. per eandēz
 specialem gratiam per quā 7 moyses illumi
 natus erat. sicut de igne vnus lucernę mul
 te illuminantur sine sui diminutione. Ele
 ctos itaq̄. lxx viros duxit moyses ad ostiū
 tabernaculi p̄ter duos qui in castris re
 manserant non ex cōtemptu. sed quia repu
 tabant se indignos. quoz vnus vocaba
 tur beldad. 7 alter meldad. 7 erant vt aiunt
 bebzci. fratres moysi ex matre. sed non ex pa
 tre. Descenditq̄ do
 minus per nubem et
 requieuit spiritus in
 eis qui stabant cum
 moyse. 7 p̄betabant
 Sz 7 duo qui remā
 serant in castris. p̄be

Hieronymus dicit
 sup̄ paralipomenon
 non ex patre sed ex
 matre. quia post le
 gem acceptam am
 ram mādante moy

tanerunt. nec postea
 siluerūt. id est. semp
 deinceps vocati sūt
 prop̄ete. Et redijt
 moyses cum illis ad
 castra

dici lex accepta a moyse per cognitionez in
 spū mltō an tpe ānos. q̄ p̄ d̄atiōez forsan p̄
 xxx. vel. xl. Et ita isti duo potuerunt conu
 merari inter. lxx.

De datione carniū. et ira dei su
 pereos. Capitulum. xv

Ent^o vero egre

diens a dño arreptas p̄cepto eius
 trans mare in insulis orrigis. coturnices
 detulit in castra per circūitum castrorū. iti
 nere diei vnus volabante q̄a terra altitu
 dine duozū cubitorum. Surgensq̄ popu
 lus congregauit sibi coturnices duobus
 dieb^o. 7 siccauit eas. Qui parum. x. choros
 habuit. Fuerunt hęc coturnices vt tradant
 non modicę quę apud nos sunt. sed ille ma
 iozes quę regię aues dicuntur. quas curle
 ios a currendo vocamus. Rōndum refe
 cerat cibus. 7 furor domini percussit popu
 lum plaga magna nimis. Modus vero
 plage non determinatur hic. sed in psalmi
 videtur q̄ fuerit ignis. Sepultusq̄ est ibi po
 pulus qui carnes desiderauerat. Unde 7 lo
 cus ille vocatus est cabzoth. alias cabaio
 th. quod sonat desiderium sepulture. v̄l se
 pulcra concupiscentię.

De plaga marię et causa lepię.
 Capitulum. xvi.

Gressi aut̄ de se

pulcris concupiscentię venerunt
 in asseroth. ibiq̄ iurgati sunt maria et aa
 ron contra moysen. propter vxorem eius
 ethiopiā. quasi rixantes cum eo. impro
 perauerunt ei q̄ reginam ethiopię in vxorē
 duxerat. vel ductā dimiserat. vel potius p̄
 pter vxorem eius sephozam. quę rixata fue
 rat contra mariā. Madianite enim quon

dam vocati sunt ethiopes. vt legit̄ in para
 lipomenon. 7 indignando dixerunt. Nonne
 7 nobis sicut 7 moysi locut^o est domin^o. Ac
 si dicerent. Quare vult moyses p̄cesse no
 bis. quia locut^o ē ei dominus. Et iratus do
 minus dixit eis. Egredimini vos tres tāms
 ad tabernaculum. Cūq̄ starent ibi. descen
 dit dñs in colūna nubis. Vocansq̄ aarō
 7 mariam ait. Si quis fuerit p̄beta inter
 vos. loquar ei in visione. vel per somnium.
 vel per enigmata. v̄l p̄ figuras. Seruo vero
 meo moysi qui in omni domo mea fidelissi
 mus ē. ore ad os loquor. vt qd̄ ergo tem
 p̄stis vos ei quasi parificantes. Et recessit
 nubes. et ecce apparuit maria leprosa. Et
 ait aaron ad moysen. Obsecro dñe. ne im
 ponas nobis hoc peccatū. Drauitq̄ moyses
 ad dominū. Deus obsecro sana eā. Cui do
 minus. Si pater eius spuisset in faciem ei^o.
 nonne debuerat saltem septem dierum ru
 bore cōfundi. Separatur septē diebus ex
 tra castra. q. d. Si pater eius vilificasset eā
 pro aliquo crimine suo. nonne deberet aliq̄
 tempore recūdari. Exclusa itaq̄ est ma
 ria extra castra septē diebus. nec populus
 motus est donec reuocata est.

De duodecim exploratoribus
 Capitulum. xvii.

Gressus autez

p̄pls de asseroth. fixit tentoria i de
 sero p̄baran. Non est p̄baran nomem mā
 sionis sed solitudinis plures māsiones cō
 tinentis. vt in cathalogo mansionum mā
 nifestabitur. Omnes enim continet mansi
 ones ab asseroth. q̄ fuit. xiiij. vsq̄ ad asion
 gaber. quę fuit. xxiiij. p̄ quas omnes transi
 erant in anno secun
 do. De asiongaber
 misit moyses ex p̄p̄
 cepto domini. xij. vi
 ros singulos de sin
 gulis tribubz. q̄ con
 siderarēt terrā quaz
 possessuri erāt. quo
 rū p̄cipui fuerūt ca

Hęc sunt nomia. xij.
 exploratorum quos
 misit moyses. De tri
 bu rubē semmaa. de
 tribu simeō salpba
 at. de tribu iuda ca
 leph d̄ tribu isachar
 igal. de tribu effraiz

leph fili^o iephone d̄
 iuda. 7 osee fili^o nun
 de effraim. Vocauit
 q̄s moyses osee iosue
 bic erat mister moy
 si. Unde quidam di
 cūt id quod supra di
 ctū est iosue p̄ antici
 pationē dictū esse. q̄
 nūc p̄mo impositum
 est ei s̄ nomen. Do
 test etiā dici. q̄ moy
 ses curā 7 salutē alio
 rum. xj. cōmisit illi. Cūq̄ vocaret iosue v̄l
 osee q̄ noia saluatorē sonāt. tūc p̄mo ei hęc
 nomina appropriauit. cum saluatorē alioz
 instituit. P̄cepitq̄ eis moyses. vt p̄side
 rarēt q̄tatē terrę 7 hominū 7 v̄biū. 7 affer
 rent de fructibus terrę. Eratq̄ tempus qm̄
 p̄coq̄ v̄ḡ comedī possūt. Qui ascendētes
 explorauerūt terram. 7 venientes in bebrō
 viderūt tres viros de genere enach v̄l ena
 cbim. id est. de semine gigāteoz. quales etiā
 viderant i thanai ciuitate egypti. q̄ 7 a tha
 nai titanes dicti sunt. Fuit aut̄ bebron. vij.
 annis edificata ante v̄bem thanaim. vnde
 7 ab bebron semen gigantium in egyptum
 descendisse creditur. Descendentēz vsq̄
 ad vallem v̄berimaz et torentem. tulerunt
 de maligranatis 7 deficiis loci illius. Pal
 mitem quoq̄ cum
 vua absiderūt. quē
 p̄p̄ magnitudine tu
 lerunt in recte duo
 fructus.
 viri. Ob hoc appella
 tus ē loc^o ille neelescor. i. botri torens.

De murmure populi pro quo
 per. xl. annos in deserto perierūt
 Capitulum. xviii.

Euerisq̄ post

dies. xl. venerunt ad populum su
 um in cades. de. xxxij. enim mansione inte
 rim egressus erat populus. et morabatur in
 xxxij. Tamen quidam tradunt. q̄ de cades
 missi sunt exploratores. 7 ibi eos expectauit

pple. Hanc mansionē vocat ioseph⁹ dual
 lem iuxta chanango
 rā terminos existen
 tē ad habitandum
 difficilem. et commē
 dātes viri terrā quā
 viderant addiderūt
 Sed cultores fortis
 simos hz vites grā
 des et murata stir
 pem enach vidimus
 ibi. q̄b⁹ nos cōparati
 q̄si locustę videbam⁹
 deuoat habitatores
 suos. q̄d sic exponit
 hebrę. Terra iirma
 est. nec habere dūti
 us viuares homies
 potest. vel qz nulli
 gēti licebat diu ī ea habitare. ppter frequē
 tes ipugnationes supuenientū. An p̄pba
 cū securitatē p̄manēdi illi terrę pollicet. hoc
 opprobriū ab ea auferēdū dicit. q̄d nō vo
 cabit terra cultores suos deuorās. Potest
 tñ 7 ī cōmēdationē terrę dici. q̄ adeo bona
 sit. vt null⁹ ex ea pegrinari velit. s̄ q̄ ī ea na
 scit. mouit in eades. Igitur audies hec ois
 turba fleuit dicens. Atinā mortui essemus
 in egypto. Nōne meli⁹ est reuerti in egyptū
 q̄ cadam⁹ gladio. 7 vtroz 7 liberi tradant⁹
 captiui. Constituamus nobis duces aliu⁹
 q̄ moysen 7 reuertamur ī egyptū. At vero
 ioseph 7 caleph sciderūt vestimenta sua dicē
 tes. Nolite rebelles eē p̄ dñm. i. eum mēda
 cem in p̄misso iudicare. qz sicut panē popu
 lum terrę hui⁹ deuorabimus. Cūqz clama
 rent in eos alij decē q̄ terruerant populus. 7
 ois multitudo lapidibz vellet eos opprime
 re. apparuit glia dñi super tectuz s̄deris. 7
 ait dñs ad moysen. Quousqz nō credet mi
 hi popul⁹ hic. Feriā eos 7 faciā te in gentes
 magnā. Qui moyses. obsecro dñe ne fiat
 ne forte insultent t̄ egyptij. 7 dicāt. Nō po
 tuit pplm inducere in terrā quā p̄miserat.
 Qui dñs. Juxta verbū tuū dimisi Attamē
 viuo ego. null⁹ eoz q̄ viderūt signa q̄ feci

In terra p̄missionis
 habitabant. vñ ppli
 quoz vn⁹ erat cha
 nangus.

Sicut nos cui inui
 dem⁹ laudibz ei⁹ cū
 aduersatione vitia
 subnectimus.

Terra quā lastrauim⁹
 Aduerte triplices ei⁹
 expositionem. q̄d di
 ctū ē trā quā lastra
 uinus. d. b. f.

egypto numerati. s. a. p̄. ānis 7 supra. 7 iā
 p̄. vices. i. multociēs temptauerūt me. v.
 debit terrā pro qua
 intravit patribus eoz
 p̄ter ioseph et caleph.
 Quoniam autē ama
 lechites 7 chanang.
 us habitant iuxta vos. ne superueniāt mo
 nete cras castra. 7 redite in solitudinē. Jux
 numeruz. xl. dierum
 quibz terrā cōsidera
 stis quadraginta an
 nis recipietis iniqui
 tates viās. Locutus
 qz est moyses omnia
 verba hec ad eos. et
 luxit popul⁹ nimis. Et ecce mane surgentes
 dixerūt ad moysen. Peccauim⁹ desperātes
 parati sum⁹ ascendere ad locū quem p̄omi
 sit dñs. Et moyses ad eos. Nolite ascende
 re. nō enī dñs vobiscū ē. At illi cōtenebrati.
 sine deo scz posse vincere putātes ascēderūt
 arcā cū moyle 7 leuitis remanente in castris
 Persecutusqz est eos amalechites 7 chana
 ng. p̄cuties vsqz ad locū q̄ ob b̄ vocat⁹ ē hoz
 ma. i. anathema. 7 redierūt ad solitudinem
 De lapidatiōe colligētis ligna ī
 sabbato. Capitulum. XIX
Actū ē autē cuz
 essent in solitudine inuenerunt ho
 minem colligentes ligna in sabbato. quem
 reclusit moyses donec consuleret dominuz.
 De quo dixit dominus. Moriatur homo
 iste extra castra. lapidibus obmatur. Et fa
 ctum est ita. Quidam putant hūc fuisse sal
 p̄baat. quia 7 filij eius postea dixerūt. Pa
 ter noster in deserto in peccato suo mortu⁹
 est. Ibi dem etiā p̄cepit eis dominus. vt
 per quattuor angulos palliozum fimbrias
 ponerēt iacictinas. ob recordationē etiā mi
 nimoz p̄ceptoz dñi obseruādā. Has ma
 gnificauerūt p̄barisei utātū. vt etiā spinas
 in eis ligarēt. vt frequēti eaz punitiōe ad
 memoriā iugem p̄ceptorū domini excitare
 tur. Quadratis tūc in d̄gi vtebatur pallijs.

et adhuc in angul⁹ vestī q̄drate ī synagogis
 suis habēt fimbrias iacictinas ob recordati
 onē legē datę de celo. Hoc autē faciebāt vt
 a ceteri⁹ gētibz etiā habitu discernerent.
 Desistate chore dathan et abi
 ron et plaga eozū. Ca. XX.
Ece autē chore
 fili⁹ isuar fr̄is
 arā cū vidisset fratruē.
 les suos honoratos. al
 tez sacerdotio. alteruz
 ducatu ppli inuidit. et
 murmurās p̄ moysen 7
 aarō. cōplices secū ha
 buit ducētos. l. d. leuitis
 maioribz q̄ etiā dignos
 sacerdotio p̄ferēbat. ad
 iūxeratqz sibi dathan 7
 abirō potētiores rubeni
 tarū. q̄b⁹ p̄ncipatū ppli
 deberi dicebat. qz fuerāt
 de ruben p̄genito. Quibz moyses ait. Tol
 lat vnusqz vestrū thuribulū suuz. 7 cras
 bauisto igne supponat thimiamā. et aaron
 vobiscū 7 quē elegerit dñs ipse sit sanctus
 Misit q̄ moyses mane. vt vocaret dathā et
 abirō q̄ dixerūt. Nō veniem⁹. Et puocata
 oī mltitudine dixit moyses ad chore 7 ducē
 tos q̄nq̄gita. Tollite thuribula viā. 7 poni
 te thimiamā sup ea et state corā dño. Illis
 autē sic stātibz moyses descēdit cū senioribz
 ppli ad dathā 7 abirō vt eos vocaret. Nā. 7
 abirō vt dicit iosephus ex p̄te leuita erat. Illi
 autē stabāt cuz vxozibz 7 liber⁹. 7 oī frequētia
 domus suę ī introitu papilionū suaz. para
 ti potius ad resistēdū. si viam inferre vellet
 moyses q̄ ad obediēdū. Quod vidēs moy
 ses orauit ad dñm. vt insolita morte perirēt
 7 sic planū fieret qz dñs ipsū miserat. Quo
 orāte 7 flente. tremuit terra. expanitqz ppl̄s
 grādi strepitu p̄ illoz tabernacula excitato
 7 scissa ē terra sub pedibz eozū. 7 aperies os
 suum deuorauit eos cū oī substantia eozuz
 7 descēderūt viuī ī infernū. i. in patulū terre
 biatū. Et reducta ē trā q̄si nihil boz factuz

eē videret. Sz 7 ignis egress⁹ de thuribulū
 chore 7 p̄cilij ei⁹. tāq̄ q̄nt⁹ nec de terra. plat⁹
 vt p̄cursiōe fulminū aut violētia spiritū
 vilus ē vnq̄z exire. 7 deuorauit eos aaron
 stāte illo. Tulitqz eleas car thuribula eozū
 ex p̄cepto dñi igne bucillusqz displo. et ea
 p̄duxit ī laminas. formāsqz ex eis corozū.
 las aureas affuit eas altari. gneo ad cōmo
 nedū filios isrl̄. ne q̄s nisi d̄ semie aarō acce
 deret ad offerēdū icēlū dño. ne silia patere
 tur. Tñ 7 sic fabricatez erāt qz 7 ibi stabāt
 ad decorem.
 De crustiōe populi extincta per
 aaron. Capi. XXI.
Terū sequenti
 die murmurauit ois multitudo p̄
 moysen et aaron dicens. Vos interfecistis
 populū dñi. Cūqz
 vellēt eos obruere la
 pidibz fugierunt ad
 tabernaculū. 7 ope
 ruit eos nubes. appa
 ruitqz gloria dñi. Et
 egressus ignis a dño
 deuorauit pplm. Dixitqz moyses ad aaron
 Tolle thuribulū. 7 bauisto igne d̄ altari. po
 nensqz thimiamā perge cito ad pplm. vt ro
 ges. p̄ eis. Accelerāsqz aarō cū thuribulo. et
 stans int̄ viuos 7 mortuos. orauit dñm. et
 plaga cessauit. Fuerunt autem p̄culli ex eis
 xiiij. milia et septuaginta.
 De virga aaron que nocte vna
 floruit et frōduit et peperit nucē
 Capitulum. XXII.
Tramē nōdus
 cessauerat tumult⁹ super sacerdo
 tio aaron. Dicebant enī. quia 7 si non p̄di
 ctos leuitas elegerit dominus. poterat esse
 qz aliqui de aliqua reliquarum tribuz di
 gni essent sacerdotio. et forte de omnibus
 tribubz aliquot vellet dominus habere
 sacerdotes. ne tanta misterij dignitas vni
 dñi 7 tam paucis crederetur ministris. Ac
 cusabantqz moysen de deserti inopia. co qz

Nota qz isuar 7 a
 ram fr̄es erāt. qz
 al⁹ isuar qz p̄ge
 nit⁹ erat. vilū fuit
 filio ei⁹. s. chore qz
 ipse pot⁹ haberet
 sumū sacerdotiū
 q̄ moyses fili⁹ a.
 rā 7 b̄ idē voluit
 p̄suadē dathā 7
 abirō d̄ dignita
 te ducat⁹ qz poti
 orel erāt ruben.

Signo p̄misso cōfir
 matū fuit sacerdoti
 um aaron. Adhuc
 du osequūt. qz alte
 rū hic supponit.

eorz negociaret in opia vt semp ei videret egere auxilio. Tulit g moyses ex pcepto dñi virgas xij pncipiū. Scripsit i vna qz no men tribu suę vl po t pncipis. Scripsit aut i virga aarō no mē leui. 7 pter has.

Dicebat moysen spō te eos p desertuz du xisse vt ipsi suo ege rent auxilio.

xij. supsit vna seorsū cūctas familias cōtinē tē. i qz pbaret vtz de oibz tribubz vellet de habere sacerdotes. In numerz tñ legit nō fu isse xgas nisi. xij. Qd itelligēdū ēd singla ribz. accepta gnali. Quas cū posuisset i ta bernaculo corā dño. scquēti die egressus in uenit germinasse virgā aarō. 7 folijs dilata tis amigdala ptulisse. Sane hic tertio deo ordinare aarō sacerdotiū firmissime posse dit. Rā 7 i signū rebellū pcepit dñs virgā aaron seruari in tabernaculo in posterū.

Dereditu in cades i quadrage simo anno. Capitulū. XXIII.

Merūt itaqz fi

lij isrl lōgo tpe i solitudine. multo sederūt tpe in cadesbarne. et diu circūserūt mōtem seir. 7 redierūt fere vsqz ad mare ru bzum. 7 circa fines synai. Et pstrata sūt ca dauera eorum in deserto. Tandē post mul tos latozes et annos. xxxviij. redierūt ad ca des vnde miserant exploratozes. vel in qua redierūt ad eos vt di

ctū ē que ē i deserto Syn de qz agit. vl syn. nec illud ē deser ē cades vl in eo ē ca tum ad qd vnerūt des. Unde dī syn in viij. mānsiones. vt dic quo cades. zc.

hieroniy. Prior eniz scribit syn p lamech. 7 in p̄tar rubo vl odiū Syn xō in q cades. vel q ē cades. scribit p sade. 7 itēptat mandatu. vel sancta. et ē vt qdaz volūt ps deserti pbaran. In fine igil xxx. anni a finibz synai vnerūt i cades. xj. diebz. 7 potuit esse qtm irent. xj. diebz cōci to gradu quātū inerat. xj. mansionibz tar do. vel per aliam viam. Redierūt ergo filij israel. xl. anno mense pmo in desertuz syn et māsit populz i deserto cades. Et sic. xlij. mā

siōes filioz isrl. qbz legūt pfecti ab egypto vsqz ad campestria moab iuxta iordanē. tri bus tantum annis completz fuerunt. xij. ab egypto vsqz ad mōtē sinai. āno p̄. xij. die mēsis pmi. vsqz ad diē p̄mā mēsis tertij. De inde āno scdo. xx. die mēsis pmi. pfecti a sy nai vsqz ad cades. x. mansiones. 7 vnam ex pleuerunt infra annum secundum. Tamē quoto spatio anni nō

est determinatum si cut in pmo p. xxxviij. annos post errantes et pstrati. xl. anno re dierūt ad eandez ca des. Eo anno reliq̄ ix. mansiones tran s egerūt. Q si inuene ris. x. bui? anni fuisse mānsiones. scito q int has iterum numeratur cades repetita.

Demortemarię et aquis contra dictionis. Capitulū. XXIII.

Orna est autez

maria in cades. dñ. xl. vt dicit iose phus cōplestet annū. ex quo egyptum dere liquit. in initio mensis xandici. qui et nisan fm lunam. Et sepelierunt eam in montem qui vocatur syn. Trāfactisqz. xxx. diebz fle tus. moyses populuz purgavit hoc modo. Titulam trimā totam rubeam extra castra cōbussit. Et psequitur hic ioseph? ordinē cinerum lustrationis. quem dominus teci ma die mensis septimi fieri pcepit. 7 vide tur velle nunc pmo combustionem hmōia moyle factā. Unde etiāz subdit: Hoc etiāz venturos seruare pcepit. 7 potuit esse qm. pediti hucusqz distulerunt. quia nec pasca interim celebrasse leguntur. Cum aut intra uerunt terrā pmissam fm pcepta dñi. le gitima sua profecuti sunt. Etā hic dicit iosephus. anteqz redissent in cades eos vnif se ad tenninos ydumez. et misisse nuncios ad edom pro libertate transit p terram suā Quod cum prohibuisset. moyses i de recessit p desertuz iter faciens. Historia numeri dicit post mortē marię misisse isrl ad edom

Quasi diceret nē ē ita distinctū in mā sionibz scōi āni quā tū tpe flueret inter vnā māsiōē 7 aliā sicut in mansionibz primi anni.

Dec est liquidū vtz Iste edom frater ia ioseph? p anticipati cob fuit. onem. an liber numeri

p recapitulationē b dixerit. Nos xō sequē tes ordinē historię dicim? q mortua maria indignit ppsaq. facta seditione p moysen 7 aaron i p̄lo. ozauerūt āto ad dñm. Qui bus dñs ait: Tolle virgā 7 pgrega pps ad petrā. Et pcussa dabit vob aquā. Atqz vir ga q frōduerat an alia vsus ē moyses. b est dubiū. Et tñ qz i numerz legit. virga q erat i p̄spectu dñi. videt fuisse virgā q erat in ar ca. Et pgregata multitudie an petrā. dixit moyses: Audite rebelles 7 increduli. Nūqd de petra hac poterim? aquā vobis egerē? Hic aut cū i alijs egissent moyses 7 aarō si ducialit turbati p̄lo murmurāte diffident egerūt. qd dño manifestate pgnitū ē. Non enī ex ope eoz aliq. vl xō b p̄pēdi potuis set. nisi forte qz moyses qsi dubitans dixit: Nūqd poterim? zc. qz inde sensus affirma tiōis poterat dici. qsi poterim? vl negatiōis qsi nō poterim? Cū g pcussisset pus virga silicē. qz desperauerat nō manauerūt aque. Scdo xō ictu egressē sūt ita largissime. vt biberet pps et iumēta. Et dixit dñs moysi 7 aaron. Quia nō credidistis mibi. nō intro duceat ppos vos in terrā eoz. Hęc ē aq cō traditiōis. qz etiā electi desperauerūt d p missis 7 potētia dei. qsi p̄dicētes pmittēti.

De circūitu idumez. Ca. XXV.

Ist moyses nū

in cios de cades ad regem edom di centes. Frater tu? iacob mādauit tibi hęc Obsecro vt liceat nobis trāsire p terrā tuā Nō ibim? p loca culta. via publica gradie mur. nō declinabim? neqz ad dexteram. nec ad sinistra. Si biberim? aqs tuas. qd iustū erit vobim? Et respondit: Non trāsibitis p me. Timēs tñ ne trāsirēt. egress? ē obuiā in manu forti. Quāobzē diuertit ab eo isra el. maxime qz de p̄ceperat ei: Non pugna b aduersus fratē tuū. Circūiuitqz idumeā. egrediensqz de cades. 7 incedēs p desertuz arabie. pertransiensqz archim metropolim

arabū que nunc petra dicitur venit ad mō tem boz qui est in finibz terrę edom.

Demorteaaron. Ca. XXVI.

Bilocut? ē do

minus ad moysen. Pergat ique aaron ad p̄lm suum. Nō intrabit terram pmissiōis. eo q incredul? fuit ori meo. Tol le aaron 7 filiū eius cū eo. 7 duces eos corā omni p̄lo sup montē boz. Cū nūdauer? pa trē stola pontificali. indues ea eleazarū. cui pontificatus accessit p etatē. p̄mogenito p ignez assumpto. Et fecit moyses qd p̄cepat ei dñs. Et mortuus est aaron in mōtē boz. In deuteronomio dī: mūscera loc? supulta rē aaron. q vsqz hodie monstrat in montis hite. Popul? xō fleuites. xxx. diebz. Mor tuus ē aut. xl. anno egressionis. cū eet. xxxij. annorum eodem anno quo 7 maria. men se quinto. qui 7 apud hebzgos dicitur sede bacb. apud romanos augustus. prima die mensis fm lunam.

De victoria post votū anathema tis. Capitulū. XXVII.

Unqz audisset

chanaanens q habitabat ad meri die venisse illuc israel. pugnavit israel cū eo 7 obtinuit. 7 adduxit ex eo p̄cedaz. Isrl aut vouit dño. q si traderet eū dñs i man? suas ciuitates ei? anathematizaret. Qd fecit 7 vo cavit nomen loci illius hōima. i. anathema. Forte h est loc? q supra p anticipationē vo cat? est hōima. Anathema dī ab anathene id ē. surū ponere. qd ē deuotare. i. voto de orū ab vsu nō separare. cū scilicet res vo ta 7 reddita sursum in templis ponebatur. Et nota q olim ge neraliter populus Tres legūt victi per terrę pmissionis di capadoces in genesi ctus est chanan. Unde 7 hic nomine generali vocat eos qui erant ad meridiem. Tunc enim septem po puli p̄p̄ijs vocabātur nominibz in ea. 7 il le proprie dicebatur chananens. qui babi tabat mantimam.

Historia

De serpente eneo contra ignitos serpentes. Capitulū. XXVIII

Profecti de mo

te hor. venerunt in salmana. vbi cę pit ppla tedere itineri. 7 labori. dñi arcuaret terrā edom. 7 murmurauit ꝑ moysen. Ideo misit dñs i pplm ignitos serpentes. q dicebā tur igniti. qz minimi 7 veloces erāt ad mo. dñi scitilla. vel vt aliq tradūt tactū veneno istā mabāt vsq ad tumore 7 rubore igneū. Rogauerūtq moysen vt oraret ꝑ eis. Cui dñs ait: Fac spēte eneu. 7 pone i perticā in medio ppli emittēt. 7 qcuqꝫ percussus fuerit a serpente respiciat eū 7 viuet. Et factum est ita. Hunc secum

semper habuerūt fili iꝑm israel. 7 magnifice repositꝫ est in bieru. salē. Tamen ob cul. tum suspitiōis quē populas ei exhibebat cōminuit eū in puluere rex iuda.

De scopulis torrentium qui gesserunt. Capitulū. XXIX.

De profecti

p aliqꝫ māsiōes. vnerūt ad tor. rēte çaretb. quem trāsierūt sicis pedibꝫ vt mare rubrū. Quē reliquētes castrametati sūt ꝑ arnon. Qui vt ait iosephus flumiꝫ ē a mōte arabie descendēs. 7 ꝑ desertū fluēs i sta gnū asphaltidē erāpit. diuidēs moabitidē 7 armoicā. Quidā volūt armoicā ciuita. tes esse q̄ ēi deserto. 7 pminet i finibꝫ amor rei. De b trāsitu israel ꝑ terrā illā ꝑseqtur liber numeri in hunc modū. Unde dñi in li. bro belloꝝ dñi. sicut fecit i mari rubro sic fa. ciet in torrentibꝫ arnon. Scopuli torretū inclinatisūt vel gesserūt. vt requiescerēt in arnon. 7 recūberent in finibꝫ moabitarum. Hunc locū sufficienter oppositū nō memini me legisse. Augꝫ dicit forte fuisse librum sic vncatū apud chaldeos. vñ egressus abraā erat. vel apud egyptios. apud quos scien. tiam didicerat moyses. q̄ de hoc trāsitu ꝑ

phetatū fru eat. Et aut fines in duas gētes ibi ꝑstituerēt. bello q̄cū fuisse putat. quod ꝑpter magnitudinē sui bellū dñi vocatū ē. qd bellū liber ille cōscripsit. Quidā dicunt historiā totam de filiis israel dici libruꝫ bel. loꝝ dñi. in qua frequēter dñs ꝑ eis pu. gnasse. Et maxime dicūt bebrzi in terra illa amorꝝos manu potenti bebrꝫ fuisse de. letos. 7 isti legūt dñi ꝑ dicit. qz etiā i bebrꝫ ita est. Sup hoc dicit in retractationibus belloꝝ dñi. 7 legitur sic. Vñ id est. d arnō dicitur. id est. dicitur. 7 fiet memoria i libro belloꝝ dñi. id est. in historia ista cum leget a posteris. Fiet aut mentio de ea talis. Sicut fecit dñs in mari rubro ꝑdēdo egyptioꝝ. sic faciet in torrentibꝫ arnon. ꝑdēdo amorꝝos Moyses dixit. Futurū faciet. nos dicimus ꝑteritum sic fecit. Quod etiā sequit. Sco. puli inclinati sunt. ꝫ. Similitꝫ ambigue ex. ponitur. Tradūt bebrzi immensas multim. dinē amorꝝoꝝ in cōuallibꝫ torrentiū 7 sco. puloꝝ arnon poluisse insidias israelit. vt transeuntes incantos perimerent. dñm ho. latitantes oppresisse rupibꝫ hinc de iclina. tis. ita vt latentia scopuloꝝ extēderentur i arnon. ibiqꝫ requiesce. ret. i. finiret. Fuerunt Mōtis mina deci. q̄ dicerent describi si. des qd i nibe aliq̄ tum arnon. quia cū videt. 7 a labēdo la. tentia dicitur. scopuli ꝑrupti 7 al. tissimi sunt in deserto. paulatim inclinātur humiliādo donec req̄. escāt. i. finiat iuxta arnon. Potuit esse. vt aliqui scopuli mōtiū innioꝝ in 7 minorꝫ corā israelitis inclinati sūt. vt de facili transirēt. quod forte erat ꝑdicitū in benedictione io. sep. ibi donec veniret desiderū colliū eter. noꝝ. Et forte de eodē dixit dauid. Mōtes exultauerunt vt arietes. ꝫ.

De cantico ad puteum. Capitulū. XXX.

Loco apparu

it eis puteꝫ. id est. ex b loco venerūt in alium locum. vbi monstrāte domino for. derūt puteū. Vñ subdit. Quia hūc puteꝫ

Numerorū

foderūt ꝑncipes duces multitudinis i da. toze leg. i. in dño. Hoc tñ in bebrꝫ nō le. git. Et ascendit aq̄ de puteo. donec supra re. dūdaret. Forte in signū. qz exinde pugna. rēt. 7 hostes supgrederēt in hunc modū. 7 obruerent. Quo viso cecinit israel carmē istud. Ascēdat puteus ꝫ. De morte seon regis amorꝝoꝝ et ogregebasan. Cap. XXXI

Gressus popu

lus inde ꝑ aliqꝫ māsiōes puenit vsqꝫ in bamoth. Nec ē nomē b māsiōis sed ē vallis i regione moab. in vertice ꝑba. ga. id ē iuxta montē illuz. vel forte adeo illuz. mons ille magnꝫ ē qz i vertice bꝫ colles 7 valles. Inde misit israel nūcios suos ad seon regē amorꝝoꝝ vt trāsitū ei ꝑ terrā suā ꝑcederet. Qui no. luit. imo cū exercitu egressus ei obuiā in

desertum pugnavit cū isrl. 7 ꝑcussus est in ore gladij. id ē. in. instātia. Iosephus dicit plurimos ex eis siti perisse. alios ruē. tes ad flumiū iaculis trę cōfixos. fugiētes ad menia fundibularijs ꝑuētos. Occisus est ergo seon. tulitqꝫ israel omnes eius ciui. tates. ab arnon vsqꝫ iatob. iter qꝫ caput regni erat e seon. et habitauit i eis. Di. cit iosephꝫ hāc trā. iter tria flumiā sitā q̄si nāfaz insule ha. bēt. 7 opulētissimā Arnon fluit a meridie iatob a septētrione. q̄ in iordanē descendit cui 7 nomē tradidit iordanis ab occidēte. Cūqꝫ trāsisset israel flumiū iatob. 7 ascē. deret ꝑ viā basan. occurrit ei og rex basan. i egrai. quē ꝑcusserūt cū pplo suo vsqꝫ ad i. temitionē 7 possederūt trāꝫ eiꝫ. Tñ terra bꝫ quā habuerūt vltra iordanē nō fuit d ter. ra. ꝑmissiōis. qd ꝑꝫ qz moyses hāc itra.

Vel saltē circa trā. suaꝫ sic fecerat elau. 7 moab. qd legitur in deuteronomio

Exponit quod dixit rat vallis in vertice ꝑbasga

Ciuitates sunt q̄rū altera ē caput regni altera finis.

uit. Profectiqꝫ castrametati sūt i cāpestri. bus moab. vbi trās iordanē bieru. bo sita ē De itinere balaam et que ei locu. ta est asina. Capitulū XXXII.

Idēs balac si

lꝫ sephoz qui tūc rex erat i moab. quid fecerāt amorꝝoꝝ. timuit. 7 ascitos se. niores madiā qui ꝑꝑimi regno eiꝫ erant 7 amici. ꝑsuluit qd facto opꝫ eēt dicēs. Po. pulꝫ b tebebit nos. sic solet hos herbas vsqꝫ ad radices carpere. Misitqꝫ eoz cōsilio ad balaā filiū beoz ariolū q̄ habitabat su. per flumē amonitaꝫ. vt veniret 7 maledi. ceret pplo hūc. Audierāt enī q̄ bñdictus erat cui bñdicebat balaā. et maledictꝫ cui maledicebat. Audierāt etiā q̄ isrl nō vin. cebat i arcu 7 gladio. b oratiōe fusa ad deū suā. Vñ qꝫ ē eis cōmodū execratiōibꝫ ꝫ oratiōes dimicare. Cūqꝫ venissent ad ba. laā seniores moab 7 madian ferētes mune. ra diuinationis i manibꝫ. causamqꝫ vię ex. poluissent. dixit eis balaā. Manete b hac nocte. donec vidēā quid dixerit mihi dñs. Dñi enī ꝑꝑꝫ se mētiebat. lz i sacrificādo consuleret demonēs. Forte demonē q̄ sibi loq̄bat dñm vocabat. Dixitqꝫ ei dñs i no. cte. curā ppli sui gerēs. Nō eas cū eis. nec maledices pplo hūc. qz bñdictꝫ ē. Mane surgēs balaā. dixit se. ꝑhibitu a dño. Rur. sū misit ad eū balach viros plures 7 hōno. ratos. muneracꝫ maiora 7 ampliora. ꝑmi. sit. si malediceret pplo. Quibꝫ ait balaam. Si dederit mihi balach tomū suā. plenas auri. nō potero mutare verbum dñi. Obse. cro manete b etiā in hac nocte. Et ait dñs ad eū nocte. Surge vade cū eis. ita dūta. at. vt qd ꝑꝑero tibi facias. Mane strata asina ꝑfectꝫ ē cū eis. Et iratꝫ ē dñs ei. stetit qz angelus dñi gladio euaginato i via ꝫ balaā. Mutauerat enī ꝑpositū. 7 captꝫ cū. piditate ꝑmissorꝫ disponebat quō pplo malediceret. lz ꝑhibuisset dñs. Iosephus videt velle qd dñs iratꝫ q̄si ironice dixerit ei. vade cū eis. Qd qz nō itellexit. oblitit ei angelꝫ. Cūqꝫ aut vidisset asina angelam

Numerorum

Erant aut
 epi 7 choros mensurarum aridorum bin 7 batus
 liquidorum. Pro vitulo de simila tres deci-
 me de vino media pars bin. Et forte tres decime erant ite
 gre de tribus epi. vel andoz bin et bat
 de vno epi.

novem partes decimabantur 7 tertio decimaba-
 tur reliqua. 7 sic erant tres decime vni epi.
 Pro arietate de simila duae decime de vino
 tertia pars bin. Eadem erant libamenta birri.
 Si quis legas pro agno de simila dari deci-
 ma decime intelligendum est de consueta decima
 decimandi quae decima decimationis vel deci-
 ma decimatae. Vel ipsa decima epi iterum
 decimabat. et sic decime decima dabat pro
 agno secundum quosdam. Vel potest idem decima deci-
 me quod decima epi. Est enim epi deci-
 ma pars chorii.

De iugis sacrificio. Capitulum XL

Rius aut de iugis sacrificio videamus. Iugis sacri-
 ficiu vel indeficiens quotidie fiebat de sumptu
 publico. Mane offerebat agnus annicu in
 holocaustu cum libamentis suis. vt tota die
 cremaretur odor suavis domino. Quo impos-
 to super altare sacerdos cum prunis 7 thimiamate
 7 lotus intrabat tabernaculu 7 ponebat
 quatuor prunas cum thimiamate super altare incensi.
 Et sic vocabatur **summatio sacrificii**. Tunc eti-
 am quatuor de septem lucernis mortificabat.
 In vesperis ponebat similiter alius agnus in eodem
 modum. Et intrans cum thimiamate sacerdos
 accendebat omnes lucernas. 7 sic tota nocte in al-
 tari erat odor suavis domino. **Vespertinu tamen**
 sacrificiu melius erat. 7 pinguius matutino. quia
 sepe in die propter illud plura imponebat. Et in-
 de dicebat illud **gratus domino** quia pinguius di-
 citur nos gratius. quia morte domini facta vesperis
 significabat. Hos agnos quosdam tradunt de
 sumptu tradi sacerdotum. **Iosephus** hoc de pub-
 lico. quia etiam quotidianam de sumptu sacerdotum
 oblationem determinat. Offerebat enim sacer-
 dos in diebus vicis suae assanum farinam oleo mi-

pro 7 modica de coctioe indurata medietate
 te mane 7 medietate vespe super altare. In
 hunc modum ecclesia mane et vespe offert domino
 laudes et completorium. vel potest in prima 7 co-
 pletorio offert professionem ad mutuo orationem
 tanquam iuge sacrificium. quia sacrificium nostrum
 deo est spiritus contribulatus 7 humilitatus.

De sabbato et oblationibus eius. Capitulum XLI

Queminitates legales erant septem. Sabbatum. neo-
 menia. pascha. pentecostes. festum trigesimo. fe-
 stum puritatis. scenopexia. Sabbatum in-
 temptatur reges. 7 potest dici festum domini. quia cum
 alia festa instituta 7 notata sint ab aliquo
 eventu vel opere eorum. Sic sabbatum. quia deus in eo
 quiescit. Unde est forte quia privilegiata est du-
 obus. quia in eo non licet cibum parare nec ultra
 mille passus ire. Dicitur autem sic festum legale.
 non quia in lege etiam ab exteris quibusdam na-
 tionibus observatum fuerit sabbatum. sed quia sub
 lege primo observatum est et precepto. Ea die pro-
 ter iuge sacrificium offerebatur duo agni ani-
 culi immaculati cum libamentis suis in holocaustum.

Deneomenia Capitulum XLII

Eomenia sonatio lune. Neos enim novum me-
 ne luna interpretatur. Quia si iudicium legitimi-
 mis suis lunationes per menses habebant ex
 lege. die novae lune vocabatur kalendales. 7
 erat dies ferialis apud eos. Ea die offere-
 batur vitulos duos. arietem unum. agnos ani-
 culos septem. cum libamentis suis per singulos.
 Hircumque per declinationem peccati. cum libame-
 tis suis. omnia haec in holocaustum.

De pascha Capitulum XLIII

Pascha die primi mensis ad vespere comedebat
 agnus paschale. 7 nox illa dicebat pascha
 id est transitus propter causas superius dictas. Ea
 dem dicebat pascha. id est imolatio. Sequenti
 die incubabat festum agnorum quod pertinebat

at.
 multa.
 et levis.
 quibusdam
 fieri i. cap. 2. 7 6

1004

Historia

Et tunc

septes diebus. Quorum dies prima et ultima solennis erat et serialis ab omni opere servili. Quod et ceteris addit de festo primis diei apertis et alibi de die quod tollebat agnum. Unde et primus mensis solet comparari. vij. in solennitatibus. forte moyses causa benedictionis pertransiit. Vel multa ad ampliandum cultum dei superaddita sunt. Quod et ceteris persequitur. sicut in sabbato de portarum aperitione et pice principis. Post primam diem solennem. i. xvj. lana torrebant igni spicas recetes. et grana manibus conficata in modum farri fracti offerrebat domino assarium unum. cuius pugillum vel diagma unum adolebat sacerdos super altare. reliquum erat ei. Pro hac oblatione quodam putaverunt hunc festum non solum agimorum dici. sed etiam festum nonagimorum. quia legunt nisi non quibus vocari mensem novorum. Ab hac xvj. die dicit ioseph numerari septem hebdomadas. post quibus statim erat pentecostes. Alij dicunt eas numerari ab altera die sabbati quod erat in diebus agimorum. quia ista historia videtur sic sonare. Alij ab ipsa prima die agimorum. ne plures quam dies inter pascha et pentecosten inveniunt. In his diebus. vij. per singulos dies offerrebat in holocaustum eodem hostie que etiam in neomenia cum libamentis suis.

De pentecoste Cap. XLIII

Entecoste

nat quinquagesima die. Et tunc enim grece latine hebraice asarta. Vel pentecoste ipsa quinquagesima die. quibus completis imminens ultima dies dicebatur festum pentecoste. Secundum hoc invenies dum complerentur dies pentecoste. Tertior sententia est a prima die agimorum quinquagesimum esse pentecosten. et a secunda quinquagesimum esse secundam diem pentecoste. in qua offerrebat panes novi. sic

ut dictum est. vij. hebdomada die agimorum tomadibus. ab altera die sabbati quod quinquagesimi lemos sicbat. Quod si volumus sequi iosephum sabbatum dicemus hunc primam diem solennem agimorum. Dicebat etiam festum primitivorum. quia tunc de novis frugibus offerrebantur duo panes duorum assariorum de albis siccata facti. Item iosephum et fermetati. et ideo nil ex eis super altare ponebat. et cum eis duas agnes in elum tantum sacerdotum. et nil ex eis in crastinum relinquit mittebat. Erat et hunc festum septem diebus et per singulos offerrebat eodem hostie que etiam in neomenia et diebus agimorum cum libamentis suis. Invidetur velle iosephum tunc immolare tres agnos tresque vitulos tresque arietes duos. agnos quatuordecim.

Et tunc primitie frugum offerrebat domino scilicet colligendas. edendum. referendas. et colligendas. Impanibus et in pascha. Edendum in panibus et in pentecosten. Referendas autem referrebantur. et de istis ad plus dabatur. et ad minus decima.

De festo tubarum Cap. XLV

Prima die mensis

Prima septimi duplex erat solennitas neomenia. et festum clagoris vel tubarum. Unde Buccinate in neomenia tuba. In quo buccinabant cornibus pecorinis. quia ea die liberatus est isaac ne immolaretur pro peccato suo substituto pro eo. Dicebat etiam festum septimorum. vel sabbatum mensium. quia hunc septimum mensis fere totus erat solennis. Ea die propter oblationes neomenie offerrebat in holocaustum vitulus unus. aries unus. agni anniculi. vij. hirci. pro peccato cum libamentis suis. Tradit quod subintroductum ea iudicis de egressis. ut per ignem immolatione isaac parati significaret. Item a modernioribus translatus est ceteri ad decimam diem. quod est pro mortuis. forte pro resurrectione.

De festo propitiationis Cap. XLVI

Numerorum

Ecima die eius

decim mensis erat festum propitiationis quia ea die rediit moyses ad eos. referens deum eis placatum super offensam vitulicam. Supra in exodo cap. statilis. Ea die eius. Et ait dominus ad moysen. meta et pueri septem. nes a vespera usque ad vesperam pro memoria mortuorum. Unde etiam dicebat dies afflictionis. Dicebat quod dies propitiationis. quia ea die sanguine vitule ruse propitiabatur tabernaculum et altare ut dictum est. Et sicbat cinis ex eo ad propitiationem in mundum. et ipsi propitiabantur a peccatis illius anni pro emissionem hirci a pompeij. Erat enim oblatio diei illius. vitulus unus. aries unus. agni anniculi septem hirci pro peccato cum libamentis eorum.

Descenophegia. Cap. XLVII.

Undecima

die eiusdem mensis erat scenophegia quod sonat fixio tabernaculorum. In quo per septem dies habitabant sub umbraculis. in memoria. et annorum in quibus fuerunt in tabernaculis in deserto. Unde et festum tabernaculorum dici solet. Proterelabat autem septem diebus. quia prima et ultima solennes erant. Octava etiam dies erat solennis. non quia esset de scenophegia. sed quia ea die conveniebatur ad faciendam collectam forte in usus pauperum. vel in alios usus communes. Unde et scenophegia quibus legitur esse festum octo dierum. Sed patres illi non fuerunt octo dadi. Tradit quod in quatuor diebus interpositis a die decima usque ad hanc hebdomadam observare ieiunia. Tradit iosephus quod in his septem diebus ferebant in manibus ramos myrti et salicis. et sumitates palmarum. virgulas maliplici. sicbatque de cunctis frugibus terre oblatio domino in gratiam actionem. Oblatio vero septem dierum hunc erat. Prima die offerrebat in holocaustum vituli. xij. arietes duo. agni anniculi. xij. et hirci pro peccato cum libamentis eorum. Eadem oblatio arietum et agnorum et hirci sicbat per singulos dies sequentes. hunc de

numero vitulorum unum subtraheret in dies. In secunda. xij. in tertia. xij. in quarta. x. in quinta. ix. in sexta. viij. in septima. vij. In octava quod erat solennis offerrebat aries unum. vitulus unum. agni anniculi septem. et hirci pro peccato cum libamentis eorum. Forte in vij. diebus facta est subtractio vitulorum ut in summa fieret. lxx. in memoria eorum quod in lxx. annis intraverunt in egyptum. Hec sunt oblationes holocaustorum. i. vij. solennitatibus. et sicbat de publico. Quod propter hunc cessabat in desines sacrificium. nec hostie spontaneae vel necessarie. Et nota quod ille tres solennitates. vij. diebus. proterelabat precipue videtur. Et sabbatum quod iteruenerat in illis diebus. dicebat sabbatum sabbatorum. quia sabbatum festorum. Alias festiuitates adiecit his hebdomade propter varios euentus. sic enenia et pburim. i. festum hester. hunc non dicitur legales. id est non sunt in lege instituta. Nota solennitates prefatas tres. pascha. pentecoste. et scenophegia dictas cerimonias a ceteris. id est. luminaribus. vel a carne. et mense. quod est defectus. quia tunc debent in nobis sordes deficere quasi carimenie. Vel a carido manijs. id est. officijs servilibus quasi carimonie. Vel a cerere ubi summa veneratio prestita est sacris romanis il luc delatis vix a gallis capta.

Devotis Capitulum XLVIII

Didit quoque

dominus de votis mulierum. Vidua vel repudiata quicquid voverint. vel in quo iuramento se constrinxerint implebunt. Filia vel vxor tenent ex voto vel iuramento. nisi pater vel vir contra dixerit statim ut audierit. Si enim statim contradixerit. irrita sunt pollicitationes earum. Ipse vero peccatum portabit cum audierit si tacuerit. et postea contradixerit. Vir autem omne iuramentum vel votum implebit. nisi forte de continentia.

De destructione madian et prede diuisione. Capitulum XLIX

Tertium locutus est

dominus ad moysen. Alciscere filios israel de madianitis. et sic colligeris ad populum. k4

tuū. Armavit ergo moyses de singulis tribu...
bub mille viros electos. scy. xij. milia. pfc...
citq; eis phinees filium eleazar. Gasa q;...
sancta. 7 tubas ad clangendū tradidit eis.

Alj aut ruben

et gad et dimidia tribu manasse...
habebat pecora multa nimis. Et videntes...
amozream. basan. et galaad. aptas pecori...

Onitur hic ca

thalogus mansionum ab exitu de...
egypto. Fuerit aut an transitu maris ru...
bri. iij. ramesse. sochor. ethan. phiayroth...

Teru locut est

De plagis quarum maior erat quadrage...
naria. De suscitacione seminis 7 modis disca...
andi. De semine agroz. De deletionē amalechitarū.

- ca. iij. De suscitacione seminis 7 modis disca...
ca. xv. De semine agroz.
ca. xvj. De deletionē amalechitarū.
ca. xvij. De moyses tradidit deuteronomium leui...

Historia deuteronomii. Capi. I.
Vinta xl

Accesserunt autē...
filij machir filij manasse ad moy...
sen 7 dixerunt. Filij salphaat frs nri habet...

tima huius historie distin...
cio hebraice de elledaba...
rim. qd sonat. Dec sunt...
verba. Dece aut dicitur...

- Historia deuteronomij caplm. j.
Epilogus cum additionib; 7 determina...
tionibus. ca. ij.
De ciuitatib; refugij tras iordanē ca. iij.
De pcepto dilectionis. ca. iij.
De decima secūda. ca. v.
De appellatione populi ad sumum sacer...
dotem. ca. vj.
De iusticia regis. ca. vij.
De maleficiis abiciēdis. ca. vij.
De talione legis. ca. ix.
De timidis 7 sollicitis remouendis ab ex...
eratu. ca. x.
De sedus inirēt cū gentib;. ca. xj.
De his quib; nō erat fas intrare ecclesia;...
xi. ca. xij.
De pbibitiōe pstituli. ca. xij.

Handwritten marginal notes in various colors and styles, providing commentary and references to other parts of the text.

Historia

iosue quod moyses tradidit iosue rededit in scripto. Vider etiam hieronymus...

Madragelimo

anno ab exitu filiorum israel de egypto xi. mense prima die mensis videtur moyses die mortis sibi imminere locutus est ad omnes filios israel...

mostratur lectus ferrens ipsius in rabath filiorum ammonem cubitos habens longitudo...

Eparravit mo/

yses tres civitates refugii trans iordanem holoz in tribu ruben ramoth galaad in tribu gad...

De precepto dilectionis Ca. III.

Didit quoque

moyses diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua...

Deuteronomium

solulares attriti erant et quod evaserunt sermone flatu veteres circumstantia quos ob hoc for...

De decima scda Capitulum v

Diditque mo/

yses quod non liceret eis comedere decimam in opidis suis nec primogenita pecorum...

Marginal notes on the left side of the page, including 'Dius', 'deut. 31', and other references.

Marginal notes on the right side of the page, including 'deut. 6', 'deut. 8', and other references.

Historia deut.

illis solennitatibus propter ea quae diximus sponte quaedam expendebant ad honorem domini. et haec secundaria precepit moyses fieri ad locum sanctum. et comedi coram domino. Tamen remotioribus licebat ista vendere in loco suo. et ferre precium secum. et emere sibi in hierusalem quod desiderabat anima sua. Propterea tertio anno duabus decimis sublati ut diximus. tertia faciebant iterum decimationem in usus pauperum. et haec reponebant apud se ut haberet unum variet pegrino et ad uenire. pupillo et viduae egentibus. et etiam lenienter si indigerent. In usus vero proprios et hac nihil expendebat. et de hac dictum est. Omni petenti tribue. Addidit etiam quod si etiam frater aut uxor aut filius aut amicus specialis persuaderet aliquem ad cultum idolorum. forte propter affluentiam quam sequebatur gentes non occultaret eum. sed conuictum aut confessum populo obrueret lapidibus. et ille cui persuaserat primus imposeret manus suas super eum. Eodem modo ciuitas aduersus ciuitatem insurgeret et deleteret eam. si persuaderet recedere a cultu dei. Incassuras etiam et caluicium fieri super mortuos prohibuit. quod et sanguinem suum fundere. et capillos tondere. et sacrificare mortuis. et cibum comedere. Prohibuit quoque morticina comedere. Sed addidit. quod et illa sibi in imunda possent dare aut vendere pegrinis et aduenis. quia nationes alique licite multis rescuntur quae interdicta sunt hebraeis. Septimo quoque anno quietis terrae addidit moyses. ne creditor exigeret debitum a debitoribus hebraeorum duntaxat. A pegrino poterat exigere. Et ob hoc vocauit annum illum annum remissionis. non illum in cuius erat iubileus. In iubileo enim dimittebantur debita. in hoc differant petere. Prohibuitque in primogenitiu. lobus arari. et vellera primogenitorum tondere. Per quod inuit nihil de primogenitis debere sumi vel fieri in usus proprios. quod lenitarius erat. Quod si maculam haberet primogenitum. poterat comedi in loco suo. sed non coram domino. Repetens quoque moyses de festo pentecosten ait. Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die quam facies in segete miseris. et celebrabis diem festum hebdomadarum domino tuo.

Docuit dicit Hieronymus hebraei nec ad litteram nec ad spiritum custodire. Tunc enim non eodem die fieret pentecosten. quod alij tardius alij citius metunt. secundum statum regionum suarum. Fecerunt etiam qui dicerent quod septem hebdomadas a prima die messis super hebdomadas computasse. et ea die sibi et suis epulum solenne parasse et diem festum egisse. Rec quidem pentecosten legalem sed pro collectis omnibus quae si diem agebant solennes. Tradit iosephus. quod xv. luna prima die scilicet solenni agimorum offeriebatur grana confecta domino. Et hoc erat missio prima facis in segetem. et xv. luna numerabantur septem hebdomadas. post quod faciebant pentecosten. Quidam tamen dicunt ut praedictum est a die dominica quae est in festis agimorum debere numerari septem hebdomadas. quod legitur in leuitico. Ab altera die sabbati numerabitur.

os dies. intellige in primo primum diem pentecosten. secundo secundum diem eiusdem festi.

De appellacione populi ad summum sacerdotem. Capitulum VI.

Recepit quoque indices ciuitatum sedere in portis quasi iudicatuos intrinsecus et extrinsecus de finibus ciuitatis. et ut in ore duorum vel trium testium periret qui interficeret ab eis. et quod manus testium prima fieret in illum. Quod si contingeret iudices illos ambigere de sententia aliqua. ascenderet ad summum sacerdotem. et quod ille iudicaret fieret. Quod si quis sententiae eius non obediret interficeret. De his iudicibus ciuitatum dicit iosephus. quod septem eligebantur in singulis ciuitatibus. virtute et studio iusticie accepti. Quicunque vero eorum dabatur duo viri ministri de genere leuitarum. Testimonium mulierum non admittebant propter lenitatem. nec seruorum propter ignorantiam animi. pro quod de facili et pro timore

hanc apud...
reparari dicitur...

poterant corrumpi. vel pro lucro. In appellacione non licebat potestati iudicare sine prophetis. semper ubi loca illius quae elegerat dominus. Iusti Regis. Didit etiam quod quando sibi Regem crederent. Licentiam se contulerunt. In diebus semper deuteronomus legere. Vxoribus sibi non multiplicaret. Ne auerterent eum a recto. Eques aut equum pendere non multiplicaret. Ne potentia facti superbi subditos. Termynos terre. id est prope vel non mutaret. Non eis prociat est. ut leges transcederet qui metas terrarum transisset. hoc praecipit plurimum. Transisset Salomon. et gloriosus est. quod in iure reliquerat in hierusalem. Auri et argenti quantum sibi inueniret. Etis et ferri. Tandem tamen penitent. ut rediret. de quo post dicitur. De Maleficiis abstinendis. Nihil dixit quoque secundum artem. pro conuersationis futuris. et Coniectores sodimorum et augures. Gestus aurum. aut garrulus aut dotes. ualefacos. immolantes pueros de montibus. vel saltremlustrantes. Incantatores. prestigios. qui intuentes fallunt. phitones. uentri loquos. quod propter malignum loquuntur a phitonia. appoline sic dictos. Diuinos. id est druspices. astrologos inspectores. Nigromanticos. quod carumibus vel sacrificiis euocant mortuos. quod propheta tam suscitaret eis dominus de gente

reor. illud. Audirent. De talio. et legis occasione falsi testis apposuit. ut si diligentissime percurantes deprehenderent falsum testem. redderet ei quod cogitauerat facere proximo suo. Animum pro anima. Oculum pro oculo. Dentem pro dente. De timore sollicitis remouendis ab exercitu. Didit quod de exercitu progressum ad pugnam. ut per sacerdos exercitus ammoneret. ne timeret hostes. et speraret in domino. non in armis. et robore suo. Deinceps. quibus precibus. Turmas suas loqueretur. et diceret. Quis ex uobis est fornicator. uicarius. Ne pauere faciat fratres suos perterritus. Etiam sollicitos pro negociis imperatoribus. reliquerant. reuertere precipiet. Specificabat autem ista negotia. quae maxime tenent affectum humanum. dicens. Quis est homo. qui edificauit domum nouam. vel procurauit eam. reuertatur. Ne forte moriatur in bello. et aliquid dedit eam. Quis est homo. qui respondit uxorem et non accepit eam. reuertatur. Ne forte moriatur. et aliquid accepit eam. Quis homo. qui plantauit vineam. nec dedit fructum eam. reuertatur. De qua omnia uerba licet. reuertatur. Ne forte moriatur. et aliquid eius fungatur officio. Quod sic intelligitur. Si nouella uinea plantatio ante quartum annum fructus faceret. immunda erat. quia natura proter tempus uim fecisse uidebat. Nec

Sacra
Ista pro
pugna

ex eo p[ro]mptas deo offerre. aut quemq[ue] edere licebat. quarto uo anno vendimabat domino. Omnesq[ue] fructu eius annu[m] deferebat. h[ab]e ad urbem sanctam cu[m] secunda decima aliaz frug[um]. Ut epularet[ur] ex his coram domino. Quinto anno fiebat homo d[omi]ni vinee et vendimabat sibi. Sexto anno et deinceps erat q[ui] omnib[us] cois p[ro] consuetudine cois talem. Itera g[er]nib[us] licebat m[er]e vineas et p[ro]m[er]ta et tanq[ua]m de p[ro]p[ri]is satari. s[ed] extra de portare fas non erat. Neque v[er]de mantas de his (que ad torcular portab[antur]) gustare phibebant sibi occurrentes. Illa translatio plana e[st]. Quis e[st] h[ab]e qui plantauit vinea[m] et de nouella eius non bibit et c[etera]. Addidit q[ue] Ne cu[m] g[er]nib[us] terre p[ro]missionis fedus t[er]re. sed p[er] n[ost]r[um] extirparent. Tri quo post q[ui] p[er] peccauerit. Cum finitims aut[em] gentib[us] pacifici (q[ui] possent) et fidat essent. Egressi uo ad pugnam si in n[ost]ro captiuaz mulierez quib[us] uiderit pulchram uirginem. seu iam p[ro]p[ri]a et voluerit eam h[ab]ere uxore. No[n] p[ro] cubile eius ascendet. donec illa rasit caput et circumcidat unguis et lumb[us] q[ui] b[er]stema suscipiens (de flectat parentes et amicos (quos amisit i[n] bello) triginta dieb[us]. Ut tandem luctu sanata conuertatur ad epulas nuptiales. Tunc liceat viro eam h[ab]ere. Et si satiatus fuerit. et no[n] debet anno eius dimittat eam liberam. No[n] licet ei aut reuocare

Cam in seruitute[m] d[omi]ni. Malefici quoq[ue] susp[er]si in patibulo cadit[ur] die s[ecundu]m p[ro]p[ri]a. Et cadet die s[ecundu]m p[ro]p[ri]a. quia maledict[us] erat omnis pender[is] i[n] ligno. s[uff]icit ad p[ro]p[ri]a. et maledictam suscepit mortez ne ultra ius/pena tenderet. Abominabilem q[ue] dixit apud domnu[m] si aut mulier veste viril[is]. aut uiz veste femina vteretur. De his q[ui] funderat i[n] t[er]ra ecclesiam dei. De d[omi]ni q[ui] de differentia i[n] iudicium etiaz dei sic. Non intrabit Eunuch[us] attritus vel amputatis testiculis et abaso ueretro ecclesiam dei. Nec manget usq[ue] ad decimam generationem. Amontes et moabites et post decimam generationem non intrabit i[n] eternum. quia in p[ro]p[ri]a propinqu[is] hebreis exeuntib[us] de egypto occurrerunt eis cum pane t[er]re. Quom[od]o sentirent eos laborare i[n] deserto. Et conduxerit aduersus eos filius beor. Pot[est] d[omi]ni i[n] iudicium i[n] e[st] i[n]gressi attritus mundoz. a quo arcebantur q[ui]da[m] p[ro]p[ri]a. Quid[am] ad t[er]ra[m] vel usq[ue] ad aliquos t[er]ra[m] d[omi]ni suoz. de q[ui] alibi. Vel usq[ue] ad terminis suessionuz. de q[ui] hic agit. hebreos ueris tradit. dices i[n] g[er]nib[us] i[n] e[st] i[n]gressi dei esse. De filiabus israel ducere uxore et sic i[n] se et i[n] g[er]nib[us] suo fieri de populo dei. Lamen p[ro]p[ri]a hor

quomo

frustrabit esse p[ro]missu[m] de. Quo. Sed neq[ue] si ille uellet uorem de i[st]ud ab pecuniam i[st]e ob qualibet causam ei non liceret. forte quia sola manzorem nominauit. No[n] excludat ab eccl[esi]a spurius vel Nothys. Manget aut[em] p[ro]p[ri]a de scorta nati. spurius de consubina pro spurcia p[ro]p[ri]a. Nothys de adultera. videri. (quom[od]o uenit) uer[um] esse de matrimonio filij. Sic et nothys febrez dicitur. que nunc[us] quarant. aut h[ab]e uiz. Na[m] s[ic] aut[em] Manget aut[em] no[n] copulabitur. Filibus israel. Nec filij eius de legitima. nec nepos usq[ue] ad decimum successorem. hic poterat intrare eccl[esi]a. q[ui] p[ro]p[ri]a ex[ist]at erat memoria antiqua q[ui] p[ro]p[ri]a. Eccl[esi]a no[n] s[ic] mangetes. s[ed] spurius excludit ab eccl[esi]a. De hoc q[ui] p[ro]p[ri]a sunt. p[ro]p[ri]a duo populi i[n]t[er] se. q[ui] dicitur quia i[n] decima g[er]nib[us] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a Ruth moabitis que i[n]t[er]u[er]it. de qua solo. Geniter obethi sedez g[er]nib[us] Ruth nestans. Ab abilliam cont[ra]ponit. Moab decem numerans generationes usq[ue] ad matrimonium Ruth. Qu[od] aut[em] addit[ur] e[st] i[n] p[ro]p[ri]a i[n] eternu[m] p[ro]p[ri]a q[ui] i[n]t[er]u[er]it p[ro]p[ri]a debet exponi. si i[n]t[er]u[er]it post decima p[ro]p[ri]a. Vel quia dixit Amomites vel moabites. que nota masculina filij g[er]nib[us]. Nec dixit Amomites et moabitis. de uiris facta e[st] p[ro]p[ri]a. non de mulierib[us]. q[ui] for[um] nec mulieres occurrerunt hebreis i[n] deserto.

supfluit

De d[omi]ni q[ui] Non erit mercet[ur] nec scortata i[n] isnael. No[n] offeres mercedem p[ro]p[ri]a. nec precuz cam[er]a i[n] domum domini dei tui. q[ui] dicitur i[n] iosepho mercedem p[ro]p[ri]a cam[er]a venation[is]. vel Custodis gregu[m] non licebat offerri. quia ex his (que de contumelia procedunt) dimittas non delecta. Item Non fenerabis pecuniam ad usuram. Nec fruges nec aliud aliquo fratri tuo. s[ed] alieno. Sed (quod dicit[ur] est de fratre) p[ro]p[ri]a e[st]. quod aut[em] de aliena p[ro]p[ri]a. Sic p[ro]p[ri]a. No[n] fut[ur]e (quod sed[et] de Libello repudij. De libello repudij. It[em] (apud quem uxor sua non inuenit[ur] gratiam p[ro]p[ri]a fedicatu[m] que multumde conuenit) scribebat q[ui] nunq[ua]m contulicbat eam ei et causam. Ob quam displicebat ei mulier. ne conueniret. Et tradebat libellum. i[n] quo hec scripta erant mulier. ut coram sacerdotibus legeret. Et quom[od]o iurasset verum esse (quod scripsit) licebat p[ro]p[ri]a alij copulari. Qu[od] si i[n]gredere[m] mulier ad alteru[m] qui uer[um] daret ei libellu[m] repudij. pari uiro no[n] licebat eam recipere. quia abominabilez fecerat eam coram domino. Mod[us] p[ro] nulla fed-

o lator q[ui] supfluit. De d[omi]ni q[ui] Non erit mercet[ur] nec scortata i[n] isnael. No[n] offeres mercedem p[ro]p[ri]a. nec precuz cam[er]a i[n] domum domini dei tui. q[ui] dicitur i[n] iosepho mercedem p[ro]p[ri]a cam[er]a venation[is]. vel Custodis gregu[m] non licebat offerri. quia ex his (que de contumelia procedunt) dimittas non delecta. Item Non fenerabis pecuniam ad usuram. Nec fruges nec aliud aliquo fratri tuo. s[ed] alieno. Sed (quod dicit[ur] est de fratre) p[ro]p[ri]a e[st]. quod aut[em] de aliena p[ro]p[ri]a. Sic p[ro]p[ri]a. No[n] fut[ur]e (quod sed[et] de Libello repudij. De libello repudij. It[em] (apud quem uxor sua non inuenit[ur] gratiam p[ro]p[ri]a fedicatu[m] que multumde conuenit) scribebat q[ui] nunq[ua]m contulicbat eam ei et causam. Ob quam displicebat ei mulier. ne conueniret. Et tradebat libellum. i[n] quo hec scripta erant mulier. ut coram sacerdotibus legeret. Et quom[od]o iurasset verum esse (quod scripsit) licebat p[ro]p[ri]a alij copulari. Qu[od] si i[n]gredere[m] mulier ad alteru[m] qui uer[um] daret ei libellu[m] repudij. pari uiro no[n] licebat eam recipere. quia abominabilez fecerat eam coram domino. Mod[us] p[ro] nulla fed-

linc. vel ne hac occasiōe velles pmitias se-
mētis vel vini nō dare. qz simul nō sancti-
ficant. Quā semētis pmo anno vinea qnto
facta g altera sanctificatiōe forte putares
sufficere ad vni'agri sanctificationē. Alia
sra bz. Re pariter suffocet. Qd videt vel
le iosephus dicēs hāc cōmunionē pbibi-
tam esse. qz dissimiliū cōiunctione natura
nō letat. Item. Qd arabis i boue simul et
asino. cui' sensū ponit iosephus. bob' scz
tantū arādā terrā esse. vt noie asini qlibet
alia animalia exclusa esse itelligam'. De-
bzgi tradit ob hoc dictū. qz noluit dñs ser-
uili iumento. id ē. asino regē iumentoz copulari.
Quattuor enī qsi regia aialia ostē-
dit dñs ezechieli. Homo enī rex oīuz aia-
liū ē. sub qleo ē rex ferarū. aquila rex auī-
bos rex iumentoz. Quidā hēbzgi pueril' p-
ponūt. qz scz bos ruminat. putaret asin' p-
ipsū velle comedere. 7 fame afficeret. 7 desi-
ceret. Itē. Qd indueris vestimēto qd ex li-
no lanaqz cōtēxtū ē. qz vt dicit iosephus.
Hec vestis solis sacerdotib' erat concessa.
Hoc vsqz adeo obseruabāt iudēi. vt nec
pelles nec aliqūā laneā veste nisi filo laneo
cōsuant. Tradit qz ioseph' iumēta diuer-
si generis pbibita cōmisceri. ne iniuria b'
transiret ad boies. vt pecudib' cōmisceri li-
ciū putarent. Multa enī in minoribus p-
bibita dicit. ne ad maiora p simile fieret ac-
cessus.

De deletionē amalechitarum
Capitulum XVII

Recepit etiam

dñs vt cū dñarent in terra. pmissi
onīs. dēlerēt amalech de sub celo. qz ipsis
transētib' p desertū plurimū nocuerunt.
Extremos scz agminis. i. fessos 7 leprosos
7 semie fluētes. eos scz quib' nō erat fas in-
gredi castra iterficiētes. Et subdidit dñs
huic pcepto. Laue ne obliuiscaris. Qd qz
trāsgressus ē saul trāslatū ē regnū a domo
ei'. Itē cū itrauenis terrā. pmissiōis tolles
de cūctis frugib' tuis pmitias. et pones in
cartallo vase scz vimineo. ibiqz ad locum

quē dñs elegerit. Et facta oblatiōe stans e-
diuerso altaris grās ages deo corā sacer-
dote. qz liberavit pīez tuū iacob a syro eū p
sequēte. scz laban. 7 filios ei' de egypto. 7
tādē dedit tibi trā lacte 7 melle manantes.
Hoc semel factū qdā tradūt in ingressu t're
b' singulis annis tradit ioseph' has grāz
actiones agēdas in
scenoplegia. Imo
bis in die. 7 vespere
7 mane iugiter testi-
ficāda ab eis dona
dei dicit. Itē. Qd
trāsieris iordanem
edificabil altare do-
mino d lapidib' qz
ferrum nō tetigit. 7 offeres hostias dño. et
scribes sup lapides oia verba legi hui' pla-
ne 7 lucide. Item postqz enūnerauit moy-
ses bñdictiōes obseruatiū legē 7 maledicti-
ones trāsgressoz. in fine maledictionū ait
pphetādo. Reducet te dñs classib' in egyptū.
ibi venderis hostibus tuis i seruos et ancillas.
7 nō erit qui emat. Hec pphētia postea
i pleta fuit. qn' triginta indei etiā p vno
denario emebāt. In alexādriā enī vt dicit
ioseph'. multa milia iudēoz sūt redi-
ta. et vix habuerūt emptozes. In hac reca-
pitulatiōe ponit ioseph'. De venenys aut
moxiferū quid vllus israelitarū habeat. 7
apud quē inētū fuerit moriat. b' patietes
qz ille p quē pfectū pbat pateretur.

Quod moyses tradidit deuteronomiū
leuitis. Capitulu XVIII.

Acta recapitu-

latione tradidit moyses deuteronomiū
leuitis. vt reponerēt eā in arcam scz
deris dñi. vt septimo anno remissionis le-
geret. vniuersis vtriusqz sexus audientib' i
dieb' scenoplegie. a sumo sacerdote i eadē
to. vt ait ioseph'. Itē ait moyses. Qd
intentionē vstram let ceruicē durissimam.
Adhuc viuēte me vobiscū semp contētio-
se egistis cōtra dñs. qnto mag' cū mortū
fuero. Ideo iterū moneo vos. ne faciatis

Ideo vero qz i testimoniū hui' admonitio-
nis. boīuz mibi dicit testimoniū. aut inuiri-
le eēt qz mortales sū. immortalis elementis i
testimoniū inuoco.
Laticū testimoniū. Capi. XIX.

Deiutiqz est

moyses audite vniūto cētū verba
carminis hui'. Audite celi. q loqr. audiat
tra pba oīs mei. Qui carminis hūc ver-
sū ad sraz tātū exponim'. Cōstituit terminū
pplōz iux numerū filioz isrl'. i. fm numerū
psona. qz itrauerūt egyptum. posuerat dñs
natiōes lingua. 7. Hebze sic legit. Cōsti-
tuit dñs terminos pplōz. b terminos filioz
isrl' constituit iuxta numerū. q. d. Isrl' tanqz
cbarū numerauit. alios qsi viles numero
nō distingit. Alia editio habet iuxta nume-
rum angeloz dei.

De morte moysi postquā benedi-
xit populo. Capitulum. XX.

Deiutiqz ē do-

min' ad moysen eadē die. Ascēde
in montē abarim. in montē nebo. id ē. per il-
lū trās in isrl'. 7 vide terrā cbanaā. 7 morere.
Siz ante qz ascēderet moyses bñdixit filios
isrl'. Bñdictionē vero icēpit i hūc modum.
Dñs de syna venit. 7 de seir or' ē nob. Ap-
paruit de mōte pharan in dextera ei' ignea
lex. Tradūt hēbzgi qz dñs misit angelos su-
os ad idumeos. 7 ad ismā hēlitas i pharan
7 obtulit eis legē suā. Quā cū recipe nollet
venit ad iudeos i montē syna cū multis mi-
lib' angeloz. Datis bñdictionib' singula-
rū tribuū. ascēdit moyses super neto vsqz i
verticē ipsi' q d' pbalga. et ostendit ei dñs
oēs terrā. pmissiōis vsqz ad mare nouissimū
7 pte australē 7 latitudinē cāpi hiericho. q
alio noie dicta ē ciuitas palmarū. vsqz se-
goz. Mortuusqz ē ibi moyses i terra moab
iutēte dñoz sepeliuit eū dñs ministerio an-
geloz i valle terre moab. 7 nō cognouit ho-
mo sepulcrū ei' vsqz i hodie nū diem. Qd
ideo factus autumāt hēbzgi. ne ipsi moysen
p deo colerēt. qz pni erant ad idolatriam.

Moyses. 7 p'ānoz erat qn' mortuus ē. nec
dū tū caligauerat ocul' ei'. nec dētes ei' mo-
tū sūt. Et stenerūt cū filij isrl'. xxx. dieb'. Et nō
surrexit vltra ppheta i isrl' sicut moyses. quē
nosset dñs facie ad faciē. i. adeo familiarē
hoc capitulum singl' serūda pposuit. et
dicit sic ab illo loco. Ascendit moyses vsqz
ad hūc locū serūda ioseph' apposuisse.

Incipit p'fatio in historiam libri Josue.

De Josue. capi. i.
De exploratorib' 7 raab. ca. ii.
De trāsitu iordanis. ca. iii.
De circūcissione in galgalis. ca. iiii.
De euerisione hiericho. ca. v.
De lapidatione actor. ca. vi.
De incendio bai. ca. vii.
De dolo gabaonitaz 7 mulcta. ca. viii.
De quinqz regib' suspensis. ca. ix.
De xiiii. regib' pculsis a ioseph. ca. x.
De altari in hebal. 7 pma distributione ter-
re. capi. xi.
De hebron data ē calepb. ca. xii.
Quomodo ioseph sorte diuisit terram decē
tribubus. ca. xiii.
De striguis are datt a pze calepb. ca. xiiii.
De reditu duaz tribuū 7 dimidie. ca. xv.
De federe qd strauit ppls ad deū. ca. xvi.
De morte ioseph 7 eleazar. ca. xvii.

Incipit p'fatio in historiam li-
bri Josue.

Iber ioseph

a noie auctoris censet qz
iesus dicit ē. Quā ioseph et
iesus idē ē nomē. Logno-
minat' est aut a pze iesus
nate vel ioseph kennun. i. fili' naue vel filius
nau. qd idē ē. Lognoia' ē aut sic ad disse-
rētiā iesu filij syrach. pncpotis iesu magne
sacerdot'. q scripsit ecclesiasticus. Et nota qz
fm hēbzgos b incipit scd's ordo veteris te-
stamēti. Qui distinguūt vet' testamētū in
tres ordines. p'rimū vocāt legē. scd'z pphē-
tas. tertius agiographa. In lege ponūt qnt
qz libros moysi. In pphēti octo. ioseph. iudi-
cum. samuel. malachim. esaias. hieremiam.

cis ablatu seruitus tri generis 7 secunde declinationis vt gala gala galgaloz. egypti 7 latoz deferti qd pgruit fm alia nois interpretati onē. Interpretat eni galgala libertas. Porro masit populus i castroru loco donec sanaretur et fecerūt pbale quarta decima die ad vesperā in campstribus hiericho quod nondū nisi bis factum fuerat. Primo in finibus egypti circa ramesse. Secūdo ad radicem montis syna secundo anno egressio nis. Extunc intermissum fuerat cuz circum cisione vsq ad terram promissionis. Et comederūt de fructib⁹ terre die altero aqimos panes 7 polentam eiusdem anni. Est autem polenta grana tosta 7 manibus confricata ad modū grani pilo tui. Et dicitur polēta quasi pileta. Quidam tamen tradunt polētā esse pultes de purgatissima farina factas. Et dicitur polentam quasi pollentam a polline qd est purgatissima farina. Cui⁹ nominatiuus ē pollen vel pollens. Statim qz defecit eis manna quo aliti fuerāt qdrā ginta annis.

De uersione hiericho. Capi. V

Adē nocte cuz

esset ioseph i agro hiericho ad explo randum vidit virum stantem contra se euaginato gladio et ait: Prosteres an aduersa riorum. Qui respondit: Nequa qz sed prin ceptum exercitus domini 7 nūc venio. Et docuit eum angelus de modo capiendi cini tatem et qz eam 7 vniuersa eius faceret ana thema. Anathema

id est ab usu homi num seorsū remota. Cūqz adorasset ioseph pñus in terram dixit ei angel⁹. Sol ue calciamētū de pe dib⁹ tuis locus eni in quo stas sanctus est quod intelligen dum ē sanctificat⁹ est. Qui eni pollut⁹

Anathema dicit⁹ qñ separatū. Unde ana thema dicebatur cini tas quando quecun qz cum ea capiebant comburebantur oīa et fiebat cineris cui mulus acceptus do mino. nihil inde se parabat. pter ea que trāsierunt p ignem q

erat i habitatiōe ge tium ad pñentia do mini p angelū san ctificat⁹ est. Porro per nuditate peduz in huiusmodi locis sanctis 7 in pñiten tibus potest notari innocentia que tali bus congruit. Eam eni habuerunt pmi pa rentes nudi Diluculo autem iuxta consiliū angeli septem sacerdotes septem buccinis clangebant ante arcam omnib⁹qz populus armatus pcedebat arcam et reliquū vulg⁹ sequebatur eam circūieruntqz ciuitatē pñi mo die aqimoz semel 7 sub silentio 7 redie runt in castra. Sic fecerunt sex diebus. Die autē septimo septies eam circūierunt et in circūitu septimo dixit ioseph ad pplm: Co ciferamini ascendite sitqz hęc ciuitas ana thema qñ deuotata in mortem pter aurū et argentū 7 es 7 ferrum qd cōseruabit dño in pñitias operum nostrorū sola raab cum suis saluabit. Igitur vociferante populo 7 clangentibus sacerdotib⁹ cū buccinis mari fundit⁹ corruerūt. Et ascendit quisqz p locū qui ptra se erat 7 interfecerūt omne viuens in ea 7 combusserunt eam 7 omnē supelle ctilem in ea in tumulū dño sempiternū Ra ab vero honoratam munerib⁹ cuz omni do mo sua receperunt in israel in perpetuum. Quā pcedente tēpore duxit salmon i vxo rem pnceps in tribu iuda. Tūc impcal⁹ est ioseph dicens: Ma ledict⁹ qui redifica uerit hiericho in pñi mogenito suo fūda mēta illi⁹ iaciat 7 in nouissimo liberorū ponat portas eius: quod impletum est vt post liquebit.

nō incineratur sed pot⁹ in igne purgan tur q etiam eadem in igne purgata in vsū tabernaculi 7 templi et vasorū reserua bā tur omnia salicz me tallina.

Qui genuit boosa num illi⁹ boos qz ge nuit obeth Tres eni pñinui pater fili⁹ ne pos dicti sunt boos 7 ideo matth⁹ vnū tantū posuit.

De lapidatiōe achor. Capi. VI. p

Duxo achor vel achor alias achim filius charim de

tribu iuda tulit aliquid d anathemate da mydem scz cocineā cōtextam auro habentem fm iosephū anni pōdus maqan id est massan id ē ducetos siclos tulitqz totidē siclos argēti regulāqz aureā vel ligulā qñ quaginta sicloruz. Misitqz ioseph viros de hiericho qz explorarēt ciuitatē hay q est iuxta betbel Qui reuertētes dixerūt: Nō ascē dat oīs pplus. Sufficiūt tria milia ad capi endā urbem. Ioseph⁹ tñ dicit triginta mi lia. Qui cū ascēdissent terga vertētes pcul si sūt a viris vrbis hay et corruerunt ex eis triginta 7 sex viri. Iosue xō scidit vestimē ta sua 7 iacuit pñus corā arca vsqz ad ves peram 7 senes ppli cū eo saccis induti 7 li quefactū est cor ppli. Verebāt eni ne timor eo qz inuaserat chanagos trāsiret i auda ciā a deo vt impetū facerēt in ipsos. Dixitqz dñs ad ioseph. Pollut⁹ ē ppl⁹ anathemat⁹ nec ero cuz eo donec munde. Applica cras pplm ad te 7 fac sortem p trib⁹ 7 familias 7 domos 7 capita. Et quecūqz fors inuenerit cōburet igni cū omni substantia sua. Quo facto inuenit fors tribū iude. Deinde fami liam charim tandem domū charim ad vltimū caput achor. Et dixit ei ioseph: Fili da gliaz deo cōfite do quid feceris. Quo p fello mis si sūt nunciū ad tentoriū ei⁹ qui p fātā pecu niā reconditā in terra retulerūt ad populū. Tollēs itaqz ioseph illū cum vniuersa domo ei⁹ vniuersa suppellectili 7 iumētis duxit eū in vallē pfundā lapidauitqz eū oīs popu lus 7 cūcta qz illi⁹ erāt igne cōsumpta sunt. Fecerūtqz sup eoz acerū lapidū qui pma net vsqz in pñentē diē. Vocat⁹qz ē nomen loci illi⁹ vallis achor. Nec putandū ē pplm neglexisse mandatū dñi qz pceperat eū com burendū. Nam in sacra scriptura ignis p rebemēti pñna accipi solet vt ibi de forma ce ferrea egypti. Putāt tñ bebigi dñm pce pisse lapidari ipū et alia qz lapidib⁹ obrui possent cetera que lapides nō sentirēt igne cremanda. Tradit tñ aug⁹ ioseph fecisse hoc qdā cōsideratione. Aut eni pñituit achor 7 sic dign⁹ non erat igne gebennali 7 sic il lum noluit vire: qui dignus igne nō erat.

Ad si non pñituit 7 dign⁹ erat igne eter no reseruauit dño pñnam ignis. Pñituit qz cum alio genere pñne videret bis pu nitus in idipsum.

De incēdio hay. Capitulum VII

Ostea surrexit

iosue 7 oīs popul⁹ cū eo vt ascēde rent in hay et pñisit triginta milia virozuz inter betbel 7 hay ad occidentē. Qui dimis sis in locū insidiarū v milib⁹ redierūt ad ex ercitiū qui erat ad aquilonē. Rex autē hay festinauit mane egredi cum omni ppo suo ignorans qz post tergū laterent insidij. Ioseph vero fugiēs cuz

Ex eo qz clipeos ha ab vrbē eleuauit cli peum que gerebat. Quo viso surrexerūt qz erant in insidijs 7 intrātes urbem suc cenderunt eam. Quib⁹ egressis post hostes 7 ioseph faciēte impetū in eos ex vtraqz par te cedebant ad uersarij 7 iterfecerūt omnes a viro vsqz ad mulierē duodecim milia ho minū. Pdam vero sibi diuiserunt suspendē tes regem hay in patibulo vsqz ad vesperā 7 tūc deponētes eū piecerunt eū in introitu ciuitatis cōgesto sup eū acerno lapidū suc cedentesqz vrbē fecerūt eā tumulū sempiter num. Hęc pccupat historia de altari illo qd factū ē inter gançim 7 hebal sup quem scripsit ioseph deuteronomiū 7 d bñdictioni bus 7 maledictionib⁹ factis sup montes il los de quib⁹ loco suo dicemus.

De dolo gabaonitarū et mulcta. Capitulum VIII.

Albaonite vero

audientes qz fecerat ioseph duab⁹ vr bibus et qz ex mandato dñi nulli parceret habitantiū in terra pmissionis nec amicici as cuz eis faceret callide cogitauerūt inire sedus cum israel miseruntqz nuncios quasi de longinquo veniētes qui in argumētum lōgi itineri vrbes ferebāt 7 sotulares vrbes

7 pitatis cōsutos. panesq; in sistracis eoz duri erant 7 mulcidi. 7 in frustra cōminuti. q cum venissent in galgalis dixerūt ad israel De terra lōginqua venim⁹. q̄ ē extra terras que forte vobis dēbetur. serui vestri sumus inite nobiscū fcdus. Credideruntq; eis filij israel. et os dñi non interrogauerunt. In- toq; cum eis fcdere iurauerunt eis iosue et eleazar 7 oēs pncipes multitudinis. Post triduū vero cognouit israel se circūuentum esse a gabaonitis. mouētēsq; castra venerūt vt euerterēt ciuitates eoz. egressiq; sunt ga bonite obuiā eis et ait iosue. Quare impo- suistis nobis. Qui dixerūt. Timuim⁹ val- de. 7 de consilio puidim⁹ animabo nostris. facite quod bonuz vobis 7 rectum videtur. Tunc acclamauit populus nō esse standuz iuramento: quod per surreptionem factum erat. et p̄sertim cuz dñs inbibuissent talib; confederari. Maiores vero qui iurauerant pro religione iurisiurandi seruanda. 7 mur- mure populi sedando. sic dispensauerūt. vt nō haberent eos socios. s̄ seruos aquarios 7 lignarios. 7 dicti sūt nathinnei. qui scz li- gna cederent. 7 aq; cōportarēt in vsum alta- ris i locū quē sibi dñs elegisset. Quo facto rediit israel i galgalis.

De quinque regibus suspensis. Capitulū. IX.

¶ In tempore re

gnabat in hierusalē a donisedech: qui interpretat dñs iustus. forte sic vocabāt reges hierosolimoꝝ. Nam 7 melchisedech sonat regē iustus. Qui cū audisset gabaoni- tas federatos cum israel. timuit valde 7 cō- uocauit q̄tuor reges secum et ascenderunt q̄nq; reges amorq; 7 obsederūt gabaon. Obsessi autē miserūt ad iosue dicētes. Ascēde cito et libera nos. Qui collecto exercitu. ir- ruit repente sup hostes. 7 versi sūt in fugam per descensum bethoron. Et dñs misit gran- dinem sup eos. 7 plures occidit grandis gladiis. Videns autē iosue solem descēden- tem ad occasum. et lunam ascendentem. ti- mens ne beneficio noctis euaderent hostes

clamauit ad dñm dicens. Sol cōtra gaba- on ne mouearis. 7 luna contra vallem bay- lon. Steterūtq; sol 7 luna spatio vnus diei. nec antea nec postea fuit tā longa dies. Quinq; vero reges absco derūt se in spelūca vrbis mace- da. Precepitq; iosue socijs suis 7 ait. Nol- lite laxa ad os spelūcę. et apponite custo- des. vos antes persequimini hostes. Celis itaq; aduersarijs plaga magna rediit exerci- tus ad iosue i maceda. vbi tūc erant castra sana 7 integro numero. Et ait iosue. Produ- cite q̄nq; reges d̄ spelūca. Quibus eductis dixit ad pncipes exercit⁹. Nonite pedes su- per colla regum istoz. ne timeatis. Sic faci- et dñs cunctis hostib; vestris. Quo facto su- spenderunt reges in patibulis. depositosq; ad vespēra p̄icerūt in spelūca in q̄ latuerāt 7 posuerūt sup os eius saxa in tumulū sem- piternū. Eadem die percussit madam et regē ei⁹ i ore gladij. Postea vero vastauit lebnā et lachim. eglon quoq; 7 ebzon 7 dabir et reuersus est cū omni israele ad locum castro- rum in galgala.

De xiiii. regibus percussis a io- sue. Capitulū. X.

¶ Quod cū audis

set iabin rex amor. misit ad omēs re- ges circūstantes. Egressiq; sunt vigintiq̄- tuor reges cum turmis suis. habentes secuz trecenta milia armatorū. et duo milia cur- rum conuenerunt ad aquas meron. alias meroy. vt pugnarent contra israel. Dixitq; dominus ad iosue. Ne timeas eos. cras tra- dam tibi omnes vulnerādos. equos eoz subneruabis. et curr⁹ igne combares. Factū q; est ita. Percusseruntq; omnes filij israel p̄ter eos qui in ciuitates munitissimas se- ceperunt. Fecerāt enī sibi chanangi plures munitiones p̄ualidas a die qua audierāt egressum israel ab egypto aduersus se. nec eas nisi longo tpe et graui labore obtinuit isrl. Vastauit tñ vniuersam circa regiones

nulli etati huius parces aut semi. ditatus est supra modū et hostium p̄da.

De altari in hebal. et prima distri- butione terre. Capitulū. XI

¶ Viniis iaz an

9 nus trāsierat 7 transfuit iosue lo- cum castrorū in sylo. 7 ibidez trāsulit taber- naculum cum omni ornatu suo p̄ loci opor- tunitate. Et inde p̄cessit in sichein cū omni populo. et constituit in monte hebal altare domino de lapidib; impositis. obtulitq; su- per eo holocausta 7 pacifica. Scripsitq; su- per illud deuteronomiū. quod quidā intel- ligunt mandata tantū deuteronomij. Po- suitq; mediā partem populi sui sup mōtē hebal cum sacerdotib; et leuitis. aliāq; me- diam in montē gagarim cum sacerdotibus 7 leuitis. Et acclamauerunt sibi alternatim benedictiones 7 maledictiones sicut māda- nerat illis moyses. Porro iosuebus tradi- dit maledicta 7 benedicta in altari conscri- pta reliquit. Quo facto redierunt in sylo. Cōcessit autē iosue tribui iuda mōtana ad meridiem q̄ iam adquisierant sed nōdū sor- te tradidit. Effraim quoq; concessit monta- na ad aquilonē inter vtrūq; mediā tribū manasse collocans. Distribubus cōmisit terram. alijs in castris manētib; . tum quia bellicose erant. tum q; digniores. Sciebat enī iude regnum esse promissuz. et manasse et effraim bñdixisse iacob p̄ bñficio iosuebus p̄is eoz. S; ipse quoq; iosue effraita erat. Dedit autē effraim extra sortem alioꝝ agrū sichein. quem dederat iacob singulariter io- seph filio suo. et sepeliuit in eo ossa iosuebus. Hieronymus tamen testatur se vidisse i si- chein sepulcra alioꝝ vñdecim patriarcha- rum. 7 credibile ē q; queq; tribus suam pa- triarcham retulit in suam sortem.

De ebzon data est caleph. Capitulū. XII.

¶ Ecessit autē ca

leph fili⁹ iepbone ad iosue coram

oī populo. 7 ait. Posti que locutus sit dñs de me et de te ad moysen. et q; iurauit mihi moyses in reditu ab exploratiōe dicē. Ter- ra quā calcauerit pes tuus erit possessio tua in eternuz. Pollicitusq; est mihi dominus terram in qua inuenimus cnc. bim te audi- ente. Quadraginta 7 q̄nq; āni sunt ex quo locutus est dominus verbum hoc. et hodie lxxxv. annoꝝ sum. sic valens vt eo tempore valebas. Benedixitq; ei iosue et tradidit ei ebzon in possessionem. 7 quieuit terra a pig- lijs.

Quo iosue sorte diuisit terras de- cem tribubus. Capitulū. XIII

¶ Terū conuoca

uit iosue ecclesiam i sylo. 7 ait. Ser- uai. bonum est vt terram quam p̄misit nob; dominus sorte diuidam⁹. Et assumpsit de singulis tribub; tres industrios viros ad considerandā terram. deditq; eis decem vi- ros metiendi peritos: quos propter artem veritas non lateret. mādans eis ne fm quā- titatem terram metirentur. sed fm estimati- onem sc̄iel terre. 7 que minus esset idonea nam sepe plaris sunt decem iugera q̄centū et q; in scriptis redigerent terre diuisionem. Viri autem circūcūtes terram 7 testiman- tes septimo mense reuerſi sunt ad eum i sy- lo. proiectisq; sortib; prima sortis iude egressa est. secunda symeonis. tertia beniamin. Hęc sortis angustissima fuit. propter t̄re fer- tilitatem. tulerunt enim hiericho 7 hieroso- lymam. quarta effraim. quinta medietati manasse. sexta isachar. septima gabulonitis. octava aseritis. nona neptalim. vltima da- nitis. Et notanduz q; fm cōcessionem terre p̄us facta; duabus tribubus 7 dimidię. et traditionem postea factā fm sortes nouem tribub; 7 dimidię. varie quādoq; loquun- tur autores. Legitur enim q; iudas habuit terram sine sorte. 7 q; obtinuit hierusalē. nec potuit inde eicere iebusq; que de cōcessiōe dicta sūt. Alibi legitur q; beniamin possedit hierlm. q; de traditione dictum est. Iterū legitur q; iosue locutus est septez tribubus.

dicēs: *Alis quo torpetis ignavia. Date mihi viros q̄ dividāt vobis terrā. Cūq; hoc oib; dixisset septē tantū legit̄ hec dixisse qz duę tribus ⁊ dimidia terrā ꝑcessam q̄si traditā possidebāt. Inde ē q̄ nomen iudea diuersis modis accipit. Quādoq; dicitur iudea tota terra ꝑmissiois. ⁊ tunc a iudis dicit̄ fm̄ qd̄ dicit̄ pompeius iudeam fecisse tributariā: quādoq; iudea tantū regnū iuda. vt ibi. Audiuit ioseph q̄ archelaus regnaret in iudea. quandoq; ꝑ sola sorte iudeę vt ibi. Iudea ⁊ hierusalem id est fors iudeę ⁊ beniamin. Si ḡ circa hoc sibi obloqui videntur auctores. Determinandū est fm̄ terrā cōcessam vel traditam. Nam iudas ⁊ effraim maiores habuerunt concessam vel traditam. Soli autem duo ioseph ⁊ caleph quasi ꝑuilegiati sine sorte terraz habuerūt. Caleph ebron habuit. Josue tamnathā vel tanašara ⁊ etiā sic̄ fm̄ iosephū. Hęc ꝑte elegit sibi ioseph post distributionē oib; factam tanq̄ bonus dispensator. Sed et leuitis separauit q̄draginta ⁊ octo ciuitates ad inhabitandū: quaz decē ꝑus acceperant in amorꝛa. De reliq; triginta octo tres ꝑstituit ciuitates refugij: ebron de iuda. sic̄hem ex effraim. ⁊ neptalim cedēs. Tūc locuti sūt filij ioseph ad ioseph. Cur disti nob; q̄si possessionē vni; funiculi cū simus tantę multitudinis? Rēditq; ioseph ad effraim ⁊ manasse. Popul; mult; es ⁊ fort; nō eris cōtētus sorte tua. S; trāsibis ad mōtem ⁊ poteris vltra terminos terrę ꝑmissionis ꝑcedere ⁊ parare tibi locum.*

De irriguis are datis a patre caleph. *Capitulum. XIII.*

De tēpore ascēdit caleph in terrā sibi traditā ⁊ ꝑcussit in ebron tres filios enoch ⁊ ascēdens inde obsedit ciuitatē dābir. ḡ ꝑus vocabatur cariatbsepber id ē ciuitas litteraz. *Li-*

nes eni eius scriptores erāt. Quā cū inuenisset munitā ait: Qui ꝑm; ꝑcusserit vrbem hęc ⁊ ceperit dabo ei agram filiaz meā vxorem cū ea. Et cepit eaz othoniel filius cenem: frater caleph iunior eo. Erant autē vterini fratres tantū. Naz ille filij cephone. iste vero filius cenem dicit̄ nisi forte pater eorū binominus fuerit. Dedit itaq; caleph filiam suā agram fratri suo in vxorē. Quę cum pergeret cū viro ad vrbem traditaz sibi suasa ē a viro suo vt peteret a ꝑte suo agrū i conuallib;. Suspirauitq; ⁊ fleuit vt sedebat i asino. Cui caleph Quid habes iqt. At illa: Da mihi bñdictionē. Terrā arētē dedisti mihi iuge et irriguaz. Deditq; caleph ei irriguū superi; et irriguū inferi; id ē agros irriguos circa ciuitatē ab oriēte ⁊ occidentē.

De reditu duarum tribuū et dimidie die. *Capitulum. XV.*

De tēpore cum iam quartusdecimus transisset ānus. dixit rāben ioseph ⁊ gad ⁊ dimidie tribui manasse. Fecistis ḡ ꝑcepit vob; moy ses famul; dei. Et qz dedit dñs fratrib; vestris quietē reuētimini ad terrā possessionis vestre. ita dūtarat vt custodiatis legem dei ⁊ colatis eum nec eatis ꝑst deos alienos. qz arcam et tabernaculum non habebitis. Fratres sumus et serui vni; dei licet iteriecto

In paralipomenon dicit̄ ebron cariatbia. id est ciuitas siluarū. vel cariatbbaal. id est ciuitas muscarū vel virorū.

Hęc nota determinat obiectionē q̄ de eo fieri pōt. ⁊ caleph obuiabat legi iam datę dādo fratri nepoti suo filiam suam.

Nota q̄ caleph maluit huare votū suū q̄ leges. ḡ interdicit matrimonij cū filia fratris nisi forte lex tolligat de filia fratris ex patre.

Lxx. Redemptiones excellaz ⁊ redēptionē humilium. subaudi fluentoz.

flumine separentur. In multa substantia reditis. dividite eam cum fratribus q̄ remanserunt. Qui reuertentes venerunt ad tumulos iordanis. Sic enim dictus est locus per quem trāsierunt. alius per quem trāsierūt filij israel dicitur vada iordanis. Et edificauerunt iuxta iordanem altare infinite magnitudinis vocātes hoc nomine illud. Testimonij nostram q̄ dominus ipse est deus. Videturq; ioseph velle q̄ altari superin scripsissent illud. Cūq; redissent ad ꝑpianunciatum est ioseph ⁊ his qui remanserant de edificatione altaris. ⁊ arbitrati sunt illos erepsisse illud. vt imolarēt super eo victimas quod non licebat nisi super altare qd̄ statuerat deus ante tabernaculum. Cūq; arripissent arma vt delerent eos de cōsilio missus est ad eos sinees ⁊ decem honorati cum eo qui dixerunt ad eos: Quę ē ista trāsgressio: Cur reliquistis deū israel et cultum eius? edificantes vobis altare sacrilegam. At illi respōderūt: Absit a nobis s; scelus. alioquin de ipse querat et iudicet. Sed timemus ne cras dicerent filij vestri filijs nostris quid vobis ⁊ nobis. Quid vobis ⁊ domino deo israel: Terminū posuit dñs iter nos ⁊ vos. Quāobrem memoriale s; ereximus i signū. quoniā fratres vestri sum; ⁊ deicolę vobiscum. His auditis placatus est sinees. Et cū retulisset verba hęc ad omnē populū laudauerunt deū. Hic videtur q̄busdaz factum esse quod legitur in libro iudicij q̄ angelus dñi transiit de galgala ad locū flētium. S; qz potius videtur augustinū hoc factū esse ꝑst mortē ioseph non eni ausi fuerūt filij israel eo viuente aperte recedere a deo. nos illud loco suo explicabimus.

De federe quod statuit populus ad deum. *Capitulum. XVI.*

Voluto autē multo tēpore cōgregauit ioseph oēs israel in sic̄him. ⁊ ait. Ego hōdie ingredior vram vniuersę carnis. ⁊ scio vos ꝑnos ad irritādū deū. Eligite hōdie qd̄ placet. cui potissimū seruire debeat. vtrū dñs quib; ser

uierūt ꝑtes nostri in mesopotamia: an dñs amorꝛa. in quorū terra habitatis. ego autē ⁊ domus mea seruiem; dño. Et ait ꝑpls dño seruiemus. absit vt ab eo recedamus. Et dixit ioseph: Testes vos estis. qz hōdie degistis vob; dñm. Et respōderūt: Testes sum;. Et ascenderūt in sylo. vt starent corā dño. Percussitq; populus i die illa fedus cum dño et in signum fęderis effudit ioseph aquā sup; terrā. Voz erat genitib; i signū ⁊ robur fęderis inini. sanguinē suillū effundere. quasi diceret. Sic effundetur sanguis illius qui violauerit hoc fędus. Hebręi vero a quam fundentes. atrociorē ꝑnas in violatorē iudicabāt. Alij eni liquores non effundūt de vase. quin aliqđ vestigium suū in eo relinquāt. Solus aque liquor ꝑsus effunditur. Quod faciebant hebręi in fędere inuito cum dño. quasi dicerent: Nō solus violator huius fęderis peribit sicut i alijs sit fęderibus. sed tota ꝑgenies eius peribit cum eo. vt nullum vestigium eius appareat super terrā. Scripsitq; ioseph in die illa verba s; in volumine legis dei. id est in libro s; et tulit lapidem ꝑgrandem. posuitq; eum subter quercum quę erat ante sanctuarij domini. et ait: En lapis iste erit vobis i testimonij. Solebant enim veteres huiusmodi durabilia erigere vt sui diuturnitate ꝑsteris ininitum fędus in memoriā reuocarent. Dimisitq; ioseph populus singulos in possessionem suam.

De morte ioseph et eleazar. *Capitulum. XVII.*

Est hec mortu us ē ioseph cū eēt cētū ⁊ decē ānoz. Quadraginta q̄ttuor ānoz erat cū accessisset ad moy sen et q̄draginta ānis seruiuit ei i deserto. Ex q̄ colligit q̄ vigintifex ānis rexit populū trans iordanē ⁊ sepelierunt eum in tamnathara quę sita est in monte effraim. Eleazar q̄ mortuus est et sepelierunt eum i gabaā sinees ⁊ filij eius. quę data ē

Gabaā sinees ꝑtest esse nomen ciuitatis a sinees ibi se,

ei in monte effraim pulto. vlt possunt esse qui successit patri i duq dictiones. sacerdotium.

Incidentia.

In diebus iosue ericonius pms iuxit quadrigam in grecia. erat quippe apud alias nationes. Babilis tyrannidez exercuit in hospites. fcnix 7 catbmus de tbebis egypto rum in syniam pfecti. in regione tberi 7 sidonis regnauerunt. Sed catbmo recedente in grecia. terra a pbenice pbenica dicta e Europe filij pbenicis iupiter mixtus e Danaus p quinquaginta filias. qnquaginta filios egisci fratris sui interfecit. vno tantu supstite. qui regnavit post eum.

Historia Judicum.	ca. i.
Quomodo iudas pugnauit contra chanaanum.	ca. ii.
De cineis 7 trasgressioe populi.	ca. iii.
De loco flentium in galgalis.	ca. iiii.
De othoniele.	ca. v.
De aiothet sangar.	ca. vi.
De deltoza et barach. ysara. iabel. 7 iabin capitulu. vii.	
De gedeone.	ca. viii.
De abimelech.	ca. ix.
De trola.	ca. x.
De iaia galaadite 7 morte eius.	ca. xi.
De iepte.	ca. xii.
De abellan.	ca. xiii.
De abilon.	ca. xiiii.
De abdon.	ca. xv.
De sampson.	ca. xvi.
Quo sampson interfecit leone.	ca. xvii.
Quomodo interfecit multos cu mandibula asini.	ca. xviii.
Quo tandē recepit fuit sampson.	ca. xix.
Incidentia.	ca. xx.
De micba.	ca. xxi.
De vxore leuitę.	ca. xxii.
De rub.	ca. xxiii.

Incipit historia Judicum Capitulus. i.

Iber iudi

cum bebraice soprbim dicitur q iudices describit vsq ad beliam sacerdotē 7 ob hoc dicitur iudicum

tancq materia. Videt tamē quibusdaz ab autorib sic nominat. vt quasi cronice scribendo quisq iudicum tempus suuz i actis redegerit. Quis autem in vnum cōpogent dubiū est. Dicunt quidaz q samuel. alij q esdras. Venisimili videt q ezechias q parabolaz salomonis 7 librum regum in vnuz collegit. Si queritur quare iosue 7 moyses inter iudices nō annumerentur. Dicim. qz nō solū iudicauerūt populū. sed 7 reuerunt. Ceteri vero nil iuris in populo habuerūt. nisi q in tribulationib suis cōsilio 7 prudentia eorum populus utebatur.

Quo iudas pugnauit cōtra chanaanum. Capitulum. ii.

Factus ē post

mortem iosue consuluit populū dominū per fines. Quis ascendet ante nos cōtra chanaanū. et erit dux belli. Et dixit dominus Iudas: Non psonam. sed tribū designans. Credit tamen caleph pferuisse populo. sed p modicitate temporis nec rectoribus nec iudicibus annumeratus ē. Et ait iudas simeoni. Ascende mecū in sortē meaz 7 pugna contra chanaanū. 7 ego pergas tecum in sortem tuam. Non tñ legitur simeō ppuaz postea habuisse sortem. sed ad hęc iude vt impleretur quod pcedixerat iacob de simeone 7 leui. Diuidam eos in iacob et dispergam in israel. Ascenderūt q iudas 7 simeon in befeb. 7 pesserunt in eo decē milia viroz. Cōprehēdētē q adonibefeb. id ē dñm befeb. adonay enī dominū sonat. i. cederunt sūmitates manū et pedum eius. Habitus tamen sermo videt sonare pollices. Quibus cesis nō est idoneus homo ad arma ferenda. Et ait adonibefeb. Merito patior. Si id ipsum enī fecerā septuaginta regibus q colligebant sub mensa mea ciborum

reliquias. Et ascēdētēs in hierusalem pculserunt eam. tradentes incēdio et reliquerūt ibi adonibefeb. 7 mortuū ē. Nec itelligendū est q filij isrl tūc habuerūt hierlm i diti one sua expulso iebulso. Hoc enī factū nō ē vsq ad tēpora dauid. q expulsi iebulsi sedit in ea. 7 trāstulit eā de beniamin in sortem regū. Hoc videt a qbusdā recapitulāto dictū 7 factū esse viuentē iosue. an ditionē sortū. qn concessam sibi iudas habebat hierlm. 7 totū recapitulando dictuz vsq ibi. Et surrexerūt alij q non nouerant dñm. Alj tradūt eo ordie dictū esse q factū 7 ibi temū inchoāt recapitulationē. di hoc etiam vult augustinus ordine suo dictum. in iosue hoc cupatum. Ascēdit 7 caleph in ebzon. terras scz gigantū. 7 pculsis ho srib plenū possedit eā. Et recapitulat b historiā. q d sup dixim factū i cariatb sepher. Cepit iudas gazā 7 ascalon 7 acharon euz finib suis. Nec potuit delere habitatozes vallis. qz falcatis currib abundabant. De cineis et trasgressioe populi. Capitulum. iii.

Ilij autez ietro

cinei cognati moysi ascēdērūt d ciuitate palmarū cū filijs iuda i desertū sortit ei q d ē ad meridiē. Isti sunt filij iobal fr̄is sephoze vxoris moysi q relicto patre et patria secut ē moysen. 7 deinceps habitauit i medio filioz isrl. Ciuitas autē palmarū dz hic engaddi. Vel qz hiericho sic solet appellari 7 forte de cāpestrib ei? vbi enāt cū beniamin trāstulerūt se ad iudā. Beniamin autem post iudā ascēdit i hierlm. Hinc putāt qdā eā fuisse cōmunē. Nec potuit eicere iebulscū. s pmissit eū habitare secū in tributo. Effraim q ascēdit i bethel q pus vocabat luca. Vidētē q boiez egredientē de ablessa ciuitate dixerūt ei: Ostēde nobis itroitu ciuitatis. 7 faciem tecū misericordiaz. Quo ostēdētē pculserūt eā. boiez vero 7 domum ei? ditauerūt. Qui trāsies in terram et bim.

gdificauit ibi ciuitatē 7 vocauit eam lucam. Nec deleuit effraim chanaanū. s passus est eū viuere sub tributo. Siliter 7 reliqz tribus cū essent cōfortatę. maluerunt eos bze tributarios q delere. trasgredietes mandatum dñi. et cōuerterūt se ad agriculturas. Qui ad diuitias se tradentes p epulas 7 libidinē iam imbelles facti in conuersatione legū integri nō erant.

De loco flentium in galgalis.

Capitulum. iiii.

Regel autē do

mini apparuit in galgala. 7 cū conuenissent filij israel ad eum de sinibus suis. trāstulit se ad aliū locū. 7 insecuti sunt euz. Lūq improperasset eis dñs p angelū bñficiā q eis contulerat addidit. Cur in istis sedus cū habitatorib terre hui? 7 referuistis aras eoz. 7 nolulistis audire vocem meam. Quāobrem dñj eoz erūt vobis in ruinam. Hęc angelo loquēte deuauerūt vocē suaz 7 fleuerūt. 7 vocatum est nomē loci illius locus flentium. cognominatus ab euentu. sicut galgala collis spūtioz. Immolauerūt qz ibi hostias domino. Porro hic recapitulat historiā de iosue ad cōtinuandam ordinis seriem dicens: Dimisit ergo iosue populum. 7 abiecerunt filij israel vnusquisq i possessionem suam. seruiērūtqz domino cūctis diebus iosue 7 seniozū qui post euz vixerunt. 7 nouerunt opera domini quę fecerat cum israel. Mortuū est autez iosue 7 omnis generatio seniozum. 7 congregata ē ad patres suos.

De othoniele. Capitulu. v.

Surrexerunt

alij qui non nouerunt dominum. id ē non viderant virtutes eius: quas fecerat eis in exitu de egypto in deserto. 7 i ingressu terrę promissinis. Feceruntqz malas in conspectu domini. et seruiērunt baal et astaroth. 7 dñs terrę. contraxerūtqz coniugia cum alienigenis. Quāobrem indignata diuinitas non deleuit gentes de medio

eor. vt essent eis in aculeu 7 labore. Extra- didit eos dñs i manib' chusan rasatbaim regis mesopotamie 7 syrie. Seruierunt eis octo annis. 7 clamauerunt ad dñm. q' suscita uit eis liberatorẽ ottoniel. fratrem calepb- que ioseph' cenẽ vocat. q'si equinocũ patri Et dicitur cenem q'si cenex' a loco. Et fuit dñs cũ eo. 7 pugnavit aduersus cusan rasatba- im. 7 oppressit eũ 7 q'civit e'ra q'draginta an- nis. Et mortu' ẽ ottoniel. Hic dicit ioseph' occasione i beniamin factas. p vxore leuite- qd nos infra ponem. sequetes ordinẽ hui' libri. Et nota q' hebrei sub b numero com- prehenderũt 80 annos fuitu' 7 q'etis. 7 siliter b alijs iudiciis. Aliter nõ staret historia.

Incidentia.

In dieb' ottoniel Cadm' regnavit tbe- bis. ex cui' filia semele nat' est dionysi' liber pater. Bitbinia pdita ẽ a pbenice q' pbeni- cib' quãsdã tradidit lras 7 ad scribẽdũ ver- miculũ instituit. An 7 color ille pbeniceus dicit' est. qui postea lra mutata punice' dicit'. Ephira q' nũc chorin' dicit' a sylpho cõdita ẽ. Dinos fili' europa regnavit in creta.

De aioth et sangar. Capi. VI

Dididerũt aut

filij isrl' facere malũ in p'spectu dñi. Qui suscitavit aduersus eos eglon regem moab. 7 copulavit ei filios amõ 7 amalech Qui trãsiens iordanem percussit isrl'. 7 posuit idola sua i galgala. 7 fecit sibi domũ i vrb' palmar. i biericho. 7 seruierũt ei filij israel decẽ 7 octo 80 annis. 7 clamauerũt ad dominũ. Qui suscitavit eis saluatoreẽ aioth. filiũ ge- ra. filij gemini. Qui vtracq' manu vteba- tur p dextera. Jemi- nũ qdã dicit' fuisse quedã vilẽ i benia- min. q' posteris suis sepe legit' imprope- rat' ob ignominia. Hebrei tradũt hũc fuis- se beniamin. Et q'si p auferesim. vbi nos po- nim' geminũ. ipsi ponũt iemin. qd sonat ce- xtranũ vel dextrale. q' latine gemin' dicit' pos-

In regib' vbi incipit agere de saul dicitur vir- fort' robore. ab b q' dicitur putat dictũ gemi- nũ q'si binomiũ.

set q' geminat' cũ trahẽto nisi ieminus aie- min p' s. cõsonantẽ scriberet. Dicit aut a ia- min p'prie iemin' sicut a dextera dextrarius Miserũtq' filij isrl' p aiorb munera eglon regi q' fecit sibi gladiũ ancipitẽ lõgũtũ dinis palmę man' 7 accinct' ẽ eo i dextro femore subter sagũ qd ẽ quadratę formę militare incumentũ. Erat aut eglon crassus nimis. Lũg' obtulisset ei munera. psecut' ẽ socios q' cũ eo venerũt. et reuersus ẽ ad regem ait. Verbu' secretũ habeo ad te o rex Egressisq' oib' qui cũ eo erãt. accessit ad eum aiorb 7 ait. Verbu' dñi habeo ad te. qd ẽ intelligẽdũ ẽ de somno ex mandato dñi. Qui statim sur- rexit de throno. Extẽditq' aiorb manũ fini- strã. 7 tulit sicam de dextro femore. 7 infixit eã in ventrẽ ei' valide. nec eduxit eaz. 7 reli- quit in corpore. Ipse vero clausis diligẽter hostijs cõgnaculi. p postica egressus ẽ. 7 anfu- git. Serui aut regis post lõgã morã intran- tes. inuenerũt eũ mortuũ. 7 iacẽtẽ i terra. Ve- nitq' aiorbin sagrat. et insonuit buccina in mõte effraim. 7 descẽderũt euz eo filij isrl' ad vada iordanis q' trãsmittũt i moab. Et vo- lentes trãsire moabitas percusserũt circiter de- cem milia. et humiliat' ẽ die illa moab sub manu israel. et quicũq' terra. lxxx annis. Et mortu' est aioth. Et tũc de philisteis vo- lentes intrare terrã israel. sangar occidit. de- viros vomere vno. Ipse q' defendit israel 7 eodem anno vitam finiuit.

Incidentia.

In dieb' aiorb cyrene ciuitas cõdita ẽ in libia. 7 triptolemus longa navi veniens eleusim. frumẽta ibi distribuit. Proserpi- nam rapuit rex molosoꝝ orcbus. cui' inges canis cerberus piritboum deuorauit. q' euz tbeleo ad raptũ pserpine venerat. S; tbe- seum deuorasset. nisi hercules supuentis euz liberasset. Frix' 7 helles insidias nonercales euaserũt i navi. cui' insigne fuit aries. In dardania regnavit tros a q' troiam cõdita ferũt. Perse' occidit gorgones meretrice q' ob nimia pulchritudines spectatores suos mẽt' ipores reddebat. Dionysi' i india ni- sam cõdidit. 7 a suo noie eã appellauit.

De delbora et barach sfsara ia- bel et iabin. Capitulu. VII.

Est mortez ai-

orb addiderunt filij isrl' facere ma- lã corã dño. Qui tradidit eos i man' iabin regis chanaan. q' regnavit i aior 7 habuit ducẽ exercit' sui sfsaram. Ipse aut habita- bat i aserorb gẽtiũ q' sic dicebat. q' non ab vno poplo. s; a multis collectis gẽtib' habi- tabit. 7 oppressit filios isrl' p viginti 80 annos. Qui clamauerũt ad dñm. Erat autẽ delbo- ra pphetes vxor lapidoth. q' posuerat tẽto- riã suã in mõte effraim sub artoze palmę. q' dicebat palma deltoze. 7 ascẽdebãt ad eaz filij isrl' in omne iudiciũ. Quę vocauit ba- rach filium abinoe. de cedes. alias cades d' neptalim. Mulier eni itura ad plius voca- uit virũ suũ q' supra dicit' ẽ lapidoth. Cre- dit' eni fuisse idẽ barach et lapidoth. q' ea- dem ẽ vtriusq' nois interpretatio. Interpret' eni vtrũq' choruscatio. deltoza vero hebrai- cę apis. Quę dixit ad eũ. Precepit tibi de- us isrl'. Duc exercitũ in montẽ thator. decẽ milia de neptalim et çabulon. ego tradã sfsaram i manũ tuã iuxta torrentẽ cyson. Qui barach. Nisi veneris meũ nõ pergã. Qui ait. Ito. s; victoria tradet' in man' mulieris Runciatũ ẽ sfsare q' ascẽdissent deltoza et barachin montẽ thator ad pugnadũ. Et congregauit exercitũ ad torrentẽ cyson. tre- centa milia armatorũ. vt ait ioseph'. 7 decẽ milia equitũ. 7 nõgentos currus falcatos. 7 alios currus dno milia 7 cetũ. Et ait delbo- ra ad barach. Descẽde. hac die dabit tibi dñs sfsaram i manus tuas. Et descẽdit cũ decẽ milib' deltoza stante in mõte ad orati- onẽ. Et pterruit dñs sfsaram 7 vniersam multitudinẽ ei'. Venit' grãdo 7 pluuia ir- ruerũt in facies eoz. arcus 7 fũdibulę inuti- les fiebãt plurimi de equis suis 7 carrib' ex- cussi cõterebant. Sicq' cõuerso in fugã ex- ercitu. sfsara de curru exlicõs. 7 fugiẽs. pue- nit ad tẽtoziã iabel vxoris abner cinei. Ab- ner eni euz oĩ domo sua recesserat a fratrib' suis. q' habitabat vt diximus i forte iudę 7

tetẽderat tatemacula sua i valle semijm iux- ta cedes. 7 erat sçdus iter regẽ aior 7 comũ abner cinei. Porro iael suscepit fugientem 7 rogantẽ vt celaret eũ. 7 petenti poculũ ve- dit ei lac. vt gran' obdoz muret. Illa vero dormiẽti clauũ ferreũ percussã malleo p vtrũ q' tẽpus imisit vltq' i terrã. Et barach post paululũ veniẽti ostẽdit eũ in terra cõfollũ. Et sic impletũ ẽ quod dixerat deltoza. q' p mulierẽ triumph' accideret. Barach vxor agẽs exercitũ sup aior obniã veniẽtẽ iabin interfecit. ciuitate fundit' eijciẽs. vt ait iose- phus. Cecinerũtq' deltoza 7 barach canti- cũ dño. in q' hortant' victores ad bñdicẽdũ dñũ. rememorando bñficiũ. qd fecerat dñs israel. dũ daret legẽ i terrę motu et pluuia addendo 7 quõ p langar vt dixim' quicũ e- runt hostes a semitis israel. 7 quõ dẽccerat fortitudo isrl'. donec surgeret deltoza. qñ no- ua bella elegit dñs. vt mulier de viris trium- pharet. Qd sequit' in cãtico. surge deltoza 7 loquere cãticũ nõ ẽ i hebreo. Addidit Qui p'm' infestauit q' de amalech victo' israel in deserto. i raphadim ab effra- im. id ẽ iosue effraita. 7 pphetavit eundem postea vincẽdũ p saul ex beniamin Et comẽ- dauit eos q' de manasse 7 ysachar 7 çabulõ 7 neptalim cũ eis venerãt ad pliam. vitupe- rans ruben 7 gad. 7 dan 7 aser. q' noluerũt cũ eis venire. Qd etiã dicit ruben p se diui- sim intelligit q' separauit se a pugnantibus. vt q' rubenite iter se diuisi erãt. quibusdã hor- tantib' vt irent ad pliu alijs dehortãribus Qd aut dicit pugnasit eos i thane iuxta aq's mageddo. intelligendũ ẽ regionẽ esse secus cyson qui pterfluit mageddon. Hebrei ha- bet in ramaçatx qd interpret' sup altitudi- nem capi. 7 significat q' i cãpo vbi pliatũ ẽ hostib' superiores facti sũt. Qd autẽ sequit' stelle pugnauerũt aduersus sfsaraz. nõ ma- thematicẽ intelligendũ ẽ. q' si fatali cõstella- tione b factũ fuerit. Sed q' choruscationes 7 fulgura ita de sublimi scẽbãt in eos. ac si stelle ruerẽt. 7 ẽ hyperboleos. Sequit' torrens cyson traxit cadauera eozum sicut torrens

cadum. supple traxit cadavera egyptioꝝ
Cadum in interpretat antiquoꝝ. et ponitur
p mari rubro. eo q autiq miracula ibi fa-
cta sūt. Qd sequit conculca aia mea robu-
stos. Vox ē ppli sese ad hostantis. Sequit.
Maledicite terre meroth. dixit angel⁹ dñi
Meroth fuit vn⁹ de pncipib⁹ chanaan. vel
hora vero seipsam dixit angel⁹ dñi. vel mi-
chael qui p̄erat israeli. Dixit vt malediceret
meroth. qd sonat archanum. id ē angelis
apostatis. q̄ ad iſabāt ei in archano. Post
ea benedixit iabel: qm̄ fortiter egit. ⁊ quie-
uit terra p quadraginta annos. Eo tēpore
regnū defecit apud argos. ⁊ translatus ē in
micenas. Obijt liber pater cuius sepulcrum
est apud delphos iuxta apollinem aureū.
P̄ingit vero muliebri corpore. qz mulie-
res militantes cum viris habuit i exercitu.
Iliū ab ilo cōditus. Miletus cōdita.

De gedeone. Capitulum. VIII.

Ecerūt iterum

f filij isrl malū coram dño. qui tradi-
dit eos in manib⁹ madian septē ānis. Ascē-
debant enī madian et amalech singulis
annis i israel vastā-
tes segetes eorum. et
vniuersa iumenta
trahētes in p̄dam. Cūq̄ clamasset israel ad
dñm. misit ad eos virū pphetam p quē ex-
probrauit eis dñs beneficia q̄ cōtulerat eis
⁊ tñ noluerūt audire vocē ei⁹. Venit autē
angel⁹ dñi. ⁊ sedit sub quercu q̄ erat i effra.
Hic ē vir quē dñs miserat Lapis autē super
quē sedebat ⁊ quercus ⁊ ager p̄tinebant ad
ioas patrē familij egri. i. bonozabiliorē iter
alios illius familij. Gedeon fili⁹ ei⁹ timens
hostes qui irruerāt sup terrā. in occulto ex-
cutiebat frumēta in torculari. vt haberet vi-
aticū ad fugā. Ioseph⁹ dicit b̄ maximū fuisse
diuine p̄pitiatiōis indicij q̄ tūc vteret
torculari p̄ area. Futurū enim p̄ eus erat vt
areę replerent ⁊ torcularia. Et ait angelus
ad eū. Dñs tecū ⁊ virōꝝ fortissime. Cui ge-
deon: Si dñs nobiscū ē. cur apprehēderūt

nos b̄ mala. Et respexit in eū dñs in angelo
et ait: Uade ego mitto te in hac fortitudie
tua. quā scz cōfero tibi respiciendo vel mit-
tendo. pcuties madian q̄si virū vnum. Cui
gedeon: Si grāz iuveni coram te nō recedas
donec reuertar. Et coxit gedeon b̄dum. po-
suitq̄ carnes ⁊ agmos panes i canistro. et
misit ius in ollā: offerēs ea angelo. Cui an-
gel⁹: Pone carnes ⁊ panē sup petras. ⁊ ius
desup funde. Quo facto tetigit ea angelus
sūmitate virge quam gerebat. Et ascendit
ignis de petra ⁊ cōsumpsit oīa. Angel⁹ autē
euauit ab oculis ei⁹. Timēsq̄ gedeon ait:
Hec mihi dñe. qz vidi angelū dei. Cui di-
xit dñs: Ne timeas. Nō morieris. Eadem
nocte ait dñs ad eum: Destruē aram baal
quā erexit pater tu⁹. ⁊ nemus circa eā succi-
de: ⁊ occide taurū quē saginat idolis. alium
vero taurū septēnem quem ciues dedicaue-
rūt idolo offeres mihi i holocaustū super al-
tare qd edificabis mihi in sūmitate petre.
sup quā ante sacrificiū posuisti. Gedeon ti-
mens patrē ⁊ ciues: cū decē seruis oīa nocte
cōpleuit. ⁊ vocauit altare pax dñi. ⁊ latuit.
In crastino ciues dixerūt ad ioas: Educi-
liū tuū vt moriat: qm̄ fecit hoc. Quib⁹ ille
ait: Nunq̄d vltiores estis baal: Si deus est
baal vindicet se. Exinde dicit⁹ est gedeon. i.
robaal. id ē. fortitudo baal. q̄si fortis cōtra
baal. Igit madian ⁊ amalech trāsito iorda-
ne sederūt in valle iſrael q̄si locustę. Spi-
ritus autē dñi induit gedeon. vocauitq̄ do-
mū abiecer. de cuius familia ipse erat. ⁊ ipe
misit nūcios ad manassen ⁊ aser ⁊ gabulō ⁊
neptalim Qui occurrerunt ei triginta duo
milia. Et petijt gedeon signū victorię a do-
mino i vellereposito i area. si nocte illa vel-
lus roze cōplueret area sicca manēte. Et fa-
ctum ē ita. Et expresso vellere roze cōcham
impleuit. Sequētī nocte ne casu factū pu-
taret⁹ petijt signū in p̄trariū. vt area iriga-
retur. ⁊ vellus sicū esset. Qd factū est. Ve-
nit autē gedeon cū suis ad fontē q̄ dicit arad.
Et ait dñs ad gedeon: Popul⁹ multus est
tecū. ne dicat israel. virib⁹ meis liberatus sū
clama ad populum. Qui formidolosus est

reuertat. Tñ intelligendū est alia tria q̄ mā-
davit dñs clamādo in p̄plo cū non tacuisse
q̄ moyses dixit in deuteronomio. Qui edi-
ficauit domū ⁊ nō dedicauit eā reuertatur.
Similiter. qui plantauit vineā. ⁊ necdū se-
cit eā cōmunē. ⁊ q̄ desponsauit vxorem ⁊ nō
dū accepit eā. Et reuersi sūt de p̄plo viginti
duo milia. ⁊ tantū decē milia renāserūt. Et
ait dñs ad gedeon: Adhuc p̄pls multus est
duc eos ad aqs in caloze meridiei. et eos q̄
lambuerint aquas manu et lingua sicut ca-
nes. exstimās magnanimos sepabis. Et in-
uenti sūt tātus ex eis trecēti viri. Et ait dñs
In his trecēti tradā madian i man⁹ tuas
Quib⁹ assūptis. ⁊ cibarijs p numero et tu-
bis. gedeon se certamini dedit. Eadē nocte
dixit dñs ad gedeon: Descēde in castra ma-
dian. tu ⁊ pbaran puer tu⁹ tecum. ⁊ audies
qd loquant⁹. ⁊ cōfortabunt man⁹ tuę. Dis-
solutū enī erat cor ei⁹. Qui descendēs sicut
in p̄tem castroz. vbi vigilię erāt. ⁊ audiuit
quendā narrante somniū cōmilitoni suo i
hūc modū. Videbat mihi q̄ panis ex tor-
deo subcinerib⁹ ⁊ comestibilis descēdebat i
castra madian vsq̄ ad tabernaculū. s. regis
⁊ subuertit illud. ⁊ terre fundit⁹ cogquauit.
Et ait is cui loque-
bat. Quid ē hoc dēi
iter grana ⁊ iter gē-
tes isrl videt abie-
ctū: ⁊ iſraele vilis ē
familia gedeonis.
Non ē b̄ aliud nisi
gladi⁹ gedēis. tra-
didit dñs i man⁹ ei⁹ madian. Qd audiēs
gedeo adorauit. Et reuersus ad socios ait:
Eamus. tradidit nob⁹ dñs castra madian.
Et diuisit eos in tres p̄tes. ⁊ dedit tubas in
man⁹ eorū dextras. lagenas vacuas. ⁊ lam-
pades i medio lagenarū i sinistras. Et ait:
Qd me facere vidēbitis facite. Et ingressi
sunt p̄ gyrū castroz in trib⁹ locis in vigilia
noctis medię Et cū cōfregissent bydnias. te-
nuerunt lāpades i manib⁹. ⁊ insonātes tu-
bis clamauerūt. Gladius dñi ⁊ gedeonis.
Sed m iosephū vacuas q̄ p̄baretas por-

tauerūt. Quib⁹ simul complosis. terribilis
audiebat sonit⁹. Quo subito hostes excita-
ti. turbati sūt. nec cognoscētes sese. pluri-
mutuis vulnerib⁹ ceciderūt. alij i fugā p̄-
sis vsq̄ ad berseba. Viri autē de neptalim.
⁊ aser ⁊ manasse q̄ redierāt cōclamātes. p̄se-
quebant madian. Effraim q̄ descēdit in oc-
cursum fugientū ⁊ occupauit iordanē vsq̄
bethara: ⁊ occidit duos reges madiā. ozeb
⁊ zeb. Ozeb i petra quadā. zeb vero i torcu-
lari. Et vocatus ē nomē loci illius torcular
zeb ⁊ nomē alteri⁹ petra ozeb. Quę modico
apice litterę differt a noīe ozeb vnde aq̄ flu-
xerunt p manū moysi. Et forte differētia ē
in it̄p̄tatione. Et portauit effraim capita
regū ad gedeon. ⁊ irascētes dixerūt ad eum
Cur p̄tēpsisti vocare nos ad pugnas. Qui
ait: Ne forte indignaremini. Melior ē enī
racem⁹ effraim vindemijs abiecer. s. i ma-
nus vestras dati sunt reges madian. Quid
tale facere potui sic vos fecistis. Quo audi-
to requieuit sp̄s eoz. Trāsivitq̄ gedeon
iordanē cū trecētis viris. nec poterat p̄sequi
fugientes p̄ lassitudine. Et ait ad viros so-
chor. Obsecro date nob⁹ panes vt possimus
p̄sequi zebē ⁊ salmana. Qui negauerūt ei
⁊ subsannauerūt eū. Idip̄sū m̄derūt ei viri
p̄baniel. petēti ab eis. zebē autē ⁊ salmana
i valle quę scēbat. nil aduersi suspicātes. cū
duodecim milib⁹ tantū celsis de exercitu cē-
tum viginti milib⁹. Gedeon autē repente ir-
ruit sup eos. ⁊ turbato exercitu eoz. duos
reges cōprehēsos secū reduxit. Et reuertēs
apprehendit puerū de sochor. ⁊ q̄siuit ab eo
noīa senioꝝ de sochor. Et descripsit ei septa-
aginta septē viros q̄s spinis ⁊ tribulis cō-
minuit tanq̄ autores p̄dicte subsannati-
onis. Lurim q̄ p̄baniel subuertit. occisis
habitatorib⁹ ciuitatis. Cūq̄ redisset effra-
im regionē suā dixit zebē ⁊ salmana. Quales
erāt viri q̄s occidistis i mōte thabor: Qui
dixerunt: Siles tui. Et ait eis: Fratres mei
erāt vterini. Et ait p̄mogenito suo. Interfi-
ce eos. Qui nō eduxit gladiū. timēs qz pu-
er erat. Surgens gedeon occidit eos. Et di-
xerunt oēs filij isrl ad eū. Dominare nostri

Historia

tu es fili⁹ tu⁹. 7 fili⁹ filij tui. Quib⁹ ille. **R**o-
dominator vestri nec filius me⁹. sed dñs ro-
minabit in vos. Anz postulo a vob date
mibi in aures aureas de hda. Qui dederūt
Et fuit pondus auri mille 7 septingēti sicli.
Et fecit ex eo gedeon ephod. et posuit illud
ī ciuitate effra. 7 fornicat⁹ ē oīs isrl ī eo. Et
factū est gedeonī 7 omni domui ei⁹ in ruinā
Perephod qd ē digni⁹ indumentū pōtifi-
cis. intelligit qd gedeon fecerit oīa indumen-
ta pōtificialia. 7 fecit ī effra tabernaculū 7 al-
tare p̄ter illud qd erat ī sylo. Et fact⁹ est sa-
cerdos. 7 imolauit super illud hostias dño
Quāobrem offensus dñs oēm domū eius
ferre deleuit. Habuit enim septuaginta libe-
ros de vxorib⁹. 7 vnus naturalē abimelech
de cōcubina dyboma. quā habebat ī sicbe.
Hic occidit omnes
fratres suos p̄ter vnū
Et quicūq⁹ tra-
gēdraginta ānos q⁹
bus p̄fuit gedeon.
Quib⁹ mort⁹ ē in se-
nectute bona. et se-
pultus est in sepulcro p̄is sui in effra.

Incidentia.

Temporib⁹ gedeonis mercurius inuenit
siringas. trahens hoc nomen a siringa vxo-
re catbmi. 7 armonica. q̄ p̄pter celus armo-
niē a viro suo recesserat. Inuenit etiā lirām
hoc modo. Reperit etiā concham testudi-
nis mortuē 7 putrefactē. cuius nervuli arē-
tes 7 extēsi in ore conchē ad auras tenuem
sibilū reddebant. Incertum ē autē quis fu-
erit iste mercurius. vtrū hermes an trimegi-
stus pbilosop⁹ an mercuri⁹ minor. Tres
enī legunt fuisse fm iosephū. Tirus p̄dita
est ante templum hierosolymozū annis du-
centis quadraginta. Dedal⁹ aues fecit me-
tallinas quas volare fecit artificiose spiritu
iclusio. Dicitur etiā fecisse simulacra se mo-
uentia. Primus enī omniū pedes statuaz
a se inuicem separauit. alijs coniunctim eos
fabricantibus. Qui cū filio in nave fugiēs
propter inuestigabilem fugam pennis euo-
lasse estimatus est. Argonautarū historia

facta ē. Diphobus clarus habitus ē. Cuius
discipul⁹ fuit muscus. Linus magister her-
culis claruit. Dinos creditur cretensib⁹ le-
gem dedisse. quod plato negat. ydrā vero
callidissimum fuisse sophistā asserit plato.
De abimelech. Capitulum. IX.

Est mores ge-

deonis filij israel fornicati sunt cū
balaim. nec fecerunt misericordiam cuz do-
mo ierobaal. Ascendit autem abimelech ī
sicbem. ad omnem cognationē matris suę
et ait. Considerate quos vestrum 7 caro ve-
stra sum. Loquimini ad oēs viros sicbem
in hunc modum. Quid vobis melius est
vt dominentur vestri septuaginta viri filij
ierobaal an vt dominetur vnus vir. Et lo-
cuti sunt de eo ad omnem populum. 7 incli-
nauerunt cor populi post abimelech. 7 iura-
uerunt ei omnes in fano baal. Quāobrem
vocatū est deinceps idolum baal berith.
Berith enim coniurationem sonat. Et tol-
lentes de fano. lxx pondo argenti dederunt
ei. Qui conduxit ex eo viros inopes et va-
gos. et ascendēs in effra. occidit omnes fra-
tres suos super lapides vnum. excepto vno
ioatban. Tunc omnes sicbimite constitu-
erunt abimelech regem iuxta quercum in si-
cbes. Si queritur. quomodo ergo saul pri-
mus dicitur rex in israel. Potest dici hoc vi-
ctum esse propter regnū vniuersale hic an-
tem tantū regnauit in sicbimitis. Quod cuz
nunciatū esset ioatban. stetit in vertice mō-
tis garras vel garisim. et exclamauit ad om-
nes sicbimitas qui cōuenerant ad diem fe-
stum baal. Audite me viri sicbem. Jerūt li-
gna siluarum. vt vngerent regem supra se.
et dixerūt oliuē. impera nobis. Quę noluit
deserere pinguedinem suam. qua dñi vtun-
tur 7 homines. Idipsum dixerunt ad fiscū
quę noluit deserere dulcedinem fructus sui
Idipsum dixerunt ad vitem. quę noluit de-
serere vinum quod letificat deum et homi-
nes. Dixerūtq⁹ ad rbannum. Impera sup-
nos. Qui respondit. Venite ergo 7 quiesca-
te sub vmbra mea alioquin egrediat ignis

Judicium

de rbāno. 7 deuoret cedros libani. Est autē
rbānus genus rubi quod vulgo senticē ap-
pellant. asperam nimis. 7 aculeatā sicut sen-
tes. Josephus dicit hoc inter ligna habere
naturam ignē. p̄ferendi. Tunc exposuit eis
paradigma dicens. Interfecistis filios bie-
robaal. 7 filium ancillę eius sup vos cōsti-
tuitis regem. Si recte egistis cū hierobaal
7 domo 7 filijs eius recte sit vobis. Sin au-
tem puerse. Egrediat ignis d abimelech q̄
deuoret ipsū 7 vos. Quę cuz dixisset au-
fugit. Factū est autem cū regnasset super sicbe
tribus annis abimelech. dedit ei dominus
spiritum malum aduersus eum. et expule-
runt abimelech ab vrbē 7 a tribu. Qui exer-
cebat latrocinia super eos agens p̄cedas ex
eis. Tempore vero vindemiarum intrauit
gaal cū fratrib⁹ suis in sicbem. Quo descen-
dente ad eos. descendērūt sicbimite vineas
vnaq⁹ calcauerunt. Et ingressi fanum dei
sui iter epulas 7 pocula maledicebāt abime-
lech. Baal q̄ dicebat. Quis enim ē abime-
lech vt seruiamus ei. Nunquid non est fili-
us hierobaal. byronice dictum ē quasi nō
est. sed spurū. Et addidit. Atinas darerur
populus hic ī manu mea vt auferre abime-
lech de medio. cebub quoq⁹ quem fecerat
abimelech p̄ncipem in ciuitate. clam nūcia-
uit abimelech omnia Surrexit itaq⁹ abime-
lech cum exercitu nocte. 7 tetendit insidias
iuxta vitem. Egredere est gaal mane et ce-
bul cum eo steterūt in porta. Cuzq⁹ ascēdis-
set abimelech cum exercitu. dixit gaal ad ce-
bul. Ecce de mōtibus multitudo descendit
Cui cebul. Umbra mōtium vides. quasi
dominū capita. 7 hoc errore accipis. Rur-
sus quoq⁹ gaal. Ecce populus quasi de vm-
bilico terre descendit. Cui cebul. Ubi ē os
tuum nūc quo contra abimelech loqueba-
ris. Egredere 7 pugna contra eū. Qui pu-
gnauit et victus est. et fugiens recepit se in
vitem. cebul autem expulit eum 7 socios ei⁹
Sequenti die abimelech expugnauit vrbē
interfectis habitatoribus eius. camq⁹ de-
struxit ita vt sal in ea dispergeret. Habitan-
tes vero in turre sicbimo. 7 ingressi sup pba-

num dei sui. quia locus munitus erat. Jose-
phus tamen dicit profugos per puinciam
congregatos supra petram munitissimā. 7
nitebantur eam munire vel murare. Quod
videns abimelech ascendit in mōtē selmon
7 p̄cisum ramum ferens. dixit socijs. Facite
quod ego ago. Qui tollentes ramos et cir-
cumdantes p̄sidium succenderunt illud.
7 igne 7 fumo perierunt ī eo mille viri. p̄-
ter mulieres et paruulos. Et recedens inde
abimelech obsedit opidum thebes. Erat au-
tem turris in medio in qua receperāt se the-
bise. Et nota qd a thebis egyptiorum dicūt
thebei. A thebis grecorum thebani. A the-
be iudozū thebite. Cuzq⁹ abimelech expu-
gnaret turrim. 7 ignem supponere niteretur
mulier fragmen mole iaciens desuper. fre-
git cerebrū ei⁹. qui ait armigero suo. Per-
cute me ne dicar interfectus a femina. qui ī-
terfecit eum. Hanc pestem dicit ioseph⁹ ac-
cidisse effraitis. eo qd iurgati sunt aduersus
gedeonem ad aquas iordanis.

Incidentia.

Eodē tpe corus inuentus ē in grecia. qd
instrumentū dicit strabus pellem esse cum
duab⁹ cicutis. p̄ alteras inspirat. p̄ alteram
reddit sonum. Et scribitur fm quosdā sine
aspiratione. p̄ voce autem canentiū 7 men-
sura 7 vnio cum cōspirato.

Dethola. Capitulum. X.

Est abimelech

iudicauit israel dethola de isachar fi-
lius pbua patris abimelech. nec moueat te
pbua et ioas fratres esse cū alter de isachar
alter de manasse ort⁹ fuerit. Filij enī fuerūt
vnus matris. 7 duozū patrum de diuersis
tribubus. Hic iudicauit israel ī sanir. xxxij.
annis 7 mortuus est.

Incidentia

Eo tēpore hercules antheum vicit in pa-
lestra. et ilium vastauit. bellum fuit inter la-
pbitas et centauros. quos palefactus in li-
bro de incredibilib⁹ nobiles fuisse describit
equites thesalozū. Priamus filius laome-
dontis regnauit ī troia. Androge⁹ atbenis

Historia

dolo interficit. **Theseus** in agone minotaurum occidit. ppter qd athenienses pueri tributarij a pona literati sūt. Fuit autē minotaurus vir qdam in humanis valēs i palestra magistrat' minois. **Uñ** et sic dicit' ē qñ minois taurus id ē minois carnifex.

De iair galaadite et morte eius.

Capitulum. XI.

De tholaz iair

galaadites de tribu manasse iudicavit israel. xxi. Anis habens triginta filios quos fecit principes. xxx. civitatu. quas vocavit nomine suo aiothiair. id ē opida iair et mortuus est.

Incidentia.

eo tempore theseus rapuit belena. quas rursus receperunt fratres eius castor et polux capta matre thesei. eo peregre profecto. **Philibus** scribit a civib' nris coroz et kartagine kartagine condita. Carmentis nimpha ias latinas invenit.

De iepte. Capitulum. XII.

Iteruz filii israhel

iteraverunt idolis circumstantiu gentium. et tradidit eos dominus in manus philistinorum et amon. Et afflicti sunt vehementer xvij. annis. omnes qui habitabant trans iordanem in terra amorrei. Amonites quoque iordanem transmissis vastabant iudam et beniamin et effraim. Qui afflicti clamaverunt ad dominum. Qui cum dure respondisset eis. ite et invocate deos quos elegeratis. piecerunt omnia idola de finibus suis. et voluit dominus super miserias eorum. Congregatiq' sunt filij israhel in masphat contra amonitas qui fixerant tentoria in galaad. fuit eo tempore iepte galaadites vir fortissimus pugnator. s' filius meretricis. Hic habuit uxores de galaad. de qua suscepit filios. Qui cum adolevisset. eiecerunt eum tanquam spurium. dicentes: Non poteris esse heres in domo patrum nostrorum. Et abiit in terram iob. Et congregati sunt ad eum viri inopes. et latrocinantibus. et cum quasi principem sequebantur. Descenderuntq'

ad eum maiores natu de galaad dicentes: Esto princeps noster. et pugna contra filios amon. Qui ait: Nonne vos estis qui odistis me et eiecistis? Qui dixerunt: Non odimus te nec venimus ut persequamur te. sed ut sequamur te. Et ait iepte: Jurate ergo mihi. Et iuraverunt. Et ascendens cum eis in masphat humiliavit se coram domino. et factus est princeps populi. Et misit nuncios ad regem amon in hec verba. Ego de terra mea. cur vastas eam? Qui respondit: Tulit israhel terram meam cum ascenderet de egypto et recepi eam. Cumq' iepte dixisset eam iure belli acquisitam et multo tempore possessam. ccc. annis noluit acquiescere amon ut exiret. Et ait iepte: Iudicet hodie dominus inter israhel et amon. Et factus est spiritus domini super iepte et egrediens ad pugnam. votum vouit domino dicens: Si tradideris filios amon in manus meas. quicumq' de domo mea primus occurrerit mihi revertenti. eum holocaustum domino offeram. Et percussit iepte filios amon plaga magna nimis. et humiliati sunt coram filiis israhel. Revertenti autem iepte in masphat. occurrit ei unigenita filia eius cum tympanis et choris. Qua visa scidit vestimenta sua et ait: Deu filia recepisti me. et recepta es. Aperui os meum domino contra te. Filia vero non dolens in hoc casu pro victoria patris ait: Fac mihi pater quodcumq' pollicitus es. Hoc solum presta mihi ut duobus mensibus circumeam montes. et plangam virginitatem meam cum sodalibus meis. Et ait pater: Vade. Et expletis duobus mensibus redijt ad patrem suum. et fecit ei sicut vouerat. Et inde mos increbuit in israhel. ut annuatim veniant filij israhel. et plangent filias iepte quatuor diebus. Arguit iosephus iepte. quia obtulit holocaustum non legitimum nec deo charum. Quid si canem obtulisset. imolasset eum domino. Fuit ergo in vouendo stultus. et in soluendo impius. Potuit tamen ante votum esse bonus. quia irritum super eum spiritus domini. et etiam post votum. Nam et apostolus ponit eum in catalogo bonorum. Quidam tamen excusantes

Judicium

De abdon. Capitulum. XV.

De abylon abdon

thecuites de effraim iudicavit israel. vij. annis. Sub his tribus iudicibus non recessit israhel a domino. et quicquid terra. Et ideo nil memoriale fecisse leguntur. Tamen quidam tradunt sub abdon cladem factam in beniamin. p. vxo. e. leuite.

Incidentia.

Huius anno tertio capta est troia. et fluxerunt vsq' ad primam olympiadem anni. cccc. vij. Tunc greci ad gloriam victoriae suae ceperunt annotare tempora sua sic. Anno a captivitate troie. Incepta olympiade deinceps annotaverunt tempora iuxta numerum olympiadem.

Tandem romani florentes annotaverunt tempora sic. Anno ab vrbis condita. Ultimo christiani annotant sic. Anno ab incarnatione domini. Capta troia menelaus belena deuenit ad thubonim regem egypti quem homerus polibum vocat. Anno tertio a captivitate troie vel quanto ut quidam volunt regnavit eneeas tribus annis in italia in qua prius regnaverat ianus. saturnus. picus.

faunus. latinus. annis circiter. c. l.

De sampson. Capitulum. XVI.

De sampson filio israhel

peccaverunt coram domino. et tradidit eos in manus philistinorum quadraginta annis a qua servitute hoc modo liberati sunt. Fuit vir quidam de stirpe dan. nomine manue. habens uxorem pulchram sed sterilem. Cui sepe oranti in agro pro sterilitate amovenda. apparuit ei angelus et ait: Accipies et paries filium caue ne comedas aut bibas

m 4

eum. familiari consilio spissantem dicunt eum hoc fecisse. Tunc venientes ad eum effraite dixerunt. Cur contempsisti nos vocare ad pugnam. Ince dem? domum tuam. Qui ait: Vocavi vos et venire nolulistis. Et vocatis viris galaad pugnavit effraim. Occupaverunt autem galaadite vada iordanis. Cumq' venisset ad eos quidam fugiens de effraim. et obsecrans ut permitteret eum transire dicebat ei: Quod effraiteus es? Quo dicente non sibi interrogabant eum. Dicitur thetoletus quod interpretatur spica. Qui misit thetoletus eadem littera. spicam exprime non valens. Statimq' iugulabant eum. Et ceciderunt eo tempore de effraim. xlv. milia. Et nota quod effraiteus ponitur per effraitea. Effraiteus enim proprie dicitur bebleemita. Et iudicavit iepte israhel. vij. annis. et mortuus est. et sepultus in civitate sua sebetbi. que est in galaad. Hic ab etate moysi vsq' ad seipsum ait computari annos. ccc. Annis his non addunt decem et octo anni ad fictionis que precesserant.

Incidentia.

eo tempore hercules flammis se iniecit. Nam in morbum incidit pestilentes.

De abessan. Capitulum. XIII.

De iepte iudicavit

israhel abessan vel essebon bebleemita de iuda septem annis. eo tempore agamenon regnavit micenis. Menelaus lacedemonie.

De abylon. Capitulum. XIII.

De abessan abi

lon cabulonites iudicavit israhel annis decem. Hic cum decem annis suis in lxx. interpretibus non haberet. Pro quoque damno superplendo eusebius iosepho filio nathan samueli et saulii: quoque annos scriptura sacra non dicit plures annos quam in iosepho legebat annotavit. que natus ab egressu israhel ex egypto vsq' ad edificationem templi. cccc. et lxx. annoque summam quam scriptura predicat habere.

Incidentia

eo tempore alexander belena rapuit bellum de cennale surrexit. Dennon et amazones parati tulere subsidium.

deinceps nisi iuxta legem naqarcorum. Filius enim tuus erit naqargus dei ex utero matris et deinceps ipse liberabit isrl. Alia fra. Et dicit sampson robustus liberator israhel. Quae cum oia indicasset viro suo et comendasset angelo pulchritudine. Pistratus est vir quia celotes erat et ut mitigaret irrationabile viri tristitia consuluit

Qua lege uideret naqargi regere in historia numeroz. Istud apposuit. m. ut fatil faceret hierony. qui ait. nomen ei? predictus a dno. cum pcedeter minatus sit supra qd fuerint quozum nomina predicta sunt. qz nomen fuit ei impostum scilz sampson. iuxta equi pollentiam hduum uertozus dno ait hiero. predictum eius nomen.

ut ambo orarent dominu. ut iterum veniret angelus ad eos. et instrueret utruqz de puero. Et apparuit iterum angelus uxori. Quae cum uocasset virum. ait manue ad euz. Tu ne es qui locutus es de puero. Cui angelus. Sum tui manue. Quid vis ut faciat puer. Et ait angelus. Naqargus erit omni tempore uite sue. Attulitqz manue bedum et panes. Cui angelus. Non comedam. Si vis offerre offer illa dno. Et ait manue. Qd est nomen tuuz. Cui angelus. Cur queris nomen meum quod est mirabile. Et obtulit manue que tulerat supra petra dno. qui facit mirabilia. Et ascendit angelus in flama ignis nec vltra apparuit eis. Et intelligens manue esse angelum dei ait. Noxiemur qz vidimus dominuz. Cui mulier. Nequaquam accepit dominus holocaustu a nobis. indicauit que futura sunt. Datumqz filius uocauerunt sampson. quod sonat robustu. Creuitqz cito puer. adeo ut iam pbeta futurus agnosceretur. cepitqz spūs dñi cū eo esse in castris dan. id est. i exercitu tribus. vel loc. ē in quo prius habitauit sampson. et ē dictus castra dan. per anticipationem. Pondum enim tribus dan proprias habebat sortem.

Quo sampson interfecit leonem
Capitulum. XVII.

Ascendit igitur

sampson in thānata pphilitoz ut uideret solennitatem que ibi agebatur. Et uisam ibi uirgines concupiuit. aitqz patri et matri. Accipite mibi queso. uxore thānateam. quia coplacuit oculis meis. Qui dixerunt. Cur negligis filias fratrum tuoz et transis ad filias incircumcizoz. Rescipientes qz res fieret a dno. Lunqz descenderent euz eo apparuit ei catulus leonis i vineis opidi et irruit in eam sampson in spū dñi. i. nil habens in manu. et dilacerauit euz frustatim quasi bedum caprarū. et hoc parentibz non indicauit. Responditqz sibi uxore. cū post aliquot dies rediret ut acciperet eam. declinauit ut uideret cadauer leois. Et ecce apes erant in ore leonis. et fauus mellis. que sumptum comedit in via. deditqz partem patri et matri et comederunt. partem quoqz sponse tradidit. Lunqz thānatei ciues essent in epulis nuptiarum. timentes robur inuenis dederūt ei. xxx. iuuenes robustos. hmones qz socios. opere uero custodes. ne qd forte uellet committere crescente conuiuozū satietate. Quibz ait sampson. Propono uobis problema. quod si solueritis mibi infra septimū diem quuiqz dabo uobis. xxx. sindones et totidez tunicas. alioquin uos dabitis mibi totidem. Qui dixerūt. Proponere. Ait qz sampson. De comedente exiuit cibus et de forti egressa est dulcedo. Iosephus alia ponit uerba. Qui cūcta deuorat cibū de se genuit suauē. Is ipse sit suauis. Nec potuerūt p tres dies ppositionē soluere. Lunqz adisset dies septim. dixerūt sponse. Blādire viro tuo. ut indicet tibi problema et indica nobis. alioquin incendem te et domū pñis tui. Quae sollicitas uirū fēdo dicebat. Odisti me. et ideo nō exponis mibi. Septes igitur diebz cōuiuqz flebat apud eū. Sz quō septē diebz flebat cū sup dictū sit septimo die cōuiuqz uenisse ad eā iuuenes. Potest dici Lunqz adisset dies septim. id ē. cū adhuc eēt dies iter septē pñus. Quod ideo determinatū ē. ne putaret post tres dies uenisse. et q.

bus dictū erat qz nō poterant soluere ppositionē per illos tres dies. Potest etiam aliter dici Lunqz adisset dies septim. i. appropinquaret. nōdū esset ut dictū sit adisset qz iuxta esset. et ita post tres dies inquisitionis eoz quarta die uenerūt ad eam et locuta est viro suo. Quod aut dicitur septes diebz fleuisse hoc est in illis septem nō p illos. Quidā tñ corrigūt ita. Lunqz adisset dies vn. Qd uirio septozis reoz factū. qui uidens septem abbreviatum. estimauit legi vnū. Tandem die septima cum ei molesta esset exposuit. qz statim indicauit ciuibz suis. Et illi die septimo. ante solis occasum dixerunt sampsoni. Quid dulci? melle. qd fortior leone. Qui ait. Quid uolostus muliere. Si non arastis in uirula mea. non inuenissetis ppositio nem meā. Et irruit spūs dñi in eum. et descendit ascalonem. et ibi percussit triginta uiros quozū allatas uelles dedit pronubis suis. Et iratus sampson redijt in domum patris sui. Uxor autem eius nupsit vni de pronubis suis. Lunqz dies triticez mellis instaret uenit sampson uisere uxorem suam ferens bedum. Lunqz cubiculum eius uellet intrare. prohibuit pater dicens. Putaui qz odisses eam. et tradidi eam amico tuo. Sorozē habet que pulchrior ē ea. sit tibi. p ea uxor. Cui sampson. Ab hac die nō erit culpa in me contra pphilitos. Faciam enim uobis mala. Et cepit. ccc. vulpes et iunxit caudas candis. et faces ligauit in medio. quas igne succendens. dimisit eas discurrere et incenderunt segetes pphilitozum instātum ut uineas quoqz et oliueta ignis consumeret. Pphilitini scientes opelle sampsonis. uxorem eius et parentes combusserunt tanqz mali huius autores. Et ait sampson. Adhuc expectam ultionem et quietam. Et percussit eos plaga graui. ita ut stupentes surā femori imponerent. Lxx. interpretes dicunt ita. Percussit alienigenas sampson tibiam super femur. quod ad priorem sensum reductur. id ē. tam mirabiliter. ut stupentes tibiam vnus pedis super femur alteri ponerent. Tamen quia tibis incedimus. et su.

per femur sedemus. quidam exponunt sic. Percussit tibiam super femur. id est. pedes pter sedentes in equo. Et habitabat sampson in spelunca petre etban. quasi i loco munito.

Quomodo interfecit multos cū mandibula asini. Lapi. XVIII

Hinc ascendetes

pphiliti in terram iuda castrametati sunt i loco qui postea dictus est lebi. id est. maxilla. Et dixerunt ad eos uiri iuda. Serui uestri sum. cur ascendistis aduersus nos. Qui dixerunt. Et ligemus sampsonem. Et ascenderunt tria milia de iuda ad sampson. et culpantes eum dicebant. Rescis. alias nosti qz pphiliti imperent nobis. Venimus ut ligemus te. et tradamus pphilitis. Qui ait. Iurate ne me occidatis. Et iurauerunt. Et permisit se ligari duobus nouis fanibus. Qui cum traherent euz et uociferarent pphiliti qz gaudio. irruit spiritus domini in eum. et dissoluta sunt uincula ei. ut uelina stuppeline. id ē. ut filum lini. fortū putamine ad ardorem ignis. Tollensqz mandibulam asini iacentem in terra. interfecit in ea mille uiros. alijs i fugam uersis. Et exultans sampson cecinit metricē. In maxilla asini. i. mādibula pulli asinarū. Teleui eos. et percussi mille uiros. Hebzicus habet in maxilla asini hemoz. Hemozqz sonat cum uuluz de cumelis. hoc est in maxilla asini feci cum uuluz de cadaueribz mortuoz. Et picit mādibulam et uocauit nomen loci ramathe. uel ramathlebi. quod est eleuatio maxillę. Rama enī excelsus sonat. Et sitiuit ad mortem. quod factum esse tradunt hebzici. quia dedit sibi gloriā et non deo. et clamauit ad dñm. Obsecro domine en moziot et incidas in manus incircumcizoz. Et aperuit dñs molarem dentem in maxilla asini. et egressę sunt aque. quibus haustis vires recepit. Et mutato noie prior. dictū ē nomē loci fons inuocantis de maxilla. Lunqz non timeret pphilitos. abijt in gaza. et uidit ibi mulierē meretricē. et ingressus est ad eam. Quo co

gnito palestini posuerant custodes in porta ciuitatis vt exeuntem mane occiderent. Sampson vero media nocte surgens: ambas fores apprehendit cum postibus suis et sera et in humeris suis portauit in vertice montis qui respicit bebron.

Quo tade deceptus fuit sampso. Capitul. XIX. et. XX.

Est hec amara

uit dalilas q̄ erat in monte sozech Et est sozech locus vel genus vit. Et venerunt ad eaz q̄nq̄ satrapae id est nobiliores philistinorum dicentes

Disce ab eo in quo habeat vires et quod valeat eius vincitum affligere et dabimus tibi singuli millecentum argenteos quod est v. milia. d. Quidam tamen distinguunt ita. Dabim⁹ tibi singuli millecentum argenteos.

Dis enim mulier fere naturaliter amara et leuis. Unde adam Quid lenius flama flama. Quid flamae fama. Quid fama: mulier. Quid muliere: nubil.

Et blandita est dalila sampsoni. Qui respondit ei in dolo Si septem neruicis funibus nouis et adhuc humentibus ligatus fuero: ero sicut ceteri homines Quos iosephus palmites vinearum recentis dicit. Et attulerunt ad eam septem funes quibus dormientem

ebriū colligauit latentibus apud se philisteis. Et clamauit mulier Philistei super te sampso. Qui rupit vincula quasi stupra. Idipsum factum est scdo de septem nouis funibus. Quia autem tertio septem crines capitis eius circumligatos licio et clauo terre infixisset: excitat⁹ ab ea sampson extraxit clauum cum crinibus et licio. Cum molesta esset ei dalila et deficeret anima eius ad mortem aperuit ei veritatem dicens: Quare? si ab vtero maris meae. Si rasum fuerit caput meum: recedet a me fortitudo. Tunc dalila reuocauit satrapas: vt veniret cum pecunia quas p-

Ebriū dicit non vino sed amore. Vel fatiatum aliter legem naçare orum excessisset an ton suram et recessisset ab eo dominus.

miserat. At illa dormire fecit euz sup genua sua. et p̄ tonforem rasit septem crines eius. oēs etiam p̄ solis septem rasis dn̄s recessit ab eo. Tunc abiicit eum mulier. Quae cum apprehendissent philistinim eruerunt oculos eius et circumdixerunt eum p̄ terram et apud gazam clauum in carcere molere fecerunt quasi seruili opere eum affligentes. Hebraei tamen tradunt quod philistei coegerunt eum dormire cum mulieribus robustis vt ex eo sobolem robustam susciperent. Procedente tempore cum capilli eius renasci ceperant: cum adesset publica solenitas ingressi sunt principes sanum suum: vt imolarent magnifice dagon deo suo: quia tradidit inimicum in manus eorum. Cumque letarent conuiuantes: adductus est sampson: vt ante eos luderet: et ei illuderent. Stabat autem inter duas columnas quibus domus innitebat. Et ait puero regenti se. Sineme vt tangas columnas et paululum requiescam. Et apprehendens utraque columnarum manibus ait: Moriatur anima mea cum philistinim. Et concussis columnis: cecidit domus super omnes: et multo plures interfecit moxios quam viuos. Et perierunt propter conuiuas circiter tria milia utriusque sexus qui ludentem expectabant de tecto. Tulitque eum vniuersa cognatio eius et sepelierunt eum in sepulcro patris sui. Et iudicauit israel viginti annis. Hactenus iudicium liber temporis lignat: habens annos ducentos nonaginta nonem et iudicium stamento quatuor hominum nomina per angelum nunciata fuerunt: israhel. ysaac. ezechias sampson. In nouo duo: iobanes et iesus.

Incidentia. Capitul. XXI.

De tempore ascensionis

albam condidit secundus rex latinorum. Palefactus in libro incredibili tradit vixit in trierim athenorum fugisse scilla spoliare hospites solitam. Sirenes quae mulieres fuisse quae decipiebant nauigantes.

Michas. 1. 1. 2.

Demicha. Capitul. XXII Equitur histo-

ria de idolo michae. Hic autem eum et alterum de vxore leuite dicit iosephus contigisse post mortem ioseph: et ante ottoniel cum plurimum peccasset coram domino israel: et tradidisset eos dominus in manum chananeo. Qui abstulerunt iude ascalonem et accaronem et multas vires in captivitate: et ipsos danitas expulsos in montes fugere compulerunt. Eo tempore fuit vir de monte effraim nomine michas: qui suscepit a matre sua millecentum argenteos votiuos. Et fecit ex mandato matris suae ex eis ephod et teraphim: id est vestem sacerdotalem et idola. Et separauit eis ediculum in domo sua: et impleuit manum vnius filiorum suorum: et factus est ei sacerdos: et inuoluit eum sacerdotio per aliquid appositum in manu eius: vel impleuit manum eius: id est sepe obrulit eum tanquam sacerdoti. In diebus illis non erat rex in israel: sed vnusquisque quod sibi rectum videbat faciebat. Fuit autem alter adolescens bethleemita cognatus michae et leuita: sed pauper. Qui voluit peregrinari: vbi cumque commodum sibi reperisset. Cumque declinasset in domum michae: cognita causa viue eius constituit eum sibi sacerdotem: instituens sibi per singulos annos decem argenteos: et vestem duplicem propter victum. In diebus illis tribus dan grebat sibi possessionem: et miserunt quinque viros vt explorarent terram in qua possent habitare. Et intrantes domum michae: et requierunt in diuersorio leuite. Cumque considerassent vestes et idola: abierunt et venerunt lachis. Et videtes locum vberem et magnarum opum: et habitantes in ea sine timore: et imbelles reuersi sunt ad fratres suos et dixerunt: Eamus et possideamus terram quam vidimus. Nullus erit labor. Et profecti danitque sexcenti viri armati: primo manserunt in cariatbiam iude qui locus ex eo dictus est castra dan: alius eodem nomine dictus est: de quo dixim⁹ in sampson. Tertius eodem nomine dictus est: vbi ierothoam sacri-

ficanit vitulos. Cumque transissent iuxta domum michae: intraverunt quinque predicti viri vt tollerent vestes et idola. Cumque sacerdos acclamareret: dixerunt ei: Veni nobiscum. Melius est tibi vt sis pater in vna tribu: quam in domo vnius viri. Et abiit cum eis ferens secum omnia. Cumque insequeretur eos michas cum omni domo sua: videns eos fortiores et minantes sibi mortem: reuersus est. Illi vero cum mulieribus et parulis et iumentis et vniuersa suppellectili sua venerunt ad populum lachis: et percusserunt eos et urbem incendierunt. Et struxerunt sibi ciuitates: non procul a libano: et iuxta fontes iordanis circa maximum campum sidonis in regione roob. Et appellauerunt eam dan: que prius lachis vocabatur: posueruntque sibi in vna idola michae toto tempore quo fuit domus dei in sylo. Jonathan vero filium gerson de genere moysi: et filios eius statuerunt sacerdotes in tribu dan usque ad diem captiuitatis suae. Cumque replicet historia: in diebus illis non erat rex in israel: videtur consentire iosepho: qui dicit factum quod sequitur circa tempora eadem contigisse.

De vxore leuite. Cap. XXIII. Vit vir leuita

habitans in latere montis effraim habens vxorem de bethleem: que irata viro suo rediit in domum patris sui in bethleem. Secutus eam vir suus cum puero suo et duobus asinis: reconciliatus est vxori. Quarto autem die cum regredi vellet eum socer usque in crastinum. Quinto die sumpto cibo circa meridiem egressus est ducens secum duos asinos onustos et concubinam. Sic enim quandoque vxor dicitur. Et vt videtur velle iosephus luna quanta in faustus iter arripuit. Cumque transiret iuxta ierusalem: die declinate noluit ingredi opidum gentis alienae. Et transiit in gabaa quae est in tribu beniamin: et nullo eum recipiente sedebat in platea. Et ecce senex rediens de agro qui erat in monte effraim et advena habitabat in gabaa. Qui introduxit eos in domum suam. Et cunctis illis venientes viri ciuitatis: filij belial dixerunt ad dominum domus. Educ virum

Historia

qui ingressus est ad te ut abutatur eo. Tū iosephus dicit: nō venisse eos p eo. s̄ vtra perent vxorē eius. Cū aut obtulisset eis se- nex filiā virginē 7 vxorē viri p viro. eduxe- runt vxorem viri. Quā cū tota nocte abusi essent. dimiserunt eā mane q̄ rediēs ad bo- spitiū. expiravit ante ianuā. Et ferēs vir ei⁹ cadauer in asino redijt in domū suam. 7 con- cidens eam in duodecim ptes. misit in oēs terminos israel. Et clamabāt singuli. Quāq̄ sic factum est in israel. ex quo ascēderūt pa- tres nostri ex egypto. Et egressi sunt oēs q̄ si vnus vir i masphat. cccc. milia pugnato- rum et dixerunt. Non redibit quispiam in domum suam donec vlciscamur in gabaa. Et elegerunt vi- ros vnum de decem Decimas partem vi- qui apportaret ciba- riorum intellige. Sē- ria. Et miserunt ad- sus est. Decimā par- omnem tribum be- tem viroꝝ eleger- niamin dicētes. Tra- runt ad apportanda- vitenobis flagitio- cibaria. sos de gabaa vt mo- riantur. Qui noluerunt. imo dederunt eis in auxiliū. xxv. milia de beniamin. Erāt enī in gabaa. lxx. viri. ita sinistra vt dextra pug- antes. sic etiam fundis lapides ad certū ia- centes. vt capillus quoq̄ possent percutere. Et ascendens exercitus israel in silo consu- luit dominū. Quis ascendit princeps certa- minis cōtra beniamin. Et respondit domi- nus. Judas. Hoc forte videtur facere p io- sepho de tēpore buius cladis. Et ascēdētes inde expugnabant gabaa. 7 p̄ma die egressi filij beniamin de gabaa. p̄cusserūt de israel. xxij. milia. sequētē vtro die. xvij. milia. Ter- tia vero die p insidias circūuenti ceciderūt et incenderunt vrbem filij israel occidentes viros mulieres 7 paruos idipsum facien- tes alijs ciuitatibus in beniamin. De omni numero beniamin soli sexcenti remanserunt. Qui sederunt in pe- tra cmmoz. 7 planxe- rūt planctu magno quattuor mensib⁹. Et iurauerunt filij

Petra hec excelsa fu- it. Rama autēz excel- sum sonat. Unde de- planctu istorūz plan-

israel in masphat q̄ gentium filios suos nullus eorum filias suas daret vxores si- ligs beniamin. Tan- dicitur in euangelio vox in rama 7c. dem pgnitentes de- teletione tribus vni⁹ re- quisierunt quis de israel non ascēderat cū eis nec iurauerat. Et inuenti sunt filij iabis galaad non interfuisse certamini. Et p̄cusse- runt eos a viro vsq̄ ad mulierem solis. cccc. virginibus reseruat. Et a duocātes sexcen- tos viros de petra remoz reddiderunt eis sortez beniamin. 7 cccc. illas virgines dede- runt eis i vxores. Et inito cōsilio de vandis vxoribus ducentis quē remanserāt dixerūt eis. Ecce solennitas domini ē in silo. 7 ascen- dent filij israel ducentos choros. et vos la- tentes in vineis exite 7 rapite singuli singu- las vxores. Et factum est ita. Et restituta ē tribus beniamin. In diebus illis non erat rex in israel. sed vnusquisq̄ quod sibi rectū videbatur faciebat. Eadem ē clausula que est supra. Ideo forte videtur q̄ circa idē tē- pus vtrūq̄ factū fuerit.

Deruth. Capitulū. XXIII

De sampsonē

iudicauit. Sic certum q̄ cum israel heli sacerdos. aaron quattuor ha- qui non tantum iu- buit filios duo ex eis dex. s̄ sacerdos a di- gniori officio agno- minatus est. Et tras- lato sacerdotio a fi- lijs eleazar. s̄ p̄mus de filijs itbamar ac- cepit sacerdotium. In dieb⁹ ei⁹ facta ē fames in terra. 7 sur- rexit helimelech de bethleē effrate. cū vxore sua noemi. 7 duob⁹ filijs suis maalon 7 chelion. Et ingressus ē re- gionē moabitidē. vt pasceret ibi. Quo mor- tuo filij ei⁹ duxerunt vxores moabitidas or- p̄ham 7 ruth. Tamen ioseph⁹ dicit q̄ pater accepit filijs suis vxores. 7 māserunt ibi de- cem annis. et mortui sunt ambo sine liberis.

Judicum

hio. p̄. p̄. p̄.

Roemi xovidua 7 Super paralipome- orbata filijs surrexit non dicit hieronym⁹ vt rediret in patriā. q̄ in dieb⁹ elimelech. Audierat enī q̄ dno dederat populo suo escas et comitabant eaz nurus sue. Que ait ad eas. Reverti- mini filij me⁹ in do- mū mris vestre. Nō enī vltra potest sperare viros ex vtero meo. Et nota quoniā apud moabitas seruabat lex de semine suscitando. 7 acquieuit ophā et reuersa est. Ruth vero sequebatur eam. Cui noemi. Audi filia. Non ē deus noster sicut dñi gentium. nec populus noster s̄m ritū gentium viuit. expedit tibi vt redeas ad po- pulū tuū. 7 ad deos tuos. Et ait ruth. Do- pulas tuas populo meo. 7 deos tuos deos meos. Opiniones plures ponunt. An ciuitas q̄ nūc bethleē dicitur vocata fuit effrata s̄m p̄mā opinionem dicētē. Mariā soro- rem moysi traslata il- luc qz mortua fuit in deserto. Hieronym⁹ tñ dicit q̄ caleph su- scepit de effrata vt vi- rū marię. 7 vix genuit beselehel.

messoribus. Dominus vobiscus. Et quesi- nit cuius esset hec puella. Et dixerūt. Hec est moabitis illa. que venit cū noemi. Et ait booz ad eam. Filia ne vadas in alteri⁹ agrū. Nullus puerorum molestus erit tibi. Si si- tis. vade ad facinulas puerorum meoz. et bite. vna vescendi. veni huc 7 comede. 7 in- tinge buccellā i ace- to. Reddat tibi de⁹ israel mercedē. quo- niam confugisti sub alas eius. Pueris q̄ suis dixit. Proj- cite v̄ manipulis. ve- stris v̄ industria. vt absq̄ rubore colli- gat. Cūq̄ comedis- set ruth ad lar. mes- sorum. cōiecit polen- tam. quā iosephus alpbitam vocat. cōseruabat eā socruī suę. In vespera autēq̄ colligerat. virga excutiēs inuenit bordei q̄li eph. id est. tres modicos. Cūq̄ redisset ad socrū. indicauerit ei⁹ fe- cerat sibi booz. Et ait noemi. P̄opinquo- noster ē homo. bñdic⁹ sit a dño. Idipsum fe- cit ruth sequētib⁹ dieb⁹ vsq̄ ad areę venti- lationē. Mos erat i israel. q̄ in ventilatiōe areę dñs grande cōuiuium parabat pueris suis et messoribus. Et dormiebat in area. et q̄si solennitans abstinēbat ab amplexibus. Idipsum fiebat in tonsione ouium. Si post vindemias fieret. non legi. Et ait noemi ad ruth. Lauare filia. et vngere. et induere culti- oribus vestimentis. 7 ascende in aream. cūz alijs. Nō te videat homo. donec inebriatus fuerit. Cūq̄ obdormierit. p̄icies te a par- te pedum eius. et ibi iacebis. Et fecit omnia. que sibi socrus imperauerat. Et ecce media nocte euigilans homo expauit dicēs. Que es. Et illa. Ego sū ancilla tua. Expāde pal- lium tuum super me. quia propinquus es. Cūq̄ indicasset ei booz in talibus teroga- tionibus castitatem esse seruandā. addidit. Ali⁹ p̄pinqoz me ē. Si te voluerit retinere iure. p̄pinqtatis bñ res acta ē. alioquin ego

dominus vobiscus.

te suscipiā. viuit do- min⁹. Surrexit ita- q; booc de loco vbi iacuerat iuxta arco- nium manipulozū añq; homies mutuo se cognoscerēt. 7 imple- nit palliolū illi⁹ bordeo q̄li sex modijs 7 re- diēs ruth onusta ad focū indicauit ei⁹ di- xerat booc. Ascēdit ḡ booc ad portas 7 sedit cū iudicib⁹. 7 vocauit decē de seniorib⁹ ciui- tatis. 7 aduocauit p̄pinq̄iorē illū. de q̄ di- xerat. Et ait ad illū: Partē agri patris n̄i belimdech disposuit vendere noemi. Nos duo soli p̄pinq̄i sumus sed tu p̄pinq̄ior. Eme ḡ si placet. At ille: Ego emā. Lūi booc Ergo nō ex media pre oportet te legum b̄re memoriā. habeas necesse ē cū agro relictam maalon. vt suscites nomen p̄pinq̄i tui. At ille ait: Ledo a iure p̄pinq̄tatis. Tu autē te- re meo p̄uilegio. Et ait booc: Tolle ḡ calcia- mētū tuū. vt firma sit p̄fessio. Ioseph⁹ t̄m̄ di- cit: Booc itaq; testificās seniorē. iussit mu- lieri vt ei⁹ solueret calciamētū fm̄ legē. 7 in- faciē ei⁹ spueret. Jobes xro ait: Lūi nō sū dign⁹ corrigiā cal- ciamētū soluere. Ex- bis trib⁹ conijctur q; fm̄ diūso casus quādoq; ipse repu- dians soluebat sibi calciamentū. quan- doq; nō mulier sol- uebat ei. quādoq; vir q̄ suscipiebat eā. S; quocūq; modo fieret in opprobriū repudiū contra legē domus eius diceba- tur dom⁹ discalcia- ti. Et ait booc astātib⁹. Qui rei testes estis. Qui dixerit. Testes sumus. Faciet dñs hāc mulierē tibi sic rachel 7 lyam. q̄ edi- ficauerūt domū isrl̄

Arconiū dictum est ab arcēdo. qz gelime ibi arcētur quēlibet ab alia. Sensus verborū io- bānis fm̄ vnā expo- sitionē is ē. Putaba- tur iobānes sponsus sponse. id est ecclesie et fuit cōsuetudo vt mortuo vno sine ple- vxores eius duceret p̄pinq̄ior eius. co- gnatus. Qd si nol- let. p̄xim⁹ euz discal- ciabat. et duxit eam. Dicit ergo iobānes Non sum ego spon- sus. s; xps cui⁹ corri- giā calciamētū nō sū dign⁹ soluere. vt du- cā ei⁹ sponsas. non t̄m̄ ipse discalcia- bat re- pudiantem ducens eam. qd notat bic.

Acceptit itaq; booc ruth in vxorem. Et post annū nat⁹ est ei fili⁹. quē posuit noemi in sinu suo. nutritici⁹ 7 gerulē fungēs officio. Et di- xerunt ad eam vicinē cōgratulantēs. Ecce habes qui nutriat senectutē tuā. 7 seruiat ti- bi plus q̄ septem filij. Ob hoc vocauit no- men eius obeb. quod hebraicē interpretatur seruiens. Hic est pater isai patris dauid.

Tabula i historia Regū primi

Historia libri regum. capi. j. De parentibus samuelis. ca. ij. De fenenna. ca. iij. De ortu samuelis. ca. iij. De filiis hely. ca. v. De tertio vocauit dñs samuelē. ca. vj. De morte hely et filiorum eius et captione arce. ca. vij. De remissione arce. ca. viij. De orante samuele. vicit israel p̄bilistim. capitulum. ix. De israel p̄xit regem. ca. x. De vnctione saulis 7 electione. ca. xi. De naas 7 scda vnctioe saulis. ca. xij. De samuele p̄dixit sauli de translatione re- gni. ca. xij. De clade p̄bilistim et sauo quem comedit ionathas. ca. xij. De saul vicit amalech. ca. xv. De vnctione dauid i domo patris. ca. xvj. De morte golie. ca. xvij. De saul p̄secut⁹ ē dauid. ca. xvij. De michol deposuit dauid per fenestram. capitulum. xix. De fuga dauid in nobe. ca. xx. De fuga dauid ad achis. ca. xxj. De morte abimelech 7 sacerdotū. ca. xxij. De cipbeis et qd dauid latuit in spelunca. capitulum. xxij. De morte samuelis 7 nadabis. ca. xxij. De fuga dauid ad achis. ca. xxv. De suscitatione samuelis. ca. xxvj. De dauid vicit amalech. ca. xxvj. De morte saul 7 filioz eius.

Historia libri regum.

Iber regū

in quattuor volumib⁹ di- stinguit apud nos. fm̄ be- bzcos aut in duob⁹. 7 di- cūt p̄mū samuel a nomine autoris. scdm̄ vocant malachim. id ē. regū a materia. qdam vocat malachorb qd so- nat regnoz s; vitiose. Agit enī in eo d vno regno iudeoz tātū. 7 de regib⁹ ei⁹. s; in duo diuisū fuerit. Scriptus ē autē cronicē liber iste s; singulis regib⁹ q̄ cōpact⁹ ē i vnum a hieremia. qd epinde p̄z q̄ idē finis ē bui⁹ li- bri 7 hieremie. Ad cōmēdatioēz aut samue- lis p̄mittit cōmēdatio p̄is ei⁹. i hūc modū. De parentibus samuelis ca. i.

Vir vir vnus

de ramathai sopherim. de monte ef- fraim. 7 nomē ei⁹ belchana. effraeus. Vir enī ponit b nō p̄ seta. s; p̄ vigore virtutuz nec vn⁹ p̄ numero s; p̄ singularitate religio- nis p̄ alijs. Dicit aut ciuitas ei⁹ ramathai. q̄ in euangelio dicitur arimathea. a iosepho dicitur ramath. qz i excelso sita erat sopherim vero speculatio interpretat⁹. 7 ē ibi genitū calus. ac si diceret de ramathaim speculatiois. qz ex ea circūiacēs regio lōge videri poterat Sic tradit hieronym⁹. Alij distinguūt sic de ra- matba i sopherim. Nō ē aut mōs effraim no- mē mōtis s; regiois. An i sequētib⁹ vbi legi- tur de. xij. p̄fecti regionū q̄ misrabant salo- moni p̄ singulos mēses. ponit techar p̄fect⁹ mōtis effraim. Fuit aut belchana leuita no- nus decim⁹ a leui. descēdēs ab eo p̄ caarb. et ysuar 7 chore. Unde p̄z qd samuel non fuit aaronita. 7 dicit effraet⁹. i. berblemita. Fuit enī fm̄ matrē de tribu iuda. An postea sa- muel posuit vnū d filijs suis iudicē i berblee tāq; in tribule. Et nota qd qdā tria noia distinguūt sic. Effraet⁹ ab effraim. scribūt p̄ duo. s; ephraet⁹ ab ephrata p̄. p̄. eufrateus ab eufraten qd est frugifer p̄. eu. 7 est vt di- cunt termin⁹ iudēz iuxta eufraten.

Defenenna. Capitulum. II.

Abuit autē bel

chana duas vxores. nomē vn⁹ an- na. 7 nomē scdē fenēna. et cū debuit dicere alteri de duab⁹ dixit scdē innuēs. qz s; pa- res essent i noie vxorio t̄m̄ s; scda erat i amo- re viri. Erat aut anna pulchra s; sterilis. fe- nēna nō scda. Et ascēdebat vir ille trib⁹ statutis dieb⁹. fm̄ legē i sylo ad adorandū. Erāt at i sylo duo filij hely ofni 7 sinees sa- cerdotes. Cūq; imolasset belchana dedit fe- nēne 7 filijs 7 filijs ei⁹ p̄tes. annē aut dedit p̄tē vnā tristis. Quidā putāt s; dictū ē de vltim⁹ nouis q̄s distribuēbat vxozib⁹ 7 libe- ris in die festo. S; magi putandū ē esse di- ctū de p̄tib⁹ sacrificioz. q̄ p̄tingebāt offerē- tes. q̄s tāq; sanctas lenitē ceteris distribue- bāt. Hebrē⁹ sermo magis videt sonare. de- dit annē missionē vnā duplicē. q̄s vnā p̄tē equipollētē duab⁹. Porro anna tristis erat p̄ sterilitate. 7 nō sumebat cibū. Et egressa ē ad fores taternaculi vt oraret hely sedēte an postes. vt q̄rentes p̄siliū paratū eū inue- niret. 7 flens anna votū vovit dño. Dñe ex- ercituū. si dederis mibi sexum virilē. dabo eū tibi nazareū oib⁹ dieb⁹ vitę sue. Et attē- dens hely motū labioz. vocēq; nō audiens estimās temulētā ait: Digere paulisper vi- nū q̄ mades. Quē mīdit. De qua q̄s domine. Sed mulier insidit ego sū vsq; adhuc. Ora p̄ ancilla tua. Intelligēs aut eā hely sterilē ait: Det t̄ de⁹ isrl̄ petitionē tuaz. Hebrē⁹ t̄m̄ hz dabit. An mulier ex p̄missione sacerdoti li secura abiit. vultusq; illi⁹ nō sūt ampli⁹ in diuersa mutati. i. anim⁹ ei⁹ nō ē deinceps di- stractus in varietates dubitationis.

De ortu samuelis Capitulum. III.

Factus est vt

pareret filium. et vocauit nomen eius samuel. id ē. postulatio dei quia a deo postulatum suscepit. nec ascendit mulier in sylo cum viro suo. donec ablactaret fili- um. 7 eū ablactatum duxit in sylo cum vitu- lis tribus. et modijs farine tribus. lebzis

benedictio

tamen habet: et in modio farinae et cum am-
 pboria vini quae est mensura trium modiorum. Nec
 attulit similia et vinum ad libandum tantum cum
 in libaminibus vitulorum pauciora sufficerent
 praesertim cum non nisi unum vitulum obtulisset. Si
 intelligendum est per residuum dedit domui sacer-
 dotum. Porro mirum videtur esse puerum bimum
 quasi nouiter ablactatum adductum esse ad mi-
 nistrandum in tabernaculo. Propterea quidam
 dicunt tres ablactationes. Prima est a lacte
 mamillae quae fit tertio anno. Secunda a lacte
 infantiae quae fit septimo. Tertia a lacte pueri-
 citiae quae fit duodecimo. Et sic amouetur puer
 a nutrice a pedagogo a tutore. Dicit ergo
 quidam eum adductum post secundam abla-
 ctationem ad imbuedum litteris. Unde in
 sequentibus legitur quod per singulos annos mit-
 tebat ei mater tunicam paruum. Alij dicunt
 quod post tertiam ablactationem quasi iam ido-
 neum ad ministrandum. Unde statim sequi-
 tur. Puer autem erat minister in conspectu
 domini. Cumque obtulisset puerum hely ait
 anna. Viuit anima tua domine ego sum mu-
 lier infelix pro qua orasti. Et ecce filius quem de-
 dit mihi dominus. Bonus erat iurisiuran-
 di per confirmationem quasi diceret pro anima
 tuam domine. Quidam tamen quandoque per ex-
 ecrationem dici putant ut tibi. Viuit anima
 tua rex si noui es. Quasi diceret destruet me vi-
 ta tua rex si noui es. Et orauit anna dominum
 et dixit: Exultauit cor meum etc. Canticum ta-
 men est proprie non oratio. et continet tria
 hoc canticum primum est gratiarum actio pro bene-
 ficis sibi praestitis. secundum est inuectio in su-
 perbos occasione ferentem ut tibi. Polite mul-
 tiplicare loquitur tertio prophetat de regno christi
 ut tibi. Dominus iudicabit fines terrae. Quod autem
 legitur in cautico donec sterilis peperit plu-
 rimos. et quae multos habebat filios infirma-
 ta est habet pro plurimos septem. et
 pro infirmata est. secta est. et tradit quod singu-
 lis annis filijs nascuntibus. singuli ferentem fi-
 lium moriebantur. et quinque filijs annis duos
 filios samuelis connumerat ut sint septem. Re-
 dicit helchana in domum suam. et samuel ministra-
 bat ante hely. et dicit cum ioseph anno duo-

decimo pleno probetasse.
 De filiis hely. Capitulum. IIII
 Porro filij hely ^{sa} _{en}
 tes dominum. partem sacerdotalem
 de sacrificijs antequam adolerent. ad ipem tolle-
 bant ab offerentibus crudam ut lautius sibi
 prepararent eam. et mittebat puer sacerdo-
 tis fuscinulam et ollam. et quicquid leuabat fuscina-
 nula erat sacerdotis. quod non erat portio
 sed rapina. Samuel autem ministrabat accin-
 ctus ephod lineo. non sacerdotali. sed prophete-
 tico. et tunicam paruum afferebat ei mater sin-
 gulis annis. et uisitauit dominus annam. et habuit
 tres filios et duas filias. Hely autem erat senex
 valde. et audiuit peccata filiorum qui dormie-
 bant cum mulieribus exubantibus ad ostium
 tabernaculi. et eas quae uenerant ad purifican-
 dum polluebant. Quidam tamen uolunt quod non ad-
 miscebantur mulieribus. sed corrupti pecu-
 niam dabant mulieribus licentiam commiscendi
 uiris suis infra dies purificationum. unde et
 pater dixit eis: Transgredi facitis populum
 domini et tepide arguebat eos. uenit autem
 uir dei ad hely. et ait ad eum. Loquens locu-
 tus sum. ut domus patris tui ministraret mihi
 in sempiternum. Absit hoc a me. sed honoran-
 tes me glorificato. et continentem abijciam.
 Ecce praedica brachium domus patris tui. id est
 auferam sacerdotium de domo tua. pro quo
 debebatur ei armus dexter. et uidebis emulum
 tuum in templo. Quod factum est in diebus salo-
 monis cum sadoch qui fuit de eleazar factus
 est sacerdos. eiecto abiatbar qui fuit de ytha-
 mar. Quidam tamen autumant translatum esse
 sacerdotium ad samuelem. qui non fuit aaroni-
 ta. Sed nec legitur samuelem fuisse sacerdotem
 nec aaronitas amotos a sacerdotio: uisum
 circa tempora machabeorum. Quod autem addidit
 uir dei: magna pars domus tuae morietur.
 forte impletum est in primo quando occubu-
 erunt filij eius in bello. uel quando saul sacer-
 dotes nobis interfecit. et in signum futurae uen-
 tatis praedixit ei una die filios eius morituros.
 Porro in diebus illis erat sermo domini pro-
 ciosus. id est rarus.

Quod tertio dominus uocauit sa-
 muelem. Capitulum. V.

Factus est una

die hely iacebat in lecto suo. et oculo-
 li eius caligauerant. nec poterat uideri lucer-
 nam dei antequam extingueret. Quod mirum uide-
 tur. Quod est enim aliquis adeo cecuties quin
 clarius uideat lucernam ardentem quam extinctam
 praesertim cum cecutientes oculi clari uideant
 ad lucernam quam ad diem. Quidam sic distinguunt
 Nec poterat uideri lucernam dei antequam ex-
 tingueret. id est. moreret. Samuel autem dor-
 miebat. et superabundat autem. Huius sensui ui-
 detur consentire hebraeus qui distinguit ibi. nec
 poterat uideri. et subiungit. lucernam domini non
 dum extinguebat. et sic congrue loquitur. samuel autem
 dormiebat in templo domini. in thalamo iuxta
 tabernaculum. ubi solus cum hely sacerdotem dor-
 miebat. Unde cum uocasset eum dominus. cucurrit
 ad hely dicens. Uocasti me. falsum dicit sed
 non est mentis. et ait hely. Non uocasti te. Re-
 uertere et dormi. et factum est secundo similiter. Quod dum
 enim samuel sciebat dominum. id est. non dum habebat
 consuetudinem audiendi dominum. Cumque uocasset
 eum dominus tertio. iterum abiit ad hely. Intellexit
 quod hely quod uocasset eum dominus. et ait. Si uinceps
 uocauerit te dices: Loquere domine quia audit
 seruus tuus. Cumque aduocasset eum dominus dormi-
 ente. ait. Loquere domine. et indicauit ei eandem
 comminationem in domum hely quae prius fecerat
 pro uirum dei. Non tamen putandum est irritam factam
 esse permissionem quam fecerat dominus aaron sacer-
 dotio sempiterno. Pro missionibus enim
 homini dei semper addenda est conditio quae post-
 ta. Si custodierint filij tui testamentum meum
 etc. Uidet iosephus uelle dominum ideo tertio
 uocasse samuelem. ut figuraret tres ipsius di-
 gnitates futuras. Fuit enim propheta quod ab
 hac uocatione dicit eum habuisse. fuit quod in-
 ter obtulit etiam quasi sacerdos. eo quod paruulus
 esset iacobus nepos hely. Hanc adiurauit he-
 ly samuelem. ut indicaret ei uniuersum sermo-
 nem domini et indicauit ei omnia. Et ait hely. Do-
 minus est quod bonum est oculis suis faciat. Cre-
 uit autem samuel. et cognouit uniuersum israel

quod fidelis propheta samuel esset domino. et consuluit
 eum omnis populus iuxta uerbum domini. Disceperat
 enim dominus ut abijcerent diuinos et arto-
 los et huiusmodi. et sciscitarent a fratribus suis
 uerbum domini.

De morte hely et filiorum eius et
 captione arcae. Capitulum. VI.

Factum est con-

uenerunt philistinim in pugnam in
 affectu. qui dicitur locus israel. pertinens ad
 israel. quam uocat iosephus ciuitatem amphi-
 olentis. Israel quoque egressus est in bellum
 iuxta lapidem ad iutorum quod per plempsim
 dicitur est. id est. per anticipationem. postea pa-
 tebit. et victus est israel. et ceciderunt de eo quasi
 quattuor milia uirorum. et dixerunt seniores
 Afferam de silo arcam domini sedentis super che-
 rubin. Quod ideo dicitur est sicut et in psal-
 mo. Qui sedes super cherubin. quia gloria
 domini ibi quandoque apparebat. Et tulerunt
 arcam et iuerunt cum ea duo filij hely. naz et
 phinees iam fungebatur officio patris sui. et
 acceperant mandatum ab hely. ne forte redi-
 rent ad eum sine arca. et timuerunt philistinim
 et acrius pugnauerunt. Fugitque israel. et ce-
 la sunt ex eo. xxx. milia pedum. et arca domini
 capta est. et duo filij hely mortui sunt. Cucur-
 rit autem puer beniamita ex acie. et indicauit
 in silo quod factum fuerat. Hely autem sede-
 bat contra uiam quam ducebat ad castra. spectans
 id est. auscultans. Jam enim cecus erat ut tra-
 dunt hebraei. id est. non cecutiens. Qui audita
 strage populi et morte filiorum quieuit. Cum autem
 audisset arcam captam cecidit retrosum. et fra-
 ctis uicibus expirauit. Durus autem eius uxor
 phinees pigmans erat. et pro dolore incurua-
 uit se et peperit filium. vii. mensium. ut dicit
 iosephus. et uocauit eum iacobus. id est. in glo-
 riam dicens: Translata est gloria domini de israel.
 Porro hely iudicauit israel. xl. annis. Cui
 concordat iosephus. lxx. uero. et paralipomeno
 dicunt uiginti. Potest dici quod post sampso-
 nem. xx. anni fluxerunt sine iudice. qui aggregati
 sunt annis quibus iudicauit hely. Quidam
 tamen dicunt. xx. annos quibus iudicauit samuel

aggregandos annis hely magistri sui. Sy ven' anni samuelis cu' anis saulis ascribunt Sane potuit fieri vt hely fact' iudex transtulerit sacerdotiuz de domo eleazar. Eleazar q'de successit pbinees. Cui successit abiezer cui successit buci. cui successit oqi. 7 traslatu est sacerdotiu.

Incidentia.

In dieb' hely fuit terra rex latinor' silui' postum' fili' eneg' 7 leninie: a q' deinceps latini reges siluij' denotati sunt. Huc ascani' herede reliquit: adhuc paulo filio suo iulio a q' iulioz familia 7 origi'ne traxit 7 nome. Hectoris filij' iulium receperunt. expulsis posteris nestoris.

Deremissio earce. Capitulum VII

Merunt autez

philiſtei arca dñi i aqoto 7 statue- runt ea iuxta dagon qñi tropheū 7 surgentes diluculo iuenerunt dagon pstratu in terra ante arca: 7 qñi adorare vt dicit iosephus. 7 restituerunt eu in locu suu. Rursus mane se- quete iuenerunt eu pstratu caput vero 7 ma- nus ei' abscise a truco iacebat sup limē Ob hoc null' ingrediēs templū i aqoto calcet su per limen vsq' in hodiernū diē 7 aggrana- ta ē man' dñi sup aqotos. 7 percussit eos i se- cretiori pte natiū. 7 cōputrelcebāt. pminen- tes extales eoz. Qd iosephus dicit factum ex crudeli passiōe dissinterie: ita vt putrefa- cta egererēt intestina. 7 mures ebuliētes de agris. corrodēbant extales eoz. 7 satrapis cōuocatis dixerūt ad eos: Quid faciemus d' arca: Qui dixerunt. Circūducat. Quo- cūq' aut' circūducebat' pcutiebat oēs in po- steriorib'. 7 fecerūt sibi sedes pelliceas. 7 cō- neniētes pncipes qñq' vrbium. tractabāt qd facturi essent. 7 erant q' dicerent causam passionū factā p arcam. alij p casum. alij p corruptionē aeris 7 fructuū terre. Dixerūt at' sacerdotes 7 diuini: Cur aggrauat' cor- vestrū sicut pbarao 7 egypt'. Remittite ar- cam sed nō vacuā. Reponite in capsella iux- ta arcam quinq' anos aureos. et quinq' mures aurcos p numero ciuitatū. q' percussē

sunt. Iosephus tñ dicit. v. simulacra bomi- nū aurea. 7 ponētis arcā sup planstrū nouū 7 cōiungētis duas vaccas fetas. quib' non est impositū iugū. 7 vitalos eaz recludētis domi. et si recto itinere ascendant contra be- thsames. ipse fecit nob' hoc maluz. alioquin casu factū est. Ibant aut' vacce mugietes in directū. nec declinantes ad dextram nec ad sinistrā p viam q' ducit bethsames. 7 hęc est vna sacerdotaliū ciuitatū i tribu beniamin Est altera bethsames i tribu neptali. Por- ro bethsamitez metebāt triticū. 7 venit plau- strum in agrum iosue bethsamitez. 7 stetit ibi Et posuerūt arcam sup lapidē grandē quē putāt hebrei fuisse arā edificatā ab abiaā 7 capsellam q' erat iuxta eam. 7 cōciderūt le- uite ligna planstrū 7 vaccas posuerūt super ea in holocaustū dño. Viri aut' bethsamitez obtulerūt holocausta 7 victimas in die illa. Asserūt qdā quinq' tātū esse ciuitates phi- listim. 7 ideo quinq' tantū misisse anos au- reos. 7 quinq' mures. Sed in sequenti legi- tur sic leg fuisse ciuitas philistinor'. Unde meli' videt' qd' dicit' Jsidor' quinq' fuisse tantū metropoles 7 queq' obtulit anum au- reum 7 murem. aliq' soluz mures obtulerūt vsq' ad abel magnū: super quē posuerūt ar- cam dñi. Et videt' hęc lra sonare q' abel sit nomen lapidis super quem posita fuit arca. Alij asserunt ciuitates q' tunc bethsames di- cebatur. q' postea dicta est abel. qd' interpri- tur luct'. ppter luctū bethsamitarū qui fecit- tus est. Et additū ē magnum ad differētiā alterius abel q' i sequenti b' abela dicit' vbi sa- piēs mulier exclama- uit ad ioab. Qui in- terrogat' interrogēt in abela. 7 tūc legi' sup quē posuerūt ar- cam. id ē iuxta quē 7 percussī sūt d' bethsa- mit'. lxx. viri 7 l. milia plebis eo q' vidissent arca nudā. Credunt' aut' illi. lxx. de posuisse arcam cū non essent sacerdotes. Si querit' cur ergo mortui nō sūt philistei quos quot- viderūt arca: potest dici q' non peccauerūt

Qñ volēbat ea ioab capere vt sit sensus: Noli' eam destruere q' oēs i ea capiūt' cō- silium faciendor'

vidēdo qd' n' erat. pbibitū videre Timētes at' bethsamitez miserūt ad viros cariatbiari vt reducerēt ad se ar- ca. Qui reducerunt eā 7 tulerūt eā i to- mū aminadab viri iusti in gabaa 7 elea- garū filiū ei' sacerdo- tē instituerūt i custo- diam arce. 7 fuit ibi xx. annis vsq' ad octa- uū annū regni saulis q' ipse tulit eā i castra Mālerat aut' apud philisteos. vj. mēsi- bus. 7 tūc q' euit isrl' post dñm sedata ira dñi sup eos. Qd orate samuele vicit israel phi- listim. Capitulum VIII.

Modo attēdens

9 samuel 7 vidēs eoz fiducia i dño ait: Ascēdam' i masphat. vt ozem p vobis Cūq' ascēdissent i masphat. effūdēs aquā corā dño i q' maledicta cōgesta erāt quaz si idolatra bitebat. labia ei' ad hērebāt sibi inseparabiliter. forte in signū scēderis sic fecit iosue. et iudicauit eos ibi samuel. i. docuit eos iudicia dei. Quidā tñ asserūt samueles qd' dā idolū redēgisse i puluerē. 7 mixtū de- se reos idolatrie a nō reis sic quōdam fecit moyses. Et audierūt philistim pgregatuz isrl' esse inermem i masphat. 7 armati ascen- derūt aduersus eos. et timēs isrl' dixit ad sa- muelē. Clama p nob' ad dñm. 7 obtulit sa- muel lactāre agnū in holocaustū. Et dū cla- maret samuel ad dñm inuit' ē plū 7 itonuit dñs fragore magno sup philisteos 7 mota ē terra. 7 p loca padebat hyar' 7 philistei in fugā versicessi sūt a filijs isrl' q' percusserūt eos vsq' ad terminos tre sup. Tulitq' samuel la- pidē. 7 posuit eū i terminis. 7 vocauit nomen loci illi' lapis adiutorij. Nec apposuerūt vl- tra philistim. vt intraret terminos isrl' dū vi- ueret samuel. Iudicabat itaq' samuel po-

pulū i betbel 7 galgal. et masphat circūcū- p singlos ānos 7 reuertebat' in ramatha. 7 edificauit ibi altare. 7 ibi iudicabat israel Tres ille ciuitates famosē erāt betbel ppter somnias iacob 7 galgal ppter circūcisionem scōaz. 7 masphat ppter frequētiā iosue 7 ascē- debat ad eas samuel vicissim i trib' solēni- tatib' hebdomadarijs. 7 iudicauit ibi pplm Alijs dieb' ascendebat ad eū ppls in rama- tha ad iudicandū.

Qd i rael petiit regē. Cap. IX.

Qm aut' senuis

set samuel. posuit filios suos ioel 7 abiam. altez i betbel. altez i bērsabēz vt ibi sedētes iudicātēt pplm. Qui declinauerunt post auariciā 7 puererūt iudiciū Qd nō fe- res pls dixit ad samuelē. Da nob' reges vt iudicet nos sic ceterē gētes habēt. Qd qñi- ter tulit samuel ppter inuitā sibi iusticiā 7 cir- ca odiū regl. Cūq' pfuluisset dñs ait ei dñs Audi vocē ppli nec te tñ abiecerūt s' me ne regnē sup eos. Verūt amē pdic eis ius regl' super eos. Et ait samuel ad pplm. Hoc erit ius regl'. Filios vros faciet sibi suos suos. eqtes 7 pcursores. agricolas 7 fabros armo- rū. salias vzas faciet vnguetarias. 7 coque- stias 7 panificas. Seruos vros 7 acillas 7 iumēta ponet i ope suo. optima q' vza dabit suis suis 7 vos erit' ei sui. 7 ait pls. Non audiem' te. s' erit rex nob' 7 pugnabit ante nos 7 ait samuel: Ire ad ppria optune vos euocato. cū cognouerō a dño q' daturus sit vobis regem.

De vinctioe saulis et electione.

Capitulum X.

Terat vir de

beniamin noie cis de stirpe iemini- cui' erat fili' saul. Qd erat vir melior illo in isrl'. Cūq' perissent a sing' cis. dixit ad filios. Tolle vnū d' puer' 7 q're asinas. Cūq' p- trāsissent p mōtē effraim. 7 trā salym. 7 trā beniamin 7 nō inuenissent. vnerūt in terras supb. q' fuit pauus samuelis. et ait saul ad puerū. Reuertamur ne pater me' sollicitus

fit p nobis. Cui puer: Est vir dei i civitate
 hac. q absqz ambignitate loqz. Eam ad eu
 si forte idicet nob d via nra. 7 ait saul: quid
 ferem ad eu: Panis defecit isistarcis nris
 7 sportula no habem. i. argentum i sportula.
 Erabat. vt ait ioseph. putas. ppbaz acce-
 ptuz munera. cu nec saul legit obtulisse nec
 ille accepisse. Cui puer: Habeo i mau mea
 qrtā ptē staterl argenti. 7 ascēderūt in rama
 tba. i q erat vir dei. 7 dixerūt puellis egredi
 entibz ad aquā. Quid ē b videns: Quid re
 spōderūt. Est b hodie sacrificatur i excelso
 Cūqz ambularēt in
 vrbis medio apparu Sacrificiū dī pīan
 it eis samuel. cui pī diuz qd parauerat
 die dixerat domin. samuel illis.
 Cras hactoz mittā
 ad te virū dē beniamin. quē iūges sup pplm
 meum. Cūqz samuel aspexisset saul dixit ei
 dñs: Ecce vir quē dixerā tibi. 7 ait ad saul.
 Ego sū vidēs. ascēde vt comedas mecum.
 cras dimittā te. 7 q sūt i corde tuo indicabo
 tibi. 7 de asinis nō sis sollicit. qz iuente sūt.
 Possēt videri saul habuisse sollicitudinē i
 corde. p asinab. nisi b dēterminasset. ppbta.
 An autē bebzī saulē vidisse p sōniū se col-
 locatū i vertice palmē qd ē signū regnatori
 7 inde sollicit. erat. et ob b dixit ei samuel:
 Cui pūit optima quęqz isrl: Rōne ē: ascē-
 derūt i excelso. an tēplū enī licebat sacrificā-
 re i excelso. Cūqz recūberēt i triclinio dedit ei
 samuel locū i capite
 xxx. viroz q fuerāt i
 uitari. Et posuit an
 eū armū qli ptes re-
 galē quē d idustria
 suauerat ei. Cūqz
 mane surrexissent et
 egressi eēt civitatē.
 dixit samuel: Antecedat nos puer 7 tu sub-
 siste. vt idicē ē verbū dñi. Tulit autē samuel
 lēticulā olei qd ē vas fictile. qdrāgulū bñs
 foramē i latere 7 effudit sup caput ei. 7 oscu-
 lat. ē enī 7 ait: Unxit te i pncipē dē sup bz
 reditatē suā. 7 b ē signū. Cū recesserāt a me i
 uenies dnos viros iux sepulcz Rachel q di-

cēt q iuētē sūt asine. Cūqz venēt ad qrcū
 thator. Et ē thator nomē hōis non mōtis.
 Inueniēt te tres viri. vn. portas tres bedos
 ali. tres rotas panis. 7 al. lagenā vini. et
 accipies d māu eoz duos panes. Post b
 venies ad locū q dī statio philistinoz eo q
 quōdā ibi philistei castrametati sūt 7 habe-
 bis obuiū canēū ppbaz descēdētū de colle
 dñi. psallētū i instrumēt. 7 ppbantū. Et is-
 liet i te spūs dñi. 7 ppbabis cū eis. Et nota
 q samuel pmo instituit puē. 7 religiosoz iu-
 giter psallētū dñō. 7 dicebat puē. eoz cu-
 ne. qsi conne. Et dicebat ppbare. i. iugē
 dū laudare. Et forte aliq qnqz ppbabāt qz
 eis. Et addidit samuel. Cū videris b signa.
 scias q dñs tecū ē. 7 descēdes an me i galga-
 la. qz ibi pueniem. cū op. fuerit. Ego qppe
 descēdā ad te vt offeras oblatiōez. vij. dieb.
 In psēcratiōe enī sacerdot. 7 regl. tor dieb.
 fiebat oblatio fm qsdā. Et addidit. Expe-
 cta b donec veniā ad te. 7 ostēdā t q facias
 Tū qdā. vij. dies referūt ad expectatiōez vt
 sit sensus. Septē dieb. expectabis donec ve-
 niam. qd postea explicabit. Cūqz venisset
 saul ad cuneū ppbaz. ppbauit cū eis saul.
 Autē bebzī cū ppbetasse de gog 7 magog. 7
 de pñis iustoz 7 pñis maloz. Et amiran-
 tes q nouerāt eū dixerūt: Quid ē saul i inter
 ppbas 7 cis p. ei. q. d. cū nō sit d gñe. ppba-
 rū. Alia lra bz. Et qz p. ei. b eodem sensu
 Al. ita. Et qz p. eoz. Quasi dicāt. Solus
 d. ē p. ppbaz. 7 spūs vbi vult spirat. non
 tm i filios ppbaz. Et inde versū ē i. pūbiū.
 Num 7 saul inter ppbas. Qd forte d solo
 saule dicebat. vt d qcūqz repēte sublimato
 Et itrauit ad ner patrū suū. Qui cū qsisset
 ab eo de vrbis samuelis. De verbo regni ta-
 cuit. cetera indicauit. Vocauit autē samuel
 pplm in masphat 7 ait ad illos: State corā
 dñō. 7 faciem. fortes p trib. 7 familias 7 ca-
 pita. 7 iuenit fors tribū beniamin. 7 descen-
 dit vsqz ad saul filiū eis. Et credit samuel tē
 perasse sortes iux cor suū. Scīs autē saul q
 quęreret. latuit. qsi nolēs suscipē pncipatū.
 Quē iuētū statuerūt i medio ppli. 7 fuit al-
 tior vniūsis qb būero 7 surū. Et ait samuel

Ecce quē elegit dñs. nō ē ei silis in oī pplō.
 Et exclamauit oīs pplō. Auiat rex. Et scri-
 psit samuel legē regni. 7 legit vniūso audiē-
 te pplō 7 rege. Et reposuit li belluz i taberna-
 culo. qd erat ad buc. i masphat cū altari. et
 redierūt ad ppria. 7 saul abiit i domū suam
 in gabaa. Quidā vero despererūt eū 7 saul
 dissimulabat.

Denaas et secūda vnctiōe saulis
Capitulum. XI.

Actū ē aut qua

si post mēsem naas amonites obse-
 dit iabes galaarb. Cūqz petissent ab eo ob-
 sessi scdus ait: In b feriā vobiscū scdus vt
 emaz oib. vob oculos dextros. Eis enī qz
 bello capiebat dextros oculos eruebat. vt li-
 nistros scatis celātes ad bellū foret inuules
 Et mēderūt ei: Lōcede nob. vij. dies 7 mitte
 mus i oēs terminos isrl. 7 si nō fuerit nob de-
 fensoz egrediemur ad te. Venerūt autē nūcij
 i gabaa saulis. Et cū nūciaissent b. fleuit po-
 pul. 7 ipse saul veniebat de agro sequēs bo-
 ves. Et pmisit iabi se tertia die vturn eis
 i auxiliū. Et iussit aliqz eoz. p ducatu itine
 nis sustinere. 7 diuinit. inspirat. qd dicit vtrū
 qz touē in frustra. et cōminat. ē i oēs termi-
 nos isrl. dicens: Qui nō crierit post saulē et sa-
 muelē. sic fiet tobuz ei. et egressi sūt oēs qli
 vir vn. tricēta milia viroz. et cōstituit saul
 pplm in tres ptes. 7 ingressus ē castra i vigi-
 lia matutina. et percussit a mon. pla. grādi.
 Et ait pplō ad saul. Quis ē q dixit: Nō re-
 gnabit saul sup nos. Date nob vt interficia-
 tur. Et ait saul: Nō interficiet. qspiaz. hodie
 qz fecit dñs salutē i isrl. Et ait samuel: Ea-
 mus i galgala 7 inouem. ibi regnū. 7 inun-
 xerūt saul i regē scdo i galgala. Et ait samu-
 el ad pplm: Ecce ex gradit ante vos. Me-
 abieclis 7 dñm. 7 b vob signū q dedit dñs
 vob regē in ira. Ecce messis triticea ē hodie
 Inuocato dñm. 7 dabit tonitrua. et chozu
 scationes. grādines 7 pluias. 7 sic factuz ē
 statim cōtra naturā trē illi. Et pplō timēs
 ait. Ora p huius tuis. Addidim. enī peccatis
 nñs malū vt peterem. nob regem. Et ait sa-

muel: Peccastis nolite deinceps recedere
 a dño et viuetis. Alioqn pibitis vos et rex
 vester. fili. vni. anni erat saul cū regnare cō-
 pisset. i. būilis tāqz puulus. Duobz autē an-
 nis regnavit sup isrl. i. iuste rexit pplm. In
 reliquis ānis regni qsi tyrann. fuit. 7 nō rex
 Quidā b legūt d bysbolet b filio ei. dicen-
 tes eū anniculū esse i pncipio regni paterni.
 7 de eodē dictū ē q duob. ānis regnavit in
 isrl. q aut duob. annis regnavit bysbo-
 let b. certū ē. q aut ānicul. esset cum regnare
 cōpisset pater ei. stare nō pōt. Saul enī cir-
 ceter. xx. ānos regnavit. bysbolet b vero re-
 gnās post patrem. iam qdragenarius erat.
 Qd m. ipli dēterminare conant. dicētes saul
 cōpisse regnare post hely. 7 ponūt i regno sau-
 lis annos samuelis. Hebzī. sic habet.

Dñs samuel pcedit sauli d trans-
 latione regni. Capitulum. XII.

Plus vni. an

ni erat saul cū esset i regno 7 duo-
 bus ānis regnavit. Elegit sibi tria milia in
 isrl. i. cū regnasset p annū 7 post duos ānos
 qsi post tres ānos elegit sibi 7c. Et erāt dno
 milia cū saul in ma-
 chmas 7 in berhel. Duplex p. ē. intelle-
 mille aut cum iona-
 ctus bui. capli. v. vt
 tba i gabaa tenia. saul sit nominari ca-
 min. quę fuit vrbis sus. vel q sit datiu.
 phinees filij eleazar
 Et percussit ionathas stationē philistinoz q
 erat in gabaa. i. locū munitū in q posuerunt
 philistei custodes tāqz dominātes in israel
 7 tūc crepit se isrl. a duersus philistim. Quo
 audito philistei pgregati sūt ad pugnādū
 cōtra isrl. xxx. milia currū. 7. vij. milia equi-
 tū. 7 vulg. innumcrabile. Et ascēdēs saul in
 galgala. cōuocauit pplm 7 samuelē ad con-
 sulendū dñm. Et cū expectaret samuelē. vij.
 dieb. iuxta cōdictū. dilapsus ē ab eo pplus
 7 timētes abscederunt se i spelūcis 7 in abdi-
 tis 7 i antris. hebzī. qz sic trāsierūt iordanē
 Quidā erāt in isrl. sic appropriato vocabu-
 lo dicti. Qui p timore credunt descēdisse.
 i castra philistim ad obsequēdū eis. Cūqz

vidisset saul morā sibi dānosas. vij. die ob-
tulit holocaustū 7 pacifica. Cūq; cōpleisset
ecce samuel veniebat 7 arguens saulem ait
Quid fecisti: Rñdit saul. Populus subter
fugebat. 7 tu nō veneras iuxta placitos vi-
es. timui ne hostes ascēderēt ad nos prius
q̄ placarē faciē dñi. 7 necessitate compulsus
obtulit dño. Videtur saul peccasse q̄ sine sa-
muele obtulit holocaustū dño ad p̄sulēdū.
vñ q̄dā vt sup̄ dixim⁹ dicūt. vij. dies quos
dixit samuel nō eē expectationis s̄ oblatio-
nū in cōsecratioe regis. 7 dicūt nūq̄ sine eo
eē offerēdū ad cōsulendū dñm. Crūtā mē
vt oblatiōes. vij. diēū fierent p̄ sacerdote
legitur. pro rege vero nō meminī me legisse
Ad s̄ valde mirandū ē. cū iā bis inunctus
esset saul in regē q̄ in neutra illaz fuit obla-
tio talis p̄ rege. Et ideo dici pōt samuelem
sic mādasse. vt cuz vellet saul imolare ad cō-
sulēdū dñm citaret ipsū vt ostēderet ei q̄ fa-
ctur⁹ eēt. 7 post citationē si morā faceret expe-
ctaret eū. vij. dieb⁹. Saul vero diē citatio-
nis anumeravit i bis septē 7 nō expectavit
cuz nisi sex dieb⁹. Et addidit samuel. Neq;
q̄ regnum tuuz vltra p̄surget. s̄ q̄siuit sibi
dñs virū iuxta cor suū. vt regat pplm eius.
Abijt samuel i gabas beniamin. 7 egressus ē
saul cū p̄plo obuiā philisteis. nec erāt cū eo
nisi sexcēti viri. 7 ionathas fili⁹ ei⁹. Porro
faber ferrar⁹ nō erat i isrl. Cauerāt enī phi-
listei ne facerēt bebzgi gladiū aut lācēā. Et
descēdebat isrl ad philistiim. vt exacerent
acies oīuz ferramēroz vsq; ad stimulū cor-
rigēdū. i ad emēdandū et exacuendū. Vel
ita. Ad stimulū q̄ ē ad corrigēdū. subaudi-
tiones. Cūq; venisset dies p̄lij nō ē inuētus
ensis vel lācēa in manu totius ppli. excepto
ense saul 7 ionathę. Et fecit arcas dñi affer-
ri in castra. 7 achias fili⁹ achitob fratrl ica-
bōth portabat ephod.

De clade philistiim et fauo quem
comedit ionathas. Cap. XIII.

Cecidit autē vt

quadam die exiret ionathas cū ar-
migero suo. vt exploraret stationē philisti-

norū patre suo ignorāte. 7 trāsire voluit io-
nathas ad philisteos p̄ vallē p̄ruptā scopu-
lis hinc 7 inde eminētib⁹ i modū tentium
Et ait ionathas ad puernū. Cū apearuerim⁹
eis. si dixerint. manete donec veniamus ad
vos. stem⁹. q̄ si dixerit. ascēdite ad nos. ascē-
dam⁹. qz tradidit eos dñs in man⁹ nostras
Berit nobis signū. Cūq; dixissent philistei.
ascēdite ad nos. ascendit ionathas. reprās
manib⁹ 7 pedib⁹ 7 armigeri⁹ post eum. Et
exterruit eos dñs ante ionathā. 7 p̄cussit
ionathas cū puero ex eis. p̄ viros i media
parte iugē. Et p̄urbata sūt castra et diffu-
giebāt mutuo se pimentes. et indicauerunt
speculatores fugā hostiū sauli. Cūq; que-
sisset. q̄s ex nobis abijt. reperit est abesse io-
nathā 7 armigerum ei⁹. Et ait ad achiam
Applica. id ē. p̄para arcam dñi ad cōsulen-
dum dñs. Cūq; tumult⁹ crebresceret i ca-
stris. ait ad sacerdotē. Contrahe manū tuā
Et exclamans saul cū populo cepit persequi
fugientes. Sed 7 bebzgi q̄ trāsierant ad ca-
stra philistiim. reuersi sunt vt essent cum isrl
oēs q̄ qui se prius absēderant redierunt in
p̄lium. 7 iā erant cum saul q̄si decem milia.
Vidēs q; saul morā dānosam si comederet
adiuravit pplm dicens. Maldictus vir. id
ē. dignus erit morte. qui comederit panem
vsq; ad vesperā. donec vlciscar te inimicis
meis. Cūq; trāsiret popul⁹ p̄ saltum appa-
ruit mel fluens. 7 nullus gustauit ex eo. Jo-
nathas vero q̄ nō audierat maledictus pa-
tris tinxit virgā i fauo. Et cū gustasset illu-
minati sūt oculi ei⁹. i. facies exbilata est re-
sūptis virib⁹. Dicit q̄ tāta copia mellis est
ibi i cauis arborū 7 cauernis petraz. 7 abdi-
tis terrę q̄ plures reperiant faui decidētes
sup̄ terrā. Dicit ioseph⁹ inuenisse ionathā
apud cubilia in quercu q̄ erat in forte effra-
im. Cūq; indicasset ei quidā maledictū pa-
tris. edere cessauit. nō approbās maledictū
patris. Quā sumente populo cibum. maior
plaga fuisse i hostib⁹. In vespa vero plus
fessus nimis 7 p̄ fame morā nō sustinēs. pe-
cora mactauit in terra. et comedit cum san-
guine. Hoc ē q̄ cūq; modo occidit 7 coxit

anteq; sanguis bene dilueret. nō dū purga-
tis carnib⁹ vescens. non fm morē patrium
guttura cultro laniauit. 7 eliquauit sangui-
nem. Dicit q̄dā q̄ de p̄da hostiū nemini
licebat edere. donec
imolasset victimaz
dño. aliter edēs. q-
cū sanguine edebat
Et ait saul populo:
Peccastis. Volui-
te ad me satū grāde
7 p̄cepit vt oēs sup̄
illud saxū et coram
ipso fm morē patriū p̄cudes laniant. ne
forte q̄s aliter faceret occulte. Tūc primus
edificauit saul altare dño. Unde p̄t q̄ nō
sup̄ recens altare saul iam bis obtulerat in
galgala. Putant tñ q̄dam eū quonēscūq;
obtulerit nouū altare p̄struxisse. Hoc vero
dictū p̄mū q̄ nūc plene iuxta rei placitū ob-
tulit. Cūq; nocte irruere vellet sup̄ hostes
ait sacerdos. Consulam⁹ dñm. Sed consu-
lenti nō respondit dñs in die illa. hoc ē nec
nocte nec die sequēti. Et ait saul. Tacitur-
nitas hęc est latentis causa peccati. Per vi-
uentem dñm etiāz si p̄ ionathā factus est
absq; retractatiōe mouet. Et statuit popu-
lum in parte vna. 7 se 7 ionathā i parte al-
tera. 7 cecidit soz sup̄ ionathā. Et ait saul:
Quid fecisti: Qui ionathas: Nil mihi con-
sciū sū nisi q̄ heri nesciens maledictus mel
comedi. Et ait saul: Dixeris ionathā. qz
nisi hoc fecero hęc faciat mihi de⁹. 7 hęc ad-
dat. Et ait popul⁹: Ergo ne ionathas mo-
rietur qui fecit salutem in israel. Viuit dñs
id ē. p̄ viuētē dñm. vel sicut de⁹ est viuens
7 non dij gentium. si ceciderit capill⁹ de ca-
pite ei⁹ in terram. a polyopelis est. vel legit si
pro non. 7 eripuerunt ionathā a manib⁹
patris. 7 redierunt ad propria. Saul vero
cōfirmatus i regno. quocūq; se verterat su-
perabat hostes israel. et percussit amalech.
P̄tolempsis est. Vel forte p̄t percussit q̄
veleret ex toto ex mādato dñi. Fuerunt au-
tē filij saulis ionathas 7 iesui et melchisua.
Quartus tacetur hysloseth tanq; puer. 7

nō dū militans. vel tanq; in ep⁹. Filij vero
ei⁹ merob 7 michol. 7 vxor ei⁹ achinoe. 7 p̄n-
ceps militię abner filius ner patruelis eius
Nā cis et ner frēs fuerūt. et filij abiel. Legit
tñ in paralipomenō q̄ ner fuit pater cis q̄d
p̄ etate dictum esset quia nutriuit eum.

De saul vicinā amalech.
Capitulus XIII.

Vnc ait samu-

el ad saul. hęc dicit dñs. Demoli-
re amalech et vniuersa ei⁹. qz restitit israeli
cum ascēderet de egypto. In mēta quidem
voluit dñs iterfici. vt nec in aliq; memoria
amalech sup̄esset. Sunt q̄ dicāt illos male-
ficos fuisse. 7 in p̄cudes se vertendi habuil-
se peritiā. 7 ideo ne sub forma p̄cudū eua-
derēt. etiā p̄cudes perijisse. Et recessit saul
cc. peditū. 7 decē milia viroz iuda. Et nota
q̄ fere vbiq; dicūt viri iuda tāq; potiores
ceteris. Unde alibi. Catul⁹ iedīs iuda. Cū
q̄ in uaderet saul amalech dixit cynco. Re-
cede ab amalech. ne inuoluam te cum eo. qz
tu fecisti misericordiaz cū israel. Jetro enim
qui et raguel 7 cis dicit⁹ est. Bonū cōsiliūz
dedit moyfi. cuius domus habitabat i ama-
lech. p̄ter filios obal. 7 egressi sunt cinei. 7
deinceps habitauerunt in israel. Ex his oz-
tus ē rechab vt in paralipomenon legitur.
Hi sunt cinei q̄ venerūt de caloze dom⁹ pa-
tris rechab. Tunc percussit saul amalech in
ore gladij. id est in vastatiōe. quasi deuora-
tione. Vel ē locutio. id ē. in gladio. et peper-
cit saul agag regi amalech. 7 optimis arma-
roz. 7 ait domin⁹ ad samuele. P̄mitet me
q̄ fecerim saul regem. et orauit samuel pro
eo dominū tota nocte. Cūq; accepisset q̄
saul exererat sibi formicē triūphalē i carne-
lo iuxta sup̄biam gentiūz q̄ faciebant sibi
arcum de myrtis et palmis 7 oliuis i signū
victorię descendit ad eum in galgala. et oc-
currit ei saul. Cūq; culpasset euz q̄ q̄piā
referuasset d̄ amalech. in excusationē sui di-
cebat populū referuasse optima ad offeren-
dum dño in gratia p̄ actionem. Qui samuel

Historia

Melior ē obediētia q̄ victime. Sup̄ tonos delectat de⁹. 7 nō super sacrificia. p̄sertim si obtulerit q̄ de reuerat de⁹ perire. 7 ait saul Peccani. S; hac vice porta peccatū meuz id ē ora 7 satisfactio pro me vel dimitte mibi. Cui samuel. Proiecit te de⁹ ne sis rex super isrl. Cūq; uellet abire samuel apprehendit eum saul p̄ sumitatem pallij ei⁹. q̄ scissa ē 7 ait samuel. Sic scidit dñs regnū a te hodie i a tua posteritate. Cūq; simul adorassent dñs p̄cepit samuel adduci ad se regē agag saul. lat⁹ est ei p̄guis 7 tremēs. Et dixit samuel ad agag. Siccine separat amara mors. q. d. Mirū est q̄ sic te cōcutit mors. 7 separauit animū tuū a te. Quidā dicit duas dictiones separatū 7 supplet aduersus te. vel fm aliā fras. 7 dixit agag. Sic me separat amara mors. q. d. Mors quē separauerat a me meos amarissime separat me ab hoib⁹. 7 cōcidit eū samuel i frusta. et abijt in ramatha. Saul uero ascēdit i domū suā i gabaa. 7 nō uidit samuel vltra salutē in habitu. s. regio nam in p̄betico postea uidit.

De uictōe dauid i domo patris Capitulū. XV.

Samuel autē u

gebat saul. 7 ait dñs. Usq; quo la ges saul. cū ego p̄iecerim eū. Imple cornu oleo. 7 uade ad domū ysai. ut inungas regē unū de filijs ei⁹. 7 q; times saul fer vitulum q̄si ad imolādū. Cūq; uenisset i bethleē. dixerūt seniores ad eū. p̄dactis ne ē igrēssus tu⁹. Timēbāt enī ne p̄pter aliquā correctio nem misisset eū rex. ut q̄ offensus forte regi fugisset. 7 non auderet eū recipere. Qui cū dixisset se uenisse ad imolandum. sanctificauit ysai 7 filios ei⁹. 7 statuit eos corāz altari. 7 uidēs beliab p̄mogenitū. p̄cerā 7 optimuz estimauit regē futurū. 7 ait dñs ad eū. Ego non corporis pulchritudinē apicē facio regē. s. animi uirtutē. In eūdē modū p̄ba uir dñs alios. Statuerat enim ysai. vij. fili os coram samuele. vij. p̄prios. 7 natban ad op̄atū filiū samaa filij sui. 7 ait samuel ad eū. Quāqd cōpleti sunt filij. Qui r̄dit. Ad

buc reliqu⁹ ē paruu⁹ 7 pascat oues. 7 intē te samuele adduct⁹ ē dauid rufus. id ē rabi cū d⁹ 7 pulcher. 7 inunct⁹ est i medio fratru. 7 direct⁹ ē spūs dñi in dauid a die illa 7 ce incept. Et recessit spūs dñi a saul. 7 exagita bat eum spūs neq; missus a dño. Dicit iose phus dauid tūc accepisse spiritū p̄beticu. sicut 7 ille q̄dē p̄betare cepit sancto sup se spū uenire. S; q; dicitū ē spiritū recessisse a saul. 7 directū i dauid. uidet q̄ de eodē spi ritu dicat. i. de grā spūs q̄ huc usq; saul uic tor hostiū extiterat. Tūc dixerūt ad saul ser ui ei⁹. Spūs malus exagitat te. ad bite tibi saltē peritū i cythara. 7 leui⁹ ferēs. Tradūt p̄betici q̄ armonia letū reddat letiore. 7 tri stem tristiore. Tradūt mathematici q̄ mul ti dēmodēs armonia ferre nō possūt. 7 quib; nulli. 7 indicatus ē regi q̄ dauid eēt sciens psallere. 7 uir bellicosus. Cūq; misisset rex ad ysai p̄ filio ei⁹. tulit ysai asinū plenus pa nib⁹. 7 uinū 7 hēdū. 7 misit ea regi p̄ manus dauid. Dicit autē asinus plenus. i. sufficiēter oneratus. vel forte sicut extone et birco fiunt vt res. ita de alino fiebat sacci ad aliq̄ ferē da. Igitur euz spūs ampiebat saul. dauid psallebat i cythara. 7 leui⁹ erat ei. 7 quib; re cedebat ab eo spūs. Cūq; aliquādiu cessis set spūs a saul. remissus est dauid ad patrē. Demortē golie. Capitulū. XVI

Actū est aut ut

cōgregaretur p̄bilistim aduersus israhel in p̄griuz. Porro saul et israhel castra metati sunt in ualle terebinti sub qua abs condit iacob idola. et egressus est uir spuri us de castris p̄bilistinozum goliath gethe us. de semine giganteo. altitudinis sex cubi torum 7 palmo. Iste spuri⁹ dictus est. quia de ignobili patre. id est. gentili 7 nobili ma tre. id est. iudea natus erat. Spurius et hy brida dicit ignobilis ex patre. sicut manget et noth⁹ ex matre. hic exprobrabat israhel q̄ serui essent p̄bilistinozu. et proponēbat eis monarchiam. ita ut quoz uinceretur athle ta serui essent aliozum. Hebrei autē stupe bant. 7 metuebant eum nimis. Sic dicebat

Regum primi

goliath quadraginta dieb⁹. Erāt aut tres maiores fratres dauid in exercitu. et misit eis ysai p̄ manus dauid ep̄bi polēte. 7 p̄ pa nes 7 tribuno s; q̄ militabat de cē formellaf casei. i. de cē caseos puos 7 trecētos hebreus b; x. sectiōes casei. s. est. x. grā 7 diuilitates casei. 7 p̄cepit ei. ut secū afferret pignora fra trū. i. libellos repudiij. Nos erat euntib⁹ ad bellū. ut libellos repudiij daret uxozib⁹ ut si caperēt nec rediret vsq; ad tres ānos. liceret uxozib⁹ nubere cui uellet. Cūq; dauid uenisset ad locū certamis. egrediebāt enī singlis dieb⁹. ali q̄ p̄liātes. ecce ascendebat goliath exprobrās ut heri 7 nudius tertius. 7 fugierūt israhelice a facie ei⁹. 7 amirās dauid audiuit a plurib⁹ uiris. Qui p̄cullerit istū. dabit eū rex. 7 dabit ei filiā suā. Cūq; audiret eū eliab frater ei⁹ talia sciscitātē. icrepabat euz timens ne pugnaret 7 occuberet. 7 m̄dit dauid. Quid feci. Quāqd non uerbū ē. supple dignū icrepatiōe. q. d. Cur p̄ solo uerbo in crepas me. ut ita. Uerbū t̄m ē 7 non res. i. nō aīo pugnādū s. dico. s. ut rem scia. Quāci ata sūt aut uerba dauid ad saul. 7 ait ad re gē. Ego seru⁹ tu⁹ pugnabo adūsus p̄biliste um. Cūq; p̄biberet euz saul. q; puer eēt ad uidit. Ego seru⁹ tu⁹ iter feci leonē 7 uisū euz i uasissent gregē. Erit igit b̄ incircūcisus q̄si vn⁹ ex eis dño me liberāte. Tūc iduit eū saul armis suis. 7 de posuit ea dauid. q; nō babe bat armoꝝ p̄ suetudinē. 7 tulit i manu bacu lū pastorale. 7 elegit de torrente. v. lapides limpidissimos. i. planos 7 uolubiles. 7 mi sit eos i perā pastozalem. i. uas q̄ lac mulge bat uel ferebat panem 7 fūdā manu tulit 7 p̄cessit adūsus p̄bilistē. Qui p̄tēpsit da uid 7 ait. Quāquid ego canis sū. q; tu uenis ad me cū baculo. Cui r̄dit dauid. Tu uenis ad me euz armis. ego aut uenio ad te in noie dñi. ut sciat hodie uniuēsa ecclia s. q; n̄ i gladio saluat dñs. Cūq; iecisset lapidē sū da. p̄cullit eū i frōte. Secūdo q̄ 7 t̄tio lapide p̄cullit eū in eodē loco. 7 tertio iactu deiecit eū. 7 currēs eduxit gladiū illi⁹. Et p̄cidit ca put ei⁹. Hi. fabulāt q̄dā iudē q̄ ferrū ga lēz 7 lorice obsequiū p̄stitit dño dans locū

lapidi. ut intraret hoies occidēdū. 7 ob b̄ te. incept circūcisio facta ē cū cultello ferreo q̄ p̄tēpsit parrino fugerūt itaq; p̄bilistē 7 isrl p̄secut⁹ ē eos vsq; ad portas accaron. Tulit aut dauid caput 7 gladiū. et posuit i tabernaculo suo lōgo tpe. post tulit illa in hierlm. Hebrei nō h; suo. Ob b̄ credit q̄ i trophēū posuit ea in tabernaculo dñi. Cū postea abimelech accepit gladiū. Cūq; redisset dauid a p̄lio. ait saul ad abner. de q̄ stirpe ē hic adolēscēs. Forsan uolēs scire cui datur⁹ esset filiā. Nec recognouit euz saul. q; aliquādiu absens fuerat 7 alterat⁹ per exagitationes mali spūs fact⁹ erat labi ra leniret euz tñ non lis memoriē. Et re cognouit eū modo. spondit abner. Uita tua rex si noui eū. i. p̄ uita tuā nō noui eū. uel p̄ execrationē. Hebrei enī sepe no mināt mala a p̄trarijs eoꝝ. ut ibi. Benedic dño 7 morere. Cūq; q̄sisset saul a dauid q̄s eēt. ait. Fili⁹ sū serui tui ysai. Et tunc aīa io nathē p̄glutinata ē animē dauid. 7 inierūt scdus. 7 dedit ionathas dauid uerimenta sua vsq; ad arcū 7 gladiū 7 baltē. Qd saul persecutus est dauid.

Capitulū. XVII.

Actū ē euz redi

rent triumphātes de p̄lio. 7 dauid dispo neret ferre caput golie i hierlm. nam ut ait ioseph⁹ b̄ secū habebat. s. bastā iā di cauerat deo. Egrediebant mulieres ex uni uersis urbib⁹. 7 cū instrumētū p̄cinebāt mu lieres. Saul p̄cullit mille. 7 respōdebāt uir gines 7 dauid. x. milia. Audiēs saul causas uictoriē pot⁹ attribui dauid q̄ sibi uolēs i tra se ait. Quid ei superest nisi solū regnū. Et timuit ne a domo sua trāsseret regnū. 7 in uidebat dauid. nec iā rectis oculis respicie bat eū. Post dies paucos iuasit spūs mal⁹ saul. 7 quasi p̄betabat. 7 missa lancea quā tenebat dauid psallentem p̄ntauit confige re parieti. Dauid autē declinauit ab eo se cūdo. Primo enī recesserat bello imminēt

Dimidiā spero. p̄p̄tādi cū p̄ncipe Rome. hoc querit a uobis. Inuenerit eodēz orbis.

te et postea statuit eum saul cyliarchū et ait filiā meā merob dabo tibi. tātūmodo esto vir fortis et gloriare bella dñi. Tractabat enim apud se. Quod sit manū mea i eū. s manū pbili stinoy. Lū at debuit merob dāri dauid data ē adrieli molatyste dilexit autē dauid michol et placuit saul et ait ad eū. In duab⁹ reb⁹ bus gener me⁹ eris bodie qd ē i duab⁹ filiabus meis. Quā alt⁹ habuisti spōs⁹ alterā habeb⁹ vxoꝝ vltia p duab⁹ reb⁹ qz strauisti gigātē et dab⁹. C. p̄pucia. s enī significauit ei saul p suos suos.

non h⁹ rex nec hie Hieronym⁹ dicit du spōsalia. i. munera as res fuisse. c. p̄pucia vlt conatōes ppter cia q̄ p̄us dederat re nuptias nisi tm cen gi. p merob. et c. que tm p̄pucia pbilisti pus dedit. p michol. nox Et abiit dauid cū vir qz tribun⁹ erat i acharō. et percussit d pbilistim ducētos viros. et afferēs p̄pucia eoz anumerauit ea regi. Joseph⁹ tm dicit ab scidēs sexcēta capita venit ad regez. et nuptias exigebat. et dedit ei saul filiā suā lz inuit⁹. Lūqz videret eū apud dñs et boīes approbati timuit. et tractabat d morte ei⁹. nec iā me tm celare valēs. dixit ionath⁹ et suis suis vt occiderēt dauid. Qd indicauit ionathas dauid dicit. Abscōdere vsqz mane cras loquar p̄ti. p te. In crastinū locut⁹ ē ionathas ad p̄ez. Cur peccas i sanguine innoxio q̄ fec salutē i isrl. et opa ei⁹ tibi valde sūt necessaria. et cui⁹ morte filia tua vidua vxabit. et placat saul iurauit. Viuit dñs. qz non occidet. et introduxit ionathas dauid ad regē et stetit corā eo sicut prius.

Qd michol deposuit dauid per fenestram. Capitulu. XVIII.

Ursu inito cer

tamine percussit dauid pbilisteos plaga magna et inidit saul. et itez demō exagitabat eū. et dauid psallētē voluit sic p̄us pforare. et fugit dauid i domū suā. Misit at saul satellites nocte circa domum vt mane egredietē occiderēt. Qd cum p̄sensisset michol. et deposuit eū p fenestraz et aufugit. Mi-

chol aut strauit lectulū suū q̄si egrotātis i q̄ posuit stamā. et pellē capraz ad caput ei⁹. similitudinē capilloz exp̄mens. et sagis supposito iecur capre spirās. exp̄mēs anhelantes. Lūqz saul dep̄bedisset se eē illufus. dixit ad michol. Cur dimisisti inimicū meuz. Quē r̄ndit. Timui. dixit enī m. Dimitte me. alioqn interficiā te. Dauid at fugiēs venit ad samudē i ramatha. et idicauit ei oīa q̄ fecerat ei rex. et abierūt amto i nabaioth q̄ ē collis i ramatha. vbi erat cune⁹ p̄puz. Qd cum accepisset saul misit lictozes in nabaioth vt raperēt dauid. Quicū vidisset p̄puz. et samuel stātē sup eos fact⁹ est i illis spūs dñi et p̄puz abāt. Misitqz saul scōs et tertios nūcios q̄ et ipsi p̄puzauerūt. et irat saul abijt p̄ eos. et anqz venirēt in nabaioth ingrediens p̄puz abāt et q̄si amēs fact⁹ ē. et exiit vltē regia tota die et nocte canebat cū ceteri dauid et samuele clā vidēt. Fugit at dauid. Quid ē qd sup le inde et venit ad iona git nō vidit samuel than et p̄grebat ei. saul vsqz i die moꝝ. Lū ionathas. Qd sug nisi qz non vidit moꝝ. Nihil grā cū i regio habitu. de vlt puū faciet pat me⁹ qd nō indicet m. Lū dauid. Scit pat tu⁹ qd dilig. me. et dicit. Re sciat s ionathas viuit aīa tua. qz vno tm vt ita dicā gradu ego et moꝝ diuidim. Gradū vñū dic parietē dom⁹. q̄ interpolito euaserat man⁹ apparitoy. Hebz⁹ h⁹ vno tm passu. et ē senius. Minimū iteruallū fuit iter me et moꝝ. Fac ḡ obsecro qd dicā. Cras erūt kalēdē. et ego abscondar i agro vsqz ad vespaꝝ tertig dici. Si req̄sierit merex. qz p̄cedere p̄suerā in ita eū ad vscōdū dices ei. Rogauit me dauid vt iret i bethleē. qz victimę solēnes sunt ibi oib⁹ p̄mbulib⁹ ei⁹. Forte erat neomenia solēnis aliq̄ per tridū. q̄ si dixerit ē rex. bñ pax erit suo tuo. Sin at fuerit irat⁹ cōple Hebz⁹ ē dñt dauid ta ē i me malicia ei⁹ n̄ comēdit nec apte et ait ionathas. Egre legit s q̄ comederit diamur in agrum. Lūqz egressi essent. iurauit ei ionathas

quicqd boni vlt mali inueniret apud patrē indicaret ei. et iurauerūt sibi mutuo scdus i ter se et semē suū. Ad didit etiā ionathas de ierare. i. p̄larimū iurare. Qd aut interpolitū ē et req̄siuit dñs de manu inimicoꝝ dauid. s de suo addidit sc̄ptoz i spiritu. et addidit ionathas. In die q̄ opari lictoz. i. pudie Edras vel alius. qz kalendarū vt qdaz dauid exhereditauit volūt. sed melius ē postea filiū ionath⁹. vt de sequēti die itel ligat. egredierē et sedebis latēs iuxta lapidē egel. et veniēs ad te post solēnitatem iaciā tres sagittas iuxta eū q̄si exercens me ad signū. Si dixerit puero q̄ tollet eas ecce sagitte in tra te sūt. pax tibi ē. veni ad me. Qd si dixerit. sagitte vltra te sūt. vade. dñs sit inter me et te vsqz in sempiternū. Porro p̄ma die solēnitatis apparuit lo⁹ dauid vacu⁹ et siluit saul estimās dauid nō dū purificatū. Altera die requisitū a rege excusauit eum ionathas. et irat saul dixit ad euz. Fili mulieris virū vltro rapiētis. scio qz i p̄fusionē tuam diligis filiū ysa. nō stabiliēris eo viuētē tu neqz regnū tuū. Adducens ad me qz filius moꝝ. ē. et ait ionathas. Quare moꝝ. et arripuit saul lanceā. vt p̄citeret eū. et declinauit ionathas ab eo p̄stratus. nec comedit panē i die illa. et egressus i agrū fecit s̄m q̄ dixerat dauid. Et cū dixisset puero vltra te sūt sagitte. remisit puerū i ciuitatē cur arcu et sagittā. Et surgēs dauid de latibulo adorauit tertio deus. s. vel ipsū ionathan. Et fleuerūt valde et ait ionathas. Quēcūqz iurauimus stent in sempiternū. et nos et semē nostrū. Vade in pace.

De fuga dauid i n obe. Ca. XIX.

Fugit dauid

in nobe. ad abimelech sacerdotē frēm achiz. Quicū miraret q̄ q̄si sol⁹ venisset gener regis ait ad dauid. Secret⁹ s̄mo regl vigeat me et p̄duxi pueros i illū et illū locū. et i deo p̄uate veni et cū pauc⁹ vel fere cū nullis. Nūc si qd habes ad manū. saltē. v. panes da m. Forte ex numero panū. nume-

rus itelligit socioz. nec ē mētī⁹ dauid. Qd enī animo fallēdi s̄ dixit. Et r̄ndit sacerdos. Qd habeo panes laicos ad manū. s̄ tm panē sanctū. panes sc̄z p̄positiōis. Si mundi sūt pueri et maxie a mulierib⁹ māducēt. q. d. Necessitas nō h⁹ legē. Si tm imūdi sūt pro coitu nec i necessitate dabo eis. Et ait dauid ad eū. Cōtinuim⁹ nos ab heri et nudius tertius. et fuerūt vasa pueroꝝ sancta. i. corpora i qb⁹ p̄tinet aīę vel ipsi pueri. Porro et via s̄ polluta ē. s̄ ipsa sanctificabit bodie in vasis. q. d. Forte in via hac aliqd imundicię p̄traxim⁹. s̄ mūdicia corporū sufficit ad eaz mūdādā hēbz⁹ h⁹. Sūt vasa pueroꝝ sancta. et dicūt de vasis ad edendū. q. d. In vasis mūdīs licet tibi ponere panes mundos. Sequit. Porro via s̄ laica ē. i. interrogatio tua laicalis ē. q. d. Cur q̄rl d mūdicia iterū dicūt ipsū fuisse acbiā fil. u. acbi. vsci nō debēt. s̄ tob. filij sinees filij. et ipsa sanctificabit eleazarī. bodie i vasis. i. in cōscientijs nostris. Scim⁹ enī qz necessitas q̄ nō habet legē excusat nos et q̄si sanctificat. et dedit eis panes p̄positiōis. q̄ sublati fuerāt vt ponerent calidi. Ex s̄ penditur q̄ sabatum erat. Lūqz quēssisset ab eo dauid si h̄ret arma dedit ei gladiū golie. ioseph⁹ dicit lanceā q̄ erat iuoluta pallio i tabernaculo. Et considerauit s̄ oīa doech ydumeus potētissim⁹ pastoꝝ saulis qui erat ad orā dum obligatus voto.

De fuga dauid ad achis. Ca. XX

Ugit autez da

uid i die illa ad achis regem geth. Et indicauerūt sui sui regi. q̄ q̄si rex erat i isrl qui latebat apud eū. et de vicino hostem reciperet. si saluū eū fuaret. et timuit dauid. p̄sertim q̄ miserat saul ad achis vt redderet ei seruū suū fugitiuū. Lūqz traheret ad regē simulauit furorē. et impingebat i ostia porte quasi p̄ clausam portā ingredi volēs et q̄ furiosi. faciunt agebat vt fidē regi vrgē

Historia

passionis ostēderet. et ait rex: Nō ingredietur hic arripitias domū meam. et dimisit eum et abiit inde dauid. et latuit in spelunca odolla non in illam: sed prius venit ad naas regem amonitarum. ut dicit hieronymus in sequenti in quadam glosa. Et cōuenit ibi ad dauid ois cognatio eius. Sed et alij quibus aut odinus aut timor saulis erat. vel qui. gre. p̄mebāt alieno cōueniunt ad eum. et fuerūt cū eo quasi quadringenti armati. Et p̄fectus est dauid cum eis in masebat q̄ est moab. Est enī altera in uita. et deponit apud regē moab patrē et matrem suā. et māserunt apud eum quōdiu dauid fuit in p̄sidio. id est in expeditione. in qua sibi querebat munitiones ad manendū.

De morte abimelech et sacerdotū
Capitulum. XXI.

Monete gad

ppheta. ut indercederet. et iret in terrā iuda. p̄fectus in terrā iuda venit in salū areth. Et audiuit saul q̄ apparuisset dauid et cū esset saul in nemoie. q̄d ē in rama. tenēs bastā. ait ad seruos suos. Nūquid ditabit vos oēs filiū iemini filiū ysai. Nō ē ex vobis q̄ doleat vicē meā. et ait doeb ydumens. vidi eum in nobe apud abimelech filiū achitob q̄ cōsuluit p̄ eo dñm. et dedit ei cibaria. et gladiū golie. et irat⁹ rex cōuocauit abimelech. et oēs sacerdotes q̄ erat in nobe. et ait ad eum. Cur cōinraisti aduersū me cū filio ysai. Respondisti enī panes et gladiū. Qui r̄ndit: Absit hoc a me. Nō fuit rex hmoi in vniuersa domo patris mei. Nesciui q̄ a te fugisset. et ait rex emissarijs. Irruite in sacerdotes. Qui noluerunt manus extendere in chustos dñi. et ait rex ad doeb. Irruite in eos. et trucidauit illa die lxxxv. viros vestitos ephod lineo. Forte tūc erant induti. ut p̄ habitū regiōis mouerēt animū regis. Aiunt hebrei nō ois fuisse sacerdotes. nec indui ephod. sed oēs dignos esse. Percussit quoq̄ saul nobe viculum sacerdotū. et mulieres. et viros et iumenta. s̄m q̄ tēns hely sacerdoti. p̄betauerat. p̄lem eius radicatus enellendā. Solus abiatbar sacerdos filius abimelech euasit

et fugit ad dauid. ferens ad ephod secū q̄d fecit moyses. et nūciauit ei interitū patris et suorum. Et ait dauid: Ego sum rex ois animarū patris tui. Mane mecum. Qui q̄sient animā tuā. q̄ret et meā. Et nūciauit ē dauid: q̄ philistei oppugnarent ceila. et diriperent areas. id est annonam de arcis. vel quā starent segetes. Consuluit igit dñm. Vadā et p̄cutiam philisteos. Et ait dñs. Vade et p̄cuties eos. et saluabis ceila. Lūq̄ timeret viri eius ire cum eo. rursus consuluit domini. et accepit responsū ab eo quod et prius et abiit dauid. et percussit philisteos plaga magna. et intrauit ceila. Quod cum audisset saul ait: Conclusus est dauid in vite. Et congregabat exercitū. ut obsideret dauid et viros eius. Quod cū audisset dauid: consuluit dominū per abiatbar. descendet huc saul. et tradent me viri ceile in manus eius. Et ait dominus: Descendet et tradet te. q̄si diceret: Hęc est voluntas regis. et illoz que dēū latere nō poterat. Et egressus est dauid et viri eius cum eo q̄si sexcenti. et vagabātur incerti. Quod cum accepisset saul dissimulauit exire. Transiuit autem dauid in montē solitudinis q̄ph: et abiit ionathas ad eum in locum silue. qui vocabatur naua. et confortauit manus eius. et ait: Tu regnabis in israel. et ego ero tibi secundus. Sed et pater me⁹ scit hoc. Et innouauerūt iusiurā dum s̄gderis inter se coram dño. id est corā gad p̄beta et abiatbar.

De zipheis et q̄d dauid latuit in spelunca. Capitulum. XXII.

Scēderūt autē

q̄phci ad saul in gabaā dicētes: dauid latet apud nos in colle achille. Veni et tradem⁹ eum in manus tuas. et benedixit eis saul et ait. Considerate curiosus vbi sit pes eius. et renūciate mihi et sequar vos. Dauid aut⁹ et viri eius erāt in deserto maon. Lūq̄ egressus esset saul ad hrendū eum. ascendit dauid ad petram locum sc̄y munitionū. ut dicit hieronymus. vbi q̄ sibi erāt onerare posuit. et versabat dauid in deserto maon

Regum primi

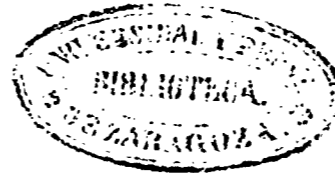
De tēpore mor

tu⁹ ē samuel et flevit eū vniuersus isrl. singuli tāq̄ p̄p̄iū filiū lugētes et sepelierūt eū in ramatha. Lertus ē itaq̄ q̄ ab h loco vsq̄ ad finē sc̄di libri non scripsit samuel. Cur ḡnoie ei⁹ p̄tulāt hi duo libri. Quia reliq̄ scripsit vn⁹ p̄p̄az de discipulis ei⁹ cui⁹ op̄ascribit magistro. Quidā in dicunt nathan scripsisse sequētia. q̄dā dauid. Dauid aut⁹ delectat⁹ desertus p̄barā. P̄barā op̄idū ē in arabia. Erat aut⁹ vir in ciuitate aman in solitudine maon. et possessio ei⁹ erat in carmelo. Dous ē in forte iude. Alter carmelus ē in cōfinio palestine et p̄benicis. vel helias occidit p̄bas baal. et h erat de genere caleph. In paralipomeno sic legit. Caleph genuit orcbā. alij hnt archan. orcbā genuit tezem. h ē vt indei putāt nabal. Lū ḡ audisset dauid q̄ ascēdisset nabal ad tō adēdos greges misit ad eū. p̄iuuens vt mitteret ei aliquas b̄ndictionē in die bona. Exultabāt enī et epulabāt iudgā in conside ouiu. ob memoriā patris suoz q̄ fuerāt pastores ouiu. Et ait nabal nūcys dauid. Nō mittā. Quis ē filius ysai. Hodie icreuerūt hui fugitui. Nescio eos. Lūq̄ audisset dauid q̄ ip̄io perauerat ei nabal. accinct⁹ ē gladio cū quadringētis viris. et ait: Hęc faciat dñs inimicis meis. et h addat si relinquo de oib⁹ q̄ ad eum p̄tinēt. vsq̄ ad mingētes ad parietē. i. saltē carne vel infirmū. Porro abigail vxor nabal formosa et prudēs h ignorabat. Et indicauit ei custos ouium quāta p̄sidia tulisset ei dauid in deserto. Festinauit igit abigail et tulit in occurū dauid panes et vinus et arietes coctos sara polere. et ligaturas vuz passę. et massas cariacarū. et adorās dauid ait: In me sit dñe mi h̄miqtas. i. p̄dona mihi hanc iniqtatē viri. Vel ita. Si putas eē iniqtatē nisi deleas eū q̄ inraisti mihi imputet. Porro fecit vir me⁹ s̄m nomē suū. Nabal enim stult⁹ interpretat. Cōstituit te dñs ducē super isrl. nō debes fundere sanguinē innoxium. Nihil enī tibi nocuit. h sua tibi nō dedit. et erit aia tua custodita q̄si in fasciculo viuētiū.

in monte opaco. Porro viri saul in modis corone cingebāt montē. Lūq̄ desperaret dauid se posse euadere. venit nūc⁹ ad saul. Redi festin⁹ q̄m isuderūt se philistei super terram. Et desit saul p̄seq̄ dauid. p̄gens in occurū philistinorū. Ob h vocauerūt locū illū petrā diuidētē. eo q̄ ibi sepatus est saul a dauid. Ascēdit ḡ dauid inde et habitauit in locis tutissimis engaddi. h ē opidus in quo erat vinca balsami. Assumēs autē saul tria milia electorū insequēbat dauid. etiā super abruptissimas petras q̄ solis ibicib⁹ sūt per nige. Et intravit saul spelunca. et p̄nrga. Ibir equiuocū ē ad rer ventrē. Porro autē q̄si ciconia. et ad dauid et viri ei⁹ in capricam.

Et dixerūt hui dauid. Tradidit enī dñs in manus tuas. Et p̄didit dauid oram clamidē saul filiter. Et rediēs ad viros p̄culsit cor suū. metonomice. i. p̄cut suū in q̄ p̄tinēt cor. vel momordit eū p̄scātia sua. d eo q̄d fecerat. Lūq̄ murmuraret locij ei⁹ aduersus eū timēs ne irruerēt in saul ait: Quis dñs. q̄ nisi dñs p̄cusserit eum aut in obitu aut in p̄lio. apolo p̄p̄is ē. q̄ d. de cetero nō parca ei. Propit⁹ mihi sit dñs. i. hanc misericordiā facit meū. vt nō mittā manū meā in chustum dñi. Et cōfregit viros suos his sermonib⁹. Porro saul egressus ibat cepto itinere. Et egressus dauid post eū clamauit. Dñe mi rex. Lūq̄ respexisset saul adorauit dauid in terram. et ait: Quare audis dñe mi rex verba hominū loquētū aduersū me mala dicētū. dauid q̄rit malū aduersum te. Cognosce orā clamidis tuę in manu mea: quā cū p̄cidere p̄percit tibi ocul⁹ me⁹. Quem p̄sequeris. Lanē mortuū et culicē viuū. His auditis flevit saul et ait: Justior es me. redat tibi dñs. Scio q̄ regnaturus sis. Jura mihi in dño ne deleas semē meū post me. Et iurauit dauid sauli. Abijt ergo saul in domū suā. dauid autē ascendit ad tutiora loca in angustias maseba.

De morte samuelis et nadabis.
Capitulum. XXIII.

Debitus h3 i vinculo vite: qd ides est: i in collegio sanctorum. Alia lra h3 in fasciculo vitium. q. d. Sic custodiet dñs aiaz tuam ad multiplicandū. sicut fascicul⁹ vitium custodit in aq ad trāspīlāradū. Et rñdit dauid: Benedict⁹ dñs q misit te hodie i occursum meum. Uade i pace. Audiui vocē tuaz. iniuriā scy remittēdo. 7 honozauī faciē tuam. renia de manu tua recipēdo. Cum g̃ indicasset abigail oīa h̃ viro suo emortuū ē cor ei⁹ p̃ timore. timuit enī ne forte dauid nollet degerare. 7 mortu⁹ ē post decem dies. Quo audito dauid ait: Bñdicit⁹ de⁹ q custodiuit man⁹ meas a sanguine. 7 reddidit maliciā nabal in caput ei⁹. Et vocauit abigail. 7 duxit eā in vxorē. Accepit g̃ dauid tertiaz vxorem achinoem de israel.

Defuga dauid ad achis. Capitulū. XXIII

Terū nūciaue

rūt giphei ad saul: Ecce abscondit⁹ ē dauid i colle achille. Et abiit saul post eū cū trib⁹ milib⁹ electoz. Et descendit dauid nocte ad castra saulis ducēs secū abyssai filiū sarai⁹ sororis suz. Hui⁹ fuerūt tres filij iobab 7 abyssai 7 asabel nepotes dauid. Cūqz clam irāssent tentoriū regis cūctis dormiētib⁹ dixit abyssai: Perforā dñs lācea i terra. Et p̃hibuit dauid dicens: Quis extendet manū suā i christū dñi. 7 erit innocens: Si tolle hastā q̃ ē ad caput ei⁹ fixa i terra 7 vas aque. 7 eam⁹. Et egressi sūt nullo euigilante. qz sopoz dñi irruerat sup eos. Cūqz trāssissent torrentē. 7 stetit i vertice montis. vnde possent audiri. exclamauit dauid ad abner et ad oīm pplm. Filij mortis vos estis. qz nō custodistis dñm vestrū christum dñi. Ingressus ē q̃ spīa. vt interficeret regem. Videte vbi hasta regis sit 7 cipbns aq̃. Et agnoscēs saul negligentia suoz 7 beneficiū dauid exclamauit. Num vox tua ē hec fili mi dauid: Qui rñdit. Cur pleq̃t dñs fuū suū: Quid feci: Si dñs incitat te aduersū me odorēt sacrificiū. i. placari eū oportet sacrificio 7 p̃ce. vt ostēdat nob sup B qd velit.

Ad ita. Tu ipse occidas me. 7 erit q̃si sacrificiū deo in odore suauitatis. Quidā ita legit. Odoret sacrificiū si dñs incitat te aduersū me. i. sacrificantes. p̃muis iudicio dei si dñs B facit. Si aut filij boiuz incitat te. maledicti sūt q̃ cogūt me trāsire ad idola. trāsne seruiā deo isrl. Et ait saul ad dauid: Decaui. Revertere fili mi. Nō vltra male faciā tibi. Et rñdit dauid: Iudicet dñs iter nos. Ecce hasta regis. veniat q̃ tollat eam. Cui saul: Benedict⁹ tu fili mi. Equidē faciēs facies. 7 potēs poteris. 7 saul reuersus ē i locū suū. Et dixit dauid i corde suo. Aliqñ incidam i vna die in man⁹ saul. meli⁹ est vt saluer iter philisteos. Abijt g̃ dauid 7 sexcēti viri euz eo ad achis filiū maoth regē gerb. Iste fuit fili⁹ supradicti achis cui⁹ mater dicebat maoth. Et erāt cū dauid duz ei⁹ vxores achinoe et abigail. Et dixit dauid ad achis. Nolo onerosus eē regi. det mibi rex locū in q̃ habitē. Et dedit ei achis sycleg. q̃ exinde facta ē regū in da. Et habitauit dauid i ea. iij. mētib⁹. 7 xx. dieb⁹. 7 agebat dauid p̃das de viculis philistinoz circūstantibus q̃ nō erāt sub ptāte achis. Virū 7 mulierē nō adducebat captiuū. ne forte loquerent aduersus euz. Cūqz q̃reret achis q̃s p̃cussisset aiebat se depopulatos esse habitantes ad austrū in dē 7 in cāpēstribus.

De suscitacione samuelis. Capitulū. XXV.

Actū ē eo tēpo

re cōgregati sūt ad p̃liū i isrl p̃bilistei. Et ait achis ad dauid: Decū egrediens in castra. tu 7 viri tui. Ego custodes te pono capitis mei p̃ cūctis. Cōgregauit etiā saul vniūsum isrl. 7 venit i gelboe. Samuel autē mortu⁹ erat. Hoc̃ deo repetit⁹ b vt angustia saulis ostēdat. in q̃ plurimū eēt ei ne cessan⁹ samuel. Vel vt ostēdat samuel receter mortu⁹ qui i primo erat suscitandus. Tradūt enī neminē posse suscitari arte p̃bitonica nisi receter mortuū. 7 adhuc i integris vitalib⁹. Timuit itaqz saul. 7 cōsuluit dñm. Qui non rñdit ei. neqz per somnia neqz per

pphetas. id ē. p̃ discipulos samuelis. neqz p̃ sacerdotes. Debit⁹ h3 neqz p̃ doctrinas ep̃bod scilz in q̃ erat doctrina 7 veritas. Et ait saul suis: Querite mibi mulierem habētē p̃bitonē. Ipse enī occiderat magos 7 ariolos 7 p̃bitonicos. Anā tradidit bironym⁹ reseruata. qz mater erat abner q̃ latens habitabat i endor: q̃ ciuitas est iuxta fontē endor. P̃bitonē qdā tradūt esse artē suscitādi mortuos quam p̃bit⁹ adinuenit q. d. Querite mibi mulierē peritā artis illi⁹. Nō cōgruit hebzgo in q̃ legit mulierē bala doph. Balad enī interpretat dñs. oph est nomen artis illi⁹. Mutauit itaqz saul habitū suū 7 venit ad mulierē nocte cum duob⁹ viris. 7 ait. Suscita m̃ quē dixero tibi. Que rñdit. Posti quāta fecerit saul mag⁹. Quare g̃ insidiarū aie meqz. Quidā tradūt sanlē ob h̃ eos deleuisse. qz p̃conabant dauid futurū regē. Iurauit aut ei saul qz p̃pter hanc rē nihil mali pateret. 7 dixit vt suscitaret samuelē. Quidē aut mulier virū sanctū. p̃turbata est et ait. Quare imposuisti mibi: Tu enī es saul. Hoc enī ei samuel indicauerat vt ait ioseph⁹. Quidā fabulāt mortuū magice suscitātū a pedib⁹ p̃mo moneri 7 surgere. nisi qñ sciscitāte rege sciscitāt. tūc enī a capite surgit. Alij dicūt p̃phetā nō posse suscitari. nisi rege sciscitante. Tunc indicauit ei saul se saulē esse. et ait. Noli timere. Quid vidisti: Qui rñdit. Virū senē 7 glo. iofum 7 amictum pallio sacerdotali. Et intelligens saul qz samuel eēt adorauit euz. 7 ait aia samuelis vt dicit iosephus. Quare inq̃erasti me: Cui saul: Coartor nimis p̃bilistei pugnāt aduersum me 7 dñs non rñdit mibi. Obsecro dic mibi quid facias. Qui rñdit. qd interrogas me. cū dñs recesserit a te. Faciet tibi dñs sicut locut⁹ ē. Tolle regnū de manu tua. 7 dabit illud dauid. Cras autē tu 7 filij tui inccū eritis. id ē. i numero mortuoz. sicut ego sū vel in inferno. De hac suscitacione dicit a quibusdā qz spūs malign⁹ apparuit in specie samuelis vel fantassice imago eius ibi apparuit q̃ dicta ē samuel. Tradūt quidam qz deo pmittēte aia ipsius tñ

consimili corpore induta apparuit ibi. Alij vero qz corp⁹ tñi suscitātū est cū spiritu vini fico aia i loco suo manēte 7 quiescēte. Hoc audiens saul. p̃stratus est in terrā p̃ timore nec comederat panē in die illa. 7 coegit euz mulier 7 fui eius vt comederet. Cūqz comēdisset redijt ad castra p noctes. Voluit enī sciri qz cōsulisset p̃bitonissaz.

De dauid vicitā malech. Capitulū. XXVI.

Ingregati sūt

ergo p̃bilistei i atlech. 7 isrl castra metatus est sup fontē qui erat i isrl. Satrapē vero p̃bilistinoz vidēs dauid et suos esse cū achis. dixerūt. Reuertant hebzgi isti i locū suuz. ne forte cū ceperim⁹ p̃liari fiant nobis aduersarij. 7 i captiū b⁹ nñs mereant sibi reddi grām dñi sui. Tunc ait achis ad dauid inuit⁹ 7 dolēs. Bonneses i cōspectu meo. s̃ satrapis nō places. Surgite de nocte 7 abire dilaculo. Abijt g̃ dauid cū suis i sycleg die tertia. Amalechit⁹ vero iter impetū fecerūt in sycleg. Et succederūt eaz. 7 captiuas duxerant mulieres 7 puulos et vniuersam p̃dam. Plāxit g̃ dauid 7 p̃plus qui erat cum eo donec deficerēt i eis lachrymz. et volebāt eū sui lapidare. Cōfortatus aut dauid i dño. cōsuluit dñm p̃ abiatbar dicens. Persequar latrūculos hos 7 cōprehendā. Qui rñdit. Persequere. 7 cōprehendes 7 reduces p̃dam. Abijt ergo dauid et sexcēti cum eo. 7 venerūt ad torrentē betboz. alias betor. 7 ibi ducētī lassī substituerunt ad sarcinas et mādato dauid. Cūqz alij trāssissent inuenerūt puerū egyptiū fame deficiētem quē reliquerat dñs iu⁹ vir amalechita cū egrotare eū vidisset. Et dederūt ei cibuz 7 reuersus ē spūs ei⁹. Et ait ad eum dauid: Potes me ducere ad cuncū istuz. Qui ait: Si iurauens mibi qz nō occidas me nec tradas me i man⁹ dñi mei ducā. Et intrauit ei dauid. 7 eo ducēte inuenerūt hostes epulātes. 7 q̃si diē festū celebrātes. Et percussit eos dauid a vespere vsqz ad vespē alterā. dicit et soli q̃dringenti adolescentes euaserūt in

Historia

camelis. Erant ergo dauid oia q̄ tulerant amalechite ab boie vsq; ad p̄. Dicit q̄ in hac victoria p̄buerūt illi auxiliū nouem p̄ncipes militū de manasse q̄ p̄fugerant ad eū dū rediret i syceleg. Quis eni uenerant ad eū tñ de iuda 7 beniamin. Porro cū redissent ad ducētos viros q̄ lassī subsisterāt saluauit eos dauid pacifice. Et indignati sūt q̄dā qui cū eo ierāt dicētes: Sufficiat cuiq; vxor sua et filij de p̄da nihil dabim⁹ eis: Et ait dauid: Nō audiet vos q̄sq; frēs mei in sermone s̄. Equa ps erit descendētis ad p̄liū. 7 manēt ad sarranas. Hieronym⁹ ait: Nō ait q̄ lassī māserunt q̄ lassī nil debet dari de p̄de p̄cio. Et factū ē s̄ ex die illo 7 deinceps q̄silex in isrl vsq; ad diem hanc. Venit s̄ dauid in syceleg 7 misit dona d̄ p̄da senioribus iuda p̄mis suis 7 reliq; cū quib; cōmorat⁹ fuerat ipse 7 viri eius.

De morte saul et filiorū eius.
Capitulum. XXVII.

De philistei

pugnabāta duersus isrl. Saul autem sciēs 7 prudēs festinabat ad mores. et virilitē dimicabat. Soli quippe magnanimēs rerū terribiliū sūt p̄ceptores. Hec magnanimitas maxime puenit regib; q̄s pro cumulo p̄ncipat⁹ nō solū malos nō licz esse circa subditos. s̄ nec mediocriter bonos eē. Fugerūt autē filij isrl a facie philistinorū et ceciderūt in mōte gelboe et percussi sūt tres filij saul ionathas. aminadab. melchisae. Hysboseth autē domi erat. Lūq; grauitē vulnerat⁹ eēt saul. dixit ad armigerū suū. Percute me gladio tuo ne forte in circūcisi istū illudāt mihi viuētī. et post iterficiāt me. Et noluit armiger. Et irruit saul sup gladiū suū. Adeo enī defecerat q̄ nō poterat se trās uerberare. Quē vidēs armiger su⁹ irruit i p̄e sup gladiū suū. Hic fuit doeb ydume⁹ ut autumāt hebzei. qui timuit esse supstes sauli. p̄pter dāuid. 7 mortui sunt oēs domestici saul q̄ erāt cum eo. Vidētes autē filij isrl qui trans vallē iordanis erāt stragē suorū egressi de ciuitatib; suis fugerūt. Altera die uenie

tes philistei ut spoliaret interfectos. expoliauerunt saul armis suis 7 filios suos 7 p̄cisa capita eorū cū armis miserūt i terrā suā per circūitū. ut annūciaret s̄ in tēplo idoloꝝ et in p̄llis. Et posuerūt arma ei⁹ i tēplo astoroth. caput uero i tēplo dagon. ut i paralipomenō legit. Loꝝp⁹ uero ei⁹ 7 filioꝝ suspēderūt i muro bethsan. q̄si in oculis isrl. Est enī ciuitas philistij in terminis isrl. Uiri autē de iabes galaad ad q̄s literauerat saul ab amonit. ambulauerūt tota nocte 7 tulerūt cadauera de muro bethsan. 7 cōbussērūt ea igni. 7 sepelierūt ossa in nemore iabes. Et plāxerūt eū ieiunātes. vii. dieb;. Nota q̄ in paralipomenō legit. Mortu⁹ est saul p̄pter iniquitates suas. 7 addit. q̄si i cumulū peccati s̄ insup p̄suluit p̄bitonissaz p̄pter q̄d interfecit eū dñs. Hui⁹ peccati magnitudinē multū nō attēdunt. Et regnauit saul uiuēte samuele. xviij. annis. 7 eo mortuo duob; ānis. Hos ānos sacra tñ s̄ptura nō annotauit. A samuele p̄prie icipiūt t̄pa noiatoꝝ p̄p̄taz. sicut a saule tēpa regū israel.

Incidentia.

In dieb; istis apud latinos q̄r⁹ regnauit silar⁹ enecas filius postumi. Alia tñ histoꝝia q̄rtū ponit siluiū latinū ueterinū frēs postumi 7 q̄ntū siluiū enecā. His t̄pib; homēz fuisse q̄dā dicūt. de q̄ magna dissōnātia est apud ueteres. Crates ponit eū añ descēsū i peloponensiū uicem eraclidarū. Crisodenes cētēsimō anno a captiuitate troie. Aristarchus 7 philochor⁹ t̄pe migratiōis yconice. Appollodorus atbeniensis. cc. xl. anno euerfionis ysi. Alij modico t̄pe añq; olympiades inciperent.

Sequitur tituli capitulorū in historia Regum secundi.

De planctu dauid

uid sup saul 7 ionathan. .caplm. j
De p̄ma uinctiōe dauid i regē. ca. ij.
De regno hysboseth. ca. iij.
De filijs dauid. ca. iij.
De interfectione abner. ca. v.
De morte hysboseth 7 sc̄da uinctiōe dauid

Regum secundi

super omnē israhel. ca. vj
De dauid expugnantē biersalē 7 munivit capitulū. vj.
De dauid uicit philisteos. ca. viij
De reductione arc̄ in biersm. ca. ix.
De uictorijs dauid 7 officialib; ei⁹. ca. x.
De miphiboseth et q̄ amon. debonestauit nūcios dauid. ca. xj.
De morte uxię 7 p̄gnitētia dauid. ca. xij.
De thamar quā amon oppressit. ca. xij.
De morte amō et fuga absalon et reditu ad dauid. ca. xiiij.
Quō absalon p̄secutus ē dauid. ca. xv.
De p̄silio chusi 7 morte achitophel. ca. xvj.
De morte absalon. ca. xvij.
De reditu dauid in biersm. ca. xvij.
De morte amale 7 syba. ca. xix.
De septē uiris suspensis in uctiōe gabao-nitarum. ca. xx.
De quattuor p̄lijs dauid. ca. xxj.
De katbalogus fortū dauid. ca. xxj.
De numero populi 7 altari erecto a dauid capitulū. xiiij.

De plāctu dauid super saul et ionathan. Capitulū. i. sc̄di regum.

Actū ē post

f mortē saulis adolescēs fugiens de p̄lio uenit ad dauid in syceleg et adorauit. Lūq; indicasset ei p̄lm

victū 7 saul cū filijs suis mortuū ait dauid. Uñ scis q̄ mortu⁹ ē saul. 7 ionathas filius ei⁹. Qui r̄dit. Uidi saul incūbētē sup hastam suā. 7 hostes appropriabāt ei. Lūq; q̄silect q̄snam essem. et dixissem amalechites sū. ait. Interfice me. q̄ p̄selit⁹ es. ne occidāt me incircū.

Prosclitus quidez ueniebat d̄ gētilitate ad iudaismū.
cisi. Et occidi eū. q̄ uiuere nō poterat. 7 tūli dyadema q̄d erat. i. q̄d cēsolebat i capite ei⁹. 7 armillā de brachio eius. 7 attulī ad te dñm meū. Añt hebzei hūc fuisse filiū doeb ydumei. cui pater su⁹ pus q̄ irrueret super gladiū suū tradidit insignia regl q̄ custodi-

ebat ut ferēs ea ad dauid. redderet eūz sibi placabile. Nec obuiat pater ydume⁹ 7 fili⁹ amalechites d̄z cū amalechite sint ydumei. Amalech enī fuit filius eliphaz filij elau 7 edom. Dauid s̄ 7 oēs q̄ cū eo erāt sciderūt uctimēta sua. plāgētes 7 ieiunātes vsq; ad uesperaz s̄m legē. Et ait dauid ad nunciū. Quare nō timuisti mittere manū tuā i chusi dñi. Os tuū locutū ē p̄ te. Et iubēte dauid vn⁹ de pueris ei⁹ occidit eum. Et p̄cepit dauid ut p̄res docerēt filios suos armē arcū. i. ubi aliq; hnt. docerēt filios suos arcū. i. artē sagittadi eo q̄ audierit p̄lm a sagittarijs interfectū. sicut sc̄ptū ē in libro iustozum. Hic liber nō habet licet nec plurimi q̄z sit mētio i ueteri testamēto q̄s cōbustos credimus a babylonijs. Fuerūt q̄ dicerēt hunc libꝝ d̄ci libꝝ iustoz. eo q̄ de iustis agit. i. d̄ samuele et dauid. Alij dicūt p̄tbatu cū libꝝ iustoz. ubi conici p̄t artē sagittadi uctile esse. q̄ dicit iacob se tulisse agrū de manu amorci i gladio 7 arcu. Quidā legūt iustozū neutraliter. 7 dicūt libꝝ iustoz. q̄ agit de bis q̄ iusta sūt q̄si libꝝ iudicioꝝ ut sit sensus. Sic p̄cepit dauid artē illā huandā sic fual q̄d sc̄ptū ē in libro iustoz. Tūc plāxit dauid armē lugubꝝ super saul 7 ionathan 7 credit metrice cōpositus fuisse. Et est p̄tinentia hui⁹ carminis tripartita. Primo agit de loco ubi facta ē strages. 7 impcat ei. Sc̄do cōmendat saul 7 ionathan. Tertio specialiter cōmendat ionathā ostēdēs q̄ntū dilexerit eum. Nec obest si aliq̄ pluraliter aliq̄ singulariter de eodē mōte loq̄tur. Est enī vn⁹ mons plures colles habēs. Ubi legit. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia ueniunt sup uos. Quidā dicūt sup te. sic legentes lras. Mōtes gelboe. subaudi. uꝝ uobis. postea inferūt. nec ros nec pluuia ueniāt super te. mōtes hi ut dicūt pus uberrimi fuerāt. 7 impcat eis nō ariditatē s̄ sterilitatem. q̄si aridi essent. Uñ subdit. Neq; sint sup uos agri p̄mitiaz. i. fructuū optimoz sicut pus. Alij dicūt. p̄betiā esse q̄ impleta ē i diebus helig. q̄ nō pluit sup terrā annis trib; 7 mēlib;. vj. Alij dicūt in cacumīe montis.

nec an nec post pluisse. s. p. maledictioez con- firmatu. Placuitq. dauid saul eo q. virilit. interfecit esset. s. vnctus eet oleo. Et subdit causam necis huius a sanguine interfectoz et adipe fortius. p. sanguine sacerdotu q. s. oc- dit in nocte. Debitq. in inchoat versu ita. A sanguine interfectoz ab adipe fortius. Sa- gittę ionathę rē.

De prima vnctioe dauid in reges. Capitulū. II.

Post hec ex resp. so do mini ascēdit dauid i ebzon. 7 babi- tavit ibi cū duob. vxozib. suis i tomo sua. viriq. ei. māserūt in opidis ebzon. Et vnct- rūt eū viri iuda i regē sup tribū iuda. Hic inchoat q. rta etas nō. p. initio regni iudeo- rū vt q. dā volūt. q. tūc inchoasset a saule s. p. inouatioe p. missiois q. patib. olim da- ta erat de regno christiano q. d. figuratū ē in dauid iurātē dño dauid veritatē destructu- vēris ei. s. sessoro sup sedē suā. Rāciatūq. ē dauid q. iabite sepelissent saul. 7 nuncianit eis dicens: Bñdicti vos a dño qui fecistis mias hanc cū dño vzo. retribuēt vob. dñs. Sz 7 ego retribuā. Nec timeat. q. si nō ha- bētes regē. q. vnxit me dom. iuda regē sibi. Deregno hysbofeth. Capi. III.

Abnē autē prin- ceps exercit. saul tulit hysbofeth: 7 circūduxit eū p. castra. i. v. bicūq. dispersus erat exercit. 7 creauit eū regē sup reliq. s. tri- bus. Al. p. castra itellige manaim locū mu- nitissimū: vbi inunxit eū i regē. Erat at hys- bofeth tūc. xl. āno. 7 duob. ānis regnauit sup isrl. Dauid vero. vij. ānis. 7. vij. mētib. regnauit i ebzon sup domū iuda. Eo tpe ortū ē itestinu bellū int. hēbz. Porro egressus ē abner 7 pueri ei. d. castris i gabaō. Joab aut. 7 pueri dauid occurrerūt eis ad piscinā gabaō. 7 puenit int. eos q. vij. tm. ex vtraq. pte pugnarēt i medio exercitū 7 apprehēso vnusq. s. capite cōparis sui defixit gladiū i lat. p. trarij 7 ceciderūt simul. Ob s. dicit. ē loc. ille ager robustoz. Joseph. tñ videt. vel

le q. pueri dauid sup stites occiderūt cōpa- res suos. Ortū ē autē bellū int. reliq. s. 7 fugit abner cū suis. Erat at ibi cū ioab duo frēs ei. q. p. asabel velocissim. q. si vn. de capreis p. seq. bat abner cū suis instatissime. Cui ab- ner. Noli me seq. ne cōpellar. p. fodere ter. nō potero leuare faciē meaz ab ioab. Ille vero noluit redinare. 7 percussit eū abner i ingui- ne auersa basta. i. cū ligno posteriori. nō cū mucrone haste. vel versa ad eū basta. Per- sequētū. aut. ioab 7 abisai fugientes abner sol occubuit. 7 venerūt ad collē a que ducit. In cui. s. mitate p. gregati sūt ad abner filij beniamin i cunē vnū. 7 ait abner ad ioab: Nūq. d. vis desuere vsq. ad delētiōez frat. tuo. An ignozas q. nō gratis mouit iugu- lo q. puocat hostē. Cessauit g. ioab 7 ois ex- erat. p. sequi eos. Porro abner cū suis no- cte illa trās iēs iordanē venit ad hysbofeth i manaim. Joab vero 7 viri ei. tulerūt asabel 7 sepelierūt eū i sepulcro p. is sui i betbleem 7 redierūt ad dauid in ebzon.

De filiis dauid. Capitulū. IIII.

Acta ē ergo lō- ga p. certatio inter hos reges. 7 da- uid crescēte alter decrescebat. Rāciq. sūt fi- lij dauid i ebzon p. mogenit. amon de achiv- noem. Scōs celiab. vel celaph de abigail. Tert. absalō de vxore gētili. i. maacha s. filia p. bolomei regis iessur. Quart. adoni- as filij agith. Quint. saphacias filij abiga- il. Sext. ietrā quē ioseph. vocat natban de egla vxore sua quā hēbz. ei. aut. fuisse mi- chōl q. sola d. vxor ei. q. i. a. adolecētia sua p. maz. fortitus ē vxore. Qd. nō videt. posse stare. cus i sequenti. legatur michol in hierlm. subsannasse dauid. 7 d. q. non ē na- tus ei filij. de dauid vsq. i. diē mort. suę. q. in ipso partu occubuit. Sed potuit fieri vt vicina patni de hierlm. descēderet i ebzon. vt ibi pareret tāq. i. p. mitiuo loco regni. De interfectioe abner. Capi. V.

De tēpore factū

De tēpore factū ē q. abner iraret ad p. cubinā sau- lis resp. bā pulchrā nimis. Ob s. obiurgat. ē aduersus euz hysbofeth. p. opprobrio do- mus sup. timēs ne forte concubina vsurpa- ret sibi regnū. Et irat. abner ait ad eū: Nū- q. d. canis caput ego sū. bodie adūsus iudas. p. p. te. q. d. p. p. te iudas. h. me. q. si caput ca- nis mortui. Et ita p. p. te fact. sū caput ca- ni. i. p. nceps irrationabilē latrātiū. p. xpm. dñi. Et misit abner ad dauid nūcios dicen- tes: Cui. est. tra. q. d. Rōne. tra. ē. i. māu. mea. fac. mecū. amicitias. 7 reducā. ad. te. vniūsus. isrl. Qui. ait. Optime. fac. iā. tecū. amicitias. s. nō. videbis. me. anq. reduxer. michol. Sz. 7. ad. hysbofeth. mādanit. dauid. vt. remitte- ret. ei. vxorē. suā. michol. Tulerūt. g. eā. a. viro. suo. salt. diel. q. seque- bat. eā. plozās. vsq. baurim. Qd. enī. co- gnouerat. eā. eo. q. il- la. diligēs. dauid. sp- tris. is. erat. Et. locu- tus. ē. abner. ad. senio- res. isrl. et. maxie. ad. beniamin. vt. transi- ret. ad. dauid. quē. ele- gerat. dñs. Et. ascēdit. abner. in. ebzon. ad. dauid. 7. suscep. ē. ab. eo. magnifice. 7. ait. Surgaz. vt. cōgregē. ad. te. oēs. isrl. Lūq. abijisset. i. pace. ecce. ioab. 7. pu- eri. dauid. redierūt. celis. latronib. cū. p. zeda. magna. nimis. 7. dictū. ē. ioab. de. aduētū. ab- ner. 7. de. pace. cū. rege. Qui. cus. tēptasset. mu- tare. animū. reg. dicēs. Iurauit. abner. vt. de- ciperet. te. Et. cū. nō. acq. euisset. rex. misit. nun- cios. post. abner. q. si. rege. reuocāte. eū. 7. redu- cit. eū. 7. occurrēs. redeūti. seoz. sū. adduxit. eū. q. si. secret. locutur. 7. percussit. eū. i. inguine. et. mortu. ē. q. si. i. vltionē. tris. sui. Sz. ven. ē. q. z. timebat. ne. fieret. scōs. a. rege. Qd. cū. audis- set. dauid. ait. Dūdus. sū. ego. 7. regnū. meū. a. sāguine. abner. 7. veniat. sup. caput. ioab. Qd. deficiat. de. domo. ioab. semine. flūēs. 7. lepro- sus. 7. tenēs. sulū. i. effeminatus. 7. cadēs. gla-

dio. 7. indigēs. pane. Scdm. s. ho. videt. ei. imp. cari. semis. fluxū. 7. lepiā. 7. ciurationē. et. stragē. i. bello. 7. medicitatē. Quidā. legūt. p. vno. leprosus. 7. tenēs. sulū. i. breue. ventila- bā. ad. repellēdas. muscas. q. d. fit. de. folijs. palma. 7. inuoluit. int. digitos. instar. sulū. Scidit. g. dauid. vestimēta. sua. 7. fleuit. super. abner. 7. ois. p. p. s. q. erat. cū. eo. 7. indixit. oib. ieiuniū. vsq. ad. vesperā. 7. ait. Descit. quō. p. nceps. maxim. bodie. cecidit. i. isrl. Ego. aut. sū. dedicat. rex. q. d. cū. sim. non. rex. maxime. indigebā. auxilio. isrl. Porro. filij. saruie. mi- hi. duri. sunt. Demorte. hysbofeth. et. scōa. vncti- onē. dauid. super. omnem. israel. Capitulū. VI.

Unq. audisset

Unq. audisset hysbofeth de morte abner dissolu- te sūt man. ei. 7. ois. isrl. p. turbatus. ē. Duo. aut. viri. p. nceps. latronū. erāt. cū. hysbofeth. baana. 7. rechab. d. filijs. beniamin. Qui. irati. recesserāt. ad. hysbofeth. 7. venerāt. ad. mipbi- bofeth. filiū. ionathę. vt. facerēt. eū. regē. Qui. noluit. imo. pdidit. eoz. p. siliū. Quidā. vero. tradunt. q. hysbofeth. offensus. erat. eis. eo. q. dicebāt. ei. miphibofeth. debere. regē. eē. cū. fili- us. eēt. p. mogeniti. saulis. Erat. iste. miphibo- feth. claud. vt. roq. pede. Quinquennis. enī. erat. qñ. nūciatū. est. ei. de. morte. saulis. 7. iona- thę. 7. tollēte. eū. nutrice. vt. fugeret. cecidit. et. p. fract. ē. Porro. baana. 7. rechab. igressi. sūt. domū. hysbofeth. ferētes. spicas. tritici. q. si. p- mitias. regi. Hostiana. at. dom. obdormie- rat. Et. ineniētes. hysbofeth. dormiētē. in. me- n. die. interfecerūt. eū. 7. attulerūt. caput. ei. ad. dauid. i. ebzon. dicētes. Ecce. caput. viri. qui. ārebat. a. iaz. tuā. existimātes. se. munera. acce- pturosa. dauid. Et. ait. dauid. ad. eos. Inter- fecistis. virū. in. oxū. sāguine. dñi. vestri. su- distis. 7. iō. auferā. vos. de. tra. Et. p. cis. ma- nib. 7. pedib. eoz. suspēderunt. eos. sup. pisci- nā. vel. spinā. i. ebzon. caput. ho. hysbofeth. se- pelierūt. i. sepulcro. abner. 7. venerunt. senio- res. de. isrl. ad. dauid. 7. percussit. cū. eis. scdus. 7. vnxit. eū. in. regē. sup. oēs. isrl. Primo. igit.

Historia

innocent^o e^o i signu regni scdo i regē sup iudā tertio in regez sup isrl. Fili^o xxx anno^o erat dauid cū regnare cepisset. Sup abūdat fili^o ydeomate beb^o 7. x. ānis regnauit i eb^o vij. ānis. 7. vij. mēsi^o sup iudā. subaudi spēcialiter. Quā si statim post hystoeth regnauit i isrl. nō nisi duob^o ānis regnauit i iuda. S; aiūt heb^o cū regnasse in eb^o aliquib^o annis adhuc saule viuēte. qz dom^o iuda iā affectabat cū i regē. 7. ipse mittebat eis munerā tāq^o suis. In hierl^o aut regnauit. xxx trib^o ānis sup oēs pplm. Si q^orat. qre a summa regni subtrahant. vij. mēses. Aut heb^o dauid egrotasse. vij. mēsi^o. 7. nil dignū rege egisse. Vel qz ab salon psecutus ē cū. vij. mēsi^o bus. 7. tūc q^osi nō regnauit dauid.

De dauid expugnauit hierusalē et muniuit. Capitulum. VII.

Postea collecto

exercitu ascēdit i hierl^o ut eucer et iebuscu. Qui posuerūt cecos et claudos supra murū in derisionē dauid dicētes. Non ingredieris buc. nisi abstuleris cecos 7. claudos. q. d. Nō ē vrbis fortis qz fortū auxiliō nō indigem^o. Alij dicūt eos posuisse imagines sup murū qz dixerūt cecos 7. claudos id ē nil agētis. q. d. etiā nob nil agētib^o intrare nō poteris. Vel seipos dixerūt cecos et claudos. qz debiles eos et similes his reputabat dauid. Deinceps i puerbio dictū ē. Cec^o 7. claudus nō intrabit i tēplum dei. Primo simpliciter in lege p^ohibitu erat cecos 7. claudos intrare tēplū ad offerendū. postea versū ē i puerbiū. Forte cū ianitores arcerēt imūdos dicebāt enigmaticē. Cec^o 7. claudus nō intrabūt. ponētes cecitates et claudicationē p. qualibet imundicia. Porro inferiorē ciuitatē obtinuit dauid tradēte eā sibi onan iebuscu. Cūqz arcē sion obtinere nō posset. pposuit in p^omiū pncipatus militie. illi q^o p^omiū pcureret iebuscu. 7. tangeret domatū fistulas. i. tectorū cānales. p. qz defluūt stillidia. Alij dicunt fistulas cuniculos subterrancos. p. qz erat ascēsus vsqz ad tecta. Multis itaqz festinātib^o ioab p^oue

nit vnuerfos 7. clamauit ad regē. epigēs militie pncipatū. 7. obtinuit dauid arcē expulsis iebusis pter ornā. 7. edificauit p arcū. tū cū incipiēs intrinsec^o a mello. 7. pte illaz ciuitatē vocauit ciuitatē dauid. Reliquā vrbis pte extruxit ioab. Mello autem erat pncipū 7. q^osi qdā pfunda vorago vallis. Porro ipsa ciuitas dauid postea vocata ē mello. Et edificauit in ea dauid domū byrā rege tyri ferēte sibi auxiliū mittendo ei ligna cedrina 7. artifices. Porro dauid accepit alias vxores 7. nati sūt ei filij i hierl^o. x. inter qz enumerat nathan. ali^o 7. a nathā ppha quē sibi dauid adoptauerat post mortē patris. Et nota quia hierl^o vsqz ad melchiselech dicebat ieb^o a q^o dicta ē salē. Postea a dauid dicta ē iebusalē. S; postea mutata. b. in. r. dixit hierusalē q^osi munitā salem. Jero enī hebraice munitio est. Tradit iosephus qz hāc l^o mutatiōez ab homero factā quidā putant. postea dicta est a salomone hierosolimā. et tādē p sincopam hierosolimā.

De dauid vicit philisteos. Capitulum. VIII.

Philistines aut

philistei dauid regnare sup israel ascēderant vnuerfi vt q^orerent dauid 7. castrametati sūt in valle raphaim. nō. pcul a hierl^o. Et egressus ē ad eos dauid ex respōso dñi. 7. percussit eos i ore gladij et diuisit eos hac 7. illac i fugā. Ob h^o vocat^o ē loc^o ille baalparasim. i. virozū diuisio. Vel qz ibi fugiētes reliquerāt idola q^o tulit dauid secū 7. pflauit. Et addiderunt adhuc philistim. vt ascēderēt i valle raphaim. 7. posuerūt idola sua sub artub^o piroz. et ait dñs ad dauid. Nō ibis obuiam eis. s; gira post tergū 7. venies ex aduerso piroz. Hebraeus h^o flētū. i. idolorū q^o digna sūt fletu. et cultores suos ad fletū eternū trabūt. Cūqz angelus dñi incedēs sup cacumia piroz sonitū faceret irruit sup eos dauid 7. percussit eos vsqz gacer.

De reductiōe arce in hierusalem.

Regum secundi

Capitulum. IX.

Quo fecit dauid

tabernaculū iuxta domū suam ad reponēdā arcē. 7. posuit i eo qdā de veterib^o cortinis. Tabulas vero colūnas 7. bases pores reseruauit. Et descēdit dauid cū xxx milib^o viroz 7. posuerunt arcā sup plaustrū nouū 7. tulerāt eā de domo aminadab. quē erat i gabaa. i. i colle iux cariatbiri. Nec ē b gabaa nomē vrbis vel loci s; fm iter p^otati onē suā collē sonat. Duo aut filij aminadab minabāt plaustrū. gioth pcedebat. 7. oca se q^obat. dauid at 7. ois isrl psallebāt corā arca musicl instrumēt. Cū aruenissent ad aream nachbz calcitrauerūt bonēs 7. inclinata ē arca. 7. extēdit oca manū 7. tenuit eā. 7. aruit dextera ei^o i q^o arcā ferre debuit. sicut pater ei^o iusserat 7. expirauit. 7. vocatū ē nomen loci oca p^oculio. Dicit ioseph^o cū p^oculū. qz tetigit arcam cū sacerdos nō esset. Alij dicūt qz posuerat arcā sup plaustrū cuz humeris portare debuisset. Hebraei tradūt qz ea nocte dormierat cum vxore sua. Timuit itaqz dauid diuertere arcā ad se. 7. posuit eā in suburbio i domū obeth leuitē filij edom gethxi 7. erat ibi trib^o mensibus. 7. bndixit domus domui obeth. Res ei^o 7. cōcubinqz et duo audito abijt dauid vt adduceret arcā in ciuitatē dauid cū gaudio. Dauid aut acciuct^o ephod lineo. psallebat corā arca i organis armigat^o. i. ad armū ligatis. Vel fm quosdā gen^o ē organi qd fit in sq. 7. vidit eā psallētē michol p fenestram 7. despit euz in corde suo. Cūqz posuissent arcā in loco suo. obtulit dauid holocausta 7. pacifica. 7. bndixit p^olo 7. partit^o ē p singula capita collinā panis vnā. 7. rassaturam bubale carnis 7. simillā frizā oleo. Cūqz rediret dauid i domū suā subannauit eum michol dicens. Nō gloriosus fuit hodie rex isrl. nuda^o q^osi vnus d scurnis. Et rñdit dauid. Timuit dñs iudā 7. humilioz siam ante dñs.

q^o pon^o elegit me q^o patrē tuū. Quāobrem michol nō est nat^o fili^o vsqz in diē mortis suę. Ad iclusiue legēdū ē. i. donec i partu occubuit. Vel exclusiue. i. nunqz qd videt velle ioseph^o q^o dic eā de dauid minime filios p creasse. sed de viro cui dederat eam pater suus sublatam a dauid quinqz filios habuit se qui itelligēdi sūt adoptiuū. Mortua enī merob sorore sua. quinqz filios ei^o adoptauit michol.

De vicioribus dauid et officialibus eius. Capitulum. X.

Actū ē aut cuz

federet rex in domo sua habens requiem ab hostib^o suis dixit ad nathā. Vides qz ego habitem in domo cedrina. et arca dei posita sit in medio tellium. Facias ei domum. et ait nathan. Fac quia dominus tecum est nesciens quid diceret. id est. a spiritu sancto non loquebatur hoc. Eades nocte factum est verbum domini ad nathan. Dic seruo meo dauid. Nō edificauit mihi domum. quia sanguinarius est. sed fili^o ei^o succedens ei in regno. faciet domus nomini meo. 7. stabiliā thronum ei^o vsqz in sempiternū. et ego ero ei in patrē 7. ipse erit mihi i filiū. Ex hac promissione conicitur. qz salu^o sit salomon. His auditis gauisus ē dauid d^o successione regni. et exinde p^ocipue gratias egit deo. addens. Ista enī est lex a daz domine dñs. id est. lex hominis. vt sit sollicitus de successione filiorū. vel vt gratias agat deo de beneficijs. Factū ē aut post h^o percussit dauid philisteos 7. abstulit frenū. i. p^oates tributū. Quā habebant in israhel de manu eozum. 7. percussit moab. 7. mensus est dauid eos funiculo. id est.

Nota qz est dictum ad dauid p nathan. tum completi fuerit dies tui. 7. dormieris cuz patribus tuis. scitabo semen tuum post te. et cetera. qd de salomone dici nō potest. qui viuēte patre regnauit. Quod adhuc expectant iudei implendum.

cui voluit dedit ei hereditate cocquas eos terre. i. valde hūiliās. 7 mēsus ē duos funi culos. vnū ad occidēdū. 7 vnū ad viuificā. dū. i. ad arbitriū suū. q̄s voluit occidit q̄s voluit reseruauit. 7 fact⁹ ē ei moab tributa n⁹. Et percussit ad adecer regē soba. cui cū fer rēt p̄sidiū syri 7 damascus percussit ex eis. xxx milia. 7 ponēs in syria p̄sidiū. fecit eā tribu tariā. Audiēs autē chon. als chon rex ematb percussit ad adecer bo stem suū. misit ad da uid iorā filiū suū cū muneribus et grāz. q̄ fuit por. natu q̄ ia. actiōe. q̄ hostē liuus percussit. Cūq̄ redi ret a syria dauid oc current ei ydumei i valle salina. 7 percussit ex eis. xij. milia. Hiero⁹ corrigi. xvij. milia 7 in iebelē percussit ad. xxiij. milia. 7 ponēs i ea p̄sidiū. Tūc ipletū ē qd̄ dictum ē rebecca. Maior seruiet mi nori. Et retulit i bie rusale aurū 7 argen tū multū nimis. qd̄ sanctificauit dño in fabricā future dom⁹. Es q̄ choburibeum sanctificauit. de q̄ fe cit salomō mare gne um colūnas 7 alta re. Porro ioab erat super exercitū. Josa pbat erat acōmēta rijs. id ē scriptor ge sto. 7 scribebāt enī singuli reges croni ca gesto. Sadoch 7 abiatbar erant sa cerdotes. saraial ve ro scriba. i. cancella ri⁹. Bananias autē erat super chereci et p̄belet. q̄ erāt custo tes capitis dauid.

Jdumei ab edom. q̄ ab esau descēderunt. q̄ fuit por. natu q̄ ia. cob. q̄ de rebecca fue rant.

Annū bebrigi q̄ vxo res iacob 7 p̄cubing et nurus pepererunt masculos. 7 iumenta duplices fetus.

In choburibe fuit qd̄. dā tēplū edificatuz idoloꝝ argēto et gre et auro q̄ combulto metalla fluxit 7 cō mixta sūt et q̄ maior ps erat grea. genera li noie vocata ē talis cōmixo es choburibeū

In paralipomenon legit q̄ ea die p̄stituit dauid frēs alaph cā tores 7 ipm p̄ctozē 7 q̄ cātābāt plalmos ex diūsis palmis cō pactos.

A cōmētarijs vicem regē agebat cui iudi cio leges sc̄tebant.

Filiū autē dauid sacer dotes erāt. i. dignio res p̄ ceteris post re gem. Sic dicit ietro sacerdos fuisse ma dian.

Hi dicūt fuisse iudices locoꝝ vt moyses elegit. lxx. vn̄ cele tbi sonat exterminatores p̄belet. amirabiles.

Demiphoboseth et q̄damō beho nestauit nūcios dauid. Capi. XI.

Recordat⁹ est

dauid fcederis qd̄ fecerat cū iona tban. 7 ait. Nūqd̄ sup̄est aliquis de domo saul cū q̄ faciā misericordiā p̄ ionatba. Lū q̄ accepisset sup̄esse miphiboseth filiū iona tbe debile pedib⁹ vocauit eum 7 restituit ei oēs possessionē saul aui sui. 7 p̄stituit eū cō mēsalē suū. tanq̄ vnū de filijs suis. Porro syba puer saulis cui erāt. xv. filij 7 xv. hui ex mādato dauid excolebat terrā 7 referebat fruct⁹ ad miphiboseth i hierlm. Erat autē mi p̄hiboseth filius micba. Factū ē igit⁹ vt mo rere naas rex amonitarū. et regnaret p̄ eo fili⁹ ei⁹ amon. Misitq̄ rancios dauid vt cō solarent eū de morte p̄is. monens vt amici tē q̄s cū p̄re ei⁹ habuerat p̄manerēt. Cum enī dauid fugisset ad achis sub similitiōe furoris a patre isrl. benigne collect⁹ fuerat. Principes autē amon exacerūt regē suum dicētes. Relcis q̄ misit dauid vt videret i gressum 7 exitū tuum vt pcutiat te 7 terras tuā. Tulit itaq̄ amō seruos dauid. 7 rasil dimidiā ptem barbe eorum. 7 p̄cidit vestes eoꝝ vsq̄ ad nates. Vidētes autē amonit⁹ q̄ irritassent dauid pduxerūt sibi milites d̄ sy ria roob 7 sobal. 7 a rege maacha. et a rege ystob. Misitq̄ dauid ioab 7 oēs exercitum aduersus eos. Stabāt autē amonit⁹ ante in gressum cinitatis 7 syroꝝ exercitus erat in campo. Joab quoq̄ diuisit exercitū. 7 ptes tradēs abysai fratri suo. ptem sibi retinuit 7 irruit in syros. fugauitq̄ eos in ore gladij. Qd̄ vidētes amonit⁹ 7 ipsi terga vterunt abysai receperūt se i vltē. Joab vero redijt in hierusalem cū triumpho. Vidētes igit⁹

syri quō commissent corā isrl. collegerūt ite rā exercitū ampliorē. Dauid q̄ p̄traxit oēs isrl. 7 trāsies iordanē direxit aciē aduersus syros. et percussit ex eis cur⁹ 7 equites. xl. mi lia. 7 sobal p̄ncipem militie. Timuerūt syri auxiliū deinceps p̄tere filijs amon. fecerunt q̄ pacē cum israel. 7 seruiērūt eis.

De morte vrie et penitētia dauid. Capituluꝝ. XII.

Actus est anno

virtēte vno tpe cum solēt reges ad bella p̄cedere. misit dauid ioab 7 vniūsum isrl. 7 vastauerūt filios amon. et obsederūt rabath. Dauid autē remāsit i hierlm. Acci dit vt surgeret dauid de stratu suo post me ridiē. 7 deambulare in solario. Viditq̄ ex adūsio bethsabeg vxorem vrie filiā belij filij achitofel lauātē se aq̄ frigida. Cui⁹ specie i spirat⁹ ad se vocataꝝ cognouit statimq̄ san ctificata ē ab imūdicia sua. i. post coitū lauūt se. vlt⁹ p̄cepit. 7 cessauit mēstru⁹ sanguis quē natura d̄ resuare post cōceptū i alimonit⁹ fetus. Quidā tradūt eā tūc mēstratā esse 7 ad tactū regē cessasse mēstruū. Dic̄ epipha ni⁹ q̄ cuz vocasset dauid bethsabeg. cogno uit h̄nathan in spū. et festinauit ad dauid vt phiberet anteq̄ veniret mulier 7 impedi uit eū belial. Nā i via h̄dieꝝ occisū nudū vi dit iacentē 7 moꝝ fecit ibi. Eadē nocte rex impleuit peccatū. 7 luxit nathan. Cūq̄ ac cepisset eā dauid cōcepisse. reuocauit vrias armigerū ioab. h̄m iosephū ab expeditiōe. vt i gredere ad vxorē suā 7 part⁹ ei ascriberet. Quēsinicq̄ dauid ab vria de statu belli monēs vt intraret ad vxorē 7 paululū recrea ret se. Qd̄ acq̄euit vrias 7 dormiuit cū suis regi. Quāobzē vocauit eū dauid itez. 7 sta tuit eū secū i mēsa. iuitās eū ad pocula vsq̄ ad ebrietatē. Sz nec sic cōcitat⁹ ē vir deside rio vxoris. 7 ait. Arca dñi et isrl habitāt in papilionib⁹. 7 dñs me⁹ ioab manet sup̄ fa cie tēꝝ 7 ego ingrediar i domū meā. Per sa lutē tuā rex nō faciā rem hāc. Certe q̄ dauid q̄ nō intraret. sc̄psit ad ioab q̄ si deliquisset in eū vrias. vt poneret ipsū i ea pte belli in q̄ p

castas interiret. Cūq̄ tulisset vrias eplam mortis suę h̄m mādātū regis interijt. Porro bethsabeg accepta morte vri sui plāxit eus. Trāfactoꝝ luctu vocauit eā dauid 7 facta ē ei vxor. 7 peperit ei filiū. Tūc misit dñs na thā ad dauid. Qui p̄posuit ei paradigma de diuine habente oues plurimas. q̄ rapuit pauperi vicino ouiculā vnāz quā habebat vt ex ea p̄pararet cib⁹ hospiti q̄ supuene rat. 7 indignat⁹ ē rex i boies illū 7 dixit. Vi uit dñs qm̄ fili⁹ mortis ē q̄ h̄ fecit. Quē red det i q̄druplū. Et r̄dit nathā. Tu es vir il le. Vxorē vrie accepisti tibi. vt occultares adulteriū iterfecisti eū gladio filioꝝ amon. Quāobzē h̄ dic̄ dñs. Nō recedet gladi⁹ de domo tua vsq̄ i sempiternū. Ecce suscitabo sup te maluz de domo tua. Hoc vltimū fa ctū ē qm̄ p̄secut⁹ ē eū absalō. p̄mū vero i di uisione regni post salomonez. Et ait dauid ad nathā. Peccaui dño. et descēdens de throno cōsistorij sedit i terra. 7 tāq̄ vir dei. cola corā oib⁹ cōfiteri peccatū suū non eru buit. Et ait nathā ad eū. Trāstulit dñs pec catū tuū nō morieris nec regnum amittes. Verūm fili⁹ q̄ nāp̄ ē tibi moriet. qm̄ blas phemare fecisti inimicos nomē dñi. Dixit enī idolatre vel dicere potuerūt. Nō ē isrl. q̄ isrl q̄ saul amouit de regno. et substituit dauid. cū dauid graui⁹ q̄ saul peccauerit. Percussit autē dñs puulū vsq̄ ad despera tionē vite. 7 de p̄cat⁹ ē dauid dñm p̄ puulo 7 ieiunauit 7 iacuit sup̄ terrā. 7 noluit cōso lari. Accidit autē die vij. vt moreret infans. Et vidēs dauid suos multitates itellerit q̄ mortu⁹ eēt. Quo accepto. lota facie 7 muta ta veste intrauit domū 7 adorauit. 7 erbilara tus comedit. 7 amirati sunt h̄ni q̄ p̄ sueta dinē egisset. 7 ait ad eos. Lū ad buciueret puer steni 7 adorauit dñs vt viuere eo mor tuo quare fierē. Nūqd̄ potero reuocare eū. Ego vadā ad eū. ille vero nō reuēt ad me. Hoc autē agebat dauid vt cōsolaret betsa beg. q̄ diligebat eā. 7 p̄cedēte tpe genuit ex ea filiū. quē vocauit salomonez. cōmisitq̄ eū i manu nathā q̄ vocauit eū ydidā. id ē amabile dño. Igit⁹ pugnabat ioab contra

Historia

rabath et repugnavit eam. Misitq; ad dauid dicens: Veni et cape civitates ne nomini meo ascribas victoria. Congregavit dauid oēs pplm et pfect; cepit vrbē et vastavit eā et tulit dyadema de capite melchon: qd sonat rex eorum et erat idolum amonitar. et erat i dyademate gemę p̄ciolę et auri talētū. Qd p̄stavit dauid et formavit ex eo sibi dyadema i medio gemar; statuas sardonice incorparabilē. Porro rēdiq; civitates amonitarū vastavit et multos de pplō serravit vbi cultis ferratis et plures divisit cultris et traduxit in tyopolatērū.

De thamar quā amon oppressit. Capituluz. XIII.

Factuz ē post

B suscitavit dñs malū in domo dauid i hūc modū. Amon p̄mogenit; ei; diligebar thamar sororē absalō: ex vtroq; patre ita vt deperiret i ea et egrotaret. Hūc erat cognat; et familiaris ionadab fili; lemnaa fr̄is dauid p̄ndēs valde quē ioseph; ionathan vocat. Hūc qdaz arbitrat; fuisse natban; ablit vt p̄pha flagitiosū dederit p̄siliū. Hūc ait ad amon: Quare sic attentaris macie fili regis q̄si di; q̄ debes succedere regi i regnū. Et r̄dit amon: Diligo thamar sup̄ modū. Qui r̄dit: Simula lāguorem. Cūq; venerit pater tu; ad te visitaduz dic ei: Veniat oro thamar soror mea et faciat mihi pulmētū vt comedā suavi; d̄ mān ei;. Cūq; venisset thamar missa a rege coxit i oculis ei; sorbiciūculas. Vel fm̄ iosephū collidas fr̄ias. Et eiecit se amon vniuersos. Cūq; tulisset thamar atos ad eū i p̄clauit apprehēdit eaz et ait: Luba mecum soror mea. Quę r̄dit: Noli frater opprimere me et facere opprobriuz generi tuo i isrl; s̄ lo q̄re ad regē et nō negabit me tibi. Hoc aiebat vt subterfugeret man; ei;. Nō enī fas erat fm̄ legē: vt q̄s duceret sororē ex p̄te. En qdā d̄terminat; b̄ dictū cēsi fuerit ambo eiusdē populū.

Hec at fuerat d̄ matre gētū: id ē maacha quā dauid cōperat i p̄lio et cesarie et vnguib; p̄salis duxerat eā fm̄ legē in vxorē et ita tradit illos potuisse fieri p̄iuges noluit aut acq̄escere amō et oppressit eā et statū exosam habuit eā mag; q̄ an dilexerat et eiecit eā a se rogātē vt apud se maneret et eēt ei vxor. Cūq; eieissent eā pueri amō asperit cinerē capiti suo et rupit tunicā talarē q̄ vtebat; si lic; regl; vir gines quā ioseph; vocat colobiū manicatū. Et impositis manib; sup̄ caput gressa ē ad absalō fr̄ez suū cuiusdā Lul frater ait: Face soror frater enī n̄ ē et mansit in domo absalō lōge tpe sustinens viduitatem. De morte amon et fuga absalō et reditu ad dauid. Capitu. XIII

Actū ē aut post

bicniū vt ascēderet absalon ad tondendas oues et ait ad regē: Veniat oro rex cū suis suis ad p̄uiniū pueri sui. Cūq; abnuisset rex ne ḡuaret eū ait absalō: Veniat saltē obsecro amon frater me; et filij regis cū eo. Et abierūt cū absalon. Cūq; recūberent pueri absalō ex p̄cepto ei; interfecerūt amon temulētū. Et ascēdētes filij regl; mulas suas fugierunt et puenit fama ad dauid dicens: Percussit absalō oēs filios regl; scidit rex vestimēta sua et cecidit sup̄ terrā. Ionadab aut quē veritas nō latebat ait ad regē: ne timeat dñs me; qm̄ amō sol; mortu; ē quem oderat absalon a die q̄ oppressit sororē suā. Et ecce apparuerūt filij regis et fleuerūt cū rege plāctu magno nimis. Porro absalon fugiēs abijt ad p̄tolomei auū suuz regem yessur et fuit cū eo trib; ānis. Rex aut plolatus sup̄ amon iteritū cessauit velle p̄seq; absalon q̄ sciebat eū eē flagitiosū et dignum morte. Nō itelligēs ioab q̄ diligebat absalon misit ad regē mulierē sapiētē d̄ tecna q̄ putabat fuisse p̄auia amos p̄p̄e et posuit ioab verba sua i ore ei;. Cūq; ingressa fuisset mulier ad regē adorauit dicens: Serua me rex. Mortu; ē vir me; et erant mihi duo filij et interfecit alter alex in agro et p̄surgit vniūsa cognatio aduersus occisorē quē

Regum secūdi

tes aīam illi; p̄ aīa Aiunt bebi; sic rem occisi et frunt exin gestā fuisse quā vrit guere scantilla meā mulier in parabolas. sup̄ terrā. Hec mulier posuit se i p̄sona dauid et filios suos i p̄sona amon et absalō et cognationē suā i p̄sona alioz filioz dauid et ait dauid ad eam: Vade i pace et ego videto p̄ te. Nō cū nō sufficeret mulieri ait ad regē. In me sit dñe b̄niq̄tas et in domū patris mei rex aut sit i nocēt. q. d. Si putas iniquū parcere occisorē mihi impuet et domui meę. Cūq; iterasset rex p̄missionē nec sufficeret mulieri in stātū rogabat regem. Qui ait: Cūit dñs qz nō caderet de capillis filij tui sup̄ terrā tūc exponēs ei mulier sicut dñe ait: Reducat ergo dñs me; abiectū suū. Nō enī vult aīam perire et oēs dilabimur tāq; aq̄ q̄ non reuertent. q. d. Mortuū filius nō potes renouare vitā. Meli; ē vt reuocēs viuētē q̄ salterū vindicando vtrūq; p̄das. Et ait rex: Nūquid man; ioab tecū ē in istis? Quę respondit: Ipse imposuit verba s̄ in ore meo vt verterē similitudinē sermōis hui; et ait rex ad ioab: Reuoca puerū absalon. Cūq; reduxisset absalō i hierlm̄ ait rex: Nō videat faciē meā donec vocē euz ne eo viso renouiscat in me dolor filij et māsit absalon in hierusalē duob; annis et faciē regis non vidit. Porro absalon erat decorus nimis cuius cesaries fm̄ iosephū tanta erat vt vix nonē dieb; tonderi potuissent. Quam semel i anno tonfaz ponderabat cc. siclis. Forte hui; ponderis erat tōsura eius. Vel s̄ p̄cio emebant eam mulieres vt subornarēt crines suos. P̄tiq; sunt absalō filij tres et filia vna noie thamar. misitq; sepi; ad ioab vt itercederet p̄ eo ad regem. Qui noluit venire ad eū. Misitq; absalon seruos suos vt incēderēt segetes agri ioab. Quo facto ioab venit ad eū dicens: Quid fecerūt hui; tui? Qui respondit: Aliter h̄ie te nō poterā. Obsecro intra ad regē vt videā faciē ei;. Alioq̄n interficiet me. Et ingressio ioab ad regē vocatus est absalon et osculat; est rex cum.

Quō absalō persecutus ē dauid. Capituluz. XV.

Hic cepit ab

salō aspirare ad regnū nā caleph aī eū genit; vel iners erat vt mortu; fecitq; sibi currus et equites. l. qui p̄cederent eū et mane cōsurgēs stabat in porta et blādiebat ascēdentib; ad regis iudiciū dicens: Bona sunt q̄ dicis s̄ non ē qui te audiat cōstitue a rege. Quis cōstituet me regē vt iuste indicem. Et inclinavit ad se corda viroz. Post q̄ttuoz vtro annos reuersionis ait ad regē: Dū eram in exilio voui si reduxerit me domū in hierlm̄ sacrificabo dño i ebzon. Nam ergo reddā vota mea. Et ait rex: Vade i pace. Alia s̄a h̄z post xl. annos xl. eniz anni fluxerūt ex quo occisi sunt sacerdotes nobe qui ponūt hic vt mōstret; diuinā vltionē suscitari sup̄ dauid eo q̄ abimelech sacerdotē sefellit. Abijt ergo absalon i ebzon. vtens p̄silio achitofel gilonitę q̄ fuerat cōsiliari; dauid et egressi sūt multi de hierlm̄ rem ignorātes. Cūq; imolasset hostias facta ē cōiuratio valida et augebat; p̄p̄a cū absalon. Nō cū accepisset dauid ait seruis suis: Egrediam; cito ne forte veniēs absalō occupet nos et p̄curiat ciuitatē. Et egressus ē dauid rex et vniuersa domus ei; nudis pedibus dimittēs decē concubinas ad custodiendū domū et p̄cedebāt regem cerethi et p̄beleti de viri p̄gnatores q̄ secuti fuerāt eū de geth. Isti credunt; b̄nficia p̄stitisse dauid q̄ latuit in geth et i retributionē dederat eis locus in hierlm̄. Ioseph; dicit illos sexcentos egressos cū eo q̄ quondā astiterāt ei in saulis p̄secutiōe. Potuit autē fieri vt h̄ie et illi essent cum eo. Et ait rex ad etbei gethē filij achis q̄ prim; erat iter sexcentos. Reduc fr̄es tuos i hierlm̄ et habita cū rege absalon. h̄ie venisti et hodie cōpellerē exire. Qui r̄dit: Cūit dñs nec i morte nec i vita derelinquā te. Et trāsgressi sūt vniūsi fr̄es cū rege torrentē cedron et leuītę arbam portātes deposuerūt eam donec trāstret; populus et ascendit abiatbar ad consulēdum

Historia

dñm. Qui rñdit ei: Et ideo ait dauid ad sa-
doch. Reuertere in ciuitatem cuz arca. ego
absco dari deserto. Achimaas filius tuus et io-
nathan filius aoiatbar sine vobiscum p q's ve-
niet ad me s'mo a vob. Et redierunt cum arca.
Luce ascēdit dauid elinū oliua p occur-
rit ei chusi arachites cōsilianus et ait da-
uid: Reuere et esto cuz absalon: et dispa-
bis p filiū achitofel: et qd audieris in domo
regi indicabis sacerdotibus q dirigēt ad me
filios suos. Et venit chusi ad absalon i hie-
rusale Luce paululū pcessisset dauid appa-
ruit ei syba cū duobus asinis. ferēs panem et
vuā passam et mallas cariacarū vel palata-
rū. sicū q iter tabulas q's palas dicimus
pressē cōpingunt. Et ait syba ad regē: Asi-
nos duxi vt i eis sedcāt domestici regi et tuli
cibaria vt alant in deserto. Et ait rex vbi ē
miphiboseb. Qui rñdit: Remāsit i hie-
rusale dicens: Hodie restituet mihi dñs vltio
nē patris mei. Et ait rex syba. Tua sint oia
q fuerāt miphiboseb. Venit g dauid vsq
ad baurim et egressus vir de cognatiōe saul
noie semei. pñciēs lapides et lutū. maledice-
bat regi dicens: Egredere vir sanguinū. Ec-
ce pñant te mala q fecisti i domū saul. Quē
cū pcutere abyfai veller. pñbuit eū dauid
dicens: Fili vteri mei qrit aiaz meam. qnto
magis fili gemini. Visit eū dñs vt maledi-
cat mihi. Respiciat dñs hāc afflictioēz me-
am. Fabulantur te bēi hūc semei fuisse na-
bath patrē ieroboā. et nomē aui ei gemini.
et dēdit dauid vsq iordanem.

Decōsilio chusi et morte achito-
phel. Capitulum. XVI.

Actū est autem

q chusi veniens ad absalon adora-
ret dices: Salve rex. Ad quē absalon. Qua-
re nō iuisti cū amico tuo: Qui rñdit: Illius
ero quē elegit dñs et oīs isrl. Cui seruiam.
Nōne filio regis: Sicut patri tuo sic pare-
bo tibi. Tūc ingressus ē absalon corā oibz
ad cōcubinas patris sui de cōsilio achito-
phel. vt sic intelligeret oīs isrl q ex animo p-
sequeret patrē et roborarent cuz eo. Post h

dixit achitophel. Eligā mibi xij. milia viro-
rū. et psequar hac nocte dauid. et pcutiā eū
q's fessus ē et redibunt ad te vniversi q's vn-
tomo. Et ait absalon: Vocem chusi et con-
sulamus eū. et ait chusi: Nō ē tonū cōsiliū
achitophel hac vice. Posti patrem tuū et vi-
ros ei esse fortissimos. Si modo pcesserit
aliquos de tuis. quicūq's audierit dicet. Fa-
cta ē plaga in populo qui sequebat' absalon. et
timebūt esse tecū. Sed hē cōsiliū tonū. Lū-
gregetur ad te omnis isrl. et irruamus sup
eum. Et vbiq's fuerit o periemus eum. Et
placuit omnibz cōsiliū chusi. Et dixit chusi
sacerdotibus vt nūciarent dauid ne mane-
ret in deserto nocte illa. s' trāsiret iordanem.
Et abiit ancilla ad filios sacerdotū qui late-
bant iuxta fontē rogel. ferens pannū quasi
ad abluendūz. et indicauit eis verbū chusi.
Vidit aut eos quidā puer filius ancille vt di-
citur et indicauit absalō. Iosephus aut dicit
quosdā equites vidisse eos et nūciasse absa-
lon. Qui misit post eos vt cōprehenderent.
At illi ingressi i baurim domū mulieris ro-
gabant vt celaret eos. Quē dimisit eos in
puteum. et expādit velamē sup os putei q's
siccās tiphanas. i. ordeum ad tiphanā et sic
res latuit. Luce reuēsi fuissent q missi fuerāt
illi ascēdētēs o puteo. nūciauerūt dauid q
tradita eis fuerāt. Et trāsiiuit dauid iorda-
nē cū suis pus q dilucesceret et venit in ma-
naim. Porro achitophel sciēs regnū redi-
turū ad dauid. et timēs incidere in manū
eius dēdit in domū suā in sylo et laqueo
se suspendit.

De morte absalon. Capitulum. XVII.

Absalon autē col-

legit exercitū et trāsiiuit iordanem et
statuit amasiā sup exercitū p ioab. Hic
erat filius abigail. filie naas. id ē ysai soro-
ris dauid. quā iosephus abigeam vocat et
erat cōsobrinus ioab. Porro viri trās iorda-
nem. et maxime berzellai galaadites obtule-
rūt dauid cibaria multa nimis et stratoria et
tapetia. et vasa fictilia. Porro dauid dimisit
poplū q cū eo erat in tres partes. vnqz dedit

Regum secundi

ioab secundas abisai. tertiam et bay getheo
q putat fuisse filiū abisai amici dauid. Luce
vellet egredi rex cū eis ad pugnam. dixerunt:
Nō ibis te solū qrit alios nō curā. Luce
egredere cuncti ad pugnam cū ceteris septē mi-
lia. stabat dauid iuxta portā et dicebat: Ser-
uate mihi puerū absalō. Et factū ē pñm i
die illa iuxta saltū effraim. et fugit exercit' ab-
salon celis ex eo. xx. milibz. et plures interfece-
rūt bestig salē q's gladi. Fugiensq absalon
sup mulū venit ad quercū cōdeniaz. et inter-
cepit capite ei ramis muli. et trāsiiuit eo sup pē-
so. Quē cū q'spiā nūciasset ioab ait ad eum:
Quare nō p'sodisti eū: Qui rñdit: Nō mit-
tere manū meā i filiū regis. pñtīm cū audi-
erim eū dicere. seruate mihi puerū absalon.
Insuper ioab tres sagittas i corde absalō
Quē ad huc palpitate interfecerūt amigeri
ioab. et piccerūt eū in foucā grādē. et cōpor-
tauerūt sup eū acervum lapidū. vt duplici
morte periret. itaq' facinorosus. Israel aut
fugit i tabernacula sua. Porro absalō ad-
huc viuēs exerat sibi titulū in valle regia
q duobz stadis distat a hierlm. i monumē-
tū nois sui. et erat nomē tituli. man' absalō
Hūc titulū qdā putat fuisse arcū triūpba-
lem: in q sculpta erat. man' absalō. Sed io-
sephus dicit statūā fuisse marmorēz. Tūc
ait achimaas ad ioab: Luce et annūciabo
regi. Qui rñdit: Nolo te hodie nūciare. Fi-
li' enī regis mortu' ē. Et ait ioab ad chusi:
Luce q achimaas post eū pviā cōpendij
trāsiiuit eum. Dauid aut sedebat iter dnas
portas. speculator vero in fastigio porte ex-
clamauit. Vt ideo hōies currētē solū. Et ait
rex: Si sol' ē bon' ē nūci'. Et itez ait specu-
lator: Apparet mihi hō alter currēs solus.
Dixitq rex. Et iste bon' ē nūci'. Et veniēs
achimaas adorauit dicens: Bñdicit' de' qui
pclusit hōies leuātes se p regem. Et ait rex:
Est ne pax puero absalō: Et ille noluit in-
dicare. Chusi vero supueniēs idicauit. Et
p'tristat' rex ascēdit cōnaculū porte hēs ope-
te capite. et clamās: Fili mi absalō. Quis in-
tribuat vt ego moriar p te. absalō fili mi si-
li mi absalō. Quē audies p's timuit ingre-

di ciuitatē. et ingressus ioab ad regem dixit:
Cōfudisti hodie vult' eoz. q saluā fecerūt
aias tuā. Dilig' odiētes te. et odio habes di-
ligētes te. Procede et allo q're suos tuos.
alioqn nec vn' remanebit tecū hac nocte. et
erit h malū tibi sup oia q vnq's passus es.
Sedit g rex i porta lota facie. et venit ad euz
oīs multitudo et benigne locutus ē eis.

Dereditio dauid in hierusalem.
Capitulum. XVIII.

Doro qui secu-

ti fuerant absalon mutuo se horra-
bant. vt renocarēt regē memorātes bñficia
ei' in isrl. Dauid aut misit ad sadoch et ab-
iatbar. vt loquerēt' ad viros iuda. Hęc di-
xit rex: Os meū et caro mea vos. Quare no-
uissimi red uatis regē. q. d. Videte ne tardi-
ores ceteris sitis. et p eosdē iurauit amale q
pñcipem militie eū vellet cōstituere p ioab.
Et miserūt viri iuda ad regē vt rediret. Et
venit rex ad iordanē. et venit oīs iuda in oc-
cursū eius in galgala. Semei q' de baurim
dēscēdit cū eis habēs secū pñbules et mille
viros de beniamin. Siba q' et filij ei' et fuit
trans iordanē venerūt ad eū. vt trāsducerēt
domū ei'. Isti s'm ioseph bñ fecerūt pontē ior-
danis vt facilius rex transiret cuz exercitū.
Luce trāsisset rex adorauit semei dicens:
Rememineris dñe iniuriā serui tui. Scio
enī peccatū meū. et ideo hodie veni in occur-
sum tuū pñm' de omni domo ioseph. nō q
eēt de tribu ioseph. s' q' habitabat i forte ef-
fraim. Luce diceret abyfai semei occidēdū
dixit dauid: An ignoras me hodie factū re-
gem sup isrl: Ergo ne hodie interficiet' vir i
israel. q'si diceret. Illos occidat qui me ho-
die fecerūt regē sup se. Timebat q's si inter-
ficeret semei: q' reliqui s' l'iter regem offende-
rant nollēt eū sibi facere regē. et ait ad semei
Nō morieris. Miphiboseb q' venit in oc-
cursum regis illotis pedibz et intōsa barba.
Nam et vestes non lauerat a die qua egres-
sus fuerat rex. Hęc q' habet infectis pedi-
bus tradens q' sibi fecerat pedes ligneos.
Et ait rex ad eum: Cur non venisti mecum:

Qui m̄dit: Seru⁹ me⁹ cōtēpfit me nolens
 mihi sternere a sinu vt irem cū rege in sup et
 accusauit me tu autē q̄ iust⁹ es fac qd̄ tibi vi
 det. Et ait rex: **Fitū ē qd̄ locut⁹ sū. Tu et sy
 ba diuidite possidēs. q. d. Atrio⁹ vltū
 dederā. s̄ qz vterqz totū h̄c nō pōt int⁹ vos
 diuidat. Dicit qd̄ dauid imemor iuramētū
 cū ionatba iniuste iudicauit. 7 ideo roboz
 7 ieroboam diuiserūt eius regnū. Mortuo
 enī salomone roboā fili⁹ ei⁹ et ieroboā armi
 ger ipsi⁹ diuiserunt regnū qd̄ habuerat da
 uid. Berzellai q̄ qui p̄buerat alimēta regi
 descēderat cū eo. Et ait rex ad eū: Veni me
 cū i hierlm̄ 7 honozato te. Qui m̄dit: Octo
 genari⁹ sū hodie. non indigeo hac vicissitu
 dine. Chamaa alias chanaan fili⁹ me⁹ va
 dat tecū fac ei qd̄ tibi videt. Et ait rex: Ve
 niat 7 faciam ei qd̄ tibi placuerit. Et rediit
 berzellai i locū suū. Tūc cōcurrerūt ad regē
 oēs viri isrl̄. 7 indignātes dixerunt: Quare
 te furati sunt fratres
 nri viri iuda. et tra
 duxerūt te sine nob
 Et respondit iudas
 Quia pp̄ior ē mi
 hi rex. Et ait israel:
 Decē partibus ego
 maior sum. ideo ma
 gis ad me ptinet da
 uid q̄ ad te. p̄sertim
 cuz p̄mogenit⁹ sim.
 Cūqz respondissent
 duri⁹ viri iuda. syba fili⁹ bochri. fili⁹ gemini
 cecinit buccina 7 ait: Nō est nob ps in filio
 ysai. Reuertere i tabernaculo tua isrl̄. Et re
 cedētes a dauid secuti sūt sybam. Viri autē
 iuda reduxerūt regem suū in hierlm̄.
 De morte amase et syba. La. XIX**

Ex autē decē cō

cubinas ad q̄s ingressus fuerat ab
 salon reclusit in custodia viduitatis. necē
 ingressus ad eas. Et ait rex: amase qui erat
 p̄nceps militiē. Cōgrega mihi viros iuda i
 tertiu die. Abijt ḡ amasa 7 mortuus ē extra
 placitum. Et ait rex ad abisay: non ad ioab

quē iā amouerat a p̄ncipatu. Tū iosephus
 dicit eū dixisse ad ioab: Tolle suos dñi tui
 7 p̄sequere sybam ne effugiat vos. 7 egressi
 sūt cū eo oēs robusti de hierlm̄. 7 occurrit ei
 amasa residēs iuxta lapidē grādē q̄ ē i ga
 baon. Porro vlti⁹ erat tunica stricta. io
 seph⁹ tū dicit lorica. et accinct⁹ erat gladio
 sabrefacto. q̄ leui motu egredi poterat. 7 ar
 te qd̄ simulās q̄si cecidisset gladi⁹ 7 recepit
 set enī dextra manu tenuit mentū amase. q̄si
 osculās eū. 7 sinistra percussit eū in latere. 7 ef
 fudit ei⁹ itestina. Joab autē 7 abisay p̄secu
 ti sūt sybam. 7 subsistebāt vniētes ad mor
 tuū in via. Vir autē qd̄ā amouit euz i agrū
 7 operuit eū: ne subsisterent trāscuntes. cla
 mās q̄ iuste occisus eēt. q̄ i dolo morā face
 ret redire ad regem. Joab vero cū exercitu
 obsedit sybā i abela. et moliebat destruire
 muros vrbis et exclamauit ad eū mulier sa
 piens de ciuitate. Sermo dicebat in veteri
 p̄uerbio. Qui iterrogāt interrogēt in abela
 q. d. s̄ ē vrbis cōsiliū ab antiq̄. Quare q̄ris
 euertere matrē ciuitatuz isrl̄. Quare p̄cipi
 tas hereditatē dñi: Hebr̄eus nō h̄z. p̄uer
 bio. 7 ē sensus s̄m eū. Sermo dicebat i ve
 teri. i. quōdā in lege dictū est. vt isrl̄ pus of
 ferat pacē hostib⁹ q̄ aggrediat eos. Quare
 q̄ p̄cipitas hereditatē dñi. i. cur nō seruas
 legē in israelitis quē fuata ē in alienigenis.
 Postea legit hebr̄i⁹ q̄ iterpositū ē ad cōmē
 dationē vrbis s̄m p̄iorē expositionē. Et re
 spōdit ioab ad eā: Nō q̄ro euertere vrbē
 syba filiū bochri: q̄ leuauit manū suā p̄ da
 uid. Et locuta ē mulier ciuib⁹ sapiētē qui
 absclū caput sybē p̄iecerūt ad ioab Tunc
 reuersus ē exercit⁹ in hierlm̄ ad regē. 7 resti
 tuit rex ioab sup exercitū. 7 alios ministeria
 les i officijs suis sicut sup. s̄ addito q̄ adu
 ram statuit supra tributa colligēda. et q̄ by
 ram factus ē sacerdos dauid pp̄ius.

De septē viris suspēsis i vltione gabaonitarū. Capitulum. XX

Acta est quoqz

fames i dieb⁹ dauid trib⁹ annis. u. giter. 7 cōsuluit dauid dñm. Qui m̄dit s̄

fieri p̄pter saul. 7 domū eius qui occidēs ga
 baonitas q̄si p̄ celo filioz isrl̄ irritū fece
 rat iuramētū ioseph 7 seniorū. Et ait dauid
 ad gabaonitas: Quid facias vob vt b̄ndi
 catis hereditati dñi: Qui dixerūt: Virū q̄
 attriuit nos telere telēm. vt ne vn⁹ quidē
 residu⁹ sit de stirpe ei⁹. S; qz dauid s̄ face
 re nō poterat. p̄pter iuramētū qd̄ iurauerat
 ionatbē tēperauerunt petitiones dicentes
 Dentur nobis septē viri de filijs ei⁹ vt cru
 cifigamus eos dño. Deperitqz rex miphi
 toseth filio ionatbē. 7 tradidit eis duos fi
 lios saul: q̄s peperit ei respba. Isti ad buc
 pueri cū doceb occiderūt sacerdos nobe
 7 postea gabaonitas. Dedit eis etiā quōz
 filios michol adoptiuos quos genuerat me
 rob adraeli. Gabaonitē vero crucifixerunt
 eos in dieb⁹ mellis p̄me. i. incipiēte mellioē
 bordei. Induēs autē respba aliciū substra
 uit sibi sup petrā cubās iuxta eos die ac no
 cte. vt amoueret ab eis aues 7 bestias ab ini
 tio mellis. donec stillaret aq̄ sup eos. i. vsqz
 circiter kalēdas septēbris. Tūc enī iuxta na
 turā terrē p̄mū post messem pluuia descēdit
 H̄ac respbā quidā nō b̄n putāt fuisse or
 pbam narū noemi. Audiēs autē dauid q̄ fe
 cerat respba de posuit eos d̄ patibulis. 7 tol
 lens ossa saul 7 ionatban de iabis galaad:
 7 ossa eoz q̄ affixi fuerant sepeliuit eos in se
 pulcro cis patris eoz. Quo facto reddidit
 deus vbertatē terrē.

De quattuor p̄clis dauid. Capitulum. XXI.

Actum est autē

iterū plium p̄bilistinoy aduersus
 isrl̄ 7 pugnabat dauid cum suis aduersus
 eos. Cūqz fere dauid defecisset pugnando
 cuz ielbidenob q̄ fuit de genere arapha. ni
 sus ē p̄cutere dauid. 7 iterposuit se ab ysai. 7
 iterfecit p̄bilisteū. H̄uc tradūt hebr̄i fuisse
 de genere gigāteo. araphā vero dicūt fuis
 se orpbā narū noemi: q̄ peperit viro getheo
 q̄tuoꝝ gigātes. q̄ h̄ memorant ielbidenob
 sephi goliā. 7 q̄tū habēt senos digitos i
 manib⁹ 7 pedib⁹. Tūc iurauerūt viri dauid

dicētes: Jā nō egredieris nobiscū i plium.
 ne extinguas lucernā in isrl̄. Occasidē hui⁹
 vltimi plij epilogat historia s̄ tria superiora
 plia dauid noiata. nō tū eo ordine q̄ gesta
 sūt. Quoz p̄mū fuit in gob. vrbis ē q̄ 7 i aser
 d. in q̄ percussit sobochai sephi de genere gi
 ganrū. Aliud q̄ plius s̄liter fuit in gob. in
 quo s̄m iosephū apparuit vir fort⁹ ephron
 cognat⁹ dauid q̄ suis i fugā versis sol⁹ pla
 rimos hostiū pemit. 7 alios i fugā cōuertit.
 Liber vero regū in s̄ loco ponit pliu⁹ dauid
 p̄tra goliā i h̄c modū. In q̄ percussit adeo
 dat⁹ fili⁹ salt⁹. polimitarius. betblemites
 goliath getheū. H̄is q̄tuoꝝ nomini⁹ ex
 p̄mit⁹ dauid et dicit adeodat⁹. qz ad libe
 rationē isrl̄ datus ē a deo in regē. Fili⁹ sal
 tus. qz de pascuis 7 saltu assumpt⁹ ē. Pol
 mitari⁹. qz d̄ genere bezeleel polimitarij fuit
 mater eius. Et qz multis modis amplia
 uit cultū dñi. Betblemites dicit⁹ est a pa
 tria. Demorat⁹ q̄ 7 aliud pliu⁹ in quo iona
 thas fili⁹ semmaa fratris dauid percussit vi
 rū batēt senos digitos in manib⁹ 7 pedib⁹
 Expeditus itaqz dauid a plijs locutus ē do
 mino vrbis carminis huius in die q̄ libera
 uit eum dñs de manu omniū inimicoy suo
 rum. Et de manu saul. et ait: Dominus pe
 tra mea 7c. In psalmis s̄m translationē no
 stram ita legitur. Diligam te dñe fortitudo
 mea. dñs fir. m. 7 refu. m. 7c. Cuius titulum
 sumpsit eldras et vrbis supra positus i die
 qua liberauit eum dñs 7c. Ioseph⁹ b̄ dicit
 q̄ cum dauid pace altissima frueretur. cāti
 ca et hymnos composuit. alios trimetros.
 alios quōz metros. diuersa faciens organa
 i quib⁹ leuitē per sabbata 7 alias solēnita
 tes hymnos dicerent. Et ponit ioseph⁹ dis
 ferentiā inter psalteriū 7 nablum. Et psal
 teriū canora cythara. x. chordis coaptata:
 q̄ cū plectro pcutit. Nablu vero. xij. sonos
 habens digitis tangitur. Post carmen sup
 dictum addidit dauid loquēs de se tāqz de
 alio. Hec sunt vrbis nouissima q̄ dixit da
 uid fili⁹ isay. Dixit vir cui cōstitutū ē id est
 p̄missio facta de christo dei iacob. Hebr̄i⁹
 habet ita. Dixit vir leuatus sup christuz del

ia cob. id e. chniff. sup alios exaltat. r. vna. a deo. Propter b. verba qda. dicat. pdictu. psalmu. nouissime scriptu. a dauid. S. m. t. e. vt dicamus nouissima verba dauid. q. se. quunt. Spus dñi locut. e. p. me. r. c. Et e. for. te psalmus nouissime scriptus nec alijs. c. l. annumerat.

Catalogus fortium dauid. Capitulu. XXII.

Deo circa regē

erat oēs fortissimi. quoz insignio res fuerunt. xxxvj. Insignior tñ ceteris erat dauid. sedes in katbedra sapiētissim. 7 ita erat. xxxvj. anumerato dauid. Pomo post dauid de illis. vj. q. erāt sup. xxx. tres erant fortissimi. aliq. tres non adeo fortes. b. m. for. tiores reliqs. xxx. vt q. si dicere possimus. xxx. erāt fortes. tres vero fortiores eis. tres vero reliqui fortissimi. Et fm hac expositionē ca. tbalog. xxxvj. fortiu incipit ibi. Pnceps inter tres ipse e. q. si

Nota q. b. h. s. r. a. q. i. libro regū difficilis e. dauid sedes in ka. tbedra sapiētissim. pnceps int. tres ipse e. q. si tenerrim. ligni vermicul. q. octingē. tos interfecit impetu vno. b. vno mō sic di. stinguat. vt sapiētis. sim. sit finis versus 7 pnceps sit initium sequentis.

tenerrim. ligni vermicul. q. octingē. tos interfecit impetu vno. b. vno mō sic di. stinguat. vt sapiētis. sim. sit finis versus 7 pnceps sit initium sequentis.

stam suā ptra. ccc. quos interfecit optimus. quidē. sed vsq. ad tres pmos non peruenit. Post hūc erat bananias. qui pculsit duos leones moab. id est pncipes quos paralipo menon dicit arietes. Ipse q. fecit virū egyptiū. id e. imitatorē egyptij blasphemantes dñm quem iterfecit moyses. Hūc dicitur be. hzi fuisse semei quem post interfecit sub sa. lomone. Aliū q. virum egyptiū iterfecit di. gnū spectaculo. altitudinis q. nq. cubitoū. habentē in manu bastā ad quē venit bana nias i virga 7 extorsit bastā de manu ei. et occidit eus bastā sua. Hieronym. tū dicit b. q. diximus de alio egyptio de semei q. ha. buit bastā in manu. id e. legē dei. quā li me ditat. fuisset permanendo in hierusalē non periret. Idem occidit leonem in hūc modū. Tempore niuis lapsus est leo in cisternam qui nullū videns egressū. orificiū enī cister. ne niue damnatū erat rugiebat. Qnē audi. ens bananias dū iter ageret ascēdit ad eus in baculo manibusq. eus pstravit. Tertiu. de fortiorib. nec liber regum nec ioseph. p. ni. bit hic. Sed recurrendū est ad sabobai de quo in proximo dictum est. Isti tres opus fecerunt magnificū quod sequit. P. b. i. l. i. t. a. quondā poluerūt castra in valle raphaym vsq. ad ciuitatē bethleē. 7 erat penuria aquę i hierlm. Dauid autē ascēderat in arcem ad cōsulendū dñm. 7 cōmēdabat coram astan. tibus aquam de bethleē. 7 p. c. i. p. u. e. e. a. que erat in puteo iuxta portam. Tūc isti tres per. mediam hostium iter facientes venerūt ad bethleē. 7 haurientes aquā. de nno ad regē p. e. o. z. castra reuersi sunt. ita vt palestinī li. duciam eorū obitupescētes a dimicatione cessarent. Delatam siquidem aquā rex noluit bibere dices. Nūquid sanguinē istozū et animarum periculū bibas. Et effudit eam tanq. li. bamen dño. de salu. te viroz grās agēs. Ab hac enumeratione fortiu bebzē. dissentit. numerās tāū. xxxvj.

Sup locum istuz di. cit hieronym. in pa. ralipomenō. Notan. dum q. vinū qd. deo. offerebat. aqua mi. xtum erat.

fortes. 7 i tribus p. mis q. s. fortissimos dixi. mus numerat ipsū dauid sic. Dauid sedes i katbedra sapiētissim. pnceps iter tres. i. p. e. e. q. si tenerrim. ligni vermiculus. 7 cetera q. nō murāt. Et dicit multos eū occidisse impe. tu vno. q. p. p. c. t. o. q. d. impetuose fecit i beth. sabee multi occisi sūt. Cōpat autē dauid ver. miculo ligni. q. teredo vel terebella. d. i. qui mollis durū lignū pforat. dū tāgūt nil mol. li. illo. q. n. tangit nil duri. Sic 7 dauid in. pressur. 7 domi 7 circa subiectos māsuetior. erat ceteris. i. throno 7 p. hostes null. eo acu. tior. Et cōmēdat b. dauid i trib. i. sapiētia. hūilitate. et fortitudine. Porro reliq. xxx. q. s. fortes dixim. postea enumerāt inter q. s. nō enumerat iobab vel q. pnceps e. alioz. v. l. q. indignus ppter mortē abner 7 amale.

De numero populi et altariere cto a dauid. Capitulu. XXIII.

Actum est autē

post famē p. s. imissas a dño addi. dit. furor dñi irasci. i. isrl. Furorē dñi videt. q. si exponere paralipomenō dices. Cōsurre. pit sabā adūsus isrl. 7 i. c. i. t. a. n. i. t. d. a. u. i. d. v. t. n. u. meraret pplm. Et ait rex ad iobab. Per. ambula oēs tribus isrl. 7 numera pplm. vt sciā numeruz e. Intellegens autem iobab q. d. elatione b. diceret ait. Adauge. at. de. ad. populum tuuz. b. qd. sibi vult dñs rex i hac re. q. si diceret. vide ne offē. das dñm. Cūq. nol. let rex mutare. p. p. o. s. i. t. u. m. Egressus e. i. o. ab 7 pnceps militū et numerauerūt po. pulum. 7 redierunt post nouē menses 7 viginti dies in hierusalē cū descriptiōe

redacta i scriptis et i fecit dauid ex supd. uenta sunt de israel lio elationis. octingēta milia vi. rozū fortiu. 7 de iuda. l. milia pugnatorum. Beniamite dicūt nō fuisse numerati ad. buc. q. pauci erāt. In paralipomenō lōge. plara legūt. scz mille milia 7 centū. 7 credit. iobab subticuisse regi partē populi. Pecca. uit autē dauid in duob. q. superbe numera. uit. 7 q. quisq. numeratoz nō reddidit pe. cuniā dño q. tuoz scz siclos argēti sicut scri. ptum est i lege moy. si. Quod attēdens In exodo enī scriptuz. dauid ait ad domi. e. Quādo tuleris sū. nū. Obsecro domie. mam filiozum israh. transfer iniquitates. iuxta numerum da. serui tui. q. peccavi. bunt singuli p. c. i. u. z. p. nimis Diluculo mi. animab. suis dño et. sit ad eū dñs gad. p. non erit plaga i eis. p. b. e. t. a. tres supplicij. cōditiones portantes. Qui ait. Aut septem. annis veniet tibi fames i regno tuo. aut tri. bus mēsi bus fugies aduersarios tuos. aut tri. bus dieb. erit pestilentia in populo tuo. Et ait dauid. Loartoz nimis. q. d. Si famē. eligo. pauperum erit suppliciu non diuituz. Si. victorias hostiū suppliciu erit exercitus 7 nō meū. q. circumuallatoz fortissimis. Ell. gam ergo cōmunē plagā regi et plebi. De. lius e. enī vt incidā in manus dñi misericor. dis q. in manus homīs. Misit ergo dñs pe. stilentiaz in israh. de mane vsq. ad tempus. cōstitutū. id est. vsq. ad horam prandij fm. iosephū. vel vsq. ad horā sacrificij vel perti. ni fm. alios. 7 mortui sunt de p. p. o. extra hierusalē septuaginta milia viroz. In paralipomenō legit fere trecēta milia. Et aiūt be. hzi ibi positū numerū plebis. b. aut. nume. rū nobiliū. Porro cū extēdisset angel. p. cul. sor manū suā ad hierlm. vt disperderet eas 7 staret iuxta aream arenam iebulgei. q. 7 or. nan d. vidit eum stantē dauid. gladio ena. ginato et clamauit. Ego sū q. peccavi. isti q. oues sūt qd. fecerūt. Certat. obsecro man. tua cōtra me 7 ptra domū patris mei. Et mi. seruus dñs ait ad angelū. Sufficit contine. p. 2

manū tuā. In illa die dixit gad ad dauid: Cōstitue altare domino in area arcumae iebusei. et ascendens dauid dixit ad arcumae: Vende mihi arcam tuā vt edificem ibi altare dño. et cesset interfectio. Qui rñdit: Accipiat eam dñs meus gratis. Habetat q̄ boues in holocaustū. et planstra. et iuga bouum in vsum lignorum. Et ait rex: Requasq̄ sedenam p̄cio. et offerā dño holocausta gratuita. Emit ergo dauid arcam sexcentis siclis auri. vt in paralipomenon legitur. et boues argenti siclis quinquaginta. et edificauit ibi altare dño et obtulit holocausta et pacifica et p̄cipiatu s̄ dñs terrę. Hic ē mons mozia vt aiunt bebrā. in quo abiaā voluit offerre filiū. et obtulit arietē p̄ eo. Ea tēp̄state tabernaculū et altare qd̄ fecerat moyses erant in excelso gabaon. lz̄ arca eēt in bierlm. Cū q̄ p̄betasset gad tēplū ibi futurū decreuit dauid. vt ille locus vocaret̄ area ppli.

De vmo saltus. ca. xxiij
De basilica et domo regia. ca. xxij
De oppidis datis byram. ca. xxiij
De operibus salomonis. ca. xxv
De regina saba. ca. xxvj
De aduersarijs salomonis et morte eius. ca. xxvij
De ierobā et diuisione regni. ca. xxvij
De ierobā et abdo et vitulis. ca. xxij
De morte ierobam. ca. xxij
De abia. ca. xxij
De aca et regibus israel nadab et baasa et belia. ca. xxij
De gamri et amri. ca. xxij
De achab et iezabel et belia. ca. xxij
De sacerdotib⁹ q̄s interfecit belias. ca. xxvij
De fuga belij et vocatione belisij. ca. xxvij
De prima obsidione samarię. ca. xxvij
De victoria achab. ca. xxvij
De vinea natoth. ca. xxij
De iosaphat. ca. xl

Sequuntur tituli capitulorū in historiā regum tertii.

De vncione salomonis in regē. ca. j.
De sc̄da vncione salomonis. ca. ij.
De morte dauid. ca. iij.
De morte adonij. et ioab et semei. ca. iij.
De somno salomonis. ca. v.
De iudicio meretrici. ca. vj.
De p̄fectis salomonis et inuentione exorcismoz. ca. vij.
De operarijs templi. ca. vij.
De edificatione templi. ca. x.
De ornatu inferioris dom⁹. ca. x.
De duobus cherubin. ca. xj.
De porticu. ca. xij.
De cubiculis et cagnaculis hebdomadariorum. ca. xij.
De atrio sacerdotū. ca. xij.
De atrio mundoz. ca. xv.
De atrio mulierū. ca. xvj.
De atrio immūdoz. ca. xvij.
De altari et mari gneo. ca. xvij.
De lateribus. ca. xij.
De vasis altaris. ca. xij.
De dedicatione templi. ca. xij.

Tertii regis de vncione salomonis in regem. Capitulu. I.

Incipit secū

dum bebr̄os malachim quod sonat regū. qz̄ lz̄ in p̄cedenti ope actum sit de duob⁹ regib⁹ bebr̄ozum

nō simul regnantib⁹. tñ qz̄ in isto opere agit de regibus qui simul regnauerunt in iuda et israel merito regis dicit. Et rex dauid se nuerat. Cūq̄ operiret vestibus non caleficbat. et inuenerūt ei ab ysag sunamitē puellā pulchram nimis q̄ dormiebat cū rege. et calefaciebat eū et ministrabat ei. Rex vero non cognouit eā. Adonias aut̄ quart⁹ filius dauid cū esset p̄mogenit⁹ iter sup̄stites filios regis. fiducia habuit regnandi. et fecit sibi currus et equites. nec corripuit eū pater et p̄mo ei⁹ erat cas̄ ioab et abiatbar sacerdote. Alij vero ministeriales regis et robur exercitus nō erant cum eo. P̄parauit aut̄ adonias solēne p̄mū i borto regali iuxta fontē rogel. et vocauit filios regis et seruos robu

ros aut̄ et sibi nō fauetes et salomonē nō vocauit. Parban aut̄ monuit bebr̄abaz vt intraret ad regē. et posuit verba sua i ore eius. Quē ingressa ad regē ait: Dñe mi tu iurasti ancillę tuę. Salomon filius tu⁹ regnabit post me. et ecce nunc adonias regnat te igno rāte. Cūq̄ alij vocatis ad p̄mū filium meum nō vocauerit scio q̄ cū dormierit cū patrib⁹ meis. ego et filij mei⁹ erim⁹ peccatores. iudicabimur morte digni. ego vt adultera ille vt adulterę filij. Adhuc ea loquēte intrauit nabā. et ait: Dñe mi rex dixisti tu. Adonias regnet post me. et nō indicasti mihi seruo tuo. Et ait rex ad bebr̄abaz: Uenit dñs q̄ eruit aias meā ab oī angustia. qz̄ sicut intrauit nabi sic faciā bodie. Et dixit ad sadoch et nabā et bananiā: Tollite vobiscū suos dñi vestri. et imponite salomonē filium meū super mulam meam. et vngant eum in regē sadoch et nabhan ad fontē geon et canētes ponite eū sup̄ solū meus. Et rñdit bananias. amē. Sup̄sit aut̄ sadoch cornu olei d̄ tabernaculo et inunxit eū. et cecinerunt buccina. et dixit oīs ppli. Uenit rex salomō. et insonuit t̄ra a clamore eoz. et sedēte salomō e super thronū. adorauit dauid i lectulo suo. tenz q̄ dederat ei sedentem i solio in oculis suis. Porro adonias et inuitati ab eo cū estimaret tumultū ortū in ciuitate. cucurrit ad eum ionathas fili⁹ abiatbar indicās eis q̄ facta fuerat. et abijt vnusq̄sq̄ i domū suā. Adonias aut̄ timēs salomonē abijt i tabernaculuz et tenuit cornu altaris ibi iniamitis. dicens se nō egressurū. nisi rex iuraret ei de vita cōseruanda. et iurauit ei salomō dicens: Uade in domū tuam.

De sc̄da vncione salomonis. Capitulum. II.

Uenit autē da

uid ostēdere p̄plo se filium regē fecit. se p̄gregauit i isrl p̄ncipes vniersos sacerdotes et leuitas. et inuncto itez salomone. et cōfirmato ab oib⁹ regno salomōis. coras oib⁹ p̄cepit salomoni de legū custodia. et iusticia. et pietate. Et p̄cepit vt edificaret tem

plū dño dicens sciam p̄parasse ei auri decem milia talenta. argenti vero centū milia. ferri vero et pris sup̄ numerū. lapidū q̄ et lignorum maximā copiam. Leuitas q̄ diuisit in tres ordines. in aaronitas. moysesitas. et leuitas. Aaronitas q̄ diuisit p̄ generationes et inuenit de eleazar. xvj. et de ythamar. viij. Et elegit ex vnaquaq̄ illaz vnū pontificē. p̄cipiens vt singuli ministrarēt a sabbato in sabbatū. sadoch tñ et abiatbar p̄sentent vnūq̄sq̄ Et p̄ceperūt sorte corā rege de hebdomatib⁹ ordinandis. De leuitis vero instituit curatores fabricę tēpli. xxiij. alij habent. xxiij. milia. Hic dicit sūt nabhi

nei. Iudices autem Qui erat de genere ppli et scribas sex. iabely obtinebat p̄matoroz aut̄ domus tum.

Dei. vij. alij hñt. iij. milia. et tonidē q̄ hymnos dicerent. Post h̄ diuisit exercitū i cohortes xij. Habebat aut̄ cohortes. xxiij. milia. quā p̄cepit salomonem obseruare p̄ trecetos dies. Moysesitas ho aliquātulū honorauit. Fecit eni eos custodes thesaurorū dei. et vasoz q̄ reges deo dicere p̄tingeret. et collectę ecclie oēs dispositi. onē suaz indicauit. et p̄scēs filios suos. vt nō grauitate ferrēt minimū. i. salomonē iter eos sublimatū. qz̄ deus sic mādauerat sicut et ipse dauid minimus iter fratres inuict⁹ fuerat. De sc̄ptionē vero oēs et cōstitutionē edificij templi omnib⁹ suadetibus salomoni tradidit. Sed et tunc oblationis p̄mitias faciens tria milia talentorum auri obtulit ad aditum et currum dei faciēduz. in quo et cherubin esset. sub q̄

stituerunt arcam. Curum dicit cibureū. id est. cooproriū. Cherubū. iij. colūnis erectum. sub q̄ arca et cherubin essent. vt sit in multis locis supra corpa sanctorū.

De morte dauid. Capitulu. III.

Propinqua

verit aut dices dauid vt mozeret: 7 iterant salomoni madata de cultu dei et lege fuauda .7 pietate 7 iusticia circa suos memoras pmissionē dei sibi factā de semine suo ingiter regnatura si custodierit filij testamentū ei⁹ .7 testimonia q̄ doceret eos. Tria vero supaddidit d̄ ioab .7 filijs berzellai .7 de semei dices: Posti q̄ ioab fecerit per inuidiā duob⁹ pncipib⁹ abner 7 amase q̄ p sanguinē effudit belli i pace .7 sanguinē qui nō debet fundi nisi i bello .7 iudicē tpe pacis .7 eoz cū q̄b⁹ habebat pacē 7 posuit cruozē p̄ lū in baltheo suo .7 i calciamēto suo .7 cruoz nō ē resperus sup arma ipsi⁹ . q̄ cū eis non dimicauit .7 sup vestes ei⁹ q̄n pacifice eis loquebat . Et ē sensus . Nō vi s̄ volo occidit eos . Vel alit . Viri bellatores insignia opē rū suoz i armis suis describebāt ad ostētatiōnē gl̄ie . S̄ cū ioab s̄ tāq̄ facinora ostēta re publice nō auderet saltē i baltheo 7 i calciamēto descp̄lit . Et addidit dauid . Facies ei iuxta sapiētā tuā . ne descēdat pacifice ad inferos . S̄ 7 filijs berzellai reddes grām et erūt cōmētales tui . Semei q̄ iemineū q̄ maledixit mihi nō patieris esse inopiū . Et moztū ē dauid 7 sepul⁹ ē i ciuitate dauid cum regnasset .xl. annis .

Circa tumulū ei⁹ fecit salomō . viij . loca los thesauroz . q̄rū vnū post mille trece tos annos aperuit byrcanus pontifex . 7 aliū herodes sic infra dicem⁹ . Alij vero nō dā manifestati sūt m̄gchanicę artis modo recōditi .

Incidentia

In dieb⁹ dauid kartago pdita ē vt q̄dā volūt a calcedone tyrio . Vel vt aliq̄ dicūt a filia ei⁹ didone . Quint⁹ latinoz rex siluius latinus . Propbetauerunt autez sub eo natban . gad 7 asaph .

De morte adonie et ioab et semei . Capitulum . III .

Edit autez salo

mon sup tbronū dauid p̄is sui . et pcedēte tpe adonias supplicauit bethsabee vt impetraret a rege sibi dari abisag sunamitē i vxozē . Quē cū ingressa eēt ad regem . posuit ē ei tbron⁹ ad dextraz regl . 7 ait . Paruulū petitionē depcor a te . ne cōfūdas faciē meā . Detur abisag sunamitis adonie fra tri tuo vxoz . Et indignat⁹ rex ait . Quare postulas s̄ a me mater . Postula ei 7 regnum . Ipse enī frater me⁹ ē maior me 7 bz secū potētes abiatbar 7 ioab . 7 abisag ē q̄li regina 7 potēs . Cōtra aīaz suā locut⁹ ē adonias 7 i opprobriū patris . Cū in dñs . q̄z hodie occidit adonias . Et iterfecit euz p manū bananię filijz ioiadē . Abiatbar q̄ sacerdoti dixit rex . Uade i grū tuā nec ampli⁹ ad faciē meā ingrediar . vir mortis es . s̄ te liberat q̄z sepe cū patre i eo laborasti . et potasti arcam corā eo . Abiecto igit abiatbar trāslatū ē sacerdotiū ad sadoch . 7 de domo itbam ad domū eleazar . sicut samuel pdixerat bely . Fuerūt aut post sineas filij eleazar puiati sacerdotio . v . Ioseph q̄ genuit ioathan . q̄ marcorib⁹ . qui asophi . qui achitob . Achitob autē genuit sadoch . Porro ioab fugit i tabernaculū dñi . 7 apprehēdit cornu altaris . Et misit rex bananiā vt aduocaret eū . Et ait ioab . Nō egrediar s̄ moziar bic . Qd̄ cuz renūciasset bananias regi . dixit ei rex . Fac ei sic locut⁹ ē . Et iterfecit eū bananias ad coram altari . 7 sepul⁹ ē i domo sua in deserto . Et pstituit rex bananiā p eo sup exercitū . Vocauit q̄ rex semei 7 ait . Habita i bierlm . 7 nō egredieris inde . Quacūq̄ die trāsieris torrē cedron . scito te iterficiēdū . Qui r̄ndit . Non⁹ ē s̄mo regis . sic faciā . Et habitauit i bierlm trib⁹ ānis . Factū ē autē post s̄ vt fugerēt serui semei ad achis reges getb . 7 descēdit semei in getb . 7 reduxit eos . Qd̄ cū nūciatū eēt salomōi dixit ad eū . Cur spreuisti iusurādū regl 7 mādātū ei⁹ transgressus es . Reddet dñs maliciā quā fecisti patri meo i caput tuū . 7 interfecit eū rex per manū bananię . 7 pfirmatū ē regnū i manu

salomonis . Desomnio salomōis . Capitu . v .

De somnio salomon

Duxit i vxozē filiā pbaronis regl egypti . de q̄ vt aiunt bethsabee genuit filiū q̄li ptra natura . cuz ipse ad bnc ageret vndecimū annū . 7 induxit eā i ciuitatē dauid . Nō dū enī sibi fecerat domū . Porro tria pposuerat se facturū . domū dñi . 7 domū sibi . et ambire bierlm muro triplici . Et i pmo ambitu eēt templū 7 mānsiones hebdomadariōz . dom⁹ q̄ regia cū mānsionib⁹ domesticorū . In scdo habitatē potētes viri 7 p̄bete . In infra legit de p̄betissa q̄ habitaret in scdo . In tertio opifices . Post s̄ ascēdit salomon i gabaon vt imolaret ibi in excelso . Et cū d̄ gabaon . nō est p̄rius nomē loci s̄ appellatiū . 7 interpretat collis excelsus . Iosephus enī dicit eū ascēdisse in ebzon . 7 obtulit mille hostias in holocaustū sup altare qd̄ fecerat moyses . 7 apparuit ei dñs p somniū in nocte dices . Postula qd̄ vis . vt dem tibi . Qui respōdit . Dñe de⁹ ego sum puer paruul⁹ . 7 ignozās ingressam 7 exitū meuz . Da ergo cor docile seruo tuo . vt possim iudicare pplm tuū . 7 discernere iter bonum et malū . Et placuit s̄mo corā dñi . 7 ait ad eū . Quia non postulasti iuxta verbū hominuz dies multos . 7 dimittas 7 animā inimicorū tuoz . feci tibi s̄m sermones tuos . 7 dedi tibi cor sapiens in tm̄ vt null⁹ ante te similis tui fuerit . Sed 7 b̄c q̄ non postulasti dedi tibi . si tm̄ ambulaueris in vijs meis sicut pater tu⁹ . Et vigilās salomon intellexit quod esset somniuz . i . reuelatio facta p somnium . Et reuersus i bierlm coram arca dñi grās agens obtulit holocausta 7 pacifica .

De iudicio meretricū . Capitu . vi .

De due muli

eres meretrices venerūt ad regem . q̄rum vna ait . Ego 7 mulier s̄ solē habitabam⁹ in domo vna . Cūq̄ peperissem tertis die . post peperit 7 s̄ . Mortu⁹ ē autē filius ei⁹ . Quē noctis silentio posuit in sinu meo .

et filiū meū viuētem collocauit i sinu suo . Mane facto diligenti⁹ intrens . deprehēdit illū nō esse meū q̄ mortu⁹ fuerat . R̄ndit altera . Nō est ita . sed fili⁹ tu⁹ mortu⁹ ē . meus autē viuē . Cūq̄ in eis omniū in huius rei discrimine hesitar eoz rex soluit causas inopināte . Et allato gladio vt ait iosephus . h̄cepit vtrūq̄ infantē diuidi . vt vtraq̄ medicatē vini 7 mortui acciperet . Qd̄ audiēs mater viuētl cōmota sūt viscera eius sup filio suo . 7 ait . Obsecro dñe dare illi infantem viuū . sufficet mihi si videā eū viuere . Altera dicebat . Nequaq̄ s̄ diuidat . Et cognoscēs rex voces vtriusq̄ de vero cordis fonte plātā ait . Date huic infantē viuū . H̄ec est mater ei⁹ . Et attēdēs oīs isrl̄ diuinā sapientiam in rege esse timuerunt eum . 7 ammirati sunt assessores ei⁹ q̄ p̄ sentētiāz q̄si ab adolēcente prolataz tendebant . Porro bananias erat super exercitum . sadoch autē sacerdos . aqarias filius natban sup custodiaz regis . gabud fili⁹ natban sacerdos regis . id est cancellar⁹ . 7 bysuar p̄posit⁹ domus . id est procurator . et aduram super tributū .

De profectis salomonis et inuentione exorcismozū . Capitu . vii .

Abibat autez sa

lomon . xij . p̄fectos sup oēs israel per singulos menses singuli p̄bebāt necessaria regi 7 domui eius quozum vnus reliquis p̄sīdebat . scilicet achimaas . habens bēsamath filiam salomonis in vxozē . licet 7 vnus de reliquis aliam bāz . et filiaz salomonis . Erat autē cibus salomōis p̄ dies singulos . xxx . chori similt . et septuaginta chori farine . decē boues pingues . et .xx . boues pascuales . et .c . arietes . excepta venatione cernozum . et caprarum . bubalozum . et auium altilium . Sed et pisces quotidiē ab alienigenis portabantur . Et erat sūma paz in terra . et habebat salomon equozū curtilū . x . milia . 7 .xij . milia equitum . quoz me dietas regi in bierusalē obsequabatur reliqui vero per vicōs regios dispersi manebāt .

Historia

Dissecto vero ille q̄ mīstrabat exp̄tas mē
 lē: eq̄s tōrdeū 7 paleam mīstrabat tēuebēs
 oīs ad locū vbi rex morabat. Et sc̄lebat
 rex sapientia oēs orīales. 7 ēgyptios 7 be
 b̄: eos etiā q̄tuor filios moal noiatissimos
 emā 7 erban. calcal 7 torca. Et sc̄psit libruy
 de cāticis 7 modulatiōibz. i numero versū
 q̄nq̄ mīlīū. Parabolaz q̄ sc̄psit tria milia.
 Et disputauit de natura artōy et herbarz a
 cedro vsq̄ ad bysopuz. De natura q̄ oīuz
 animānū p̄bilosopbat. ē p̄ vnū q̄d̄ gen^o
 parabolā dicit: Ex cogitauit etiā ad iurati
 ones q̄bus egritudies solēt mitigari. Alias
 q̄ q̄b^o d̄mōēs exērent. 7 als q̄b^o obstricti
 nō rediret. Ex cogitauit etiā caracteres q̄ in
 sc̄ntebat gēmis. q̄ posuit i narib^o arpepicij
 cū radice salomōi mōstrata statim eū a d̄m
 onib^o liberabat. Hec sciētia plurimū va
 luit i gēte b̄byzoz. 7 maxīe necessaria erat.
 An adnētū enī chūsti sc̄pi^o hoīes a d̄moni
 bus v̄xabāt. q̄ hoīes viuos ad infernū q̄n
 q̄ v̄trudēbāt. Ioseph^o q̄ testat se vidisse
 quēdam eleagarū exoristam coram v̄spali
 ano 7 filijs eius 7 tyrann. in hūc modum
 p̄dicat curantē v̄xatos a d̄monib^o 7 vt p̄
 baret eis d̄monē egressum p̄ nares cū spi
 ritu anclātis vas
 aquę ponebat i me
 dio 7 imperabat d̄
 moni egresso vt il
 lud eneteret i argu
 mētū suę egressiōis
 7 ita fiebat.
 Ioseph^o nec gēmas
 nec herbā nominat
 Sed fuit gemma cri
 stallina. 7 in anulū
 7 gēmam ponebatur
 radix cuiusdā herbę
 q̄ a q̄busdā portagon d̄i ab alijs sal t̄re vel
 sal t̄erna. ab alijs sartacemica. 7 circa icastra
 turā i argēto p̄culpta erāt. v̄ij. noīa dei sc̄i.
 p̄ua p̄ q̄ legit̄ crealle celi 7 t̄raz. sic in libro
 imaginū habet. 7 alia tria noīa sculpta erāt
 i lapide ab alijs diuisa. Si modū curandi
 scire desideras lege libru imaginū 7 ibi oīa
 inuenies.

De operariis tēpli. Cap. VIII.

Ilit autez salo
 mon ad byrā regē r̄yn dicit: Ho
 lo ḡdificare tēplū d̄no sic locut^o ē p̄i meo.

Præcipit q̄ fuis tuis vt sc̄idāt mibi cedros
 de libano. 7 mercedē eoz dabo tibi quā pe
 tier. 7 respicit ei by
 ram dicens: Serui In paralipomenō le
 ma deponent ligna ḡt vsq̄ ad ioppen.
 d̄ libano vsq̄ ad ma
 re. 7 deferēt ea i rarib^o vsq̄ ad locuz quē si
 gnaueris mibi. 7 tu d̄ portu tolles ea. p̄tebis
 q̄ necessaria i cibos domui meę. Itaq̄ by
 ram dabat salomōi ligna cedrina 7 abige
 na: q̄b^o habūdāt sydonū. Salomō aut sup
 plebat inopiā eoz i cibis. p̄tes byrā singu
 lis ānis choios tritici. xx. milia. 7 totidē tor
 dei 7 totidē batos olei. eādēq̄ vini mēsurā
 Porro salomō elegit operarios de isrl. p̄le
 litos. De israelitis enī neminem fuisse fecit
 Et erat in dictio. xxx. milia viro p̄. i. lūma co
 rū q̄b^o b̄ indicēbāt. Vel forte in dictio ē de
 terminata hoīuz collectio. sic choios 7 legio
 Et mittebat eos i libanū cūz fuis byrā. de
 cem milia p̄ singulos mēses vicissim vt duo
 bus mētib^o reuertētes ad p̄p̄ia req̄scerent
 vt q̄to mēse p̄iores ad laborē denuo reme
 arent. 7 p̄erat adurā hanc in dictioni. Sta
 tuit aut salomō. lxx. milia latomoz. id est
 lapidiferosum i monte quib^o p̄feat de isrl
 eliris. tria milia. 7. ccc. qui p̄cipiebāt opera
 r̄ijs Porro latomi i lapidina lapides grā
 tes 7 p̄ciosos. id est. marmoz eos scopula
 bant et q̄drabāt qui adeo grādes fuerāt in
 fundamento vt dicit ioseph^o q̄ multi ex eis
 habebant in longitudine cubitos viginti. i
 latitudine decem. i
 altitudine. v. Quia Lotomi sūt p̄p̄ie q̄ i
 ozatos quides lapi
 des volauerāt cemē
 tar̄ij salomonis 7 ce
 mētarij byrā. Dola
 tos vero p̄parant
 biblij poliētes 7 scul
 pētes nō solū lapides sed 7 ligna. Est autē
 biblos ciuitas p̄henicis. d̄ q̄ ezechiel. Se
 nes biblij 7 prudentes eius. Et sic omnia ex
 tra vitem de dolata et perfecta sunt. q̄ mal
 leus 7 securis 7 omne ferramentū non sunt
 audita in domo d̄ni cū ḡdificaret. Fierunt

Regum tertii

ant equoz q̄ onera portabāt septem milia
 Fabulant iudgi ad eruderādos lapides ce
 len^o habuisse salomonē sāguinē vermicali
 q̄ tamir d̄: q̄ asperā
 marmora facile se
 cabāt. quē iuenit B
 modo. Erat salomo
 ni stratio hīs pullū
 7 inclusus est pull^o
 sb̄ vase vitreo Quē
 cū videret stratio. b̄
 habere nequiret. de
 deserto tulit vermicalū. cui^o sāguine liniuit
 vitrū 7 fractū ē. Adēs aut salomō cacumē
 mōtis moza vbi ḡdificauit tēplū angustuz
 deiecit illud. 7 in aream spat̄ijs ampliorib^o
 diffudit.

De ḡdificatiōe tēpli. Capitu. IX

Actū ē aut post

quadringentos 7 octoginta ānos
 egressionis israel de egypto. āno quarto re
 gni salomonis. menesē sc̄do q̄ cyus apud be
 bzoz d̄: apud nos maius. cepit salomon
 ḡdificare domuz d̄no de candido marmoze
 q̄ d̄ panū d̄. Ioseph^o t̄m dicit āno q̄ngēte
 simo sc̄do egressionis de egypto. describens
 etiā ānos ctatū p̄cedētū. dicens ab abiaā
 fluxisse annos mille. xx. A diluuiō mille q̄
 duingentos. Ab adam tria milia. c. 7 duos
 Habebat at dom^o i lōgitudie cubitos. lx.
 i latitudie vero. xx. Pars q̄dem anterior q̄
 sancta d̄: 7 erat ab oriente. xl. cubitorū erat
 in longitudine. Reliqua pars ad occidentem
 viginti cubitorū erat. 7 dicebatur sc̄ta sc̄toz.
 Porro i altitudie. xxx. cubitos habebat vs
 q̄ ad p̄mū tabulatū sup q̄ d̄ sc̄da māfio eri
 gebat. xxx. cubitis vsq̄ ad sc̄dm tabulatuz.
 Tertia vero māfio erat. lx. cubitorū vsq̄ ad
 tertū tabulatū q̄ d̄ erat rectū domus. Et sit
 tota tēpli altitudo in. c. xx. cubitos ascende
 bat. Ioseph^o t̄m mentionem nō facit nisi de
 duabz māfionibz. vnicuiq̄ ascribens cubi
 tos. lx. sed duas inferiores sub vna compre
 hendit. Et erat portic^o ante faciē tēpli habens
 lōgitudinē iuxta tēpli mēsurā. lx. cubitorū

et latitudinē. p̄ cubitorū. sargēs i altū vt di
 cit ioseph^o vsq̄ ad cellitudinē tēpli. 7 fecit i
 tēplo fenestras obliq̄s. i. exteri^o angustas 7
 interi^o obliquādo diffusas. Hās excogita
 uit salomō. Trates autē posuit in domo per
 trāuersū p̄ tria loca in sūmitatibz triū mā
 fionū adeo lōgas. vt forinsec^o capita earuz
 p̄minerēt ex vtraq̄ pte. Et edificauit super
 capita forinsecus. p̄minentia tria tabulata
 ad deambulandū circa templū q̄ in euāge
 lio pinnacula tēpli dicit^o q̄ quō facta eēt
 in vtroq̄ latere satis elucet. Quō autē fa
 erit in fronte orientali 7 occidentali non me
 mini me legisse. nec sup b̄ me somniare aut
 libet aut licet. b̄ q̄ ibi fuerāt credit^o q̄ d̄ vide
 tur velle iosephus d̄n ait de euersione tem
 pli. Latitudo vero tabulatoz differēs erat
 Tabularum enim quod erat subter. quibz
 cubitos habebat latitudinis 7 medium sex
 cubitos. et tertium septem. Quod ad lram
 quidam tradunt factum. vt i superiori bus
 tabulatis manentes non impedirentur ad
 aspiciendum inferius per obstaculum infe
 riorum. Hebręus tamē dicit tria tabulata
 parem habuisse latitudines: vt si a summo
 vsq̄ ad imum plumbata cementarij dimit
 teretur. eoz per penderetur equalitas. Ve
 runtamen inferius tabulatum. quinqz cu
 bitozum erat in latitudine. mediū vero. vj
 quia murus superior artior factus quasi p̄
 cubitum retractus erat. Altimum vero ta
 bulatam septem cubitos habebat pro retra
 ctione muri superius similiter factum. Fu
 erunt qui dicerēt. inferius tabulatū septes
 fuisse cubitorum et mediū sex. vt ascēden
 do artaretur tabulata sicut et mur^o. Et cor
 rigunt lram pro subterponendo super. Al
 etiam legunt subter dicentes: tabulatū q̄ d̄
 subter erat nō loco sed numero. Sicut enī
 altum dicitur 7 p̄fundum et supremū. sic 7
 subter dicitur loco quod infra positum est
 subter vero numero ad quod ascēditur nu
 merādo. Hec aut tabulata sicutant p̄iūcta
 muro. vt ei nō bererent id ē. muro infixa nō
 essent. Trates tamē de muris prominebāt.
 Porro in extremitatibz cuiusq̄ tabulati vs

ambulantes ab iniuria lapsus defenderet edificavit luriculas tam appodiati oes: qd i regu latera vocat in paralipomeno cecelli de quoq altitudine nescimus nisi de summo qd habuit in altitudine quos cubitos.

De ornatu inferioris domus

Capitulum X.

De oro murus inferioris mansionis intrinsecus vndique operis erat tabulis cedrinis tribus vero solam affixa erat laquearia cedrina. Danimentum vero domus tectum erat tabulis abiegnis tabulata vero laterum et laquearia trahiunt et paucimeta tabulis aureis operiebant cum clavis aureis quod singulis erat. In sclozom nibilque erat illa inferiori parte templi quod auro non tegetur ita ut vulgus ingrediunt faceret auri lamine resplendere. Porro in iunctura tabularum fecit anaglipha et celaturas vel tornaturas in iuncturis fabricat ne locum iuncturam deprehendi posset. In medio vero tabule erant imagines prominentes cherubin et palmarum. Hec quidem tabulis cedrinis celata erant auro tecta vel in ipsis tabulis aureis. Oculus autem quod dicitur sancta scilicet habebat quod cubitos longitudinis et xx latitudinis et altitudine. In ista tamen habet et xx cubitos altitudinis quod intelligendum est de pariete interposito in sancta et oraculo. Sic enim in tabernaculo colliguntur interpositae fuerunt quibus appedebat vel sic interpositae est in templo paries cedrina non ascendens in altum nisi per xx cubitos et cubitos qui superant usque ad laquearia intactos reliquos ut sum aromatum ascendens ad altari per apertura superiorem libere intraret in oraculum. Erat autem tota paries tecta auro habens anaglipha cherubin et palmas ad modum parietum. Hinc parietem appensum erat velum de quatuor coloribus cuius in tecta erat cherubin tantum tenuitatis ut parietem non prohiberet aspectum. Quod totum parietem operiens forte usque ad laquearia ascendebat quod

legit in euangelio scissum fuisse a summo usque deorsum. De interiori scemate superiorum mansionum non legi nisi quod dicitur summare edificium positum est lapis in angulo superiori non sine gradibus omnium ammirati de. Cum enim edificantes et fundamento et muro eum locare niterent non inuenire locum ei donec in angulo superiori et postremum omnium pruenitissime positum est. Hinc quod dixerat dauid Lapidem quem reprobauerunt et b. f. et c. In similitudine vero muri per girum affixa erant aurea verna ad huius magnitudines propitaneas abigendas ut de lege aspicietibus quasi filius aurea videret. Per girum vero muri erat labium exteri quod de pedebat grades vnde aurea cum papinis aureis a deo fabricat ut sursum aspicietibus quasi ad instar aurium moueri sepe videretur. Porro in iunctura ostium lateris medii pariete erat domus de i. meridiana et per cocleam testudinibus ascendebat in medium conaculum et a medio in tertium hoc est per ascensum tortuosum qui vulgo vitis dicitur qui factus est ad silitudinem codec testudinibus. Iosephus tamen describit ascensum factum per medium muri absconditum facilem et securum in parte muri exterioris fenestratum sufficienter. Ostium vero ascensus dicitur fuisse in iunctura in angulo anterioribus vtriusque muri. Fecit autem introitu templi postes de lignis oliuarum quod draculos et duo ostia de lignis abiegnis altrifera et vtriusque ostium duplex erat et se inuicem tenens

Pampinus est folliculus sub quo fructus vitis a frigore vel ardore defenditur atque aduersus omnes iniurias munitur. ideoque alibi cubi interclusus est: ut et solem ad maturitatem fructus admittat: et umbram faciat. Et dicitur est pampinus eo quod de palmite pendat. Est autem spinini generis et dicitur per pampinam et facit genitium plures barum pampinam.

Sensus est in pariete meridiano qui dicitur dextrum latus ad differentiam aquilonaris lateris quod erat sinistrum. erat ostium per quod ascensus erat ad conaculum.

legit in euangelio scissum fuisse a summo usque deorsum. De interiori scemate superiorum mansionum non legi nisi quod dicitur summare edificium positum est lapis in angulo superiori non sine gradibus omnium ammirati de. Cum enim edificantes et fundamento et muro eum locare niterent non inuenire locum ei donec in angulo superiori et postremum omnium pruenitissime positum est. Hinc quod dixerat dauid Lapidem quem reprobauerunt et b. f. et c. In similitudine vero muri per girum affixa erant aurea verna ad huius magnitudines propitaneas abigendas ut de lege aspicietibus quasi filius aurea videret. Per girum vero muri erat labium exteri quod de pedebat grades vnde aurea cum papinis aureis a deo fabricat ut sursum aspicietibus quasi ad instar aurium moueri sepe videretur. Porro in iunctura ostium lateris medii pariete erat domus de i. meridiana et per cocleam testudinibus ascendebat in medium conaculum et a medio in tertium hoc est per ascensum tortuosum qui vulgo vitis dicitur qui factus est ad silitudinem codec testudinibus. Iosephus tamen describit ascensum factum per medium muri absconditum facilem et securum in parte muri exterioris fenestratum sufficienter. Ostium vero ascensus dicitur fuisse in iunctura in angulo anterioribus vtriusque muri. Fecit autem introitu templi postes de lignis oliuarum quod draculos et duo ostia de lignis abiegnis altrifera et vtriusque ostium duplex erat et se inuicem tenens

aperiebatur. Et sculptis in eis cherubin et palmas et celaturas valde eminentes et operuit omnia laminis aureis ope quadro ad regulam. Fores istae tanquam venustatis erant quod etiam dauid prophetans de templi destructione eas nominatim expressit dicens: Exciderunt ianuas eius in idipsum. Et ut iosephus ait: Non erat in eis lignum manus palmo. Quod forte notat in regum cum de ope quadro ad regulam. Et erat altitudo earum xxx cubitorum secundum altitudinem inferioris conaculi. Sed quod dicit iosephus altitudinem earum xx cubitorum videtur falsum esse: quia tanta erat latitudo templi ergo ab oriente non erat murus. Sed in regum est determinatio ubi dicitur. Ostium duplex erat et se inuicem tenens aperiebatur. Erat quippe latitudo muri per cubitorum altrifera et apertura in qua erant fores sicut et vira in muro orientali altrifera supererant quingenti cubiti. In apertura vero erant quatuor fores duae extrinsecus et duae intrinsecus quarum unaqueque habebat latitudinem quingenti cubitorum. Et erant sic artificiose compositae ut clausae quasi continuam parietem facerent intus et extra. Aperte sibi in medio spissitudinis muri obuiabant et tota eius latitudinem tegebant. Et sic artificiose sibi adhaerebant ut quando clauderent exteriores clauderent et simul interiores. Nullus enim in templo nocte remanebat qui clauderet eas iterius. Quibus aperiebantur exteriores aperiebantur etiam simul interiores propterea dictum est. Ostium duplex erat et se inuicem tenens aperiebatur. Porro in pariete oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum et postea angulo quingenti in quinto angulo medio cardines affixi starent circa quos ostiola mouebantur: et erant in ostiis anaglipha cherubin et palmarum. Quidam tamen dicunt postes angulorum quingenti subaudi cubitorum erant. In oraculo autem erat arca et propitiatorum et cherubin

quae fecerat moyses quibusdam et tam ipsum quod annexus sibi erat quingenti cubitorum. Ita ex vtraque parte erant quasi valvae quarum vtraque decem cubitos habebat et eis apertis altrifera cooperirent latitudinem vel potius spissitudinem muri. Et quasi continuus paries muri apparebat. Quando vero clauderentur replicabatur illa duo altrifera annexa. Alia opinio est ut altrifera in angulis ipsius muri fuerint duo ostia ita quod quilibet quatuor angulorum suum haberet ostium vnum quod hoc cubitum et dum clauderentur duo exteriora arte quadam clauderent interiora. Vtriusque istorum potest applicari littera. Planius tamen sequenti.

Deduobus cherubin. Cap. XI

Ecit autez salo

mon duos cherubin de lignis oliuarum decem cubitorum altitudinis stantes super pavementum in lateribus arcis et habentes pedes obliquatos quasi adambulandum elevatos operios auro purissimo habentes alas aureas singulas quingenti cubitorum quarum duae extendebantur super arcem et obuiam sibi venientes iungebantur super eam regentes sanctuarii infra se positum. Alas autem duas extendebat altrifera ad parietes ita ut ala vni tangeret parietem vnum et ala alteri parietem alterum. Porro ex parietem in sancta posuit mensas ad aquilonem et candelabrum ad austrum. Inter quae medium erat altare aureum quod fecerat moyses in deserto. Sed praeter illud candelabrum posuit alia candelabra aurea eiusdem scematis sed maioris quantitate v. hic et v. inde. Similiter cum mensas quam fecerat moyses posuit alias decem mensas eiusdem scematis sed maioris quantitate quingenti hinc et quingenti inde. Inter haec autem posuit altare thimiamatis et restituit illud cedro quod etiam dicitur altare oraculi id est coram oraculo. Per hoc intelligitur fuisse aliud altare quod edificauit moyses Illud enim erat de lignis sethim circumtectum

Nota duplex esse opinionem de ostiis illis. Dicunt enim quidam in vtraque parte introitus qui erat decem cubitorum ostium vnum fuisse quorum vtriusque habebat sibi coniunctum ostium ut videmus in fenestris

Historia

ex omni parte auro. Illud aut vestitus erat cedro. **D**o inde intelligit hoc altare fuisse de lapidibus quos ferrus non retigit. et erat operum per circuitum tabulis cedrinis. Sed et ille operis erant ex omni parte laminis aureis. cuius quantitate non memini me legisse. Illud vero modicum altare quod fecit moyses in deserto forte repositum erat in sancta sanctorum non ad usus quotidianos thimiamatis. sed ad aliquos usus singulares quos semel in anno ingrediebatur sacerdos cum sanguine. **H**oc autem in depositum perpendit quod dicit apostolus in sancta sanctorum fuisse aureum thuribulum. et hic erat ornatus templi interioribus.

Deportici. Capitulum. XII.

Facie vero te

pli erat porticus in evangelio dicitur vestibulum templi habere columnas græcæ in longitudine sui dispositas. in medio quarum erant duæ mirabiliores ceteris politæ ante fores templi habentes in medio suis spatium decem cubitorum secundum latitudinem porticus templi. Quarum talis erat compositio. Strius vel stipes columnarum habebat cubitos altitudinis non plane sed valliculatus. **xxv.** cubitorum altitudinis ut legitur in paranales conationes. **lipomenon.**

quattuor digitorum et erat fusilis et linea duodecim cubitorum ambebat illud. Si quis vellet rotunditatem tangere. Vel forte in medio columnarum linea fusili opere circumducta erat. Epistilium vero columnarum super quod locandus erat capitellum. latus erat stipite et rotundum opere reticulato celatum. Capitellum autem superpositum epistilio fusile erat. et quatuor cubitorum altitudinis et in superiora parte erat liliatum. Latera vero ipsi ex omni parte in modum retis et catenarum erant contexta adeo artificiose ut retia et catenarum magis videretur apposita quam insculpta. vel quod solida non erant perforata undique fusa sunt ut conexiones retis formam exprimerent. Septena versus retiacula erant in capitello uno. id est septem ordines habentes eandem celaturam. et

tum circuitus capitelli per girum occupantes. vel ab inferiori parte capitelli usque ad superiorem erant isti septem ordines dispositi ascendentes. **S**uper capitellum vero erat quasi funiculum super quem positum erat retiaculum regens eius summitatem. et descendens aliquantulum circa latera capitelli in circuitu. In cuius extremitate dependebat in duobus ordinibus. **cc.** malogranata. In epistilio quoque columnarum super quod sedebat capitellum dependebat malogranata. Legit enim quod capitella erant super summitatem malogranatarum. Eiusdem compositionis erat columna altera. **D**e compositione vero basium non legi. **H**æc duæ columnæ proprijs nominibus vocabantur. **L**um propter sui magnificentiam. tum propter futurorum multas figuraciones. **D**extera dicebatur. **I**achim. id est firmitas. **J**osephus vocat eam thalamum iachim. **S**inistra dicta est **boos** vel **boq.** quod sonat robur vel in rotore. **D**e reliquis columnis vestibuli et modicis agit historia dicens. **C**apitella autem que erant super capita columnarum quasi opere liliis tabulata erant in porticu quatuor cubitorum et rursus alia capitella in summitate columnarum desuper iuxta mensuras columnarum contra retiacula. **P**orro de compositione columnarum tacet. **C**apitella vero eorum minorum dicitur uno cubito poribus capitellis. **D**e semate eorum tamen dicitur quod erant liliata et habebant retiacula superposita. **Q**uod autem sequitur malogranatarum. **cc.** ordines erant in circuitu capitelli secundi. ambigua est verum hoc dictum sit de capitellis minoribus. an recapitulando dictum sit de capitellis prioribus. **H**as columnas fudit byzantyrus plenus sapientia ad faciendum omne opus ex greco. filius mulieris viduæ de tribu neptalum patre vero tyrio. **S**ed et omnia vitæ filia templi græca et quicquid in eo de greco factum est. fudit byram in campestri regione iordanis in terra argillosa. et iter sochor et sarcbam. **N**ec te moueat quod aliquando de greco aliquando de aunicaleo dicitur facta. quia idem est cuius splendor et pulchritudo similis erat auro. ut dicit iosephus. **I**n hoc vestibulum ascendebatur ab atrio sacerdotum. **xij.** gradibus secundum iosephum. **Q**uidam tamen dicunt. **xij.** secundum

Regum tertii

visione ezechielis. dicit enim in multis precor dare compositionem templi materialis cum compositione templi spiritualis quod vidit ezechiel.

Decubulis et cenaculis hebdomadario. Capitulum. XIII.

Dificavit autem

salomon in circuitu templi post vestibulum. **xxx.** parulas domus que sui copulatione totum templi spatium intrinsecus ambebant. **H**arum singule habebant quatuor cubitos latitudinis. et tantum de longitudinis. **xxv.** in altitudine. **I**ngressusque eorum ita fecit ad invicem ut ex alia ingrederetur ad aliam aliquo spatio interposito. **E**t super eas edificatae erant alie egles eis et mensuris et numero. ita ut latera templi tria per circuitum tegerent domaculis usque ad primam tabulam exteri. **R**eliqua vero pars templi superior circumedificata non

erat. sed libere videri poterat. **N**on fuerunt habere domacule passio foris vel excedere ut quodas putant. de quibus postea dicemus. **S**ed fuerunt cubilia et cenacula hebdomadario vasorum et vestium templi.

Si enim exterior longitudo templi fuit tantum. **xl.** cubitorum et latitudo. **xxx.** tunc ambitus trium murorum habuit tantum. **xl.** cubitos ad quem ambledum sufficeret domacule. **xxvij.** facti. **xl.** **E**redendus est autem quod predicta quantitas templi fuit inter muros intrinsecus. et murus habuit cubitos latitudinis. **E**rgo longitudo exterior fuit. **lxx.** cubitorum. hinc et inde latitudo occidetalis. **xl.** que faciunt. **c. lxxx.** **A**d quos implendos necessarie essent. **xxxvj.** domacule si continuæ essent.

De atrio sacerdotum. **C**api. **XIII.**

Edificavit autem

interius usque tribus ordinibus lapidum politorum et uno ordine lignorum cedri. **P**orro plura fuerunt atria circa templum ut in psalmo legitur. **Q**ui statio in **do. d. i. a. d. d. n.** **D**e interiori tamen atrio metio fit in regum. **D**e eodem et de scda tractat iosephus. **S**ed proter duo etiam fuerunt alia duo. **I**gitur atrium interius erat platea

gradis ex omni parte circa templum diffusa. **Q**uadratum quoque per foras templi ad orientem plurimum extendebatur. quod ibi erat altare greco. et lateres. et ibi ministrabant lenites et sacerdotes coram domino. **C**irca utrumque vero laterum templi non adeo diffusa erat. **A**b occidente vero strictior. cuius pavimentum vario marmore stratum erat. et diversis imaginibus venustatum. **H**oc atrium cingebatur murus brevis in altitudine tamen trium cubitorum et erat unum cubitum unum coloris. secundus lapidum alteri coloris. et tertius tertij coloris. **I**ntus autem erat vestitus cedro. et positus erat murus per gyrum in extremitate huius atrij. ut ceteros a ministris ab ingressu atrij prohiberet. **A**dhuc se apodiabant psallentes. et pueri ad psalmum super hunc inclinati loquebantur. **I**n eodem muro stabant columnæ equis intervallis dispositæ. psalmum extra stantem ad legem sanctimonie premonentes. alie liris hebreis. alie grecis. alie latinis. et ne in locum sanctum transiret prohibentes. **H**ic ambitus muri proprio nomine vocabatur gion. latine vero cancellus. **Q**uod solum habebat introitum ab oriente per portam templi habens aperturam. **xxv.** cubitorum sine foribus. usque ad hunc introitum ascendebant viri et mulieres deserentes oblationes suas ad ministros sibi occurrentes. **N**ec licebat eis nisi in quibusdam casibus transire. et ascendebant ad ipsas plateas. **F**orte quoniam fiebat in diebus quibusdam gradus. **H**oc atrium dicebatur atrium nequam adimplebat iterum vel atrium sacerdotum. quod etiam illi que erant aaronites. sed propter maculam aliquam offerre non poterant. non intrabant. **I**s de partibus sacrificiorum alerent.

De atrio mundorum. **C**api. **xv.**

Est illud atrium

et infra ipsum in declivi latere motis positum erat scdus atrium. quod dicebatur sanctum quod iosephus vocat aulam vel basilicam granitam. **E**rat autem diffusum per circuitum circa atrium interius. longe tamen maius eo et pavimentum vario marmore. **E**rat quoque circumseptum muro in altitudine. **xxv.** cubitorum interius. exteri vero

altitudinis. et cubitoꝝ. fm declinitate col-
lis. Et sic altus esset non ascendebat nisi usque
ad fabricam templi. nec ipsius aspectu prohibe-
bat. Erat autem murus iste ad occidentem sim-
plex et nullam habens portam. In utroque vero
latere et in fronte orientali habebat porticus
circumiacentes instar claustrorum monachorum. in quibus
erant columnae singulorum lapideum diversis
coloribus cum basibus argenteis. Cameræ vero
porticuum et laquearia cedrina erant. Latitudo
vero porticus xxx cubitoꝝ. In latere meri-
diano erant iiii portus duplices valuas habentes
quæ laminis aureis et argenteis miro opere
decoratæ erant. Eiusdem muri et eiusdem scema-
tis erant portus in latere septentrionali. In his
sedebant ianitores ut arcerent imundos ab
introitu huius atrii. Porro in orientali fronte
erat porta spatiosa dicebatur habens val-
uas de greco chorotheo factas. In angulis
huius frontis erant duæ portæ modicæ. per quas
ascendebant mulieres ad offerendum. Vel forte
ministri descendebant in occursum earum. ibi ad
suscipiendas earum oblationes. Per has por-
tas quas diximus ascendebant unde quoque viri
mundi in atrium secundum: ut orarent sub diuo spe-
serenitatis sub porticibus et peptestatis. In
platea huius atrii orientalis vendebant anima-
lia et volucres ad offerendum. et mense numera-
riorum stabant ibi. quas euerit dominus. In portici-
bus autem circa portas stabant greges bilantia
diversi generis ad recipiendas oblationes in-
grediendum. In porticibus lateribus erant pasto-
faria. id est loca sepata ad comedendum. in quibus sacri-
ficantes de partibus sacrificiorum que eos contingebat
rescebant coram domino. Quidam tamen volunt quod
ibi tamen a foris venientes a sinibus israel come-
debant. et ob hoc dicitur pastofaria. In eisdem por-
ticibus erant cathedre et sine-dre et exedre. i-
tria genera sedilium ut ait isidorus: In cathedris
sedebant doctores in gymnasio. In sine-
dribus sedebant auditores in scholis. Et dice-
bant sine-dre quasi professus. In exedris autem se-
debant assessores cum iudice quando secretum aliquid
tractabatur: quasi in locutione. Et dicebant ex-
edre: quasi assessus. In exedra septimo ponatur per tha-
lamo. Hoc atrium secundum sepe in evangelio dicitur

templum. ubi dicitur quod oves et animalia vendebantur
in templo. et quod iesus docebat in templo. et quod
israhel orabant in templo et in huiusmodi.

De atriis mulierum. Capitulum. XVI.

De atriis sub hoc

atrio erat atrium tertium sicut in de-
clini latere montis positum. eiusdem compositionis
cum secundo et si non tante venustatis. nec
tam preciosi ornatus. In hoc orabant mulie-
res mundæ tamen.

De atriis imundorum. Capi. XVII

Infra illud atrium

erat et quatuor in quo orabant viri im-
mundi et mulieres. et gentiles. cuius murus exteri-
or in radice collis positus erat et ascendebat
cccc cubitis usque ad verticem tamen collis. in quo
situm erat templum. et ita muri atriorum in mal-
lo prohibebant aspectus templi. nec eorum qui
ministrabant in atrio interiori.

De altari et mari greco. Ca. XVIII.

De atriis in atriis ite

riori erat altare greco. factus ex lapi-
dibus in politis circumtectus ex omni parte greco loge
maioris quantitate. quod illud portatile quod factum
fuit in deserto. xxx cubitoꝝ longitudinis et to-
tidem altitudinis. et erat sub eo fouea gran-
dis in qua per foramen in medio altaris positum
cineres desinebant. et sanguis qui ad crepidi-
nem altaris fundebatur infundebatur in eam. Quod
vero mundabat fouea per fenestras que erant ad
orientem. Altare vero quod fecerat moyses propter
reuerentiam sui in aliqua parte atrii reservatum est.
Quod quidam tradunt ibi permansisse usque ad
euerionem templi factam per romanos. Imo
etiam postea cum gentiles habitauerunt in hierosolymis
fecerunt ex eo horologium sibi. De loco vero
huius altaris. et quomodo imolantes ad latus eius
imolarent coram domino supra satis dictum est.
Porro in eodem atrio posuit salomon mare
græcum fusile. quod nos lauatoꝝ dicere possumus.
ut in eo sacerdotes ministraturi abluerent
pedes et manus. Quod iosephus vocat catinarum
in gentem in scemate eius perij factus

cuius latitudo per cubitoꝝ erat per diametrum
metrum a labio usque ad labium. Altitudo
vero erat quatuor cubitoꝝ a labio usque ad fundum. spissitudo vero
erat iij. digitoꝝ. In superiori parte adeo la-
tum erat quod resticula. xxx cubitoꝝ cingebat
illud per circumitum sed paulatim in descensu
angustius fiebat. adeo ut circa fundum resti-
cula. xxx cubitoꝝ ambiret illud. Superiorem
eius labium repansum erat ad modum lilij.
In lateribus autem eius extrinsecus duo ordines
erant sculpturarum historiatarum. id est histori-
as aliquas habentium. Capiebat autem duo
milia batos. id est tria milia metretas. Ba-
tus enim capit metretam et dimidium. Et est batus
mensura trium modioꝝ eiusdem capacitatis
cuius et epbi. Sed et batos est mensura liqui-
dorum. epbi vero ariodorum. Porro basis super
quam stabat habebat. xij. boues. quos et su-
fules. e quibus tres respiciebant ad aquilo-
nem. tres ad occidentem. tres ad meridiem
tres ad orientem. quorum anteriora tamen pro-
minebant sub mari. posteriora vero intus la-
titabant.

De luteribus. Capitu. XIX

Ecce quoque salomon

decem luteris quos et fusi-
les altitudinis quatuor cubitoꝝ. Erat autem
in summitate lateris os recurvatum interius
et adeo angustum. ut vnius cubiti esset eius la-
titudo. Fundus vero
eiusdem erat latitudi-
nis cubiti et dimidij
iuxta quantitatem ba-
lis supra quas sede-
bat. Quadraginta
batos capiebat lu-
ter vnus. In eis ab-
luebatur itellina et pe-
des holocaustoꝝ et
erant omnes eiusdem
facturæ sicut et bases
quibus insidebant

Id est linea diametra
liter a labio ad oppo-
situm labium. pten-
sibus cubitos habebat.

Erat autem basis in inferiori parte in longitudi-
ne et latitudine habens iij. cubitos per qua-
dratum. in altitudine vero trium cubitoꝝ. Et
ascendendo paulatim angustata usque ad cu-
bitum et dimidium iuxta quantitatem fundi ipsius
luteris. Eratque composita ex iij. tabulis quibus
quæra erat superposita quadrata. et ex omni parte
aliquantulum excedens summitates aliarum
habens in medio sui eminentem concavitate
rotundam. in qua sedebat luter. Ipsius opus ba-
sis interrasile erat. et in iuncturis tabularum
per quatuor angulos erant sculpturæ emine-
tes ad modum columnarum. quas quidam dicunt
vocari media intercolumnia quadrata. tamen
quidam legunt ibi media iter columna qua-
drata. vocantes columnam mediam tabulam
inter quatuor tabulas superpositas. Latera
vero basis a media parte super insculptas ha-
bebant coronulas et plectas. et in medio earum
leones et boues

et cherubin. et super
colla leonum et bouum
et subter erant loræ
ex greco pendentes qui-
bus ligati videbantur
In summitate vero
quatuor columnarum
angularium erant bu-
meri expansi in similitudine manus humanæ
et pedis aquilini. super quos tabula ferrea lu-
terem ita erat coaptata. ut naturaliter inser-
ta videretur. Et habebat ille columnæ pro-
prias celaturas. homines. arbores. et quæ-
dam. Porro altera media pars basis quæ erat cir-
ca tertiam habebat per girum rotas eminentes cu-
bitum et dimidium. et quæ in rota fieri solent axes
et radios cætos et mediolos. omnia fusilia.
Et circa eas positæ erant varicæ celature. Et hæc
omnia adeo fabricata erant. ut non celata sed quasi
apposita per circumitum viderentur. et basis quasi
rotis circumstantibus ubi videbatur. Una erat
fusura et mensura et sculptura. per basium et lute-
rum. De sculptura tamen luterum nihil memini me
legisse. Hoc quoque in atriis templi steterunt ad
dexteram et quatuor ad sinistram ad hunc usum.
Ratbinnei per lauabant membra hostiarum

in piscina pbatica. 7 lota tradebant sacer-
dotibus. q̄ ne q̄d iterum eis fordis adbelisset
lutenb? ea immergebāt. vt relincerata suppo-
nerēt altari. Porro lauatozia b̄ in hūc mo-
dū posita erat. vt ingredienti b̄o atriu sacer-
dotale p̄mo occurrerat ad meridiem mare
genu. ad abluendas man? postea p̄grediē-
tibus occurrerat decē lucres ad untingen-
da mēbra hostiaz. r̄rū q̄ p̄grediētib? oc-
currerat altare genu. sicut ad meridiē posi-
tisq̄ hostijs sup altare redibant sacerdotes
offerētes ad mare genu. 7 abluēbant ibi pe-
des 7 man? vt sic loti p̄sumarēt sacrificia. i-
intrarent tēplū cū prunis 7 thimiamate ad
adolēdū illud sup altare i odorē dño.

De vasis altaris. Capitulū. XX

Tensilia vero

altaris gnei fecit byram ex gre lebe-
tes ad suscipiēdos cineres 7 prunas altari
ollas q̄ 7 caldaria ad coquēdas carnes et
hamalas. i. fuscinulas ad extrahendas car-
nes vel disponēdas. 7 arpagiones. i. furcas
ad cōponēdū ignē 7 mēbra hostiaz desup
disponēda. 7 scutras vasa scz eq̄lis amplitu-
dinis i ore 7 fūdo ad calcfaciēdū. Joseph?
addit 7 trullas. forte ad congregādos cine-
res vel eruēdos. vel ad vrtēdū panimētū
Porro vtensilia tēpli aurea erāt vel argen-
tea. Vtensilia vero cādelabroz aurea erāt d̄
q̄b? in exodo legit. Numerū vero vtensiliū
q̄ fecit salomon tpe. p̄cedēte ponit ioseph?
mēsas scz sup quas iacebāt fiale 7 patere. et
mortariola. 7 pateng ad offerēdā simlas. 7
crateres i q̄b? simla cū oleo miscebāt. 7 assa-
rones i quib? libamina mēsurabant. Tbu-
ribula q̄ cū quib? ferebat thimiam. 7 alia
tburibula i q̄b? ferebat ignis a maiori alta-
ri ad min?. Hęc oia obtulit salomō aurea
7 alia similiter argētea. b̄ in duplū. Quoz
numerū b̄m iosephū ponere timui. ne incre-
dibile videretur. p̄sertim cū vitū scriptozū
circa numeros plurimū inueniat.

De dedicatiōe tēpli. Capitu. XXI

Ano igitur

quarto regni sa-
lomonis sc̄do mēse fundata est do-
mus dñi. 7 in anno. xj. mēse ebul. i. octobri
cōsumata ē in oī ope suo. 7 in vniuersis vtē
silibus q̄ in iminenti erāt necessaria. Post
dedicationē enī plura fuerūt fabricata 7 su-
peraddita. Et edificauit eā septē ānis et se-
ptem mēsi. Et cōnucauit salomō in āno
xj. maiores natu isrl. 7 p̄ncipes tribuū et du-
ces familiaz ad dedicationē tēpli. 7 ad offe-
rēdā arcā i illud. Et p̄uenerūt oēs mēse. vij.
id ē. vij. lunatiōe q̄ intrauerat octobrem. Et
erat dies solennis decim? scz dies q̄ fiebat
expiatio. Potest tñ dici tēplū in septembri
dedicatū. q̄ tot? fere solēnis est rege acce-
rātē. 7 post dedicationē fecisse aliq̄ vtensilia.
q̄ vterāt mēse octauo. 7 sic vtrūq̄ verū ē q̄
mēse octauo p̄fecta ē dom? in oī ope 7 vtēsi-
lib? 7 tñ mēse. vij. dedicata ē. Et tulerūt sa-
cerdotes et leuitē de ciuitate dauid arcam
dñi. 7 oia vasa ei? 7 vox iubilatiū vt ait io-
seph? a lōge remotis audiebat. Rex vero 7
vniuersa multitudo gradiebant. alias gra-
tulabant ante arcā. 7 imolabāt hostias ab-
q̄ estimatione 7 numero. 7 aromatū fumus
a lōge positus sentiebat. Et intulerūt sacer-
dotes arcā dñi in locū suū 7 in oraculū sub-
ter alas cherubin. q̄b? q̄si q̄dā ciburneo te-
gebat. Capita q̄dem vctū sup humeros
portantiū a populo retro posito videbātur
donec arcā reposita retracti sūt a visibus ho-
minū in sempiternū. Arca vero tecta erat ne
videret. In arca at̄ nihil aliud erat nisi due
tabule testamēti lapideę. Supplendū ē aut̄
7 vna aurea plena manna. 7 virga aaron.
Hęc enī testat̄ apls fuisse i ea. Factū ē autē
cum exissent sacerdotes d̄ oraculo. 7 dicerēt
Cōfitemini dño qm̄

bon? qm̄ in seculū
mā ei? nebula im-
pleuit domū dñi n̄
metuēda. b̄ tēpata
7 fulgens. 7 obum-
brauit facies sacer-
dotū. ita vt se inuicē videre non possent nec

Quā dauid introduxit
arcā. cātauerūt alius
psalmū. Cōfitemini
dño et inuocatenō-
men eius.

ministrare. Et ait salomō. Dixit dñs vt ba-
bitaret in nebula. Quisq̄ legit dñs b̄ dixit.
se. Sed q̄ in mōre syna apparuit i nebula.
7 p̄cellit israd in nube. 7 ante moysen positū
in cauerna petre trāsiuit i nebula. ideo salo-
mon posuit dictū p ope. Et ē sensus. Dixit
dñs. i. opere mōstrauit. Subiit aut̄ omnes
q̄dā opinio fantastica. dñm localiter descē-
dille in tēplū. quā amonit salomō dicens.
Nonim? dñe q̄ fabricalli tibi domū perpe-
tuā cēlū 7 terrā simul 7 mare. Et flexo vtro-
q̄ genu i terrā corā omni ecclia vtrūq̄ ma-
nū leuauit ad dñm supplicās. p peccat. vel
gras agēs d̄ pmissione dñi i plena. q̄ p mise-
rar̄ dauid domū sibi edificādā p manū filij
ei?. Oravit q̄ vt q̄cunq̄ iudgus vel gēnilis
ascēderet ad hanc domū supplicās. p pecca-
tis vel clamās ad dñm. p aliq̄ tribulatione
exandiret a dño i bis q̄ iuste postularet. Et
surgēs q̄ oratione stans b̄ndixit vniuerso
p̄plo. 7 dedicatū est tēplū cū vtensilibus suis
die illa. Et deinceps i eadē die q̄rtū fiebat
festū scz festū dedicatiōis. In eades enī die
erāt tria alia festa. festū scz p̄pitiatiōis affli-
ctionis 7 expiatiōis. Nec te moueat q̄ dixi-
mus eū flexisse genua sup terrā. cū in parali-
pomenō dicat q̄ fecerit salomō basim genā
iij. cubitis altā quā posuit i medio basilicę
7 stans sup eas b̄ndixit p̄plo. Potuit enim
vtrūq̄ fecisse. Vel si. p eodē accipit̄. intelligē
dū ē eū flexisse genua sup terrā. i. sup locuz
in q̄ stabat imolauit salomon hostias paci-
ficas. xij. milia boum et ouium. c. xx. milia.
Et q̄ altare genu ad suscipiēda holocausta
7 adipēs pacificozū
min? erat. sanctifica
uit rex mediū atriu i
terious. vt sup illud
cremarent̄ q̄ sup al-
tare cremari nō po-
terant. Fecit ergo salomon festiuitatē dedi-
cationis 7 oīs isrl. cuzeo. xij. dieb. Qd̄ sic
intelligendū est. Quinq̄ dieb. cōtinuis ce-
lebrata est dedicatio. In. vij. vero die q̄ fuit
q̄nta decima mēsis occurrit scenophagia q̄
interposita est. vij. diebus. Quā terminata

iterū celebrata est dedicatio p̄ duos dies q̄
intermissi fuerāt. 7 in die octauo. i. post du-
os septenarios dimisit rex populū. Vel de-
dicatio cōtinuis. vij. dieb? facta ē. 7 post. xij.
die inchoata est scenophagia. 7 terminata i
vicesimatertia. 7 i octaua scenophagię post
collectas dimisit p̄plm. Et apparuit dñs se-
cūdo salomoni p̄ somnuz dicens. Exaudiui
orationē tuā. sanctificauit domū hāc. 7 erūt
oculi mei cūctis dieb. sup eā 7 sup te et sup
p̄plm isrl. si custodieritis mādata q̄ p̄posui
vobis. Alio q̄n auferas vos de terra quam
dedi vobis. 7 tēplū b̄ p̄piciā a p̄pectu meo
7 erūt crumne vestre fabule narrantiū.

De domo saltus. Capitu. XXII

Actū est autem

post fabricatā templi cōpit salomō
construere edificū domoz regaliū q̄d. xij.
ānis vix impleuit. Qd̄ enim circa eas adeo
feruens erat studium populi sicut circa tem-
plū. sed nec ad eas opulētia fuerat ei p̄pa-
rata a patre. Fecit aut̄ tres domos. domum
sibi. 7 domū vxori suę filij pharaonis. 7 do-
mū saltus. De domo regis hoc solū dicitur
in regum. Domū suā edificauit salomō. xij.
annis. et ad p̄fectum vsq̄ p̄duxit. et paulo
post porticū etiā solij in qua tribunal fecit.
Et vocauit porticum ipsam domum in qua
erat solū 7 tribunal. Soliū aut̄ est regi. tri-
bunal iudicis. Et erat in eadē domūcula in
qua sedebatur ad iudicādū. i. in qua cur
assessorib? tractabatur d̄ sentētia. De hui?
dom? cōpositione tacet liber regum. forte q̄
eadem erat. q̄ 7 in domo salt? quā plenius
describit. De domo regine dicitur in reguz
q̄ eam tali ope fecit. quali 7 domū regiam.
Porro domus saltus duplex erat. 7 ex du-
plici materia. Pars inferior erat lapidea.
7 dicebat̄ netbota. i. pigmentaria. in q̄ repo-
nebant aromata 7 pigmenta ad vsus tem-
pli et dom? regię vt ex beneficio terre et mu-
ri diu vigerent q̄si recentia. Superior pars
dom? lignea erat de lignis libani facta. vñ
7 dicta ē dom? salt?. vel dom? libani. vel do-
mus salt? libani. Quidā tñ putāt eas ob b̄

sic vocata qz circūquaqz posita erat ex arboribz 7 viridarijs mire recreatiōis iuxta densitate saltu libani. In ea reponebant arma vt bñficio ligni rubiginē nō sentirēt. nec solū arma ad pugnādūz s; 7 ad decorem 7 ad ostentationē regij facti. Fecit enī rex salomō co. scuta aurea. et. de. sicli erāt i vnoquoqz scuto. In paralipomenō addit de totidem lāccis aurcis. Fecit qz ducētas peltas aureas. qz qdā rotūdē crāt. alię instar semicicli facta. His vtebāt custodes regis an ostiuz dom⁹ excubātes. Enā qñ rex egrediebatur pcedebant eū equitantes 7 ferētes bñdi arma iuuenes flauī. 7 vsqz in equoz sessionez diffundentes cesariem. comis suis adijciētes auri tincturā. vt eozū capita sole pculsa radiarent. Hos sequebat rex vect⁹ i curru 7 ad locū quēdā solit⁹ erat exire. q ab hierosolymis abest duobz funiculis. 7 dicebat or tus eden. i. delitiaz. Porro pars illa superior q dicebat dom⁹ salt⁹. habebat longitudinē. c. cubitoz. 7 in latitudine. l. 7 i altitudine. xxx. cui⁹ camera tota vestiebat tabulis cedrinis. Sustētabat vero trib⁹ ordinibus colūnarū. Anusquisqz ordo habebat colūnas. xx. e regione se respicientes. et pari mō a se distantes. 7 ita inter muros 7 tres ordines colūnarum erant. iij. deambulatoria. Porro forib⁹ aut dom⁹ fecit porticū colūnarū. l. cubitoz lōgitudinis. 7 xxx. latitudinis De cōpōsitione inferioris ptis dom⁹ lapidez tacet liber regū. forte qz eiusdē cōpōsitionis erat cuius 7 supior.

De basilica et domo regia. Capitulū. XXIII.

Regiōe stabat

dom⁹ regia grandi interiacente viridario eiusdem lōgitudinis latitudinis et altitudinis et similiter intercolūnata. Aerūtamen simplex erat 7 vnus māsionis murus cui⁹ altitudo quattuor habebat distinctiones. quarū tres diuersis variabant colorib⁹. quarta vero superior celaturis erat ornata. Erāt ibi arbores sculptę diuersi generis. ramis. folijs. 7 pomis obumbrate ita

vt propter miraculum subtilitatis agitari quodāmodo putarētur. In medio totius amplitudinis erat domuncula. habens latitudinē. xxx. cubitoz. 7 in ea erat solium validis colūnis extensū. in quo rex sedēs iudicia poferebat. In posteriori fronte domus laquearia 7 parietes vestiti erant auro. vbi fecit rex thronū de eboze grandē. 7 vestiuit eū auro. cui⁹ ascēsus facilis erat p sex gradus. et de marmoze e porphyrio fact⁹. xij. leunculi stabant sup sex gradus binc et inde. Redinatio throni posterior rotūda erat. sedēs super vitulum respiciētē. 7 duę manus binc 7 inde tenebant eum. et duo leones stabāt iuxta manus singulas. Non fuit tale opus in vniuersis regnis. Fecit 7 circa domū reliqua habitacula 7 sedilia. Vbi post causas explicatas residēbant. strata oia ex marmoze 7 tabulis cedrinis. Fecit qz domū reginę in latere descendētē. marmoze cedro auro 7 argento opulentissime decorataz. Fecit et vtensilia vtriusqz domus pclarā. Necnon 7 vasa quęcūqz sunt epulis oportuna omnia ex auro fecit. Perfecit itaqz salomon. xx. annis templum. et domos regias. cū omni supellectili sua. byraz rege thiri pntente sibi auxiliū in lignis 7 auro.

De opidis datis byram. Capitulū. XXIII.

Hinc dedit sa

lomon byram. xx. opida i terra galilee in forte neptalim maritima. Sed non placuerūt regi thyrō lya thyro non pcul essent positę. 7 appellauit eā terrā cabul. qd lingua pbenicū sonat displicere. 7 tūc primū terra illa vocata est galilea gentiū. non qz ibi gētes habitaret. s; qz sub ditione regl gētilis erat. Refert ioseph⁹ menaudrū pbenicē historiographū scripsisse q salomon 7 byrā mutuo sibi scripserunt enigmata 7 figuraz. qz q nō solueret certā daret alteri pñtionē. Lunqz artaretur byrā in solutiōe cōsulebat thyrū iuuenē abdemū abdemōnis filiū. qui oia defacili explicabat.

De operib⁹ salomonis. Ca. XXV

Pro conuertit

animū salomōis ad muros ciuitatis construedos qz mīto robore ampliāuit. Vias qz regias q ad hierosolymā ducerēt nigro lapide strauit i plurib⁹ vero locis ruinas ciuitatū reparauit. Sz 7 nouas ciuitates. p oportunitate locoz fundauit. qsdam ptra byemis itemperic. qsdā aduersus cauma estiuum. qsdā ptra veris 7 autūni mutabilitatez. In terminis vero terre edificauit vltēs tabernaculoz. imo vltra fines terre. p missionis per plurimas vltēs occupauerat socero suo pharaone rege egypti ei pntente auxiliū. Qui vt ait ioseph⁹ vltim⁹ regū egypti dicit⁹ ē pharao qd iterptatur regnans. Qui cuz amiraret opa salomonis. pncipue cōmēdabat domū salt⁹ 7 sacrificia 7 frequentā leuitarū circa ea. Porro de filijs israel nullū fecit salomō seruū. s; erāt viri bellatores 7 ministri ei⁹. ex qb⁹ erāt sup oia opa salomonis ppositi. cccc. l. Cbanangos aut v monte libani vsqz ad ciuitatē amachi fecit sibi suos tributarios. Lassē qz fecit rex salomō in insula qdā egyptiaca rubi maris q dicitur alyongaber. 7 nauigabāt cuz fuis salomonis viri nautici de tyro. q tunc insula erat 7 deferebāt de opbir aurū multū. 7 circueuntes indiā in siciliā. post elapsū triēniū referebant salomoni aurū. cccc. 7. xx. talēto. rū. 7 argentū. 7 dentes elephantoz. 7 simeas 7 pauos. 7 gemmas 7 ligna thina multa nimis. q erāt similia lignis serbim. 7 odori fera. de qb⁹ fecit rex salomō fulera 7 sedilia dom⁹ dñi 7 dom⁹ regie. 7 cytharas et liras cātōib⁹. nā cynara 7 nabla ex electro cōstituit. Quasi nulli⁹ pñt erat argētū i diebus eius. nā 7 sedilia p forib⁹ domoz plurima in hierlm argētea erāt. Sz 7 ligna cedrina qsi sicomoni ligna abūdabant in ea.

De regina saba. Capitu. XXVI

De horuz incre

dibile opinionēz regina saba excitata venit tēptare euz in enigmatib⁹. Et in

gressa ē hierlm cum comitatu multo 7 diuitijs ineffimabili. Est autē saba qñqz nomē regionis. s; hic est ciuitas regalis egiptie. Quis nois significatiōes apud hebreos distinguunt p apices sraz sin 7 samech. Ero. dor⁹ dicit post minē q menpbym pdidit fuisse reges egypti dictos pharaones. qd sonat regnātes. Quib⁹ successit nichaula regina egypti 7 egiptie quam putat iosephus venisse ad salomones. Quę ingressa ad eū locuta ē vniūsa q habebat i corde suo. Nec fuit hmo q regē lateret. s; docuit eaz in oib⁹ his q pposuerat. Et amirās non habebat vltra spiritū dicēs famā regis minorēz eē veritate. Verūtū tria p ceteri amirabat. domū salt⁹. 7 sup tēpli fabricā. ordinē qz 7 frequentā ministrantiū in templo. Tertiu vero ordinem 7 distinctionē seruientiūz regi in mensa. Nam 7 pincerne simili cultu 7 distincto ab alijs ornabāt. similiter et panū latores et dapiferi. vt in tanta multitudine ministerioz null⁹ dubitaret qz cui⁹ rei ministerio fugeret. Dedit autē regina regi mūnera. c. xx. talenta auri. 7 gemmas pcciosas 7 aromata. quāta 7 qualia nō fuerāt visa in hierlm. Dicit etiā ioseph⁹ eam dedisse regi radicē balsami. vñ

ppagatę sunt in en gaddi vineę balsa. Quā postea deopagaddi vineę balsa. tra abstulit pessima mite. Cui etiā salo regina egypti. mon multa redonauit nihilqz fuit qd postulanti non pberet. Quę regina grat⁹ suscipiēs ad ppria reme. auit. Tradūt qdam eā respisse salomoni qd pñtialiter ei dicere timuit. se vidisset qz quoddā lignū in domo saltus i quo suspēdendus erat quidā. p cuius morte regnum iudeoz periret. 7 certis indicijs illud regi i dicauit. Quod timēs salomon in pfundis. simis terre viscerib⁹ occultauit illud. Porro cuius virtute a qmota sanauit egrotos. qd tñ in libris suis negāt se habere hebrei. Sz quō circa tpa chrisi i probatica piscina superenatauerit incertum est. 7 creditur fuisse hoc lignum crucis dominice.

Historia

De aduersariis salomōis et morte eius. Capitulum. XXVII

Recedente ve-

Pro tpe amant rex salomon mulieres alienigenas legē. et posuit maculam in gloria sua. et scisma in genere suo. fueruntque ei uxores regine quasi septingente. Josephus in di. cit. lxx. et cubing. ecc. q. auerterunt coram eius iā senex eēt. et secut. ē deos alienos ne deliciās suas tristaret. Et edificauit in excelsis circa hierlm tria fana idolor. vñū altartbe de salomōis. q. iuno dī. Sed in chamos idolo morabitur. Tertium moloch idolo amonitā. cuius fanū statuit in mōte oliueti e regiōe tēpli qd plurimū deo displicuit. Unde et postea dicit. ē loc. ille loc. offēnsiōis. Venit q. ad eū p. p. ba missus a deo natbā vel aliis dicit. Hęc dicit dñs. Quia scidisti pactum meū scindā regnū tuū. et dabo illud suo tuo nō tñ totū s. m. b. vñā. p. ter tribū iuda dabo filio tuo. Propter dauid suū mens. p. p. que etiā nō faciā s. i. dieb. tuis. Porro cuius vixisset salomō in sūma pace circa finē vite suscitauit ei dñs aduersariū adad ydumēū d. semie regio q. i. tēp. state illa qñ defecit iob ab i. idam eos p. uer fugit i. egyptū. cui postea rex egypti dedit uxore sorore uxoris sue q. peperit ei filium ienebatb. Cūq. audillet adad dauid et iob mortuos eē. et salomōne ifamatū vel ifatuatū. egressus d. egypto ifestabat isrl. Suscitauitq. ei dñs aliū aduersariū carō pncipē latronū in damasco. Jeroboā q. fili. nabath effratus d. sareda fuit salomōi. leuauit p. regē manū suam s. mō. Salomō edificauit mello muros a radice voraginis extollēs. vt cog. q. ret eos ciuitati dauid. vidēlq. salomō ieroboā bonē indolis et industriū. statuit ei p. fectū opis. et de inde p. stituit eū sup. vectigalia vniūsc. dom. ioseph. Quadā die dñ. egresser. ieroboā de hierlm. iuenit eū i. via achias p. p. ba sylo nites opert. pallio nouo qd scidit i. x. p. tel. et ait ad ieroboā. Tolle t. p. scissuras. Hęc enī dicit dñs. Dabo tibi. p. trib. et eris rex sup. isrl. filio aut salomōis dabo vñā. vt rema-

neat lucerna dauid corā mei hierlm. quas elegi vt eēt nomē meū ibi. Quo audito ieroboā itumescēs suadebat p. plo vt recederet a salomōe. Quāobz salomō voluit eū iterficerē. Tūc ieroboā fugit i. egyptū ad susac regē egypti vsq. ad mortē salomonis. Reliq. vero vertoz salomōis et oia q. fecit. scpta sūt i. libro vertoz. vel i. libro diez salomonis. Hūc libz q. d. d. estimat eē paralipomenō. s. q. nec i. eo scpta sūt reliq. opa salomonis vñ. p. p. rādū ē hūc libz nō supesse. Dormiuit q. salomō cū p. p. b. suis et sepult. ē i. ciuitate dauid cum regnasset i. hierlm sup. omnes isrl. p. ānis. Querit aut q. rōne dicat salomō senex fuisse cū modicū vltra. annos vixisse legat. Roboā enī mortuo p. e. et vñ. āni erat. que salomō cū. x. ānoy. eēt genuisse p. b. t. p. d. n. s. sup. hūc locū dicit ioseph. Mortuus ē salomō valde longe. q. regnauit ānis. lxx. Vixit aut. xlii. ānis. sed diuina scriptura eos tñ annos expmit. quib. regnauit anteq. p. uaricaret.

Nota qd plurimū huius mētio fit i. sacra scptura q. nō sup. sūt. si c. liber belloz dñi. q. i. numeri. s. i. l. i. t. e. r. for. te. l. i. b. e. r. t. e. r. z. q. h. et sepi. agit n. sup. est. Quidā tñ volūt si gnari paralipomenō q. d. v. residuoz q. qd min. in veteris testamēti libris dictū ē ibi suppletur.

Incidencia
In dieb. salomonis fuit rex sex. latino rū siluius alba siluij eneg filius.

De roboam et diuisione regni.
Capitulum. XXVIII.

Est mortem sa-

Plomōis successit ei roboā. et erat mater ei. Naama amanites. Porro ieroboā audita morte salomōis reuēsus ē d. egypto et venit i. siche ad roboā cū oimultitudine isrl. q. vocauerat eū. Cūq. velle. roboā p. stituere regē dixerit ad eū. Imminne paululū d. gūius go qd iposuit nob. p. tu. et huiem. t. Nec ē intelligendū de iugo m. b. t. i. s. vectigaliū i. expensas q. b. p. erat achimaas sub salomō-

Regum tertii

Qui nūdit. Ite et redite ad me in die tertius. Interi p. saluit senes sadoch scy et bananiā et ioadam. et reliqs. pncipes salomōis. Qui dixerūt. Si hodie audierit eos. leniter eis loquēs seruiēt tibi in p. t. n. u. Post h. p. saluit adolecētes nō grate tñ s. morib. Qui dixerūt. Imperiose loquere p. plo et cōminādo et timētes seruiēt tibi. Et redēte p. plo i. tertiu diem dixit ad eos. Digite me. minimus grossior. ebumero p. s. mei. Dat. me. ccc. dit vos flagellis. ego cedā vos scorpioib. q. d. ego sū potētiō. patre et maiora faciā super vos. Est aut scorpio rubus aculeat. vel flagellū virgax nodosū. vel scrutica habēs i. sūmitate glādes plūbeas. et dignat. p. ls ait. Quē nob. ps. i. dauid. vel q. hereditas i. filio isai. q. d. Quēq. trib. portione suam hereditariā h. a. dñ. o. que necessitas ē vt ex vna legat. q. regat alias. Quēq. trib. regat hereditate suā. Et recesserūt. p. tribus ab eo. Ipse vero misit post eos adurā q. erat super tributa. et lapidauerūt eū. Tūc timēs roboam fugit i. hierlm. Decē vero trib. constituerūt ieroboā regē sup. se iudas vero et beniamin secutē sūt roboam. et fuerūt cū eis leuīte p. p. ter templū qd erat i. hierlm. et tunc separata ē monarchia regni b. b. z. in duo regna nec ampli. ad vnitatē redijt. Et dictus ē regnū. p. tribuū regnū isrl. p. multitudine sui. nomē iacob patris sui sibi referuās. Dicitū ē et effraim. q. ieroboam qd effraim primus eis imperauit q. s. t. t. c. p. m. u. impleta eēt b. n. d. i. c. t. i. o. sup. effraim. Altez. vero regnū dicitū ē regnū iuda ob dignitatē tribus regie. De vtroq. regno p. seq. historia q. si modo iterfcalari. Et incisiue nūc de b. loq. nūc d. illo. Qd diligēs lector. defacili. tēphēdet.

De ieroboā et abdo et vitulis.
Capitulum. XXIX.

Pro roboam

Pro roboam collegit exercitū. c. lxx. milia electorū. vt pugnaret cōtra israhel. Et misit ad eū dñs sem eiam. p. p. ham dicentem. Hęc dicit dñs. Non pugnabitis cōtra frēs vestros a me enim factum est verbum hoc. Quod de

scismate regnoz intelligēdū ē. Et qui euerūt a p. plo. Jeroboam aut dixit i. corde suo. Si ascenderit p. ls iste i. hierlm. ter in āno cōuertetur cor ei. ad dñm suū roboā. et iterficient me. Tūc excogitato p. silio fecit. i. vitulos aureos. q. s. ioseph. vitulas vocat. et constituit vtriq. fanū. alterū in dan. et alterū i. betbel. et dixit ad p. plm. Ecce dñ. tui isrl. qui educauit te de terra egypti. q. d. Dis locus habet deū. nō habetis necesse vt ascēdatis ad hostiū ciuitatē. vt ibi queratis deū. Feci vobis vitulos equiuocos deo. vt i. e. i. d. o. retis dñm. et cōstitua. et vobis sacerdotes et ministros. ne filijs leui egeatis. Cūq. imineret scenophagia. cōstituit eis die solē in mēse octauo. q. n. t. a. d. e. c. i. m. a. die mēsis. Forte transtulit festū de mense septimo in octauū. vel lunatio scptēbris descēderat in octobz. Tūc ascēdit cū p. plo in betbel ad diē festum. Dñs aut misit p. p. baz de iuda i. betbel qui i. paralipomenon nominat. abdo. hic a quibusdā credit fuisse gad. q. rege stāte sup. altare ad imolādū exclamauit. Altare altare. s. dicit dñs. P. ascet. fil. domi. dauid. nomine iohas. qui cōburet super te ossa sacerdotum tuorum eruta de tumultis suis. Et ait ad p. plm. Dabo vobis signū q. locutus sit i. me dñs. Ecce altare scindet. et effundet oblatio q. est in eo. Tūc rex extendit manus suam p. c. i. p. i. e. n. s. cum apprehendi. et statim aruit manus eius cum brachio. Altare q. scissum est. et effusa sunt omnia que erant in eo. Et timens rex ait ad prophētā. Ora. p. me vt restituatur manus mea mibi. Quo orante reuersa est manus regis ad eū. Cūq. dixisset ei rex. Veni vt prandeas mecum et dabo tibi munera. Respondit. Non possum. Sic enim p. c. e. p. i. t. i. m. i. b. i. d. o. m. i. n. i. n. i. n. o. comedes panem neq. bibes aquam. neq. reuerteris per viam qua incedis. Egressus itaq. de betbel. reuertebatur i. hierusalem per aliā viam. Erat aut i. betbel propheta qui. dam senex et iacens i. lecto. Cui cū indicasset filij ei. q. viderant et audierāt dixit eis. Sternite mibi asinum. Et ascendens abijt post virum dei. et ait ad eum. Redi mecum vt

comedas Qui mndit. No possu. q. pbibuit me dñs. At ille. p̄pheta sū sic 7 tu. 7 dixit mibi dñs: Reduc eū tecū vt comedat. et ita seduxit eū 7 reduxit. Cūq; sederēt ad mēsam fact⁹ ē s̄mo dñi ad p̄phas q̄ reduxerat eū. 7 ait in spū. Quia nō custodisti mādātū dñi. nō inferet cadaver tuū in sepulcrū patris tuoz. Et nota q̄ p̄ iniustū in stelocutus ē spū sanct⁹ vt ex eodē ore p̄pha p̄gnaz acciperet. vnde 7 culpā acceperat. Cūq; rediret vir dei post prandīū. occidit eū leo i via. asinus at stabat iuxta illū. 7 leo custodiebat cadaver nec asinū rāgēs nec illud. Qd̄ cū acceperat senex ille p̄pha retulit cadaver ei⁹ et poluit illud i sepulcro suo dicens filijs suis. Cū mortu⁹ fuero ponite ossa mea iuxta ossa ei⁹ vt parcat ossib⁹ meis p̄ eo. qñ fiet verbū dñi d̄ crematiōe ossiū sup altare. Jeroboā aut nō ē reus a via sua pessima. Nā senex ille p̄pha p̄suadebat ei nō fuisse verū p̄phetam quē dñs occiderat. 7 dixerat ipsi⁹ p̄ labore sacrificadi obstupuisse. 7 cū requisisset ad naturā p̄p̄iā remeasse. Altare vero p̄ponus impolitoꝝ ruptum fuisse aiebat.

De morte ieroboā. Capitu. XXX

Diebus illis

egrotavit abia fili⁹ ieroboam. 7 ait rex vxori suę: Lōmura habitū ne cognosca. ris vxor mea. 7 vade i sylo ad achia. p̄phas q̄ mibi quondaz locut⁹ ē d̄ regno. ipse indicabit tibi quid euenturū sit puero huic. Et ascendit mulier ad achiaz q̄ videre nō poterat s̄ se neclute. s̄ p̄instru ctus a dño ait. Ingrede vxor ieroboam. quare te aliā simulas. Vade 7 dic ieroboam. Hec dicit dñs. Exaltavi te d̄ medio ppli. tu aut̄ picisti me post tergū tuū fecisti tibi deos alienos 7 p̄statiles. 7 ego p̄cutias te ieroboā mingēre ad parietē 7 clausū. i. in carceratū 7 nouissimū in isrl. id ē. te debito

Achia vidit in spū pplm cōculcātem iugū tuū. 7 p̄dixit sacer dotes p̄culcandos a p̄pho. et salomoni p̄dixit q̄ euerterēt a mulierib⁹. 7 sepult⁹ ē iuxta ilicē sylon.

domo ei⁹ etiaz vilissima q̄ p̄ sui vilitate negligēda putat⁹ 7 dabo cadauera eoz canib⁹ 7 feris. Tu aut̄ reuertere 7 in introitu tuo morietur puer q̄ solus ex domo ieroboā inferet i sepulcro. Et redijt mulier in tbera 7 mortu⁹ ē puer. 7 sepelierūt eū. Reliqua vero ieroboam sc̄pta sūt in libro v̄toꝝ dierū regū isrl. Et mortuus ē ieroboam cū regnasset. xx. et duob⁹ annis. Porro ieroboam regnavit i iuda q̄ cōtinebat tribū iuda 7 beniamin. 7 et vni⁹ anni erat cū regnare cepisset. 7. xvj. annis regnavit in bierlm. Sedet iudas. p̄pls ille peccauit coram dño. 7 fecit sibi aras stultas 7 lucos sup excelsa montiū. S; effeminati fuerūt in terra iuda. i. cultores cibales enirati natura vel actu. sic legit̄ de ierobātia. Offensasq; dñs suscitauit p̄tra iudā. A iero qd̄ ē sacru et susac regem egypti pbanū qd̄ est tēpluz āno. v. regni ieroboā. qñ sacru templum. Qui ingrediēs bierusalem. pactis p̄cedentib⁹ cū ei resistere nō posset sc̄dera nō seruauit. Fecit enī pactū cū eo de quorū dā muroꝝ destructiōe qd̄ trāgressus ē. Diripuit thesauros dom⁹ dñi et domus regie. scuta q̄ aurea diripuit. q̄ fecit rex salomon. p̄ quib⁹ fecit ieroboam rex scuta greca. Habuit aut̄ ieroboam vxores. xvij. cōcubinas vero. xxx. 7 nati sūt ei filij. xvij. filie vero. xl. Reliq; ieroboam sc̄pta sūt in libro v̄toꝝ dierū regū iuda. Opera ei⁹ p̄ma 7 nouissima sc̄psit semeias p̄pheta 7 mortu⁹ ē ieroboam. 7 sepult⁹ in ciuitate dauid. 7 regnavit p̄ eo filius ei⁹ abia.

Incidentia

In dieb⁹ ieroboā latinorū septim⁹ rex fuit silu⁹ achis sine silu⁹ egypti⁹. Refert erodotus susac regē egypti multas gētes sibi subingasse. 7 qd̄ dā sine p̄lio cepille. In subsannationē q̄rū in statuis eaz q̄ triūpbāri p̄strebāt genitalia mulierū. i. sc̄psit significas eas euiratas esse. Refert q̄ et biopes 7 p̄benices ab egyptijs didicisse arcū cisionem.

De abia. Capitulū. XXXI

Gitur i octauo

decimo āno regni ieroboam regnavit abia sup iadā. Trib⁹ annis regnavit in bierlm. nomē matris ei⁹ maacha filia tamar filie absalon. Et ambulauit i oib⁹ peccatis patris sui. Et factū ē p̄liū iter ieroboā 7 abia in loco q̄ vocat̄ mons amorgoz. 7 habuit abias p̄tra spem victoriā inestimabiles. Et mortu⁹ ē abia. 7 sepelierūt eū in ciuitate dauid. 7 regnavit asa filius ei⁹ p̄ eo. In anno x. ieroboā regnavit asa sup iudā. 7. xl. vno anno regnavit i bierusalem. Romē matris ei⁹. i. anie maacha. Et nota q̄ ieroboam et ieroboā dicūt̄ cōregnasse. xvij. annis. 7 postea abia cōregnauit ieroboā trib⁹ ānis. 7 sic impleti sūt. xx. anni regni ieroboā. Non ergo i. x. āno ieroboā cepit regnare asa. vt dictū ē. sed p̄tinis i. x. p̄mo qd̄ p̄ sinodoche dictū est. Dicit enim abia regnasse trib⁹ ānis eo q̄ regnavit duob⁹ ānis. 7 in p̄te qd̄az tercij. 7 i reliqua p̄te eiusdē tercij anni cepit regnare filius ei⁹ asa. i. in vicesimo āno regni ieroboam. Hmōi cōtrarietates sepe occurrunt in sequētib⁹. q̄rū qd̄az determināt̄ per sinodochen. Vel q̄ equaliter conregnauerunt qñq; filij euz patrib⁹ vt post dicemus. Quę vero determinari nō possūt. vitio scrip̄toꝝ alcribuntur.

De asa et regibus israel nadab et baasa et hela. Capitu. XXXII.

Gitur asa fecit

rectū coraz dño sicut dauid pater eius. 7 abstulit effeminatos de terra. et sortes idoloꝝ. 7 maacham matrē suā amouit ne esset p̄nceps in sacris p̄cipi. 7 subuertit specū eius. 7 simulacrum turpe combussit i torrente cedron. excelsa tamē non abstulit. Porro nadab fili⁹ ieroboam regnavit sup isrl. anno sc̄do asa regis iuda. Hic p̄t̄ q̄ ieroboam in p̄ncipio. xx. sc̄di āni

Aiunt hebrei asa cōminuisse idolū i puluerem. 7 clam sparsisse in torrente cedron. qd̄ vt palam fieret ex

regni sui mortuus ē aqua ignis processit. Hic ann⁹ fuit sc̄d⁹ a dño.

duos regni asa. 7 regnavit sup isrl. duob⁹ ānis. id ē. vno āno 7 aliq̄ p̄te alteri⁹ anni. Nā ps āni vocatur ānus p̄ sinodochen. sicut d̄ i euāgelio chrlstus p̄dicasse trib⁹ ānis 7 dimidio. vbi ps dimidi⁹ anni vocat̄ dimidi⁹ ānus. Sepe etiam fit ecōtra. vt tota sūma t̄pis nomine t̄pis sup vocatur p̄ sinodochen. vt ibi. Noe cum. d. esset annoꝝ genuit sem. cum tñ esset noe. d. 7 duoz ānoꝝ. Hec duplex sinodoche plurimū occurrit in sequenti b⁹. Sed h̄ dicta sufficiāt. Nadab vero ambulauit in vijs patris sui q̄b⁹ peccare fecit isrl. Qui cū obsideret iebetbon vitē p̄bilisinoꝝ insidiatus ei baasa interfecit eū. 7 regnavit p̄ eo āno. iij. asa regis iuda. 7 percussit oēm domū ieroboam iuxta verbū achie silonitis. et regnavit in tbera. xiiij. annis. nō tñ cōpletis. Et erat bellū inter asa 7 baasa cūctis dieb⁹ eoz. Porro asa. x. anno regni sui percussit carā regē et biopie plaga grandi. qui irruerat in terra iuda. Et redeūti asa a victoria occurrit a carias. p̄pheta dicens victoriā sibi a deo concessam. q̄ legitima eius seruabat. Tūc scripsit asa in omnē puinciā vt oēs legitima diligenter seruaret. Baasa vero rex israel peccauit corā

Nota q̄ iste baasa nō fuit d̄ genere ieroboam. q̄ in regib⁹ isrl nō semp̄ successit fili us patri s̄ raro. Regnum vero iuda nunq̄ excessit genus suum. q̄ semp̄ filius successit patri.

meū. 7 ideo demetam posteriora tua 7 faciā domū tuā sicut domū ieroboā. Porro his tñ nō quieuit baasa s̄ ascendit in iudaz. 7 edificauit rama. xl. sta d̄ys a bierlm. Cūq; asa rex iuda videret se artatū. tollēs aurū 7 argētū de domo domini et de domo regia misit illud p̄ seruos suos ad benadab regē sirie in

Historia

Damasco dicens: Fecit fuit inter patrē me-
um et patrē tuū. et iter me et te. Peto ut irri-
tū facias fcdus qd habes cum baasa ut rece-
dat a me. Et acq̄scēs tenadab misit exerci-
tū in cinitates isrl. Qd̄ audies baasa iter mi-
sit edificare rama et reuersus ē in tersa. Rex
autē asa misit in oēm iudā dicens: Nemo sit
excusa? Et tulerūt lapides et ligna d̄ rama
et muniat de eis d̄ rex asa gabaa et maspha
Et venit ad eū bien p̄beta. vel vt qdā vo-
lunt anani pater bien. arguēs eū q̄ relicto
dño spem posuerat in regē sūrie. et misit euz
rex in nerū p̄pter qd̄ in tpe senectutis suę
doluīt pedes. Et mortu⁹ ē et sepult⁹ in ciuita-
te dauid. Et regnauit iosaphat fili⁹ eius. p̄
eo. Sub asa fuit octau⁹ rex latinorū siluius
capis. Verūtamē eo adhuc viuēte. descen-
dit fm quosdā bien p̄beta ad baasa regē
isrl arguendū. et occidit eū baasa. Mortu⁹
ē ergo baasa. et sepult⁹ in tersa. Occisus ē autē
vt dicit iosephus a creone cōmilitone suo.
Et regnauit p̄ eo i tersa filius ei⁹ bela anno
xxvj. asa regis iuda. Et regnauit sup israhel
duob⁹ annis. id ē anno et pte anni. Qui euz
recūberet in domo arsa p̄fecti sui. percussit euz
temulentū camri seruus su⁹ dux medię par-
tis equitū. Percussit q̄ oēs domū baasa in
ita verbū bien p̄beta.

De zamri et amri. Capi. xxxiii

Anno vicesimo

et vij. asa regis iuda regnauit cam-
ri in tersa. vij. dieb⁹. Porro exercit⁹ isrl ob-
sidebat ieribō. Qui cū audisset camri oc-
cidisse regē cōstituit sibi regē amri qui erat
p̄nceps militię in castris ano. xvij. asa. Ascē-
dit ḡ amri et oīs isrl cū eo. et obsidebat tber-
sa. Tūc autē camri fugit in domū regis. et
succedit secū ea. Tūc diuisus ē p̄pls israhel.
Media ps sequebat tberni. et media pars
amri. Et durauit hec contentio trib⁹ annis
et plus. tamē amri q̄ iam regnabat. et p̄ua-
luit amri et interfectus est tberni. anno. xxxj.
asa regis iuda. et regnauit amri super israhel
plene. et xij. annis regnauit. A p̄ma electiōe
sua in tberia regnauit. vij. annis. et emit a so-

mer duob⁹ talentis argenti montis partem
in quo erat ciuitas mareon. et reparauit eā
et imposuit ei nomen samarcon. q̄si a somer
et mareon quę gr̄ce dicitur samaria. et in ea
posuit sedem regni quę p̄us fuerat in tersa.
Et fecit amri maluz coram dño. sup om-
nes qui fuerunt an- nes qui fuerunt an-
te eum. et mortu⁹ est vt hic apparet.
Et sepult⁹ in samaria

Et regnauit achab fili⁹ ei⁹ p̄ eo anno. xxx
vij. asa regis iuda. Hic forte p̄ty vitiū scri-
ptorū. Regnauit enī amri pater achab. xij
annis. vt dictū ē. et cepit regnare anno. xxxj.
regni asa. qui regnauit. xl. et vno anno. et ita
asa mortuus est adhuc amri viuēte. Verū
ē autē qd̄ dicit iosephus. q̄ iam regnante io-
saphat filio asa cepit regnare achab. Tamē
determinationē quę hic fieri solet in fine re-
gum ponemus.

De achab et iezabel et helia.

Capitulum. xxxiiii.

Regnauit

achab sup isrl
xx. et duob⁹ annis. Tamen iosep⁹
dicit. xx. annis et duob⁹ mēsis. Nec suf-
fecit achab vt ambularet in vijs ieroboam
sed introduxit idola gentium in israhel. et du-
pitorem iezabel filiam metubal regis si-
doniorum. et edificauit in samaria fanuz et
altare baal. et adorauit eum. In dieb⁹ eius
re edificauit abiel de betbel iericho. Cūq̄
poneret fundamenta eius. mortu⁹ ē abiray
filius eius p̄mogenitus. Cūq̄ portas ma-
niret. mortuus est segub nouissimus filius
eius iuxta imprecationē iosue. Et misit do-
minus heliam tesbitem de habitatorib⁹ ga-
laad et achab. Qui ait ad regē: Uinit dñs
de israhel in cuius cōspectu sto. et si erit anis
bis ros et pluuia. nisi iuxta oris mei verba.
Apesiopelis est. Vel ponitur si pro non. Et
quererat achab animas helię Qui fugit et
p̄cepto dñi. et latuit in torrente carib⁹: qui
est cōtra iordanem. Corui autē deferebant
ei panem et carnes mane et vespere. et bitebat
de torrente. Post dies autēz aliquid sicca⁹ est

Regum tertii

torrentis. Nō enī pluerat sup terram. Et ait
dñs ad heliā: Uade in sarepta sidoniorū. H-
cepi enim ibi mulieri viduę vt pascat te. et
erat sarepta vrb̄s modica iter thyrū et sido-
nem. Et silua iuxta vrb̄s sarepta dicebat
Lūq̄ venisset helias ad portā ciuitatis. ap-
paruit ei mulier vidua colligēs ligna. Lū-
q̄ quesisset ab ea poculū aq̄. ad didit etiam
vt afferret ei buccellas panis. Quę r̄ndit se
nō h̄re nisi pugillū farine in bydria et paulu-
lū olei q̄ cōspargeret eā. et panē ex ea factum
comederet cū filio suo. h̄ post deficiente cibo
tate serēt. Ad quā helias ait: Noli timere
fac mihi p̄mā sub cinerib⁹ panē. tibi et filio
tuo facies postea. Hęc enī dicit dñs: bydria
farinę nō deficiet. nec lechit⁹ olei minuetur.
donec pluat sup terras. Fuitq̄ helias apud
viduā tpe aliq̄. Post h̄ mortu⁹ ē fili⁹ muli-
eris. Quę dixit ad helias: Cur ingressus es
ad me vir dei vt rememorarent iniquitates
meas. magis appareret ex cōtrario eq̄tatis
tuę. et ideo interficeret fili⁹ me⁹. Et posuit he-
lias puerū sup lectū suū in cōnaculo supiori
et expādit se sup eum in viciis. et clama-
uit ad dñm. et reniuit puer. Quē recipiens
mulier ait: Nūc cognoni qm̄ vir dei es tu.
Hęc puer tradit hebrei fuisse ionā p̄bas
De sacerdotibus quos interfecit
helias. Capitulu. xxxv.

Est tertium an

nū ariditatis et famis. dixit dñs ad
helias: Uade ostēde te achab vt tem pluuia
sup terrā. Erat autē fames vrb̄m in sama-
ria. cui etiam meminuit menāder in gestis si-
doniorū. Et habebat achab. pcuratores vo-
mus sup abdiam. q̄ cū interficeret iezabel. p-
p̄betas dñi. abscondit. e. p̄betas in duob⁹ spe-
luncis q̄n quagenos et pauit eos pane et aq̄
p̄pter qd̄ postea spiritu p̄betię donatus ē.
Ad quē dixit achab: Descēdam⁹ ad cōual-
les. et gramus pabula eq̄s et mulis. et diuise-
runt sibi regiones. Occurrit autē helias ab-
dig in via dicens: Uade dic dño tuo: Adest
helias. At ille: Quid peccaui: Qm̄ nūciabo
achab. adest helias spūs dñi asportabit te

in locū quē ignoro. et nō inuenies te achab
interficiet me. Seru⁹ autē tu⁹ timet dñm ab
infantia sua. Et ait helias: Uinit dñs. quia
hodie apparet achab. Et vocat⁹ achab p̄
abdiam occurrit helię et ait: Tu ne es ille q̄
p̄turbas isrl: Qui r̄ndit: Nō ego turbauit
h̄ tu et dom⁹ patris tui: q̄ relinquētes dñm
secuti estis baal. Verūtamē cōgrega ad me
oēs isrl in mōte carmeli. et p̄bas baal. cccc.
q̄nq̄ ginta. et p̄bas lucoz. cccc. q̄ comedūt
de mēla iezabel. Et p̄gregati sūt p̄pls et p̄be-
te in mōte carmeli. Et ait helias ad p̄plm:
vsq̄quo claudicatis in duas ptes. Si dñs
patrū vestrorū de⁹ ē. sequimini illū si autēz
baal sequimini eū. Nō respōdēte autē p̄plo
itulit helias. Ego sum hic solus p̄beta p̄dñi
et p̄beta baal multi. Venit nobis duo to-
ues. illi eligant bouem vnū cuius frusta po-
nent sup ligna. igne nō supposito. et ego faci-
am sicut de altero boue. Ipsi inuocabūt de-
os suos. et ego deū meū. et q̄ exaudierit dan-
to ignē de sublimi ipse sit deus. Et placuit
p̄plo p̄positio helię. Cūq̄ sacerdotes baal
fecissent qd̄ dixerat. inuocabāt baal a mane
vsq̄ ad meridiē. et trāsiliēbant altare qd̄ fe-
cerant. et incidēbat se iuxta ritum suū lance-
olis. ita vt sanguine p̄funderet. Demones
enī plurimum tele-
ctant oblatiōe san-
guinis hūani. et il-
ludēbat eis helias
dicēs: Exaltate cla-
more. forte de⁹ ve-
ster dormit. aut euz
aliq̄ alio loquit aut
in diuersio est. Et
dixit helias ad p̄plm: Accedite. Et p̄sente
p̄plo curauit altare dñi qd̄ destructū fuerat
id ē. destruxit altare eoz et mūdauit locū. vt
ibi faceret altare nouū coram dño. Et tulit
xij. lapides iuxta numerū tribuū isrl. et edifi-
cauit ex eis altare in nomie dñi isrl. Et fecit
aque ductus in circūitu altaris p̄ duo loca.
Et ligna superposuit et mēbra bouis. p̄cepit
q̄ afferri aquā forte de mari vicino. et effu-
dit sup holocaustū et ligna. Et facta ē terna

Amare demōes san-
guine humanū dicit
isidor⁹. l. vij. ca. ideo
quotiens nigroman-
cia fit. cruoz aque mi-
scet. vt colore sangni-
nis facili⁹ puocet.

effusio aque vsq; ad impletionem aquedu-
ctus. ne forte putaret arte magica de visceri-
bus trę suscitasse ignē. Et clamavit helias
ad dñm in aurib; ppli. Dñe de patrā nro p-
exaudi me hodie. vt discat ppls iste q; tu es
dñs d. Et descendēs ignis de sublimi vo-
ravit holocaustū r ligna r lapides puluere
r aquā q̄ erat in aqueductu lamtēs. r ado-
ravit ppls r ait. Dñs ipse ē de. Et mādā-
te helia apprehēderūt oēs pphas baal. r du-
xerūt ad torrētē cyson. r iterfecit eos ibi he-
lias. Et ait ad achab. Ascēde et comede añ
descēsum pluuię. Et comedēte achab. heli-
as ascēdit verticē carmeli r pnus ī terrā ca-
pite iclinato iter genua orabat. r ait ad pu-
erum suū. Vide p mare si ascendat nubes.
Erat enī aer serenissim; Et ait puer. Non ē
q̄c; Et misit eū septica. Septima autē vi-
ce ascēdebat nubecula de mari. excrecēs vsq;
ad hōis q̄ntitatē. Et ait helias ad achab
Descende cito in ieqabel ne te occupet plu-
uia. Et ecce p tenebrati sunt celi. r nubes r
vent; r pluuiā facta ē grandis. Festinauit
aut achab ī ieqabel. r facta ē man; dñi sup
beliā. r curreat añ achab donec intraret vr-
bem Lūq; accepisset ieqabel q̄ fecerat helias
pphetis suis. indignata misit nūcios ad he-
liā dicēs. Hęc faci-
ant mibi dñ; r had-
dant. nisi cras hac
hora posuero aiam
tuā sicut tu posuisti
aiā; vnus ex illis.

me ponit; vt q̄c; etiā malū sibi accidere
p̄cetur. nisi hoc fiat.

De fuga helie et uocatione helisgi
Capitulum XXXVI

Timēs helias

fugit ī bethabē. r dimisit ibi puez
suū ionā vt tradūt. r solus itrauit ī desertū
viā vni; dici. Et sedēs subter vnā iunipe-
rū. orauit vt morerē ibi. dicēs se nō esse me-
litorē. r digniorē vita patrib; vt illis perdi-
tis ipse viuere cōptaret. r p̄ciēs se obdor-

minuit. Tūc angel; dñi tetigit euz dicens:
Surge comede. Et ecce ad caput eius erat
subcinerici; panis a vas aq; r comedit r bi-
bit. r rurū ordozmuit. Et suscitauit eū an-
gel; sc̄do dicens: Surge comede grandis
eni tibi restat via. Ioseph; tñ dicit angelus
nō excitaſse eū. s; aliquē. Et comedit helias
et ambulauit ī fortitudine cibi illi; .x. dieb;
r .x. noctib; vsq; ad mōtē dei oreb. in q; ap-
paruit dñs moysi ī rubo. Et mansit ibi heli-
as ī spelūca. Et ait dñs ad eū. Quid b agis
belia. Qui r̄dit. Zelatus sū adūsus isrl; p
te. Nā altaria tua destruxerūt. pphas tuos
occiderūt. r relict; sū ego solus r q̄rūt aiam
meā. r au fugi. Et ait dñs ad euz. Egredere
r transibit dñs coram te. Tria tamē prius
visibiliter trāsierūt. in quibus non trāsiiit
dñs. Primo ergo trāsiiit ventus fortis.
conterens petras. sed nō inuento dominus
Secūdo trāsiiit cōmotio terrę. sed non in
ea dñs Tertio trāsiiit ignis. sed non ī igne
dominus. Quarto trāsiiit sibilus aure.
nūis. et euz eo dominus. Et operuit helias
vultū suū pallio. r stetit ī ostio speluncę.
Et dñs trāsies dixit ad eum. Quid hic agis
belia. Et respondit ei sicut r supra. Et dixit
domin; ad eum. Reuertere p desertus r va-
de in damascū. r in vltionem mei inunges
aqabel regem sup syriam. r bieu filiū nansi
regem super israel. helisgū autē filiū sapbu
de abela inunges pphetaz pro te. et isti tres
interficiēt idolatras de israel. alios aqabel
alios bieu. alios helisgus. r relinquā mibi
ī isrl;. vij. milia viroz quoz genua non sunt
curuata baal. nec osculati sunt manus eius
Et nota q; helias nō aliter vnxit aqabel. ni-
si q; p̄dixit p belisgum cum regem futurum
Hic uero nec ipse
nec helisg; iunxerūt
s; vn; pphetaz mis-
sus ab helisg;. heli-
sgū uero non vnxit
nisi q; pallium suuz
posuit sup euz. Nō
enī ī lege vngebāt
nisi rex et sacerdos.

Nō p̄gruit oraculo
Rato enī helisg; in
galgalis. imago dvi
talis aureis mugit.
Quo audito in bie-
rusales ait sacerdos.
P̄phetā nat; est ī
isrl; q; sc̄ptilia eozuz

Profec; ergo heli-
as inuenit. p̄; viros
arātes. i. p̄; ingl; boū. quoz vnū erat belisg;
r posuit helias palliū suū super eū. r p̄tinuo
ppbetauit belisgus. vt ait iosephus. Et cur-
rēs post heliā ait. Osculer oro te patrē meū
r matrē meā r sequar te. Et reuersus macta-
uit par boū. et copit illud in lignis aratri. et
dedit escas cōtribulib;. r surgēs secur; ē be-
liam r ministrabat ei.

De prima obsidione samarię.
Capitulum XXXVII.

Duo benadab

ret syrię obsidebat samariā. babēs
secū. p̄; reges. r misit ad achab ī samariā
dicēs. Si vis vt recedā a te. cras hac eade;
hora mittā suos meos. r omne q; placue-
rit eis tollēt de domo tua. r de domib; seruo-
rum tuorum. etiā vxores et liberos. Et inijt
achab p̄siliū cū senioribus. Qui dixerunt.
Nō accēscas illi. Et r̄dit achab nūcijs be-
nadab. Dicite dño meo. Dia q̄ iussisti ī nū-
cio facere possum. hęc autē rem facere nō pos-
sum. s; de vxorib; r liber;. Et indignatus be-
nadab remisit ad eū dicēs. Hęc faciāt mi-
hi dñ;. r addant. si suffecerit puluis sama-
rię pugillis oīs ppli mei qui sequit; me Sa-
maria habebat interi; terrā pene muris q;
lem. r ē sensus. Tāta mecū ē multitudo. vt
si singuli lapidē vnū vel stipitē vel cespites
cōportauerint tm̄ extruent aggerem q; q;
bitur muris samarię r terrę intus posite. et
ita ex equo pugnabūt vobiscū. Et r̄dit rex
isrl;. Dicite ei. Nō gloriē accinct; que; vt
discinet;. Et ē sensus. Adhuc es accinct; ar-
mis. r res est in pendulo. Noli q; gloriari q;
si iam victor sis r discinet; armis depositis.
q; d. nō pōt gloriari sic p̄liator sicut victor
vel fm aliā lram. Nō gloriē que; accinct;
atq; discinet;. q; d. Ante victoriam nō pōt
gloriari accinct; multitudine. nec discinet;
id ē est carēs multitudine. q; sepe pauci vin-
cunt multos. Porro benadab cū regibus
suis hibeat ī vmbra oculis. r ait seruis suis.
Circūcidite ciuitatē. Lūq; expugnarēt eaz

timuit achab nimis. Et ecce vn; p̄beta cō-
fortauit eū michas. vt quidaz tradunt. r
ait. Hęc dicit dñs. Ego tradā oēs hęc mul-
titudine in manu tua hodie. vt scias q; ego
sū dñs. Et ait achab. Per quē. Qui r̄dit.
Per pedissequos p̄ncipū puinciarum. Et
ait achab. Quis erit dux eoz. Qui r̄dit.
Tu. Et inuenit achab filios p̄ncipum. cc. r
p̄; . r egressus ē cū eis. Lūq; nūciatū eēt be-
nadab q; egressi essent de samaria. misit ī oc-
cursū eoz viros dicēs. Sine ad pacem siue
ad p̄liū venerit. apprehēdite eos viuos. Fi-
li; vero p̄ncipuz p̄cusserūt eos. vnusquisq;
virū q; p̄ se veniebat. Et fugit exercit; syrio-
rū. r egressus israel p̄cussit equos r curr; et
syriam plaga magna. Tūc accessit p̄beta
ad achab dicēs. Confortauit te dñs. vide
qd facies ei. Sequēti año ascēdet rex syrię
cōtra te. q; d. Necesse ē tibi vt habeas dñm
ppitiū. Tūc dixerūt serui benadab ad eum.
Dij montiū sūt dij eoz. r pugnauim; cum
eis in mōtib;. r ideo vicerūt nos. Pugne-
mus q̄m cāpestribus vbi dij eoz nihil pos-
sunt. r obtinebimus eos. Tu autē fac verbū
b. Amoue ab exercitu reges. q; inertes sūt.
r pone p̄ncipes p eis. r instaure numerū pa-
gnator; quos ante habuisti.

De victoria achab. Ca. XXXVIII

Gitur post an-

num venit benadab cum exercitu ī
affec. q; ē in cāpestribus. Porro filij israel
castrametati sunt cōtra eos. q; si duo parui
greges caprarū. Syri autē repleuerāt terrā
r dixit vnus vir dei ad achab. Quia dixe-
rūt syri deus mōtiū dñs ē r nō valliū. Tra-
dam eos ī manu tua. Et direxerūt acies ex
adūso. vij. diebus. Septima autē die p̄cussi
sūt de syris cētū milia pedituz. r reliq; fugie-
rūt in affec. r cecidit murus sup eos q; remā-
serāt. Benadab autē fugiēs in ciuitatem la-
tuit in cubiculo. qd erat itra cubiculū. Ser-
ui autē eius timētes ne supueniret achab et
nemini parceret. r sciētes reges isrl; clemen-
tes. accinxerūt lūtos suos saccis. r ponētes
funiculos in capitibus vncrūt in occurſū

achab dicentes: Seru tu benadab dicit
Quat oro te aia mea. q. d. Quacumq mul-
ctam im posueris. suscipia eam p aia mea.
Qui rñdit: Si adhuc uiuat frater me est
id e. facia eū eo sedus. Qui rapietes verbū
ex ore ei. q. si. p omine festinates adduxerū t
benadab ad eū. Et leuauit eū achab secus i
curru suo. 7 dixit ad eū benadab. Ciuitatef
qs tulit pater me a patre tuo. reddam tibi.
Fac tibi plateas i damasco. i. forū rerum ve-
naliū. sicut fecit pater me i samaria. Cūq
federati eēt redierūt ad ppria. Tūc miche-
as dixit ad locū suum in spū: Percute me.
At ille noluit. Cui ait: Quia nō audisti vo-
cem dñi. cū recedes a me pcutiet te leo. Qd
factū ē. Inueniensq alterū virum dixit ad
eum: Percute me i capite. Qui vulnerauit
eū. Tūc ppha mutato vultu asper sione pul-
ueris 7 sanguinis clamauit ad regē in via:
Cū essem in plio adduxit vir vn captiuū
suū ad me dicens: Custodi istū. q si lapsus fu-
erit. erit aia tua. p aia ei. i. eris seruus mibi
p eo. aut talētū argēti mibi appendes. Cū
aut venter ē me huc atq illuc. subito non cō-
paruit. Et ait rex: Iudiciū tuū ē qd ipse de-
creuisti. alterutrū necesse ē facies ei. Tūc lo-
ta facie agnit ē ppheta a rege. 7 ait: Hec di-
cit dñs: Quia dimisisti virū blasphemum di-
gnū morte erit aia tua. p aia eius. i. ipse te i-
terficiet. Et irat rex pphete iussit eū clausus
custodiri. 7 venit in samariā.

De vinea nabothe. Cap. xxxix

De nabothe

iegrahelites habebat vineas iuxta
palaciū regis. Et dixit ad eū rex: Da mibi
vineā tuā vt faciā i eo hortum olētū. dabo
q tibi p ea vineas melioze vel p̄cium. Qui
rñdit: Propitius sit mibi dñe. ne tem here-
ditatē patrū meoz tibi. q. d. Non possum.
Hereditas relicta ē mibi a patribz vt relin-
quā eā posteris. Et tristat rex. piciet se in
lectū. 7 nolebat comedere. 7 cōfortauit euz
iegrahel dicens: Equo animo esto. ego dabo
tibi vineā nabothe. Et scripsit secreto lras et
noie achab. 7 anulo ei signatq. 7 ad iudi-

ces iegrabel misit. vt cōuentū facerēt 7 leu-
na rēt. tanq dei iudiciū facturū. et submitte-
rēt testes aduersū nabothe q dicerēt: Bñdi-
xit nabothe deū 7 regē. i. maledixit fm bebig-
nm ideoma 7 iudicātes reum maiestatis la-
pidarēt. Et factū ē ita. 7 lapidat ē nabothe
ex ciuitate iegrabel. Cūq accepisset achab
de morte nabothe. descendebat in vineā vt
possideret eā. Et occurrit ei belias thelbitas
dicens: Hec dicit dñs: Occidisti. insup 7 pos-
sedisti. Hec dicit dñs: Occidisti. 7 post b hge-
ditabis. In loco b in q lincerunt canes san-
guinē nabothe. lātent q sanguinē tuuz. i. in
eadē regiōe. Nō enī intelligēdū ē in eodez
loco singulariter. Qui rñdit: Num inuenisti
me inimicus tibi. i. qre inimicaris mibi: Et
ait belias: Eo q venūdāt sis diabolo. vifa-
ceres malū coraz dño. Propterea demeret
dñs posteriora tua. 7 dabit domū tuā sicut
domū ieroboā 7 baasa. Sz 7 de iegrabel dicit
dñs: Canes comedent iegrabel in agro iegra-
bel. Achab g timēs valde scidit vestem suā
7 operuit se cilicio. 7 dormiuit i sacco. et am-
bulauit demisso capite. Et ait dñs ad belia
Quia humiliat ē achab coram me. non in-
ducam malū b in dieb ei. sed in dieb filij
sui. Forte dimissus est ei peccatū. ppter ppe-
sentē iusticiā. Transierūt igit tres anni sine
bello inter syriam et israel. ppter sedus qd
inierant. Interim aut iofaphat rex iuda ac-
cepit vxorē filio suo iozā ab thaliā filiam
achab 7 iegrabel. 7 p affinitatem confedera-
ti sūt rex iuda 7 rex israel. Tūc descendit
saphat ad regē israel videndū. 7 eo p̄sente
dixit achab seruis suis. Postra est ramoth
q est in galaad. cur negligim eam tollere d
manu regis syrie. Et ait ad iofaphat: Ve-
niēs ne mecū ad pliadū i ramoth galaad:
Qui respōdit: Sicut ego ita 7 tu. populus
meus p̄ps tu. Sed qram hodie obsero
sermonē dñi. 7 ascitati sunt baal. pphz circi-
ter. cccc Quibz rex ait: Ibo in ramoth gala-
ad ad pugnandū an quiescā. Qui dixit
Ascēde et dñs dabit eaz in manu regis. Et
ait iofaphat: Num est b p̄pheta domini:
Cui achab: Remansit vn micheas filius

hiemla. b odi eū. q nō p̄betat mibi bonū.
Putabat reliqs occisos a iegrabel. Tūc pe-
tēte iofaphat vocat ē micheas. 7 hortabat
eū nūcius. vt bona regi diceret. sicut et aliq.
Qui rñdit: Viuit dñs. q qd cūq dixerit m
dñs b loqr. Porro i pseudo p̄beti erat se-
dechias heres conua ferrea 7 dices ad ach-
ab: Hec dicit dñs: Hīs vtilabis syriā. do-
nec deleas eā. i. b signū do tibi. q: vtilabis
syriā. Tūc q̄sinit achab a michea idipsuz
qd q̄lierat ab alijs. Qui rñdit: Ascēde 7 tra-
det eos dñs i manu reg. nō tñ dixit qs vel
cui reg. Cui achab: Adiuro te vt non loq-
ris mibi qd vtrū ē i noie dñi. Tūc ait miche-
as: Audi isrl dispersū q̄s oues sine pastore
7 ait mibi dñs: Nō habēt isti dñs reuertāt
Et intelligēs achab q̄ p̄diceret ei se mortu-
rū. dixit ad iofaphat: Aides q nō mouerat
mibi bonum. Tūc addidit micheas. Audi
dñm sedētē. 7 angelos assistētes ei tonos a
dext. malos a sinistr. 7 ait: Quis decipiet
achab vt descēdat 7 cadat i ramoth galaad
Hoc enī exigebāt merita ei. Et dixit vn a
sinistris. Ego ero spūs mēdax i ore p̄phaz
ei. Cui dñs: Decipies 7 p̄ualebis. Tūc se-
dechias percussit micheā i maxillā. 7 ait: De-
ne dimisit spūs dñi. 7 locut ē tibi: Cui mi-
cheas. Aisurus es qn abscōderi i cubiculo
tāq dēphelus in mēdacio. Et vidit sedechi-
as regē hesitātē. 7 p̄fortauit eū dicens secreto
Hic si esset. p̄pha aruillet man mea. sic ma-
nus ieroboā. Sz 7 locut ē p̄ belia q̄ p̄dixit
te morturū vbi mortū ē nabothe. Tūc rex
p̄cepit icarcerari micheā vsq ad reditū suū
De iofaphat. Capitulu. xl.

Ascēderūt igit

cum exercitu duo reges in ramoth
galaad. 7 iofaphat erat in stola regali. Cui
achab deferens erat in habitu militari. vel
ne cognosceret a syris. Rex enī syrie p̄cepe-
rat p̄ncipibz belli. vt reliqs nō curātes soli
achab sanguinē q̄rerēt. Et p̄terea impetu
facto pugnabāt p iofaphat. Qui cūz excla-
masset puocās seruos. intellexerūt syri nō eē
achab. 7 cessauerūt ab eo. Un aut dirigēs

sagittā in incertū percussit achab iter pulmonē
7 stomachū. 7 fluebat sanguis in lymū. i. in
teriora curū 7 p̄ h̄cones reuocat ē exercit
a bello. Mortū ē aut achab et delatus ē in
samariā. 7 sepult ibi iuxta domū ebumeaz.
quā edificauerat. Et dū lauarent muliercu-
le currū 7 habenas i piscina samarię. linge-
rūt canes sanguinē ei iuxta verbuz belij. 7
regnavit ochozias fili ei. p eo. Porro iofa-
phat redeūti occurrit bicu fili anani argu-
ens euz. q̄ ipio p̄buisset auxiliū. Iofaphat
ho regnavit i hierlm. Lnginta qnqz āno-
rū erat cū regnare cepisset 7. xxv. ānis regna-
uit. Cepit aut regnare āno. iij. achab regis
isrl. Sz 7 b ouit q̄stio de collatione. qs oēs
post libzū reguz separatim discutiemus. Et
ambulauit iofaphat i vjs asa p̄is sui. An-
no siqdē tertio regni sui p̄cepit p̄ncipibz et
sacerdotibz regni sui. vt pagrātes p singu-
las ciuitates docerēt p̄sm legē moysi. Por-
ro amonite. moabite. arabes. siruētū i iu-
dam circa engaddi. Et orāt iofaphat i tē-
plo. vt legit in parali p̄mēnd. p̄fortauit eū
iaiel fili zacharię p̄pha dicens: O iuda et
hierlm nolite time-
re. tras egrediemini
et dñs erit vobi
scū. Et egress p̄cul-
sit hostes et fugauit.
Cūq diriperet isrl
castra hostiū tribus
diebus. dixit locus
illū. Hualle b̄ndictio-
nis. et habuit vein-
ceps cor rectū cum
dño. Sz 7 reliqs ef-
feminatoz abstulit
de tra: vtrūq excel-
sa nō abstulit. 7 ad-
huc fuiebat edō regi iuda i tributo. Misit
q̄s iofaphat classes in ophir. p̄terea auruz
q̄ p̄fractē sūt i asiongaber. Hāc p̄fractioez
p̄dixerat ei eliezer p̄pha fili dōdan futuraz
q̄ iofaphat fecerat sedus cum ochozia. Et
mortū ē iofaphat. 7 sepult in ciuitate da-
mid. 7 regnavit p eo iozā filius eius.

102. x. b. helie.

2. pal. 20. d.

Nota q̄ iudca q̄nqz 1.
d. tota terra iudcoz
vt ibi. ignoti iudca
vi. 7 nor iudca de-
us. Quqz iudca d. 2.
tm trib iudca b̄nia.
min. fm qd d. q̄ro-
boam regnavit sup
isrl. Quqz sola trib 3.
iudca iudca d. vt ibi.
Judca et hierusalem.
i. pal. 20. d.
nolite time.

Eliezer p̄pha f dōdan.

Historia Regum

Incidentia

Sub iosaphat non latino rex fuit filius carpentis cuius filius tyberis a quo fluvius dicitur est tyberis. quibus albulis dicebatur undecimus filius agrippa.

Sequuntur tituli capitulorum in historia regum quarti

De octoginta rege israel.	cap. i.
De raptu helie.	ca. ii.
De sale helisei.	ca. iii.
De tribus regibus qui obsederunt regem moab.	ca. iiij.
De superabundantia olei.	ca. v.
De suscitacione filij sunamitis.	ca. vi.
De coloquintidis et superabundantia panum.	ca. vii.
De naaman.	ca. viij.
De securi et acrisia syriorum.	ca. ix.
De secunda obsidione samarie.	ca. x.
De fame septem annorum et peregrinatione mulieris sunamitis.	ca. xi.
De morte benadab.	ca. xij.
De iozam rege iuda.	ca. xij.
De hieu rege israel.	ca. xiiij.
De filijs achab et eorum morte et de morte hieu.	ca. xv.
De atbalia et ioas.	ca. xvj.
De gaçophilatio.	ca. xvij.
De obitu helisei.	ca. xvij.
De amasia et ioas rege israel.	ca. xix.
De ieroboam rege israel et amos propheta.	ca. xx.
De oçia.	ca. xxj.
De çacharia et sellu et manaben.	ca. xxij.
De initio captiuitatis decem tribuum.	ca. xxij.
De ionatban.	ca. xxij.
De achaz.	ca. xxv.
De captiuitate decem tribuum.	ca. xxvj.
De eçechia.	ca. xxvij.
De signis trium annorum que prederunt esaias.	ca. xxvij.
De fuga sennacherib.	ca. xxix.
De regressu solis.	ca. xxx.
De morte eçechie.	ca. xxxj.
De manasse et obitu esaię.	ca. xxxij.

De morte manasse.	ca. xxxij.
De amon et iosia.	ca. xxxij.
De hieremia.	ca. xxxv.
De inuentione deuteronomij.	ca. xxxvj.
De morte iosie.	ca. xxxvij.
De ioachim vel ioachaz.	ca. xxxvij.
De nabubodonosor et morte ioachim.	ca. xxxvij.
capitulum xxxix.	
De sedechia.	ca. xl.
De laguncula testea.	ca. xli.
De prima obsidione hierusalem.	ca. xli.
De secunda obsidione hierusalem.	ca. xliij.
De fuga sedechie capta vite.	ca. xliij.
De incendio templi et vrbis et godolia.	ca. xliv.
De morte sedechie.	ca. xlvi.
Sedatio contrarietatum.	ca. xlviij.

De octoginta rege israel. Capitulum primum historie regum quarti.

Uero ocho

phas filius achab regnare cepit in samaria anno xvij iosaphat et duobus annis regnavit et ambulavit in vijs patris et matris sue et pernicatus est moab in israel id est recessit a tributo eius. Ceciditq; ochoçias per cancellum cœnaculi et egrotavit et misit nuncios qui consulerent beelçebub deus accaron de infirmitate sua. Iosephus dicit misit ad deum accaron mulscam et misit dominus helias in occursum nuncios. Qui ait eis: Nunc quid non est deus in israel ut eatis ad deum accaron. Quãobrem non cõsurgat ochoçias sed morietur. Cũq; redissent nuncios ad regem dixerunt se redisse per hominũ prohibitionem quãsiuit ab eis de habitu viri qui apparuerat eis. Qui dixerunt ei: Vir pilosus est et çona pellicea accinctus. Qui ait: Helias est et misit rex quinquagenarium cum suis quinquaginta armatis ut vocarent heliam vel inuictum traherent. Et ait quinquagenarius helie sedenti in vertice montis. Homo dei rex precepit ut descenderet.

Regum quarti

das. Qui respondit: Si homo dei sum descendet ignis de celo et deuoret te et tuos et sic factum est. Misit q; rex alium quinquagenarium cum suis qui similia locutus est et similia passus. Destinavit q; tertium quinquagenarium qui credidit fuisse abdias qui curuans genua coram helia ait: Obsecro ut miserear anime mee et seruo meo. Et ait angelus ad heliam: Descende cum eo ne timeas. Qui descendit ad regem et ait: Quia misisti ad beelçebub quãsi non esset deus in israel moieris. Et mortuus est ochoçias et regnavit iozam frater eius pro eo anno secundo iozam filij iosaphat et tunc equiuoci fuerunt rex iuda et rex israel et affines.

De raptu helie. Capitulum II.

Actum est cum

leuare vellet dominus helias per turbine in celum venerunt helias et heliscus in galgala. Et ait helias ad heliscum: Mane hic quia misit me dominus in bethel. Qui respondit: Viuit dominus et viuit anima tua quia non de reliqua te. Sciebat enim in spiritu cum tollendum esse. Et occurrerunt eis filij prophetarum qui erant in bethel et dixerunt ad heliscum secreto. Posti quia hodie tolletur dominus tuus a te. Qui respondit: Noui. Silete. Et ait helias: Mane hic. Qui noluit. Cũq; venisset in hiericho idipsum dixerunt helisco filij prophetarum qui erant ibi quod et predicti. Et voluit helias ut maneret ibi sed noluit. Cũq; veniret ad iordanem ambo et filij prophetarum a longe specularent inuoluit helias pallium suum et percussit aquas quã diuisę sunt et transierunt per siccam. Cũq; transissent dixit helias ad eos: Prodestula quod vis et faciam tibi antequam tollar a te. Qui respondit: Obsecro ut fiat spiritus tuus duplex in me. Qui respondit: Rem difficile potestas tamen si videris me quando tollar a te erit alioquin non erit. Spiritum duplicem habuit helias id est ad duo ad prophetias et ad miracula. Et ad eadem duo fuit spiritus in helisco et ita non petijt discipulus esse super magistrum. Quidam tamen distinguunt ita fiat spiritus tuus duplex in me id est duplex in

me. Quod ita impletum fuisse tradunt. Nam heliscus viuens suscitauit mortuum sed et mortuus suscitauit mortuum quod non helias. Cũq; pergerent ecce currus igneus et equi ignei diuiserunt utrumq; et ascendit helias et ferebatur per turbine in celum. Legitur q; sabacha pater helie nõdum nati vidit in somnis viros candidatos se salutantes. Quod casus nunciasset in hierusalem. responsum est ei: Puer hic iudicabit israel in gladio et igne. Heliscus autem videbat et clamabat: Pater mi pater mi currus israel et auriga eius id est sustentator populi et rector et deiecit ei helias pallium suum. Tunc ille scidit vestimenta sua vel per dolore vel abiciens vestimenta sua ut deinceps vteretur veste helie. Et rediens ad iordanem percussit aquas pallio helie et non sunt diuisę et ait: Ubi est deus helie etiam nunc? Percussitq; iterum et diuisę sunt et transierunt. Quod videntes filij prophetarum dixerunt: Reuicuit spiritus helie super heliscum. Et occurrentes adorauerunt eum et eo licet renitente miserunt viros ad querendam heliam si forte piccisset eum dominus in aliquo montium vel vallium. Cũq; quassent per tres dies eo nõ inuento redierunt.

De sale helisei. Capitulum III.

Uinc dixerunt

vir hiericho ad heliscum: Terra best optima est sed aqua fontis pessima terram facit sterilem. Qui assumens vas nouum terreum misit in illud sal et egressus ad fontem misit sal in illud. Et egressus ait: Hec dicit dominus: Sanauit aquas has et non erit in eis mors ultra neq; sterilitas. Forte moribola erat bibentibus cum sterilitate. Et sanate sunt aque usq; ad diem hanc. Cũq; ascenderet in bethel illud ebant ei xlij pueri dicentes: Ascende calue. Et maledixit eis in nomine domini id est per nomen domini vel inuocato nomine domini. Egressus sunt duo viri de saltu et deuorauerunt eos. Cũq; transisset per montem carmeli redijt in samariam et habitabat in ea.

Historia

De tribus regibus qui obsederunt regem moab. Capitulū. IIII.

De rege ioram filio

acbab regnavit in samaria anno xvij. iofaphat et xij. annis regnavit tulitque idola gentium que pater suus introduxerat. Verumtamen a cultu vitulorum ieroboam non recessit. Quem cum redargueret micheas occisus est ab eo precipitio: ut dicit epiphanius episcopus salamiensis cypri. Et sepultus est in mozaicbi solus iuxta sepulturam senachim. Alius fuit post micheas similiter mozaicbites sextus xij. prophetarum. Porro rex moab soluebat regi israel tributum agnoscentium milia: et totidem ardetes eius velleribus suis. sed mortuo acbab recessit a tributo. Quamobrem ioram rex israel ascendit contra eum in bellum et habuit secum iofaphat regem iuda. sed et iofaphat duxit secum regem edom. Cumque inissent per desertum idumeum vij. diebus non erat eis aqua. Et ait iofaphat. Estne hic propheta domini: Et respondit quidam: Est hic belisus: qui fundebat aquas super manum belisus. Et steterunt tres reges ante belisum. Qui dixit ad regem israel: Quid mihi et tibi est: id est tu cum sis idolatra: quare venis ad prophetam domini. Verumtamen propter iofaphat respiciam te et ait: Adducite mihi psalterium id est psalterium. Cumque caneret psalteres per armoniam excitatus est spiritus eius: et factus est spiritus domini super eum: et ait: Facite in aluco torrens huius exiccato fossas et foueas: ut abundantiam supervenientis aquae retinere possint. Dabit enim dominus vobis aquam sine vento: et pluviam in abundantia. Insup tradet dominus moab in manus vestras: vites electas percussistis: ligna fructifera succidetis: fontes obturabitis: agros egregios operietis lapidibus. Factum est mane in hora sacrificij irruerunt aquae per alucem torrens. Pluerat enim vehementer tribus diebus: ut ait iosephus in superis partibus idumeum. Porro moabitique stabant in terminis terre sue: ut prohiberent hostes ab ingressu. Qui cum mane vidissent ex adverso aquas turbidas torrens sole percussas: suspicati sunt infectas sanguine

et dixerunt: Surgamus ad praedam mutuo celi sunt hostes. Et dum irruerent precipites percussit eos israel: et fugerunt et depulatus est israel moab: et fecit illa quattuordecim quae praedixerat belisus. Et circumderunt civitatem ubi erat sedes regni quae a fundibularijs ex magna parte percussa est. Et desperans rex moab tulit secum septingentos electos: ut irrumperet per partem exercitus ubi erat rex edom et aufugeret. Sed hostes repulerunt eum in viam: et necessitate compulsus filium qui regnaturus erat pro eorum hostibus supra mare obtulit hostibus locustum: ut deus eius liberaret. Reges autem videntes hoc factum necessitatis et humana compassione recesserunt ab eo. Et rediit iofaphat in iherusalem: et occurrens ei bene propheta filius anani: culpabat eum quod homini idolatrie solacia prebuisset.

De superabundantia olei.

Capitulū. V.

Actum est autem

quod quedam mulier de vxoribus prophetarum vxor scilicet abdie ad belisum clamabat dicens: Vir meus mortuus est: et oppressus erat grege alieno propter alimoniam prophetarum. Et ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et respondit belisus: Quid habes in domo tua: Et illa: Non habeo nisi paruum oleum vngar. Qui ait: Pote mutuo vasa vacua non pauca: et clauso ostio cum filiis tuis mitte inde in omnia vasa. Dumque infunderet mulier: crescebat oleum: et impletis vasis stetit: id est: crescere cessauit. Quod cum accepisset belisus: ait ad eam: Vade vende et redde creditori. Tu autem et filij tui viuite de reliquo.

De suscitatione filij sunamitis

Capitulū. VI.

Actum est ut tran-

siret belisus per sunam civitatem: et erat ibi mulier magna non tam corpore sapientia: quae intelligens virum dei

Regum quarti

esse tenuit eum ut comederet panem. Cumque frequenter diceret ad eam belisus: suavit mulier viro suo: ut faceret ei cenaculum paruum: et poneret in eo lectulum et mensam et sella et candelabrum. Et rediens belisus: reuertitur ibi: et ait ad giesi: Voca sunamitam hanc et loquere ad eam. Quid vis ut faciat dominus meus tibi: Loquetur te regi vel principi militum. Quae respondit: In medio populi mei habito: quasi diceret. Galilaea sum: propter quod: et nullus inquietat me. Cumque diceret belisus: quod velle dixit giesi ad eum: Filium non habet: et vir eius senex est. Tunc ait belisus: ad eam: in tempore isto et in hac eadem hora si vita comes fuerit habebis in utero filium. Debet sic habere. In tempore isto: cum tempus vitae subaudi ad hunc erit tibi habebis rem. Quae respondit: Poli vir dei metum ancille tuae. Quae cepit tamen mulier et peperit iuxta verbum belisus. Cumque creuisset puer egressus est ad patrem ad messores et egrotavit. Cumque clamasset bis caput meum doleo: remisit eum pater ad matrem suam: et mortuus est. Et collocavit eum mater super lectum viri dei: et clausit ostium: et vocans virum suum ait: Currā ad viam dei et reuertar. Qui respondit: Hodie non sunt kalendae nec sabbatum: cur ibi: Istis enim diebus prophetae et doctores solebant frequentari et audiri. Et tollens mulier unum de pueris secus: sedens in asino venit ad virum dei in montem carmeli. Qui cum vidisset eam ait ad giesi: Ecce sunamitis illa. Occurre et dic ei: Recte ne agitur circa te et virum tuum et filium: Quae respondit: Recte. Et nota quod semper belisus hospitem suum vocabat sunamitam. Non enim tantam habuit familiaritatem cum ea: ut proprium nomen eius sciret: et proiecit se mulier et apprehendit pedes belisus. Et ait belisus: giesi: volenti eam amare. Dimitte illam. Ait ei: in amaritudine est: et dominus celauit a me. Et ait mulier: Quod petiui filium a te. quod d. Mibi non petenti dedisti filium in pnicie mea. Quod non dixi tibi: ne illudas me. Illusionem vocat dan filium a domino et tam cito auferri. Et ait ille ad giesi: Tolle baculum meum et vade et ne facias mozaicam vel aliam quem salutando vel respondendo salutanti: et prope baculum meum super faciem pueri. Cum

quae abisset: ait mulier ad belisum: Vivit dominus non dimittam te. Et secus est eam. Et reuersus est giesi in occursum eius dicens: Non surrexit puer. Et ingressus belisus: incubuit super puerum et contrahens se coaptavit membra sua membris eius. Et cum orasset calefacta est caro pueri: et oscitavit puer et aperuit oculos. Quem cum reddidisset matri viuentem: reuersus est in galgala. Hunc locum saepe frequentabat belisus: tum pro religione loci: tum quia ibi natus est: et in ortu eius tale ibi contigit prodigium: ut imago vna ex vitulis aureis mugiret acute. Quo audito in bierusalem sacerdos diuino nutu ait: Propheeta natus est in israel qui sculpitilia corum destruet et fusilia.

De colloquintidis et superabundantia panum. Capitulū. VII.

De rege famis

erat in terra et filij prophetarum conuerant ad belisum. Qui dixit vni de pueris: Loque pulmentum filijs prophetarum. Qui egressus ut colligeret herbas agrestes: inuenit quasi vitem siluestrem et collegit ex ea colloquintidas: nesciens quid esset: et concidit in ollam pulmenti. Haec sunt agrestes cucurbitae amarissimae: maiores his quam in hortis nascuntur. Vel ut quidam dicunt: herba est quasi vitis se diffundens in sepibus: fructu modico purpureo et rotundo cum maturum est. Cumque gustassent recubentes de coctione hac clamauerunt. Mors in olla viri dei est: amaritudo quasi in morte vel mortifera. Et allatam farinam misit in ollam: et dulcorata est esca. Vir autem quidam detulit viro dei panes primitiarum: et panes hordeaceos: et frumentum novum in pera: id est: grana confricata. Non est intelligendum de panibus primitiarum: quae offerebantur in pentecoste: neque de polenta: quae offertur in pascha: sed quae famis erat in terra: festinatiter de tritico adhuc recente fecerat iste panes: quos fecit belisus apponi populo. Quidam dicunt: c. viri: quae minister dixit: quantum est ut apponam c. viris. Sed intelligendum est: ut apponam etiam c. viris: nec dum populo. Alforti duo tamen panes primitiarum apposuit: c. viris

dicens: Hec dicit dominus: Comedet et supererit. Et factum est ita miraculose iuxta verbum domini.

Denaaman. Capitulum. VIII.

Naaman autem

Princeps erat militie regis syrie. vir dives et assiduus sed leprosus. Et latrunculi de syria captiuam duxerant puellam de israel. que erat in obsequio uxoris naama. Que ait ad dominam suam: Quamuis fuisse dominus meus ad prophetas samarie qui curaret eum. Tulit naaman argentum et aurum multum. et mutatoria vestium. decem parua. vel nouas vestes que sic vocantur per mutationem vestium veterum. Tulitque secum frater regis syrie ad regem israel in hebraica verba. Scito quia miserum ad te naaman ut cures eum a lepra. Et audiens rex israel blasphemiam. scidit vestimenta sua. et ait: Numquid ego deus sum ut cures hominem leprosum? Occasionem querit aduersum me. Et misit ad eum beliseus dicens: Cur scidisti vestimenta tua? Veniat ad me. et sciat prophetam esse in israel. Stetit itaque naama et equitatus eius ad hostium belisei. Qui misit ad eum dicens: Lauare septies in iordane et mundaberis. Cumque abiret naaman indignans quod non tetigisset eum inuocans nomen domini. dixerunt ei serui sui: Si rem grandem dixisset tibi propheta facere debueras. quanto magis quod modicum est. Descendit ergo et lauit se in iordane septies. et mundatus est. Et rediens stetit coram beliseo. et ait: Scio quod non sit deus alius in vniuersa terra nisi in israel. Et obtulit ei benedictiones. Cumque renuenti vim faceret. ait beliseus: Viuit dominus. quia non accipiam. Et ait naaman: Obsecro ut tollam onus duorum burdonum de terra hac. Est autem burdo ex equo et asina. Secundum quosdam tulit terram. ut sterneret eam in templis idolorum. ut stans super eam adoraret deum terre israel. ne offenderet dominum suum si pariter non adoraret. Sed verius videtur quod fecerit altare domino ex ea ad imolandum. Unde et subdit: Non faciet seruitus vestra holocaustum ac victimam domino alienis nisi domino. Unus est quod mutare non possum cum innitit rex super manum meam. et adorat in

templo remon oportet me simul adorare. Ora dominum ut non imputet mihi hoc. Et abiit naama delecto terre quia id est. cum degisset terram ad portandum. Hebræus sic habet. Abiit ab eo aliquanto terre spatium. Eadem ambiguitas in genesi legitur. Eratque vernum tempus. Et ingrediebatur effrata. Hebræus habet. Adhuc spatium terre erat. et ingrediebatur effrata. Et sic latinus interpretatus posuit electus tempus vel vernum per spatium. Lucurrit autem gieg post naaman ut aliquid acciperet ab eo et ait Dominus meus misit me ad te dicens: Venerunt ad me duo adolescentes ex filiis prophetarum. dantes talentum argenti et vestes duplices. At ille dedit eis duo talenta et vestes. et tradidit ei pueros qui deferret ea. et abscondit ea in domo. Cumque vesper staret coram beliseo ait: Unde venis gieg? Qui respondit: Non inuit seruus tuus quoquam. At ille: Nonne cor meum tecum erat. cum reuersus fuerat homo in occursum tuum? Accepisti argentum ut emas possessiones. Sed lepra naaman adberet tibi et semini tuo in sempiternum. Et egressus est ab eo leprosus. Non legitur ad litteram gieg filium habuisse leprosum nec posterum. Certum est autem de giegitis quod lepra simonie respersi sunt.

De securi et acrisia syroorum.

Capitulum. IX.

Actum est autem

cum esset beliseus cum filiis prophetarum in circuitu ligna ad iordanem cecidit ferrum securi vnius in aquam. Cumque eintaret ille. misit beliseus lignum in aquam ubi ceciderat ferrum. et natauit ferrum et tulit illud. Porro rex syrie pugnabat contra israel. et sepe ponebat duos suos in insidiis. que cauebat rex israel beliseo sibi manifestate abscondita syrorum. Et perturbatus rex syrie ait suis suis: Quis vestrum predictorum est mei apud regem israel? Et ait vnus: Neque sed beliseus indicat regi israel quecumque loquens in cordani. Qui ait: Mittam et capiam eum. Cumque accepisset eum esse in darbaim. misit illuc robur exercitus. Qui venientes illuc in nocte circumdederunt ciuitatem. Mane puer belisei vidit exercitum. terrumque clamauit: Hec

domine quid faciemus? Qui respondit: Nolite timere. plures sunt nobiscum. Et orate beliseo aperuit dominus oculos pueri. et vidit motum plenum curibus igneis. et agminibus angelorum. Cumque intraret hostes ad eum. orate beliseo percussit eos dominus cecitate non omni quod dicitur. sed acrisiane eum agnoscerent. Et dixit ad eos beliseus? Non est via. nec est ista ciuitas. in manu tenemus. belisei. Sequimini me et ostendam vobis virum quem queritis. et duxit eos in samariam. Et orate beliseo aperuit dominus oculos eorum. et viderunt se esse in medio samarie. et hostes circumstantes. Et dixit rex israel ad beliseum. Percutiam eos pater mi. Qui respondit: Nequaquam dominus enim adduxit eos. sed prebe eis hospitalitatem affluenter. Duo facti redierunt syri ad propria. nec ultra in diebus belisei venerunt latrones syrie in israel.

De secunda obsidione samarie.

Capitulum. X.

Actum est post

hec benadab rex obsidebat samariam. et facta est fames in samaria. ita ut venderet caput asini. lxxx. argenteis numismatis et quarta pars cabi stercois colubarum. v. argenteis. Hac ut ait iosephus conturbabat cibos per sale. Tradunt quidam nomine stercois dici vesiculam columbe in qua reperiebantur grana de foris allata. Cumque transiret rex israel per muros. et consideraret custodias muri. clamauit mulier ad eum: Salua me domine rex. Qui suspicatus quod quereret aliquid ab eo. commotus respondit: Non saluat te dominus. An te saluare possit. De area autem de torculari. Que respondit: Nequaquam domine. sed ego et mulier ista contuleram de filiis nostris comedendis. et comedimus filium meum. sed autem abscondit filium suum. Et contristatus est rex. et venemeter. et scidit vestimenta sua. et apparuit cilicium quo vestitus erat ad carnem. Et ait: Hec faciat mihi deus. et hec addat. si steterit caput belisei super ipsius domum. Hoc enim malum imputabat beliseo. quod conciuces non libera

bat cum posset. Cumque misisset spiculatorum per nitentia ductus sequebat eum ut prohiberet. Heliseus autem sedebat in domo sua et fenestras cum eo. quos iosephus discipulos ait dicit. Et ait beliseus? Nescit quia filius homicidæ. qui occidit naboth misit ut percideret caput meum. Porro bibete intrare nuncium donec veniat rex. qui prohibebit ei quod iusserat. Cumque superuenisset rex ait beliseus: Cras hac hora erit in porta samarie modius simile. per statere vno. et duo modij hordei similiter. Et irrifit eum vnus eorum super quorum manus rex incumbebatur dicens. Sed esse impossibile. Cui beliseus. Videbis et non comedes. Porro quattuor leprosi erant ad introitum porte fame deficiente. Qui vesper venerunt ad castra syrie et neminem ibi reppererunt. Terrauerat enim dominus syros. et sonitus exercitus magni mittens super eos. fugeruntque animas suas tamen saluare cupientes. et intrantes leprosi comederunt. et tollentes de preda iuxta cor suum nunciauerunt portaribus vrbis syros abiisse. Suspensus autem rex israel syros simulasse fugam et latere. misit duos in equis qui explorarent omnia usque ad iordanem. Qui cum reuersi nunciassent syros fugisse egressus populus diripuit castra. et vendebat simila et hordeum iuxta verbum belisei. Dux autem qui irrifera eum a rege constitutus ad portam oppressus est a turba. et mortuus est.

De fame septem annorum et peregrinatione mulieris sunamitis. Ca. XI

Est hec autem he

liseus locutus est ad mulierem. cuius filium suscitauerat. Et de cum domo tua peregrinari vbi cumque poteris. Vocabit enim tuum minus famem super terram. vii. annos. id est angelum propositum fami. qui dicitur famem veniet. vel est locutio. De hac fame ambigua est verum si cesserit predicta obsidione vel secuta sit. Igitur mulier intravit terram philistinum. et conturbules occupauerunt bona eius. Que finita fame regressa est et intravit ut interpellaret regem per domo sua et agris. Et tunc rex loquebatur cum gieg. querens ab eo magnalia belisei. Qui videns mulierem ait: Dne est mulier. et

bic est filius eius quem suscitavit heliseus. Quae cum narrasset regi seriem facti. restituit ei rex quicquid amiserat a die quae reliquerat terras. **Demorte benadab. Capitu. XII**

De benadab

rex syriae audiens quod deus amouerat eum ab obsidione et non homo contristatus egrotabat. Heliseus autem veniebat damascum et misit rex in occursum eius ahab cum muneribus. ut consuleret de infirmitate sua. Cui quarenti respondit heliseus. Dic ei sanaberis. Nec dixit sanaberis quia mortuus est rex. Sed ut diceret ei sanaberis postea traxit ahab in partem dicens. Dissedit mihi dominus quia morietur tu eris syrie. Tunc impletum est quod dixerat dominus heliseo. Aliter enim non inuenit helias ahabem nisi quia per heliseum praedixit eum futurum regem. Et fleuit heliseus videns in spiritu mala quae facturus erat ahab filius israel. Quae etiam indicauit illi. Et reuersus ahab ad regem dixit. sanaberis. Altera die tulit stragulum et infudit aquam et expandit super faciem eius. Stragulum proprie est stratonium quod lecto vel sedili super sternitur. Et dicitur quod ahab panis profusus aqua imposuit super eum ad refrigerandum. Hebraeus habet. Expandit super faciem suam stragulum. ut non ahab sed ipse benadab fecisse intelligat. et tamen mortuus est rex et regnavit ahab pro eo. Quidam tamen exponunt de obsequio mortui dicentes quod ahab mortuum lauit aqua et expandit stragulum super faciem mortui. Iosephus plane dicit quod ahab altera die infuso laqueo stragulauit illum. Ad hunc sensum quod praedicta scriptura referunt dicentes quod ahab veste madefacta posuit super faciem eius simulacrum refrigerationis. Sed statim effudit aquam super os eius donec suffocaret eum.

De ioram rege iuda. Capitu. XIII

De anno qui

to ioram filius ahab regis israel in quo coregnauerat ei iosaphat rex iuda regnavit ioram filius iosaphat in hierosolymis. Qui ad consilium uxoris fecit malum coram domino secutus est deos alienos. Tamen dominus non disperdit iudam propter dauid seruum suum. Tunc re-

cessit edom ne esset sub iuda. Quae et regem suum tributarium occiderunt idumei. nouum creates qui non teneret tributa reddere. Quisq; ioram senex fratres suos occidisset. conpelleret quod hierosolymitas etiam idolatrare. tulit ad eum helias quidam propheta epistolam correctionis cum comminatione penae. Impleta est autem comminatione in hunc modum. Arabes irruentes in iudam vastauerunt prouinciam et domos regias. et uxorem regis abduxerunt. filiosque occiderunt. Inter octoq; et ipse tandem croniaz incidit egritudine in temia corruptione viscera effundens. ut quotidie quasi se penitentem videret et mortuus est et sepultus est in ciuitate dauid. Quod tamen ut ait iosephus in sepulcro patrum suorum. Sed prout tumulum sine regalibus exequiis traderunt ei. Et regnavit octoq; annos. vel aharas filius eius pro eo. Hunc regem et reliquos versus ad octoq; annos permittit mattheus. Regnavit autem anno. et ioram filius ahab. Triginti duorum annorum erat octoq; annos cum regnare cepisset. et vno anno regnavit in hierosolymis. et ambulauit iuxta ahab aunculo suo ad praesumendum contra ahab regem syriae in ramoth galaad. et vulneratus est ioram. et relicto exercitu in obsidione sub hieu principe descendit in iesrahel ut curaretur. et descendit cum eo aharas.

De hieu rege israel. Capitu. XIII.

Eliseus autem mi-

si vnus de filiis prophetarum cum lenticula olei ad exercitum in ramoth galaad. ut ibi hieu euocatus in partem vngeret in regem super israel. Qui cum inuenisset hieu sedentem cum principibus ait. Verbum mihi ad te est o princeps. Forte non cognoscens hieu. Sed quasi praesagium in mente sua posuerat. ipsius esse hieu. qui primus respondisset. Cuius in duxisset eum in cubiculum. fudit oleum super caput eius et ait. Hec dicit dominus. Anxi te in regem super israel. et percuties omnes domum ahab in vitione sanguinis seruoque meorum de manu iesrahel. Quo facto citissime auferat propheta. Cuius regressus esset hieu ad

seruos domini sui dixerunt. Quid venit in sanus iste ad te. Quasi in sanos enim reputabatur filios prophetarum. vel quod fugerat. Quasi in sanum. Et ait hieu. Recte iudicatis. Quae verba vel sana locutus est dicitur. Hec dicit dominus. Anxi te in regem super israel. Festinauerunt itaque tollere vestes suas et substernere eum similitudinem tribunalis. et canentes tuba dixerunt. Regnabit hieu. Coniurauit ergo hieu pro ioram et ait. Nullus nuncius hoc in iesrahel. Sed oes ascendant simul. Cuius ascenderent. specularior in iesrahel ait. Video globum venientem. Et suspicatus ioram vel captum esse vires vel pacem factam. misit nunciu in occursum eorum. Qui ait. Hec dicit rex. Pacata sunt omnia. Et ait hieu. Quid tibi et paci. quod dicitur. Quid ad te. Sequere me. Vel forte huic hieu quasi ipsi regi respondit. quod dicitur. Quid queris de pace quod terra et pacem turbas. Et ad hunc nunciu eius. Misit ioram secundum nunciu. quod similiter non est reuersus ad eum. Et ascendens ioram rex israel. et rex iuda cum eo. egressi sunt in occursum hieu versus in agrum naboth iesrahel. Et ait ioram. Est ne pax hieu. Qui respondit. Pax. Quae pax potest esse inter nos. cum ingerit offedam. deum per idolatriam matris tuae. Et fugies ioram ait ad nepotem suum. Insidie sunt hic octoq; annis. Tunc percussit hieu ioram inter scapulas. et egressus est sagitta per cor eius. et corruit mortuus. Et ait hieu ad duce tertius per militum. Proiice eum in agrum naboth. Memeto quonia ego et tu scquebamur ahab patrem huius. quoniam comminatus est ei dominus per helias. quod redderet ei in agro naboth per sanguine naboth et per sanguine filiorum eius. Tamen supra de filiis naboth nulla facta est mentio sed quod ibi tacitum est. hic supplet. Forte canes lixerunt sanguinem ioram iuxta verbum helie. Lixerunt enim sanguinem ahab cum lixerunt sanguinem filii eius. Octoq; annos non fugietes in securus est hieu. et vulnerauit eum in ascensu gabber. Qui vulneratus fugit in maqedoniam. mortuus est ibi. et tulerunt eum in hierosolymis. et sepultus est in ciuitate dauid. Porro hie intrauit hieu in iesrahel. Porro iesrahel erat in arce turris et depinxit oculos suos sub iob. et ornauit

caput suum ut pulchrior venientibus appareret et per fenestram ait ad hieu. Numquid pax esse potest camri. quod interfecit dominum suum. quod dicitur. Tu occidisti dominum tuum sicut camri. et eadem pena puniendus es. Tunc dixit hieu duobus eunuchis quod circumstabant eum. Precipite eum. et precipitate uerunt eum de turri. et conculcauerunt eum vngulibus equorum. Cuius hieu sederet ad mesam. ait seruis suis. Ite et sepelite maledictam illam. quia filia regis est. Cuius remissent ad eum non intenerunt nisi calnariam. id est super eam cellulam cerebri. et pedes et sumitates manuum. Quo audito ait hieu. Sermo domini est quem locutus est per heliam.

De lxx. filiis ahab et eorum morte et demorte hieu. Capitu. XV.

Rauit autem ach-

ab. lxx. filii samaria. Et scripsit hieu ad nuncios eorum. et ad optimates ciuitatis dicens. Eligite quem vultis de filiis ahab. et constituite regem super vos. et puguate pro domo domini vestri. Qui perterriti rescripserunt ei. Serui tui sumus. fac quod tibi placet. Et scripsit eis secundo. Si mei estis. tollite capita filiorum domini vestri. et venite ad me cras in iesrahel. et sic factum est. Et attulerunt capita in cophinis ad hieu. Qui mandauit ne introducerentur ad eum. sed iuxta introitus porte poneretur ad duos acervos versus mane. Cuius mane intueret capita. dixit hieu ad populum. Iusti estis. quod dicitur. Comparatione istorum quod lxx. occiderunt iusti estis. quod non nisi ioram et iesrahel mecum occidistis. Vel potius samaritas quod eos occiderant commedant. quod dicitur. Iuste fecistis implendo verbum domini. quod videtur velle littera sequens. Addidit enim. Si ergo interfeci dominum meum. quod percussit eum et istos. Dominus fecit quod locutus est in manu helie. Tunc percussit hieu omnes reliquos de domo ahab in iesrahel. et optimates eius et notos et sacerdotes. et ibat in samariam. In via vero obuiauit. xl. duobus fratribus octoq; regis iuda. quod descendebant ad salutandos ioram et octoq; ne scientes quod occisi essent et occidit eos hieu. Tunc egressus est in occursum hieu iona-

dab fili? recbab. 7 benedixit ei pro visione dñi quam fecerat. Quem impositus curru suo duxit bieu in samariam. et percussit omnes qui reliquerat de achab vsq; ad vnuz congregauit ergo bieu populi samarie. 7 ait in dolo: Ampliare volo cultum baal. vocate omnes pphetas ei? 7 sacerdotes. Qui cumq; defuerit non viuet. Sacrificiu enim grande est mihi baal. 7 venerunt omnes serui baal. Et ait bieu his q; erat sup vestes. Date vestes oibo seruis baal. Et dederunt. Cu q; pscrutatus esset bieu diligenter. ne quis deesset vel ali? interisset. dixit militib; suis. Ingredimr 7 percute eos. null? euadat. Et percusserunt eos. statuãq; baal cõmunerunt. 7 destruxerunt templũ ei? 7 fecerunt p eo latrinas. id est. subterraneos cuniculos ad mundandas vias vrbis. Et deleuit bieu baal de israel. Verũtamen a vñs bycroboã non recessit. et ait ei dñs: Quia fecisti quẽ i corde meo erant contra domuz achab. filij tui vsq; ad quartam generationẽ sedebant sup thronũ israel. Et mortu? est bieu 7 sepultus in samaria cum regnasset viginti octo añis 7 regnavit p eo filius eius ioas vel ioabaq; vel ioabaq;.

Deathalia et ioas. Cap. XVI.

Uro athalia

videns filium suum mortuum et volens regnare. interfecit omne semen regium in hierusalem. Erat autẽ ioaba soror ocho q; ex patre. 7 vxor ioiade summi sacerdotis. quẽ furata est ioas filiu octo. q; lactentem ne interfeceret. 7 abscondit eũ septem annis in domo domini. id est. in domuculis ebdomadarioũ. Anno autẽ septimo ioiada collegit centuriones 7 principes leuitarum 7 milites. 7 ostendit eis secreto filium regis. 7 coniuauerunt omnes pro puero contra athalia. 7 q; pueruz in sabato constituerunt reges. Et fecerunt i huc modum. Viginti quattuor erant summi sacerdotes. quorum vn? in ebdomada vicis sue habita bat secũ i ministeriũ. xxiij. mino

res sacerdotes. et totidem cãtores. 7 totides ianitores. Diluculo xpo sabbati pontifex q; ministrauerat. cũ turma sua egrediebatur ad ppria. pontifex xpo q; ministratur? erat ingrediebatur cũ turma sua. Tũc autẽ ioiada p ampliando exercitu retinuit egressuros. 7 recepit ingressuros. faciens ex eis duas turmas. Adiunxit q; tertiã turmã de centurionibus 7 leuitis quos conuocauerat. 7 intrans domũ saltus 7 domũ armorũ quam quõdã fecerat dauid. dedit singulis arma et pcepit egressuris. vt circumstarent regem in atrio interiori 7 custodirent. Ingressuris xpo dixit vt ascenderet ad domũ regis ne serui regis egredientes ex ea vnctionẽ regis impediret. Sed hanc turmã diuisit in tres partes. picipiens. vt vna obseruaret excubias regis id est. porticus domus regis. Alia pars obseruaret portam seyr. p quam ascendebatur de ciuitate i domũ regiam. Tertia pars obseruaret domũ messã. quẽ dicitur porta scutariorũ. i. custodiã regis. p quas de domo regia ascendebatur i templũ. Tertiã xpo partes quam adlegerat de centurionibus et leuitis posuit ad custodiã atrioꝝ templi ex omni parte. Tunc ipse cum reliquis sacerdotibus et leuitis 7 seniorib; produxit filium regis 7 vnxit eum i regem. 7 impulsit sup eum diademã. 7 testimoniu. i. legem dei dedit ei tenẽdam in manibus. vt cas ipso habitu regni disciplina legis dei seruanda cõmitteretur. Athalia vxo accurrens. scidit vestimenta sua clamans. Coniuratio coniuratio. Et eduxerunt eaz centuriones extra septa templi per portam equorum. 7 intersecta est ibi. Dederuntq; regem p portam scutariorũ in palatiũ. 7 sedit sup thronum regium. Et lãtatus est 7 populus terrẽ quia abstulerat dominus opprobrium. ne regnaret mulier super eos. 7 destruxerunt tẽpluz baal. arasq; et imagines q; fecerat iozã et athalia. Dathan q; sacerdotem baal occiderunt coram altari. Septem annozũ erat ioas cũ regnare cepisset. anno septimo bieu regis israel et quadraginta annis regnavit in hierusalem. 7 fecit rectã coram dño cunctis diebus

Regum quarti

ioiade sacerdotis.

Degazophylatio. Cap. XVII.

Kant aut in do

mo dñi ruina nō solũ p vetustate 7 negligentia. s; etiã quos fecerat athalia. 7 de sanctificatis parauerat domũ baal. Dicepit itaq; ioas sacerdotib; vt instaurarent sartatecta domus recipiẽtes oblationes pterentiu. 7 q; offerebant p pctio aĩ. i. quẽ dabat ituri ad pũ numerati. Oblatio enĩ p delicto 7 p peccato sacerdotũ erat. q; cum suscepisset sacerdotes vsq; ad xxvij. annũ regis ioas. non tamẽ instaurauerunt sartatecta templi. Et irat? rex pbiuit sacerdotes vltra accipere pecuniã. Josephus tñ dicit q; p oẽm regionẽ sumerãt sacerdotes p capite dimidiũ sicti. Quod vidẽs ioiada ppo nō placere cessauit. 7 ob hoc nō fuerunt instaurate ruine. Tũc ioiada fecit gazophylatiũ munitũ apto desup foramiẽ. 7 posuit illud ad dexterã ingrediẽtiũ domũ nō lãge ab altari. Cũq; appareret plurima pecunia i gazophylatio scriba regis 7 pontifex effundebat cas 7 dabat bis q; p̄erat cemẽtarijs dom? dñi. Et nō fiebat cũ eis ratio. s; i fide tractabant. Nec fiebat ex pecunia illa vas aliquod i domo dñi nisi de eo qd erat residuum sartatectis. vt legit? i paralipomenon. Et mortuus est ioiada sacerdos q; solus legit? post moysem. c. xxx. annis vixisse. 7 sepulc? e i ciuitate dauid. eo q; generi dauid reppauit i perũ. Eo mortuo ioas a legitimis dei declinauit. cuius exemplo etiã optimates vitiatũ sunt. Quẽ cũ argueret zacharias fili? ioiade. fecit eũ lapidib; obrui inter templam et altare. Extũc vt dicit epiphanius nō accepit plus in tẽplo. re spõsa manifeste licet plus. nec ex dabir nec ex eptod. Rex autẽ nō multo post pgnas exoluit. Aqabel enim

rex siriẽ cũ expugnasset getb. ascendit i hierusalem. Joas xpo misit ei thesauros domus dñi et dom? regis nō de absconditis tumultoz. 7 recessit ab eo. Cũq; incurrisset ioas languorẽ pessimum eo q; diuinos honores sibi volebat impendi. vt dicit? hebrei. duo serui ei? percusserunt eũ 7 mortu? e 7 sepulc? i ciuitate dauid. nō tñ i monumentis regaliõ. 7 regnavit p eo filius eius amasias.

ex dabir. i. ex ronal? ppendebat. vtrũ de usz baderet ppitiũ vt offensũ. Mel dabir i terprãt pmo. 7 e sã? Neq; p sermonẽ neq; p signa loquebat illis. Dẽs filij zachariẽ eũ eo lapidati sũt pter vnũ postumũ. q; postea dicit? e zacharias.

Incidentia.

Sub ioas duodecim? rex latinoꝝ filius? aremul? q; p̄sidiũ albanoz inter mōtes vbi nũc roma e posuit. Hui? filius fuit iulij? pro annus iulij. pculi. q; cum romulo romã cõmigrans fundauit iuliam gentem.

De obitu helijei.

Capitulum. XVIII.

Ano vicesimo

tertio ioas regis inde regnavit ioabaq; filius bieu sup israel. xvij. añis. 7 ambulauit in vñs ieroboã. Et iratus dñs ptra israel dedit eos in manus aqabel 7 i manus benadab filij eius. 7 nō sũt derelicti ioabaq; de ppo. nisi. i. equites. 7 decem currus. 7 decem milia peditũ. Et clamauit ioabaq; ad dñm. 7 misertus dñs dedit ei pacem in diebus eius. Et mortu? e 7 sepultus i samaria. Et regnavit ioas filius eius. p eo. anno tricesimo septimo. ioas regis iuda. et xvij. añis regnavit super israel. Et ambulauit in vñs ieroboã nō tamẽ a deo quãtum patres ei?. Delicẽs aut egrotabat. 7 descendit ad eũ ioas rex israel. 7 flens dicebat. Pater mi cur? israel 7 auriga ei?. Et ait helij?. Affer arcũ 7 sagittas. 7 pone manũ tuã sup arcuz. Quo facto

Extũc eã vocabatur eodẽ noie rex iuda 7 rex israel.

Nō moneat te qd legit? euãgelio a sanguine zachariẽ filij barachiẽ. Forte ioiada binominis fuit. Alideo q; barachias iterprãt bñdicit? dñi qd iste fuit.

Dabir enĩ d; lapis posuit in ronal. Cũ

superposuit belisus man' suas maibus re-
gis 7 ait: Aperi fenestram orientalem 7 iace sa-
gitta 7 icit. Et ait belisus: Sagitta dñi e
cōtra syriā 7 pcuties pte syriē q̄ e in affec to
nec cōsumas eam 7 sublato arcu cū sagittis
dixit belisus ad regē: Percute terrā iaculo
Lūq̄ pcutisset eā tribu vicib' 7 sterisset ira
tus vir dei ait: Si pcutisses vsq̄ septies to-
tiens pcutisses syriā nūc aut tribu vicib' p-
cuties eā. Et mortu' e belisus 7 sepelierunt
eā iuxta abdias. Porro latrūculi moabite
venerāt i terrā eo anno. Quidā aut sepeliē-
tes hōies viderūt latrūculos 7 timētes pro
iecerūt cadaver i sepulcro belisus. Quod cū
tetigisset ossa belisus reuixit hōmo. Joseph' 7
mī dicit latrones picasse i belisus sepulcrum
mortuū quē ipsi videbāt iterfecisse. Mor-
tu' e aut aqabel rex syriē 7 regnauit p eo fili-
us benadab. Cū quo dimicauit ioas rex is-
rael tribus cōgressionibus 7 vicit eum 7 tu-
lit de manu eius ciuitates quas tulerat aq̄-
bel de israel iuxta verbum belisus.

De amasia et ioas rege israel.

Capitulum. XIX.

¶ Anno secūdo io-

as regis israel regnauit amasias fi-
lius ioas in hierusalem. Viginti 7 quinque
annoz erat cū regnare cepisset 7 xxx annis
regnauit. Nomen matris ei' ioiada de hieru-
salem. Et fecit rectū coraz dño iuxta ea q̄
fecit ioas pater ei' nisi tantū s̄ excelsa nō
abstulit subaudiendū est vtraq̄ eoz. Nec
eniz ioas excelsa abstulit sicut videt littera
sonare. Et interfecit seruos q̄ interfecerāt
patres suū nō mī filios eoz ppter legē moy-
si q̄ dicit. Non mori-

entur patres p filijs
neq̄ filij p patribus
Collegit aut exercitū
vt amalechitas 7 idu-
m̄os expugnaret 7
conduxit a rege israel
centum milia armato-
rum centum argenti
talentis. Et euz esset

Q̄ bō nescit q̄ntita-
tes pcti alicui' ideo
q̄ntū ad eramē bn
manū sufficit vt q̄s
p suo moriat deli-
cto fm iusticiā dei
forte nec etiā mors
filij quādoq̄ p de-
licto patris.

in p̄inctu suavit ei p̄beta vt dimitteret is-
raelitas q̄ idola ferebant et tunc daret ei
victorias. Et acquieuit licet grauius ferret
eo q̄ israelitis mercedē s̄buerat. Et p̄cussit
edom in valle salinarū decem milia 7 appre-
hendit petram nobilem arabie ciuitatē. Et
vocalit eam iegerbel quod sonat auxiliū
dei. Josephus tñ dicit viuos quos ceperat
enim adduxisse ad excelsam petram arabie 7
illos ex ea s̄p̄cipitauit. Idipsum quoq̄ dicit
paralipomenō nam fere in omnibus confo-
nant iosephus 7 paralipomenon. Tamēte
os quos tulerat de amalech postea adora-
uit q̄ audiuit eos dātes responsa i perisse
amalech q̄ negligētes fuerant i cultu eoz.
¶ Pro quo tali p̄na p̄cussus est. Status enī
in sup̄biam scriptis ad ioas regē israel. Ser-
ui mihi sicut patres tui seruiert dāuid et
salomoni alioquin veni 7 videam' nos q̄si
diceret pugnemus. Et rescripsit ei ioas in
enigmatē. Carduus libani misit ad cedem
dicens: Da filiam tuā filio meo in vxorem
Et indignantes bestie saltus cōculcauerūt
cardnū. Etenat te cor tuū p victoria. Cur p
uocas malū vt cadastra 7 indas tecū: Et nō
acquiescente amasia cōgressi sūt iuxta beth
sames 7 fugit indas coraz israel 7 ligatus ē
amasia 7 cōminabat ei mortē rex isrl nū
redderet ei hierusalem. Quā tradita inter-
rupit ioas murum hierusalem a porta effra-
im quē dicitur porta vallis vsq̄ ad portas
anguli quadringentis cubitis. Et tulit an-
rum et argentum et vasa quē inuenta sunt
in domo domini 7 in thesauris regis 7 obli-
des 7 redijt in samariam. Et facta est contra
amasiā cōiuratio i hierlm. At ille fugit in
lathis 7 miserūt post eū i lathis 7 interfe-
rūt eū ibi 7 retulerūt illū i hierusalem 7 sepul-
tus ē in ciuitate dāuid. Tulitq̄ vniuersus
p̄p̄lus filiū ei' oq̄ā vltimā aī ānos natu' 7
xvi. 7 constituerūt eum regem.

Incidentia.

Sub amasia tertiusdecimus rex latino-
rum fuit siluius auentinus 7 in eo monte q̄
nunc pars vrbis ē mortuus 7 sepultus p̄ter
num loco vocabulum dedit.

De ieroboā rege israel et amos
propheta. Capitulum. XX.

¶ Pro mortuus

est ioas rex israel 7 sepultus in sa-
maria 7 regnauit ieroboam fili' eius p eo
anno. xv. amasie regis iuda. Et regnauit is-
rael. xl. 7 vno anno 7 ambulauit in vijs ie-
roboam filij nabath qui peccare fecit israel.
Iste restituit t̄minos isrl ab itinere emath-
que est antiochia vsq̄ ad mare solitudinis
quod est mare mortuum iuxta verbum do-
mini quod locut' est per seruū suū ionā p-
phetam q̄ erat de geth que ē in opbech vel
opbir ad differentiā geth q̄ ē in palestina
et ē nomē regionis. Quare nō ē legendum
opbel. Opbel enī ē nomē turris nebulosē q̄
nō longe erat a templo. Hanc vastationē
syriē p ieroboam factā nō legimus in ionā s̄
ppter cōminationē euerisionis quas p̄dica-
uit 7 sep̄it dicit ioseph' eū p̄dicasse q̄ post
breuissimū temp' alij pderent p̄cipitām
Quod q̄dam p ieroboam inchoatus ē sed
postea cōsumatū ē quando monarchia assy-
riorū translata ē ad medos. Hac felicita-
te ieroboā elatus fecit malū coram dño. Et
missus ē amos theuites p̄beta de pastorib' 7
bas vbi pascebat gregē in samaria vt p̄di-
ceret euerisionē domus ieroboam 7 calami-
tatem ppli dicens: Hec dicit dñs: Consur-
gam sup domū ieroboā in gladio. Et rursum
Venit finis sup pplm meū israel. Quod cū
significasset amasias sacerdos bethel ierobo-
am regi israel ex mandato regis p̄hibuit a-
mos ne vltra p̄betaret in regno. x. tribuum
Cum aut amos nollet cessare dicens se non
esse p̄betam s̄ pastore missū a dño frequen-
ter afflixit eū amasias plagis. Tandē filius
suus oq̄as frequenter eū i crepans rectes p
tempa trāssit 7 semian' relas in terram
suā ibi mortu' ē 7 sepult'. Et mortu' ē iero-
boam 7 regnauit p eo fili' eius sacbarias.

De ozia. Capitulum. XXI.

¶ Anno vicesimo

septimo ieroboam regis israel re-

gnauit oq̄as in hierusalem duob' 7 quinquaginta
annis. Hieronym' tñ sup osee dicit cū
cepisse regnare āno. xij. ieroboā. Et fecit q̄d
placitū erat corā dño vtrūtamē excelsa nō
abstulit. Qui cū hostes debellasset 7 amoni-
tas fecisset tributarios sibi redificauit mu-
ros in hierusalem quos destruxerat ioas rex
israel eratq̄ p̄cipue terre cultor 7 curaz ha-
bebat circa plantationes 7 semina fructuū
diuersoz. Lūq̄ vitatus esset in substantia
mortali cōtra deum imortalē agere nisus
est. Nam in festiuitate p̄p̄tationis induit
stola pontificali intrauit in templū vt i cen-
sum poneret pontifici aq̄aria cū. lxx. sacerdo-
tibus euz p̄hibente. Et factus est terre mo-
tus 7 claritas solis valde cōfluit 7 incidit i
faciem regis 7 p̄cussus est lepra in facie. An-
te ciuitatem vero scissa est media ps montē
ad occidentem 7 deuoluta est ita vt et vias
clauderet 7 regio ortos opprimeret. Et ba-
bitauit seorsū vrbes puata regens vita. Jo-
athan vero filius gubernabat palatium et
iudicabat pplm terre. Et mortuus est oq̄as
7 sepultus in ciuitate dāuid. Josephus tñ
dicit eum de regib' solum habere sepulcrū
in borthis. Et regnauit pro eo filius eius ioa-
than. Sub oq̄a rege iuda et sub ieroboam
rege isrl cepit p̄betare esaias de quo pleni-
us postea dicit 7 osee de tribu ysachar or-
tus in bethemob. Sed s̄ vt ait hieronym'
p̄nunciāns dedit signū. Veniet dominus
in terra sicut quercus quę est i syloz quod
non legitur in scriptura eius fm editiones
nostram. Forte quod hieronymus dixit si-
gnū hoc epiphanius dixit prodigium di-
cens de osee: Et dedit prodigium dicens: Ve-
nit in terra dominus sicut quercus quę est
in sylo cum ex semetipsa in duodecim fuerit
partita 7 factę fuerunt ex ea totidem quer-
cus. Prop̄tauit autem contra decem tri-
bus pauca de duabus loquens. Et pronū-
ciāuit historialiter iudeos i vltimo tempo-
re ad christum redituros. Tertium quoq̄
dies dominicę resurrectionis p̄dixit. Hic
in terra sua sepult'. placida quiete dormiuit
Sub eisdem q̄ p̄betauit iobal de tribu ru-

Historia

ben nar? I agro betboze. 3. de scriptis tra dno
 ru 3 tribu u. cruce. buco. locusta 7 rubigine
 vastanda. Dixit quoq; effusionē sancti
 spiritus futuram sup seruos dei 7 ancillas
 quod factū est i die pentecostes. Hic in be
 thoron in pace mortu⁹ est 7 sepultus. Sub
 eisdem regibus p̄betavit abdiā vt q̄daz
 tradunt. S̄ fm̄ hebreos verius est. q̄ an̄ eos
 p̄betavit. nam mortuus ē an̄ helisū. Re
 licta enī vxor ei⁹ p̄ cōsiliū helisū liberata est
 a creditoribus oleo superabundantie. Fuit
 autē de terra sicken de agro betbamar. Quin
 quagenarius enim ille fuit cui p̄perit be
 lyas. qui relicto obsequio regis. helye disci
 pulus factus est. Cui⁹ sepulcrū vsq; hodie
 cum mausoleo helisū. 7 iohannis baptiste
 in sebastē venerationi habet. Sub ieroboā
 rege isrl̄ p̄betavit ioas fili⁹ vidu⁹ sarepta
 ne. qui post reditum a ninive tempore famif
 assumpta matre gentium incola factus est
 Nam 7 crubescerebat esse in terra sua dicens:
 Sic auferetur opprobrium meū. eo q̄ p̄be
 tans contra niniven mendax repertus sum
 Qui transacta fame rediit in terras iuda. et
 defuncta est mater eius 7 sepeliuit eaz in tra
 balanum telboze. Hic p̄dixit signum euer
 sionis hierusalem. q̄ eaz viderent lapidē lu
 ctuose clamantē pro
 x̄ sit finis. 7 cum vi
 drint in hierusalem
 Sen⁹ palmē est del
 bore vel quercus.
 gentes vniuersas.
 tunc tota illa ciuitas irrecuperabiliter euer
 teretur. Mortuus est 7 sepultus in spelunca
 vnius iudicis israel. cuius sepulcrum mon
 stratur in vna vrbium geth in viculo quo
 dā iuxta sepboz. Sub oīa rege iuda termi
 nata ē monarchia assyrioz. Nam sardana
 pall⁹ vltim⁹ monarch⁹ vict⁹ ab arbace me
 do semetipsū cōcremauit 7 tūc arbace mō ar
 chbiā ad medos trāstulit. spe nodū re. B enī
 fecit dari. occiso baltasar. Fuerūt tū reges
 assyri. si nō mō archa tū potētes vsq; ad lō
 uersionē ninive quā p̄betavit naum.

Incidentia.

Eo tpe sar noz q̄rtusdecim⁹ rex filius
 proca post quē. xv. rex latinoz filius amuli⁹.

De zacharia sellum et manaben.

Capitulum. XXII.

Anno. xxx. octa

no oīe regis iude regnavit zacha
 rias filius ieroboā sup israel sex mensibus.
 Qui fecit maluz coraz domino sicut patres
 eius. et percussit eum pala sellum filius ia
 bes 7 regnavit p̄ eo. Et translatum ē regnū
 israel de domo bieu in generatione quarta
 iuxta verbū dñi. 7 regnavit sellum vno men
 se in samaria. Nam manaben filius gaddi
 de tersa percussit eum in samaria. 7 regnavit
 pro eo. Qui percussit iherosam 7 terminos
 eius. eo q̄ concines sui noluerant aperire ei
 Anno. xxxix. oīe regis iuda regnavit mana
 ben sup israel. x. annis. 7 ambulavit in vijs
 ieroboam. In diebus ei⁹ ascendit p̄bul rex
 assyrioz i iherosam. 7 dedit ei manaben mil
 le talenta argenti. vt recederet ab eo. 7 etiā
 esset ei in auxilium. Sumpsit autē manaben
 l. sidos argenti a potentatibus 7 diuitibus
 terre p̄ singulos. Inter h̄ munera tradunt
 hebrei manaben misisse vitulos aureos. qui
 erant in dan 7 betel sed non veros. Sacer
 dotes enīz dolo sustulerunt aureos vitulos
 et absconderunt eos. et fecerunt creos de au
 ratos similes illis quos misit manaben re
 gi assyriozum. Qua fraude postea p̄cepta
 reges assyrioz plurimū exarserūt cōtra isrl̄
 Et mortu⁹ ē manaben. 7 regnavit p̄ eo fili⁹
 eius p̄baccia āno. l. oīe regis iude 7 duob
 annis regnavit i isrl̄. Nā p̄bace filius ro
 meli⁹ ciliarchus ei⁹ interfecit eū i samaria in
 cōiunio cū quinquaginta viris. 7 regnavit
 p̄ eo anno. l. secūdo oīe regis iude 7 regna
 uit viginti annis in israel.

De initio captiuitatis. x. tribuū Capitulum. XXIII.

An diebus p̄ba

cee regis reglat p̄balasar rex assur
 ascendit in israel. Et
 est ambiguus an iste
 fuerit p̄bul vel alius
 Et vastauit oīz regi
 De hac captiuitate
 dictū ē. Primo tpe
 alleniata est terra.

Regum quarti

onem trās iordanē 7 captiuas duxit duas
 tribus 7 dimidiā. vastasq; galileā de tribu
 gabulon 7 neptalim multos transtulit secū
 i assyrios q̄ possent dimidiū tribu cōparari
 An̄ sepe legit. q̄ tres tribu isrl̄ captiuauerit
 7 hoc fuit initiu⁹ captiuitatē. x. tribuū. Por
 ro osce fili⁹ belā interfecit p̄bace regē israel
 et regnavit pro eo.

De ioathan. Capitulum. XXIII.

Anno secundo

p̄bace regis isrl̄ regnavit ioathan
 fili⁹ oīe in hierosam. xv. ānoz erat cū regnare
 cepisset. 7. xvj. annis regnavit. Romē ma
 tris ei⁹ ierusa filia sadoch. Et fecit bonū co
 ram dño. vt ut̄ excelsa non abstulit. Ipse
 edificauit portā dom⁹ dñi s̄limissimā. quā
 qui dāputat turrim gregis. Hec ē q̄ i acti
 bus ap̄loz speciosa dicit. ab hebreis voca
 tur portā ioathā. Hec sola remāsit i euer
 sione facta p̄ caldeos. Hic deuicit a monita
 7 ip̄osuit eis ānuū tributū. talēta argēti. 7
 tritici. x. milia ctozos. 7 totidē hordei. In di
 eb⁹ hui⁹ rasin rex syrie. 7 p̄bace rex isrl̄ cepe
 runt iherosam regnū iuda. Sub ioathan ex
 orsus est p̄betare naum de helcesi de tribu
 symeo. cōtra niniven p̄dicēs. Hec dicit do
 min⁹ ad niniven. Exterminabo te 7 nequa q̄
 p̄grediētes d̄ te iherosam mūdo. Hierony
 in dicit sup nau. herodotū dixisse. s̄uersā ni
 niven a rege medoz tpe iosif. De euerfōe
 q̄ finali ninive p̄dixit naum q̄ facta ē i hūc
 modū. Palus quē circū dabat eam super
 undauit eaz. facta pariter terrē motu 7 igne
 de sublimo emisso. De qua inundatiōe vi
 det in libro suo scripsisse ibi. Inundās non
 faciet innocētē dñs in tēpestate 7 turbine
 vij. ei⁹. Tū fm̄ aliā lrāz legit ibi. Mūdāns
 nō faciet innocētē.

Quali diceret. Quā
 p̄ captiuitatē. x. tri
 buū sub ezechia. dñi
 sui sub ioathā p̄s
 vastaret tra iuda ab
 assyrijs. i q̄ pleni⁹ p̄
 p̄betavit d̄ destructiōe assyrioz i solatiōez
 gēt. sup. Qui tādē mortu⁹ ē i tra sua i pace

7 sepult⁹. Sub ioa. An̄ d̄: vidi dñm se
 t̄bā vidit elaiā dñs
 sedētē 7 seraphi mū
 davit labia ei⁹. Sub eodē exorsus ē p̄ba
 re secūdo micbeas. Et mortu⁹ ē ioathan rex
 iuda. 7 sepult⁹ ē in ciuitate dauid. 7 regna
 uit p̄ eo filius ei⁹ achaç.

Incidentia

Sub ioathan olimpias prima consti
 ta est ab eliensibus. Remus 7 romulus ge
 nerantur ex marte 7 ylia.

De achaz. Capitulum. XXV.

Anno decimo se

ptimo p̄bace regis israel. regnavit
 achaz in hierusalem. Viginti annoz erat
 cum regnare cepisset. 7. xvj. annis regna
 uit. 7 ambulavit in via regum israel. Nam
 7 vnū de filijs suis p̄secrauit idolo traiciēs
 eum p̄ ignem tophet. in valle beennon iuxta
 acheldemach. Fuit autē quidam fili⁹ ennon
 cuius vallis illa erat.

Tophet d̄ a tophus
 qd̄ est lapis spongio
 sus. p̄ cu⁹ p̄cauitates
 ignis egrediebatur.
 p̄ quem traiciebant
 paruulos suos quo
 mudabāt. sicut nos
 p̄ aquam baptisimi
 q̄ ignis fuit i valle fi
 lii ennon quietiā di
 cit̄ gehenna a ge qd̄
 ē et terra et ennon.
 q̄ redi⁹ victoz rex isrl̄ i samariā cū magna
 mltitudie captiuozū occurrit ei qd̄ p̄ba
 odida vl̄ obedo. dicit̄ eos n̄ viciisse virib⁹ p̄
 pis. s̄ p̄t̄ irā dei p̄ achaç arguēs eos q̄ p̄tri
 bules suos p̄beret captiuos. q̄ nisi remitte
 rēt para. eēt eis repēt̄ iterit⁹. Tūc ad p̄si
 liū barachie q̄ magn⁹ erat i isrl̄. rex isrl̄ exhi
 buit captiuis magnā hospitalitatem. et li
 beros remisit ad p̄ria. Porro secundo ob
 sederūt hierosam rex syrie 7 rex israel. Cūq; ti
 meret achaz nimis. cōfortauit eū elaias di.

Historia

rens. Ne timeas ab his duobus candidis titi-
 onū fumigantū. Sed nō credidit ei achab
 nec voluit q̄rere signū a dño. 7 misit nūciōs
 ad regē assyriōz teglatp balasar dicē: Ser-
 u^o tu^o sū ego. ascēde 7 saluū me fac de manu
 regū syrię 7 regū isrl. Et itranit rex assyriōz
 syriā 7 vastauit eā. 7 nō rediit rasū i damas-
 cū. Rex aut assyriōz cepit damascū 7 iterfe-
 cit rasū. 7 damascenos trāstulit i cirenē q̄ ē
 versus ethiopiā. Est enī alia cirenē i africa.
 Et occurrit ei achab rex iuda cū munerib^o i
 damascū. Cūq; vidisset altare damasci mi-
 sit ad vziā sacerdotē i hierlm exp̄lar ei^o. vt
 extrueret ei p̄simile. Quo facto cuz redisset
 achab altare gncū trāstulit a facie tēpli ad
 aq̄lonē. 7 sup altare nouū obtulit holocau-
 sta 7 pacifica. De altari x̄o gneo vt tradūt
 qdā fec̄ illd̄ horologiū famosū de q̄ postea
 dicet. Et p̄cepit sacerdotib^o vt dēcep̄s sup
 altare nouū offerret. Et deposuit achab i
 teres 7 mare enī sup pavimētū. vt eis null^o
 vteret. Misit q̄ sabbati 7 ingressū regl̄ re-
 clusit i templū dñi
 vt cū tēplo cap̄ba-
 naret. vt sic placeret
 regi assyriōz. Est at
 musac gacophilati
 uz regū. sic corbonā
 sacerdotū. Ingressū
 q̄ regl̄ qdā dicunt
 locū i quo rex adora-
 bat. vl̄ portā p̄ quā
 ascēdebat ad ado-
 radū q̄ oīa obtura-
 nit achab sicut 7 clauserat tēplū ne intrarent
 sacerdotes. S̄n b̄ eo vidit elaias onus ba-
 bylonis. alia decē vidit sub ezechias. 7 mor-
 tu^o est achab 7 sepultus in ciuitate dauid 7
 regnauit filius eius. p̄ eo ezechias.

Incidentia

Sub achab roma pdita ē i mōte palatino
 x̄. kalēdas maij. a gemellis remo 7 romulo
 Anno ab vrb̄e cōdita. iij. rem^o occis^o ē rastro
 pastorali. A fabio duce romuli p̄sularibus
 ludis sabine virgines et mulieres raptę sūt
 7 pulcherrima virginū thalomi forte da-

ta ē duci romuli. Unde q̄ bene cesserat ei lo-
 cus nuptiarū exinde dicitur ē thalamus.

Dacaptiuitate decem tribuum. Capitulum. XXVI.

Anno. xii. achab

regl̄ iuda regnauit osee sup isrl. ij.
 ānis. Fecitq; malū corā dño. s̄ nō sic p̄s
 ei^o. Tradit enī de disse licētiā israhelit. vt as-
 cederēt i hierlm teri āno. Cōtra hūc ascen-
 dat salmanasar rex assyriōz. 7 fact^o ē ei osee
 tributari^o. Cūq; dēp̄hēdisset rex assyriōz
 q̄ osee rebellare niteret p̄ susac reges egypti
 cui munera miserat obsedit eū. 7 victū misit
 i carcerē ninie. 7 obsedit samariā tribu an-
 nis. 7 cepit eā āno nono osee. 7. vij. ezechie
 7 trāstulit isrl i assyrios. s̄. septē tribu q̄ remā-
 serāt 7 posuit eos i flūiū gozā vl̄ mōtel
 medoz 7 p̄saz. In p̄ma captiuitate triū tri-
 buū credit captināt fuisse tobias. 7 māst i
 ninie. Al forte cū rege osee duct^o ē i ninie
 cui^o historia p̄sumata ē s̄b manasse filio eze-
 chie. S̄z nos tractabim^o eā p̄ finē libri re-
 gū. Porro rex assyriōz de diuisis regiōib^o
 adduxit colonos in
 samariā paucos p̄. s̄
 postea assaradoch
 popullauit trā 7 ha-
 bitauerūt i vrb̄ib^o
 ei^o. Cūq; essent de
 q̄ nq̄s lōgin q̄s regi-
 onibus quin q̄s ido-
 la portauerūt in sa-
 mariā q̄q̄ regio suū
 t̄xi a q̄busdā portuōib^o int̄ eos q̄ vnerāt d̄
 regiōe p̄sida. q̄ dicta ē chuta a qdā flumie.
 Sicci x̄o dixerūt eos samaritas. q̄ 7 i cū age-
 lio samaritani dicūt. Hebrei x̄o vocauerūt
 eos iacobitas. q̄ supplātauerāt israhelita sa-
 finib^o suis. Qui cū venissent i trā isrl. imisit
 dñs i eos leones. 7 infliciebāt eos 7 nūciatū
 ē regi assyriōz q̄ dirēt coloni ei^o. q̄ ignota
 bāt legitiā dei isrl. 7 misit eis vnū d̄ sacerdoti-
 bus isrl. 7 legē moysi i sc̄pt̄a h̄s anti q̄oib^o
 Et habitabat sacerdos i betel. 7 susceperūt cir-

Adhuc. x. tribu vltra
 mōtel caspios capti-
 ue tenēt. Si q̄ d̄ de re-
 ditu filioz isrl ita di-
 cūt sub ciro vel s̄bar-
 tarterse de duab^o tri-
 bub^o intelligēdū est.

Et oēs p̄ vocati sūt cu-
 t̄xi a q̄busdā portuōib^o int̄ eos q̄ vnerāt d̄
 regiōe p̄sida. q̄ dicta ē chuta a qdā flumie.
 Sicci x̄o dixerūt eos samaritas. q̄ 7 i cū age-
 lio samaritani dicūt. Hebrei x̄o vocauerūt
 eos iacobitas. q̄ supplātauerāt israhelita sa-
 finib^o suis. Qui cū venissent i trā isrl. imisit
 dñs i eos leones. 7 infliciebāt eos 7 nūciatū
 ē regi assyriōz q̄ dirēt coloni ei^o. q̄ ignota
 bāt legitiā dei isrl. 7 misit eis vnū d̄ sacerdoti-
 bus isrl. 7 legē moysi i sc̄pt̄a h̄s anti q̄oib^o
 Et habitabat sacerdos i betel. 7 susceperūt cir-

Regum quarti

cactionē 7 legitiā dei isrl. nūbilomin^o tū de
 os suos in excelsis colebāt. An q̄nq; hebz
 os dicūt sibi p̄p̄inuos. cū bñ erat hebz
 Cū x̄o male dicebāt nibil sibi esse cū israhel
 Migrauerūt aut x. tribu de iuda post ānos
 nō gētos. et. x. vij. ab ep̄itu de egypto. a diu-
 sione x̄o regni fluxerāt āni. cc. xl. 7 menses
 septē. 7 dies septē s̄m iosephū. Multi autē
 ex israhelit cōfugerūt in regnū iuda. 7 multi
 abscederūt se i abdit. 7 latuerūt i gētib^o cir-
 cūstātib^o. Qui p̄ regressū regl̄ assyriōz redi-
 erūt ad p̄p̄ia. 7 habitauerūt cū samaritis.

De ezechia. Capitulum. XXVII.

Anno tertio ose

eregl̄ isrl regnauit ezechias i hieru-
 salē. Viginti q̄nq; ānoz erat cū regnare ce-
 pisset. 7. xxx. ānis regnauit. Romē matris
 eius abisa de hierlm. filia sacbarie postumi
 sacbarie lapidati. Qui puocat sacerdoti-
 bus 7 leuit^o aperuit tēplū s̄ anno 7 p̄ mense
 regni sui. 7 vasa dei repavit. 7 restituit sacri-
 ficia itermissa. Ipse de p̄silio sacerdotū fec̄
 p̄baselco mēse nō in tpe suo. q̄ nō potuit
 p̄pls p̄mo mēse puenire in hierlm. nec sacer-
 dotes purificati erāt. tñ tāta mltitudo fuit
 q̄ multi ipurificati comederūt pasca. 7 tan-
 ta copia victimaz. q̄ in mult^o leuitę supple-
 nerūt officiū sacerdotū. Et post pasca solen-
 nicanerūt alijs septē dieb^o. Sic dissipauit
 excelsa 7 p̄triuuit statuas. 7 lucos succidit. et
 p̄fregit serpētē gncū quem fecit moyses. cui
 vsq; ad illud tps filij isrl a dolebāt incensū
 7 puluerē ei^o sp̄sit in torrētē cedron 7 voca-
 uit nomē ei^o noestā. qd̄ it̄p̄tat os eoz. q.
 d. Dicebat de^o s̄ nō erat. Sc̄psit q̄ filijs is-
 rael vt redirēt ad cultū dei. q̄ qdā nūcios
 ei^o neglexerūt. quidā quosdā interfecerunt
 Unde etiā postea vt p̄dictū est muerunt
 captiuari. Reccellit q̄ a rege assyriōz ne ser-
 uiret ei. Ipse percussit philisteos vsq; ad ga-
 gam. 7 oēs terminos eoz a turre custodum.
 vsq; ad ciuitatem munitam. i. p̄sida et ci-
 uitates. Anno. xiiij. regni ezechie ascēdit se-
 nacherib rex assyriōz i terrā iuda. 7 cepit ci-
 uitates eoz. 7 misit ad eū ezechias i lachis

dicēs. Rece a me. 7 qd̄ i posuerūt mihi feraz.
 Et ir dixit ei rex assyriōz. ccc. talenta argēti
 7. xxx. auri. 7 iurauit q̄ nō noceret ei. Cūq;
 nō iuēisset ezechias bāc sūmā i thesaur^o co-
 m^o dñi 7 suis. recepit lamias auri q̄ ipse af-
 fixerat i valuis tēpli. Cūq; misisset regi as-
 syriōz p̄dictā pecuniā irritū fecit sennache-
 rib iusurādū. 7 misit ad obsidēdū hierlm
 thartam 7 rapsacē. 7 castrametati sūt iuxta
 aq̄ductū piscine superioris. quę est in via
 agri fallonis. 7 abstulerūt ciuib^o aquā exte-
 rioris piscine. Cūq; vocassent regē ad col-
 loquū noluit exire. sed misit ad eos eliachū
 pontificē 7 sobnā scribam. 7 ioachim a com-
 mentarijs. et loquebat ad eos rapsaces he-
 braice. Erat enī samarites vt quidā volūt.
 Fuerūt q̄ dicerent eū filiū elaię q̄ trāstierat
 ad assyrios. 7 susceperat ritū gētiū. 7 factus
 erat ciliaribus 7 ait. Hęc dixit rex magnus
 assyriōz ad te. O ezechias i q̄ p̄sidē. vt aude-
 as rebellare. Si p̄sidis i rege egyptio in ni-
 teris baculo barādineo. Si spem ponis i
 in deo tuo. nūquid dñi gentiuz 7 deus israhel
 liberauerūt eos d̄ manu mea. Si spes ponis
 in populo tuo. dato tibi duo milia equoz.
 nec poteris apud te inuenire ascensores. Et
 rogabāt nūcij rapsacē vt loqueretur eis sy-
 riace 7 nō iudaice. audiente populo q̄ erat
 sup murū. Tūc exclamauit rapsaces etiam
 ad pplm. Hęc dicit rex magn^o assyriōz. fa-
 cite meaz qd̄ vobis vtile est. ne comedatis
 stercoza vestra 7 bibatis vrinā vr̄az. Egre-
 dimini ad me 7 vtimini tonis vestri. donec
 veniā ad vos. 7 transferam vos in terraz q̄
 est similis vestre. Cūq; retulissent nūcij cō-
 minatiōes istas ad ezechiam. scidit rex vesti-
 mēta sua. 7 opert^o ē sacco. 7 ingressus ē do-
 mū dñi. 7 misit p̄dictos nūcios et fenes
 de sacerdotibus opertos saccis ad elaię di-
 centes. Hęc dicit ezechias. Dies h̄ dies tri-
 bulationis nostre ē. 7 increpationis diuine
 Ora pro reliquijs israhel. si forte deus audi-
 at blasphemiam rapsacē 7 vin dicet. Et m̄dit
 elaias. Hęc dicit dñs ezechie. Noli timere
 Ecce ego mitto regi assyriōz sp̄m et audiet
 nūcium 7 reuertetur in terraz suaz. 7 deq̄-

ciam eū gladio in terra sua. 7 recessit rapta
ces a hierusalem 7 inuenit regem assyriou
expugnantem lobnam. Transiit autem
rex ad pugnadā egyptū vt triūphās redi
ret ad euertēdā hierlm. Cūq; obsedisset pe
lusū audinit tharabā regē etiopię cū ml
to exercitu venire i auxiliū egyptioꝝ. 7 p̄tur
bat rex dixit tharabā esse sacerdotē vulca
ni. 7 ideo n̄ dimicaret cū eo. 7 rediit i iudeā
7 obsedit hierlm. Herodotus tñ aliā causā
tradidit rediit sui. Orate nāq; rege egyptioꝝ
ad deū. mltitudo soricū i vna nocte cōedit
choras arcuū i castris eiꝝ. 7 facti sūt assyrii i
ermes. 7 diē rapsacē cū exercitu remāsisse cir
ca hierlm. 7 sennacherib rediisse ad eū d̄ egypto.
Verūtñ añ reditus sennacherib de egypto
in iudeā h̄ facta sūt q̄ sequūtur.

De signis triū añozū que p̄redi
xit esaias. Capitulum. XXVIII.

Um egredere

tur sennacherib iudeā vt trāsiret i
egyptū misit ezechias lrās terribiles 7 cōmi
nationis plenas dicēs. q̄ de israel nō pos
set eū liberare de manu sua. Tūc ascēdit eze
chias i domū dñi. 7 expādes lrās corā dño
orauit dicēs. Dñe de israel audi verba senna
cherib. q̄b̄ exprobauit te nobis. salua nos
obsecro de manu ipsiꝝ. Tūc misit esaias ad
ezechias significās ei verba hęc dñi ad sen
nacherib in hunc modū. Spernet te senna
cherib virgo filia sion. mouebit caput post
tergū tuū cuz fugerit. exprobasti sancto isrl
viribꝝ tuis ascripsisti q̄ vastasti iudeā. Sz
ex diebꝝ antiqꝝ ego plasmavi illud 7 nunc
adduxi. ego q̄ ab eterno disposuerā q̄ sic
flagellare peccātes. nūc impleui. ego autor
sui tu minister. Donā itaq; circū i nari
bus sicut fit bubalo. 7 chamū i labijs tuis
sicut fit equo. 7 reducā te in terrā tuā. Tūc
addidit esaias verba sua ad ezechias dicēs
Tibi autē ezechias hoc erit signū liberationis
tue. Tertio año recedet a te sennacherib nō
reditur. Ego at̄ p̄dico tibi qd̄ facies B̄ano
7 qd̄ sc̄do. vt cū viderit impleta. scias veruz
esse qd̄ p̄dixi de tertio. Comede hoc año qd̄

repereris. vel fm esaiam q̄ sponte nascatur
vt fm. lxx. q̄ pus seueras. Imminete messio
ne irruerant assyrii. 7 vastauerāt segetes. vi
neas 7 oliueta. B̄ qd̄ in vngulas eqꝝ cal
cariū euaserūt. Sz dicit. lxx. Comede q̄ p̄
seueras etiā de p̄calca. qd̄ a sp̄ote germinā
uerūt. De q̄b̄ dicit esaias. Comede q̄ sp̄on
te nascūt. Et iā cū p̄cessissent aduēnū senna
cherib p̄gregauerāt sibi vñcūq; victualia. 7
repoluerāt in hierlm. de q̄b̄ dicit liber regū
Comede qd̄ repererit. Porro sc̄do año cō
ede q̄ sp̄ote nascūt. vel fm esaiā pomis ve
scere qd̄ idē ē. Sc̄do enī anno dū moraret
sennacherib in egypto. qz defuerāt eis p̄di
cta victualia. multiplicauit eis dñs abun
dantē q̄ sp̄ote gignit humꝝ. Porro i tertio
anno fugato hoste securi seminate metite
comedit. Et tūc de hierlm egrediet reliqꝝ.
7 qd̄ saluati ē de mōre sion. 7 qd̄ reliquā ē
de domo iuda. mittet radice deorsū 7 faciet
fructū sursum. Per sile arborū loq̄tur q̄ q̄to
p̄fundius figit radice tāto copiosior 7 alior
facit fructū. Et ē sensus. Multitudo ppli q̄
fugit de iudeā añ facie hostiū. 7 recepit se in
hierlm vt saluaret. fugato hoste redibit in
terrā suam. 7 populabit eam. Hoc audito
ezechias gauisus ē. 7 de p̄silio esaię 7 sapiē
tū obrurauit capita fontū extra vrbē. et exi
tus aquarū in iudeā ne redeūtes assyrii in
uenirent aquarū abundantia. Tūc obtura
uit ezechias superiorē fontē aquarū gyon
7 auertit eas subter ad occidentē vrbis da
uid vt influerēt piscinā inferiorē. Fecit eti
am añ fontē siloe q̄ si stagnū i q̄ colligerent
aque. 7 reseruarent cinibꝝ in vsū obediōis
Et fm epiphaniū ad p̄ces esaię copiosior so
lito egresq; sūt aque de fonte siloe. Hoc autē
stagnū vocat i euangelio natatoria syloe.
De fuga sennacherib. Ca. XXIX.

Sicutū ē aut post

annum rediit sennacherib ab egypto. et cum iudeam vastasset tandem oble
uit hierusalem. Sed in eadem nocte ange
lus dñi percussit i castris assyrioꝝ. clxxx. mi
lia. Et timēs sennacherib fugit cuz p̄ vrbē

vt aiūt hebrei. 7 rediit in ninive. Cūq; ado
ret i tēplo nesrach deū suū. adramelech 7 se
rasar filij eiꝝ percusserūt eū i gladio. 7 fugerūt
i ararath p̄tē armenię campēstre 7 vberē ad
radicē mōtis thauri. p̄ que fuit araxos. 7 re
gnauit filij eiꝝ. p̄ eo assaradō. Indignati erāt
maiores filij p̄res. q̄ filiū miorē natū p̄fece
rat eis i regē. eo q̄ magl diligeret matrē illiꝝ
q̄ ipsos. In B̄antostēsus ē sennacherib ne
quior p̄lo q̄ p̄fici.
dio filioꝝ ē reserua
tus. Porro hieroso
lymitē vidētes stra
gē hostiū. egressi sūt
7 spoliauerūt castra
Spolia h̄o mortuo
rā tollētes excusserūt
ex eis puluerē tantū
nam ignis diuinus latenter. eorum cadaue
ra incinerauerat.

Deregressu solis. Ca. XXX.

Zechias autē

post iopinabile 7 incredibile triūm
pbū licet fm iosephū cū p̄lo hostias deo i
molasset. nō tñ digne grās egit. Quā et aio
elaꝝ ē. 7 cāticū nō cātāuit. sicut in hmōi fa
cere p̄sueuerāt p̄res. 7 p̄terea egrotavit vs
q̄ ad mortē. 7 venit ad eū esaias 7 ait. Hęc
dicit dñs. Dispone domui tue. qz morietur tu
7 nō vives. Contristat ezechias eo q̄ filium
nō haberet. nō q̄ domū reliq̄ret desolatā. s̄
ne forte frustraret i eo p̄missio sc̄rā danidꝝ
xp̄o. pulus ad parietē sicuit amare. forte vt
secreti oraret. 7 ne astates lachrymas eiꝝ vi
deret. vel forte ad parietē porticꝝ tēpl̄ erat.
in q̄ quā cubabat. 7 qz i porticū ascēdē non
poterat ad orādū saltē ad faciē eiꝝ orauit di
cēs. Obsecro dñe memēto qnō ābulauerim
corā te i veritate. qd̄. 7 si nūc peccauit. parce
ne pereat apud te q̄ feci corā te. Porro an
teq; egrediet esaias mediā p̄tē atrij dixit
ad eū dñs. Redi. 7 vice ezechie. Hęc dicit
dñs de danid p̄ris tui. Audiuisti orōnē tuā.
7 vidi lachrymā tuā. Ecce sanavi te die. iij.
ascēdes i tēplo. Diebus tuis addā. xv. años.

de manu regl assyrioꝝ (cui reditū times) li
berato te 7 vrbē hanc. p̄p̄ tēpl̄ dñi. 7 p̄p̄ danid ser
uū meū. Sic apparerit q̄ manasse nōdū na
tus erat. q̄ p̄ mortē p̄ris cū regē cepisset.
xij. añoz erat. Et ait ezechias. Qd̄ erit si
gnū q̄ dñs sanabit me. Cui esaias. Qis vt
ascēdat vmbra. 7 lineis i horologio. an vt re
ūtat toridē gradibꝝ. Erat enī hora diei. x. 7
vmbra gnomonis descēdebat per. x. lineas.
Dedit q̄ regi optionē signi. vt p̄ vellet. sol
staret p̄ spatū. x. horaz. 7 immobilē. vt rediret ad
oriētē. 7 itēp̄ ichoaret die. Qd̄ libet autē isto
rū fieret. adderet. xij. horz. diei. x. horz. Quic
sensui p̄sonat hebrei dicit. Qis vt stet vmbra
7 lineis. an recūtat. In esaiā q̄ de redi
tu sol ad oriētē tm agit. 7 nō de ascensu vmbra.
Verūtñ sup libzū regū sic exponit. Qis
vt ascēdat vmbra. 7 lineis. p̄cedere sup sole
trā p̄ boreales plagas. h̄ oriētē. sic q̄ndie
p̄ noctē sb̄ terra. p̄cedere solet. 7 sic cōplet. x.
horz. statū redeat ad locū. vbi nūc ē. 7 p̄ficiet
diē istū. Et elegit rex. vt rediret sol ad oriētē.
Si n̄ staret. alicui causē nāli posset ascribi.
vel forte qz iam alio tpe factum fuerat. sicut
sub iosue signū inau
ditū elegit. Et statiz
sol stās in oriētē reu
sus ē itēp̄ p̄. x. lineas.
per q̄s iā descēderat.
Tūc fecit esaias affer
ri massā sicū. 7 cata
plasmaverūt sup vul
nus eiꝝ. Hęc mag
gis p̄p̄e die sup vlc
eius. Quidāz su spi
cāt fuisse apostema.
cni sanies in cutis
supficieꝝ puocatur
ficcioribꝝ ficis cōtu
sis. Porro aqla sy
machus et theodo
ciō regū morbū su
isse dicit. cui q̄q; dl
cia. vt sup̄tal apposi
ta p̄ria putat. Et ita
rei potētia mōstrata

Suf.

re. li. Regū

Il.

est cum p res noxias sanitas restituta e. Et congluit ezechias. 7 tria die ascēdēs i tēplū ait. Ego dixi dñe i dñi egrotare pnes me cogitavi in dimidio diez meorū vadā ad portā iseri i nō dñi suscepta solole quā expe- crabā dēscēdā ad inferos. 7 dñi b cogitaret q̄sini a te orādo residuū ānoꝝ meoꝝ. vt p̄ velles me p̄rem fieri q̄s aia mea puar. Hic cātico ezechie p̄mittit. lxx. titulū talē. Q̄s- tio ezechie reḡ iude. s̄ meli⁹ ē i esaiā. Sc̄p- tura ezechie reḡ iude. Q̄s i hoc cātico nar- raut tm̄ qd̄ cogitauerat p̄ orauerat dum egrotasset. 7 nō orauit i eo nisi duob⁹ ver- bulis tm̄. vt ibi. Domine responde pro me. 7 in fine. Domine saluū me fac.

Demorte ezechie. La. XXXI.

In illo tempore

misit merodach filius baladā rex babylonis lrās 7 munera ad ezechia. pet̄ ēf vt soci⁹ ei⁹ cēt 7 amic⁹. Q̄s eo tpe rex medo- rū 7 rex babylonioꝝ recesserāt a monarchi- a assyrioꝝ sub assarodach. ne essent sub eo. P̄cipua tñ causa legatōis hui⁹ credit̄ h̄ fuisse. Chaldgi vigebrāt i astronomia. nec poterant inuenire fm̄ artē suā. quare dies fere in duplū p̄otensa fuerat. 7 tandē audi- erant h̄c p̄o rege hierosolymoz factū esse 7 miserūt ad eū vt sc̄starent rei veritatem. P̄d̄terea chaldgi adorabāt solem. 7 mise- rūt regi munera. vt honozaret̄ h̄minē quē honozauerat deus eoꝝ. Et letat⁹ ē ezechias i aduentu eoꝝ. 7 itez elat⁹ est i animo suo. nec fuit in domo sua. nec in omni potestate sua. qd̄ non ostenderet eis. Etiam domum aromatū. quam quidam tradūt fuisse cellā aromatū in templo dñi in quā inducere gē- tiles nefas erat. Sc̄dm̄ epiphanioꝝ h̄o do- m⁹ erat lōgillima. quā fecit salomon iuxta d̄scriptionē patr̄ sui cōtra orientem syon. 7 fecit occulti aditus compositionem lōge a ciuitate. q̄ deprehendi ab vniuerso populo nequiuerat. plurib⁹ q̄ sacerdotib⁹ ignota erat. illicq̄ rex posuit anrū 7 aromata q̄ ad uecta erant de ethiopia. In ea post sepulcra regum erāt sepulcra pontificū 7 postremo se-

pulcra p̄p̄az. Hoc secretum dauid 7 salo- monis ezechias gētib⁹ dēnt dāuit. 7 ossa pa- terna p̄taminauit ex p̄ntia p̄p̄anoꝝ. Et ab ipso die sterilis fact⁹ ē. Porro cū abissent legati. venit esaias ad regē 7 ait. Quid vi- xerāt viri isti. 7 vñ uenerunt ad te. Qui cū indicasset ei qd̄ quēsierāt dixit esaias. H̄c dicit dñs. Ecce dies veniēt 7 auferent i ba- bylonē oīa q̄ in domo tua sunt. 7 q̄ abscon- derāt p̄s tui. S; 7 de filijs tuis erūt enna- chi in palatio reḡi babylonis. Hoc iplētū esse fabulant̄ hebrei in danielē 7 socijs eius q̄ cū ioachim filio iosie capti sūt. Sed ven⁹ credit̄ eos eunuchos fuisse nō corporis sed mēte. Et respōdit ezechias. Bon⁹ ē sermo dñi. Sit pax 7 veritas in dieb⁹ meis. 7 dor- minuit ezechias cū patrib⁹ suis. 7 celebrauit exequias eius vniuersus iuda 7 sepelierunt eū sup sepulcra filioꝝ dauid. i eminentius sepulcrū ceterū fecerunt ei causa pietatis q̄ coluit deū. Ipse enī sic cōmēdatur in libro regū. Nō fuit simil⁹ ei neq̄ ante eū neq̄ post eū de cunct⁹ regibus iuda. in hoc excipitur dauid. qz nondū erat s̄ eo regnū iuda. Si q̄rit̄ de iosia. dicim⁹ q̄ iosias melioꝝ fuit eo s̄ iste p̄ponit̄ ei in hoc cōp magnificat⁹ ē p̄cla- ris belloꝝ titulis. 7 p̄tria inaudita fecit do- minus p̄o eo. regressum solis. additioneꝝ annoꝝ. stragem hostiū per angelum.

Incidentia.

In dieb⁹ ezechie syracusa 7 catbina i si- cilia cōdite sunt. Romulus milites ex p̄lo sumpsit. q̄s ex mille vnū. Cures q̄ s̄ statio rege sabinoꝝ romulo fauebāt quirites ap- pellauit. o. elegit senes. quos appellauit p̄ā Romulus apud palu d ē capreꝝ nnsq̄ com- paruit. 7 suadente lucio quirini nomine cō- secat⁹ ē. post romulū senes p̄dicti singuli p̄ quinos dies rē publicā reterūt p̄ annū fere et dimidiū. Qd̄ regnū appellatū ē inter tps Tunc secundus a romulo regnauit numa p̄p̄ilius q̄ p̄dictos senes senatoꝝes appel- lauit. Hic p̄im⁹ cōgiariū militib⁹ dedit. i- imperialē largitionē in sui promotiōe. Ja- nuariū 7 februariū anno addidit. fundamē- ta capitolij iccit sibilla erictea claruit.

Demanasse et morte esaię. Capitulū. XXXII.

Est ezechiam

regnavit manasses filius ei⁹ p̄ co- xij. ānoꝝ erat cū regnare cepisset. 7. lv. ānis reguit i hierly. 7 fecit malū corā dño. Edifi- cauit enī excelsa q̄ dissipauerāt p̄s. 7 crex- it aras baal 7 lucos 7 extruxit altaria militie celi in duobus atrijs tēpli. 7 posuit idolum luci in tēplo dñi. 7 traduxit quēdā filiū suū perignē tophet. ariolos. augures. p̄bitones 7 aurspices multiplicauit 7 errare fecit iu- dam i vñs gētū. Cūq̄ arguerēt eū p̄bete- missi a dño. nemini eoꝝ parcebat. s̄ plateas hierusalē p̄betaz s̄guine purpurauit. In sup alioꝝ sanguinē innoxū fudit multū ni- mis. donec impletet hierusalē vsq̄ ad eos Esaias q̄ auū maternū fm̄ hebreꝝos v̄l affi- nem suū eictū extra hierusalē circa piscinā siloe terra lignea p̄ mediū secare fecit. Qui dū i p̄ncipio sectionis angustia ret. petijt si- bi vari aquā vt biberet. 7 cū nollet ei da- re. dñs de sublimi misit aquas i os suū 7 ex- pirauit. nec tñ carnifices dēstiterūt a sectiōe. Et ob h̄c aquę missiōē p̄firmatū ē nomē siloe. quod interpretat̄ missus. nec sepelierunt eū in sepulcro p̄betarum. s̄ sub quercu ro- gel. iuxta trāsitū aquarū. quē fecerat ezechias i memoriā miraculi qd̄ fecerat dñs i aq̄ illis ad p̄ces esaię. Tradit enī epiphan⁹ q̄ duꝝ sennacherib rediret ab egypto p̄misit exercitū ad obsidendū hierusalē. q̄ castra metatus ē circa piscinā siloe vt aq̄s eius vte- rentur. Eratq̄ piscina quasi cōmunis. nam 7 ciues ad eas dēscendere poterant 7 hostes. Quas aut̄ esaias obtinuit a dño. vt cū egre diebantur ciues erant ibi aq̄ sic p̄ius. cū vero accedebant hostes siccabant aq̄ p̄ioꝝ. ita vt mirarētur assyriꝝ vñ esset aq̄ i vrbē. Porro i iugē memoriāz hui⁹ facti. Ad huc aq̄e siloe nō iugiter. s̄ in certis horis ebulli- unt. Cūq̄ in p̄ria p̄sona accessisset senna- cherib. facta ē strages sup̄dicta i exercitu ipsius. In tāte rei memoriā p̄plūs gliose p̄ p̄betam sepeliuit in loco p̄dicto. vt etiā

orationibus eius post mortem indefinenter hui⁹ aq̄e h̄sificio potirentur. Aliqui lib̄i habent in hoc loco oratiōes manasse quę po- nitur in fine secūdi paralipomenō. ideo nō habet necesse hic poni. cū etiā plura exēpla- ria eam i hoc loco nō contineant.

Demortemanasse. La. XXXIII.

Misit ergo

dñs aduersus manassen regem babylonioꝝ q̄ depopulat⁹ est iudā 7 ma- nassen dolo captū traxit in babylonē. 7 plu- ribus afflixit tormētis. Et intelligens ma- nassen hanc esse manū dñi. egit p̄nitentiam 7 intente orauit ad dñm. 7 misertus dñs. re- duxit eū in regnū suū. Qui cū venisset bie- rosolymā dēlcuit idola. lucos 7 aras q̄ fece- rat. ita vt i memoriā p̄ioꝝ nil super esset. Et restituit cultū dñi sicut p̄i⁹. 7 p̄plm̄ idipsum docuit. 7 sic a p̄oꝝ cōuersatione mutat⁹ est vt nō sine grandi amiratione vitam ageret beatā. Duros quoq̄ ciuitatis 7 turres 7 an- muralia multa munitionē firmavit. Et mor- tu⁹ ē manasses 7 sepult⁹ i horto dom⁹ suę i horto aq̄. 7 regnauit a mon fili⁹ ei⁹ p̄ eo.

Incidentia

In dieb⁹ manasse sibilla erophila cla- ruit in samo vñ 7 samia dicta ē. Partheni- tarētū cōdiderūt. Sarcus de cdo insula p̄m⁹ ferri glutinū intra se excogitauit. Ter- tius romanoꝝ rex tull⁹ hostilius. Hic p̄m⁹ regū romanoꝝ purpura 7 fascibus vsus est Qui post longā pacem bella reparauit. Al- banos. vegetes. fidenates vicis. adiecto mō- te celio ampliauit vrbem. Tandem cum do- mo sua fulmine conflagratur.

Deamon et iosia.

Capitulū. XXXIII.

De ro. xxij. an

noꝝum erat a mon cum regnare ce- pisset. 7 duob⁹ tm̄ ānis regnauit i hierusalē Tñ. lxx. dicūt. xij. Qui fecit malū corā dño sicut pater su⁹ i inuēte sua fecerat. 7 teten- terant ei insidias serui sui. 7 interfecerunt eū in domo sua. Populus aut̄ percussit eos

70. p̄p̄ces.

Historia

qui inter fecerunt regem sepelierunt eum cum patre suo et statuerunt sibi regem iosiam filium eius pro eo Octo annos erat iosias cum regnare cepisset et xxx annos regnavit in hierusalem et abulavit per oves vias david patris sui. Quod declinavit ad dexteram neque ad sinistram. Qui in quarto regni sui anno qui erat eius viginti et octo die ioseph pietate et iusticia mirabilem in se ipsis demonstrabat.

Ray p[ro]ph[et]am iam revocavit ab idolatria. Et opera sua velut senex emendabat. Porro anno regni sui octavo omnem civitatem et provinciam a cultu idolorum purgavit. Et nullum vestigium idolatri superesset. Servitabatque etiam domos ne quod latenter remaneret suspectum. et in

vnaquaque causa iusticia coluit tamquam a se suam medicinam. Misitque in totam provinciam ut deferrent ad reparationem templi munera pro sua voluntate vniuersisque et proposuit huic operi helchiam sacerdotem magni. et amasiam qui erat supra civitatem et saphan scribam. et facta est reparatio templi fideliter et indilate.

De hieremia. Cap. xxxv.

Anno. xiiij. regni

iosie exorsus est pervertare hieremias filius helchiae de sacerdotibus anathoth in terra beniamin tertio ab urbe miliario. et pervertavit usque ad egressionem vrbis. et annis et vno anno. post illud tempus qui in egypto pervertavit in thannio. Et cum puer esset dixit ei dominus: Propetia in gentibus dedit te. Qui cum dixisset. A. a. a. domine deus nescio loqui quia puer ego sum misit dominus manum suam et tetigit os eius et ait: Ecce dedi verba mea in ore tuo. Et tunc ibi esset adolescens cepit pervertare et predicare. mae consurgens et frequens stans in porta domus domini. et in atribus templi. et ostendit ei dominus signa egressionis hierusalem quam predicabat. Porro signo signavit ei auctorem illius egressionis dei. Ostendit enim ei

Hieronymus in paralipomenon dicit archaeductam de templo diebus archiepiscopi ydolis positus in eorum fuit in domo selli patrum hieremye patris ananec viri olde qui habitabat in scda muri matione usque ad iosiam.

qui fure vigilante cum regem et dānificaret dormientes. Sic enim dominus iam vigilabat ad perveniendum populum suum. Secundo vero signo ostendit ei dominus qui ministro ad hieremiam. p[ro] illa successa a facie aquilonis. et ait: Ab aquilone pandet omne malum super oves habitatores huius terre id est a caldeis qui iuxta situm hierusalem ab aquilone venerunt. Has duas visiones vidit hieremias. De tertia incertum est. Verum tamen putat quod sub alijs regibus vidit eam sic cetera sequuntur. In tertia enim visione ostendit ei dominus causas egressionis. Nec fuit hieremias visio imaginaria sed corporalis. Precepit enim dominus ut tolleretur liberum suum. et absconderet illud super eufratem. Et post multos dies ex mandato domini revertens invenit illud putrefactum et nulli usui aptum et ait ei dominus: Sicut adheret liberum ad lacus viri sic agglutinavi mihi domum israel. et domum iuda. sed quia recesserunt a me fornicando post deos alienos. quasi putris fuerit eufratem captivum. Reliqui hieremias loci sui tractabim.

De inuentione deuteronomii. Capitul. xxxvi.

Anno decio oc

tauo anno regi iosie precepit iosias helchiae ut residuum pecunie que oblata fuerat ad templi reparationem conservaret et fieret inde via ad misterium domini. Cuius helchias omnia diligenter scrutaret invenit librum moysi in templo. Forte aperuit arcam. et invenit deuteronomium. quem moyses reponi fecerat in ea et misit eum regi per manum sapham. Qui cum legisset coram rege legit rex vestimenta sua. Audivit enim maledictiones scriptas in transgressores legis. et crebras comminationes dei. Quasi sequeretur idola eieceret eos de terra quam dederat eis. sic eiecerat amoz eos a facie eorum. Et mirabat quod ad huc esset in terra. et verberat imineret captivitates. Tunc precepit helchiae et viris prudentibus ut consulerent dominum super se et super populum suum. Qui de scederunt ad oldam prophetissam uxorem selli qui habitabat in hierusalem in scda. id est scdo habitu muri quem fecerat ezechias. de quo dixit sophonias. et vlatat a scda parte. quia per scdo muro circum data pars capta est. Forte non inveniunt hieremias.

Regum quarti

miā. Vel potest nullus ad huc momentum erat. Et respondit olda. Hec. d. d. Ecce adducam mala que scripta sunt in libro legis super locum hunc et habitatores eius. qui imitauerunt me in cunctis operibus manu suorum. Succedet indignatio mea et non extinguet. Regi autem qui misit vos dicetis Hec. d. d. Pro eo quod audistis verba voluminis et preteritum est cor tuum et huiusmodi. differetur hęc mala. nec fiet in diebus tuis. et colligam te ad patres mos in pace. Quod non est intelligendum de pace ipsius regis. ipse enim occisus est a pharaone. sed de pace populi. id est postquam iserret populo qui comminatus fuerat. His auditis mittens rex in omnes provincias congregavit omnes populum in hierusalem et stans super gradum legit cunctis audientibus omnia verba libri et percussit sedes coram domino. et copulavit omnes sacramenta stare. ut leges moysayas per omnia custodiret. Et deluit auraspices et malleos omnes. et omnia vestigia idolatri redidit in pulverem. Etiam vestigia quaedam serpentis ensciam quem comminuerat sine contrivertat ezechias. Ob hinc in plogo sophonie legit Iosias contrivisse eum. et ptaminavit excelsam. et vallem. topbet. et ignem moloch. Forte ossa mortuorum vbi que sparsit. vel quilibet alia imundum. ut potius abominabilis quam venerabilis locum apparet. Equos quoque solis et currus quoque de pinxerat reges iudei in introitu templi iuxta extram nathamelech eunuchi penitus destruxit. Fecerat ibi iudei idolum solis quasi puerum intertem. quia nullum patitur senium. sed quotidie renovat. Fecerat et ei equos et currum. putantes quod in hunc modum beliam transulisset. Et ascendens rex in bethel super altare quod fecerat ierobam commulit ossa sacerdotum. et falsorum prophetarum eruta de sepulcris excelsorum iuxta verbum abdon prophetę cuius titulum cum legisset in sepulcro. precepit ne moveretur ossa eius. nec etiam illi cuius quo sepultus erat. Idipsum fecit in excelsis samarie et in vrbibus manasse et effarim. et symeo. usque in neptalim ossa de tumulis excelsorum eruta super altaria comburent. et tunc ossa altaria in pulverem redigens. Hoc predictum erat de iosia ante annos. ccc. lxxi. et reuersus in hierusalem fecit phasce. conuocans ad illum etiam filios israel qui captivitate assyriorum aliquo modo effugerant.

nant. vel etiam de captivitate aliquo casu redierant. Et traditur de eis habuisse ad. xj. milia nathinnorum. Non est factum phasce tale a diebus iudicum. In paralipomenon legit a diebus samuelis. quod posset dici vitio scriptorum factum et scriptum esse samuelis. per salomonis. nisi id ipsum in iosepho legeret. Potest tamen intelligi quod samuel fecerit phasce. et si in historia non legitur. Quod autem iudices fecerint phasce. certum est quod nam moyses et ioseph iudices fuerunt. et factum est hoc phasce in hierusalem. xvij. anno regni iosie.

De morte iosie. Cap. xxxvii.

In diebus eius

ascendit pharao necho rex egypti contra regem assyriorum. Audierat enim eum iam debilitatum. quia medi et babiloniam a monarchia eius recesserant. et estimabat quod defacili posset obtinere syriam. Porro aggressus erat regem ad remon. qui regnabat tunc in carchamis. Descendit ergo iosias in occursum eius. prohibens ne transiret faceret per iudgam. et misit pharao ad iosiam dicens. Quid mihi et tibi rex iuda. Non aduersum te venio. ad eufratem propero. Mittit me deus ad medos. sine me. ne deus qui mecum est interficiat te. Et non acquieuit iosias. sed cum rege ad remon conponebat acies ut dimicarent aduersus pharaonem. Et forte dum transisset a curru in curru qui sequebatur eum in ore regio occisus est a sagittariis in campo magedo. et planxit eum ioseph solabiliter ad remonem rex cum exercitu suo. Unde et illud dictum est. Erat planctus sicut planctus ad remonem. Traditur autem quod iuxta arborum et fontem occisus fuerit. qui statim aruerunt. et relatus est in hierusalem. et sepultus est in mansoleo patrum suorum. Et ploravit eum vniuersus iuda in hierusalem. et maxime hieremias. qui super exequias eius scripsit tremos lamentabiles. Quomodo sedet sola ciuitas. et quibus vrbibus cantores et catatrices super exequias iosie. Et longis temporibus in iudea super iosiam eos replicabat. Quibus postea super addidit idem hieremias alias lamentationes super excidio ciuitatis.

Incidentia In diebus iosie quartus romanorum rex an. 12

Historia

cus marcius numenepos ex filia aduētūz montem et ianiculum vbi adidit. Supra marc. xvj. ab vrbē milario ciuitatē hostiā cōdidit. Oraculo todoneo p̄mū gr̄cia v̄sa est. Quātus romanorū rex tarquini⁹ p̄iscus. q̄ circū rome edificauit muros 7 cloacas. 7 capitolium extruxit. ludos romanos instituit. Ariō a delphino i theatrū deputatus est.

Deioachim vel ioachaz.

Capitulum. XXXVIII.

Eliguit aut iosi

as tres filios beliachim q̄ 7 iechoni as p̄genitū. xv. ānoz. mediū aut ioachaz q̄ 7 sellū dicit⁹ ē. xxiij. ānoz. 7 tertium matbani am circū octo ānos. Tulit ergo p̄p̄as terrę mediū filiū ioachaz. 7 cōstituit eū regē p̄ patre suo. q̄ tribu mēsiu t̄m regnauit i hierlm. Rā vt dicit paralipomenō veniēs p̄ barao nechaō rex egypti i hierlm amouit eū. 7 ip̄o sinit mulctā terrę. c. talēta argenti. 7 vñ auri 7 cōstituit reges. p̄ cō fratrē ei⁹ p̄genitū beliachim sibi tributarius. Et mutato noie vocauit eū ioachi. vt mutatio nois esset signū subiectionis 7 duxit secū ioachaz i dolo. sub specie honozādi eū i egypto. Rā cū venissz i reblata vi n̄xit eū. 7 ligatū misit eū i carcerē i egypto. Porro ioachi. xv. ānoz erat cū regnare cōp̄isset. 7 xv. ānū regnauit i hierlm 7 fecit malū corā dño. iuxta oīa q̄ fecerat patres ei⁹. Lūq̄ argueret eū vias p̄p̄eta. cō. minat⁹ ē ei valde. 7 fugit vias in egyptum. Et misit post eū ioachi. 7 reduxit eū. 7 morte turpissima interfecit eū. Anno q̄rto regni ioachi cōp̄it regnare i babilōe nabuchodonosor q̄ victo rege egypti. tulit oīa q̄ ei⁹ fuerant a riuo egypti vsq̄ ad flumē eufraten. 7 trās iēs eufratē oēs syriā vsq̄ ad pelusius cepit p̄ter iudgā. Porro āno q̄rto ioachi locutus ē hieremias ad oēs p̄p̄m iuda 7 ad ciues hierlm dicēs. A tertio decio anno ioseph locut⁹ sū vob̄ v̄ba dñi. 7 bodie ē. xxiij. ān⁹. 7 nō audistis me. Propterea h̄ dicit dñs. Ad ducā hūm̄ meū nabuchodonosor sup̄ terras h̄ac. 7 sup̄ oēs nationēs q̄ i circuitu ei⁹ sūt. 7 h̄ n̄iet regi babilōis. lxx. ānis. Lūq̄ ipleni sūt

rint āni. lxx. visitato sup̄ regē babilonis. 7 sup̄ terrā chaldęorū i q̄ratē eorū. ponā illā i solitudines sep̄ternas. Et mirabant⁹ q̄ tā audacē loq̄ret. Rā i p̄ncipio regni ioachiz cū staret in atrijs tēpli 7 dicit⁹ dñs. Dato tomū h̄ac sic sylo. 7 vrbem h̄ac dabo i maledictionē. app̄bēderūt eū sacerdotes 7 p̄p̄etę 7 oīs p̄p̄us dicēs. Morte moriat. Et ascēderūt de domo regis p̄ncip̄s iuda. 7 federūt i porta tom⁹ dñi. 7 accusabāt hieremiā sacerdotēs et p̄p̄etę. Qui r̄ndit. Misit me dñs vt p̄p̄etare adūsus locū istū. Ecce i manibz vestris sū. facite quod rectū ē in oculis vestris. Et liberauerūt eū p̄ncip̄s a manibz p̄p̄li. 7 maxime aichā fili⁹ saphan dicēs. q̄ michas in diebz egechię similia p̄. dicasset. 7 multi p̄p̄etę i diebz regū. nec ali. quid a regibz p̄p̄elli sūt h̄ honozati. Klaus rūt t̄m p̄ncip̄s hieremiā ne publice p̄dicaret. Dixitq̄ tūc dñs ad hieremiā. Tolle volumēz scribes oīa v̄ba q̄ locut⁹ sū t̄ adūs⁹ iudā 7 alias gētē. a diebz ioseph vsq̄ ad diē h̄ac. Et cōuocauit hieremias baruch filiū nerię 7 scripsit baruch ex ore hieremię oēs sermōēs dñi. 7 dixit ad eū hieremias. Klausus i nec valeo ingredi tomū dñi. Ingredere ergo tu 7 lege q̄ scripsisti in die ieiunij audiere p̄lo 7 vniuersis q̄ veniūt de ciuitatibz suis. Et fecit baruch sicut p̄cepit ei hieremias sepe. gens in domo dñi. Factus est autem i anno quinto ioachim. i mense. ix. p̄dicauerunt iē iunium omni populo in hierusalem. 7 vniuersis q̄ fluxerant de iuda. Et legit baruch sermones hieremię i introitu portę nonę tomus dñi. Quod cū audisset filius gamarię micheas descendit ad p̄ncip̄es et seniores domus regis qui sedebant in gaçophylatio scribz. Qui cuz nunciasset eis quę audierat aduocauerūt. ad se baruch. Qui cū legisset omnia verba coram eis obstupuerūt. 7 dixerunt ei. Abscondere tu 7 hieremias. 7 nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sunt ad regem q̄ sedebat in domo byemali. mense nono. 7 posita erat arala coram eo plena prunis. Lūq̄ legisset vidit fili⁹ nathanię tres pagellas vel. iij. sc̄dit rex. volumen scalpello scribz et

Regum quarti

picat in ignē donec p̄sumeret. Quibusdā t̄m tradicentibz p̄cepit rex suis suis. vt cō p̄benderēt baruch 7 hieremiā. Dñs aut ab lcondit eos. 7 dixit itēz dñs ad hieremiam. Scribe rurū i volumine oēs sermōēs q̄s cō. buisit ioachiz. 7 sup̄ ad des plures. 7 p̄p̄ue ea q̄ dicit dñs p̄tra ioachim. Nō erit ex eo q̄ sedeat sup̄ solū dāuid. 7 cadaver ei⁹ p̄p̄ie tur ad estū p̄ diē. 7 ad gelū p̄ noctem. Nō plāget eū v̄ frater v̄ soror. i. nō plāget eū frater 7 soror. dicentes v̄ nō cōcrepabūt ei v̄ dñe. 7 v̄ s̄lute. Sepultura asini sepeliet patrefact⁹ 7 picet⁹ extra portas hierlm.

Denabuchodonosor et morte ioachim. Capitulum. XXXIX.

Actū est autem

in anno. viij. ioachim ipse ē q̄rtus ān⁹ nabuchodonosor. ascendit nabuchodonosor in iudgā. 7 repopulabat eā. Rechabites aut q̄ habitāt i tabernaculis seorsuz ab omnibus timētes ascēderūt i hierlm vt saluarent aīas suas. Et dixit dñs ad hieremiā. Uade 7 introduce oēs rechabitas in vnam cędrā thesauroz iuxta tomū dñi. Et in tro duxit eos i gaçophylatiū filiorū ennon. Et posuit coram eis cythos. 7 calices plenos vini dicēs. Bibite vinū. Qui responderunt. Non bibem⁹ q̄ ionadab filius rechab patris nostri p̄cepit nobis dicēs. Nō bibet⁹ vinū vos 7 vxores vestre 7 filij v̄i vsq̄ i septem. tomū nō edificabitis. semētē nō seretis. vineas nō plātabitis. i tabernaculis habitabitis cūctis diebz. vt vinit⁹ multis diebus sup̄ terras in q̄ pegrinamini. Tunc ait dñs ad hieremiā. Dic habitatoribz hierusalem. Hec dicit dñs. Nunquid nō accipiet⁹ disciplina vt obediat⁹ mibi sicut rechabites patri suo. Propterea iudcā sup̄ vos mala q̄ locut⁹ sū. de stirpe v̄o rechab nō deficiet vir stās i p̄spectu meo. Porro cū ascēdisset nabuchodonosor i hierlm. cepit ioachi 7 ligauit eū. 7 traxerat secū i babilōnē. 7 nobiles cū eo. In itinere v̄o ip̄osuit ei nabuchodonosor. tributū 7 remisit eū i hierlm. 7 obsides traxit secū pueros 7 femine regio. danieles

q̄ 7 tres pueros. 7 fuit ei ioachim tribus ānis. Sed cū audisset q̄ rex egypti iterū pugnare vellet p̄ nabuchodonosor. negauit ei tributū qd̄ p̄miserat. Et ascēdens rex babilonis i hierlm sub iure fedenis intravit eam. Sed cū intrasset si dē nō suauit sed iuuenes. fortissimos quosq̄ occidit vna cum rege ioachiz. quē 7 ān muros i sepulcrū p̄p̄ci iussit. Et q̄ nō suauerūt ei fidē hostes. i deo forte liber regū vocat eos latrūculos dicēs. Et i. misit dñs i ioachi latrūculos caldęorū 7 syrię 7 moab. 7 amō. vt disperderēt eū iuxta v̄bus dñi. Rā stigmata sūt i ceta i corpe occisi cōtra legē. i. nomē idoli qd̄ colebat codonacer. Et cōstituit nabuchodonosor filiū ei⁹ regē. ioachi equocū. sc̄z p̄i. dictū iechoniā. Octo. 7 xv. ānoz erat ioachi cū regē cōp̄isset. 7 tribus t̄m mēsiu regnauit. 7 decē diebz. Rant. cū recessisset nabuchodonosor. timuit. ne ioachiz memor nec patre p̄ adhereret egyptijs. 7 pugnaret adūs⁹ cū rideo redijt 7 ob. sedit hierlm. S; ad vocē hieremię egress⁹ ē ioachi ad eū cū matre. 7 oī domo sua. 7 p̄ncipibz ei⁹. Et suscepit eos rex babilonis. āno octano regni sui. 7 tulit vniūsa vasa aurea de domo dñi. 7 thesauros tom⁹ regie. 7 trās. tulit i babilōēz cū rege 7 matre ei⁹. d̄ domo regia circū duo milia. De p̄ncipibz et viris robustis septē milia. artifices 7 idulores mille. in sūma q̄s decē milia. inter q̄s erat mar. doctus 7 egechiel ad huc iuuenis de genere sacerdotū. Quidē t̄m ioseph⁹ velle q̄ iā duoq̄ libros scripsit de futuro vrbis excidio q̄s reliq̄t i iudgā. Isti q̄ sponte se tradiderūt. p̄p̄ie dicti sūt trāsmigratio iudg. Alij v̄o q̄ postea p̄ violētā tracti sūt. p̄p̄ie dicūt capti uitas iudg. S; hac trāsmigratiōe iudg. s; ab viij. āno regni nabuchodonosor qd̄ i cto. ant numerare. lxx. ānos captiuitatis.

De Sedechia. Cap. XL.

Constituit na

buchodonosor regē in hierlm patruū ioachiz matbaniā vt seruiret ei sub tributo. interposita religione iurisiurandi et mutato noie vocauit eū sedechiam. Tricēsi

num primū etatis annū agebat sedechias cum regnare cepisset. 21. annis regnavit in hierusalē. 7 fecit malū corā dño sic iochabz frat ei. Erat enī supbus cogitās vt adbereret regi egyptioꝝ 7 nō fuaret insurādus regi babilonis. Decipiebāt autē eū pseudo pphetę dicētes i p̄mo babilonios vincendos ab egyptijs. Lūq; diceret ei hieremias. vt spes poneret i dño. 7 nō i hoīe. dixit ad euz dñs. Descēde i domū figuli. 7 ibi audies verba mea. Et descendit. Et ipse figulus faciebat opus sup rotā. 7 dissipatū ē vas i māibz ei. 7 p̄uersus fecit de eodē luto alterū vas sicut placuit i oculis ei. Et dixit dñs ad hieremiam. Dic domui iuda. s̄ dicit dñs. Quid sicut facit figulus. potero facere vobis. vt de struam 7 disperdā vos. 7 p̄gnitētes edificem 7 plātem. Factū ē autē i āno quarto regni sedechie miserūt ad eum nūcios. rex edom. rex moab. rex tyri. rex amon. rex sidonis. petētes vt paritē federati vnanimiter tributa negarent regi babilonis. Et dixit dñs ad hieremiam. Fac tibi catenas ligneas. i. retortas vij. 7 pones vnū i collo tuo. 7 alias q̄nq; dabis in manū nūcioꝝ q̄nq; regū corā sedechia dicens. Hęc dicit dñs. v. regibz. 7 regi iuda. Ego feci terrā 7 tedi eā ei q̄ placuit i oculis meis. 7 nūc tedi oēs terras istas i manu nabuchodonosor serui mei. Bens autē 7 regnū q̄ nō fuerit ei. i. gladio fame 7 peste visitabo sup eos. Nolite audire vba p̄betarū dicētium vobis. Nō fueritis regi babilōis ne pereatis cū eis. Et cū cōplesset hieremias mādatū dñi corā sedechia. ananias p̄beta de gabaon tulit catenā d̄ collo hieremie. 7 confregit eam dicens. Hęc dicit dñs. Sic p̄fringā iugū regis babilonis de collo istaz gentiū post. ij. ānos dierū. 7 referri faciā oīa vasa dñi. 7 reducā oēs trāsmigrationē iude ad locū istū. Et ait hieremias. Amen. sic faciat dñs. q. d. Idip̄sū vellē ego. si fieri posset. Verūt̄n̄ audi anania. Nō misit te dñs. 7 fecisti p̄fidere p̄lm istū i n̄m̄dacio. Propterea s̄ āno moxieris post. ij. mēses dierū. Et mortuū ē ananias i n̄o illo mēse vij. nam hoc p̄dixerat hieremias i mēse q̄nto. Terti

us autē sedechias ad mortē ananie misit nūcios i n̄o babilonē cū tributo. Et misit hieremias epistolā i manibz nūcioꝝ secreto ad omnē trāsmigrationē iude dicens. Hęc dicit dñs. Edificate domos 7 plātate hortos. ducite 7 tradite nuptui. 7 q̄rite pacem civitatis. ad quā trāsmigrare vos feci. 7 orate p̄ ea dñi. q. i pace illi. erit pax vestra. Nō vos seducant p̄betę q̄ i medio vestri sunt. q̄ p̄mittūt vos i breui redituros. q. cū cōperit i pleri i babilone. lxx. āni. reducā vos ad locam vestram. Hęc autē dicit dñs ad achab filium culie. 7 ad sedechiā filius masie. q̄ p̄betant vobis mendaciū. Tradam eos i manū regis babilonis. 7 p̄cutiet eos i oculū vestris. assumetur ex eis maledictio dicentium. Donat te dñs sicut sedechiam 7 sicut achab. quos frinxit rex babilonis i igne. p̄ eo q̄ fecerunt stulticiam i n̄o israel. et mechati sunt i vxoꝝ amicoꝝ suozum 7 locuti sunt verbum i nomine meo. quod non mandavi eis. Hos duos tradunt bebz i fuisse illos duos senes quos postea dixit dicit daniel. Nec ob est q̄ dicitur rex babilonis frinxisse euz daniel dicat eos lapidatos. Conuictos enim tradiderunt regi ad p̄nam. quę nomine ignis significata ē. Lūq; rediissent nūci d̄ babilone attulerunt litteras ex parte pseudo p̄betarū ad sacerdotē i hierusalem i n̄o verba. Posuit vos dñs i domo sua super omnem virum arrepticium. 7 p̄betantem. vt mittatis eū i neruum i carcerem. 7 nunc quare nō i crepatis hieremiam qui dixit vobis. Edificate domos quia non redibitis. Et legit sopbonias epistolam coram sedechia i auribus hieremie. Et ait hieremias. Hęc dicit dñs. Sup eos quos trāsmigrare feci. visitabo vobis. 7 reducā eos. sup vos autē q̄ uō estis egressi cū eis i mittā gladiū 7 famē 7 pestē. 7 ponā vos q̄ si sic malas q̄ comedi nō possūt. Ostēdit enī dñs mihi signū. 7 ecce duo calati plēi sicci positi sūt i n̄o tēplū. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides hieremias. Et dixi. Sic sic. tonas. tonas valde. 7 sic malas. malas. valde. Et ait dñs. Sicut sic

s̄ long. sic cognoscā trāsmigrationē quam emisi de loco isto. 7 reducā eos i terrā banc. Et sic sicut pessime sic dabo sedechiā 7 reliquos q̄ remaserūt i hac vrbē i vitationes 7 opprobriū omnibz regnis tēꝝ.

De lagūcula testea. Ca. XII.

Dixit iterum

dñs ad hieremiā. vade 7 accipe lagūculā figuli testea 7 ducet tecū d̄ senioribz sacerdotū. 7 d̄ senioribz p̄li ad vallē filioꝝ emō. q̄ ē iuxta itroitū porte fictil. 7 p̄teres lagūculā i oculis eoz 7 dices. Hęc. d. d. Sic p̄terā locū istū 7 civitatē hęc. nec vocabitur locū iste apli. topbet. 7 vallē filioꝝ emō. s̄ valis occasiōis. Impleto enī eū cadaueribz eo q̄ nō sit aliū locū ad sepeliēdū. Et venit hieremias d̄ topbet. 7 stetit i attrio domū dñi. 7 dixit ad oēs p̄lm. Hęc. d. d. Ecce educā sup hęc civitatē vniūsa mala q̄ locū istū adūsul eā. Et i digē. s̄ s̄ s̄ sacerdos p̄cussit hieremiā. 7 misit enī i neruū i porta beniam i sup io. ni i tomo dñi. Lūq; illapisset i crastinū educavit s̄ s̄ hieremiā d̄ neruo. Et dixit ad euz hieremias. Nō s̄ s̄ vocavit dñs nōmē tuū s̄ pauore vndiq;. Interp̄tat enī s̄ s̄ v̄ s̄ sco. oris nigredo. q. d. Nō hēb̄ oris nigredi nē. i. p̄tātē i p̄andi ini. q̄ s̄ pauēs vndiq; captiū ducerit i babilonē. Et oravit hieremias ad dñs. Dñe de exercitū q̄ vides renes 7 cor. Videā vltiōez ex eis. tibi enī reuelavi causam meam.

De prima obsidione hierusalem. Capitulum. XLII.

Quero in anno

q̄nto sedechie. ipse ē ān. v. trāsmigratiōis iochabz exor. ē ezechiel. p̄bare i babilone ad captiuos. postq̄ accepit eplam hieremie. Prophetiā cui sicut 7 daniel postea p̄sequem̄ p̄ excidiū vrb. 7 obitū hieremie. Porro i p̄ncipio āni nōmē sedechie nabuc. obsedit hierosolymaz. 7 negauerat ei sedechias tributū. Et misit sedechias ad hieremiā s̄ s̄ sopboniā sacerdotē dicens. In terroga. p̄ nob dñm. si forte faciat nobiscū

miam. Et rēdit hieremias. Hęc. d. d. Dabo sedechiā regē iuda 7 suos ei. 7 p̄lm ei i manu nabuchodonosor regis babilōis. 7 p̄cutiet eos i ore gladij. 7 nō flectet nec p̄cet neq; miserebit. Et libere ābulabat hieremias i medio p̄li eadē clamās. Porro rex egypti egressus ē d̄ egypto cū exercitu. q̄ si soluta r̄ obsidiōez bieriz. 7 recessit rex babilōis a bieriz i occurū ei. 7 fugavit eū i ore gladij 7 d̄ syria coegit exire. Lūq; discessit nabuchodonosor a hierim illucit falsi p̄betę hieremie. 7 d̄cipiebāt sedechiā dicētes. Nō reuertēt babilonij. s̄ redibit trāsmigratio n̄ra ad nos cū oibz vasis dñi. Hieremias autē p̄ria his 7 vera p̄betabat dicens. Tradet sedechias i manu regis babilōis. 7 loq̄ os ei cū ore ipsi. 7 ocli ei oculos ei videbūt. 7 i n̄o babilōez ducet sedechiā. Impij nō dicebāt hieremiā a mēte excessisse. Porro hieremias stravit a sinū vt egredere ad anatoth vicū suū. q̄. x. sta dñs distat a bieriz. Lūq; puenit ad portā beniam. custos portę ierias ap̄p̄bēdit eū dicens. Ad baldos p̄fugis. Et ad duxit eū ad p̄ncipal. Qui cesū miserūt i carcerē. q̄ erat i tomo ionathe scribe. Et sedit ibi hieremias diebz mult. 7 venit ad eū ananeel filiū sellū patri sui ad vestibulū carceris. 7 ait. Eme agrū meū. q̄ ē i anatoth. ē enī p̄petit hereditas q̄ p̄p̄ncipi. Et intellexit hieremias q̄ v̄bū dñi eēt. 7 emit agrū app̄dēs. vij. stateres. 7 decē argēteos. 7 adhibuit testes 7 sc̄psit libzū possessiōis signatū 7 stipulatiōes 7 rata. 7 signa foris sec. 7 rescriptū libzū fecit ap̄tū. 7 i oculis ananeel. 7 testiū dedit libzū baruch dicens. Sume libzū emptiōis hūc signatū. 7 libzū hūc q̄ ap̄t. ē. 7 pone eos i vase fictili. vt p̄manere possint i diebz mult. Hęc enī dicit dñs. Adhuc possit debūt 7 agri 7 vineę i tra ista de q̄ vos dicit q. de fra erit. Ecce ego p̄gregabo eos d̄ vniūsis tris ad qs eteci eos ad locū istū. 7 habitabūt p̄fident 7 feriā cū eis pactū sepiternū.

De sc̄da obsidione hierusalem. Capitulum. XLIII.

Quero anno no

Historia

no sedechie .x. mēse .x. die mēsis luna .xx. sc̄da rediit nabucardā p̄nceps exercit⁹ babilōis ⁊ p̄nceps nabuchodonosor cū eo ⁊ circūderunt hierlm̄ ⁊ extruxerūt i circūitu ei⁹ munitiōes ⁊ clausa ē ciuitas .xviij. mēsi bo. Per territ⁹ itaq; sedechias tulit hieremiā de carcere ⁊ interrogauit eū i domo sua secreto dicēs Putasne ē h̄mo a dño q; redierūt c̄aldei Qui r̄dit. In mañ regl babilōis traderis Sz obsecro dñe mi rex ne remittas me i carcere ionathē ne moriaribi. Et p̄cepit rex vt traderet i vestibulū carcerl ⁊ vt daret ei torra panis q̄tidie excepto pulmēto donec psu merēt oēs panes d̄ ciuitate. Et clamabat hieremias i vestibulo carceris: Qui remāserūt i ciuitate fame aut gladio pibūt q̄ psugerint ad hostes q̄ dāmodo mortē rediābūt. Et cōuenēt p̄ncipes ⁊ seniores ciuitatē ad regē dicēs. Rogam⁹ vt moriat h̄o iste d̄ industria enim dissoluit man⁹ viroz bellantiū. Pla ne mētū cū dicit Sedechias vict⁹ ducet i babilōes. Eccechias enī babilōes p̄bauit dicēs: Sedechias non videbit babilōes Et dixit rex ad eos. Ecce ipse i mañ v̄is ē. Recce enī fas ē regē vob q̄cō negare. Tulerūt h̄o hieremiā ⁊ deposuerūt eū cū funib⁹ i lacū belchie i q̄ nō erat aqua. h̄o i lacū vt morte p̄pria suffocaret⁹ p̄iret ⁊ erat p̄p̄ba i luto vsq; ad guttur qd̄ erat ei amarius oī morte. Tūc ab demelech erbiops vir eunuch⁹ d̄ domo regl secrete dixit ad regē: Peccare te fecerūt viri isti ḡuiter. Qui r̄dit. Tolle tecū .xxx. viros ⁊ leua p̄p̄bas d̄ lacu anq; moriat. Qui assumptis viris tulit p̄anos veteres d̄ domo regl q̄ cōputruerāt ⁊ s̄misit eos i lacū p̄ funiculos ⁊ dixit ad hieremiā: Donec p̄anos veteres s̄ cubitu manū tuaz ⁊ sup funes. Quo facto eduxerūt eū d̄ lacu. Et vocauit eū rex secreto ad ostiū r̄tū qd̄ erat i domo dñi ⁊ ait: In te rogo te ne abscondas a me aliqd̄. Qui r̄dit. Si p̄silū dederō tibi nō me audies si autez nūciauero tibi iherificies me. Et irauit ei rex dicēs: Quis dñs nō occidā te nec tradā te i man⁹ viroz q̄ q̄rūt aīaz tuā. Et ait hieremias: Si exieris ad p̄ncipes babilōis salu⁹ erit tu ⁊ dom⁹ tua ⁊ ciuitas h̄nō succēdet. Si nō exierit ciuitas succēdet ⁊ tu cū domo tua

nō effugies man⁹ eoz. Et ait rex: Facerem qd̄ dicis sed timeo contribules qui transferunt ad c̄aldeos ne forte accusent me et tradar in manus eoz ⁊ illudant mibi. Et ait hieremias: Non traderis. Tunc rex inquit: Nullus sciat verba hęc. Si q̄sierint a te quid locutus est tibi rex dices: Prostrāni me coram rege ne reduceret me i carcerē.

Defuga sedechie capta v̄be.

Capitulum. XLIII.

De defecerūt

victualia in ciuitate a deo vt mulieres comederent paruulos suos ad mensuram palmi sicut legitur i threnis hieremię. Capta est autez ciuitas .xj. anno regni sedechie .quarto mēse .ix. die mēsis. h̄m iosephum ⁊ librum regum. h̄m hieremiā. h̄o .v. die aperta ē ciuitas circa mediam noctem ⁊ se derunt p̄ncipes babilōnū i porta media. Fugit autem sedechias cum oī domo sua nocte ⁊ p̄ncipes amici eius cum eo p̄ vias horri regis. Et ingressi sunt ad viam deserti. Qd̄ cum nūciatum esset a quibusdā traditicis p̄ncipibus babilōis p̄secuti sūt euz dilucalo ⁊ cōprehenderūt eum in cāpo solitudinis hiericho nting. Plures aut p̄ncipū dispersi sūt ⁊ recesserunt ab eo. Ipsuz vero cum reliquis vinctuz traxerunt ad regē babilōis in reblata. Qui locut⁹ ē cū eo iudicium dicēs eū i gratū fuisse p̄cepti ab eo im perij ⁊ p̄tra munificū hostiliter egisse ⁊ teirasse i deū. Et addidit: Magn⁹ te habens tuā nequiciā odio te tradidit mibi. Et occidit filios ei⁹ corā eo ⁊ saraiā summū sacerdotem cuius filium iosedech reseruauit. Occiditq; eunuchum qui erat iher viros bellatores ⁊ .v. viros de his q̄ steterāt corā rege ⁊ tres de ianitoribus templi ⁊ .vij. viros p̄batos de vulgo .xcl. lxx. h̄m hieremiā. Qu

Regum quarti

los vero sedechie effodit et catenis vinxit eum vt adduceret in babilonem ⁊ cum eo iosedech. Et redierūt q̄ duxerūt teos in reblata ad exercitū hierlm̄.

De incendio templi et vrbis et godolia. Capitulum. XLV.

Gitur .x. anno

sedechie mēse quinto .x. die mēsis ipse est annus .xix. nabuchodonosor regis babilōis nabucardā incēdit domū dñi ⁊ domū regis ⁊ oēs domos hierusalē ⁊ totuz murum hierusalē p̄ circūitū destruxit ⁊ tulit oīa vasa dom⁹ dñi ⁊ colūnas duas ⁊ mareneū. Et ligauit pplm̄ vt adduceret euz in babilonē. Et isti pp̄rie dicūt captiuitatē iude. Et tulit hieremiā de vestibulo carceris de q̄ mādātū accepit nabucardā i hūc modū. Tolle illū ⁊ pone sup eū oculos tuos ⁊ vt voluerit facias ei. Tūc p̄fecit terrē godolia filiū aichā vt p̄sset paup̄ib⁹ qui relicti erāt ⁊ agricolis ⁊ vinitorib⁹ vt redderēt singulis anis vectigalia regi babilōis. Sedit aut nabucardā i roma ⁊ trahēbāt an eū catenati. Et tollēs de medio eoz hieremias dixit ad eū: Veni mecū i babilonē ⁊ bono rato te. Qd̄ si displicet tibi reside. Vis tra i p̄spectu tuo ē habita apud godoliā ⁊ q̄cūq; voluerit vade. Et tradidit ei nabucardā cibaria ⁊ munuscula ⁊ dimisit eū. Siliter et rechabita liberos abire dimisit. Sedit itaq; hieremias ⁊ baruch notari⁹ eius i medio ppli q̄ relicti fuerat. Nabucardā h̄o abijt i babilonē trahēs secū captiuitatē. Hic fuit exit⁹ regni hebzeoz. Et regnatū est h̄m iosephum in eo anis q̄ngētis ⁊ .xiiij. ⁊ mēsi bus sex ⁊ dieb⁹ decē. Sc̄dm̄ libzū h̄o regū non plene q̄ngēt. ⁊ fuerūt i eo reges a dauid viginti ⁊ vn⁹. Ab edificatione h̄o tēpli fluxerāt anni .cccc. et .lxx. ⁊ mēses .vij. ⁊ dies .x. Ab egressu aut ppli ab egypto anis mille et .lxx. et mēses .vij. et dies .x. fuerūt autē in tēplo per successionē .xv. sumi sacerdotes a p̄mo saroboch quē instituit salomon vsq; ad p̄m̄ iosedech quem interfecit rex babilōis.

De morte sedechie. Ca. XLVI.

Dro nabucho

tonosor cū intrasset babilonē cū triump̄o victimas solēnes imolauit dñs suis ⁊ solēniq̄uit euz oī p̄plo decē dieb⁹. Lūq; recūberēt exbilarati p̄cepit rex vt adduceret sedechias in mediū ⁊ aliq̄ de cātorib⁹ tēpli cū eo q̄ psallerēt corā p̄uātib⁹ i musica instrument⁹ ⁊ canerēt hymnos de cātic̄ lion. Bibe bāt aut p̄uicē i vasis dom⁹ dñi q̄ p̄ q̄ dā nabu p̄secrauit idol⁹ q̄ dā h̄o sibi refuauit. Lūq; darēt psallētib⁹ potū clāculo p̄cepit rex vt sedechie daret pot⁹ iaxati⁹. Et corā oib⁹ ignominiose laxat⁹ est ⁊ i ierū redierunt in carcerē. Qui nimio afflic⁹ dolore post paucos dies mortuus est. Et audiens nabuchodonosor causam mortis ei⁹ extra h̄es eū de carcere cū honore regio sepeliuit.

Incidentia.

In dieb⁹ sedechie factū ē extennitiū regni iudeoz ⁊ exordiū habuit q̄nta etas cuius āno sc̄do facta ē sol⁹ defectio quā Ebales milesius p̄dixerat: In dieb⁹ captiuitatē romanoz sept⁹ rex serui nobilis captiue filius tres mōtes vbi addidit q̄rinalē bimilem eq̄linū. Fossas circa muros duxit cēsus romanoz ciuiū p̄m̄ instituit. Tandem occisus ē a terquinio sup̄to p̄isci tarquinij filio. Eo tpe apud grecos .vij. sapientes sūt appellati. In h̄ loco dignū duximus inepone cōtrarietas de collatione annoz reguz iuda ⁊ regum israel ⁊ determinationes earum que nobis occurrerunt vt tandē earū historā expeditius prosequamur.

Sedatio contrarietati.

Capitulum. XLVII.

In libro regum

emergūt cōtrarietates de collatione annoz regū iuda ⁊ regū isrl̄ q̄ q̄nq; determinationi possunt. Ubi h̄o non inuenitur determinatione viti scriptoz credim⁹ hoc accidisse q̄ in p̄p̄is nominibus ⁊ numerl̄ sepe fallunt. Roboam ⁊ ieroboam p̄m̄i cōregnerūt ānis .x. et .vij. alter in iudea alter i isrl̄. Post roboam cepit regnare abia fili⁹ eius

in hierlm. In xvij. ano ierobā. q. xx. duo- bus ānis regnavit i isrl. p regnavit abia ierobā tribu ānis. q. d. sinodochice dictū ē. B. ē. duob. ānis. 7 aliq. pte tertij. q. erat vicefi- m. ierobā. Et i reliq. pte āni eiusdē cepit re- gnare asa fili. abia. 7. xl. 7 vno anno regna- vit in hierlm. Anno scdo asa regnavit i isrl. nadab fili. ierobā duob. ānis. i. vno āno. 7 aliq. pte āni scdi q. ad huc erat tertij. asa. 7 occidit eū baasa. Et cepit regnare i isrl. p eo āno tertio asa. et regnavit. xliij. ānis nō tñ plenīs. q. tūc regnasset vsq. ad. xxvij. annū asa. s. nō regnū nisi vsq. ad vicēsimū sextuz. Hela itaq. fili. baasa cepit regre i isrl. āno. xxxj. asa. 7 duob. ānis regnū. i. vno anno. 7 aliq. pte scdi āni. q. erat. xxvij. asa. 7 i. B. eodē āno sari interfecit hela 7 regnavit. p eo septē dieb. Quo mortuo divisus ē ppls. Pars qdā sequebat. tebni. altera seqbat. amri et pvaluit amri 7 regnavit. xij. annis in israel. Hic notādū ē q. p. tētio de regno int. amri. 7 tebni duravit p tres ānos 7 vltra. q. statū dicit scriptura. q. amri cepit regre. xxxj. āno regni asa. Si enī mortuo sari statū cepisset regre amri cū elect. fuit. q. regnare cepisset. xxxij. āno vel octavo regni asa. Verūtū po- stea dicit scriptura. eū cepisse regnare i. B. āno sup. electōis. cū dicit filiū ei. achab cepit se regnare. xxxvij. āno regni asa. Si enī. xij. ānis regnavit amri. 7 ichovavit regnare. xxxj. asa 7 asa nō nisi. xl. 7 vno āno regnū. palā ē q. amri sup. vixit asa p vñ ānū. Quō ergo achab succedēs patri inchoavit regnare. xxxvij. anno regni asa. Qd. sic solui potest. Quādo scriptura dicit amri cepisse regna- re. xxxj. āno asa. intelligēdū ē. q. tūc solus et sup. totum isrl. mortuo tebni cepit regnare. Quādo aut. dicit regnasse eū. xliij. als. xij. ā- nis. a. xxvij. āno asa numerat. q. n. isrl. eū ele- git in regē. Qd. tps. extēdit. vsq. ad. xxvij. ānū regni asa q. n. achab regnare cepit. Hu- ic sententię sequēs scriptura. psonat. q. nar- rat iofapbat filiuz. asa regnare cepisse q. rto āno regni achab. q. fuit vltim. asa. q. drage- sim. 7. prim. Porro iofapbat regnavit in hierlm. xv. ānis. cni. āno. xvij. octo. cial. fili.

achab cepit regnare i isrl. 7 duob. ānis reg- vit. Huic q. filiū nō habuit. frat. ei. ioram successit in regnū. 7 cepit regnare iorā i isrl. anno scdo iorā filij iofapbat. S. q. n. si i. ā- no. xvij. iofapbat q. xv. ānis regnavit. octo- cias cepit regnare. 7 duob. tñ annis regna- vit. quō iorā frater ei. āno scdo iorā filij io- fapbat. 7 nō potius. xvij. vel. xix. anno iofa- pbat regnare cepit. P. d. terea in sequētib. statiz subiungit scriptura. q. xvij. vel. xix. ā- no iofapbat iorā filius achab regnavit. Hęc cōtrarietas sic solui potest. Duo anni q. bus regnare dicit octo. cias illi sunt quib. solus 7 incolumis anteq. per cācellos dom. suę corruisset regnavit. Reliqui. x. octo. vel. nouē anni quibus eo languente frater eius ioram administrationem regi agebat. non sibi sed fratri deputantur. Unde in. xvij. ā- no regni iofapbat regnasse scribitur ioram quia tūc regni administrationē pro fratre qui languente suscepit. Scriptura. x. q. q. dicit q. iorā filius achab anno secundo io- ram filij iofapbat regnavit. tempus quo solus defuncto iam fratre regnare cepit at- tendit. Ex diuersorum sane scriptis pphe- tarū collectus ē tractat. libri reguz. Unde est q. alius aliud. 7 alius aliud. fm. rationū diuersitate ininituz inchoationis regni regū tam iuda. q. israel assignavit. Joram autē filius achab. xij. annis sup. israel regnavit. Illa g. scriptura q. postea dicit q. anno q. n. to iorā filij achab regis israel regnavit iorā filius iofapbat regis iuda. tempus attēdit q. n. pro fratre ad huc vivente regnum admi- nistrare cepit. Porro iorā filius iofapbat. xxx. duoz. annoz. erat cū regnare cepisset. 7 vij. annis regnavit in hierusalē. Anno. xij. iorā filij achab regnavit octo. cias filij iorā regis iuda. Viginti duoz. ānoz. erat cum regnare cepisset. 7 vno āno regnavit in hierusalē. Quidā mendosi codices habēt iorā filiū iofapbat. xij. anno. esse tñ cū regna- re. cepisset. quod stare nō potest. Si enī. xv. duoz. ānoz. erat tñ cū regnare cepisset. et vij. ānis tñ regnavit. ergo triceni. erat cū mortu. ē. s. filius eius ei succedēs. iā. xij.

ānoz erat. q. q. n. eū genuit iorā. vij. auno. erat. quod est impossibile. Tamen bebei tradūt iorā filiū iofapbat. xx. ānis regnasse. 7. xl. duob. vixisse. q. d. videt. psonare illi lrē q. dicit eū. xv. duoz. ānoz. eē cū regre cepisset. S. tñ dicit solos. vij. ānos q. b. innocent. vixit an. q. suos frēs occidisset cōputatos il- li i regnū a scriptura. Mortuo octo. cias mater ei. atbalia. vij. ānis regnū i hierlm. Eisdē sex. ānis cōregnavit ei. hieu. q. xvij. ānis re- gnavit in isrl. Anno. vij. hieu cepit regnare in hierlm. ioras. 7. xl. annis regnavit. Re- gnauerūt ergo pariter ioras in iuda. 7 hieu in israel. xv. duob. ānis. Quib. finitis mor- tu. ē. hieu 7 successit ei in regnū iochaq. fili- us ei. inchoās regnare āno. xij. ioras regis iuda. xvij. annis regnavit in israel. Sed q. n. turli āno. xij. ioras iochaq. cepit regnare. 7 ānis. xvij. regnavit. cū ioras. xl. tñ annis regnavit. palā ē. q. vsq. ad. tricēsimū nonū. vel. pot. q. dragesimū annū ei. regnavit iochaq. Quō ergo statiz in sequēti dicit scri- ptura. q. ioras filij iochaq. anno. xxxvij. io- ras regis iuda regnare cepit. Forte triennio veniente pte simul cū patre regnavit. Forte scptoz. negligētia. q. in numeris sepe errat- bāc difficultatē pepit. Anno scdo ioras regl. isrl. regnavit amasias in isrl. xxx. annis. An- nus scdo siaos q. amasias regnare cepit nu- merat. ex quo sol. defuncto pte regna- vit. Uixit at amasi- as rex iuda postq. mortu. est ioras rex isrl. xv. annis. Et hic onit. questio. Supra dictū est. q. amasi- as anno scdo ioras regis israel. regnare icho- ans. xxx. annis regnavit. Joras aut. xvij. ānis regnū. Quindecim itaq. ānis simul re- gnauerūt. Mortuo itaq. ioras soli q. tuoz. decim anni sup. fuerūt amasie. vel. ad. pl. q. n. decim. Forte erravit scptoz. ponēs. xv. p. q. t. tuoz. deciz. vel. forte amasias viues. desit. re- gnare. 7. decē. vel. xj. ānis vixit. diuit. q. reg- vit. Porro āno. xv. amasie regnavit i isrl. ierobā. xl. 7 vno āno. Simul itaq. regna-

uerūt amasias i iuda. ierobā i isrl. ad. pluf. xv. ānis. Quid ē. igit. q. d. scd. s. scriptura dicit. Quia. xvij. āno ierobā regnavit o. cias si- fi. amasie in hierlm. Forte. xv. ānis iuda si- ne rege fuit. q. vt. dicit. amasias viues re- gnū. dimisit. 7. o. cias ad huc puul. regnare nō poterat. Mortuo. x. pte. cū. xvj. eēt. āno rū. 7. ierobā in isrl. vicēsimū septimū annuz regni sui inchoasset. regnare cepit i hierlm. 7. q. n. q. g. ānta. duob. ānis regnavit. Porro āno. xxxvij. o. cias regl. iude. regnavit sacha- rias fili. ierobā in isrl. sex. mē. s. b. Et h. onit. q. stio. Supra dictū ē. q. āno vicēsimosepti- mo ierobā regnavit in isrl. q. cū. q. drage. 7. vno anno regnavit. o. cias regnare cepit. 7. lij. ānis regnavit. Quattuor. decim. itaq. ā- nis pariter regnaverūt o. cias 7. ierobā. cū ierobā post. q. d. raginta. 7. vñ. ānū. defuncto si statim scharias fili. ei. in regnū successit nō in. xxxvij. sed in. decimo. q. n. to. anno regnū o. cias regnare cepit. Aut. igit. regnum israel. xliij. ānis sine rege fuit. vel. potius. per. istos. viginti. tres. annos. scharias filius ierobo- am regnavit. qui tamen illi quia. p. s. sime. vi- xit. in. regnum. non. sunt. cōputati. Soli. aut. sex. menses. q. s. correctius. vixit. in. tricēsimō. octavo. āno. o. cias. illi. sūt. cōputati. In. xxx. an- tem. ix. anno. o. cias. sellum. occiso. scharias. regnavit. in. israel. vno. mense. Eodē. anno. manabē. occidit. selluz. 7. regnavit. in. israel. decem. annis. Anno. quinquagesimo. o. cias. pbaceia. filius. manabē. regnavit. in. israel. duobus. annis. Anno. lij. o. cias. pbacee. fili. romē. pbaceiam. interfecit. 7. regnavit. in. israel. viginti. annis. Anno. secundo. pbacee. regnavit. ioatba. in. hierusalem. et. sedecim. ibi. annis. regnavit. Quindecim. ergo. annis. ad. minus. simul. regnaverūt. ioatbā. i. iuda. et. pbacee. in. israel. Et. annus. q. fuit. vltim. ioatban. fuit. pbacee. xvij. 7. ita. pbacee. reg- vit. post. ioatbā. trib. annis. in. q. b. p. regna- vit. ei. achab. fili. ioatbā. Qd. g. legit. q. o. cias. interfecit. pbacee. 7. regnavit. p. eo. vicēsimō. āno. ioatbā. filij. o. cias. ex. illo. tpe. regū. ioatbā. scriptura. numerat. q. p. i. l. p. i. o. s. o. cōregnavit. Ubi. aut. legit. q. āno. scdo. pbacee. regnavit.

7 q sedecim annis regnauerit. Ab illo tem- pore numerat q solus mortuo patre regnit. Porro duodecimo ano achaz osee regnit decē anis isrl. Si q pbacee zachaz tribus tm anis pregnauerūt vt dicit e tuc qto ā no achaz occisus ē pbacee. Et si osee occisor ei nō regnit p eo vsq ad duodecimū anū achaz tuc regnū isrl fuit octo anis sine rege. Itaqz h dicitz prietates 7 alie si q s ptermis m. terminari possūt vl p sinodiche vl qz q dā cū patribz regnauerūt ante qz solū regna rent. Vel qz regna qnq sine rege fuerunt.

Sequitur tituli capituloꝝ in historia tobie. De tobias. cap. i. De morte godoli. ca. ij. De descensu reliquiarū indē in egyptum 7 obitu hieremie. ca. iij. De captiuitate reliquiarū indē. cap. iij.

Incipit historia tobie.

Historia tobie exordium habuit in captiuitate decem tribuum.

Quo tpe terminā habuerit nō satis clucet. Videt enī hm litterā historiz tobias vixisse post exidm iherusalē 7 in cediū tēpli. Aut enī in cā tico suo. Hierusalē ciuitas de castigauit te dñs bñdic te in secla secloz vt redificet tabernaculū suū in te 7 reuocet ad te oēs captiuos. In diebō aut mouit sup eū h diceret filijs de reditu captiuozū ait. Terra vobis replebit 7 domus vobis in cediā dicitz redificabit. Si hō attēdam terminū vitē tobie filij tobie fuit enī terminū historiz q fuit 7 t min vitē nō inuenim⁹ historiz dēcedisse ad plus vltra tpa iose. Nonam⁹ enī filiū cuz pte captiuatū sexto ano ececbie 7 anniculū esse. xij. annis tm vixit circa. xx. annū iose mortu⁹ ē. Hāc historiz trāstulit hieronym⁹ de sermone chaldeoz 7 latinū ad petitionē chromati 7 beliodori epoz. Hāc historiz iudei in apocryfa ponūt. Hieronym⁹ tū in plogō suo dicit in agiographo. Qd si esset

in eēt in tertio ordi ne canōis veteris te framēti. Hqz d nullo ordine d dicitur qz hieronym⁹ diffus⁹ accepit agiographa vt includeret etiā qz pcrifaret qz vicina ē lingua chaldeoz hebraico s moni vl usqz liguz peritū lo quacē habēs hieronym⁹ quicqd ille hebre is verbis expresse latino sermone exposuit sub breui et quasi vni dicit latore.

De tobias. Capitulū. i.

Oro tobias ex

tribu neptaliz fuit. Cū qz ceteri ad vitalos aureos quos fecerat ieroboam irēt ipse ascendebat in biernsalem vt adoraret deū israhel. pmitina 7 decimas fideliter offe rebat. ita vt in tertio anno profelitus 7 ad uenis omnē ministraret decimationē et in omnibz legē dei puer obseruabat. Fact⁹ aut vir accepit sibi vxorem annam de tribu sua 7 suscepit ex ea filium. quē noie suo vocauit tobiam. Captus quidem cum vxore 7 filio habitauit in ninive 7 custodiuit aiām suaz ne cōtaminaretur in cibis gentiliū sed 7 p tribules suos non custodientes segrauerat arguebat. Et dedit illi dñs grās in oculis salmanasar. Qui dedit ei potestātē quocunqz vellet ire ad captiuos. et circa eos facere qz cūqz voluisset. Cūqz ambularet p regionē cum cōcaptiuis monita dans salutis deuē nit in rages ciuitatem medoz inuenitqz in ea quēdā cōtribulem suū gabelū egentē et reliqz ei sub ciro grapho decē talenta argētū qz habebat ex bis in quib⁹ a rege fuerat bo noiat⁹. Mortuo aut salmanasar cū fili⁹ ei⁹ sennacherib filius israhel haberet exolos to bias cōsolabatur eos 7 egenis ministrabat. Cūqz reuersus eēt sennacherib a iudga ml titudine exercit⁹ nocte ab angelo pcussa fu giens manū dñi irat⁹ multos hebreoz fecit occidi quozum corpora tobias sepeliebat.

Qd cū nūciatū eēt regi tulit oēs substantiā ei⁹ 7 cū insit occidi Tobias vero fugiē cū vxore 7 filio latuit qz multi diligebāt eum. Post d⁹ dies cū eēt occisus rex a filijs suis rediit tobias in domū suā 7 restituta sunt ei ablata. Porro i qdā die festo cū paratum esset pradiū apud tobiam dixit filio suo: Va de 7 adduc aliqz de tribu nrā timētes deū vt comedāt nobiscū. Qui reuersus nūcia uit vnū d hebreis ignlatū iacere in platea 7 exiens tobias ieiun⁹ tulit occulte corpus in domū suā. Et comedit panē i lactu 7 tremore 7 cū sol occubisset sepeliuit illud et arguebat eū pmi sui dicentes. Qui r ei causa interfici inllus es 7 iterū sepelis mortuos. S; tobias magis timēs deū qz reges sepulture occisoz sollicit⁹ instabat. Cōtigit aut vt quadā die fatigat⁹ a sepultura domū rediens iactaret se iuxta parietē 7 obdormi uit. 7 ex ni do byrūdinū calida sterora sup oculos eius inciderent 7 fact⁹ ē cec⁹. Hoc aut pmisit de fieri ad ei⁹ pbationē 7 ad ex empliā patientie in posterū. Pā 7 in oibz benedixit de sicut beat⁹ iob 7 p pimos suos i sultantes ei increpabat dices. Nolite ita lo qui filij enī sanctorū sum⁹ 7 vitam illā ex p etiam quā de datur⁹ est fidelibus suis. An na vxor eius ibat ad texturū opus quoti die 7 labore manuū suarū qd cōsequi pote rat deferebat. Factū est aut vt heduz accipi ens detulisset domi cui⁹ balatū vir audiens ait. Videte ne furtiu⁹ sit. Ad bec irata vxor respōdit. Danifeste vana facta est spes tua 7 elemosyne tue perierunt. Et ingemuit to bias cū lachrymis dices. Et nūc dñe hm vo luntatē tuam fac mecū 7 pcepe in pace reci pi spm meum. Expedi enī mibi moui magt qz viuere. Eadem die contigit vt sara filia raguel in ciuitate medoz audiret imprope riū ab vna ancillarū suaz quā increpabat) dicente sibi: Interfectrix virorū tuoz nun quid occidere me vis sicut occidisti septem viros. Fuerat enī tradita viri vno 7 dēmo niū noie qsmode⁹ occidebat eos mort in gressi sūt ad eā. Ascendit qz sara in superius cubiculū dom⁹ suz 7 tribz dieb 7 noctibus

nō māducās nec bibēs i ozone pssites aie bat. Peto dñe de patrū nostroz vt de vin cilo improperū huius absoluas me. aut cer te de sup terram eripias me. In illo tempore exaudite sunt preces amboꝝ in cōspectu domini et missus est angelus raphael vt ca raret eos. Hic cum tobias putaret se exau ditum vt moteretur dicebat ad filium suum. Audi fili mi verba mea et ex quasi funda mentū in corde tuo constitue. Cum moriar sepelies me 7 honorem habebis matris tue dum vixerit. Mortuus circa me sepelies eā semper i mente habeto dominū fili mi 7 ser ua mandata eius. De substantia tua fac ele mosynas. Si elemosynā ab omni peccato li berat 7 magnaz prestat fiduciam coram deo omnibus facientibus eam. Attende fili mi ab omni fornicatiōe 7 a supbia qua sum psit initiū omnis pditio. Consilium a sapi ente pquire a peccatoribz decina. Merces mercenarij non maneat apud te. Noli ti mere fili mi qz pauperē vitā gerim⁹. Si multa bona habebim⁹ si timuerimus deum. Diete reā scito qz dedi gabelo decē talenta argēti in rages cuius cirographus penes me habeo. Perquire qz tibi fidelē virum qui tecū eat salua mercede sua vt restituas gabelo ciro graphū suū 7 ipse restituat tibi depositum. Tunc egressus tobias inuenit iuuenē suc cinctū 7 quasi ad iter paratū ignorās qz a gel⁹ dei esset. Cūqz accepisset ab eo qz oēs medozū regionē nouisset 7 rages ciuitatē 7 gabelum habitātē in ea introduxit eū ad patrē suū 7 salutauit eū iuuenis dicens. Gaudiū sit tibi semp. Qui respōdit. Quā le gaudiū erit mibi qz lumen celi nō video. Cui iuuenis. Forti animo esto in primo est vt a deo cureris. Et ait tobias. Potes per ducere filius meū ad gabelū. Qui respōdit. Ego ducā eū 7 reducā ad te. Cūqz quere ret tobias ab eo tribuz ei⁹ 7 domuz 7 nomen. Respondit. Ex filijs israhel ego sum a garias ananie magni fili⁹ quod totū hm interptia tionem nominū verū erat. Erat enim de an gelis videntibus deum 7 erat a garias id est adiutor 7 filij ananie id est glorie dei. Tūc

Angelus Raphael. Hic. 2. ca.

Emoz dñi. Hic. 9. ca.

Azarias dicitur f. ananie magni fili⁹. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca.

Tobie. 13. b. Tobie. 10. a. Apocrypha. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca.

vel. quia de eiqz veritate dubitatur. et tales nō recipit eā. vt 2. Libez de pncipalibz. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca. Hic. 1. ca.

virginis 7 pueri statuentes adorabāt. Dns
 xō ptolomens rex interrogaret eos q̄ b̄ face-
 rēt rōne dixerūt paternę traditiōis esse my-
 steriū. qd̄ a sancto pp̄ba accepant maiores
 7 credebāt i rebus ita fore venturū. **Dic** est
 hieremias q̄ tēplū euerendū p̄nolens ar-
 cam testimēti cū bis q̄ i ea erāntulit. 7 p̄cibo
 suis ea absozberi fecit i petra. petra xō digi-
 to designans nomē dei tetragrāmatō ip̄el
 sit. Et factū ē sigillum i similitudinē i calpu-
 rē ferro canar. 7 ipsū dñi nomē nubis opi-
 mento ita celatū ē vt ex tūc nec locū quis re-
 cognoscere queat. nec ipsū nomē legere. vsq̄
 in hūc diem vsq̄ in finē. Et p̄stingē si-
 gurę istarū sic sepe nubes vt ignis fit noctur-
 no tpe. eo q̄ gloria dei ab ei⁹ legēdo desinat.
 Est autē petra illa i beremi terra inter duos
 mōtes. in q̄to iacent moyses 7 aaron. **Dixit**
 q̄ hieremias p̄sentib⁹ dñs ex syon recessit
 ad celos inde rursum in virtute venturus. 7
 erit signū p̄sentie ei⁹. qn̄ vniūse gentes ado-
 rauerint lignū. **Dixit** q̄ hūc arcę nemo
 p̄ter aaron p̄ducere poterit. 7 tabulas q̄ i ea
 sūd null⁹ aperiet sacerdotū. nullusq̄ pp̄ba-
 rum nisi elect⁹ dei moyses. 7 in p̄ma resur-
 rectione i futuro qn̄ mortui resurgendū p̄ma re-
 sarget hęc arca. et exibit de petra. 7 ponet in
 monte syon. 7 oēs sancti p̄gregabunt ad eā
 regressū dñi sustinētes. 7 aduersarij q̄ eos
 quęsiturus est in terimere fugientes.

Decapuitate reliquiarū Jude
Capitulum. III.

Actum est post

mortē hieremię anno. v. euerfioni
 hierlm. ipse ē vicesimū stern⁹ regni nabucho-
 donosor descendit nabuchodonosor i syriā
 inferiorem 7 obtinuit eam. Moabitā q̄ 7
 amonitas subiungavit sibi. Et tandē intra-
 nit i egyptū. eāq̄ subuertit. 7 regē q̄ tūc erat
 in ea. occidit. aliūq̄ i ea p̄stituens. denno iu-
 deos captiuos duxit i babylonē. Et ab hac
 vltima captiuitate reliq̄az inde q̄dam nu-
 merāt. lxx annos vsq̄ ad secūndū annū darij
 filij itbaspis. **Hęc** etiā captiuitatē reliq̄arū
 p̄dixerat ezechiel i chaldęa. de quo modo p̄

sequentes altius ordinemur.

Sequitur historia ezechielis.

- 1. Historia de ezechiele pp̄beta. ca. i.
- 2. De elatione 7 visione ezechielis. ca. ii.
- 3. De cōmemoratione hierusalem. ca. iii.
- 4. De cōsolatione hierusalem. ca. iiii.
- 5. De resurrectione mortuoz. ca. v.
- 6. De facta ē man⁹ dñi sup ezechielē. ca. vi.

Historia de ezechiele pp̄beta.

Capitulum. I.

Zechiel pro

pp̄beta de terra cysare fuit filius
 buq̄. de genere sacerdotum. **Dic** in babylo-
 nem ductus est cum ioachim 7 matre eius
 cum daniele 7 tribus pueris. **Dic** habitā-
 bat iuxta fluvij cobar. Factum est autē in
 xxx. anno nō solū c̄tatis ipsi⁹. sed a xviii. anno
 ioseph qn̄ inuētus est tēteronomi⁹ i templo
 in quinto anno trāsmigrationis. i q̄to mē-
 se in q̄nto die mensis. exorsus est. pp̄betare
 ezechiel ad cōcaptiuos. p̄pter causas b̄mōi
 legerat in epistola hieremię p̄ lxx. annos
 duraturam captiuitatem. 7 stebant p̄ eiliū
 p̄rolongatione. **Dixer** ea murmurabāt ad
 uersus dominū. q̄ fraudulēter eos eiecisset.
Dixerat enī p̄ os hieremię remanētes i bie-
 rusalem perituros. eis vero qui se traderent
 seruo suo nabuchodonosor bona pollicebat.
Runca autē i p̄trarij res relapsa erat. **Florē**
 bant enī qui remanserant. 7 ipsi i ngo semi-
 tutis p̄mebant. Erantq̄ inter eos q̄ dice-
 rent. q̄ dum serui erant militie celi. omnib⁹
 bonis habundabāt. ex quo vero cessauerāt
 perierant gladio fame 7 peste. **Ad hęc** pp̄bet
 tabat ezechiel eperfione vrbis. 7 templi in-
 cendiū iminere. 7 eos q̄ remāserant in vrbē
 fame perituros. 7 extra vrbem gladio. **Eos**
 autē q̄ vini traberent granē passuros fuūt.
 tem. ipsos autē in pace 7 quasi libera fuūt
 mansuros. **At** autē autoritatē p̄bet ei⁹.
 us. p̄ostendit iei quasidā visiones. similitu-
 dinem sc̄z. boīs. leonis. 7 vituli. 7 aquilę. nō
 solū ad p̄figurandū etiā angelistas. s̄ vt ostē-
 deret deum israel dñm esse totius creaturę.
 p̄ hęc digniora omnē intelligēs creaturam.

Homo enī fess ceteris aiantib⁹. a q̄la rex est
 auiū. leo ferarū. tos iumētoz. **Sub** anima.
 libus xō vidit rotā i medio rote. vt ostēde-
 ret circūuolutionē oim demētoz in dñi esse
 ptāte. 7 sup b̄ vidit firmamētū coloris sap.
 p̄byrini. 7 super firmamentum erat similitu-
 do thorni. 7 sup thoronum similitudo quasi
 aspectus boīs. **Et** ait dñs ad eum: Fili boīs
 mitto te ad filios isrl. q̄ dom⁹ exasperās ē. si
 forte audiāt. 7 quiescāt. 7 sciāt q̄ pp̄beta fue-
 rit i medio eoz. **Et** ecce man⁹ missa ad eū in
 qua erat liber scriptus intus 7 foris. 7 sc̄pta
 erant i eo lamētationes. 7 carmē 7 v̄. **Et** ait
 dñs: Comede volumē istud. q̄ v̄di verba
 mea i ore tuo. **Et** iuit pp̄beta ad trāsmiḡtio-
 nē iuxta fluvij cobar. ad aceruū nouarum
 frugū. 7 sedēs i medio eoz. posuit corāz eis
 laterē. 7 despsit i eo ciuitatē hierlm. 7 obli-
 uionē aduersus eā. 7 munitiones 7 aggeres
 7 castra 7 arietes i gyro. 7 anteposuit sarta-
 ginē ferreā oculis suis ne videret eos. 7 ait:
Sic obfirmavit dñs faciē suā ad hierlm ne
 videat eā. 7 oblidebit eā. **Signus** ē domui
 isrl. **Et** q̄ i hierlm erāt multi de decē tribu-
 bus q̄ ad eos p̄fugerāt. etiā de eis locut⁹ ē
 dñs ad eū. **Fili** boīs. sume tibi frumētū 7 bor-
 deū. 7 fabā. 7 lentē. 7 milijū. 7 viciā. 7 facies ti-
 bi panē de eis b̄ cinericeū. i pondere. x. state
 rū. 7 operies illū i oculis eoz ad coquēdum
 stercore b̄ano. **Lūq̄** hęc abhoreret pp̄ba
 cōcessit ei simū boum p̄ stercore b̄ano. **Et**
 dices ad eos: **Sic** com edēt filij isrl. panē suū
 pollutū. **Iter** gētes ad q̄s eijciā eos. **Dixit** q̄
 iterz dñs ad eū: **Sume** tibi gladiū radētes
 pilos. i. nouaculā. 7 duces illū p̄ caput tuū
 7 barbā. 7 tertiā ptē piloz cōbures igni in
 medio eoz. 7 tertiā ptē p̄cides gladio i cir-
 cūitu. 7 tertiā ptē disp̄ges i ventū. **Hęc** enī
 dicit dñs ad hierl. **Tertia** ps tui fame mo-
 riet. 7 peste i medio tui. 7 t̄tia ps tui gladio
 cadet in circūitu tuo. tertiā vero ptem i om-
 nem ventum dispergam.

De elatione et visione ezechielis.

Capitulum. II.

Actus est autē in

anno sexto. in sexto mense. in quinta die mē-
 sis. leuauit spiritus pp̄beram inter celum et
 terrā. 7 adduxit eū in hierlm i visioe dei. **Et**
 vidit ab aquilone in introitu porte idolum
 baal. 7 ingressus vidit vniuersa idola dom⁹
 isrl. depicta i circūitu p̄ totū. 7 lxx. viri de se-
 niorib⁹ stabāt. 7 iechonias sacerdos cū eis. 7
 vnusq̄sq̄ habebat thunibulū i manu sua. et
 vapor nebule de thure p̄surgebat. **Et** igres-
 sus p̄ ostiū porte aquilonez. vidit mulieres
 plāgētes thamur mortuū. i. adonidē. 7 lau-
 dantes rediniuū. 7 vidit iter vestibuluz 7 al-
 tare. x. viros habētes toris ad templum
 7 adorantes ad oriū

solis. **Et** dixit dñs ad
 eū. **Vidisti** fili boīs
 q̄ faciūt. **Rūq̄** d leue
 est b̄. **Ecce** faciē ei⁹ in
 furore. nec parcet eis
 ocul⁹ me⁹. **Et** ecce sex
 viri veniebāt habē-
 tes vasa interie⁹ i ma-
 nibus suis. 7 erat vir in medio eoz vestitus
 lineis. 7 atramentariū sc̄ptoris ad renes ei⁹.
Et dixit dñs ad eū: **Trāsi** p̄ mediā ciuitatē
 7 signa thau sup frontes viroz gementiū. 7
 dolentiū de abminationib⁹ quas isrl faciūt.
Et dixit dñs sex viris: **Trāsite** p̄ ciuitatem
 sequentes eū. 7 p̄cutite omnē super quē non
 videritis thau. **Remini** p̄cet oculus vester
 7 a sanctuario meo incipite. **Lūq̄** p̄trāsiret
 clamauit pp̄beta. **Heu.** heu. heu. dñe deus
 ergo ne disp̄des oēs reliquias isrl. **Et** vi-
 dit dñs ad eū. q̄ indutus erat lineis. **Imple**
 manū tuā p̄ruinis. 7 effūdes sup ciuitatē. et
 hoc faciēs cōbussit eā. **Spiritus** autē dñi leua-
 nit ezechielē. 7 reduxit eū i chaldęa. **Et** locu-
 tus ē ad trāsmiḡtioz q̄cūq̄ oñderat ei dñs

De cōmemoratione hierusalem.

Capitulum. III.

Est hec ezechi

el in p̄spectu eoz p̄ diem cepit trās
 portare vasa domus suę. q̄si trāsmigrans
 ad aliū locū. **Vesper** autē p̄ferdit pietē. 7 p̄
 ruinā parietis asportauerūt eū i b̄ueris fui
 v2

Historia

casus q̄ p̄tribulio suis spado putaret. Li-
 b̄is eī trāstulit hieronymus ad petitionem
 paule et castobij cum magna difficultate.
 Scriptus enim erat hebraicis litteris. sed
 chaldaico sermone
 nec legebat ab eccle
 sicā secundū ixx quia
 multuz a veritate di
 scordabat eoz edi-
 tio. s̄ fm̄ theodotio.
 nē q̄ apud bebr̄os nec susannę habet histo-
 rias. nec hymnū triū pueroꝝ. nec belis dia-
 conisq̄ fabulā. de q̄ alio ordinem. s̄ p̄mittē-
 tes. q̄ aliq̄ p̄parū longe a n̄ capriuitate dua-
 rus tribuū de ea p̄betarūt. vt elias 7 osee
 Alij ea imminēt. 7 dum fieret. vt hieremi-
 as 7 ezechiel. Alij infra eā. vt daniel 7 abs-
 chuc. Alij post eā. vt agge 7 zacharias. Fa-
 ctū est aut̄ euz nabuctodonosor dupisset in
 babylonem p̄obiliores pueros in dcoꝝ. et
 q̄sdam de semine regio. pulchriores iter eos
 7 doctiores q̄ stare possent in palatio regis.
 vt ait ioseph. castrauit qd̄ etiā alijs genti-
 bus quas vastauerat fecisse dinoscit. Et tra-
 didit eos p̄posito eunuchoz. 7 fecit eos eru-
 dirī p̄uincialibz libris panterī. chaldeis. Est
 aut̄ chaldaica lingua eadē q̄ 7 syria p̄pinq̄ be-
 bzeꝝ. 7 iussit eis ministrari cibos de mēsa sua
 Fuerūt aut̄ inter eos q̄ttuoz optimi de filijs
 iuda. daniel. ananias. misabel. 7 achanas 7 mu-
 tauit eis rex noia. 7 dicti sunt baltasar sy-
 drach. misac. 7 abdanego. Baltasar aut̄
 erat nomē regij generis. qd̄ iposuit danieli.
 vt dicit epiphanius. eo q̄ iā cogitaret de eī
 adoptione. Istis q̄ttuoz p̄positus eunuchoz
 nuz specialē posuit p̄curatorē malaçar. Hi
 p̄posuerūt nō p̄raminari cibis gētiliū. Sed
 cum cogeret eos malaçar edere de cibis regl
 ne viderent corā rege ceteris exiliores. dire-
 rūt ad euz. Tēpta nos obsecro dieb̄o decē.
 7 da nobis legumina 7 aquā. 7 post h̄ p̄tem-
 plare vult n̄ros 7 reliquoz q̄ rescunt cibo
 regio. 7 sic videris sic facies nobiscū. Por-
 ro malaçar tollebat cibaria 7 vinū eoz. 7 da-
 bat eis legumina. Propter h̄ aīe eoz. erāt
 limpidę. non habetes p̄pter multitudinē ci-

torum. nec p̄fusa. p̄ varietate. 7 corpora eoz
 labouibz aptiora. 7 subito facti sūt eruditi.
 qz dedit eis dñs scientiā 7 disciplinā 7 p̄-
 cipue danieli intelligentiā p̄visionū 7 som-
 nioꝝ. Et exactis tri-
 bus ān̄is statuti sūt. Nota qz multitudo
 p̄spectu nabuctodo aboz bebetat. varie-
 nosor. 7 d̄ omnibz q̄ tas p̄fundit igeniū.
 scilicet ē rex ab eis
 inuenit in eis decuplam sup̄ cūctos ariolos
 7 magos q̄ erāt in regno. eī. Et fuit daniel
 in honore in chaldeis
 etiam vsq̄ ad vari-
 am 7 cynū. Hic termi-
 nat p̄ma danielis pi-
 copa. Sequit̄ aut̄
 ix. vel. x. q̄ visiones
 danielis dicit̄. eo q̄
 i eis vt ipse aliqd̄ vi-
 derit. vt visū ab alio.
 explanauerit
Prima visio danielis. Ca. II
Duo i anno se-
 cundo regni sui vidit nabuctodo-
 nosor somniū 7 conterritus est sp̄s eius et
 effugit ab eo somniū. Nec est intelligendus
 secundus annus regni ab origine. sed a cō-
 sumatione. Consumatum aut̄ eius regnuz
 dicitur postq̄ subiugatis sibi nationibus.
 reliquias israel eduxit ab egypto. Conuo-
 canit ergo rex coniectores chaldeozum. 7
 dixit ad eos. Vidi
 somniū. sed ignoro
 quid viderim. Qui
 responderūt syriace.
 Dicit rex somniū
 seruis suis. 7 interpre-
 tationem eius indi-
 cabimus. Et ait rex. Nisi somniū et eius
 coniecturam indicaueritis mihi. peribitis
 et domus vestre publicabuntur. Et dice-
 runt. Non est homo super terram. qui ser-
 monem tuum possit impleri. exceptis dijs
 quoz conuersatio non est cum hominibus
 Tunc p̄cepit rex ira magna. vt interficerē

tur oēs sapientes babylonis 7 querebatur
 daniel 7 socij eī vt p̄tinerēt. Qd̄ euz accepit
 set daniel. ingressus rogauit regē vt dar et ei
 tempus ad solutionē p̄ vnā noctē tm̄. vt di-
 cit iosephus. Et ingressus daniel ad domū
 cum socijs suis orauit deus. 7 p̄ visionē no-
 ctis reuelatus est ei mysteriū. 7 b̄ndicēs de-
 um ingressus est ad regē. Et ait ad eum rex.
 Poterit ne mihi somniū indicare et interp-
 tationē eius. Qui respōdit. Nō potest hoc
 homo. s̄ est deus in celo reuelans mysteria
 q̄ indicauit tibi q̄ ventura sūt in nouissimis
 temporibus. Visiones capitis tui. id ē. cor-
 dis tui h̄ sunt. In corde enī h̄ sapientia fm̄
 euangelium. nō in capite fm̄ p̄bilosophuz.
 Tu cogitabas i stratu tuo quis post te mun-
 di teneret p̄ncipatum. 7 ostendit tibi de re-
 gnatoroz. Vidēbas corā te statuā grandē
 7 terribilē. cui caput et collum erat ex auro
 p̄ct̄. 7 brachia de argento. venter 7 femora
 ex ere. t̄be q̄ aut̄ ferreꝝ. pedū quēdā pars fer-
 rea. quēdā fictilis. Et abscisus ē lapis de
 monte sine manibz. 7 percussit statuā in pedi-
 bus 7 cōtriuit eam. 7 redacta ē in sanillas q̄
 rapitur vento. 7 nō est inuentus locus eī.
 Lapis aut̄ factus est mons magnus 7 imple-
 uit vniuersam terram. Quā audi rex interp-
 tationē eius. Tu es caput aureū euz bis q̄
 succedent tibi. Et post hoc conserget regnū
 aliud minus te. quod intelligēdus est de re-
 gno medozū 7 persaruz. tanq̄ per duo bra-
 chia. per quē detectum ē regnum babylōis
 Et regnū tertius aliud gēn̄. qd̄ imperabit
 vniuersę terre. quod intelligēdū ē de regno
 grecoꝝ. quod vocali. i. nominatus fuit
 ceteris. vel p̄pter eloquentias grecoꝝ. vel
 p̄pter famā alexandri. Et quartum regnuz
 erit quasi ferreū. qz sicut ferruz comat oia
 metalla. sic illud cōteret oia hęc. quod intel-
 ligēdū est de ip̄erio romanoꝝ. Porro qz vi-
 disti partem pedum testeam. partem ferreā
 sicut ferrum non potest misceri teste. sic erūt
 in eo ciuiles discordię. 7 pars solidabit. ps
 altera conteretur. Tunc suscitabit deus re-
 gnū celū. qd̄ cōminuet vniuersa regna h̄.
 7 stabit in p̄ternū. Super hoc dicit ioseph

Danielis

Significauit daniel regi 7 de lapide quod
 mibi non placuit indicare. Hoc autē refe-
 runt bebr̄i ad regnū suum quod expectant
 Tunc rex cecidit in faciem suaz et adorauit
 danidem dicens. Vere deus yesser. deo
 rum est. Et dedit danieli p̄ncipatum super
 omnes prouincias babylonis. 7 super cun-
 ctos sapientes. Obtinuit autē daniel a re-
 ge. vt tres socij eius p̄ncipatum haberent
 super prouincias. ipse h̄o p̄gressus in baby-
 lone et staret in foribus regis.

Secunda visio danielis. Capitulū. IIII. Equit̄ secunda

visio danielis. qui ob hoc tantum
 visio dicit̄ q̄ vidit in ea rex in fornace quar-
 tum similem filio dei. Porro nabuctodo-
 nosor fecit statuam aureaz. altitudine cubi-
 torum. l̄. latitudine. vj. et statuit eam in cā-
 po duram. fluminis scilicet cuiusdam. iuxta
 quem gigantes edificauerunt turrim. Se-
 ptuaginta dicit̄ in campo peribolon. quod
 interpretatur condusum. Nam erecta sta-
 tua. circūsepuit rex campum. et cōnocauit
 rex omnes p̄ncipes regionum ad dedicatio-
 nem statuę. et prece clamabat valenter. In
 hora qua audieritis somniū musicorū ad-
 orate statuam. Qui
 nō adorauerit eadez
 hora mittetur in for-
 nam ignis arden-
 tis. Et adorauerūt
 omnes p̄ter socios
 danielis. Et accusa-
 ti sunt ad regē 7 sub-
 uersa ē fornax septu-
 plā. 7 missi sūt victi-
 cū vestib̄ in mediu.
 fornacis. viros autē
 illos q̄ miserant eos
 interfecit flāma ignis
 Quę sequunt̄ vsq̄
 tūc obstupuit rex. dic-
 se hiero. nō legisse in bebr̄o. s̄ qz i toto orbe

Inde est q̄ cum sūt
 ordines ante oionē
 epl̄e q̄ d̄. De q̄ tri-
 bus pueris. nō d̄
 flectamus genua.

Ea sc̄ q̄ sequūt̄ cāti-
 cuz. 7 q̄dam alia. di-
 sperla qd̄ ē qz t̄m̄ q̄
 tio theodotiois que
 vbiq̄ legebat ea p̄
 nebat. ideo timuit se
 ro. ea n̄ apponere. t̄
 iugulabate a p̄ veni

Historia

displeta erat. Veru anposito ea sibi cit ne apud
 impiticos pte voluminis videret detruisse
 Porro fornax succensa erat malleolis. i. far
 mentel. 7 pice 7 stupa. 7 napa. qd fm salusti
 um historio qd dā gen^o fomil. ē apd
 persas. fm alios aut ossa sūt oliuarū arca.
 cta cuz amurca. fm
 pliniū i tra babylo-
 nis fluit ad modū bi-
 tumis. Et erupit flā
 mā. 7 incēdit qd repe
 rit iuxta fornacē de chaldeis. et effusa ē sup
 fornacē cubitis. xij. qd geometrica regula
 cōphensū est. Angel^o aut descendit cū eis in
 fornacē. 7 excussit flāmā. 7 induxit qsi vētū
 rois flātē. refrigerantē eos. Tunc anani
 as orauit dicens. Ju
 stus es dñe. peccanī
 mus. n. 7 tradidisti
 nos in manū hostiū.
 S; in aīa cōtrita et
 spū humilitatē susci
 piamur a te et sicut
 i holocaustū piqūū. sic fiat sacrificiū nostrū
 hodie in cōspectu tuo. vt placeat tibi. Tūc
 illi tres qsi vno ore bñdicēbāt deū dīcētes:
 Bñdicēs dñe de patrū nōz. 7 boīa.
 banē oēm creaturā ad bñdicēdū deū. pcedē
 tes a supiorib; ad inferiores. Et vocauit qd
 pdictū ē i aīa p̄trita. 7 spū bñlitate. et qd
 in cāticis legit. Bñdicite spūs 7 aīe iustozū
 dño. errauerūt qd
 vā dīcētes. esse in
 hōīe p̄ter spūsan.
 ctū duo disticta. i.
 spm̄ 7 aīaz. Hucul
 qd i hebreo nō ha
 bet. Tūc obstupuit
 rex. 7 surgēs. p̄pere
 ait. Nōne tres tm̄
 milim^o i ignē. Et ec
 ce video viros q̄t.
 tuoz ābulātes i me
 dio ignis 7 species
 q̄rti filis ē filio dei.
 Qd de āgelo intelligi potest. Tūc vocauit

col rex 7 egressi sūt. Et mirabāt oēs qd capil
 lus eoz nō ēt adust. nec etiā saraballa im
 mutata. Et ait rex. Qd ē de^o ali^o qd ita possit
 saluare. 7 posuit edictū. vt qd blasphemā lo
 queret i deū eoz periret. 7 dom^o eoz vastaret
 7 restituit eis principatū p̄uinciarum.
Tertia visio danielis. Ca. iiii.
Equitur tertia
 visio danielis quā nō scripsit daniel
 s; est epistola regis quā scripsit vniuerso re
 gno suo postq̄ de bestia restituit. ē in bōīez
 et in regnum. In qua pdicauit mirabilia q̄
 fecerat apud eum de^o excelsus. Forma aut
 eplē s; ē quā iter seruit daniel op̄ suo. Ego
 nabuchodonosor florēs 7 clar^o i supbiā. s;
 niū vidi qd p̄teruit me. 7 puocat cunctas
 sapientibus babylois. solutionē ei^o nō dīca
 uerūt mihi donec ingressus ē collega daniel
 cui nomen baltha
 sar. qd h; spm̄ deoz
 factoz. 7 dixi ei. Si
 debaz sup stratam
 meū. 7 ecce arbor i
 medio t̄re. cui p̄ceritas vsq; ad celū. 7 aspe
 ct^o ei^o vsq; ad terminos t̄re. 7 elca vniuersozū
 i ea. s; ea habitabāt aīalia 7 bestie. 7 i ramis
 eius volucres. 7 ex ea vtecebat oīs caro. 7 ec
 ce vigilet sanct^o de
 celoz descendit 7 ait:
 Succidite arbores
 7 ramos 7 fruct^o ei^o
 7 fugiat ex ea bestie
 7 volucres. Verū
 tamē germē ei^o in terra sinite. 7 cuz fer^o ps
 ei^o in herbis terre. Cor eius ab humano cō
 mutet. 7 cor fere detur ei. 7 septēz t̄pa cōmut
 tētur sup eā. In sententia vigilam decretū
 est. 7 p̄tatio sanctorum est. donec cognoscāt
 viuentes quoniam dominatur excelsus in
 regno hominū. et cui voluerit dabit illud
 Tunc daniel tacitus cogitabat quasi bo
 ra vna conturbatus quia mala portēdebāt
 tur regi. et ait: Tu es rex arbor illa qui inu
 luisi. et potestas tua in terminis terre. 7 au
 disti puigilem sententiam a iustissimi superte.

Danielis

Ab hominib; eiciet te. 7 cum feris erit ha
 bitatio tua. s; gnū vt tos comedes. v; tem
 pora. id ē āni mutabunt sup te. donec scias
 qd dñetur excelsus sup regnū boīuz. 7 relin
 tur tibi germē radice. q; regnū tuū restitū
 tur tibi. Quāobez audi p̄siliū meū. Pec
 cata tua elemosynis redime. forsitā ignoscer
 tibi de^o. Factū est aut post ānū deābulabat
 rex in aula. 7 loq̄bat in spū elationis dīcēs
 Nōne s; ē babylo quā pdificauī in robore
 regni. et in gloria decoris mei. Adhuc erat
 sermo i ore ei^o. 7 vox de celo ruit. Tūc dicit
 nabuchodonosor. Regnū transibit ad te. et
 cū fer^o habitabis septē t̄pib;. donec scias qd
 dñet excelsus i regno boīuz. Eades hora ex
 boīib; abiect^o ē. 7 s; gnū vt tos comedit. donec
 capilli ei^o canescētes in similitudine aq̄la. 7
 ctescerēt. 7 vngues ei^o q̄si vngues auīū. Igi
 tur post dies diffinitos a dño. ego nabucho
 donosor. leuavi oculos ad celū. 7 sensus me
 us reddid^o ē mihi. 7 bñdixi altissimo cui po
 testas sempiterna. 7 nō est qd dicat ei quare
 sic fecisti. Et requisierūt me optimates mei.
 et in regno meo restitutus sum. 7 magnificē
 tia amplior reddita ē mihi. Et bis apparet
 7 epiphani^o attestat. qd nō corporis mutati
 onē. sed mentis alleviationē passus ē. 7 ab
 latus ē vsus lignū ad loquēdū. 7 herba da
 ta est naturę cibis humanę. Et videbat ei
 qd eos eēt in anteriorib;. 7 in posteriorib;. Leo
 fm mysteriū tyrānoz. qd in p̄ma etate volu
 ptatib; dedit. 7 cervicoli. iugo belial s; dūc
 in fine. 7 interficiūt diripiūt 7 cōculcant.
 Multi q; egrediebant. 7 videbāt eū. solus
 daniel nō egrediebāt. q; toto t̄pe alienati
 onis ei^o oīoni p̄o eo vacabat. 7 ad preces
 ei^o āni. v; q; s; tonidē dicit t̄pa in. v; mēses
 versū sūt. In q̄bo. xl. dieb; insaniā patiebat.
 7 palios. xl. reūsus ad cor boīs flebat. 7 sup
 plicabat deo. adeo qd ex nimis fletib; vt ca
 ro oculi ei^o facti erāt. 7 iterū palios. xl. dies
 vertebāt in insaniā. donec septē menses cō
 pleret. Post q; reuocat^o ē. nō tñ regnavit
 s; statuti sūt. p̄ eo septē iudices. 7 vsq; ad fi
 nē. v; ānoz p̄gnitētiā egit. panes 7 carnes
 non comedens. 7 vinū nō bibēs legumini.

bus vtebat. 7 herbis fm cōsiliū danielis.
 Et cum iterum regnasset. voluit danielē
 facere coheredē filiozū suozum. Et ait da
 niel: Absit a me. vt
 patrū relinquēs h; p̄
 reditates in circum
 cisozuz tonis inbe
 reas. Hic dicit iose
 pb^o qd libros bebrai
 cos ipse i grecū trā
 stulit eloquiū. Et b
 mutat daniel ordi
 nē historię. Nos au
 tem ordinem p̄sequamur.
Catalogus regum babylois.
Capitulum. v.
¶ Mortuus est
 nabuchodonosor magn^o. 7 regna
 uit filius eius nabuchodonosor. p̄ eo. qd de
 manub; bñstū templū belis magnifice de
 corauit. ciuitatē reparā. ita vt nequaquā ob
 sidētes valeret fluuiuz auertere. 7 paternis
 regalib; maiora sup addidit. 7 i dieb; xv. cō
 sumauit. iuxta q̄ lapides posuit grādes in
 star mōtis. 7 sup plātavit arbores. 7 bñstū
 qd suspēsilis dicebat. eo qd vxoz ei^o q̄ i finib;
 medię nutrita fuerat. regionē suā a lōge vi
 dere desideraret. Hui^o meminit megastenes
 in libro iudiciozū. 7 asserit euz fortitudine. 7
 actiū magnitudie herculē t̄ncēdisse. S; et
 diocles in libro coloniozū dicit. qd iste na
 buchō. obsedit tyrū trib^o annis. 7 decē mē
 sib;. Eo mortuo re
 gnauit p̄o eo amili
 natapagus. Hic est
 euilmorodach. q. xxx
 v; āno trāsmigra
 tionis. mēse. xij. xvij
 die mensis subleua
 uit caput ioachim regis iuda de carcere. et
 posuit thionum eius super thionum reguz
 qui erāt cum eo in babylo. et comedebat
 coraz rege cūctis dieb; vite sue. 7 hanc fecit
 cū eo misericordiam. q; pater eius non ser
 uauerat ei fidem. Tradunt tamē quidam

Et si daniel ordines
 historię hic mutauit
 Dñi vtēs recto or
 dine enumerat reges
 babylois. vt osten
 dat s; qd viderit. iij.
 visionē. s; sub baltha
 sar. v. a nabuchodo.

Tyr^o insula tūc t̄pis
 fuit. 7 volebat eā p̄ti
 nuare terre. s; postea
 alexander hoc consū
 mauit.

q̄ emilmoz adach frat̄ minoris nabuchodo
nolos: i dieb̄ electionis paternę multa egit
ip̄ie i terra: 7 patre restituto accusat̄ apud
eū missus est in carcerē vbi iocabiz erat vs̄
q̄ ad mortē frat̄is sui. Cūq̄ regnare cepit
set emanit iocabi quē sociū habuerat i car
cere timēs q̄ ne resurgeret par̄ sū q̄ de be
stia redierat i boies: p̄sulit iocabi. Ad cui⁹
p̄siliū cadauer p̄is sui effossū diuinit̄ i coo p
tes: 7 dedit eas treccēt vulturib⁹. Et ait ad eū
iocabi: Nō resurget par̄ tu⁹ nisi redeat vul
tures in vnū. Hic habuit tres filios: egeffa
riū q̄ 7 regusar dicit̄: 7 lobosar doct̄: 7 na
bar q̄ baltasar cognomiat̄ ē ad quē post
regna frat̄rū regnum deuolutum est.

Quarta visio danielis. Ca. VI.

Equitur quar

ta visio danielis. nō fm ordines st
but̄ ei⁹. S̄ fm bistouā. i q̄ vidit fm imagines
q̄ttuor bestiaz q̄ttuor regna q̄ vidit nabuc
i statua q̄ driformi. S̄ additū ē de antichristo
7 die iudicij. Porro anno p̄ baltasar vidit
daniel somniū. cui⁹ sumā scribēs ait: Vide
bam 7 ecce q̄ttuor venti pugnabāt i medio
mari. Hęc sunt angelicę ptates q̄ laborāt p
regnis mūdi q̄b̄ p̄sunt: 7 quattuor bestię al
cēdebāt de mari. p̄ma q̄ si leena. et habebat
alas aq̄le. Et auulse sūt aq̄ eius: 7 sublata
ē de terra: 7 sup pedes q̄ si hō stetit: 7 cor ei⁹
datū ē ei. Hoc ē regnū assyrioz qd̄ cōpara
tur leenę p̄t̄ violentiā 7 libidinis i patētiaz
q̄ leena sep̄ i coitū gestit. Alas aq̄le habuit
p̄t̄ loquētiatē. Nā in sc̄da etate inchoās
s̄ saruch pauo abraę: 7 descēdit vsq̄ i qn
tam sub baltasar. Quānt̄ aq̄le auulse sūt 7 ste
tit vt hō: 7 cor ei⁹ datū ē ad deiectionem na
buchodonosor respiciat̄ 7 restitutionē. Secū
da bestia silis visio i pte: 7 tres ordines ten
tiū erant i ore ei⁹: 7 i dētib⁹ ei⁹ p̄ncipes tres:
7 dicebant ei: Surge comede carnes pluri
mas: S̄ ē regnū p̄sarū qd̄ cōparat̄ visio p̄t̄
patētiaz labozis: 7 victus par̄ citatē. Nā pro
pulumēto sale vtebat̄ 7 cardamomo. S̄ siml̄
fuit visio i pte nō extoto: q̄ i pplm̄ dei nihil
crudeliter egit: vñ in sacchana dicunt̄ equi

albi. Tres ordines
tētiū habuit: i. tria
regna i p̄ncipio sui.
medozū p̄sarū. et
cbaldgorū. vel tres
p̄ncipes habuit super
o. p̄. satrapas. Q̄ di
cebāt ei: comede carnes plurimas: hoc referē
ad asuerū. cui dixit aman vt occideret inde
os. Tertia bestia q̄ si pard⁹: 7 habebat alas
anil 7 q̄ttuor capita erat i ea: 7 potestas da
ta ē ei. Hoc est regnum gręcoz: quod com
parat̄ pardo qui saltu ruit in mortem. p̄t̄
impetū alexātri. Et varij colores: diuersa
sub eo regna significāt. Alas habuit q̄ ni
bil vel velocius victoria alexandri. Quat
tuor capita ei⁹ q̄ttu
or sūt alexātri suc
cessores. Nec hanc
ptatē habuit a se ale
xander. S̄ fuit virga
furoris dñi in filios
pestilētes. Quarta
bestia terribilis 7 for
tis: dentes ferreos habēs. com dēs 7 reliqua
pedibus cōculcās: hoc ē regnū romanozū.
quod nulli bestię: cōparauit daniel. vt q̄
quid ferocius in bestijs cogitamus: itelliga
mus in romanis. Deb̄ens tamen dicit̄ si
milē fuisse ap̄o. fm illud psalmistę. Quā
nit eam aper de silua 7 singularis ferus de
pastus est eam. Hoc regnum cetera concul
cauit. Quod sequitur: 7 habebat cornua de
cem: respicit ad finem mundi: quia tunc re
gnum romanoz diuidetur in decem regna.
qd̄ significatū ē per decem soles i vaticinio
sibillę: 7 ecce cornu aliud p̄nū ortū ē de me
dio eoz. Hic ē antichrist⁹: 7 tribu dan igno
bil: i obscuro loco babylonię nascitur. Et
semib⁹ qd̄ de parētū p̄cipiet. S̄ p̄ceptū sp̄s
malign⁹ descēdet i vter matr̄: cui⁹ vitute de
incept̄ puer alet nascet̄ adolescēt. Quā fil⁹
p̄ditiois d̄. Et tria de cornib⁹ p̄mis auulsa
sunt a facie ei⁹: i. tres reges de decē: pus inter
ficiet regē sc̄z africę egypti 7 etiopię. Tūc
alij septem victori colla submittent. Et ecce
quasi oculi hominis erant in eo: id est: alta

Abi quattuor colo
rum equos legit vi
disse albos nigros
fos varios.

Alexander inuidēs
alicui post se honore
quē habuerat p̄rige
re: xij. q̄ sibi succede
rēt q̄rum q̄ttuor tan
tū regnauerunt.

7 mirabilis scientia: quia magice miracula:
faciet 7 inueniet thesauros a b̄scōditos. Et
erit ei os loquēs ingentia: q̄ deus se dicit
7 circūcidet se: dicit messia esse: cōfluent ad
eum inde: rep̄dicabit tēplū: 7 solium suoz
ponet in eo: p̄uertet ad se boies terrore mu
neribus: miraculis belia 7 enoch interfici
et. Aspiciet b̄ i ptatē hui⁹: donec throno
ni positi sunt: de quib⁹ in euāgelio. Sedebi
tis sup thronos: 7 antiq̄ diez sedit: i. de⁹
eternus in dex̄: q̄ apud iohāne sol⁹ in throno
sedet. Vestimētū ei⁹ q̄ si nix candidū 7 ca
pilli ei⁹ q̄ si lana mūda gl̄iam maiestatis ei⁹
significāt. Thron⁹ ei⁹ flāme ignis: rotę ei⁹
ignis accēsus. Hoc ē qd̄ alibi d̄: i. p̄. Ignis
ante ipsuz p̄cedet. Flumi⁹ igneus 7 rapidus
egrediebatur a facie ei⁹: qd̄ celeritatez iudicij
notat: quā dicit aplus in momento: in ictu
oculi futurā. Milia milia ministrabāt ei: et
decies centena milia assistebāt ei: inculcatio
ē. Nā decies centū milia: id ē qd̄ milia mili
um: S̄ ad exercit⁹ angeloz refert̄. Iudicijz
sedit: 7 libri ap̄ti sunt: i. in dicibus sedētib⁹
p̄scientię singuloz patebūt. Et vidi q̄ inter
fecta ēēt bestia q̄tra: aliarūq̄ ablata ēēt po
testas: q̄ tūc cessabit ois p̄latio: cū ēdet chri
st⁹ regnū dō patri. Et ecce cū nubib⁹ celi q̄ si
fil⁹ hois veniebat: q̄ ch̄ristus baiulis nu
bibus descendet in aera: fm illud. Ita veni
et quēadmodū vidisti eū eūte i celū: 7 vsq̄
ad antiquū diez puenit: q̄ ch̄rist⁹ p̄ oia q̄
lis est patri: 7 dedit ei ptatē: 7 honore 7 re
gnū sempiternū. Cūq̄ vidisset h̄ daniel: ac
cessit ad vnū de assistentib⁹: 7 q̄rebat verita
tem. Qui exposuit ei singula: h̄ addēs de an
tichristo. Sanctos altissimi p̄teret: 7 tradēt
i manu ei⁹ vsq̄ ad tps 7 tpa 7 dimidiū tps
id ē: vsq̄ ad añū 7 duos ānos 7 dimidiū
anni. Deb̄z enī noie tps significat añuz
7 p̄ numerū pluralē duos ānos. Deb̄z enī
habet duale numerū sic 7 gręc⁹. Biene
erit tps hoc: nisi abbreviati essent illi non
salua fieret ois caro.

Visio quinta danielis. Ca. VII.

Equit quinta

visio danielis: bebraice scripta in eo: p̄p̄ce:
rentes ho cbaldaice. Anno tertio baltba
sar: ego daniel eram in daz regione in susia
quę est metropolis elamitarū: quę i iudib⁹
vocat̄ ecbatanis. In qua vt ioseph⁹ d̄
fecit daniel mansoleū regū. Et vidi i visio
me esse sup portā vlai. Et ē vlai nomē porte
vel lacus ante portā. Et ecce gr̄ies vnus sta
bat ante paludes habens cornua excelsa: et
vnū excelsū: altero atq̄ succrescēs. Hic est
cyr⁹ potētior dario: 7 vētilabat cornib⁹ p̄tra
occidentē aquilonē 7 meridiem: 7 oēs bestię
nō poterāt resistere ei. Hoc ad ipsū regnuz
refert̄: nō ad psonā: 7 ecce birc⁹ veniebat ab
occidēte: 7 nō tāgebat terrā. Hic ē alexāder
q̄ si volās: p̄ inuia q̄ gradies vt birc⁹: vel
ab bircis oculoꝝ q̄ diuersi coloris habu
it. Et venit ad arietē quē viderā: et efferat⁹
est i eū: 7 p̄cussit arietē 7 cōminuit duo cor
nua ei⁹: q̄ dario arfami filiū p̄cussit et me
dos 7 persas sibi sbiecit: 7 orta sūt ei q̄ttuor
cornua: i. q̄ttuor successores: de quib⁹ suo
loco dicem⁹. De vno ex eis egressū ē cornu
modicū: 7 factū ē grande. Hic ē antiochus
epiphanes: descēdēs a selenco. Qui dū ēēt
obles romę: euasit in regnū 7 magnificat⁹
cōtra meridiē: i. p̄tra egyptios: 7 p̄tra oriē
tē: i. eos q̄ i p̄sides nonal moliebāt: 7 p̄tra
fortitudinē celi: i. filios isrl. Et deiecit de stel
lis 7 p̄culcauit eas 7 vsq̄ ad p̄ncipē fortitu
dinis: i. deū magnificat⁹ ē: 7 ab eo tulit iuge
sacrificiū: 7 deiecit locū sanctificatiōis ei⁹: q̄ i
tēplo statuā iouis posuit. Et andiui vnū de
sanctis loquentē ad alterū 7 dicit̄: Vsq̄
q̄ iuge sacrificiū 7 sanctuariū 7 fortitudo cō
culcabit. Qui r̄ndit: Vsq̄ ad vesp̄erā 7 ma
ne: diei mille: ccc. 7 nundabit sanctuariū: q̄
a primo ingressu antiochi in hierlm vsq̄ ad
mundatiōē templi factam a iuda macha
beo: p̄ successiones diei 7 noctis fluxerūt sex
anni: menses tres: 7 dies viginti. Cūq̄ q̄
reret daniel intelligentiam somnij: gabriel
venit ad eum et indicauit ei. Et per huius
modi visiones sanctorum vt ait iosephus.
de p̄h̄ditur error epicureoz q̄ hunc man
dum sine rectore: 7 sine dei prouidentia casu

Historia

ferti confirmat quia si mundus sine presule esset olim deperisset sicut navis desolata rectoris nec sine prophetis omnia pervenirent.

Visio sexta. Capitulum. VIII.

Equitur sexta

visio danielis quarta est in danielis biero sexta est vocat in plologo abachuc et bchaldaice scripta est. factum est ut cyrus et darius obsideret baltasar in babilone. Baltasar hoc fecit grade puiuii optimatibus suis mille et fecit ut afferrent vasa que asportauerat nabuchodonosor annis suis de templo domini et bibebat eis rex et optimates et uxores et concubinas et laudabant deos suos. Sed visio septima solenitas erat in babilone instituta ob tuitionem vrbis. Fabulant hebrei quod baltasar intellexerat lxx annos captiuitatis que perierat hieremias flu

pille et in hebrei non erant liberati a iurisdictione sua. An exultabat et dicit suis gratias agebat. Sane illa anno septuagena nona fluxerat septima decas ias decurrebat. In eadem hora appuit p eum manus scribes in pariete. Lucus rex vidisset et manu et scriptura incertum est vtrum astantes vidisset manu scriptura que de viderunt. Postquam manum euauit turbat et rex et genua eius ad se inuicem collidebant et exclamauit fortiter ut introducerent magi chaldeorum. Et ait ad eos: Qui legerit scriptura hanc et interpretatione eius dixerit purpura vestietur torquere aurea habebit collo et tertius erit in regno meo id est vnus erit tertius principum que sunt satrapis. Illi autem non potuerunt scriptura legere. Et ingressa est regina anno uxoris hysporpbyrii. Sana hinc io septima. Vel mat hinc origene. Et ait ad regem Est vir in regno tuo que spiritum deorum habet que pater tuus in annis principis magorum constituit. Hic vocat et omnia dicit tibi. Luceus itraisset daniel promisit ei rex munera que et supra. Qui

Alideo quod putabat hostes recessisse cum illi ad diuidentum fluminem abissent ut in tra ciuitate vadabiles faceret. Al quod profectiati ei dani et cyrus ill fecit puiuii. Silli in epulas occiderunt eum.

respondit: Munera tua sunt tibi et altan de scriptura at legat tibi rex et exponat. Postquam de excelsus dederat regnum pui tuo et non agnouit propea signum ut eos concedit donec cognosceret. Tu cum sciret b oia adadus deum celi eleuat es et vasa eius pbanasti tradens ea manibus imundis et bibes in eis deos laudasti que nec viuunt nec sentiunt deum. Hoc que statum tuum in manu sua habet non glorificasti propterea ista coram te exarata sunt. Mane techel phares que sonat numerus appellio diuisio. Et est sensus: Numerant deus regnum tuum in compleuit illud et dicitur p sile pecunie que numerata tollit et abscondit. Appellus est in statum et inuentus est in iusto dei iudicio minus vines que putabas. Diuisio est regnum tuum et datum est in medio et plus vel factum regnum tuum. Na phares fragnem tu significat. Et tra didit rex munera danieli que promissit. Eadem nocte capta est babilon. Na cyrus diuiserat enfrates lode a ciuitate p plures riuos ut aluen que fluerebat in ciuitate vadabile faceret et p ipsum ingressi sunt hostes in ciuitate sub muro et interfectus est baltasar et successit ei dani in regnum annos natus lxx duos. Vbi alij libri habent lxx. alij xliij. Na cyrus ei tanquam maiori honorem in omnibus referebat. Quod autem eadem nocte visiois capta sit ciuitas apparet in elia que loquitur ad baltasar ait: Donec mensa et pteplare in specula cõcederet et biberet surgit te principes arripite clipeos. Quidam tradunt quod mat baltasar p que factus est oris suspensibilis filia fuit dani et quod baltasar filium non habebat darius festinabat occupare regnum.

Rectum fuit danieli monia eius quod sponte obla suscepit.

Na cyrus diuiserat enfrates lode a ciuitate p plures riuos ut aluen que fluerebat in ciuitate vadabile faceret et p ipsum ingressi sunt hostes in ciuitate sub muro et interfectus est baltasar et successit ei dani in regnum annos natus lxx duos. Vbi alij libri habent lxx. alij xliij. Na cyrus ei tanquam maiori honorem in omnibus referebat. Quod autem eadem nocte visiois capta sit ciuitas apparet in elia que loquitur ad baltasar ait: Donec mensa et pteplare in specula cõcederet et biberet surgit te principes arripite clipeos. Quidam tradunt quod mat baltasar p que factus est oris suspensibilis filia fuit dani et quod baltasar filium non habebat darius festinabat occupare regnum.

Visio septima. Capitulum. IX.

Equitur septima

visio danielis. Porro dani summa danielis duxit eum secum in media. Et fecerat eum vnus de tribus satrapis qui perant o et sed in danielis spūs dei amplior erat. Et cogitabat rex constituere eum super omnem regnum. An principes inuidebant ei et queriebant

Danielis

occasionem accusandi eum ex latere regis. id est p eo quod erat ex latere regis. Fabulant hebrei quod queriebant occasionem in sermone taciturnum vel internatio ad reginam vel ad aliam quam cubina regis nullam causam reperire potuerunt eo quod fidelis esset et super reba uros erat ut dicit iosephus quod adeo iustus erat ut munera oblata respiceret. Et dixerunt principes: Non inueniemus occasionem aduersus eum nisi in lege dei sui et surripuerunt regi dicentes: Consilium inuenit cuncti principes regni tui et satrapes et iudices quod cumque petierit aliquid a que cumque deo vel homine usque ad dies xxx nisi a te rex mittat in lacum leonum. Quia ita p firma sententia et si nibe decretum et acquirit rex. Porro daniel ingressus est domum suam et senectus aperit in igniculo suo contra hierem tribus temporibus in die flectens genua orabat. Tribus horis orabant iudei in die. In hora tertia sexta et nona sicut legitur de aplo: quod tribus vicibus orabat in die et de petro et iohane quod ascendebat ad horam orationis nonam. In tertia orabat quod tunc eis datus est decalogus in syna. In eadem orat ecclesia quod tunc est datus spiritus sanctus super aplos. In sexta orabat quod tunc erectus est serpens ene in deserto. In eadem orat ecclesia quod tunc est christus suspensus in ligno. In nona orabant quod tunc dedit petra aquam in cades. In eadem orat ecclesia quod tunc de christo lacteato exiit sanguis et aqua. Lucus inuenissent viri illi danielis orationem accusauerunt eum ad regem de transgressione decreti. Et committat rex posuit cor ut liberaret eum laboras usque ad occasum solis. Quod intelligentes viri dixerunt: Scito quod lex huius regni est ut decretum regis non liceat imitari. Tunc miserunt danielis in lacum leonum et obli gnauit rex anulo suo et anulis optimatum lapidem que p ianuis posuit erat. Et incensa rex tota nocte duxit in omnem et diluculo rediit rex ad lacum et flens exclamauit: Daniel serue dei valuit ne deus tuus liberare te a leonibus. Qui respondit: Deus meus misit mibi angelum suum et cõclisit ora leonum: quod non est inuenta in me iniquitas. Forte quod vidit angelum vocatur hec picopa in visio. Et educat eum daniel de lacu leonum in nullo lesus. Et dixerunt

que accusabant eum non dei prudentia sed factus sed quod saturati erant leones. Tunc rex iussit leonibus multas carnes apponi. cibus satiat. accusatores danielis misit in lacum cum uxorebus et filiis et non puerunt usque ad paupem tum donec arripere eos leones et omnia ossa eorum comminuerunt. Tunc scripsit dani vnuerfo regno suo dicens: Paucant oes deum danielis ipse est enim deus viuens et eternus in secula et egrotauit daniel per dies plurimos. Lucus surrexisset faciebat opa regis. forte mausoleum in ecbatanis quod bacten manet ut dicit iosephus ita mirabile ut ea die que conspicit putet esse pstructum. Ibi sepeliunt medorum reges et plarum pariter et pariborum cui cura illi committitur sacerdos est medorum.

Visio octaua. Capitulum. X.

Equitur octaua

na visio danielis. In anno primo dani filij asneri que et astrages dictus est que subiugauit sibi regnum chaldeorum ego daniel intellexi in libris hieremie ut cõplerent id est ad cõpletionem appropinquaret desolatiois hierem anno lxx et orauit dominum in ieiuniis et sacco et cinere dicens: Iustus es domine peccauimus iniquitatem fecimus et adduximus eas super nos auertat obsecro ira tua a ciuitate tua hierusalem et monte sancto tuo. Discede faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertus est. Exaudi domine placare domine attende et fac ne moreris. Adhuc me loquente ecce vir gabriel tetigit me in tpe sacrificij vespertini et ait: Ab exordio p cum tuam egressa est liberationis sententia a deo. Ego autem veni ut indicarem tibi eam et etiam quidam alia que vir desiderio es tu. Tu ergo animaduerte visionem et sermones intellige. Tunc aperuit ei liberationem spualē futuram p christum. Foris an iminentem p qua orabat differt quod post dicit de ea exauditiu ibi noli metuere. Addidit etiam de destructiōne p romanos septuaginta hebdomades abbreviate sunt super populum tuum et super urbem tuam sanctam ut cõsumetur p uariatio et finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iusticia sempiterna et im

Historia

pleatur visio et prophetie et vngatur sanctus sanctorum. Scito ergo et animaduerte. ab exi- tu simonis vt iterum edificet hierlm. vsq; ad chulm ducet hebdomades. vij. et hebdomades. lxx. erunt. His verbis chulm incarnati- onē designat angelus q; legē et prophetias im- pleuit peccata tulit. et iusticia adduxit. et vn- ctus est oleo laticie q; psonis suis. Et pro- fuit hebdomadas nō diez s; ānoz vt septē āni sint hebdomada vna. Abbreuiatas ve- ro dicē vt intelligam ānos lunares. q; breui- ores sūt solarij. s; diebz. Septuaginta s; hebdomades ānoz solariū. faciunt annos cccc. lxx. q; nōq; lunariū vero ānoz faciūt an- nos. cccc. xc. Est s; sensus q; ab exi- tu simonis vt redificet hierlm. vsq; ad ducē chulm fluxerūt anni lunares. cccc. xc. Lxx. s; beda- numerare a. xx. anno regni artaxerxis. in q; neemias pincerna ei. ipetrauit ab eo. vt re- stitueret muri hierlm. et restituit eos in mul- ta angustia. Ab illa inquā licētia a rege ac- cepta vsq; ad xpi passionem fluxerūt anni lunares. cccc. xc. et hāc sumam ānoz cōpu- tat sim ānos regū qui descēderunt vsq; ad xvij. annū imperij tyberij cesaris. Et statim modicū iterferuit daniel de redificatione fa- cta p neemiā dicēs. Et rursus edificabitur platea et muri i angustia tēporē. p timorē. De lxx. hebdomadib; ānoz. separauit daniel vltimā dicēs. Confirmabit aut pa- ctū multū hebdomada vna. Qd intelligēdū ē de trib; ānis et dimidio. q; p dicitur xps et q; patrib; pmisserat pfirmavit. Quā iam tres āni et dimidi; hui; hebdomadis nouis- sime pterierāt. q; baptizat; ē dñs. et dimi- dio eiusdē hebdomadis residuo circa finē deficiet hostia et sacrificiū. i. veniēte veritate cessabūt vmbz. et in tēplo erit abominatio desolatiōis. i. abominando et desolada erūt sacrificia. post mortē chulm et vsq; ad finem mūdi durabit s; desolatio. Sup; vero in sra posuit daniel xps mortis xpi dicēs. et post hebdomades. lxx. duas subaudi. et. vij. et no- uissimā. quā i duas ptes diuisim. occidet chulm. et nō erit ei; ppls. q; eū negaturus ē. Dixerūt enī. nō habem; regē nisi cesarem.

Et alibi. Hūc nesci- mus vnde sit. Qd vero sequitur. Et ci- uitate et sanctuariū dissipabit populus ad. lxx. hebdomades nō p̄tinet. S; p̄betato tpe adue- tus chulm et mortis p̄betavit qd venturus erat popo qui noluit eum recipere dicēs. Et dissipabit ciuitatē et sanctuariū populus sc; romanus cū duce suo venturo. et huius eius erit vastitas. et post finem belli statuta a deo in eternus desolatio. Et nota q; ex duob; q; hic legunt; sc; vngetur sanctus sanctorum et deficiet hostia. sumit illud qd solet dici iu- dēis. Cum venerit sanctus sanctorum cessabit vinctio vestra. Affri- canus huic enume- rationi bedę confo- nat i p̄ncipio. sed i fine differt. Qd mī extendit. lxx. hebdomades nisi vsq; ad. xv. annus tyberij. in quo baptizat; est chulm. Tertullian; vero inchoat numerare hebdo- madas illas p̄mo āno darij in q; egressus ē sermo a dño ad danielē p angelum. vt ite- rum redificarent muri hierlm. Et extendit eas vsq; ad captiuitatē factam p ramos et tūc p̄tinet ad. lxx. hebdomades qd dicit; ē. q; ciuitatē et sanctuariū dissipabat populus cū duce venturo. Hebręi sic exponūt. Lxx. hebdomades abbreuiatę sūt sup; pplm tū q. d. O daniel scito ab hac die qua nūc tibi loquor. Erat aut; annus p̄mus darij q; occi- dit balthasar. et regnū chaldeoz i persas medosq; trāstulit. vsq; ad septuagesimū an- nū hebdomadarū. i. vsq; ad ānos. cccc. xc. Hęc p̄plo tuo p ptes accident. Primū p̄- tiabit tibi de; sicut p̄caris et delebitur pec- catū. et sine accipiet p̄uaricatio. Hūc enī vt- te et tēplo destruet. in luctu est ppls. s; i bē- ni restaurabit. et non solū in his. lxx. hebdo- madib; s; sicut nascet chulm iusticia sem- p̄terna. et signabit visio et p̄betes vt p̄ba nō inueniat in isrl. et vngat sanctus sanctorum

Danielis

de quo dicitur in ps. Propterea vixit te reus de tu oleo laticie q; psonis tuis. qui dicit Sancti estote. qm et ego sancti sū. Scito s; qm ab hac die q; nūc tibi loquor. et de simo- ne p̄mitto. q; reuertat ppls. et hierlm instan- ret. vsq; ad xpm et desolationē tēpli hebdo- mades numeret. lxx. et alię. vij. in q; iuxta ordine suū duxerit. de q; āni dñi q; re- uertat ppls et redificet platea a neemia et eldra. In fine s; hebdomadarū cōplebit dei sentētia i angustia tēporē qm rursus destruet templū et capiet ciuitas. Hāc post. lxx. duas hebdomadas occidet xps. et nō erit ei; ppls q; negatur; ē eū. sive vt qdā hebręi dicunt. non erit ei; imperiū qd putabat se rece- pturū. Et qd dico de chulmo occidēdo et negaturo popo pe- nit; deserēdo cū et ciuitatē et sanctuariū dis- sipatur; sit ppls roman; cū duce venturo. i. vespasiano. Quo impitno trāsactis septem hebdomatib;. i. ānis. p. lxx. hē. ad nān. a q; postea de ruinis hierlm vrb; belia p̄dita ē. rebellātes iudęos rufo magistro exercitus pugnāte sup̄auit. et tūc defecit hostia et sacri- ficiū. et vsq; ad plūmationē mūdi cōtinua- bit desolatio. Qd vos moueat in quietē he- bręi. si p̄us numerent. vij. hebdomades. et postea. lxx. et rursus i duas ptes diuidatur vna. Est enī h; ideoma hebręi simonis et an- tiq; latinitatē. vt ān numerū minorē sup- putet. post maiorē. verbi grā. Nos iux; p̄ri- etatē lingue nř dicim; vixit abrahā. c. lxx. ānis. illi cōtrario. vixit abrahā. q; nōq; lxx. c. ānis. Qd igit; vt legit; ita adimplet; s; vt to- tū panter supputat ita finē accepit. Nec ig- norandū q; idaz illoz dixisse. q; vna hebdo- mada. de q; dicit; pfirmabit pactus mult; heb- domada vna diuidat; in vespasianū et adri- anū. et iuxta hiltōiā iosephi. vespasian; et ti- tus m̄b; annis. et. vij. mētib; pacē cu iudęis fecerūt. tres āt āni et sex mēses sub adriano cōputerūt. qm hierlm oino subuersa ē et iu- dęi caternatim celi. ita vt iudęę q; finibus p̄pellerēt. Hic aiāt hebręi non magno ope

curātes a p̄mo anno darij regē persaz. vsq; ad extremā eersionē hierlm. q; sub adria- no accidit cōputari olimpiades. clxxij. hoc ē annos. cccc. xx. vij. q; faciūt hebdomadas hebraicas. xcix. et ānos tres. quando corbas dux; hebręoz ē oppressus. et hierusalem vsq; ad solū diruta est.

Visio nona. Capitulū. xl.

Equitur nona

visio danielis quā cū sequenti qdā dicit; eē vna. Sed hieo; fm hebraicā ve- ritatē tradit esse duas. et vtrāq; sc̄pta ē i da- niele hebraice. Porro vtrāq; vidit daniel vna quidē vidit. s; alterā quidiuit anno ter- tio regni cyri regis psari et in eadē die eius- dem anni i hūc modū. Primo anno darij. daniel intelligens iminere. lxx. annū captiui- tatis liberandę. orauit dñs vt dari; et cyrus liberaret pplm suū. Et data ē sentētia a deo de licētia redeūdi danda. et hāc egressam a dño sup; nūciauit danieli gabriel. Et ex tūc dari; disponebat de libertate et licētia dan- da hebręis. s; p̄uentus morte nō impleuit. Lxx. aut; p̄mo āno regni sui dedit eis eadēz libertatē quā habebāt indigne et licētiāz re- uendū. Ipsi vero q; fere oēs nati erant in chaldeā. Et possessiones ibi habebāt. elige- bāt remanere i terra natiuitatē suę. Dauid vero q; ascēdere disponebāt in iudęā. pigri erāt et morosi etiā vsq; ad tertiu; annū cyri. Qd attēdēs daniel vrb; mēti; affligebatur dolore q; p̄us. et orabat dñm. vt q; p̄i; rede- rat regib; animū liberādi. daret et p̄plo ani- mū redeundi. Factū ē s; tertio āno regni cy- ri p̄mo mēse. p̄ma die mēsis. iugebat dani- el triū hebdomadarū diebz. panē desiderabi- lem nō comedit. carnes et vinū nō gustauit nec vsus ē vnguento. p balneis moie psaz. Die aut; xliij. dum esset iuxta fluuiū qui ē tigris vidit. Et ecce vir vestit; lineis. accin- ctus zona aurea. cui; facies q; si fulgur. oculi vt lapades. thorax corpis q; si chrysolit;. q; corisū erant brachia sc; femora tibię et pe- des q; si es candens. et sermo ei; q; si vox mul- titudinis loquētis. Porro viri qui erāt cū

Historia

eo territi fugerunt et solus vidit visionem et corruit in facie sua. Sed vir ille accessit et erigens eum et confortans ait: Nolite metuere daniel. quia ex die primo mensis que posuisti cor tuum. ut te affligeres coram deo. exaudita sunt verba tua. et egressa est sententia a deo de reditu populi. et eadem die volui ad te venire ut nunciarem tibi. Sed princeps regni persarum restituit mihi. per dies et vno. Cumque tunc egredere apparuit princeps grecorum. veniens ut aduersaret principi persarum et mihi et aliquantulum feci moram. Sed nunc venio ut certificem te de redditu populi. et in his nemo est mihi adiutor nisi michael princeps vester. Hos duos principes grecorum et persarum dicit dominus esse angelos malos. que appositi sunt regnis illis ad exercitum. Laborabat itaque angelus persarum ne bebrigi liberarentur a domino persarum. tum quia delectabatur afflictionibus eorum. tum ut perse diutius affligeret eos grauius peccarent. Laborabat etiam angelus grecorum ut perse et captiuitas bebrigorum cum eis transiret in dominium grecorum. Gregorius autem vult eos fuisse angelos bonos: que satagebant ne tam cito liberarentur iudici. ut si quid adbuerat purgandum in eis purgaretur et decoquerentur usque ad vnguem. Debeterea addidit vir ille. Nunc reuertar ut plerumque aduersus principem persarum. verumtamen prius annunciat tibi quod expressum est in scriptura veritatis. De quibusdam alijs quoque geris sollicitudinem. Porro a primo anno dary orabat daniel pro eo ut staret et roboretur regnum eius. et sollicitus erat de successoribus regni persarum. volens eos scire. De quoque manifestatio sequitur decima visio in qua primum inducitur daniel loquens sic.

Visio decima. Capituluz XII.

Go autez a pri
mo anno dary in egypto stabam in conspectu dei. ut confortaretur et roboretur ipse dary. Et statim fit metaplasma. qui frequens est in prophetis. Et introducit vir ille dicit loquens ad daniel sic. Et nunc veritate annuncio tibi. quia ecce adhuc post dary et cyrum qui nunc sunt tres reges stabunt in plide

cambyses scyreneides magnus dary filius itaspis. et quartus scy perses filius dary su. per omnes erit. et conditabit omnes aduersus regnum grecie. De isto legitur quod succendit atbenas. et bellum nauale egit apud salaminam. quoniam sophodes et euripides clari habebant. et pbemistodes in persam fugiens bausio sanguine tauri perijt. Tunc vir qui loquebatur danieli permittit omnes reges usque ad alexandrum magnum. et ait. Surgat vero rex fortis et faciet quod placuerit ei. et cum steterit ceteris regibus eius. et diuidet in quattuor ventos celi. In egypto enim que est ad meridiem. prius regnauit philomenus lagi filius. In macedonia philippus qui et arideus frater alexandri que est ad occidentem syrie et babylonie et superioribus locis que sunt ad orientem. fuit seleucus nichanor imperauit. Alie et ponto et ceteris in ea de plaga puincias. Antigonus vero ad septentrionem. Et secundum orbis totius plagas dicimus. Qui autem in iudea ead aquilonem syriam. ad meridiem egyptum habet. De regno egypti et syrie tamen plequitur daniel. quia sub his afflictus est populus dei vicissim. Porro post alexandrum regnauit in egypto ptolomus lagi filius. a quo sequentes reges egypti ptolomei dicti sunt. Post ptolomeum philadelphus post ptolomeum epiphanes. In syria post alexandrum regnauit seleucus. post antiochus soter. a quo successores antiochi dicti sunt. post antiochum theos. post antiochum galaticus. post antiochum magnus. post antiochum epiphanes. De his plequitur vir loquens ad daniel. incipiens a rege egypti sic. Et confortabitur rex austri. Hic est ptolomus lagi filius a deo fortis. ut pyrrius rex egypti expulsum restitueret in regnum. et de iuncto demetrio filio antionis. seleuco regni sui partem quam antionus abstulerat restituit. cyprius pbenice et regiones multas. et insulas sibi subiugauit. Qui successit ptolomeo. philadelphus. que prius ab ethiopia adduxit. ecce de pbantes. turres ligneas eis superponens. in quibus posuit armatos ad dimicandum. sub quoque interpretes clauerunt. Hic pugnavit pta

Danielis

antiochum theos regem syrie. et postea federati sunt. Quia antiochus duxit uxorem beronicem. filiam philadelphie repudiata priori uxore laodice. que cum redisset in gratiam viri occidit veneno virum et filium quem susceperat de beronice. gallericum vero filium suum fecit regem syrie. Euergetes vero qui successit philadelpho in vltionem beronice sororis valianit syriam. Sed audito quod principes egypti conspirauerant aduersus eum. redijt in egyptum. et trahens secum de syria pradam multam nimis. et simulacrorum duo milia. de calera. Porro gallericus duos filios reliquit seleucum et antiochum magnum. sed antiochus occiso fratre suo regnauit. et congressus cum rege egypti philopatore victus est per desertum fugiens et pene captus. Philopatori vero successit in egypto epiphanes cum ellet quattuor annorum. et cepit antiochus magnus infestare eum. Sed principes egypti dimicabant pro puero. Sub epiphane onias sacerdos assumpsis plurimis iudeorum fugit in egyptum. et accepit a rege regionem que eliopoleos vocabatur et in ea extruxit templum simile templo iudeorum. aliter se implere vaticinium elai scribentis. Est altare domini in egypto. et titulus eius in terminis eius. Hoc templum permansit annis. c. l. usque ad respasianum qui ciuitates ipsam que dicebatur onie et templum fundit et euerit. Porro antiochus magnus reliquit duos filios seleucum. et antiochum epiphanem. sed epiphanes per fraudes eiecto fratre vel occiso regnauit in syria. Hucusque de ordine historie inter porphyrium et nos nulla est contentio. que sequuntur exponit porphyrius de antiocho tamen. Exponit enim danielianum ut infamaret eum. Nos autem mixtim exponimus de antiocho et antichristo. et que dam tamen specialiter de antiocho. et que de antichristo. ut illud de antiocho. et comedentes panem cum eo. et usque illuc. et venient super eum trieres et romani. Antiochus

enim epiphanes dedit sororem suam uxorem epiphanio regi egypti in dolu. qui suscepit ex ea duos filios. Tunc antiochus ingressus est egyptum tanquam visurus sororem et nepotes. sed inter epulas fecit occidi virum sororis. et voluit obtinere egyptum. sed egyptii viriliter resistentes deiecerunt eum. Post biennium reuersus obsedit alexandriam et ecce legati romanorum missi sunt ad egyptios liberandos quibus federati erant. Tunc appropinquauit egressus de eis obuia antiochus et dum starent in litore dixit ei mare publicus lenas. Senatus populisque romanus precipiunt tibi recedere ab amicis suis. Tunc ille peteret inducias et respondendi. mare. circa illum fecit circulum in sabulo cum virga. et ait. Senatus populisque romanus precipiunt tibi ne egrediaris de hoc circulo. donec respondeas. sed quem antiochus. Si sic visum est senatui et populo romano recedendum est. et recessit ab egypto. similiter et quod sequitur de antiocho tamen intelligendum est. et erit in concupiscentijs sminarum. Nam antichristus castus erit ob simulationem religionis. Quod vero sequitur deum moasim in loco suo venerabitur vtrius congruit. Moasim enim presidium sonat. et antiochus in hierusalem presidium posuit. et idolum iouis. antichristus vero diabolus cum et presidium suum venerabitur. Porro antichristo tamen congruit id quod sequitur. et figet tabernaculum suum apberno inter maria. Apberno interpretatur solium suum. et est sensus. Figet tabernaculum solij sui in hierusalem. que sita est inter mare mortuum et cyrenum et super montem inclitum et sanctum. id est. monte oliueti. et ponet tabernaculum suum. et veniet usque ad summitatem eius. id est. ad locum unde dominus ascendit. et nemo auxiliabitur ei. quia audietur vox in aere dicens. Morere et statim fulminabitur. Postea persequitur visio de antichristi tempore et conuersio. ne iudeorum. et resurrectione mortuorum dicens. Et veniet tempus quale non fuit ex quo gentes ceperunt esse. Et stabit michael. pro filijs populi tui. et saluabit ex eis omnes qui scriptus erit in libro dei. Et multitudo omnium qui dormiunt in

Historia

pulvere terre euigilabūt. alij vitam eternā alij in opprobrium vt videant semp. Non quidem tonos. quia tolletur impius ne videat gloriam dei. sed vt videat opprobrium suum semper. Tu autem daniel signa libri id est. scribere mysteria. sed non expone. Pertransibunt plurimi. et multiplex erit sciētia. quasi diceret. Relinque posteris materiam exercitij. Et desiderabat daniel scire quāto tempore duraret persecutio antichristi. Et vidit principem persarum stantem in ripa fluminis. et principem grecorum stantes in altera et virum indutum lineis stantem in medio super aquas. et dixit ad eum. Usquequo finis horum mirabilium. Et eleuans ille vtrāque manum iurauit per viuētem in eternum. quia in tempus et tempora et dimidium temporis. Et ait daniel. Domine mi quid erit post h. Et respondens ille iterauit idem tempus. sed per alia verba dicens. Cum ablatum fuerit iuge sacrificium. et posita fuerit abominatio in desolatione. hoc est cum ablato cultu dei et desolato antichristus abominabiliter exhibebit se adorandus. et erūt dies mille ducēti. id est tres anni et semis. Postea intulit quid erit post hęc. Rndet dicens. Beatus qui expectat et puenit ad dies mille. ccc. xxx. Si diebus mille. cc. xc. addantur dies. xlv. fient dies mille. ccc. xxx. Ita post mortē antichristi dabūt lapsis. xlv. dies ad penitentiam. Et ē sensus. Beat⁹ erit q̄ post dies persecutiōis pueniet ad dies supra additos penitentij. Tu autē daniel iterum vades ad p̄finitū tēpus vite tue et requiesces. et in fine dierū stabis in sorte tua. et resurges in ordine tuo.

De susanna.	ca. xij.
De idolo belis et dracone.	ca. xij.
De abachuc.	ca. xv.
De cyro.	ca. xvj.
De licentia redeundi data iudis.	ca. xvij.
De anno septuagesimo.	ca. xvij.
De redificatione templi.	ca. xix.
De cambise.	ca. xx.
De susanna. Capitulum. XIII.	

Equitur histo-

ria susanne. quam hebreus non habet in libro danielis. Et vocat eam fabulam non quod inficiet rem gestam. sed quod in ea falsam legit de sacerdotibus lapidatis. quos hieronimus adustus testatur. Et quia nos fabula mur eam scripta a daniel. cum a quodam greco scripta fuerit. quod probatur ex eo quod quidā allusio verborum facta sit ibi nominibus artorum videlicet apotroy. cymi. cys. apotroy. puini. puise. Tales enim allusiones verborum et artorum notia non inueniuntur in hebreo. In translatione quidem nostra vna ex eis allusionibus qualiscunq; legitur. vt cum dixisset sacerdos sub cyno. respondit daniel verbum quasi alludens nomini. scindet te medius. Expressius fieret si diceretur ita. sub ilico. et adderet. ilico angel⁹ dñi scindet te. Eadem allusio potest fieri verbi ad nomē ipis. vt si diceret. factū ē s̄ feria scda. et responderet. fiat te de⁹. Hęc eandē historiam vocat origenes fabulam. in decimo stromatum. id est in

structione 3. forte se cū dā editionē quā sub obelo et asterisco composuit stromata vocauit. quia per eam plenus nos instruit. Apparet autē hoc factus esse ad huc recenti captiuitate. quia daniel ad huc inuenis erat. Porro susanna vxor ioachim pulchra erat nimis et exarserūt in ea duo seniores iudices illius anni. de quibus dicit domin⁹. Iniquitas egressa ē in babilonem a senioribus iudicibus. Tradūt hebrei quod mulieres in hoc decipiebant. quod dicebāt se esse de stirpe dauid. et xpm de semine suo nascaturū. Hi statuerūt in cōmune tempus

Quid sit obelo? raste ruscus. require supra ca. in genesi d̄ diuersis translationibus. Luz enim quatuor fuissent translationes. lxx. aquile theodotidis. simonch. origenes translationes illas corrigēs iij. colūnas fecit. i. prima posuit translationē. lxx. in scda ad q̄. i. tertia theo. in q̄ta simonch. et pueniētiaz trium notauit asterisco. discordantis a tribus translationibus. notauit obelo.

Danielis

quo susannam possent inuenire solay. et latuerunt post meridiem in pomerio belchis. Et ingressa ē susanna volēs lauari. id est. vngi per consuetudinem terre. et misit puellas ad asferendos oleū et smigmata. Est autē proprie smigma tordeū cū palea vnde faciūt mulieres decoctionē forte ad nitore faciei. Tunc currentes senes ad eas dixerūt. Cōmiscere nobiscū. alioquin ferem⁹ contra te testimonium adulterij. Et elegit susanna incidere in manus eorum. potius quod peccare in deum. Et exclamauit. Et accurrētes famuli. erubuerūt cū audissent senes loq̄. Altera die statuta ē susanna in medio populi. et ponētes senes manus suas super caput eius. testati sunt se vidisse inuenem. et ipsam pariter cōmisceri. et condemnauerūt eam ad mortē. Et clamauit susanna voce magna ad deum. Domine tu scis quod innocens morior. Cui⁹ traheret suscitauit deus spiritum pueri cui nomen daniel. Non ē credendum his qui dicunt danielē mortuum fuisse. et suscitātū tunc. et deinceps fuisse prophetam. sed tunc manifesta uoluntus spiritus sancti fuisse in eo. qui prius quasi latēs quiescebat. Et ait daniel ad populum. Reuertimini ad iudicium. quia falsum locuti sunt aduersus eam. Cū reuertissent separauit daniel senes ab inuicē. et aduocans vnū dixit. Sub qua arborē vidisti eos colloquentes. qui ait. Sub cyno. quā latini dicunt ilicem. vel lentiscum. et aduocatus alter dixit sub primo. Et exclamauit populus in eos propter dissonantiā. et interfecerunt eos. id est regi tradiderūt interficiendos. Et fact⁹ ē daniel magn⁹ in populo a die illa et deinceps. Et rex astrages apposuit ē ad patres suos. et suscepit cyrus regnū eius. id est. regnum persarum. Forte h̄ determinatur tempus quo liberata est susanna. quādo scilicet cyrus factus est rex persarū. et darius rex medorum. Vel potius determinat tps sequē

transistorie q̄ h̄ id est. cyri nepotis. id est. filij filij ei⁹ astrages factum ē illud d̄ bele et illud de susanna. cū ad huc regnū babilonis floreret. Erat autē daniel cōmuniū regis. et honoratus super oēs amicos eius. cuius nomē quod tacet historia potest intelligi fuisse pater balthasar. vel ipse balthasar sub quo factum ē a danielē quod legitur in fabula belis et draconis. quā fabulā appellat hebreus. eo quod falsū legitur in eo. et impossibile de translatione ab abachuc. Et refert hieronym⁹. quod cū dixisset ei hebreus talem translationem corporalem nisi factā esse. respondit quidā sciolus quod erat cum eis. ezechielem translatus de chaldeis in iudēā. Et irrisit eum hebreus dicens. In littera expressum est quod ezechiel translatus est in spiritu. Unde apostolus vester caute locutus est dicens. siue in corpore siue extra corpus nescio. deus scit. Et addidit hebreus nil in hac fabula propheticum narrari. sed opus tñ ex industria factum.

De idolo belis et dracone.

Capitulum. XIII.

Kat autē in babilone idolum nomine bel. et impēdebantur ei diebus singulis de simila. et aratee. et oues. et vini amphore sex. Est autem aratee apud chaldeos eadē mēsurā. q̄ et ephi apud hebreos. mēsurā. s. triū modiorū. Et rex babilonis adorabat illud per singulos dies. et dicebat danieli. Quare non adoras bel. Qui m̄dit. Non colo facturū creatorē oīum deū viuētē. Et ait rex. Nōne videt tibi bel de vinēs. q̄ facta quotidie comedit et bibit. Qui m̄dit. Intus in teus est et fons gneus. et nunq̄ comedit. Et vocauit rex sacerdotes et ait. Nisi dixeritis mihi quis comedit impētas has. moriemini. Si autē ostenderitis mihi quōd bel comedit. hoc daniel moriet. Erāt autē sacerdotes. lx. ex septuaginta et parulis. Et venit rex cum danielē in templū. Et dixerunt sacerdotes.

Transit⁹ ē quē h̄ facta historia. valens forte ad p̄cedētia de susanna. vt magis ad sequētia d̄ idolo belis. Tempore enim mortis astrages et successione dario filij ei⁹ ad optium et

Historia

¶ Nos egrediemur foras. et tu rex pone vinum et escas et claude ostium. et signa anulo tuo. et nisi inueneris mane oia comesta ab huiusmodi amur. Et posuit rex cibos ante bel. Et daniel cribrauit cinerem per totum panimentum coram rege. et clausum est ostium. et signatum anulo regis. Sacerdotes autem ingressi sunt illa nocte iuxta consuetudinem suam cum vxoribus et liberis. et consumpsit oia. Fecerunt autem sibi cuniculos sub terra. et absconditum introitum sub mensa. Diluculo venit rex ad templum. et daniel cum eo. et inuenerunt signa salua. Cum aperuissent ostium intuitus rex mensam vacuam exclamauit. **Magnus est bel. et tenuit daniel regem ne ingrederetur. et ait. Anima dante vestigia pedum super panimentum.** Et iratus rex apprehendit sacerdotes et ostenderunt ei ostiola. per que ingrediebantur et egrediebantur. Et occidit eos rex. et dedit bel in manum danielis. Qui subuertit eum et templum. Erat autem in eodem loco draco magnus latens in fouea. et adorabant eum babylonij. Sacerdotes autem habebant idrulia. id est vasa facta de coriis vitulorum. et percutiebant ea virgis coraulinis. ut facerent sonitum terribilem. quasi tonitruum. ad quem excitatus draco quandoque emittebat fumum. quousque ignem quandoque visibiliter apparebat. Et dixit rex danieli. **Non potes dicere. quia iste non sit de viuens.** Et ait daniel. **Da mihi potestatem. et interficiam eum absque ferro et fuste.** Et dedit ei. Tulit ergo daniel picem et adipem et pilos. et coxit pariter. fecitque massas. et dedit in os draconis. et suffocatus crepuit. Et indignatus babylonij dixerunt. **Iudeus factus est rex.** Et dixerunt ad regem. **Trade nobis daniel. alioquin interficiemus te et domum tuam. et compulsus tradidit eis.** Qui miserunt eum in lacum leonum. et erat ibi septem dies. In lacu erant leones septem et dabant eis quotidie duo corpora danatorum. et duos oves. et tunc non sunt data eis. ut denotaret daniel. Erat autem abachuc propheta in iudea. qui ferebat pulmentum messoribus. Et ait angelus ad eum. **Fer prandium in babylonem da-**

niali: qui est in lacu leonum. Qui respondit. **Babylonem non vidi. et lacum nescio.** Et tulit eum angelus capillo capitis sui. et posuit eum super lacum. et clamauit abachuc. **Daniel serue dei: tolle prandium quod misit tibi deus.** Et gratias agens daniel comedit. Porro angelus restituit abachuc in loco suo. Venit ergo rex die septimo ut lugeret daniel. et videns eum sedentem in medio leonum exclamauit. **Magnus est deus danielis.** et extraxit eum de lacu leonum. Porro angelus perditionis eiusdem causa fuerant intro-misit. et deuorati sunt in momento coram eo. **De abachuc. Capitulum. xv.**

Porro abachuc fuit de tribu simeon. Hic presidiit captiuitatem iherusalem futuram. et aduenientibus chaldeis fugit in sostratenam et erat incola in terra israel. Descendentibus vero reliquis iudeis in egyptum quasi peregrinabat in terra sua. et scripsit. **Et in principio operis causatur aduersus deum. cur impius vastasset populum dei. et sanctuarium eius. cum ipse clamaret et non exaudiretur. Sed in consolatione aperuit ei dominus calamitates circumstantium nationum futuras per nabuchodonosor longe maiores. et tamen ipsum nabuchodonosor periturum. et ita a murmure conuersus est ad preces. Et ostendit illi dominus aduentum christi dicens. Si moras fecerit expectans eum. quousque veniens venit et non tardabit. Et imprecatur abachuc nabuchodonosor inter plurima dicens. **Ue qui potum dat amico suo mittens fenum. et inebriat eum. ut aspiciat nuditatem eius. quod fecit nabuchodonosor sedechie. Ultimo scripsit canticum. Domine audiri te. Hic dum ferret pulmentum messoribus. dixit domesticis suis. **Ibo ad terram longinquam. cito redibo******

Danielis

¶ Si tardauero dies ferte cibum messoribus. Et cum fuissent in babylonem subito superuenit messoribus. Intellexit autem quod celeriter esset populus a babylonem reuersus. An per longum post liberata susanna. hoc esse factum. Signum autem reddidit bis qui in iudea erant. quod visari essent lumina in ruinis templi. vltimaque templi desolationem prodixit. quod gens occidentalis hanc esset actura. Tunc inquit velamen sancti sanctorum scindet. et duarum columnarum epistolia auferentur. et que sint nullus agnoscat. Ipsa vero in heremo adducentur. et eos in vltimo qui persecutionem sustinent a serpente illuminabit dominus sicut a principio. Et mortuus est abachuc et sepultus in agro proprio solus. Porro de daniel quantum superuixerit post reditum populi in iudeam nescimus. Defunctus autem et sepultus est in spelunca regali solus cum gloria. **Hic de daniel qui dedit signa in motibus super babylonem dicens. Quousque motum a terra fumigabit veniet et finis babylonem. quousque vero velut ignis ardebit. finis erit vniuersae terrae quousque ad partem orbis aqua decurrerint reuertetur populus ad terram suam. Quousque si fluxerint sanguine erunt homicidia belial in vniuersa terra.**

Decyro. Capitulum. xvi.

¶ Est mortuus daniel rex medi cyrius monarchiam tenuit orientis. cuius sedem posuit apud persas. huius regnum medorum maius esset et honorabilius. eo quod perseus eum sublimauerant in regem. Iste fuit nepos darii ex sorore nepos vero astiages ex filia. Porro astiages vnicam habuit filiam. et vidit somnium. quod de genitalibus filie ouiebat vitis. quousque totam occupabat asiam. et accepit a coniectoibus se habiturum nepotem ex filia. qui dominus esset asie et ipsam deiceret a regno. Quousque timens dedit filiam suam vxorem militi plebeio. ne filius

ex ea nasceretur nobilis et potens. Proterea filiam pregnantem ascivit. et natum ex ea filium cuidam participi archanozum tradidit occidendum. Qui credens regnum transiturum ad filiam suam. filium eius veritus est occidere. et vni de pastoribus regem tradidit parvulum exponendum in nemore. Qui cum exposuisset eum. et id indicasset vxori. quousque in diebus illis pepererat. supplicauit ei mulier ut parvulum deferret ei alendum. et prius filium pro eo exponeret. Tunc redisset pastor ad puerum. inuenit canem prebentem ei vbera. et a feris et a vibus defendentem. Cum quousque tulisset eum ad vxorem allusit ei tanquam diu note. vocauitque puerum spartacum. id est callum. Spartos enim persice canem sonat. Qui cum esset grandiusculus a pueris ludentibus factus est rex eorum. et contumaces et inobedientes sibi grauer affligebat. Quod grauer ferentes patres eorum. verbum detulerunt ad regem de filio pastoris. Quem cum aduocasset rex. et argueret eum quod pueros plagasset. ille intrepidus se ut regem fecisse respondit. Et ammiratus rex et quosdam signa generis sui in eo esse deprehendens. ascito pastore secretius veritatem rei agnouit. Verum tamen timor eius de nepote mitigatus est. estimans quod verbum coniectorum de regno impletum esset in regno puerozum. et eidez cui prius commiserat occidendum. commisit alendum. non indicans tamen esse nisi pastoris filium. Filium quidem illius secretarij sui clanculo dedit patri ad comedendum. quousque non obedierat orati eius. et post id ipsum indicauit ei. Factum est autem. ut astiages traderet exercitum illi secretario ad hostes expugnandos. ipse vero reledit in media. Porro ille non inemor maleficij regis persuasit exercitui. ut spartacum regem perdidit sibi eligerent. et cognominauit eum cyrum. quod interpretatur beres. quasi diceret. Licet reluctetur astiages. hic est beres. Quo facto timens astiages. darium consobrimum adoptauit sibi in filium. et collecto exercitu congressus est aduersus cyrum. et fugerunt perse. Vxoribus autem eorum et matres egressae ad eos. et de

Historia

tectis posterioribus suis aiebāt. **U**ltis ne in troire i vteris matrū 7 renasci. **H**oc pudore excitati perse acriter redierūt i hostes 7 victus ē astiages. **L**yrus aut magis exhibuit se illi nepotē q̄ victorē. **P**am regnū ircanorū cōcessit ei. **D**ario vero tanq̄ fratri m̄is suę tradidit regnū medoꝝ in sub certa spe reuertendi ad ipsam.

Delicētia redeundi data iudeis. Capitulū. XVII.

Taq̄ cum vni

uersū regnū deuolutū eēt ad eū in hui⁹ regni āno p̄mo suscitauit dñs spiritus ei⁹. vt ipleret verbū hieremij. **E**t dedit libertatē oīb⁹ iudis q̄ erāt i vniūso regno suo 7 licētiā redeūdi i iudēā. 7 edificādi domum dñi. **E**xcitā⁹ aut fuit ex verbis esaię q̄ añ. cc. 7. x. ānos sc̄pserat de ipso. dñs dicitē. **L**ibro isto meo cyro cui⁹ p̄p̄etēdi dextera subijci am gētes 7 regna. ipse reedificabit domum meā i hierlm̄. **E**t q̄ b̄ac munificā sc̄pturaz impletet. 7 sc̄pturā libertatē 7 licētię traduxit i vniūsu regnū suū dicens. **D**ia regna t̄re dedit mibi dñs de⁹. **C**redo hunc esse quē gens isrl̄ adorat. **I**n hac epla b̄at⁹ ē etiā iudēos. vt ascēderēt i iudēā. 7 q̄ nollēt alce dēre inuarēt ascēdētē i pecunia vestibus 7 iumentis. **P**orro clarissimi iudēoz babitābāt in babylonia. i. in t̄ra babylōis euerse. **B**abylon enī. p̄p̄ie nomē ē ciuitatē. babylonia vero nomē regionis. 7 vnus p̄ altero sepe legat. **I**nter eos sacharias nat⁹ i chaldeā iā p̄p̄etabat. **H**ic b̄ndixit salatiel in filio vocās eū cozobabel. qd̄ interpretat magister babylōis. q̄si diceret. b̄ erit magister captiuitatē babylonice. **A**d huius p̄p̄etē exhortationē p̄mi surrexerūt viri iuda. vt ascēderēt i hierlm̄. postea vero viri beniamin et leuite. **P**ropterea vt dicit ioseph⁹ a iuda cognouit iudēi. **H**ui⁹ enī noīs plures fuerunt causę. **S**up̄ turrim babel legit. q̄ a dedan q̄ cognouit⁹ ē iudas. dicti sūt iudēi. **A**libi q̄ a iuda filio iacob. **A**libi q̄ a iuda machabeo. **P**orro ascēsurū i hierlm̄ vel i iudēā alios b̄atābāt. s̄ paucos inuenerūt

qui assentirēt eis. 7 p̄pterea tam i edib⁹ tati one q̄ in apparatu tres ānos cōpleuerunt. **I**git in tertio āno cyri egressi sūt sub cozobabel duce. 7 iesu magno sacerdote ad b̄atātib⁹ eos sacharia p̄p̄eta. et aggeo iuue ne s̄ nōdū p̄p̄eta. **E**rāt aut circiter l. milia. **F**uerūt enī de iudēis q̄ draginta duo milia et. cccc. et. lx. **R**eliqui vero erāt s̄ui et ancillę 7 boies generis p̄miscui. **E**t remisit cyris eis cyrus p̄tem valorum dñi quinq̄ milia. 7 q̄ draginta inter q̄ ponit ioseph⁹ refrigerato. **R**ia quoꝝ vsus non legi. **A**scēderunt etiā quidam cyris dicentes se esse de genere sacerdotum p̄pter emolimētus. **C**unq̄ q̄p̄erent sc̄pturam genealogię suę et non inuenirent. recepti sunt in israhel. sed eieci a sacerdotio reuerſi sunt in hierusalem. 7 in ciuitates iudę.

De anno. lxx. Capitulū. XVIII.

Ec̄e aut annus

lep̄tuagesimus relaxandę captiuitatis quā p̄dixit hieremias. **P**am et hieronymus p̄mum annum dicit cyri fuisse septimū septimę decadis. **I**taq̄ tertia ann⁹ cyri fuit septuagesim⁹. cui consonat ioseph⁹ dicens. **P**rimo anno imperij cyri septuagesimus cōcurrēbat. id ē iminebat. **D**e eodē legit in paralipomenō. **S**i quis euaserat gladiū. duct⁹ i babylonē hui⁹ regī 7 filijs ei⁹ donec imperaret rex psarum. 7 cōpleret sermo hieremij. 7 celebraret terra sabbata sua vsq̄ dum cōplerent desolatiōis septuaginta anni. **D**e eodē meminit daniel. anno p̄mo darij intellexi numerū annoꝝ vt cōplerent desolationis hierlm̄. lxx. āni. **I**dipsum plane p̄dixerat hieremias in epla quā direxit ad trāmigrationē. **C**ū cōperint inq̄t impleri. lxx. anni. visitabo 7 reducā vos ad locū istū. **A**libi tñ videt velle hieremias q̄ añ euerſionē babylonis cōpleti essent. vbi ait. **S**eruiēt oēs gentes iste regi babylonis. lxx. ānis. **C**ūq̄ cōpleti fuerint āni. lxx. visitabo sup̄ regē babylonis. 7 sup̄ gentem istaz iniquitatem eoꝝ dicit domin⁹. 7 ponam tētrā in solitudines sempiternas. **E**x hac autem

Danielis

autoritate fabulant iudēi vt sup̄ diximus exultasse balthasar 7 p̄uiniū fecisse. **H**ic aut loquit hieremias de lxx. ānis nō captiuitatis s̄ iniquitatis nabuchodonosor. ex q̄ cōpit opprimere finitimas natiōes. **H**uic opinioni attestat african⁹ agēs d̄ neemia 7 vicelimo āno regl̄ artaxerxis dicens. **E**o tpe regni psarū. c. lxx. anni fuerūt euoluti. captiuitatis aut hierlm̄. c. lxx. q̄nq̄. **E**usebi⁹ tñ i libro cronicoꝝ videt obloq̄ p̄dictis s̄m annum darij filij itaspis dicens fuisse. lxx. s̄m autoritate sacharię. q̄ sc̄do āno darij scribēs audivit virū stantē i t̄ra mirteta dicitē. **D**ñe exercitū vsq̄ quo nō misereberis hierlm̄ 7 vrbū iuda q̄ b̄ irat⁹ es. **I**ste iā septuagesim⁹ ē ann⁹. 7 post pauca. **C**ū ieiunaretis per hos lxx. ānos. nūquid ieiuniū ieiunastis mibi. **H**uic q̄ p̄sonat clemens in primo sermone dicens. 7 p̄seneravit captiuitas annis. lxx. vsq̄ ad secū dū annus darij filij itaspis. **A**idetur q̄ eusebi⁹ distinguere inter septuaginta ānos captiuitatis. 7 lxx. annos desolatiōis tēpli dicens. **S**c̄d̄ 3. nōnullos vsq̄ ad annū. xx. cyri. colligit omne tēpus captiuitatis āni. lxx. a tertio āno ioachim filij ioseph⁹. **P**orro s̄m alios ab āno tredecimo ioseph⁹ vsq̄ ad p̄mū annū cyri colliguntur anni captiuitatē. lxx. desolatiōnis vero templi sub dario rege complētur anni. lxx. **H**oz opinioni p̄sonat glosa hiero. sup̄ ezechielē vbi agit de dormitione sup̄ lat⁹ dextrum dicens. q̄ p̄mo anno cyri fluxerāt anni desolatiōis tēpli. xx. **P**orro prior opinio d̄ anno lxx. magis certa ē. et pluriū autoritatib⁹ sanctis. **S**ola sacharic autoritas nos mouet. **I**ste iam septuagesimus ē annus. quod forte determinari pot̄. vt iam accipiat de p̄terito. q̄ d̄. lxx. annus iste notus. s̄. et famosus

iam diu ē. **F**orte dicitur ē i sacharia. lxx. annus non captiuitatis. s̄ quintę etatis. q̄ s̄m beb̄cos inchoauit anno. xxx. antecyri mo. narchiam.

De reedificatione templi. Capitulū. XIX.

Duo i anno re

gressionis in iudcam. cōgregatus ē p̄p̄s q̄si vir vnus in hierlm̄. **E**t edificātes altare collocauerūt illud sup̄ bases suas. et obtulerūt sup̄ illud holocausta dño mane. 7 vsq̄ p̄p̄etē. **S**ecrūt q̄ solēnitatem tabernaculoꝝ. **A**n̄ vero habuerūt ignē. nescim⁹. nisi forte ex calculis veterū altaris excusserint illum. **A**nno aut sc̄do. mēse sc̄do iecerūt fūda damēta tēpli. **Q**uod audientes samarites. **V**enerūt ad eos 7 dixerūt. **E**dificem⁹ vobiscū. q̄ ita vt vos q̄rim⁹ deū vstrū. **E**t responderūt duces isrl̄. **C**omune ē nob̄ et vob̄ adorare dñm. s̄ non ei domū edificare. **H**oc enī tñ nob̄ rex cyrus p̄cepit. **C**ūq̄ apparuissent fūdamēta sup̄ terraz. eleuauit p̄p̄s vocē in iubilationē. **P**orro q̄daz seniores q̄ viderāt templū p̄p̄etē. iulabāt voce magna. nec poterat q̄ cognoscere clamorem. **I**ctātū 7 planctum euilātū. **P**orro samarite indignati impediēbāt man⁹ eoꝝ. **C**ūq̄ p̄ se impedire nō possent. **D**ederūt munera p̄ncipib⁹ regis psar. q̄ erāt positi sup̄ terrā. **Q**ui pecunię corrupti. **R**ediderūt eis. vt impedirēt negligētiā edificatiōnis. cyro tñ ignozāte. **E**t adeo impediē rūt eos. q̄ in. xxx. annis. q̄ b̄ cyri regna. uis nō exererūt muros templi. nisi vsq̄ ad apodiationē. **P**orro cyrus cum percussisset cresum iuxta fluiū alim. gentem lidoꝝum bellicosissimā astute redegit in concordia. **T**radidit enī eis solēnitates 7 ludos. p̄cipiens eis. vt iustis. cōmestationibus. 7 amplexibus vacarent. q̄si tenuolentiam in eos ostendēs. **E**t in hunc

Qui fuit magister i alexandria. 7 post eum ouigenes. et fecit ille clemens stromata. i. instructiōes q̄sdam.

Quot⁹ post cyri fuerit darij require ita. quot etiā annis cyri quot cābiles. quot creneides regnavit notare poteris.

Quia cū p̄ceptū fuisset eis a cyro. vt curam ac diligētiā edificatiōni tēpli impenderēt. samarites corrupti. negligētes erāt in edificatiōne templi.

modū eos euirauit et q̄s bello nō poterat
libidinē expugnavit. Postea vero trāsgres-
sus araxem a regina massagetarū thamari
vict⁹ et occisus est. Quē caput ei⁹ h̄cūsum in
vitem pleni sanguine hūano p̄iēcēs insul-
tādo dixit. Dana te sanguine quē sūisti.

Incidentia.
In diebus cyri septimus rex romanorū
tarquinius superbus qui causa tarquinij in-
nionis filij sui qui lucretias corrupserat re-
gno expulsus est. Hic genera tormentorū
excogitauit. vincula thauras. fustes. latu-
mias. carceres. cōpedes. catenas. paliā. me-
talla.

Decambise. Capitulū. XX.

Oratio cyro p̄
XXX annos sui regni successit ei fili-
us ei⁹ cambises qui apud esdrā artaxerxes
vel asuer⁹ dicitur. In historia vero iudith
p̄pter maliciā suam vocatur nabuchodonoso-
lor. Tunc principes
terre q̄ impediēbāt
hebreos sc̄s reude-
thleem quē ioseph⁹
dicit septorem oīus
accidentius. Et aliq̄
q̄ indicabāt syriā et
phenicē et oēs regio-
nes ultra eufrate scripserūt cambise regi q̄
iudēi reedificabant hierlm̄. v̄tē pessimam
et semp̄ regib⁹ persarum rebellem. et tēplum
ad similitudinē castri. q̄ ob rebellionem pri-
dem destructa fuerat. quib⁹ reedificatis sta-
tim negarēt regi tributa et ānonas. nec etiā
pateret regi transitus in syriam. Hęc autē
dicebant se cōmemorare ei. q̄ non imeno-
res erant salis. i. oīs cōdimenti qd̄ in pala-
tio ei⁹ comederāt. q̄si p̄pter bñficia eis col-
lata p̄sulētes vt interdiceret hebreis reedifi-
cationē. Quib⁹ acquiescēs cambises. potē-
ter interdixit ea p̄ epistolas. Tūc intermissū
est opus dei in hierusalē vsq̄ ad sc̄dm̄ annū
darj. Porro sub cambise factū est quod i
historia iudith legitur.

Cambises
Artaxerxes
Asuerus
Nabuchodonosor

Sequuntur tituli capitulorū in
historiam Judith.

- 1. De Judith. capt. 1.
- 2. De duob⁹ magi et dario filio itaspia. ca. 2.
- 3. De consumatione templi et saccharia tag-
geo. ca. 3.
- 4. De xerxe. ca. 4.
- 5. De artaxerxe et esdra. ca. 5.
- 6. De neemīa. ca. 6.
- 7. De reedificatione hierusalē. ca. 7.
- 8. De inuentione ignis. ca. 8.
- 9. De obseruatione tabernaculorū. ca. 9.
- 10. De dedicatione muri et obitu neemīe.
capitulū. x. ca. x.

Incipit historia Judith.
Capitulū. 1.

Incipit histori-
am trātulit hieo. ad pen-
tionem paulē et eustochij.
de. chaldeo in latinū.

Hic liber apud hebreos i
ter historias cōputatur et inter agiographa
quod dicit hieo⁹ in prologo quicūq̄ incho-
at. Triginti et duas lras et c. Si ergo in plo-
go sup̄ iudith alicubi legit inter appensa-
vitū ē scriptoris. quod in ipso titulo depe-
hedi potest. quem sinodus nicēna in nume-
ro sanctarū scripturarū recepit. Trāstulit
aut̄ eum p̄pter varias et corruptas editiones
magis sensum et sensū. q̄ verbum ex v̄bo
sequens. Mortuo itaq̄ cyro q̄das arfarat
medus in ecbbatanis surrexit. et reparauit
eas. et munivit eam in expugnabiliter. qual-
dam ptes medię sibi cōcilians. vt tandē to-
ti medię imperaret. Nabuchodonosor vero
rex assyriorū qui regnabat in niniue. āno. xi
regni sui obtinuit arfarat in campo rogan-
qui est inter eufratē et tigrim. Hic est cam-
bises. cui ad huc pater vniuersi niniuener re-
gnum assyriorū cōcessit. et nabuchodonosor
cognominauit. Hic mortuo patre duode-
cimū illius regni annum agebat. Nam in
regno monarchiē nō nisi octo annis regna-
uit. Qui postq̄ fact⁹ ē monarchus exaltatū
est cor ei⁹. Et misit ad oēs qui habitabant

in alicia et damasco. Nam superior eo nul-
lus fuit. voluit enim
et libano et carmelo. solus adorari p̄ deo
galilea et samaria. Rec cū egrotaret bo-
vsq̄ i hierlm̄. epigē. lebat i lectica deferi-
ab eis tributa lōge. nisi a ceruicibus re-
guiora. q̄ p̄ies sui. gus. quasi omēs su-
Qui omēs vno ani- mo contradixerunt.
Tunc irat⁹ rex iurg-
auit p̄ thronū suū. defenderet se de oibus.
Igit anno. xij. regni sui p̄cepit holoferni
p̄ncipi militiē. vt egredere ad regiones il-
las. et nulli hominū vel munitionum parceret
ocul⁹ ei⁹. Qui egressus ē cū exercitu. et ope-
rūt facie terre sicut locustę. Qui cū vastal-
set alicia et mesopotamias. et medianitas.
miserūt ad eū p̄ncipes puinciarū dicentes.
Definat indignatio tua circa nos. Veni no-
bis pacific⁹. et vtere seruitio n̄ostri placue-
rit tibi. Et descendit de montib⁹ cū virtute
magna. et obtinuit oēs ciuitates. et destruxit
eas. et oēs deos terre exterminauit. Sic enī
p̄cepit nabuchodonosor. vt ipse sol⁹ de-
diceret ab his nationib⁹. q̄ potuissent holo-
fernis potētia subingari. Et audientes filij
israhel timuerunt valde. ne similia faceret in
hierlm̄. et i sanctuario dei. et miserūt i termi-
nos terre. p̄ q̄s poterat iter esse in hierlm̄. et
munierūt angusta viarū. et humiliauerunt
se coram dño ad exhortationē beliac bim se-
cerdotis filij ielū. filij ioseph. et forte al-
ten⁹. quē ipse ielus circummittebat ad exhor-
tationē filiorū israhel in montib⁹. Et operuerūt sa-
cerdotes altare dñi alicio. et ipsi in cinere et
alicio offerēbāt holocausta. et clamabāt ad
dñm. P̄ncipat⁹ q̄ ē holoferni. q̄ filij israhel pa-
rallent se ad resistēdū et mōtiū in terra p̄clu-
sissent. et vocauit duces amoz et moab dicēs.
Quis ē p̄pls iste. q̄ mōrana obsidet. aut q̄
ē virtus eorū. Tūc achior dux filiorū amon
r̄ndit. replicas ei⁹. quō p̄mo venisset p̄pls iste
de chaldeā p̄ mesopotamiā in terra chanaā.
Cūq̄ descēdissent i egyptū. reduxerat eos
de eorū i terrā pmillaz. Qui cū placat⁹ erat
eis. nemo poterat eis resistere. cū vero imita-
bāt cū flagellabat eos. q̄ de eorū erat odi-

ens iniquitatē. Quis autē reduxerat eos in
hierlm̄ de fuitate nabuchodonosor. cui tra-
diderat eos p̄ peccata sua. et nūc obrinēt
mōrana b. Et addidit achior. Perscruta-
reli de eorū offensus est eis. et poteris eos ex-
pugnare. quāsi dñs h̄c p̄ualebis eis. Et irat⁹
holofernes dixit. Et
ostēdā tibi. q̄ nō ē Tetranom⁹ erat cā.
de h̄c nabuchodex bises. artaxerxes. a-
bactora p̄p̄ illoz. suerus nabuchod.
sociaberis. vt cū ill⁹
pariter pereas. Tūc p̄cepit holofernes fuis-
suis. vt duceret eū i bethuliam. anteq̄ castra
metat⁹ fuerat. Cūq̄ traherēt eū fundibula-
rij egressi sūt aduersus eos. Et timētes liga-
uerūt achior ad arborē. et recesserūt. Fundi-
bularij vero soluētes eū statuerūt eū in me-
dio senioz et p̄li. Miserāt quidē de hierlm̄
in bethuliam duos sacerdotes. et p̄ncipē oīā
d̄ tribu symeon. Cūq̄ exposuisset eis achio-
re trāsmisus eēt ab holoferne ad eos. re-
cepit eū oīas in domū suā. Factū ē autē vt
holofernes inueniret ductū aqua. q̄ influe-
bat ciuitatē p̄ auiculas. q̄ ebitebāt aquam
de aluco. et platētes
rimulas aq̄educt⁹. Mirū videbatur q̄
interupto aq̄eductu. auicula. i. ando loco
ctu. abstulit eis aq̄s. rostro terre infixo bi-
bere videbāt. et inde
Erāt autē nō longe percipit holofernes
a muris fonticuli. q̄
bus cines furti vte-
bant ad refocillan-
dū ponēdū ad bibendū. Et dixerūt amonitē
ad holoferne. Si vis eos obtinere sine bello
et sanguine. appone fontib⁹ custodes. Et ap-
posuit. et defecit aq̄ de cisternis post. xx. dies.
Et clamauit p̄pls ad eos. q̄ vnerāt d̄ hieru-
salē. Iudicet dñs iter nos. et vos. Delit⁹ erat
nob̄ seruire holoferni. q̄s liti perire. Et dixe-
rūt sacerdotes. Sustineam⁹ ad huc p̄ q̄nq̄
dies. si forte faciet de⁹ nobiscū misericordiā.
Erāt autē in ciuitate iudith vidua trib⁹ an-
nis mulier pulchra nimis. s̄ casta. de tribu
rubē. q̄ accitos sacerdotes resp̄ hedit. eo q̄ tē-
ptassent dñm. et terminū diez imposuissent
misericordię eius. Et ait ad eos. Opus dei
y

Supbia p̄m̄

Bethulia Ciuitas eorū
i erat sara iudith.

Sara iudith vidua pul-
chra et casta.

Historia

factura sui. quod non indicabo vobis. State hac nocte ad portas civitatis et oquias vobiscum. ut egrediar per manus vestras. Cumque illi abissent oravit ad dominum dicens. Domine deus meus symeon qui dedisti illi gladium in alienigenas. dirige manum ancille tue. Ne commedant factum symeonis quod testatus es iacob. Et ultionem factam a domino per manus impij. Cumque orasset lausit se rvinxit myrto optimo et induit se vestibus iocunditatis suis. et vocavit abram suam id est ancillam. Vel proprium nomen est ancilla. Et inpositum sepulchrum eius. Scopus vini. et vas olei. et polenta. et lapates. et cibum oleribus confectum. et panes. et caseum. et puecta. Et ammirati sunt sacerdotes pulchritudinem eius. et oraverunt pro ea. Cumque descenderet motum tenuerunt eam exploratores. et dixerunt eam ad tabernaculum holofernes. quod statim capere in oculis suis. Sedebat autem holofernes in canopeo purpura et auro et gemis contexto. Et sericum reticulum muscarum. dictum sic a canopeo opido egypti. in quo inuentus est. Alij dicunt conopeum. quoniam instar conij a lato ascendit in acutum. Et dixerunt assyrii. Quis contemnet populum hebreorum qui tam pulchras mulieres habet. Et per his merito pugnam contra eos. Cumque adorasset iudith dixit ad eam holofernes. Cur placuit tibi ut ad nos venires. Quae respondit. Et ait. Et in perditionem ibit populus noster. Graviter enim offendit deum suum. Vasa enim domini impedit per vicinalibus alienigenis. Insuper ordinat ut bibant sanguinem pecorum suorum. que lex dei oino prohibet gustari. Quia et fame et siti iam inter mortuos computant. Et misit me dominus et ipsa annuuntiare tibi. quod dicitur mihi. quoniam reddet eis peccatum suum. et tunc veniens introducas te versus hierusalem. et habebis omnem populum. sicut oves quibus non est pastor. Et ait holofernes. Si fecerit mihi hoc deus. erit et deus meus. id est in numero deorum meorum habeto eum. et tu magna eris in domo nabuchodonosor. Et fecit eam introduci. ubi erant positi thesauri eius. Cumque diserneret quod daret ei de quibus suo. ait iudith. Et hic mecum detulim ad ducatum. ne veniat super me ira dei. Cui holofernes. Cum defuerint ista. quod faciemus tibi. Quae re-

Quo tempore iudith dicitur...

Abraham

passellon

Judith. R. 13.

holofernes.

Judith.

holofernes.

spondit. Quinet anima tua quonia non expectet oia hec ancilla tua donec faciet deus in manu mea. Et cogitavit. Perijtque sibi vani copiam egrediendi foras nocte ad adorandum deum suum. Et ita per triduum noctibus orabat et baptizabat se in aquis. et orabat deum israel. Quarto die fecit holofernes cenam seruis suis. et dixit ad vagabundum eunuchum. Perfuade hebreis illi ut sponte sentiat mihi. fedum enim apud assyrios ut mulier illud de viro munis traseat ab eo. Et ait ad eam vagabundus. Non vereatur bona intrare ad dominum meum. Quae respondit. Quicquid illi placuerit hoc mihi erit optimum omnibus diebus vite mee. Et cum ornasset se stetit ante faciem holofernes. Qui iocundus factus est. bibitque vinum quantum nunc biberat in vita sua. Et cum sero esset festinaverat sibi ad hospitia sua. et erat iudith sola in cubiculo. Porro holofernes iacebat in lecto nimis ebrius et sopitus. Dixitque iudith pulcherrima. Ut staret foras ad ostium et obleret. et oravit cum lacrymis dicens. Confirma me domine deus israel. et respice in bacchorum ad opera manuum meorum. Et soluit pugnationem de columna. que erat ad caput lecti. et percussit bis ceruicem abscondit caput eius. et tradidit illud abire suum. et tollens conopeum egressa est. Cumque venisset ad portam civitatis clamavit. Aperite. quia nobiscum est deus. qui fecit virtutes in israel. Et occurrerunt ei omnes a minimo versus ad maximum cum laminaibus. et proferens caput holofernes et conopeum. ait. Confitemini domino qui dedidit nobis victoriam in manu mea. et redant me immaculata. Et vocatus est achior. et visio capite holofernes in pavore cecidit in terram.

Judith

Judith

sed resumpto spiritu adoravit iudith. Quae dixit ad populum. Suspendite hoc caput super muros. et diluculo facite impetum in hostes. qui turbati pro nece domini sui vertent in fugam. Tunc achior circumcidit carnem propriam sui. et apposuit eam ad populum israel. Dilitesque oquias nuncios per civitates iudee. ut egredierentur post eos. Porro egressi sunt hebrei mane. et dixerunt assyrii. Egressi sunt muros de cavernis suis. Cumque intrasset vagabundus excitaret holofernes. vidit eam dante sine capite. Et ingressus tabernaculum iudith non invenit eam. Et exclamavit ad populum. Quis mulier hebreica fecit profusionem in domo nabuchodonosor. Ecce caput holofernes non est cum eo. Et turbati sunt valde fugge persequentes. Et insecuti sunt eos filij israel. et percusserunt eos versus ad extremitates finium suorum. Per dies autem triginta viri collecta sunt spolia assyriorum. et uniusquisque peculiaria holofernes erant dederunt iudith. Joachimque summus pontifex venit de hierusalem cum uniusquisque presbyteris ad videndum eam. et benedixerunt ei. Tunc cantavit iudith canticum domino dicens. Incipite domino in timpanis. Super hoc canticum juvenies quod dicit hieronymus super psalmum. Domine deus noster. Quia cum in hebreo legitur nomen domini geminatum sicut hic Adonay domine deus. Primum est tetragrammaton. secundum vero nomen domini commune. Tetragrammaton id est quattuor litterarum. Iohanne van der. Et his litteris non representantur elementa illa. que de his debent representari sicut nos per litteras representamus sonum. In fine canticum propheta tanit de die iudicij dicens. Dominus omnipotens in die iudicij visitabit suos et vindicabit impios. ut videtur in semper pitemis. Post hec ascendit iudith in hierusalem cum populo. et obtulerunt domino vota et promissiones suas. Porro iudith uniusquisque vasa bellicosa holofernes et conopeum obtulit in anagema oblivionis. et solenniter ois populus. Et diem hanc in numero sanctorum dierum receperunt vocantes cambisem secundum nabuchodonosor. Et redijt iudith filia merari rubenit in betuliam. Et mater fuit ei in

bu symeon. et fuit in viduitate ois diebus vite sue. Et completis octo annis mortua est et sepulta cum viro suo manasse. et dimisit abram suam liberam. et planxit eam ois populus septem diebus. Porro cambises ingressus est egyptum et vastavit eam. et abominatus religionem eius et cerimonias. et templum deposuit. et edificavit babylonem in egypto. Cumque reverteretur ab egypto proleptabat. et ferebatur cervicibus regum. Et mortuus est in damasco. Deduobus magis et dario filio itaspis. Capitulum II. Est cambisem vnus de septem magis qui iudicabant regnum persarum. erineides nomine obtinuit regnum persarum. ducens parthei filiam cambise in uxorem. simulans se non velle sibi regnare. sed conservare regnum mergi fratri cambise. quia puer erat. Hunc tamen mergum cambises prius occiderat in penetralibus templi. solo isto erineide conscio huius sacrilegij et patricidij. Cumque post septem menses regni sui moreretur erineides substituit sibi fratrem iuvenem elegantem forma et virum dicens. hunc esse mergum cyni filium. et cambise fratrem. Hec autem occultatio regum de facili fieri potuit in perside. quia ad regem nullus fere intrabat propter domesticos eius. Quis autem de septem magis cepit illum habere suspectum. suspicatus non esse mergum. Hic magnus inter concubinas regis filiam habebat. qui secretius loquens cum ea monuit eam. ut de nocte attentum palparet caput regis. et deprehenderet utrum auricularas haberet. Huc enim fratrem erineidis quondam sibi offensum cambises mutilaverat auribus. Cumque puella deprehendisset eum aures non habere indicavit patri. Qui cum reliquis magis hoc indicasset coniuverunt in eum. et occiderunt eum. et non regnaverunt nisi per annum isti duo fratres. Porro septem magi cum tractarent inter se. quis eorum duceret filiam regis et regnaret pro eo. concupiscit eis ut tali vaticinio vnus ex eis eligeretur. Diluculo veniret super eos solus in anno palatij ante fores templi. et cui equus prior binnitum

(C. magis)

Historia

daret. fm oraculū deoz rex cōstitueret. Erat vn̄ eoꝝ danius fili⁹ itaspis. qui secretus loquens cū custode equoz suoz mādauit ei. vt in loco ad quē in crastino cōuenire debebāt. equo suo de nocte supponeret equam. Quo facto cū in crastino septē magi ad eūdem locū deuenissent. statim ad equę memoriam equus darij hinnitū dedit. 7 sine cunctatione i regē sublimat⁹. 7 regnauit anno xxxij. regni persaz. Huius familiaris erat sozobabel. Cū enī interdixisset cābiles reꝑdificationē tēpli. ascēdit ad eū sozobabel. et per huius darij interuentū temptauit animū regis mutare s̄ nō potuit. 7 tūc p̄suasit dario secretū. vt uoueret votū deo isrl. qđ si eum regē faceret restauraret ei⁹ templū 7 vn̄ uersa vasa dñi. qđ ad huc erant penes regē persarum remitteret in hierlm.

De cōsummatiōe templi et zacharia et aggeo. Capitulum. lll.

Qm̄ audisset

ita qđ sozobabel hunc regnare fiducialet aggressus ē reꝑdificare templum aggeo a zacharia extorantibus populum. Qui p̄dicabant deum eis offensuz. eo qđ habitarent i domib⁹ laqueatis. et dom⁹ dñi esset desolata. Hoc autē signum iꝛg dei esse dicebant. qđ seminabāt multū 7 inferebāt parū. Principes vero regis persaz qui erāt trās flumen. interdicebant reꝑdificationē. Cūqđ respondissent seniores iuda. qđ de⁹ suus hoc eis p̄ceperat. cui nephas ē cōtradidere placuit vtrūqđ. vt res ad dariū referretur. Et ascēdit sozobabel cū nuncijs p̄ncipū ad regem. 7 honorat⁹ ē ab eo sup̄ qđ speraret. Quā in cubiculo regis dormiebat cū alijs duob⁹ cubicularijs. Porro danius rex cęnam exhibuit satrapis psarum 7 p̄fectis iudic 7 qđbi. opiz. 7 magistratib⁹. c. xxvij. puinciaz. Eadem nocte expergefact⁹ noctem ducebat in somnem. 7 p̄posuit q̄stionem trib⁹ custodibus corporis sui. quod de tribus fortius uideretur. rege scz vino 7 muliere. p̄mittēs et munera 7 honorem qui sapien ti⁹ responderet. In crastinū coras satrapis 7 magistrati

bus accesserūt illi tres. Et ait p̄mus regem esse fortiore cunctis. Cū enī homo p̄sit ceteris animanti bo rex p̄est homini. et ad nutuz eius oīa fiunt. Secundus autē p̄tulit vini fortitudinē. qđ cū homo nō p̄sit ceteris nisi animi fortitudine. vinū superat ip̄as animi fortitudinē. Sozobabel vero mulierē fortiore vtroqđ asseruit. Nam 7 regib⁹ 7 eis qđ vites plantant mulieres 7 vitā cōferunt 7 alimonia. 7 ad robur vsqđ pducunt. 7 p mulieribus boies animas ponere non timēt. Retulit qđ se vidisse cōcubinam cuiusdam regis alapas regi ip̄onētē. cūqđ illa risisset regē aridētē. 7 ea molesta regē molestātū. Sup̄ omnia vero veritates dixit esse fortiore quę imutabilis ē 7 sempiterna. Veritas enī dei omnia creauerat. 7 ad eius p̄uidentiam orbis regebatur 7 nil ei resistere poterat. Cūqđ omnes iudicassent fortiores omnib⁹ esse veritatem. dixit rex ad sozobabel. vt peteret ab eo quod uellet. Et postulauit sozobabel fieri tēpli reꝑdificationem. 7 vasa domini remitti in hierusalē. Et gauisus est rex. Nam idip̄sū meninit se uoluisse. Et sc̄psit p̄ncipibus suis p̄ epistolam trās flumen. vt nullaten⁹ imp̄dirent iudęos. sed de sumptibus regis iuuarent eos. dantes eis per singulos dies hostias. simulā vinū 7 sal. vt offerāt ea deo celi. 7 orent p̄ vita regis 7 filioꝝ ei⁹. Et addidit. Qui hāc mutauerit in s̄sionē tollatur lignū d̄ domo eius. 7 configatur i eo. domus autē ei⁹ publicet. Ego danius statui decretum. qđ studiose impleri uolo. Remisit quoqđ danius vasa dñi p̄ manum sozobabel. Qui redituz facies p̄ chaldeā cōtribulib⁹ suis regis mādada patefecit. 7 ascēderūt cū eo multib⁹ hierosolymam.

De eodē etiā hiero. in qđaz epla dicit. Qđ cū maximū 7 pulcherrimū p̄gregasset exercitū. vna vice ascēdit cum paucis in tumulum. vt oēs conspiceret. et cepit flere. Et cū q̄reretur cur fleret. cū potius eēt illi gaudendū sup̄ tanto exercitu. r̄ndit. Ideo fleo. qđ nulli istoz durabit uinēs post. c. annos. sed erunt oēs puluis 7 cinis. Igit̄ anno sc̄c

Judith

do darij mēse viij. instabāt op̄i 7 cōplenerit illud āno. vij. darij. qđ erat. xl. vij. regni psaz. fm qđ dictum est in euangelio. xl. 7. vij. annis cōdificatum est templū hoc. id ē. p̄ prima licctis quā dedit cyrus redēdi 7 reꝑdificandi templū. vsqđ ad vij. annū darij. qđ cōsumatus ē. tot anni fluxerūt. Et mortuus est agge⁹ 7 sepultus iuxta sacerdotū monumenta. Cōuenerunt autē filij israel ad reꝑdicationē tēpli et reꝑdicaerūt illud mēse xij. qui apud latinos marci. d. xij. die mēsis. Et h̄ ē sc̄da templi reꝑdicatione uernalis. Et celebrauerūt filij isrl. p̄base fm legē dñi. De arca vero quō uel qñ receperunt eaz incertum est. Sed si uerum ē quod epiphanius dicit. eam vsqđ ad iudicij diem non esse egressuram de latibulo petre. certum ē qđ bebaꝑi instar puos cōdicaerūt alterā. Quā inter manubias. quas tulerunt romani de iudęa. Leguntur translata arca dñi. candelabrum 7 mēsa. Et mortu⁹ ē zacharias in senectute bona. 7 sepult⁹ iuxta aggeū. Porro danius cūz discelsisset ab eo p̄gyptus mortuus ē.

Tres leguntur tēpli reꝑdicationes. vna facta a salomone post confirmationē tēpli ab eo facti. Et hęc ē facta in septembri. si cut bates in libro regum anno. ij. regni salomonis. Secūda legitur hic facta i uere sub dario sozobabel auctore. De tertia legit qđ facta fuerit p̄ iudā machabeū. qđ uencto antiocho epiphanē reꝑdicauit tēplū a deo imundatū 7 desolatū ab eo vt etiam frutices in eo pullulasse dicantur. Et dicitur fuisse encenia tuz. xx. die decembrius. Hęc reꝑdicatione stetit i posterum de qua dicit in euangelio. Facta sunt encenia in hierosolymis 7 byems erat.

Incidentia. Romę post exactos reges. p̄mum consulēs a bruto esse cęperūt. et vij. vsqđ ad qñtū decimū lapidem romanę tenebat impēnū. Miliana terminis la-

Inde tribuni plebis 7 dictatores. et rurū psales rēpublicam reꝑerūt. vsqđ ad iulij cesarē. Diagozas mortu⁹ est romę. p̄p̄s a patrib⁹ facta seditione discessit.

Dexerse. Capitulum. lll.

Est darius rex

les filius eius successit ei in regnuz qui paterne uolūtate honozado deū heres apparuit. Eo tempe p̄nceps fuit sacerdotū eluachim sine ioachim fili⁹ iesu. 7 erat in iudęa cura rerum grendarū penes sacerdotēs. quę p̄us sub regibus et iudicib⁹ fuerat. Recepit autē xerxes egyptū quę a patre discesserat 7 gręciā uastauit. De cuius fortitudie multa refert gręcoꝝ historia. Sub hęc diē ioseph⁹ esdram uenisse in iudęam. s̄ sub artaxerse ipse dicit seipsū uenisse. Post xersem regnauit artabannus mensib⁹ septem.

Incidentia.

Eo tempore nat⁹ est socrates. Lapis habitens formam caprinam in egeum mare de celo cecidit.

De artaxerse et esdra. Capi. v.

Est hec artaxerxes

xerxes qui 7 lōgimanus dictus ē regnum psarum obtinuit. Eo tempe esdras aaronita legem succensam a chaldeis reparauit. Quos quoqđ apices litteraruz excoꝑitauit qđ faciliores ad scribendum fierēt. 7 ad p̄nunciandū. 7 p̄pterea uxor scriba dictus ē. Nec ē mirandū. si p̄ spiritū sanctus libros reparauit. cūz plures in dieb⁹ nostris psalteriū 7 libri hymnoz. et plures libros h̄mōi deletos sc̄rēt reparare. Addidit etiā qđaz de suo sicut titulos psalmoz. 7 plura qđ legunt in pentateuco. Sicqđ uenissimile ē qđdam qđ sup̄flua intellexit ipsuz subtra-

Quidam tradunt

Historia

esse. Tradit etiam quodam modo scribendi a dextra i sinistra eum iudex tradidisse eum prout ad modum arantii scriptarent. Unde et scriptura exaratio solet dici. Scribebat autem a sinistro cornu i dextra. et a dextro redeundo scribebat in sinistro. Forte per illud modum scribendi significavit spiritus sanctus id ipsum quod modo significat i missa per translationem libri de dextra in sinistram. Porro esdras invenit gratiam in oculis artaxerxis et petijt ab eo licentiam ascendi in hierusalem ut in lege qua reparauerat populum suum erudiret. Dedit ergo ei replicentiam redeundi. et tradidit ei epistolam ad principes suos trans flumen. et ad custodes arce publice. ut traderet esdras absque mora. quoniam peteret ab eis vias ad argenti talenta centum. et ad frumentum choros. et ad batos olei. et sal vero sine mensura. Dimissos vero templi sacerdotes. lenitas. caritatem. ianitores. et natinneos. ab omni vectigali tributo et annone absoluit. Dedit quoque esdras prelatos amouendi et presbiteros iudices et presbiteros trans flumen. secundum sapientiam suam. et puniendi contumaces. siue i morte. siue i exilio. siue in condemnatione substantie. vel certe i carcere. Hanc epistolam esdras legit iudex in babilonia constitutus. Exemplum vero eius iudicium filios israel. qui erant ultra montes caspios. et venerunt de eis ad esdras sacerdotes et levites. de nabinnais. c. c. Et fuerunt cum eo mille. et dccc. Et egressi sunt anno vij. regis artaxerxis de babilonia primo die primi mensis. et pervenerunt ad fluvium qui decurrit ad auna. Iosephus dicit iuxta eufratem. Et potest esse auna fluvius decurrens i eufratem. vel eufratis rivulus. Et manserunt ibi tribus diebus. et predicavit eis esdras

Hic significat quod si-
tes unius dei spiritus
sunt iudex per dextra
nunc quiescit i gemitibus
per sinistras. In finere
uertit ad illos. Pro
pter sciendum est quod si
vnum tantum luminare
sic i missa. proprie semper
per dextra esse in sinistra
ad significandum quod
lumen fidei modo tantum
quiescit in gentibus

ieiunium. ut affligeret se coram domino. et peterent ab eo vitam rectam et securam. Erubuit enim esdras petere a rege ducatum i via dicens. Manus dei nostri est super oculos qui fuerunt tui. Et separavit esdras de sacerdotibus. xij. quibus commisit vasa domini et munera que mittebat rex in babiloniam et principes eius et populum. Et venerunt i babiloniam mensis quarto. et siluerunt tribus diebus. Quarta die obdormerunt i domum domini que secum tulerunt offerentes holocausta i gratiam actionem. viderunt quoque epistolam regis ducato trans flumen que honorauerunt populum dei et domum dei. Tunc accesserunt ad esdras principes israel dicens. Quod est separatus populus israel a populo terrarum. Tulerunt enim de filiabus suis sibi et filijs suis uxores. Manu quoque sacerdotum et principum et sacerdotum et bacine. Tunc scidit esdras vestimenta sua. et flens et orans iacuit i terra versus ad sacrificium vespertinum. Tunc accesserunt ad eum principes dicens. Surge tuus est discerneret quid agamus. Manu nostra erit tecum. Tunc adiuravit esdras sacerdotes. principes. et levitas. ut pingerent uniuersas uxores alienigenas. et eos que de eis nati erant. Et missa est vox ad omnes filios transmigrationis. et conuenerunt in babiloniam in tertium diem. mese nono. que decembris apud latinos dicitur. xx. die mensis. Et surgens esdras criminabat illos quod prelegerat de semine sancto commiscuerat semini i circulo. et opus esse ut abiceret uxores. Et respondit multitudo. Populus multus est. et tempus pluuie. et non sustinemus stare foras. et opus non est diei unius vel duorum. Elige tibi principes et transi per uniuersum israel. et apud quoscumque inueneris mulieres alienigenas. eijce eas i cantum. Et inuenerunt i babiloniam primo apud filios israel filios ioseph et fratres eius. et statim eiecit sunt. Nec enim credendum est iesum magni sacerdotem habuisse alienigenam. Et quod visus est gabarias sordibus vestibus induit. ad filios autem referendum est. Vel quod cum pontifex esset populum non arguebat. Id ipsum fecerunt per uniuersam israel. et offerebat uniuersis apud quem inuenta erat hec transgressio arietem. per ordinationem peccati.

Judith

Deneemia. Capitulum. VI.

Factum est in

anno vicelesimo: regis artaxerxis. Erat pincerna regis neemias de filijs captiuitatis. Qui dum esset in suis castro audiuit peregrinos hebraice loquentes. et accedens sciscitavit ab eis vitam esse sine muris. et habitare i ea populum dei in afflictione. Nam per dies festinabant hostium impetus et noctibus intrabant latrunculi. et plateas implebant cadaueribus occisorum. Et fleuit neemias et cibum desiderabilem non gustauit. nocte 7 die clamans ad dominum. Quis staret in mensa et leuaret vinum regi apparuit quasi languidus ante eum. Et ait rex. Quare tristis es: quod vultu malum latet in corde tuo: Et respondit tremens. Quia ciuitas sepulcri patrum meorum deserta est. Si bonus tibi videtur. mitte me et reedificabo eam. Et ait regina que sedebat iuxta regem. Quare reuertens: Et constituit ei tempus reuertendi. Nec fuit hec regina hester ut quidam tradiderunt. Nec in diebus esdras historia illa occurrit. Quod enim esdras in volumine suo siluisset. Et dedit rex neemie epistolam ad principes trans flumen. In qua mandauerat de bono exhibendo neemie tamquam duci. et legato millo a latere eius. et de impendijs vrbis reedificandis. Et misit cum eo principes militum. et equites. et transitum faciens per babiloniam. multos de filijs captiuitatis secum reduxit et venit in babiloniam. anno regis artaxerxis secundum iosephum. Porro in hierusalem sumus erat sacerdos helisaphat filius heliachi. Et siluit neemias tribus diebus. et nocte conuersus circumibat ruinas murorum. considerans qualiter reedificari possent. Quarto die locutus est neemias ad multitudinem. Venite reedificemus muros hierusalem et non sumus ultra i oppro-

Ab hac reedificatio-
ne intelligenda est co-
putatio annorum que
innuitur in prophetia
danielis super vij. vi-
sione. Scito ergo et
animaduerte.

brium gentibus. Manus enim dei nobiscum est. et verba regis que locutus est mihi. De reedificatione hierusalem.

Capitulum. VII.

Surrexerunt sa-

cerdotes et edificauerunt portam gregis. Alia translatio habet edificauerunt portam et probaticam piscinam. Hec est porta iuxta templum per quam inducebantur greges ad offerendum. Hec alibi turris gregis dicitur. Fuit autem altera turris gregis in via bethleem: vbi iacob paauit pecora sua et pastores vigilantes super gregem suum viderunt multitudinem militum celestium. Secundo filij asanaa edificauerunt portam piscinum. et statuerunt valuas eius et stratas et vectes. Hec respicit ioppen et diopolim. per quam inferebatur copia piscium. Hec secundum iosephum postea dicta est porta dauid. Tertio edificauerunt portas veterem pigmetarij et aurifices. Vestigia enim istius erant a diebus iehusorum et melchisedech. Quarto portam vallis. que in valle ducebat iosaphat. edificauerunt filij sayloe. Quinto edificauit portam sterquilij. michas princeps vici bethacarem. Per hanc portam sortes ciuitatis effluabant inundantibus fluuijs in torrentem cedron. Sexto edificauit portam fontis princeps pagi malyba. et muros piscine sayloe. Muros autem inter portas edificauit populus per vicus et ciuitates uniuersas secundum possibilitatem suam. Nec te moueat si alia nomina portarum inuenias. que forte i interiori muro facte sunt. cum aliquae de predictis alia postea sortite sint vocabula. Hanc portam negociatorum forte porta est gregis. in qua negociatores ergasteria sua posuerunt ob templi viciniam. Hanc et porta iudicialia potuit esse porta vetus. que i fronte ciuitatis por eminebat. Porta vero aquarum potuit esse porta fontis. Porta vero equorum non fuit porta ciuitatis. sed statuta erat ante atria templi versus ad quam ascendere in equis licitum erat. Porro neemias cum seruis suis instabat operi nec somno ac cibo suauiter utebatur. sed sub necessitate. Et consummatum est opus

Historia

annos duos et quattuor menses. Et in multa angustia et plurimis impedimentis. Primo cui finitime nationes in manu fori aggredebantur eos. Neemias vero mediam partem populi armatas statuit extra civitatem ut sustineret impetus aggredientium. Altera vero media pars edificabat una manu ponentes lapidem. altera gladium tenentes. Porro secundum interuenit impedimentum. Famem enim orta est in terra et obligauit se populus debito sub usuris. sed et agros et vineas et oliueta vendere compulsi sunt tandem etiam filios et filias vendidit in seruos et ancillas. Et convocata multitudine compulsi sunt Neemias diuites et magistratus remittere usuras et restituere vineas et seruos et agros quos emerant et excuties sinum suum dixit. Sic excutiat deus omnem virum qui non compleuerit verbis hoc. Et dixit vniuersa multitudo amen. Ipse quoque annonas que regi debebantur condonauit. Qui cum dux missus esset a rege tamen annonas que ducibus debebant non comedit. a prima die que egressus est a rege usque dum rediit ad eum. Propterea tertium habuit impedimentum quod principes transflumen qui inuidebant ei corruerunt muneribus quosdam seniores que erant in hierusalem. ut eum morti traderent. Quod cum nequirent varijs eum terrebant rumoribus. ut sic ab opere cessarent dicentes. Multi conuenerunt aduersum te. vade et abscedere ab eis. Rursumque agebant. Delatus est ad regem quod velis rebellare et facere te regem in iudaea. Noli exasperare dominum tuum. Quibus multa fingerent in hunc modum non prevaluerunt. quia manus domini erat cum eo.

De inuentione ignis. Capi. VIII.

De qua autem

edificatus est murus. quia rari erant habitates in hierusalem. precepit Neemias ut clauderetur portus ante solis occasum. nec aperirentur ante occasum solis. Cumque immineret mensis septimus qui fere totus apud eos solennis est. conuenerunt in hierusalem quasi vir vnus. Et accepit Neemias quod non haberent ignem de sublimi traditum

et ei a senioribus quod Hieremias in diebus captiuitatis abscederat stipites altaris et purnas in inferioribus terrae in valle iosaphat. Cumque venissent ad locum. eruderunt portum. et inuenerunt stipites et purnas et aquam crassam et tollentes ea super struem lignorum. et hostias que erant super altare. proiecerunt. et erupit ignis. Et appellauit Neemias hunc diem nepharque interpretatur purificatio. Alij dicunt nephi. Et orabant sacerdotes.

Nota quod si quis dixerit. respondens. Neemias est specialis. edidit orationem. Nota quod si quis dixerit. respondens. Neemias est specialis. edidit orationem. Nota quod si quis dixerit. respondens. Neemias est specialis. edidit orationem.

De obseruatione tabernaculorum. Capitul. IX.

De primo die

scenopetragia. et dixerunt esdras ut afferret librum legis. et legeret coram populo. Stetit quoque esdras super gradum lineam quem fecerat ad loquendum iuxta portam aquarum. portam autem que secus quam erant luteri. et legit de mane usque ad medium diem. Leuiticus vero duodecim silentium faciebat in populo. Flebat autem omnis populus. et dixit ad eos esdras. Nolite tristari. quia sanctus dominus est. et sic comedite pinguis et bibite melleum. et date preces eis que non preparauerunt sibi. Cumque redissent in diem secundum. inuenerunt lege preceptum esse a domino. ut habitent filij israel in tabernaculis mense septima in die solenni. Et mandate esdra egressi sunt et tulerunt frondes oliui et ligni pulcherrimi myrti et palmarii. et fecerunt sibi tabernacula in agris et in

Judith

matibus suis. et in agris domus domini que non fecerant a diebus iosue filij nun. Et obliuiscuntur et deinceps in israel usque in hodiernum diem. Die vero octava fecerunt collectam iuxta ritum. statuentes ut quisque daret tertiam partem sicli pannum ad oleum et panes. propositio ad ligna et sacrificia sempiterna. in diebus festis et pro peccato. Die vero vicesimatertia. quia audiverat in lege amonites et moabites non intrabunt ecclesiam dei. separauerunt ab ecclesia alienigenas. et in mudatione sua statuerunt in crastinum generale ieiunium. ut affligerent animas suas homines et iumenta usque ad pueros septuagesimo et conuenerunt octies ad audiendam legem. quater in die et quater in nocte. Lektionem terminata. prosternebatur populus ad orandum. et fiebant preces super eum et tandem benedictio sacerdotalis. Et his ut dicitur beda ecclesia traxit exemplum. Nam et supra gradus legitur. et leuiticus proclamationes faciunt in populo. et octies conuenitur ad ecclesiam et si non penitus eo modo que illi. Semel enim in nocte surgimus ad conuenerunt tibi. In die vero septies psallimus. secundum illud septies in die laude dixi tibi. Singulis autem horis legit lectio. quam capitulare dicimus. postquam prosternitur ad preces in diebus profectis. et subditur oratio pro benedictione. De edificatione muri et obitu Neemie. Capitulum X.

De primo Neemias

videns urbem fere vacuum factam habitantibus. rogauit optimates ut habitaret in hierusalem. et benedixit eis. qui se sponte obtulerunt. Reliqui vero multitudo misit fortem et decimum caput fecit habitare in hierusalem. Post aliquod tempus congregati sunt in hierusalem ad dedicationem muri. et ascenderunt sacerdotes et leuiti et cantores cum musicis instrumentis et psallentes in cedebant pro murum. Esdras vero precebat. Neemias et optimates cum eo super precebat. Neemias et optimates cum eo super precebat. Neemias et optimates cum eo super precebat.

His expletis rediit Neemias ad regem in per side anno secundo et xxx. regni sui. Et mortuus est esdras in senectate veneranda et cuius multa liberalitate sepultus in hierusalem. Hunc quidam hebreorum autumat fuisse malachiam. Sed malachias post regressum captiuitatis natus est in iudaea in iopbis. Quem quia vite optime fuit. et aspectu decorus populo appellauit malachi. id est angelum. Tradunt etiam quod prophete dicebat eadem die angelus dei apparet iterum. Et mortuus est dum adhuc iuuenis esset sepultus in agro suo. Porro circa finem dierum luorum rediit Neemias in hierusalem ex beneplacito regis. et intellexit mala que fiebant in ea. Sacerdotes namque in diebus vicis sue non habitabant in gazophylatijs circa templum. sed in domibus proprijs cum omni domo sua. et custodia vasorum domini posuerant in domibus sequelstratis a templo. Et edificauit de proprio gazophylatijs in quibus excubabant sacerdotes. et reponebant vasa. Propterea inuenit populum calcantes torcularia in sabbato. et inferentes in hierusalem vinum et uasas ficus et omne onus. Bestes quoque inferebant pisces et venalia. et uidebantur in sabbatis filijs iuda. Et obiurgauit optimates dicens. Cur prebanatis diem sabbati et inducitis iram dei super israel. et super ciuitatem hanc. Et adiurauit eos de custodia sabbati. et precepit claudi portas in sabbato. ne intrarent negotiatores. et manserunt extra hierusalem semel et bis. Et prestatum est eos Neemias. quod si deinceps uenirent manum mitteret in eos. et recesserunt. Et fecit Neemias in hierusalem bibliothecam congregans libros de regibus et libros prophetarum. et dauid. et epistolas regum et de donarijs et prebis omnibus que fecerant. orauit Neemias ad deum dicens. Memento mei deus meus in bonum. Hucusque sumpta est series historie ab annalibus hebreorum preter bester. Quae vero post haec apud iudeos gesta sunt. de scriptis iosephi et africanis exhibentur. et de libro machabeorum. que quidam ab hebreis scriptum autumant. quidam a grecis. Et mortuus est Neemias vir benignus et sepultus iuxta murum que edificauerat

Post artaxersem regnavit xerxes duobus
mensibus post quem logodiam mensibus vij.
Post quem regnavit darius cognomēto no
ibus sub quo egypte recessit a persis.

Incidentia.

Ea state solis defectio facta ē. et ignis de
eterna erupit. plato nat⁹ ē. yocrates medi
cus claruit. dionysius in sicilia tyrannides
exercuit. Post darian regnavit artaxerxes
qui cognominatus est in ennon. dary⁹ et pa
rasitidis filius. Hic ab hebreis dicitur a sue
rus. Sub hoc historia hester cōscripta est.

**Sequuntur tituli capitulorum in
historiam Hester.**

- De hester. capi. j.
- De ocho. capi. ij.
- De dario filio arfami. ca. iij.
- De alexandro. ca. iij.
- De reclusionē decem tribuum et morte alex
andri. ca. v.
- De ptolomeo sotet. ca. vj.
- De ptolomeo philadelpho. ca. vij.
- De evergete. ca. vij.
- De philapatore. ca. ix.
- De seleuco. ca. x.
- De antiocho epipbane. ca. xj.

**Incipit historia libri hester.
Capitulum I.**

Ibrum he

ster translulit hieronym⁹
ad petitionem paule et eu
stochij de hebreo i latinū.
et quia in greco corruptus
erat per varias editiones. revelavit eum de
archivis hebreorū. et diligēter translulit de
verbo ad verbum. Regnavit a suerus ab in
dia vsq; ad ethiopiā super. c. xxvij. puin
cias. et erat in susis civitate solium regni ei⁹.
Tertio igitur anno imperij sui fecit grāde
conviuium cunctis principibus suis. et in
clytis puinciarum coras se. c. et. lxx. diebus
in domo illa mirabili. de qua legitur i histo
ria alexandri. cuius columnę erant argēteę
tectū instar firmamenti concameratum ba

bens gemmas diversi coloris. in figuram si
derum et signorū dispositas. Post hos dies
conviuij inuitavit omnem populū q; erat
in susis. et discubuerunt extra domū septem
dieb⁹ in vestibulo horti deliciarū. In horto
erat vinea habens vites argenteas. et palmi
tes aureos et totros ex varietate gemmarū
distinctos. Super conuiuātes extensa erāt
tentoria. quę appendebant columnis argē
teis et marmoreis. ebumeis circularis inserta
funib⁹ bysiniis atq; purpureis. Lectuli q;
aurei et argentei dispositi erant super pau
mentum. smaragdino et pario stratum lapi
de. Bibebant aut omnes in aureis poculis
vinum p̄cipuū et abundantis. nec erat qui
nolentes cogitaret ad bibendū. Id id moris
esset apud persas. Vasti quoq; regina fecit
conviuium s̄minarū in palatio regis. Die
autem septimo cum rex incaluisset mero. p̄
cepit septem eunuchis vt introducerēt regi
nam in decore suo. vt ostēderet omnib⁹ pul
chritudinem illi. Quę ad imperium regis
venire p̄temptit. Et iratus rex q̄siuit a septē
sapiētib⁹ qui videbant faciē eius. cui sen
tentie vasti subiaceret. Et rēdit manuchā.
Non lesit te solus vasti. sed et omnes viros
regni tui. Nam eius exemplo mulieres par
uipendēt imperia viroꝝ. Egre diat aut edi
ctum a facie tua. vt vltra vasti nō ingredi
atur ad regem. sed altera melior regnet pro
ea. Et exijt edictū in omnes puincias p̄ epi
stolam regis. Et dixerūt pueri regis ad eū.
Querantur regi puellę virgines speciosę. et
traduntur aggeo eunuchis ad custodias. et
accipiant mundū muliebrem. id ē. vestes. et
cultus. et ornat⁹. Unde et ministros talium
mundiburdos vocamus. et quęcūq; oculis
regis placuerit. regnet p̄ vasti. Placuit ser
mo regi. et iussit hoc fieri. Erat tūc in susis in
dus vocabulo mardoche⁹. de tribu gemit
ni. qui descēderat d̄ trāsmigratiōe ierbonię.
Hic erat nutricius filie fratris edisse. quę
et hester vocabatur. quam orbatam vtro
q; patente. mardocheus adoptauerat in si
liam. Hęc inter ceteras tradita est eunuchis
nec indicauit populū suū. Sic enim

mandauerat ei mardoche⁹. et inuenit grām
i oculis eunuchi. et accederat ei cultū mu
liebri. et dedit ei septē puellas. vt eā oraret
et exolerēt. Porro virgines p̄ sex mēses vn
gebant oleo myrino. et alijs sex quibusdā
pignētis et aromatib⁹ utebant. vt post an
nū ingrederent ad regē. et quę respere intra
bat egrediebatur. mane nec poterat redirent.
si rex ex nomie iussisset eam venire. Mardo
cheus aut versabat in vestibulo dom⁹ regis
cura agens salutis filie. Tandē instabat vi
es. quo hester filia abiel intrare debebat ad
regē. nec q̄siuit ab aggeo cultū muliebrem
s̄ posuit i voluntate ei⁹. qui tenebat puellis
pare s̄cunq; petissent. Et intravit ad regem
anno septimo regni ipsi⁹ mēse. q; hebraice
d̄. et hebre. latine ianuar⁹. et inuenit gratiam
apud regē. et fecit eā regnare p̄ vasti. Et ce
lebravit nuptias p̄ mēsem. et mādauit per
eos qui aggarū dicant. id ē. cursores requiē
i vniuerso regno p̄ tempus nuptiarū. Mar
docheus autē qui frequentius morabatur
in babilonia. vnde et adducta fuerat hester.
transiit se in susis. Eo tempore irati sūt re
gi duo eunuchi ianitores. et machinabant
vt occiderent regem. Quod nō latuit mar
docheum. et indicauit hester. et illa ex nomi
ne mardochei veniit ad regem. Quę situm
q; est et inuentum. et appenit sunt in patibu
lo. Et traditum est coram rege i annalibus.
in quibus reges accidentia temporis sui re
digebant. Post hęc aluer⁹ exaltauit aman
amalechite. qui erat de stirpe agag. quem sa
muel trucidauit. et adorabant eum serui re
gis. p̄ter mardocheum. qui propter patri
as leges coram eo genu non flectebat. Qd
attendens aman indignat⁹ est. et accipiens
eum hebreum esse ait. Perse liberi flectant
genua. hic autē seruus redignat⁹. Et dispo
suit perdere iudeos qui erant in regno a sue
ri. veteri motus odio. quia iudei delenerāt
amalechitas. Duodecimo itaq; āno regni
a sueri. mēse primo missa ē foris in vnam. q;
hebraice d̄. p̄bur corā amā. quo die et quo
mense gens iudeoꝝ deberet iter fieri. et exiit
mensis. xij. Tūc ait aman ad regē. Interest

regi seruare pacē. Querca aut pacis ē dis
similitudo. Est enī gens i regno tuo dissimi
lis ceteris. nouis vtens legib⁹. insup et regl
scira cōtēnēs. Expediit tibi vt nō insolecat.
Decerne s̄ vt pereat. Tūc dispendiū senti
as i tributis. decē milia talentoꝝ. et appēdam
archarijs gage tuę. Tulitq; rex anulū q; ute
bat. et dedit illū aman dicēs. Argentū tuū
tibi sit. et d̄ p̄lo age qd tibi placet. Tūc scri
psit aman ex noie regis s̄rag. anulo regis de
signatas in oēs puincias. vt occiderent iu
dę a paruulo vsq; ad senē. et bona eoz diri
perent. xij. die mēsis. xij. Statimq; in susis
pendit edictū. Qd cū legissent iudei. fle
uerunt. Sed et mardoche⁹ indur⁹ ē sacco. et
asperfus cinere magna voce euulabat. p̄ fori
bus palatii. Qd enī fas erat indutos sacco
intrare palatiū. Qd cū accepisset hester. cō
sternata ē. et misit ei veste. qua indur⁹ intraret
ad eam. quaz accipere noluit. sed significa
uit ei per eunuchum causam fletus. et exem
plar edicti q; pendebat i susis. misit ei. mo
nens eā. vt intraret ad regē. et supplicaret ei
p̄ populo suo. Quę respondit. Jā xxx. die
bus non sum vocata ad regem. et decretum
est. vt q; non vocatus accesserit. moriat. nisi
forte rex auream virgā ad eam extenderit.
Rursumq; mardocheus ad eaz. Quid scis
vtrum idcirco ad regnum veneris. vt i tali
tempore pararens. Si nunc siluenis. p̄ aliū
liberabit dñs populū suū. et tu et domus
patris tui peribitis. Tūc mandauit hester
mardocheo. vt omnes iudei qui erant in su
sis. per triduum ieiunarent. et orarent pro ea.
sed et ipsa ieiunauit. Die aut tertia induta
regalib⁹. stetit in atrio dom⁹ contra basilicā
regis cum duabus puellis. quarum vna in
cū bent ē sustinebat. altera sequens longitu
dinem vestis summis digitis deportabat.
At rex sedebat supra solium contra ostium
dom⁹. Qui cū respexisset eā. toruo vultu col
lapsa ē. Tūq; vidisset hester lapsam. placu
it ei. et extendit p̄tra eam aureā virgā. Quę
surgens. et accedēs. osculata est summita
tē virgę. et ait rex. Quid vis hester. Quid d
petieris. dato tibi. Quę rēdit. Obsecro. vt

Sicut si remanet qd casit

venias ad me hodie. Aman tunc ad puini-
um. Et surgens venit ad eam. Et fons eas gre-
mio. Solabat dicens. Noli timere. p subdi-
tis lex data est. tu vero mihi coregnas. Vene-
runtq; ambo ad puini regine. Luce rex bi-
bisset abundanter ait. Dete quod vis bester
et impetrabis. Que rudi. Obsecro vt veni-
at cras rex aman ad puini. 7 indicabo
eis cor meum. Egressus est itaq; aman letus.
Luce vidisset mardocheu no assurrexisse si-
bi indignat. 7 conuocans vxorem 7 amicos
exposuit eis oes gliaz sua. addensq; eu solu
cu rege bester vocauit ad conuiuium. Veru
se nihil habere reputabat du viueret mar-
docheus. Et dixerunt ei. Iube parari trahem-
l. cubitor. 7 suggerere regi. vt appendat mar-
docheus in ea. vt liceas letus cu rege ad co-
uiuium. Et iussit parari cruce. Nocte illa rex
dixit in somno. 7 iussit sibi legi annales. Et
ventu est ad locu ubi scriptum erat. q mardo-
cheus nuciauerat ei facinus eunuchoz. Et
ait rex. Quid honoris psecut. e mardoche-
p hac fide. Et dixerunt ei. Nihil. Et qsiuit
rex qd esset in atrio. Et dixerunt pueni aman.
Ipse eni intrauerat vt suggereret regi d mor-
te mardochei. Luce vocat. itrasset ama. di-
xit rex ad eam. Quid debet fieri viro que rex
vult honorare. Qui cogitas p se dictu ee
rudi. Debet indui stola regia 7 coronari di-
ademate. 7 sedere sup equu regis. 7 primus
de pncipib; gneat equu. 7 per ciuitate ince-
dens clamet. Sic honorabit que rex volue-
rit honorare. Dixitq; ei rex. Festina 7 fac vt
locut. es mardocheo. Lauene qd ex bis
q locut. es ptermittas. Et fecit aman mar-
docheo vt locut. fuerat. Qui pus renitebat
putas sibi illudi ab ama. s cognita verita-
te cosensit. Et redijt mardoche ad fores pa-
latij. Ama vero festinabat i domu lugens 7
operto capite. Et dixerunt ei amici ei. Si de
semine iudeozu e mardoche. qn que cadere
egit. no poteris ei resistere. s cades. Et ecce
nucq; regis copellebant euz intrare. 7 intra-
uit euz rege ad conuiuium. Et ait rex. Dete
qd vis bester. Que rudi. Dona mihi aiaz
mea. 7 populu incum. ne pereamus. Atinaz

in seruos vendaremur. 7 gemens facerem.
Et ait rex. Quis est qui hec audeat facere.
Que respondit. Possis noster e iste aman.
Quod ille audiens obstupuit. Rex autem
iratus surrexit. 7 intravit in hortu. ama vero
supplicabat regi p anima sua. Luce re-
uersus eet rex repent aman corruisse super le-
ctulu in q iacebat bester. 7 ait. Ena reginas
vult opprimere me p sente. Et dixit artona
eunuchus. En lignu qd parauerat mardo-
cheo stat in domo aman. Et ait rex. Appedi-
te illa i eo. Et suspensus e aman i patibulo. 7
dedit rex bester domu aman. Et ingressus e
mardoche ad regu. Confessa e eni bester q
patruus ei esset. Et dedit rex anulū mardo-
cheo que aman recipi iusserat. Bester autē
constituit mardocheu sup domu suam. Que
iteru flens pcedit ad pedes eius. supplicans
vt veteres litteras qe scripserat aman pra
iudeos nouis epistolis irritaret. Et acqui-
enit rex. Et scripsit mardocheus litteras ann-
lo regis sigillatas ad pncipes puinciaru.
ne occiderentur iudei. imo illos qui parati
erant ad occisionē iudeozum interficerēt iu-
dei. 7 manus pncipum esset cu eis. Et factu
est nomē iudeoz celebrē. ita vt plures d ge-
nibus religioni eoz iungerent. Et recorda-
tus est mardocheus somni quod viderat.
7 interpretationē eius intellexit. 7 hoc erat
somnia. Apparuerunt ei voces et tonitrua
7 terrmotus super terras. Et ecce duo dra-
cones parati contra se in plium. ad quoru
clamorem nationes excitatę sunt. vt pugna-
rent contra regem iustozum. et fuit dies illa
tenebrarum et discriminis. Et conturbata
gens iustoz clamauit ad dominum. et ecce
fons paruus creuit in flumen maximu. 7 or-
ta est lux magna. et humiles exaltati sunt. 7
exuauerunt in clytos. Porro in secunda
epistola quaz scripsit pro iudeis excusauit se
rex in hunc modu. De puteris si diuersa in-
temus. ex animi leuitate venire. s p neces-
sitate tempoz ferre sententiā. vt reipublicę po-
scit utilitas. Vali sublimati a regibus bo-
noze collato abusi sūt i supbia. 7 in ipoz q
dedera. moluunt insidias. Aman 7 animo

et genere macedo. rex obliquo comaculās
gen. psaram adeo intumuit. vt regno nos
suare niteret 7 spiritu. Na mardocheu cu
ins fide viuim. 7 cosortē regni bester cu om-
ni gente sua nouis machinationib; expetit
ad mortem cogitans. vt illis interfectis no-
stre insidiaretur solitudini. 7 regnum persa-
rum transferret in macedones. Nos vero
nuta dei viuētici. beneficio patribus no-
stris regnū traditū ē. 7 vsq; hodie custoditū.
iudeos absolvimus. et hostes eoz interfici
iubem. Igitur xij. die mēsis. xij. pculserunt
iudei hostes suos plaga magna per puinci-
as vsq; ad lxx. milia. Quarta decima vero
die celebrauerūt conuia cu gaudio. pcur-
las sibi inuicē mittētes. In suis vero inter-
fecerūt. d. viros. Et in. xij. die obtinuit be-
ster a rege. vt adhuc occiderent in suis ho-
stes iudeoz. 7 suspensi sunt decē filij aman.
7 d. alijs circiter. ccc. perierūt. Et ideo iudei
q; habitabāt in suis duob; dieb; occisioni
vacantes. xv. die conuia celebrauerūt. Et
ppterca mādauit bester. 7 mardocheus hos
duos dies i numero solēnitatū recipi. 7 di-
es pburim. id est. sortiu obseruari a iudeis.
vt memoriam facti nulla dcleret obliuio.
Hos tū dies vocat ioseph. quersatores. eo
q iudei de merore i gaudiū cōuersi fuerāt.
Scripsit etiā mardoche. ad iudā summu
sacerdotē i hierlme. qui patri suo belisapbat
successerat. vt dies isti solennes haberētur
i iudea in sempiternū.

Incidentia.

In dieb; asueri atbenienses. xij. litter
vti cperūt cum antea. xvj. tm vterent. Se-
nones galli duce brieno roma inuasertunt
et excepto capitolio incensam vastauerunt
vj. mensib; mbuni militares p consulibus
esse cperunt. Obijt anaxagoras pbisicus 7
eraclit. tenebrosus 7 democrit. et socrates
in carcere vnenū bibit. diogenes 7 ysocra-
tes claruerūt. Aristoteles audiuit platones
xvij. annū agens.

Deocho. Capitulus. II.

Deocho. Capitulus. II.
Deocho. Capitulus. II.
Deocho. Capitulus. II.

gnauit artaxerxes. q och. dicitur ē. Hic ml
lit vagosum pfectum vniuersis regionibus
trans flumen eufraten. Erat aut in hierusa-
lem summus sacerdos iobannes. qui iude
patri suo successerat. Erat autem frater io-
bannis iesus qui ad pontificatū aspirabat
et propterea vagosi familiaritates sibi com-
paruit. Qua confidentia iesus altercatus
in templo aduersus iobannes. a deo incita-
uit fratrem vt euz interficeret. Unde vago-
sus indignatus ascēdit in hierusalē. Luce
pbiteret eum ab ingressu templi. Respon-
dit. Mundior ego sum cadauere quo tem-
plum prophanastis. Et ingressus in tēpluz
spoliavit illud. Et imposuit iterū ministris
templi tributa 7 annonas anni. vij. qbus
p interuentū eldre absoluti fuerāt. Porro
artaxerxes scz ochus. egyptū ad suuz reuo-
cauit imperiū. netbanabo rege in ebiopiā
pulso. in quo egyptioz regnum destructuz
est. Idem ochus apodasmo iudeozū capta
in bircaniam accolat translatos iuxta ma-
re caspium collocauit.

Incidentia.

Lo tēpore romani gallos superauerunt
Demostenes et ysocrates claruerūt. Obijt
plato. post quem pseusippus tenuit acbade-
miam.

Deocho filio arfami. Cap. III

Deocho filio arfami. Cap. III
Deocho filio arfami. Cap. III

gnauit filius arfami. Et mortuo
iobanne in hierusalē successit ei filius eius
iadus in sacerdotiū. Post arfamu regna-
uit filius ei. darius. Hic pfectis regionib;
trans flumen saraballā. de genere cutheoz.
ex quib; samarite descendēūt. Erat aut ia-
do frater manalles ad pōnificatus anbelās
ppter qd ysachā filiā saraballe duxit vxorē
Luce ministraret i sacerdotio idignati sūt
hierosolymite. 7 iutebant eum recedere ab
vxore. aut nō itroire sanctuariū. Itaq; ma-
nalles cu vxore trāstulit se ad focerū suum.
Qui pollicit. est vt edificaret ei templuz in
sar hierosolymoz sup montem garicim. s
hoc cu sententiā regis darij faciendum erat

Historia

Interim autē addidit ei abisaz vtabiglam q̄ est mediterraneus vicus tyrioz et insignis. Et trāsierūt ad manassen plures de hierosolymis q̄b⁹ saraballa pecunias ministrabat terrā colēdā deputabat et habitatiōe.

Incidentia.

Et tpe māius torquat⁹ cōsul romanorū filiū suū virgīs cesum securi percussit q̄ p̄tra impetiū cōsulū cui⁹ hostib⁹ pugnauerat et tū expugnauerat.

De alexandro. Capitulū. III.

Eridē tempus

Philipp⁹ rex macedonū p̄ insidias pemp⁹ ē a pausania. trahēte genus ab hoste. Cui successit alexander fili⁹ ei⁹ adoptiuus q̄ legit⁹ notanabi fili⁹ vicēsimū a gens annū. Qui volēs obtinere syriā trāsijt bellespontū. Et cōgregatū sūt aduersus euz duces varij q̄ erant trans flumē et sup granicū fluiū expugnauit eos. Luncq̄ p̄currisset lidiam et yconiaz p̄uenit ad loca pampbilie. Tūc dario fili⁹ arsamī electū collegit exercitū et trāsijt eufratē et mōtem ciliciz taurum sperās i cilia macedones expugnare. Tūc gauisus ē saraballa putās q̄ post victorias occurreret dario. et edificationē tēpli ab eo impetraret q̄b⁹ pollicētur genero suo. ipse q̄dem longenus a filijs vacabat. s̄ aliter q̄ speraret euenit. Quā vict⁹ ē dario a macedonib⁹ et capta matre ei⁹ vxore et filijs. ad p̄las fugiēs remeant cum paucis. Tūc alexander cepit aspirare ad monarchiam orientis et intrās syriam cepit damascum et subingata sidone tyrum obsidebat. Tūc saraballa eligens de suis. viij. milia in alexandriam p̄uectus ē in auxiliū. dicens se litenti⁹ obsequi ei q̄ dario. et q̄ loca cōstituta sub potestate sua ei contra deret. et grāte suscept⁹ est ab alexandro. P̄terea dixit ei se habere generū manassen frēm principis sacerdotum gentis iudee. multosq̄ alios cū eo p̄sentes ex ea gēte q̄s velle aiebat sub eo templū cōstituitis locis edificare q̄b⁹ p̄ futurum alexandro testabatur q̄ potentia iudeoz in duo diuisa non rebellaret. Lōcedēte vero alexā-

dro oī studio edificauit saraballa templum et altare q̄b⁹ p̄mansit vsq̄ ad destructionē factas p̄ romanos et eo manassen p̄stituit pontificē. Porro dū alexander erat i obsidione tyri. sc̄psit eplaz ad principē sacerdotū in hierosolymis. inuitās eū vt libi p̄beret auxiliū. et exercitū venalia p̄pararet et redderet sibi tributa q̄ p̄us dario cōferebat. Et r̄ndit iudus se dario sacramētū dedisse. nec eo viuēte posse trāscendere p̄stituta. Tūc cōminat⁹ ē alexāder genti iudeoz q̄ p̄ eū diceret quib⁹ deberet p̄stituta reuocare. Tūc iniectis aggerib⁹ tyri fecit p̄tinētē id ē cū pus eēt in iula. fecit eā p̄terminiā terrā q̄ vastata gaza obsedit. Et mortu⁹ est saraballa. Alexāder autē capta gaza i hierosolymā festinabat. Et timentes iudei clamauerūt ad dñm et imolabant hostias. et iudus orabat p̄ gēte. Qui cum post sacrificiū obdormisset. p̄cepit ei de⁹ vt p̄sideret. senisq̄ id ē cōtinis ciuitate ornaret. et ipse pontificalib⁹ indutus. et reliqui sacerdotes cum eo legitimis stolis induti obuias ep̄ret alexandro. Et iurgēs a soloze. oraculus oib⁹ indicauit. Audiēs q̄ nō tōge esse a ciuitate alexandriā. p̄cessit cū sacerdotib⁹ et ciniū multitudine sacra. ad locū qui saphim appellatur q̄b⁹ latine trāslatum scopulū sonat. vñ hierosolyma et templum dñi videri potuissent. Et factū est cōtra spem omnīū qui sequebatur regem. Nam alexander intuens antistitem pontificali stola insignem. et sup cydarium laminam auream in qua scriptum erat nomen dei descendit de equo. et adijt euz solus. et nomen dei adorauit. et pontificem veneratus ē. Et obstupuerūt p̄ncipes exercitus et iudificatā regl. mentē putauerūt. Solus parthem⁹ quesiuit ab eo. cur sacerdotē gēte iudee adorasset. Et r̄ndit. Nō hūc adorauit s̄ deū cui p̄ncipatum sacerdotij genti. Nam per somniū in tali habita deum p̄spexi. ad hūc in licea ciuitate macedonie cōstitur⁹. Quōq̄ mecum cogitare vtrum alij

Ecce tertio legit templum edificatū a saraballa in hierosolyma. et altare q̄b⁹ p̄mansit vsq̄ ad destructionē factas p̄ romanos et eo manassen p̄stituit pontificē.

possem obtinere iussit me confidere. Nam ipse exercitum meum perdaceret et perarū mibi traderet principatum. Nunc autē primo vidi in hoc sacerdote ipsius effigiem. et quę mibi promisit. p̄ntura confido. et propterea deum adorauit. et hominē veneratus sum. Et ingressus est urbem alexander. et in templo sacrificauit deo s̄m sacerdotis ostensionem. Et attulerunt ei danielē in quo scriptum erat. quendam grecoz perditurū per sarum potentiam. et arbitrās de se scriptū esse gauisus est. Et in crastinū conuocās populū. iussit petere quę vellent. Et ipsis petentibus concessit iudeos vbiq̄ p̄ijs vñ legibus. et septimum annum sine tributis esse p̄pter sabbatum terre. quia septimo āno nō colebat terra. Et exinde ad alias ciuitates p̄uocatus est. Tūc samaritz videntes ei⁹ munificētiā circa iudeos. cognatos se dixerunt esse iudeozum originem suā ab effraim et manasse recententes. Et postulauerūt vt templum eorum in garim honozaret. quod in reditū se facturum promisit. Cūq̄ peterent ab eo relaxationem. viij. āni. quęsiuit qui essent. Et dixerunt se hebreos. Cūq̄ adderet vtrum essent iudei. negauerūt se iudeos esse. Et respondit. Judeis tantū hęc concessi. Porro nos sub silentio p̄transumus. qualiter alexander darium vicit et porum. et quomodo consuluit arbores solis et lunę. et cetera ammiratione digna q̄ p̄ceptozi suo aristoteli per epistolam indicauit ad ea q̄ circa populū dei gesta sunt festinantes.

Arbores solis et lunę. Lunę sol oriēbatur. et splendor sumitatem arborum tāgebatur vsq̄ ad radices concutiebatur. et tūc responsum dabat in terris rogantib⁹. vbi alexander de vxore et suis recepit et de morte sua si babylonē intraret et ita factus ē a soloze. Sacerdotes vero qui erant vtentes pomis arborū solis et lunę quod iugentos annos viuēbat.

De reclusiōe decē tribuum et morte alexandri. Capitulum. V.

Hester

Et q̄z cū venis

Set alexāder ad mōtes caspios miserūt ad eū filiū captiuitatis decē tribuū. Ex edicto eū tenebāt egredi nō licere postulantesq̄ eo egrediēdi licentiā. Cūq̄ quesisset causā captiuitatis. accepit eos recessisse aperte a deo israel. vitulis aureis imolando et p̄ p̄phetas dei p̄dictum esse eos a captiuitate nō redituros. Tūc r̄ndit q̄ artius eos includeret. Luncq̄ angusta via et obstrueret mollibus bituminatis. vidēs laborē humanū nō sufficere. orauit deum israel. vt opus illud cōpleret. Et accesserunt ad se inuicem p̄rupta montiū. et fact⁹ ē locus imeabilis. Ex quo liquido apparet nō esse dei voluntatē vt exerant. Egredient⁹ tamen circa finem mundi magnā boiuz stragē facturū. Et vt ait iosephus. De⁹ quid factus ē p̄ fidelib⁹ suis si tū fecit p̄ infideli. Luncq̄ rediisset alexāder i babylonē sumpto veneno vsq̄ lingūz amissit. et extremā volūtate suā scripto expressit. Et noluit monarchiā suam in aliquē trans ferre ne aliquis par ei i potētia apud posteros legeret. et. xij. q̄s ab adolescentia sua socios habuerat. regni successores instituit. Hęc autē institutio nō stetit. Quā. iij. ex his tū alijs abiectis regnanerūt. sicut in historia danielis ē cōprehensum. Mortu⁹ est autē cū esset annoz. xxx. duoz. et. xij. annis regnauit. Et dicit a q̄busdā q̄. xij. alexandriās edificauit. p̄ numero annoz quib⁹ regnauerat. Ipse i amore p̄didit parathomū. i. virtutē suę indicū sc̄z arcū triumphalē.

De tholomeo sother. Capi. VI.

Regnauit p̄

eū in egypto ptolome⁹ q̄ cognominatus ē sother. Qui cum regno suo adiecit. set syriā. apposuit vt adijceret et iudeas. Et ascēdēs in hierosalem die sabbati. sciens eadie iudeos arma nō moturos. sub simulatione sacrifici di deo nullo p̄tradicēte intrauit. Quā s̄m iosephū vt ait ovidi⁹. sabbatar. chides iudeos ridiculos appellauit q̄ p̄ sua p̄fina supstitiōe gēte dominii sustinuerūt

Ptholomeus natusque multos de iudea et gari-
sim captivos trabes ad egyptum rediit. Et
venditioni exponens eos a negociatoribus nati-
onum distracti sunt et dispersi. Et per hanc capti-
uitatem licet non fuerit generalis. diffusi di-
persi sunt in nationes. Quia in actibus apostolorum le-
gitur. convenisse in hierusalem iudeos ex omni nati-
one que sub celo est. Iam pontifici successit
filius eius. cui successit frater suus eleazarus. per
omnia filio simonis ad hunc puerum.

Incidentia.

Et tunc apud claudium cesarem romae dicitur
quod a quibus claudias alias calidas induxit. et viam
apiam stravit. Theophrastus philosophus claruit quod
a divinitate loqueretur. Quia per hunc numerum
men accepit. cesari rociui deprehendunt.
me agitatio inuenta
sunt civium. et lxx milia. conditae sunt a roma-
nis ariminum et beneventum.

De ptholomeo philadelpho.

Capitulum VII.

De ptholomeo

um sorther regnavit in egypto phila-
delphus. Hic studiosus et librorum cupidus.
demetrium bibliothecae suae perfecit. Cuius
quecessisset ab eo de numero librorum. xx mi-
lia adesse respondit. sed paulo post tunc usque
ad l. milia posse pervenire dixit. Et nunciarius
sibi dixit apud iudeos esse leges orae ipsius
dei editae. et digito ipsius scriptas. per qua sum-
mopere laborandum esse dicebat. ut in graeco co-
uersa eloquium in archivis regalibus haberetur.
Decem enim erat lex dei quae philosophi ce-
na dicunt. id est viuentem. ceteri enim vivere vel
vitas sonat. quem vulgus appellat iouem.
Et ad ostendendam legis eius sanctitatem. ad-
didit. quod non nisi a dei viuentis cultoribus
transferri potuisset. Quia et theopompus cum hi-
storiarum quas scribebat eam voluisset interse-
rere. versus est in amentiam per dies. xxx. The-
otecus quoque per causa eadem factus est cecus. et pe-
nitentes sanati sunt. Et suggestit regi ut scri-
beret pontifici iudeorum. ut iudeos bebrige et

grece lingue peritorem ad ipsum dirigeret cum le-
ge dei. quod ad eam transferendam sufficeret. Quod
ut impetraret munera cum epistolis mittit.
da censuit. Ad erat ibi aristens. qui longo
tempore iudeorum calamitati compaties oportu-
nitatem liberandi eos inuenta ait. Quod quod
postulas obtinebis. tot iudeis in regno tuo
seruientibus. Solue itaque eos et nihil gratum
erit pontifici iudeorum. Nec ob hoc quod dico
me iudeorum affinem estimas. sed quia scio ma-
iorem esse factorum omnium deum honorauimus.
Et literavit rex de iudeis. c. lxx milia. dans
dominis eorum per capite. c. lxx dragmas argenti
Cuius dixisset rex hoc magnus esse. dixerunt
Magnus quidem est sed non regi munifico
Tunc scripsit rex eleazarus in hunc modum. Sen-
tem tuam quam secus nos erat libertate donari
arbitrans hoc deo esse iocundum. quorum
quosdam militibus assignari. alios quorum fides
approbaverat constitui in palatio. Leges ve-
ro vestras in nostra bibliotheca reponere de-
creui. Bene ergo facies mittendo nobis vi-
ros seniores. qui valeant interpretationes earum
caute nobis relinquere. Transmissi modo ar-
genti. c. talenta. per imolationibus faciendis
et separauit. l. talenta auri ad crateras et liba-
toria facienda. et gemmas sine numero ad
artificum optionem. Tu mada nobis. que ex
his voluerit fieri. quod gratum amplectemur
Tunc mittens ad eum eleazarus. quod pos-
tulabat respicit ita. Ad interpretandam legem
quam postulas misi viros seniores de vna
quaque tribu. vij. legem

ferentes. Tunc ante
pietatem erit vel iusti-
cie. ad nos eam caute
remittere. Hi sunt
lxx interpretes qui lxxij
fuerint more sacre
scripture. lxx. dicuntur
modicum numerum li-
sup aliquam summam
supercrevit sepe sub-
ticet. Quibus veni-
sent ad regem benigne ab eo collecti sunt. non
tamen ad regem intromissi usque in diem quibus

Quia et si decem tri-
bus ea parte fuerit mul-
ti tamen latuerat quod fuge-
rat in hierusalem. quidam
etiam ad samaritanos
propter quam commixtio-
nem samaritani dixe-
runt se esse bebrigos. ut
sup cap. iij. per idem
tempus.

Imminebat enim eadem die solenitas triumphalis
per triumphum scilicet quodam. que maiorem sui ea-
dem die habuerat. Ea igitur die suscepit eos
quos coram vniuersitate principum decernerat ho-
norare. Post inuentionem vero duodecim die-
bus fuerat cum rege et sciscitatum est ab eis quod in
corde suo disposuerat. et precipue de duobus
de cognitione dei. et gubernatione regni. Cum
que instruxissent eum de regni administratione
plenus disputauerunt de vno deo colendo. et
quod nulla creatura deus esset. Inde est quod vbi-
cumque occurrit eis de trinitate. vel sub silentio tra-
li erunt. vel in enigmate
translulerunt ne tres
deos colendos tra-
didisse viderent. Si
militariter et de incarna-
tione verbi facientes
ut in esaias. Qui cum
dixisset puerum nobis
nasciturum. et addidit
set. vij. et noia quorum
vnum est deus. pro illis
sex noibus translulerunt
magni filij angelus
ne viderent tradidit
se boiem deificatum
Tunc ostenderunt regi ro-
tulum quem attule-
runt. Nec sufficebat
admirari rex charta-
rum tenuitatem et copaginationem. quod oculis
deprehendi non posset. Quibus littere auree in
candore chartarum a deo legibiles apparerent
Introduci autem sunt in domum regis. secum mare se-
cretas que erat ad negotiorum deliberationem.
Et daretur eis celsa singule. et quicquid visum est
eis oportunitatem et commodum ad interpretandum. Di-
luculo egrediebantur
ad optandum regi bona
et policronitudinem.
Tunc lauabant se ad
mare secundum purificatio-
nem iudeorum. postea in-
terpretabantur usque ad
horam nonam. Inde

Ubi in esaias. et voca-
bit nomen eius amira-
bilis silianus. deus
fortis patrum secti-
pnceps pacis. Pro-
bil oibus translulerunt
magni filij angelus
quod translatione vsus est
gregorius. quod ecclesiasti-
cum officium ordinavit
quod translatione vti-
vbi-que vel posterius
vel alterius autorita-
te inducit. cum in eccle-
sia translatione hiero-
vel vulgari vti in
bis omnibus.

transibant ad cibum
et requiem et presumue-
runt opus. lxx duo-
bus diebus. Ubi qui-
busdam visum est quod non
translulerunt tunc nisi
pentateuchum. Do-
lita vero vel postquam re-
dierunt. vel post aliquid
ex eis ad regem redien-
tes translulerunt psalmos et prophetas. Verum si
miraculose factum est ut dicit angelus. quod vna et ea-
dem sine dissonantia inuenta sit editio vniuersa-
cuiusque eorum minus miraculose fieri potuit. ut
in tot diebus interpretati sint legem psalmos et pro-
phetas. Hieronymus in videtur velle. quod interpretatio-
nes. vij. dicitur in sabbato preserebantur ex omnibus psal-
tes vna. Nec mirandum esse si asserit cum esdras
legem quam per spiritum repauerat. postea cum vete-
re scriptura que a sacerdotibus samaritanos erat correpta
Opere completo puocauit demetrius quod super li-
bros magister erat omnes iudeos quod erant in alexan-
dria. et de puicia peritiores. Et lecta est coram
oibus translatione eorum et approbata. Postea de-
lata est ad regem et coram eo replicata. Cumque pete-
rent interpretes a rege dari autoritatem ut in-
mobilis presereretur. si se facturum laudauit. si
demum ita caute corrigeret eam. ut quod semel in-
dicatum foret. non cogeretur irritare. Et remisit
eos muneribus honoratos. Eleazarus quoque summo
sacerdoti transmisit munera. In templum vero mi-
si propter vasa mensam auream. gemmas inpreciables
bus insignitum. cuius crassitudo cum esset dimi-
dij cubiti. tamen materiam superabat opus.

Incidentia

Et tempore sostrati farum in alexandria
construxit aratrum claruit argenteus numerus primus
in vna figurat. Ro-
manos cartbagiuen-
ses nauali periculo vi-
cerunt. metallo consu-
le fugato.

Hoc fuit vnum de mi-
rabilibus mundi ut dicit
plinius. Pharus enim
erat turris altissima
in litore maris sita.

non in terra fundata. sed super canchos. iij. vitreos
posita. et tantae magnitudinis. quod ignis in sum-
mo posset in nocte totum fere litus irradiabat.

Sepulcrum arati admiratione in altis est dignum. nā in id saxa iactata resiliunt.

De evergete. Capitulū. VIII.

Est philadel

phum regnavit frater eius ptolo-
mæus evergetes q ab egyptijs evergetes
dictus ē qd̄ refectioez sonat qz post vasta-
tā syriā 7 calicias 7 ptes aliq̄ inter innumera
spolia q̄ cepit. etiā deos eoz q̄s cābiles i p-
las tū suerant renepit

Judeorum pontifex
onias simonis iusti
filius. cui successit si-
mon filius eius. sub
quo iesus fili⁹ sirach
librū sapiētis q̄ eccle-
siastic⁹ dicit p̄posuit
quem greci panare-
thon vocant. Et p̄-
dicti simonis i eo fa-
cit mētione. Porro
onias cum tributa
negasset evergeti. ce-
lo legis vel potius ex
quaricia. vt dicit io-
sephus qui eum in
honoribus fuisse testa-
tur. compulit regem
in irā. Et missus est
legatus a iudgiseri
am invito onia ad
regem. Joseph⁹ vir
nobilis tobiq̄ filius
et sororis onie.

Hic habuit filium
bircanum. cui⁹ duz
puer esset pbavit pa-
ter prudentiā. tradēf
ei. ecc. iuga boū sine
loris. Qui nō soluz
pacē reformavit. sed
remissus ē a rege dux
iudgē. 7 finitimaruz

A pan qd̄ est totū 7
aretbon qd̄ ē xtus
q̄si tot⁹ xtuosus.

Tres libros salomō
fecit. Ecclesiasten q̄
sic incipit. Vanitas
vanitātū. paratolas
sine puerbia q̄ be-
braice naslot dicit
Lārica cāricoz. Est
7 q̄r⁹ cui⁹ dubitat
autor q̄ p̄be d̄r liber
sapiētis. 7 incipit. Di-
ligite iusticiā. Est q̄n-
tus q̄ ecclesiastic⁹ d̄r
quez cōposuit iesus
fili⁹ sirach. Quilibz
istoz d̄r liber sapiētis
qd̄ i eplis notari p̄t
ab his libris sūptis.

Ideo aut̄ hāc appel-
latioez sortiti sūt qz
iq̄libet istoz sapiē-
tia itroducit loquēf
vl qz mores iformāt
vl qz de salute salo-
mōis p̄pter idolatri-
am dubitatur.

In fecit boues et co-
medit carnes. 7 d̄ co-
rijs fecit loza. 7 sem-
navit terram.

Incidentia.

Lo tēpore enni⁹ tarētīn⁹ a catbone que-

store rōm̄. am translatus ē parco sūpto con-
tent⁹. Et vnus ancillę misterio. Quadra-
gēta ferme milia gal-

lōnū a romanis cesa
sunt. Apud r̄boduz
collosus magn⁹ ter-
remotu corruit.

Ymago maḡia erat
mirē magnitudinis
vt sagitta ad simuz
dirige nō valeret. 7
caput eius tāte ma-
gnitudinis q̄ capere p̄terat. xxx choros gra-
ni. 7 in inferiori pte in pedibz aptura erat vñ
poterat homo intrare 7 ascendere in caput.

De philopatre. Capitulū. IX.

Est evergetem

regit filius ei⁹ ptolome⁹ philopa-
ter. Post quē ptolome⁹ epiphanē. Post
quē ptolome⁹ philometoz quez vicit rex
syrię antiochus magn⁹ 7 iudgā sibi subiū-
gavit. P̄d̄r rex iudgōrū fuit onias magn⁹
simonis fili⁹. Ad quem ad repandū fedus
quod legit fuisse iter abraā. 7 maiores suos
lacedæmonioz rex arius legatos misit. Por-
ro antiochus rex tributa. vñ. ām 7 milioz
templi q̄ philadelph⁹ relaxauerat a iudḡs
reuocauit. Qui d̄ā finitimas regiones sup̄
moduz infestaret. delata est res ad romanos
Et missi sunt ad eum scipio nāfica et scipio
africanus. et ab infestatione sub religione
iuris iurandi amouerunt eum. Insuper tale
runt ab eo obsidem filium eius seleucum p̄-
mogenitum. quē volens recipere ab eis tra-
didit pro eo filium minozē natū antiochū
epiphanem. ita q̄ esset obses perpetuus. i-
nō rediturus. p̄pter eiusdem antiochi senia-
am. Descendit onias in egyptū ad ptolo-
meuz epiphanem sicut supra dictum est. et
occisus ē in perlide antioch⁹ in fano nane
7 mēbratim eiect⁹ a sacerdotibz. Qui i dolo
pmiserant ei thesauros. 7 cum paucis ind̄-
xerunt eum in aditum.

De seleuco Capitulum. X.

Est antiochuz

magnū regnavit in syria fili⁹ eius
maioz seleucus pessim⁹. B̄ iners. Pontifex
iudgōz fuit onias. Raz onia transeunt in

egyptū. filius ei⁹ simon sedit p̄ eo. Cui suc-
cessit fili⁹ eius onias. Sub B̄ misit seleucus
nūciuz beliodoz in hierlm̄ ad spoliandum
cōmune granū tēplū

Quo igresso i tēplū
Nō vasa s̄ tonaria
surrexerūt duo iuue-
nes de latibulis 7 oc-
ciderūt euz. Videt̄ m̄ ioseph⁹ velle āgelos
fuisse i similitudinē boium. In secūdo ma-
chabeozuz libro legit̄ qz apparuit terribilis
fessor equi 7 cōculcabat eū 7 p̄fractus est. 7
mutatus fact⁹ sed nō mortu⁹. 7 duo iuuenes
decozū flagellabant eā. Timēsq̄ onias indi-
gnationē seleuci orabat ad d̄n̄s. p̄ defūcto 7
resurrexit. Qui repiens ad regē ait. Si ba-
buerit d̄n̄s me⁹ aliq̄s q̄z sitiat sāguine mit-
tat eos i hierlm̄ vt spolient tēplū.

Incidentia

Lo tempore aristobol⁹ natiōe iudgē peri-
pateticus p̄h̄s sc̄psit cōmētarios explana-
tionū i moysen ptolomeo philometoz.

De antiocho epiphane

Capitulum. XI.

Adiens autez

antiochus epiphanes q̄ rome ob-
ses erat. p̄ patre p̄zem mortuū. sciensq̄ fr̄is
inertiā. de regno syrię habendo p̄sumēs. clā
romā egressus est. Licet quidā tradāt eum
sub cōniuentia senatoz rediisse. Reuersus
qz in syriā benignū se oibz 7 munificū expo-
suit. Strenuus erat in agendis. 7 acer in bo-
stes. An̄ 7 a p̄plo cognōiatus ē epiphanes
qd̄ sonat illustis. Et mortuo fratre regna-
uit. p̄ eo. Tunc iniquitatē sibi insitā aperuit.
quā p̄ regno obrinēdo palliauerat. Tunc
surrexerunt i hierlm̄ filij belial. itroducētes
ritū gētū. 7 petierūt ab antiocho vt faceret
in hierlm̄ ephēbiam. i. lupanar ephētozum
7 q̄ hierosolymite scriberēt antiocheni. 7 gim-
nasia. i. q̄bus dogmaticabāt venitu gētilita-
tis. Et fecerūt sibi p̄putia. i. non circūcide-
bant parulos suos. vl qz ritu p̄putiatozū
viuebāt. Quidā m̄ volūt. q̄ quēdā velami-
na fecerūt circūcisioni sup̄. vt i tēnu datioe
greci apparerēt dissimiles. Causa h̄o bui⁹

flagicij s̄ fuit. Onias sine liberis duos ba-
buit fratres. iesum vel oniam 7 iobānē qui
cōtendebant de pontificatu. 7 vt placerent
antiocho. dedinauerūt ad ritus gētū. adeo
vt etiā noia gētū sibi iponerent. Et iesus
dictus ē iason. vel onias. iobānes h̄o mene-
laus. Cūqz plures essent cū iasone. supplica-
uit antiocho de faciēdo gimnasio i hierlm̄
Et audierūt eū viri pessimi culpabiles in ci-
to et violatione sab-
bati 7 h̄mōi. Postea
antioch⁹ amouit ia-
sones. 7 eleuauit me-
nelaum. Qui secu-
tus est oniam in an-
tiochiaz. Hic enim
cuz vidisset facinus
fratrum. descenderat
ad regē. si posset mu-
tare animum regis.
Quod cū nequiret
sedebat i antiochia
in asilo. Et veniens
post eum menelaus
suasit andronico. vt
occideret onia. Qui
euocans euz de asilo
occidit eum. Et irat⁹
rex. p̄ morte iusti. andronicū exuit purpura-
7 flagellum p̄ ciuitatē i eodē loco fecit iter-
fici. vbi ille occiderat oniam. Porro antio-
chus cuz percussisset egyptū i dolo ascendit i
hierlm̄. 7 p̄ diuisione. i. dissensione ciuium
ad libitū fecit i ea. 7 percussit multos i hierlm̄
7 lugebat oīs terra. Cūqz rediisset i egyptuz
7 esset repulsus per
nuncios romanozū
post biennins rediit
i hierusalē infuroze.
Et aperuerūt ei por-
tas fanentes sibi. Et
interemit p̄traria sentientes. 7 expoliavit tē-
plum menelao ductore tollēs vasa 7 lucer-
nas mēsa 7 sacrariū. 7 vnaaz aureā. A velis
q̄ nō abstinuit. Et posuit i tēplo idolū iouis
olimpici vel hospitalis vl pegrini. Oblatio

Dicit aug⁹. q̄ ignis
sacrificij q̄ p̄. xxx an-
nos babylonice cap-
tiuitatis s̄ba q̄s vix-
erat exinct⁹ ē. antio-
cho vendēte sacerdo-
tium iasoni.

In sc̄do m̄ macha-
beoz libro d̄r sol⁹ ia-
son fuisse frater onie
7 menelaus frater cu-
iusdā simonis q̄ i ni-
dens onie psualit se-
leuco de cōmuni gra-
rio spoliādo de quo
sup̄a dictū est.

Infra B̄ biennū vi-
si sūt i hierlm̄ in aere
p̄flic⁹ equitū q̄dra-
ginta diebus.

nes mosayas fieri pbibuit. altare frem
amoues. 7 carne suilla edere. 7 idolo imo
lare coegit iudeos. arcemq munivit i ciuita
te dauid. in qua posuit psidiaz macedonu
qui iudeis erant i oibus inhumani. Nam
qscuqz circucidisse filios suos reperissent su
spendebant. 7 paruos ad colla eozuz. Si
uentes aut samarite iudeos bec pati de con
suetudine nature sup. se no esse cognatos in
deoz fatebar. 7 q batenus pdicauerat te
plu sup gariqz dei esse maia negauerut. scri
betes antiocho i buc modu. Deo epipbani
relatio aschimitis sydonioz. Maiores nri
ppter pestes quada3 supstitione sabbatoz
secuti su edificates i gariqim teplu sine no
mine. uenitqz iudices vti ad nos 7 similia
iudcis nob iserut. du ab itio sydones esse
noscamur. Cobite iudices tuos ab afflictio
ne nra. 7 tepluz sup gariqim i noie greci io
uis vel anxuris. i hospital perim? tedicari.
Et ad iudicauit atiocho? facere petitiões eoz

Sequuntur tituli capituloru i hi
storia Machabeoru. Libri primi.

De machabeis.	cap. i.
De pzelis iudg machabei.	ca. ij.
De purificatione templi	ca. iij.
De pzelis iudg.	ca. iij.
De morte atiocho eupatois i iudga.	ca. v.
De demetrio 7 nicanore.	ca. vj.
De federe iudeoz cu romanis.	ca. vij.
De morte iudg.	ca. viij.
De ionatba.	ca. ix.
De alexandro.	ca. x.
De demetrio cretensi.	ca. xi.
De antiocho adolescente.	ca. xij.
De simone.	ca. xij.
De antiocho demetrii filio.	ca. xij.
De morte simonis.	ca. xv.

Incipit historia libri machabe
orum. Capitulum. I.

Hinc multi
iudeoz sponte quide timo
re reg. iussa secuti su. pba
ti ho patrijs legib? ad he
serut. Erat aut vir de modin modico iudg

vico sacerdos noie matbatbias. filius ioba
nis filij simonis filij asamonei. de vice iou
chim. i. vni? illoz. xiiij. qd dauid elegit. et
in eundem modu dicit? e sacbarias de vice
abia. Erantqz ei filij qnqz. Iohannes. Si
mon Judas Eleazarus Ionatbas. 7 qscz
suo cognomie celebatur. Sed sufficit d iuda
dicere. q dicebat machabeus. Hi videtes
mala. induci cilicis planxerut. Et uenerunt
emissarij directe a rege in modin. statuentes
idola in loco qbus cogere iudeos imola
re. Et dixerut machabei. P dnceps i ciui
tate hac. 7 prior iussa regis imple. Qui cla
mauit. Et si oes obediut regi. ego 7 filij mei
7 fratres mei obediem? legi dei celi. No sa
crificabim?. Tunc qdam ex iudg is imola
uit i medio. Et surgens matbatbias cu suis
trucidauit cu sup araz. 7 nucios regis intere
mit. a ram qz depones clamauit. Qui dei est
sequat me. Et cu omni tribu sua abijt i soli
tudine oia relinquens. Multiqz cu filijs et
uoribus ad solitudines cofugerut. malen
tes herbis vti q in qnari. Quos iudices re
gis pus xbis flectere conabar. vt dicerit
q profunt. ne eis tanqz hostibus uerentur
Qui noluerut eos audire. Tunc emissarij re
gis aggressi su eos i diebo sabbatoz q bus
nephas erat eis arma mouere. 7 pallerunt
quosda. Alios i speluncis globis fumiferis
luffocates. Et perierunt ex eis tria milia. alij
habent solu mille. Plures aut liberati ad
iuncti su matbatbei. 7 eu iudice sibi statuerit
Qui docuit eos pugnare in sabbatis dies
Si sup b legem seruabitis. eritis hostes le
gis dantes causam vt per ear ppls dei. 7 lex
cum ppo pibit. Et exinde dicit. Iosephus
permanet nobis psuetudo pugnan di. ena
si tali die bella psurgut. Colligisqz matba
tbias armatos. aras deposuit i idoloz. 7 imo
lantes qd potuit interemit. pueros no circū
cisof iussit circucidi. Et anno vno buc gessit
magistratu. Cu qz grauiter egrotaret. couo
cans filios ait. Ego decreta3. p ficaloz. vā
comendo vobis patrias leges vt. p eis gra
ta mente moriemini. Nam corpa mortalia
sunt. sanctorum vero monumenta imortali.

Machabeorum I

tatis consequuntur. Concordiam habete 7
simonem propter sapientiam in cōsilijs ha
bere patre. Judā ho ppter fortitudinē du
cem i armis. Et mortu? est matbatbias 7 se
pultus i modin. Et planxit eū isrl plancto
magno. Et surrexit p eo iudas machabeus
filu? ei. 7 fact? ē qli leo defedēs isrl dipeo suo
De pzelis iudg machabei.

Capitulum. II.
Hinc appollo

m dux samarie. i huc mag egres
sus est i iudgam. Judas aut occurrit ei. et
pussit eū. multosqz cum eo. 7 reliqui fuge
runt. Talitqz spolia multa. 7 gladium appol
lonij 7 pugnas in eo omnibus diebus vi
te sup. Seron aut dux inferioris syrie. audi
ens iudam rotoratum tulit sub se constitu
tos. 7 iudeos transgressores 7 castrameta
tus est in bethsura. Et occurrit ei iudas. et
videns suos ppter paucitatem 7 ieiunium
desides horrabatur eos non in multitudine
sed in pietate confidere. Et cōsiliens cu
suis duce eozuz interfecto. persequebatur
fugietes in descensu montis betboron vsqz
in campum. Et ceciderunt ex eis. duce. viri.
Ioseph? dicit. vij. milia. Reliqui fugerunt
ad maritima loca philistim. 7 cecidit timoz
iudg super gentes. Audiens hoc antiochus
congregauit omnē ppriam virtutem mul
tos ab insulis mercede conduxit. Lūqz mi
lilibus stipendia distribueret. vidit thesau
ros deficere. Non enī ei omnia tributa red
debantur ppter seditiones gentium. 7 deli
berauit ire in persides. 7 accipere tributa regi
onum. Et reliquit lissiam de genere regali su
per negotia regni. ab eufrate vsqz ad fines
asie inferioris. 7 vt nutriet antiochuz filiu
eius donec rediret. Et tradidit ei medietatē
exercit? 7 elephantes. picipiens vt vastaret
iudgā 7 euerteret hierusalem. 7 gen? iudeo
rus extirparet. Ipse ho abijt i psidem egres
sus ab emath. quā reparas antiochia3 no
minauit. 7 pambulauit supiores regiones.
Lissias ho elegit ptolomeū nicanorem. et
gorgias. viros potentes ex amicis regis. Et

misit cu eis. xl. milia peditum. 7 septem mi
lia eqnorum. vt venirent in terram iuda. et
applicuerunt in emaus. in loco campestri. Et
supuenerunt syri eis ad auxiliu. 7 multi tras
fuge iudeoz. 7 negotiatores quida speran
tes se iudeoz. emere captiuos. Judas vero
cu3 exercitu venit in maspat 7 horrabatur
suos spem ponere in deum dimittens fm le
gem nouiter vxoratos. 7 qui possessiones
paulo ante acquisierant. Et assumpsit gor
gias qnqz milia virozuz. 7 tria mila equites
electos. vbi alij habent vnum mille equitu
7 egressi sunt circa solis occasum. vt per no
ctem irruerent super iudam. Quod pzen
tens iudas. statuit 7 ipse castra hostium la
tent inuaderet. 7 focos plurimos i castris de
relinquēs. puenit ad capestria emaus. Gor
gias vero neminem in castris iudeoz inue
niens. arbitrans eos fugisse in montes. que
rebat eos in montibus. Diluculo apparuit
hostibus in castris iudas cum tribus milibz
plus vel minus vrcunqz propter paucita
tem. Lūqz inopinatos hostes inuaderet.
multos occidit. reliquos persecut? est vsqz
ad gelleron. 7 campos idumez 7 aqoti. Et ce
ciderunt ex eis tria milia. Judas vero dice
bat suis pzedam contemnere. dum adhuc
pugna p gorgiā supessz. Videtes aut q cu
gorgia erant castra suozū icensa. nā fumus
a longe hoc eis indicabat. scientesqz suos i
fugaz verfos. 7 ipsi terga dederunt. Judas
vero post plenitudinem victorie tulit spolia
multa hostium. ad propria remeans et lau
dans deum. Et ad bexerunt iudg plures. et
fuerunt cum eo circiter decem milia virozū.
Sequenti vero anno congregauit lissias ex
ercitum. xl. milia virozum. 7 v. milia equitu
7 uenerunt in iudgā. Et occurrit ille iudas
in bethoroth cum decem milibus. 7 statim
pussiores prostemens. congressus est cum
eis. Et ceciderunt de exercitu lissie qnqz mi
lia virozū. Et attendens lissias iudeozū au
daciā. 7 timēs eoz desperatiōez. nisi eis vi
nere cu libertate licuisset. redijt antiochiam.
psidia pgregans pegrinoz. vt cum maiori
apparatu rediret in iudgā.

De purificatione templi
Capitulum. III.

Diens igitur

victis antiochi duabo psuasit in
das populo. vt ascenderet hierosolyma re-
plu q mundarent. Et inuenientes templi
desertu. 7 i eo frutices pullulasse planxerut
planctu magno. Et elegit iudas milites qui
expugnaret eos. q arce psidij custodiebant
duz ipse replu a fedi-
tate purgaret. **Qd**
diligenter emudas
itroduxit vasa nona
candelabrum 7 me-
sam. aram q ex au-
ro factam. Et posuit
vela i gressu. 7 ianna restaurauit. 7 deponet
altare qd statuerat antioch de lapidibz no-
uis aliis edificauit. 7 enceniatu est replu. xxv
die decembris. **Quz**
dedicatio stetit in po-
steru alijs duabo ha-
bitis i dissiuctudinez
De hac dictu est in
euagelio. Facta sut
encenia in hierosolymis. 7 byems erat. Et
obtulerut holocausta i nouo altari. 7 adole-
uerunt icensu de veteris altari calculigne.
concepto. Et accenderunt luminaria multa.
7 dixerut festu luminu. vel ppter multitudi-
nem luminariu. vl quia tuc illuminauerat
eos de sedentes in tenebris. Et statuerunt
iudam summu sacerdotem. Facta sunt aut
hec post tres annos quibus templu manse-
rat pphanatu fm danielis psationez. qua
ante cccc. annos et octo psditerat. Et so-
lenniauerunt. viij. diebus sub vmbraclu
lis fm rituz senoplegie. memores q paulo
ante i speluncis babi-
tauerant. statuentes
vt posteri per. viij. di-
es hanc renouationez
repli celebraret. **Un**
ioseph ait. Ab illo
tempore 7 batenus

Et eadē die qua de
structus fuit templū
eadem die reuoluit
tribus annis reedifi-
catum est.

Una salomōi i edi-
ficatioe templi. secu-
da neemię in reedi-
ficatione.

Nota q b babes fe-
stum iudeoz per og-
doadem. quod nō
obest. quia non fuit
festum ex lege.

illam festiuitatem celebrant vocantes eā lu-
mina eo q pter spem lumen nobis religiois
apparuit. Tūc psrupit iuda smuru in circū
tu ciuitate. 7 edificauit turres. custodes i eis
deputans. Sed 7 bethsurā munuit. vt ea p
castello aduersus hostes vteret. arce tñ pfi.
dij nondam obtinuit.

De prelū iude. Capitulu. IIII.

Pro gentes si

nitime repationez hierusalem 7 ro-
bur iudeoz egre ferebant. 7 psequēbāt eos
Quos iudas viriliter debellabat. 7 percussit
idum eos plaga magna. Et pugnavit ptra
thimothē ducem filioz amon. et fugauit
eū 7 vastauit iacer. 7 redijt in iudgam. Et cō-
gregatę sunt gentes q erant i galaad aduer-
sus iudeos. q erant in finibus eoz. Qui fu-
gientes in theman. miserut ad iudeas vt fer-
ret eis auxiliu nūciantes q festinaret. thimo-
theus capere locum in que psugerant. **Un**
q ad huc legerent eplę supuenerut nūcīa
galilea. indicātes cōgregari eos q erant in
ptolomaida 7 tyro 7 sydone aduersus iu-
deos. Ergo vtrobisq hostibz nūciantis. mi-
sit iudas simonē frēm suū cū tribus milibus
electoz in solatiū galileozū. Ipse vero cum
ionatba fratre suo. 7 viij. milibz epti i gala-
aditidez. relinquens in iudga iosephum et
aqariā duces. vt seruarēt iudgā. s cū nullo
hostium interim belluz cōmitterēt. Et venit
simon in galileam. 7 pteritę sūt gentes ab eo
et pssecutus est eos vsq ptolomaidem. 7 tu-
lit spolia eoz. 7 iudeos qs trahēbant capti-
uos. 7 redijt in iudgam. Iudas ho 7 iona-
thas transeuntes iordanē. ambulauerut vi-
am triū dierū p desertuz. Et occurrerut eis
nabutbei 7 susceperut eos pacifice. 7 narra-
runt eis q acciderāt fratribz eoz i galaaditide.
7 quō i mūitioe tenerēt cōpsensū. Iu-
das ho pus icendit bosoz 7 spoliavit. Et sur-
gens nocte cū diluculo venisset ad obsidio-
nez. vidit portates scalas 7 machinas vt cō-
psenderēt munitionē. Et vxit post eos tribz
ordinibz. 7 sonuit tuba. 7 castra thimothē
cognouerut. qz machabeus esset. 7 fugerut ab

eo. 7 ceciderunt ex eis fere. viij. milia. 7 vasta-
nit iudas ciuitates gentiuz in galaaditide
Post h cōgregauit thimothē exercitū aliū.
7 sedit secus tozretē. iudas ho abijt obuiā
illis. Et ait thimothē pncipibz suis. Si trā-
sierit iudas ad nos. potēs poterit aduersum
nos. Si ho timuent trāsire. 7 castra posue-
rit ex flumen. trāsem ad eū. 7 poterim adū-
sus eū. Et trāsiiit iudas tozretē reliquens
post se q clamaret neminē remanere. Et ptri-
te gētes fugerut ad pbanū qd erat i carmai.
Iudas ho succendit pbanuz cū omnibz q
erant in eo. **Tunc** cōgregauit iudas vniuer-
sos israelitas q erant in galaaditide. 7 vro-
res 7 paruulos vt venirent in terram iudę.
Unqz venissent in effron. petierut a ciuibz
transitum et noluerut eis aperire. Et eradi-
cauit iudas effron. 7 p eam trāsiiit sup in-
terfectos. et erat iudas cōgregās extremos
p totā viam et exortans. Et trāsmissio ior-
dane ascenderunt in montem sion 7 obtu-
lerut holocausta q nemo ex eis cecidisset. Et
redierunt in eadem die iudas de galaaditide.
7 simon de galilea. **Interim** ho duz ab-
erāt iosephus 7 aqarias volētes sibi facere
nomen. congressi sūt cū gozgia. 7 fugerunt.
7 ceciderut de populo duo milia. 7 magnifi-
catus est iudas in israel. qui quasi prophe-
ta batabatur. 7 psdixerat iosepho 7 aqarię ne
egredierent. Et vastauit iudas idumcos et
philitim. Et pertrāsians samarias declina-
uit in a cotū. 7 combussit aras 7 deos eozuz
7 cum spolijs redijt in iudgam.

De morte antiochi eupatoris
in iudga. Capitulum. v.

Um hec fieret

in iudga. pambulabat antiochus
superiores regiones. 7 audiuit esse ciuitatē
elimaidem in perfide opulentam. 7 templū
in ea locuplex in quo erant velamina aurea
7 louice 7 scuta que reliquerat alexander. et
querebat psdari eam sed non potuit. nam
elimaite fugauerunt eum ignominiose. et
nūciantū est in via ei. quomodo fracti erāt
psucipes ei i iudga. Et versus i furozē iussit

agitari currū suuz sine intermissioe. su pertē
intonans venturū se hierosolymā. 7 facere
eā poliandru iudeoz. Et statim apprehēdit
eū amar dolor viscerū 7 cōtigit eū i imperu-
cuntē de curru cadere. 7 collisus est. Et ma-
nifestauit de i eo xrtutē suā. vt q sibi vide-
batur etiaz fluctibz
maris imperare. et
montiū altitudines
in statena appendere
i gestatorio portare
tur. Et ebullerut ver-
mes de carnibz eius
et viuētes effluēbāt
7 fetore illius graua-
batur exercitū. **Un**
qz nec ipse fetozē su-
uz ferre potuisset du-
ctus est ad agnitioez
sui venire. 7 ait. Iu-
stum est mortalem
subditum esse deo. 7
vouebat se liberatu-
ruz iudeos. et pares
at beniuolentibus factu-
rum. **Dollicebatur** q se futuruz iudgam. 7
in omni loco psdicaturum dei potestatem.
7 desperans scripsit omnia hec ad iudeos.
orans vt fideliter adererent antiocho filio
eius. **Un**qz profiteretur se pati hoc pprop-
templi violationē. miratū est iosephus poli-
bium virum bonum dixisse i deo perisse an-
tiochum. quia voluit templum diangē per-
sede trāstare. **Quam** qui nullatenus egit
peccatum sed tantum cogitauit. nullo rea-
tu tenet. **Hic** patet fm opinionem iosephi
quia lex cobitebat manū. 7 nō animū. **Tūc**
vocaui antiochus phlippum collactaneū
suum. 7 constituit eū tutorem regni. dans ei
diadema 7 stolam 7 anulum. vt ferret ea ad
antiochum filiū suum. 7 poneret eum super
soliū regni. Et mortuū ē antiochus peregre
in mōtibz 7 miserabiliter. **Quod** cū accepis-
set liliās constituit antiochum quem nutri-
erat regem. 7 vocauit euz eupatorem. **Tūc**
cogitauit iudas vt obsideret eos qui erant

Quiqz de causis pu-
nit deus homines vt
ad correptionem. vt
mariam sorozē moy-
si. Ad maius meritū
vt iob. Ad conserva-
tionem virtutum. vt
paulum per angelū
surbang. Ad manife-
stationem glorie di-
uine. vt de ceco nato
legit. neqz hic. n. p.
e. et cetera. **Vel** ostē-
siones inchoationis
pene alicuius bic 7
pmanurę in futuro
vt in antiocho.

In arce phidij. et fecit balistas et machinas et
portavit aggerē. Tūc egressi sūt qdā ob
sessi. et adierūt se illis aliq ex ipis israel
et venerūt ad regē et dixerūt: Quousq non
vindicas nos. q decemim? huire pū tuo et il
bi: Ascende et libera obfessos tuos. et redde
nobis hereditates nostras. Et irat rex vete
ment collegit exercitū. Et de regnis alijs
venerūt ad eū pducti. et erāt. c. milia pedi
tū. xx. milia eqtū. et elephātes. xxx. Et ap
plicuit ad bethsurā. vt expugnaret eā. et recel
lit iudas ab arce et amouit castra contra ca
stra regis. Et ordinavit rex diluculo exerci
tū. et ostenderūt elephātis sanguinē vñ et
moxi ad acuēdū eos in pūctū. et asiterunt
singulis elephātib? ad custodiā mille pedi
tes loricati. et eqtes. et turre lignee erant
sup singulos. et turre xxx. vni pugnātes de
sup. et intus magister bestie. Et distera ē ps
exercit? regl sup mōtes. aliq loca ibant bu
milis. Et replēdūt solū clipeos aureos. et
replēdūerūt mōtes ex eis. et apparuit iudas
in pūctū cū suis. et ceciderūt de exercitu regis.
dc. vni. Et vidit eleazar? frat? iudē vna de
bestijs ceteris eminētiorē. et arbitrās regem
esse in ea. cucurrit p hostes. et subijt elephan
tē et effodit eū in vmbilico. et cadēs elephas
oppressit eū. Tūc diuerterūt iudē a pūctū. et
ascendit rex post eos. et capta bethsura. posi
tisq in ea custodib? obsedit hierlm. et statu
it illuc balistas et machinas et ignis iacula
et scorpios ad dimittēdas sagittas et fundi
bula. Et qd aut nō erāt i vbe eo q septim? a
nus eēt et egressi sūt plures. Tūc audiuit li
lias q philipp? redierat a pside. et qrebat
suscipe regni negocia. et suggestit regi dicēs
Deficiam? qridie. et ca nobis modica ē. et mu
nit? ē loc? quē obsidem? et incūbit nobis or
dinare de regno. Dem? q dextrā hōib? istis
statuētes vt abulēt i legib? suis. et huiāt no
bis. Et facta pace iuravit rex et pncipes ei? et
intranit mōtē sion. et vidēs munitionē loci
rupit iusiurādū. et destruxit murū in gyro.
Et reuersus antiocbiā inuenit philippum
dominātē in ea. et vi occupauit ciuitatem.

Dedemetrio et nicanore.

Capitulum. VI.

De tēpore exiit

Demetrius selenci fili? ab vbe ro
ma. et ascendit in ciuitates maritimas et re
gnauit ibi. Hunc dum adhuc puer eēt pa
trius eius antiochus epiphanes priuane
rat regno. et ascēdit in romā i accusationem
patru. Audiē? hō patruū defunctū redijt et
plures receperūt eū. Sed exercitus ligauit
antiochum et lissiam vt traheret eos ad euz.
Quod cū accepisset ait: Nolite mihi osten
dere faciem eoz. Et
occidit eos exercit? Quia german? meul
et sedie demetri? sup ē antiochus. non de
soliū patris sui. Tūc ceret. me occidere eū.
venerūt ad regē im. sed vos occidite.
pū et israel. et alchi
mus aaronita dux eozū. qui volebat fieri sa
cerdos. Et accusauerūt iudā dicētes: Per
didit iudas omnes amicos suos. et nos di
spersidit de terra nostra. Mitte ergo vinus
cui credis. qui videt exterminium et vin
dicet nos. Et constituit rex alchimū pncipē
sa. erdotum. et misit cū exercitu bachidem in
iudēā. Qui misit nūcios ad iudam. et frēs
eius in dolo loquentes de pace. Et nō attē
dit iudas sermonib? eoz. Multū hō de ppo
crediderūt eis dicētes: Homo sacerdos de
semine aarō venit. nō decipiet nos. Et egres
si sūt ad bachidem. et occidit ex eis sexagita
viros vna die. fm illud: Sanguinē sancto
rum tuozū effuderunt in circūitu hierusalē
et non erat qui sepeliret. Alij fugerunt ab eo
dicētes: Nō est ei veritas et iudiciuz. Tūc
recessit bachides a hierusalē. et applicuit in
bezecha. et multos ex eis qui a se refugerant
occidit. et proiecit in puteū. Et cōmisit regio
nez alchimo relinquens ei adiutores. et ipse
reuersus est in antiocbiā ad regē. Tūc alchi
mus seducebat omēs verbis. et ad libitum
cuiq loquēs in bito manu valida transfu
garū circūsep? ē. et fecit mala i hierlm plus
q oēs gētes. Qd attendēs iudas. cessauit
exire in regiones. et fecit vindictā i viros

sectores. Vidēs aut alchimus q nō posset
indā sustinere redijt ad regem. accusans in
dam in multis. Et misit rex nicanorē q cuz
eo fuerat romē in iudēam. mandans ei euer
tere pplm. Et venit nicanor i hierlm cū exer
citu et locut? ē ad iudā in dolo verbis pacifi
cis et salutauerūt se inuicē. Sed cū iudas in
tellexisset insidias. exiit et refugit ad suos.
Postea cōgressi sūt iuxta vicū capbarfala
ma. et victus iudas fugit in ciuitatē dauid.
Et egressi sūt sacerdotes ad nicanorē. sup
plicantes et ostendentes bñlocausta q offere
bant pro rege. et irridēs sprenit eos. et appo
nens manū capiti iuravit. Nisi tradit? fue
rit mihi iudas. cū rediero succendaz locum
istum. Et recessit nicanor a hierusalē. et ve
nit in bethoron. et suscepit exercitū syriē sibi
destinatam. Et exiit iudas cum tribus mi
libus post eū. et cōmiserunt pūctū tertia die.
mēsis adar. et contrita sunt castra nicanor.
et cecidit ipse primus. et fugit exercitus eius
armis proiectis. Et egressi sunt de castellis
iudē in circūitu. et percusserunt eos vsq ad
vnam. Et caput nicanoris amputantes. et
dexteram quā super te extēderant suspende
runt ea contra hierlm. et linguā ei? minuta
tim incisam dederūt quib? ad comedenduz
Et statuerūt diē illā solennem omnib? an
nis. Et sicut ē tra iuda a pūctū dies paucos.
Defedere iudeozū cū romanis.

Capitulum. VII.

Hinc audiuit

iudas nomen romanoz et virtutes
eorum quas fecerant in orbe et quos vole
bant vel priuabant regno vel exaltabant. et
q cum amicis optime conseruabant amici
cias. et in omnibus istis nemo postulabat si
bi diadema. Et fece
rant sibi curiaz. et ecc
re. consiliū agentes.
Et misit romam eu
polemium filium io
hannis. et iasonem
filium eleazari. Qui
intranites curiā dixē.

Respublica roma
noz pū regib? tra
ctabat qz pmo? ro
mulus. secundus re
mus. postea per con
sules. tertio p impe
ratores. quoz pmo?

runt. Judas macha fuit iulius cesar.
be? et frēs ei? et ppls iu
deoz miserūt nos ad vos statuere vobiscū
societ atē. et vt auferat ab eis iugū grecoz.
Placuit qz fmo romanis. et scripserūt fedē
formam. et rescriptum in talibus eneis mise
runt in hierusalē. vt esset ibi memoriale i
bunc moduz. Bene sit romanis et genti iu
deozum in mari et in terra. Et pax in eternū
Quod si insiterit bellū romanis. auxiliū
feret gens iudeozum nō accipiēs stipendia
a romanis. Idipsum faciēt romani iudēis
Tūc scripserūt romani ad demetriū. Qua
re grauasti iugum tuuz sup amicos nostros
et socios iudeoz. Si ergo iterū adierit nos
ad ius te. faciem? illis iudiciū. et pugna
bimus tecum terra mariqz.

De morte iude. Capitulum. VIII

De berea cuz au

disset demetrius. quia cecidit nica
nor cuz suis. misit rursum in iudēam bachi
dem et alchimū. et dextrum cornu cum il
lis et applicuerūt exercitum ad hierusalē.
Et surgētes abierunt in berea. et iudas posu
it castra in laisa. cū trib? milibus electozum
Qui videntes multitudinē hostiuz timue
runt valde. et subtraxerunt se de castris. nec
remanferunt cum iuda. nisi. dccc. vni. Sed
et iudas corde dissolutus ē. nam bellū per
urgebat eū. nec habebat tēp? pgregādi. Et
locuti sūt ad eū. qui residuerant. Nō pote
rim? cōtra eos. s liberem? aīas nrās modo.
et reuertamur ad fratres nostros. et tunc pu
gnabimus aduersus eos. Qui rñdit. Absit
istam rem facere vt fugiamus ab eis. et sup
inducamus opprobriū glorię nostrę. s mo
riamur in virtute propter fratres nrōs. Et
congressi sūt cum hostibus et expugnabant
coru dextrum. Qui autez in sinistro cornu
erant. venerūt eis a tergo. et ingrauatū est
pūctū. et cecidit iudas. et ceteri fugerunt.
Simon aut et ionatbas fratres ei? redimē
tes corp? ei? ab hostib? tulerūt illud i modū.
Et sepelierūt i sepulcro patru suoz. Et plā
xit cum populus terre planctu magno. et e

mererunt iniqui in isrl. et facta est fames magna et tradidit sebachidi ois regio Et elegit bachides ipios viros et psituit eos dnos regois Qui pleqbant amicos iude et pgregati sunt amici iude digetes ionatba i ducē sibi De ionatha. Capitulum. IX.

Tsurrexit iona

thas loco iude fratris sui et qrebat bachides euz occidere. Tunc ionatbas cum suis fugit in desertum thecue et misit fratrem suum iobannem ad nabutbeos amicos suos ut comodarent ei apparatus suos q erat preciosus. Et exentes filij samri percusserunt ionathas et tulerunt oia q habebat. Post hunc ciatus ionatbe et simoni fratri ei q filij cari facerent nuptias et ducerent sposa ex madaaba et surrexerunt ad eos de insidijs et percusserunt multos in vindicta sanguis fratris sui et redierunt ad ripa iordanis. Et audiuit bachides et venit die sabbato et virtute magna. Et dixit ionatbas ad suos: Ecce bellum ex adverso aq iordanis hinc et inde et paludes et saltus non est locus divertendi. Lamate ergo in celum et pugnemus et commissum est bellum. Et ceciderunt ex parte bachidis mille viri et reversus est bachides in fugam et reversus est in hierusalem et edificavit in iudca civitates munitas et posuit custodia eis. Et accepit filios principum regois obsides et posuit eos in arce hierusalem in custodia. Tunc precepit alchimus destrui muros domus sancte interioris et destrui opera propbarum. Cumq cepisset destruere percussus est paralisi et mortuus est cum tormeto magno. Tunc rediit bachides ad reges et siluit terra iuda duobus annis. Post quos viri iniqui in isrl reduxerunt bachidem in iudeam. Qui voluit comprehendere ionatban occulte sed non potuit nam innotuit consilijs eius ionatbe. Qui comprehensit viros de his qui insidiabantur ei occidit eos. Et recessit ionatbas cum suis in betbesse que est in deserto et confirmavit eam. Et ascendit bachides in virtute magna et obsedit betbesse. Et egressus ionatbas reliquit simonem in civitate et fecit sibi ionatbas numerum et percutebat per noctem multos ho-

mines in tabernaculis eorum. Simon vero egressus de civitate succedit machinas et pugnaverunt contra bachidem et contritus est ab eis. Et iratus est bachides contra viros qui reduxerant eum in iudeam. Et multos ex eis occidit. Quod audiens ionatbas misit ad eum legatos pacem componere cum eo qui libenter accepit et iuravit se nihil mali facturum ionatbe omnibus diebus vite sue et reddidit ei captivitatē quam prius erat perdatum in terra iudae et rediit in terram suam. Et cessavit gladius ex isrl et sedit ionatbas in machinis iudicis ibi populum et exterminans impios ex israel.

De alexandro. Capitulum. X.

In tempore ascen

dit alexander filius antiochi epiphanes et occupavit ptholomaidam et regnavit in ea. Quod audiens demetrius congregavit exercitum et misit ad ionatbam ut secum faceret pacem. Et non cum alexandro. Insuper dedit ei potestatem congregandi exercitum et obsides qui erant in arce iussit ei reddi. Et venit ionatba in hierusalem et cepit innovare civitatem munitam in circuitu et fugerunt custodes quos posuerat bachides in iudca. Tamen in bethsura aliquid remanserunt que erat eis ad refugium. Et audiuit alexander permissa que fecerat demetrius ionatbe et prelia et virtutes quas ipse fecerat et fratres eius et scripsit ad ionatban dicens: Audivimus de te quod vir potens es et aptus ut sis amicus noster et nunc psituumus te hodie summus sacerdos gentis tue et ut amicos regis voceris. Et misit ei purpuram et coronam auream et induit se ionatbas stola sancta in die solenni scenopbegie et congregavit exercitum et fecit arma copiosa. Quod audiens rex demetrius contristatus o-

et remisit ad ionatban in hac verba. Mane te in amicia nostra et nunc absolvo oes iudeos a tributis et pretere arcis que est in hierusalem do summo sacerdote et omnem animam iudeorum que est in regno meo captiva reliquo liberam gratis et quod oes dies solennes sint dies immunitatis et remissionis et dies decreti circa illos id est tres ante solennitatem et tres post. Ptholomaidem et duas civitates confines eius do summo sacerdote ad necessario sumptus sanctorum et singulis annis xv milia siclorum argenti ad instauranda opera sanctorum et ad innovandos muros in hierusalem et in iudca sumptus dabunt de rationibus regis. Ionatbas autem et populus non crediderunt ei. Et complacuit eis in alexandro et ferebant ei auxilium omnibus diebus. Tunc congregavit rex alexander exercitum et movit castris contra demetrius et fugit exercitus demetrius et cecidit demetrius in illa die. Tunc misit alexander ad ptholomeum regem egypti dicens: Da mihi filiam tuam uxorem. Et accievit ptholomeus significans ut occurreret ei ptholomaidem. Et exiit ptholomeus de egypto et filia eius cleopatra et occurrenti sibi alexandro in ptholomaidem dedit ei uxorem. Tunc alexander vocavit ad se ionatban et veniens ionatbas ptholomaidem invenit gratiam in conspectu duorum regum. Et venerunt quidam pestilentes ex israel post eum et accusabant. Sed non attendit ad eos rex sed magnificabat ionatbam et induit eum purpura et scripsit eum inter primos amicos. Sunt autem quattuor insignia regalia purpura sibilis aurea diadema et sceptrum et reversus est ionatbas in hierusalem cum gloria.

De demetrio cretensi. Capitulum. XI.

In tres annos

venit demetrius filius demetrii a creta. Hic occiso patre in filio fugit ad cretenfes parentes maternos. Et resumptis viribus rediit in maritimam philisteorum et syriaceles. Et psituit apollonium ducem exercitus qui provocavit ionatbam in prelium. Quia sumptis decem milibus egressus est de hierusalem et ve-

niens ioppen expulit inde apollonium et obtinuit eam. Et ibat apollonius in agotus et insecutus est eum ionatbas et commiserunt prelium in campo. Et fugerunt equites apollonij in agotum et intraverunt fanum dagon ut se tuerentur. Et succendit ionatbas civitates et fanum et eos qui erant in eo et fuerunt de occisis in campo et succesis in fano fere vij milia. Et transiit ionatbas in ascalonem et receperunt eum ascalonites in gloria. Et rediit ionatbas in hierusalem. Et audiuit alexander rex virtutem eius et addidit ad huc glorificare ionatban et misit ei sibilam auream que solet dari cognatis regum et dedit ei acharon et oes fines eius. Et cum videretur ionatbas duobus insignibus regis forte signus erat de renovatione regni iudeorum. Et ascendit alexander in superiores partes alicie. Et egressus est rex egypti socer eius in virtute magna et queerebat obtinere regnum alexandri in dolo. Et agebant ei civitates et occurrebant ei sic enim madavit alexander. Et transiens in singulis civitatibus reliquebat custodias. Et ut appropinquabat agoto ostenderunt ei templum dagon succensum et cetera devoluta et eorum mulos qui occisi fuerant. Et dicebant: Sic fecit ionatbas ut invidiam facerent ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionatbas ptholomeo in ioppa et salutaverunt se. Et abiit ionatbas cum rege usque ad fluvium cleutherum et rediit in hierusalem. Cumq ptholomeus obtinisset civitates usque ad seleuciam maritimas misit ad demetrium dicens: Veni componamus pactum et dabo tibi filiam meam. Denitet enim me quod dederim illam alexandro. Et tollens filiam suam dedit eam demetrio et recessit ab alexandro manifeste. Et intrauit ptholomeus antiochiam et imposuit sibi duo diademata egypti et asie. Tunc alexander venit contra eum in prelium et victus est a ptholomeo et fugit in arabiam ad parentes maternos cum antiocho filio suo. Rex autem arabum timens virtutem ptholomei occidit alexandrum et referavit filium et misit caput alexandri ptholomeo qui gavissus est. Sed factum est ut tertia die mor-

Historia

ret. et regnavit demetrius in solio patris suorum
 In diebus illis expugnauit ionathas arce
 que erat in bethan. et nunciauerunt B demetrio
 quodam in die et israel. Qui iratus venit ptolemai-
 dem. et scilicet ionathas ne obsideret arce. hoc
 curreret ei festinato. Et elegit ionathas de se
 nonis israel. et dedit se periculo. Et accepit pe-
 cunia multa et vestes. et abiit ad regem. et dedit
 ei munera inuenit gratiam in conspectu eius. Et li-
 cet multi accusarent eum. magnificauit eum rex
 in conspectu omnium. et statuit ei principatum sacer-
 dotum. et hunc quod habuerat prius. Et vidit deme-
 trius quod siluit terra in conspectu eius. et dimisit
 exercitum in loca sua. et retinuit secum exercitum
 peregrinum. et inimici erant ei omnes exercitus prius
 eius. Trifon autem erat quidam partium alexandri-
 nius. qui videns quod omnes exercitus murmurabat
 contra demetrium. inuit in arabiam ut reduceret inde
 antiochum filium alexandri in terram patris sui

Et tunc dum demetrius erat offensus suis
 misit ad eum ionathas ut eiceret eos qui erant
 in arce in bethan. et qui in hys diebus erant qui impu-
 gnabant israel. Et rescripsit demetrius dicens
 Hec et maiora faciam tibi cum fuerit oportu-
 num. Nunc autem recte feceris. si miserum mihi vi-
 ros in auxilium qui discessit exercitus meus a me
 Et misit ei ionathas. iij. milia electorum in an-
 tiochia. et delectatus est rex in aduentu eorum.
 Et surrexerunt antiocheni. c. xx. milia. et vole-
 bant interficere regem. Et fugit rex in aulam. Et
 misit in eos principatum. et occiderunt centum
 milia hominum. et liberauerunt regem. Reliqui
 vero cuncti dederunt dexteram regi. et fecerunt pa-
 cem. et glorificati sunt iudei. et redierunt in bethan
 salem. Et siluit terra in conspectu demetrii. et
 mentitus est omnia que dixerat ionathas. et recel-
 sit ab eo et verabat eum valde.

De antiocho adolescente.
Capitulum XII.

In tempore re-
 versus est trifon de arabia reducens
 antiochum adolescentem. et imposuit ei di-
 adema. Et congregati sunt ad eum exercitus
 quos disperserat demetrius. et pugnaverunt.
 contra demetrium. et fugit. Et obtinuerunt anti-

ochus et trifon antiochia. Et scripsit antio-
 chus adolescens ionathas dicens. Constituo
 tibi sacerdotium. et constituo te super quartam
 partem civitatis ut sis de amicis regis. Et misit
 illi vasa aurea. dans ei potestatem bibendi in au-
 ro. et esse in purpura. et habere fibulam auream
 Et simonem fratrem eius constituit ducem a termi-
 nis tyri usque ad fines egypti. Et exiit iona-
 thas. et pambalabat civitates. et venit asca-
 lones. et occurrerunt ei honouifice. Apoteles
 vero prius resistens ei. postea dederunt ei dexte-
 ras. Et accepit obsides ex eis. Et misit eos
 in bethan. et pambulabat regiones usque in
 damascum. aggrege regni negocia. Et audiuit
 ionathas quia principes demetrii qui erant
 in cades galilee cum exercitu magno vole-
 bant eum remouere a negotio regni. Et oc-
 currens illis. reliquos fratrem suum simo-
 nem intra provinciam. congressus est cum eis
 et fugerunt omnes qui erant cum ionathas propter
 duos. Et scidit ionathas vestimenta sua et
 orauit. Et aggressus hostes convertit eos in
 fugam. Et redierunt ad eum qui recesserant ab
 eo. et insecutus est hostes usque ad castra eorum. qui
 erant in cades. et ceciderunt ex eis tria milia
 Et rediit ionathas in bethan salem. et misit
 romam remouere cum eis amicitiam. Sparcia-
 tis quoque scripsit quod supra lacedemonios diximus
 dicens. Quidez scripsit nobis dan rex. vester
 sub omnia summo sacerdote iudeorum qui dicitur
 nere abrahe estis. et fratres nostri. et fecimus vo-
 biscum fraternitatem. Et tunc memores sumus
 vestri in sacrificiis et observationibus nostris
 sicut decet nos meminisse fratrum. et nunc
 misimus ad vos ut inueniamus fraternitatem. Et
 respicerunt speciatim pecora vestra et possessionem
 vestram. et vestra vestra. et innotata est fraternitas
 Et audiuit ionathas quod iterum egressi sunt prin-
 cipes demetrii cum exercitu multo. super prius
 et egressus est aduersus eos. Qui cum audisset
 aduentum ionathas. nocte fugerunt relin-
 quentes focos in castris. Et mane insecutus
 est eos ionathas. et non comprehendit. Tran-
 sierant enim flumen cleuterum. et diuersit
 ionathas ad arabes qui dicuntur cabadei et per-
 cussit eos. Simon autem in ioppen declinauit

Machabeorum I

Audierat enim quod vellent hys tradere ptole-
 dem. et posuit ibi custodes. et rediit iona-
 thas in bethan. et in-
 nauit muros ierusalem. et
 munivit eam valde. et
 ter arce et civitates.
 ut esset civitas. lingua
 larum. et nec emat
 nec vendat. non indi-
 getes bonis aliorum.
 Et tunc cogitavit
 trifon occidere an-
 tiochum adolescentem. et
 imponere sibi diadema. et inuicem ionathas
 strenuum defensorum antiochi. Et elegit ut eorum
 prius occideret. scripsit ergo ionathas ut occurre-
 ret ei in bethan. Et venit ad eum ionathas cum
 octo milibus virorum. Quidez trifon quod non pos-
 set extendere manus in eum. honorauit eum dedit ei
 munera. et precipiens exercitibus suis. ut obedi-
 ret ei sicut sibi. Et ait ionathas. Et quid verax
 scripsit. Elige tibi paucos et veni mecum pto-
 lemaidem. et tradam eam tibi. et reliquas hys diebus. et ex-
 ercitum. et vniuersos militeriales regni. et rediit
 Et credidit ei ionathas. et remisit in iudaea
 exercitum. et retinuit tibi tria milia. ex quibus vi-
 misit in galileam duo milia. Et erant mille cum
 eo. Quis irasset ptolemaidem ligauerunt eum
 cines. et omnes qui erant cum eo interfecerunt. Et pla-
 nit omnia terra iuda ionathas. estumans occisum
 esse. Et dixerunt gentes qui erant in circuitu in-
 dyce. Non habet principem. tollent de vobis me-
 moriam eorum. Et congregauit trifon exercitum. ut
 veniret in terram iuda. et attereret eam. Timescens
 populus ascendit in bethan. et ait simoni. Tu es
 dignus loco iudae. et ionathas fratris tui.

De simone. Capitulum XIII.
Accelerauit si-

mon assummare muros bethan. et mi-
 sit exercitum in ioppen. Cognoscens autem trifon.
 quod surrexit simon loco ionathas. misit ad eum
 legatos dicens. Pro argento quod debebat iona-
 thas frater tuus. in ratione regis. detinui-
 mus eum. Et nunc mitte argenti talenta. c. et duos fili-
 os eius obsides. et remittent eum. Quis cognos-

keret simon tollit eum. misit tamen argentum et pae-
 ros. ne murmuraret populus dicens. in die rediit
 frater volens regnare. Et misit trifon et in-
 travit regionem. ut peteret eum. Et cum appro-
 pinquasset bethan. videns quod non proficeret io-
 nathas ibi occidit et filios eius. et rediit in fra-
 sian. Et misit simon et accepit ossa ionathas.
 et sepeluit eam in nodin. Et statuit. vij. pira-
 mides patri et matri. et quatuor fratribus et si-
 bi. et circumposuit columnas magnas. et scripsit
 in eis arma et naues ad memoriam eternam.
 Trifon autem cum iter faceret cum antiocho ado-
 lescente. dolo occidit eum. et regnavit pro eo in
 asia. Tunc edificauit simon hys diebus in iudaea
 et misit ad demetrium. ut faceret pacem cum eo. et
 mittens munera rogauit ut faceret remissio-
 nem regionum. Et scripsit demetrius dicens. Dunc
 ra suscipimus. et pacem faciamus vobiscum ma-
 gnas remittentes ignorantias et peccata usque in
 hodiernum diem. et nunc absolui-
 mus vos ab omni tribu-
 tione. Et ablatus est iugum gentium ab israel. Et ex-
 tunc cepit scribere populo israel in tabulis et gestis
 publicis annotationes spiritus in hunc modum
 Anno primo sub simone summo sacerdote
 magno duce et principe iudeorum. Tunc desce-
 dit simon in gaggam. et obsedit eam. et eiecit
 idolatras et idola de civitate. et mandauit
 edes. et collocauit in ea viros qui legem facerent
 et munivit eam. et fecit sibi habitationem. et obr-
 sedit eos qui erant in arce bethan. Et clamaue-
 runt ad simones. ut acciperet dexteras. et re-
 dit illis. et eiecit eos inde. et mandauit arce
 a contaminationibus. et intravit eam cum multis
 instrumentis. bymnis et ramis palmarum. statu-
 ens ut omnibus annis
 ageret dies eorum
 ticia. Et vidit simon
 iohanes filium suum qui
 vir erat pius. Et po-
 suit eum sub se ducem
 et dedit ei gaggam ad
 habitandum. Tunc co-
 gregauit rex deme-
 trius exercitum et intra-
 uit mediam ad contra-
 bethan sibi auxilia ut
 Et sic tria festa legimus
 in libro machabeorum
 Primum festum munda-
 tionis templi de quo
 supra capitulo. Lo-
 tiens igitur victis. Se-
 cundum fuit occisio ni-
 canore de qua supra. c.
 Tertium habes hic. nullam tamen
 rationem legale fuit.

Historia

expugnaret trisonem. Sed asaces rex phidias... Et dicitur in insulis maris. Et dicitur in insulis maris...

De antiocho demetrii filio.

Capitulum XIII.

De reprobere exerciuit antiochus filius demetrii in terra patrum suorum... Et dicitur in terra patrum suorum...

maie nris aliq tpe possessa e. Et rediit atbe nobis ad regem... De morte simonis. Capitulum XV.

De morte simonis. Capitulum XV.

De morte simonis. Capitulum XV. De morte simonis. Capitulum XV.

Machabeorum II

Domo alios mille in gaza. Et interfecerunt iobane b... De morte simonis. Capitulum XV.

Sequitur tituli capitulorum in historia machabeorum libri secundi.

- Recapitulatio. De commendatione iobanis bircani. De institutione xenodochiorum et de morte iobannis. De restitutione regni iudeorum per aristobolum. De nece antigoni. De tyrannide regis alexandri. De regno alexandri et de filijs eius bircano et aristobolo. De multiplici discordia fratrum. De pompeio hierusalensibus sibi tradita templum expugnauit. De diuisione iudee in partibus. De fuga aristoboli et iterata eius captiuitate capitulum. De reditu aristoboli in syriam et eius morte capitulum. De antipater transiit in gaza cesaris. De antipater procurator iudee creatus est. De herodes factus est pater galilee et princeps militie regis syrie. De morte iulij cesaris et signis. De herodes aduersus cassio. De nece antipatri vindicata per herodem. De uxore herodis et literis eius. De herodes et phasael tetrarche iudee facti sunt ab antonio. De herodes rex iudee creatus est. De herodes pulso antigono positus est in throno regni in hierusalem. De morte mariane dolo salome. De augustus addidit regno herodis tetrarchiam et ituream. De herodianis. De offensa herodis in filios.

Prefatio in historias secundi libri machabeorum.

Ceiusus li

ter machabeorum non est b... Judgi duce mardocheo solennitate... A 2

hierosolymite videret sine causa has inhi
tuisse solenitates. recapitulauerunt i epla bel
la q fecerunt hostes. q frequenter ebullierat
d per se de. Et quod liberati erant a deo i manu
forti. r signis r pdigijs innumerabilib. In
hoc aut recapitulatioe apposita sut qda. q
in h dca no legut historia. qz qda iam su
pra posuim. In pressa vero ibi nunc supple
bim. forma vero eplae e. Popul qui est
hierosolymis r in iudca. senatusqz r iudas
aristotolo magistro pitolomei regis q e de
genere cristo r sacerdotu r bis q in egypto
sunt iudcis salute r sanitate. Beneficiat vo
bis de. r det vobis cor oib. vt colatis eus
r faciatis ei voluntate. Adaperiat cor vestru
i lege sua. r in hceptis suis. r faciat pacem.
Expandiat oculos vias r recedat vob. nec
vos deserat in tpe malo. Et nuc b sum oria
tes p vob. De magnis ante periculis a deo
liberati magnifice gras agam. ipsi et cetera
q sequit. Pericula vero sua r liberatioes
a deo factas enumerare cperunt. a morte an
tiocbi magni r a filio a seleuco. Qui cum
pus replu honoraret r de redditib suis p
staret sup ad misteriu sacrificioz. ad sug
gestionem simonis de tribu beniamin. q erat
hospit. repli. r inuidebat onie misit diodo
ru ad spoliadu comune gratia. qd dixit no
ptinere ad ratione sacrificioz. Erant eqdes
b congregata ad victualia vidua r et pupil
loz. r pleraqz erant de posita diuitu. Termi
nauerunt aut. psecutione huius eplae i moue ni
canoris in hac moduz. Igit bis erga nica
noze gestis. ex illis tpb ab hebris ciuitate
pessa. vel possessa. Ego q i bis sine facias
sermonis. Et si qdes bn r vt histouie cōpetit
b r ipse velim. Si aut min. digne. pceden
du e mibi. Sicut eni vinu semp bibere aut
semp aqua cōtrariu e. alternis aut vti tele
ctabile ita legentib si semp exact. sic vno no
erit gratus. Hic ergo erit cōsumatus.

Recapitulatio. Capitulum. I.
Pro quedā su
peraddita in hac epistolari recapit
ulatione summatim tēgere curabim. Sane

in pbanatioe antiochi euz cogeret iudg
a patrijs legib recedere. duq mulieres vda
te sut natos suos circumcidisse. qz infantib
ad vbera suspensib cu publice p ciuitate cir
cūduissent carnifices per muros hcapitave
rūt. Eleazar vn. de p morib scriba. r et vir
giate. puer. a pto ore bians cōpellebant
suillas carnes sacrificij māducare. Quidā
vero veteris amici ei. carnes licitas secreto
asserentes. rogabāt vt simularet se ad impe
rium regis manducare. qd renuens aiebat
Adolecētib. exemplū forte maluz terelin.
quā et plagis pempt. memoriā mortis suę
r exēplū virtutis reliq. Contigit aut r. vj
frēs vna cū matre cōpbenos cōpelli a rege
ad esum porcing carnis. quib. reuertētibz
instit rex corā eis sartagines et ollas enas
succedi. r p mogenito lingua qputari cuius
cute capitis abstracta. r sumitate manuum
r pedū hca. coram
matre r fratrib. mis
sus in sartagine tor
qbat. In eūdē mo
dū. singli fratuz fm
ordinē geniture tor
quebant. pmissa tñ
vnicuiqz extortati
one vt regi obediret
r vineret. Sup mo
dū at mater mirabi
lis r bonoz memo
ria digna. singulos
torabat patria vo
ce r fmineq cogita
tioni masculinū ani
mū inferē. dixit ad
eos. Nescio qlit in
vtero meo apparu
it. nec eni ego spiri
tū r aiaz donau vo
bis nec vitā r singu
loz mēbra non ego
ipsa cōpēgi. b q for
mauit vos spirituz
vob itez cū mīa red
det r vitā. sicut nūc

Domē martyris ad
q tuoz extendit. Di
cit martyr q p pua
tione legis r morit
vt machabei. Dicit
etiā martyr q p pua
tate pdicatiois morit
vt hieremias. r aliq
pbe. Dicit idē mar
tyr qui loco ipi. xpi
morit vt infates Di
cit r martyr q p con
fessioe fidei r passio
nis xpi morit. vt pe
trus r paul. Et isti
ppie dicunt marty
res. i. testes passiois
xpi. Quoz festū fac
ecclesia. cū nullū vte
ris testamenti marty
ris festū agat nisi. vj
machabeoz. Due
roz q festum agit ec
clesia. licz ad inferos
descēderint. Unde i
eoz festo canticū scil

vosmetiplos despi
citis ppe legē eius.
Lūqz ad huc adole
scēoz supellet sua
debat rex macri. vt
adolecēti fieret i sa
lutē. Lūqz pmissil
set se sua surā filio. i.
dinata ad illuz pa
tria voce dixit. Fili
miserere mei. dign
fratrib. tuis effect
salcipe mouē. vt i il
la miseratione euz
fratrib. tuis te reci
piā. Lūc rex i digne
ferens se verisum. i
bunc crudeli. sup oēs desēuit. Nonissime
autē r post filios mater defūcta ē. Pro hac
tāti p rogatiua martyrij asserūt plurimi de
bis. vj. fratribz eccliaz solēnizare. Addit q
in eadē epla. qz cū iudas adūsus timotheū
dūmicaret. apparuerunt aduersarijs de celo
viri. v. in equis ducātū iudas hstātes. e q
bus duo machabeū mediū habētes. armis
circūseptū pseruabāt. i aduersarios at tela
r fulmina iacebāt. Nec multo post tpe. euz
egredere i iudas a hierosolymis. vt dūmica
ret adūsus lisiā. apparuit pcedēs eos eques
i veste cādida armis aureis hastā vibrans.
Addit qz qz ioppite rogauerūt iudcos secu
habitātes ascēdere scaphas qz pauerāt in
die festo ad colludēdū. Lūqz i altū pcciss.
sent. submerserūt ex eis nō min. ducentos.
Quāobz iudas i nocte supueniēs portuz
succendit. et scafas exiit refugos ab igne
gladio pemit. Jamnis qz nocte supuenit
r portū cū nauibz succēdit. ita vt lumē ignis
appareret hierosolymis ita dñs. cc. l. Addit
qz qz filio cōmisso apud iamniā plures pro
strati sunt de iudcis. Et venit iudas cū suis
vt corpora pstratoz tollerēt. r i sepulcris po
neret paternis Inuenerūt aut sub tunicis i
terfectoz de donarijs idoloz q apud iam
niā fuerūt. Dib. q manifestū ē. ob hāc cau
sam eos corruisse. Et bndixerūt iustū dei iudg

cie subiect. Si obij
ciat de iobāne bapri
sta dicim. qz passio
nis ei. festū n agim
b natiuitatis quę fu
it figura natiuitatis
xpi. Festū ergo de col
lationis ei. nō ē festū
passionis. pferetim
cū ipse circa pascha de
collat. fuerit. sed tpe
tali caput ei. inuētū
fuerat. Alij tradunt
duos esse dictiones
eo q tali tpe collata
sint ossa eius.

viciū q occulta fecerat manifesta. r in pces
puerū rogauerunt deū. vt delictū eoz obli
teraret. At vero vir fortissim. iudas collati
one facta a suis. xij. milia dragmas argentū
milit hierosolymis offerre ea ibi p peccatū
mortuoz vel delicto illoz i sacrificiū. Addi
tur qz qz cū sceleratissim. nicanoz psequer et
iudā post fedus cū eo imitū. r postea fractuz
cōpēnt iudā esse i locis samarie. r disposuit
bellū cōmittere cū eo in die sabbati. Judg
vero q sequebant nicanozē p necessitate di
xerūt ei. vt bonozē daret vici ianctificati ois
r deo q vniūsa cōspicit. At ille q siuit ab eis
Si potēs ē in celo. q imperauit agi diē sab
batoz. Et dixerūt. Est de. vn. i celo potēs
q insit agi diē. vj. At ille ait. Ego potēs
sū sup terrā. q impero sumi arma r negocia
regis ipleri. Machabe. aut cū pauci essent
cū eo. formidantes impetū nicanoris r mul
titudine singulos illoz iudgoz armavit n
clypei r basie munitione. b fmombz optimis
et extortationib. psertim exposito eis som
nio qd i eadē nocte viderat in hāc moduz.
Viderat onia sumū sacerdotē. q a puero i
virtutibz exercitat. fuerat man. pudentē
r orantē p poplo iudgoz. Post h apparuisse
et aliu virū etate et
glia. mirabili circa
illuz. r onie dixisse.
Hic est amator popli
isrl. b ē q multū orat
p poplo. r ciuitate sā
cta. hieremias ppha
rei. Extendisse aut
hieremiā dextraz et
dedisse iudg gladiū
aureū. r dicētē. Accipe sanctū gladiū mun
missū a deo q de hies aduersarios popli mei
isrl. Quā viliōe pfortati q erāt cū iuda im
petū fecerāt in hostes. r pstrauerūt ex eis nō
min. q. xxx. milia. nicanozē cū eis interfecto
r redierūt hierosolymā bndicētes deū. r ca
put nicanoris r manū cū humero abscisam
p tēplū suspēderūt. Ita qz oēs cōmuni cō
silio decreuerūt nullo modo diē istū absqz
celebritate pterire. Hic terminat epla iudg
33

Historia

ad dispersionem iudeorum. Terminata igitur epistolari recapitulatione ad persecutiones historice revertamur de iohanne filio simonis persequentes.

De commendatione iohannis hircani. Capitulum. II.

Duo simone

q. vltim' q. n. filioz matthie a samonei dux' sacerdos fuerat i iudea. successit ei fili' ei' iobanes. cognomine byrcanus a venicis byrcanis. que ioseph' i tribu comedat. i religioe sacerdotij. i strennitate ducar'. q. vir ppa erat. Qui insecutus e ptolomeu. q. ptes ei' volo interfecerat. matres ei' cu duobz paulis tenebat in vinculis. q. agon vocabat. Obsesso qd' opido. cuz iobanes ac' insilibat. ptolome' matres iobanis r' res sup muros vsq' ad sanguinis effusione cedebat factusq' pietate iobanes ab impugnatione se tēperabat. Matre m' clamat ne p se lineret scet' ptolomei inultus. Dixit eni suam sic iudicaret immortalitate meliore. Ob h' diu' tracta obsidione septimus aduenit an' feriat' a iudeis. Recessitq' ab obsidione iobanes. ptolome' pro m're ipsi' r' trib' occisus p fugit ad senonē pbil' delphie tyrannū. q. cotila cognoscat.

De institutione xenodochiorum et morte iohannis. Capitulum. III.

Est hoc antio

ebus potit' ex syrie obsedit hierusalem. Quāobzē apamit byrcanus duos de viij. loculis circūstātib' sepulcrū dauid. et sustulit ex eis pl' q' tria milia talētoz. dedit q' trecenta talētia antiocho. vt ab obsidione recederet. r' vt placaret murmur ppi' d' apertione sepulcri. de reliq' pecunia p'm' instituit xenodochia pauperū i hierlm' samaria ca p'tā solo equauit. quaz post herodes instaurās sebastem dixit. Mortu' est at iobes. r' r' trib' annis reb' optime amministratis relictis q' n. filijs Aristobolo p'mogenito r' antigono cū tribus minoribz. Cūq' null' eoz

ad regendū pplm' sufficeret. vxore suā dīctissimā iudgē fecit r' filijs.

De restitutione regni iudeorum per aristobolū. Capitulum. IIII.

Aristobolus de

ro impatiens domiq' materni matre cū trib' fratrib' minoribz vinculauit in carcerē. r' antigonū que diligebat scd' a se p'stituit. Impulsitq' sibi diademā. r' restituit e regnū iudgē. Fluxerant aut a sedecbia sb' q' regnū fuerat interruptū. āni q' dringēti septuaginta q' n. q. r' mēses tres. vlt' a reditu de captiuitate babylonis. An' sepe legitur i remissam fuisse regnū. vsq' ad byrcanū et aristobolū intrāsitia e. i. vsq' ad aristobolū byrcani. Nec tñ regnauit aristobol' nisi per annū. eo q' matre fame peremerat in vinculis. Cūq' egrotaret aristobol' i turre q' post ab herode dicta e antonia. redibat antigonus de galilea. in q' multa p'clare fecerat. in du' nouis armis r' decētibz. Cūq' ingrederet hierlm' in diebus scenop'egiaz obtinotē fratris. r' vt ostēdaret decore armorum p'plo. armatus intrauit. Qd' vidētes emulū ipsi'. r' maxime vxor fratris q' oculos i eum iniecerat. h' ipse ei assensum non p'ebat ac culabant eū dicentes aristobolo. frater tu' audiēs te egrotantē in manu forti et armata i'tranit vt te perimat r' regnet. Qd' ita p'bare potes. Iube euz venire ad te si venerit armat'. sup bis q' dicim' cert' esto. Posui. q' ad suggestionē vxoris. Aristobolus armatos in subterraneo q' p'igus stratonis dicebat. p' que antigon' trāsitu factur' erat. q' si veniret armat' eū interficeret. Et aduocans fratrem aristobol' p'cepit nuncio vt diceret ei ne veniret armat'. S; regina corrupit nunciū muneribus. vt diceret ei q' cū armis descenderet. Affectaret eni eum rex videre i armozū decore.

Denece antigoni. Capitulum. V.

Kata aut eorem

indas noie d' b'resi esseoz q' p'stellatōes

Machabeorum II

iudicantē de natiuitate p'ncroz. q' scolasticis suis arte sua p'dixerat de morte antigoni r' die r' locū. Is cū vidisset antigonū i armis gloriatē exclamauit. Dapē. Qūc mibi pulchriū ē mori. q' n' ante me e veritas interit mearūq' p'dicatioū aliq' d' mēdaciū. tēp' h' n' sū ē. Sicut antigon' iste q' bodie moriturus erat i p'igo stratonis. Loc' aut ille ab hinc sexcētis stadjs distat. boz' vero diei sūt q' t' tuoz. Cūq' sic ciuaret senex. paulo post occisus ē antigon'. cū armat' descēderet p' p'igū stratonis se p' locoz equiuocatiōe senex agnouit fuisse deceptū. Audiēs aut rex mortem fratris indoluit. adeozq' morbo inualuit. vt sanguinē laceras viscerū. v' vomeret. Quē vn' de seruiliis huic officio destinatus foras efferens vbi antigon' occisus fuerat. casu effudit sup ad huc extrātes cruoris maculas. Qd' vidēs p'pla exclamauit. asserens nutu dei in occisi v'sione sanguinē libatus occisus. Cūq' causam clamoris rex sciscitaret. nullūq' ei auderet p'dere. tādē minati p' taciturnitate. suppliciu verū qd' erat ei i dicauerūt. Et ingemiscēs ait. Fas non erat vt dei lumē scelera mea laterēt. quatenus o corp' imp'robū matri fratriq' aiām dāna ram tenēbis. Annū nō paulatim eis sanguinem meū libem. s' totum simul accipiāt. Et his dictis expirauit.

De tyrannide regis alexandri. Capitulum. VI.

De mortuoz

oz ei'. q' pleni ex ea nō susceperat frēs viri soluit a vinculis maiorē natu alexandri regē p'stituēs. qui cognominat' est iamne. q' etiā modestia p'stare videbatur. Qui frater scd' interfecit. q' ad regnū aspirare videbat. tertiu' secū vivere coegit puatim. duxitq' vxorē noie alexandri. q' i saloma dicta ē. Hic adeo nequissimus fuit q' i vij. ānis circiter q' n. q' n. q' n. milia seniorū interfecit. q' facinora ei' detestabā. Cūq' offensus esset p'plo munivit sibi palatū i turri. q' banis dicebat. sup quā postea ammirat' ē titus. qd' eū iudgi deseruerat. cum

defendi posset a duobz ab omni viuente. Adeo aut offensus erat iudeis. vt semel p' cūctanti ei. q' nā pacto eos sedare posset. respondēt si moreret. Ob h' i plateis hieri sale suspendit octingentos viros vxoratos. vxoresq' eoz r' liberos necauit. Cūq' quelenisset a p'lijs. r' q'rtanis fatigaret. morbū ex ocio natū putās in tēp' h' iuis laborib' militiq' se reddidit. r' xxxvij. regni sui anno mortu' ē. duos relinquēs filios. hircanum r' aristobolū. Sciēs filios p' patre iudeis odio suos regnū reliquit vxori. Quē sibi sub viro benignolentiā ppli sepe cōparauerat. tyrānidē ipsius sepius resistens. etiaz simulatū religionē i habitu p'ferebat.

De regno alexandri et filijs eius hircano et aristobolo. Capitulum. VII.

De duz regna

ret hircanū p'mogenitū p'ntificem declarauit. eū futurū regē iudicās. q' modestus erat. minorē vero aristobolū eo. q' ferētis animi videretur. puatim vivere coegit. Eo tpe oita ē in iudca b'resis p'banisozū. de q' d' post cū sectis alijs explicabit. quozū p'ilio vtebat' i oibz alexandra. ita vt eoz consilio optimates q'sq' iudeoz aut exilio dānaret aut interficeret. Deniq' diogenē q' alexandro amicissim' fuerat occidit. Alienigenaz qd' duos sibi p'stulerat exercitus. vt i iudeos tū' debacharet. Proinde multi ad aristobolū p'fugerāt. vt ei' patrociniū tuerent. Nono aut regni sui anno egrotauit alexandra r' aristobolus collecta plurimoz manu post matre se regnaturū declarauit. Ob h' miseratā querelās hircani mater p' iugē aristobolū cū filijs in custodia recludēs. obsides accepit ne regnū sibi aristobolus vsurparet.

His tēpib' iugurā p'tra romanos dimicans. a mario et sillā cap' est. Rome ars retouica cepit haberi edocta a plotio gallo. Lucret' p'caio lo amatozio i furozē versus p' iternalla in sanie aliq's liber of cō scripsit. tandem iter fecit se.

Historia

De multiplici discordia fratrum Capitulum. VIII.

A mortua ari-

stobolus collecto exercitu contra fratrem monit arma. Quos egressi essent fratres in campis hierichontinis. victus bircanus fugit in hierusalem. Tandem ea lege in concordiam redierunt. ut aristobolus regnaret. Bircanus vero sub eo quilibet fungeret honoribus. Domos etiam permutarunt. Erat autem cum bircano antipater idumeus. cuius prudentia et strenuitate timens aristobolus calumnias ei persequerebat. Sic persuasit bircano. ut se dolo circumventum quereretur. et ad aretham regem arabum confugeret. cui auxilio rediret in regnum. Doctus igitur egressi venerunt ad regem arabum in oppidum quod petra dicitur. ubi regni sedes erat. Ita quoque collecto exercitu aretha venit in iudaeam. et obsedit hierusalem quam et recepisset. nisi dux romanorum scaurus solvisset obsidionem. Ita enim syria desiderat habere regem facta romanis tributaria. Misit quoque erat pompeius a romanis contra tigranem regem armeniae. et is scaurum miserat praesidem syriae. Qui cum audisset dissensionem fratrum in iudaea. ratus tempus esse quod de facili iudaeam poneret sub tributum. in manu valida fines intravit iudaeae. Ad quem legati a fratribus utrimque venerunt auxiliis eis hinc et inde postulantes. Corruptus autem scaurus esse romanorum iosephus testatur ad arabes legatos mittit romanorum et pompeij nomen eis intentans nisi ab obsidione recederent. Recedens ergo aretha bircanum et antipatrum philadelphiae collocavit. Qui frustra tamen spe arabum in adversarios spem contulerunt. Cum enim pompeius damascum venisset. cum multis muneribus venerunt ad eum orantes ut violentiam aristoteli dignas odio iudaeae careret. et bircanum regno restitueret. Sed nec aristobolus sibi defuit. corruptione scauri fretus. Cum autem pompeius honorem regnum ei non exhibuisset indignas insalutato pompeio recessit. et recepit se in alexandriam propter

inepugnabilem oppidi munitionem. Quem collecto romanorum syrorumque exercitu infectus est magnus. iussitque ut de oppido ad se descenderet. Is vero quia pro imperio vocabatur deprecatur potius periclitari quam parere. Consilio tamen suorum descendens ab oppido. relictis ibi custodibus precepit. ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent. abijtque hierosolimam. Quem statim infectus est magnus alacer factus circa hierichonta morte mercedis sibi nunciata. ubi pinguissima idumeae regio et palmarum plurimum et balsamum nutrit. Cuius incisio lapidibus acutis robore sillantem lachrymam et vulneribus colligit.

De pompeio hierusalem sibi tradita templum expugnauit. Capitulum. IX.

Quoque hieroso-

lymā propter aretham territus aristobolus occurrit ei. pecuniam pollicens. quae erat in alexandria. sed de cetero imperio romano parturum. sed nihil horum effectus est. Misit enim gabiniū ad recipiendam pecuniam custodes nec in oppidum receperunt. His commotus pompeius aristobolum in custodiam collocavit. Cum autem obsidisset hierusalem orta est dissensio in urbe. Nam fautores aristoteli ut tueri. fautores bircani eas tradere romanis contendebat. sed victa pars aristoteli in templum cessit. Receptusque in urbem pompeius templum expugnauit. Quos septentrionalem vallē aggeribus implet. labor esset imperfectus. nisi obseruatis septem diebus quibus operari iudaeis fas non est aggerem fieri precepisset. Mense tamen tertio sanum irruptum est. Faustus autem cornelius sille filius primus ingredi ausus est. et irruentes romani prophanauerunt templum. et ut alibi legitur. equos in portibus stabularunt. Ob quas rem traditur nunquam de cetero pugnas pompeium quin vinceretur. qui hactenus fortissimus fuerat. Postremo autem die ingressus templum pompeius ammiratus

Machabeorum II

situm et ornatum et religionem templi. nihil inde tulit. precipiens editis. ut a sordibus templum mūdarent. Quos imposuisset hierosolimam tributum. bircano pontifice declarato aristobolum captiuum duxit. duosque filios eius alexandrum et antigonum cum totidem filiabus. romamque per dicitur proferabat syriae et iudaeae administratione scauro commissa relictis. sed duabus cohortibus. De diuisione iudaeae in pentarchias.

Capitulum. X.

Lexander vero

filii aristoteli ex itinere fugit. Qui magna manu collecta iudaeas populabatur et bircano imminerebat. Obtinebat autem munitionissima loca. alexandrum. bircanum. et macheruntā. Missus est autem in syriam gabinius. ut scauro succederet sub quo marcus antonius militabat. Qui cum in alexandria obsidisset alexandrum. consilio matris alexander se tradidit ei et castris. Quos gabinius consilio eiusdem mulieris funditus evertit. ne alterius belli fierent receptaculum. Parsabat enim mulier gabiniū obsequijs viro suo et ceteris captiuis metuens qui romam fuerant abducti. Post hoc gabinius cura templi mandata bircano gentem iudeorum in quinque contentas diuisit quasi per pentarchias iudaeae frangens superbiā. Eo tempore factus est antipater amicissimus gabiniō et marco antonio maxime adeoque claruit. quod data est ei vxor neptis regis arabum ciprius nomine. Qui sustulit et ea quattuor filios et filias. Primo genitus fuit phaselus. secundus herodes qui post dictus est ascalonita. tertius iolippus. quartus feroras. filia dicta est saloma.

De fuga aristoboli et eius iterata captiuitate. Capitulum. XI.

Est hec casu ^{ela-} ^{psus} est a roma aristobolus. qui magna iudeorum manu constata. alexandrum mu-

ro recingebat. ad quem debellandum missus est a gabiniō antonius. Captusque iterum aristobolus cum filiis romam perductus est. Illum quidem in custodia senatus coercuit. filios autem in iudaeam remisit. quia gabinius id se scripserat spondisse vxori aristoboli pro castellorum traditione. Postquam cum gabinius retineretur apud egyptum. alexander aristoboli filius iudeos iterum ad dissensionem reduxit. Sed rediens gabinius pacem fecit. et bircano pontificium confirmavit. Quo mortuo missus est praeses syriae crassus ut etiam partios qui iam romanis imminerebat reprimeret. In sumptibus partioe militum omne fere aurum de templo sustulit. et ea quibus pompeius abstinerat duo milia talentorum. Cui dictum est aurum infuso interijt. Cui sitisti aurum bibe. successit praeses syriae cassius. qui in omnibus consilio antipatri utebatur. Dereditur aristoboli in syriam et eius nece. Capitulum. XII.

De tempore facti

est discidium inter romanos pro pompeio et iulio cesare. Cesar autem post senatum et pompeij fugam trans mare ionium rebus omnibus romaem potitus. solutus aristobolum cum duabus cohortibus in syriam misit. facile per hunc sibi posse iudaeam subici ratum. Verum spes cesaris frustrata est. Nam a studiosis pompeij veneno perijt aristobolus. Seruabaturque corpus eius melle conditum prohibita sepultura. donec iussu antonij in monumentis regalibus sepulchrum esset. Occiditur quoque filius eius alexander antiochiae a scipione securi percussus. Item pompeij lras accusatione pro tribunali prius habitata. super bis in romanos admiserat. Solus autem supstes antigonus cum duabus cohortibus suis ad quendam ptholomeum mannes filium qui sub libano morabatur perijt. Accipitque ptholomeus minoris sortis alexandriam vxorem. ex qua ut quidam tradunt suscepit

Historia

lisaniam ab iline postea tetrarcham.
De antipater transfuit i gratiam
cesaris. Capitulum XIII.

Est hoc factus

est p̄clium in emathia. cui interfu-
it antipater iudex sub pompeio. Qui cum
redisset in iudeam. timens cesaris impetu
liberos suos ad arabas cognatos eoru trāf-
misit. Mortuo autem pompeio antipater i
clientelam cesaris se contulit. Misit autem
cesar metridatem pergamenū ad expugnan-
dū pelusiū. mittens cū eo incolā libani p̄to-
lomeū i antipatrū cū tribus milibus iudeorum.
Ab ipso antipatri plurimū enituit. Quis
i murū p̄mus trāscendit. i memphitas ad
obsequendū cesari p̄udentia sua inclinavit
i inito filio cū ceteris egyptijs pluribus oc-
cisus totus p̄fossus corpore p̄ter spem seruat
est ex filio. habitusq; victoria. factoz suoz
apud cesarem metridatem testem habuit.
Marco etiam antonio in pluribus eum com-
mendante factus est amicus cesaris. Quem ce-
sar romana ciuilitate donauit simul i mu-
nitate. et eius gratia pontificatum cōfirmā-
uit bircano.

De antipater procurator iudee
creatus est. Capitulum XIII.

De tempore an-

tipatrum i bircanū criminabatur
antigonus apud cesarem. dicens eorum cō-
silio patrem suum et fratrem interisse. Ad
hoc antipater veste proiecta. multitudines
vulnerū demonstrans. verbis nō opus esse
dixit. cū cicatrices se tacente clamarēt ipsū
fuisse fidem romanorū. cum antigonus fi-
lius fuisset fugitiuorū. nullusq; ipm a p̄p̄cio
quoad vixit potuit auellere. nec modo a ce-
sare quisq; eū eēt auulsurus. Tunc cesar cu-
iuslibet dignitatis sub pontifice in iudaea de-
dit antipatro optionē. Qui remissa digni-
tatis mensura in cesarem procurator iudee
declaratus est. in petrans quoq; ut euersa pa-
trig menia renouare sibi liceret. Regnum q̄
est concessum bircano. ita tamen ne rex vo-

care. Sextum etiam cognatum suum cesar
syrie p̄fecit.

De herodes factus ē p̄fes gal-
ilee et princeps militie regis syrie
Capitulum XV.

Est hec antipa-

ter filiu suū maiore faselū bieroso-
lymis sub se p̄curatore statuit. et herodē ga-
lilee p̄fecit. q̄ cū natura strenuus esset. ecebi-
am quēdā p̄ncipē latronū interfecit cū suis
sequacibus. p̄decoq; trā quietā reddidit. ut
publice herodes pater galilee cātarer. Fale-
lus q̄ indolē fr̄is bona emulatione sup̄are
certabat. Ob B etiā pater eoz obsequis re-
galibus a gēte colebat. nec p̄pter B̄n̄ min⁹
fidelis B fuerat bircano. Verū fieri nō pōt
ut linorē i bene gestis quisq; effugiat. Erāt
q̄ qui dicerent bircano. q̄ antipatro i filijs
ei⁹ reb⁹ tradit. ipse vacuo reg. noie sederet.
His accensus paulatim bircanus. causam
dicturā herodem iubet accersiri. Qui mani-
ta prius galilea ad regem p̄operabat. fr̄es
secum sexti epistolam p̄cipientis bircano
ut herodem ab omni crimine i p̄na libera-
ret. Nec multo post factus est herodes p̄n-
ceps militie sexti. i tunc iniuriam p̄dicte vo-
cationis herodes vindicasset in bircanum.
nisi pater eius et frater impetum eius fregis-
sent.

De morte iulij cesaris et signis.
Capitulum XVI.

De tempore do-

lo bruti et cassij occisus est cesar. cū
per triennū et menses septem tenuisset p̄n-
cipatum. Fuerat quidem romę impatū. a ro-
mulo sub regibus. vij. annis. et quadragi-
ta. post sub p̄sulibus res p̄cta ē anis quadrin-
gentis q̄draginta quattuor. Obijt autē cesar
ano etatis sue q̄nquagesimo sexto. corpus
q; ei⁹ p̄ rostris combustū est. Statuit autē
p̄p̄s in foro solidam columnas lapidis nu-
midici viginti prope pedum. sup̄ quam tu-
mularē est. q̄ et iulia dicta ē. Centesimo autē
die ante mortē ei⁹ cecidit fulmē sup̄ statuas

Herodorum II

eius in foro. et de nomine eius superscripto
c. litteras capitalem abrupit. Docte p̄cedē
te diem obitus eius. fenestras balaami eius
tanto cū strepitu ap̄tē sūt. ut exiles a strail-
runturā domū estimaret. Eadē die cū iret i
capitolū. datē sūt ei iudices mortis im-
minētis. Qui dū referret occisus i mān ei⁹
nō dū solutē iuētē sūt. Die sequenti apparue-
rūt tres soles i oriente q̄ paulatim i vnū cor-
pus solare redacti sūt. significātes p̄ domi-
niū lucij antonij i marci antonij. i augusti
in monarchiā rediret. Vel pot⁹ qz noticia
trini dei et vni⁹. toti orbi futura iminebat.
Bos q̄ arāti locut⁹ ē dicens: In breui ma-
gis testuros boies q̄ frumenta.

De herodes adhesit cassio.
Capitulum XVII.

Est hec cassius

venit i syriā cui⁹ p̄des p̄fes fuerat.
colligēs exercitū p̄ augustū adolecētes i
marcū antonij septingenta talenta a iudcis
exigebat. P̄im⁹ autē herodes de galilea cē-
tū fr̄es talenta. fauore cassij meruit. morā
alioz indigne ferētis. P̄fectus ē etiam
herodes cū cassio ad p̄lium q̄ ei adepta vi-
ctoria regnū inde p̄llicebat.
De nece antipatri vidicata per he-
rodem. Capitulum XVIII.

Kat eo tpe cūz

bircano q̄das de amicis suis noie
malicus. aspirās ad sacerdotiū. Cūq; de-
creuisset bircanum veneno appetere. statuit
p̄s appetere antipatrū. imemor b̄n̄ficiorū
ipsi⁹. Suscepto itaq; veneno p̄ ministrum
mortu⁹ ē antipater. Malicus vō cū de mor-
te ei⁹ suspect⁹ haberet corā herode i multis
se excusabat. Cōquest⁹ at herodes p̄ eplaz
de p̄is morte apud cassiū. rescriptū ipsi⁹ ac-
cepit ut volū dolo vindicaret. Scripsit etiā
cassio ciliarchis. ut i illa causa herodi opem
ferret. Vocauit itaq; herodes bircanum i
malicū ad cōnā. q̄ dū irent. circūseptū mali-
cum ciliarches interfecerūt. Bircan⁹ autē stu-
pore dissolut⁹ concidit. vixq; recepta q̄ia.

herodē p̄cunctabat. quis malicū occidisset.
Cūq; vnus respōdisset cassij p̄ceptum. ait
De i patriā cassius p̄s uir in colamē am-
bitū insidiatore perempto. Quō multo post
cū egrotaret herodes damasci. p̄benix ma-
lici frater in vltionē fratris mouit arma con-
tra phaselū fultus bircani auxilio. Cūq;
cōualuisset herodes. bircanū aggredi attē-
ptabat sed p̄pter affinitatē redierunt in cō-
cordiam.

De vxoribus herodis et liberis
eius. Capitulum XIX.

Abibat quidē

herodes vxorem noie dōsidem. sed
ignobilē. de q̄ i antipatrū suscepit. sup̄ du-
pitq; mariannē neptem bircani cuius etiam
amore circūcidit se. i fact⁹ i p̄selit⁹. Habuit
siquidē herodes vxores nouē. ex q̄rum. vij.
numerosaz suscepit sobolē. B de his paucos
numerare sufficet. P̄imogenit⁹ ei⁹ antipa-
ter ex dōside. alexāder i anisobol⁹ ex maria.
ne. archelaus et matbaca samaritide. her-
odes antipas q̄ post tetrarcha fuit. i philipp⁹
ex cleopatra bierosolymitide. Herodes tñ
hunc q̄dam mariannē filiū putant.
De herodes et phasel⁹ tetrarche
iudee facti sunt ab antonio.

Capitulum XX.

Ed vbi cassio i

philippis interfecto cesar in italiā
antonius syriā discesserunt. iudeorū opti-
mates phaselū i herodem apud antonium
accusabāt. q̄ rerū summā vi possiderēt. no-
men tñ superesset bircano. Herodes antē
munerib⁹ placauit antoniū. i memorias re-
uocās ei patris sui antiquā cū eo familiari-
tatē. Cū at deuuo antiochie a. c. vir iudcis
accusaret. astante etiā bircano p̄cunctabat
bircanū antoni⁹. q̄ nam reb⁹ gerētis essent
ap̄tissimi. Cūq; herodē i fr̄es ei⁹ alijs p̄ctu-
lisset. hilaratus antonius eos cē procurato-
rib⁹ tetrarchas iudee declarauit. Abante
autē antonio romam pacturus rex partu-
rum in manu valida eustratē trāgressus est.

Ad que descendens lysanias antigoni nepos filii ptolemei ex alexandria ut pdictu e pol licit e talia mille et virgines quingentas ut antigonu i regnu induceret. Accepit itaq a pacho male milib partoz antigonus hierim expugnabat et pbasel qd e muros herodes domu regia custodiebat. Sz cu in trasset vix antigoni dieb petecostes etia i foro dimicatu e. Lu aut de pace tractaret antigoni pacho regem partoz pacis ar bitru i dolo deposebat. Egressi sut g bircanus cu pbaselo et antigoni ad partoz regem pperates herodes noluit cu eis descendere suadente mariane ut nunq fidei partoz fide adberet. Bircan qd pbasel in itinere parthis cophe si sut duo accepto herodes noctu ad idumeos ptribules suos co fugit. Premisit qd e vxores et filios et vniuersam supellectile et ipse subsequens impetus subsequenti sustinebat. Et maiores aut parthis indgos i fuga expent e cu qb septagesimo a ciuitate stadio dimicauit ibiq ob incredibile victoria castru munitissimu postea firmavit qd et herodion dixit. Dimissis aut vxorib et liberis i oppido massada b custodia frs sui ioppi in petra ciuitatem arabu pterit. Partu qd no solu antigonu restituerut i regnu veru etia bircanu et pbaselu vinctos ei tradiderut verberandos. At ille auriculas bircani detibus trucauit ne qn mutatis reb solut pntificatu reciperet. Ab integris enim celebrari sacra oportet. Pbaseli qd virtute puent est. Qui cu nec ferri copias nec man liberas haberet ad saxum fracto capite mortu e. Cognito qdes qd herodes euaserat ait se equanimiter velle mori qd vltore viuū relinqret. De bircano sut qd dicat qd medicab antigono sibi missus i auriculas ei venenu p medicameto i fudit et mortu e. Ioseph vero refert eu ad partus missu et diu habitu ludibrio.

De herodes rex iudee romae creatus est. Capitulum XXI.

Erodes accepta morte frs romae pperavit nec bye-

mis asperitate retentus e. Circa paphlaram fracta nani et irudo reparata ad roma pfecta e pmoq causas vie exposuit antonio. Qui mirat e casu et miseru senatu pua sit ut herode regem iudee declararet. Coronatus g herodes augusto et antonio hinc et inde astatib i capitoliu duct est vbi et cretu senat sup facto repositu est. Remissus e itaq in iudea herodes duosq pncipes cu eo ventid et sylo qd eu in regno collocaret. Lu g venissent i galilea sylonem antigoni mercede corrupti et pperata pcedi ad uersus antigonu simulatis occasionib dis ferrebat. Lu qd tade obsedissent hierim romani tu p byemis asperitate tu p inopia victus ab obsidione descendentes i iudumea et galilea byemabant. Nec tuc tu herodes occisus erat s latronu multitudinē psequens etia in cavernis eos igne suffocabat. Inter qd erat senior vix filioz p qd ipse occidit huc modu. Stans in ore speluce singulos nominatim euocabat et pdeute queq filio ru trucidabat nouissime et vxore tandem se cofsum vulneres sup mortuos misit.

De herodes pulso antigono positus e in throno regni i hierusalem. Capitulum XXII.

De tempore cir ca at benas morabatur antoni et iam amore cleopatre tenebatur. Ad quem properabat herodes sup dolo sylonis que relam facturis. Interim autem et iolippus ut aliquid preclare faceret contempto herodis imperio contra antigonum dimicauit et victus decapitatus est a papio pncipe militie antigoni. Cuius truncum antigonus calcantibus verberare in humanitas aggrefsus est. Lu aut accepisset antonius dolum sylonis misit solium cu herode in manu valida. Qui venies in iudea occurrentes sibi papius vicit caputq eius feroze fratri suo in solatiu occisi fratris transmisit. Tandem qnq mensib obsessa hierim cu in septo romani inueret in eaz nemini parcebant etatib herodes rogaret ut parcerent. Antigoni

De descendens ad pedes solis pstrat e que no miserat solis hincidens antigona appellauit et i vincula piciet Lu aut ois militu multitudi ad visenda sancta et fanu spoliadus icaret refrenabat eos herodes acerbiores sibi qd si vict fuisset fore dicis victorias si qd fieri nefas est culpa sua visu fuisset. Inuebebat qd i solis si vacue facta viris et ope rib ciuitate solitudini se regem relinqueret. De suis at facultatib mercedem singlis se daturu pfirmavit. Lu qd pmissa coplesset solis aurea corona deo dicata subblata victu antigonu deducens ad antoniu remeabat que antoni securi percussit. Confirmatus e herodes i regno iudee qto ano ex q romedidema suscepit. Inde e q qnq plures qnq pauciores ani regni herodis legunt. Traslata e itaq regnu de iuda ad alienigena iminere xpi aduentu. Audiens bircan herode regnate redijt i iudea et i pstinu status restituit e excepto qd no ministrabat.

De morte marianes dolo salome Capitulum XXIII.

Acta e autē dis sensio inter mariannē et salomā sorore herodis. Illi meretriciu illa huic ignobilitate obijciebat. Confilio vero sororis herodes bircanu occidit dolo eo qd regnu sibi de bircan diceret. In solatiu aures marianes ionathā frēm ei et xxij. ano ruy pntificē ordinavit et dolidē cu filio antipatro ad petitionem marianes a hierim expulit solis trib solenitatib ad oradu ascēdere eis hierosolymā pmittēs. Contra saloma suggerete occisus e et ionathas eo qd ad regnu videret aspirare. Lu qd accusaret saloma mariannē de adulterio addidit qd expresse imaginē suaz miserat antonio ut ad amorē suū cu incitaret. Qd ut cognosceret herodes pperavit ad antoniu mariannem sub custodia viri salome collocans certa ei tradēs iter signa. B qd si nūciatū ipi foret mariannē occideret dūq morā faceret herodes ipse et audiret ab antonio imaginē illā missaz mariane qd antoni a deo dilige

bat herode qd nihil cu celaret vir salome qd sibi fuerat impatamarianne reuelauit. Reverso aut herode vxor cu i sinu ei dormiret cu lachrymis qd morte ei impauerat indicauit. Salis qd a fratis herodes sciscitabatur a sorore dormiuit ne vir tu cu mariane. Quae sic dormiuit: Statim qd occidi mariannē fecit et virū sororis. Verum de morte vxoris quā sup modum diligebat adeo inuoluit ut tā q lunatic crebro i amētiā verteret. Lu aut pualuisset antipatru cuz matre reuocauit. Filios aut qd ce mariane suscepit alexandru et aristobolu romā misit liberalib artibus erudiēdos.

De augusti addidit regno herodis traconidē et iurea La. XXIII

Est hec comis

su e filiu apud actium inter angustū et antoniu cui no iterfuit herodes missus ab antonio p regem arabu ad petitiones cleopatre ut qlibet eoz victo ipsa regnu illius obtineret. Morte eni regu orientaliu jātūc moliebat ut p eis ipsa regnaret. Lu qd herode offensu antonio reddere moliretur nec officere valeret tu bierichontinā terras palmar et balsami seracē in sui dominiū iā trāstuleret. Victo g antonio cuz angustus rbdū venisset nec antoniu victu reputaret cu supellet herodes pericula occurrentes herodes deposito habitu regio i cultu puato stetit ante cesarē et ait: Fateor me vitile fuisse antonio et fidelē qd expertus fuisses sub actio si affuissem. Verū nec omnino desu auxilia et frumēta mittēs ei nec modo desu si mibi acquiescens cleopatram odij vestri fomitem occidisset. Una ergo cu victo victus sum coronamq cum fortuna deposito sui ad te autē veni spem salutis de virtute psumēs. Ad hec cesar: Imo saluus esto et nunc regnato certius meritis es ut plurimos regias cu amicitiaz tanta fide tuearis. Recte fecit antonius qui magis cleopatre paruit qd tibi. Te enim lucrati sumus p eum propter eius amentiam. Experior quo qd tibi bene facere ut non queras antoniu

Historia

Cū est pperet angust⁹ in egyptū non so-
lū in filijs virtus herodis emittit verū etiā
in deserto eunti r redenti exercitū ita para-
uit necessaria. vt nec aquarū desset copia.
nec quicq⁹ vtenillius. ita vt miraretur cesar
Mortuis do cleopatra r antonio modicū
esse regnū herodis romani conclamabant.
Ob B angust⁹ cū restitisset ptes regni quā
cleopatra abstulerat cōtradidit ei traconi-
tidem r iturē totūq⁹ maritimā vsq⁹ ad pir-
gum strationis. quā post in honore angustū
cesarēā appellauit. Edificauit autē i ascalo-
ne domū regiā r vnceps agnoiat⁹ ē ascalo-
nita. Ratione enim idumeus fuit ex patre
arabs vero ex matre

Uel pprie dictus est
ascalonita. Au⁹ enī
ei⁹ q⁹ et herodes asca-
lonita fuit natiōe et
editus tēpli appol-
linis. cui⁹ filiū antipa-
trum puerulū rapu-
ere latrones idumei. et cū eis tm̄ fuit q⁹ etiā
post factus est pūnceps eorū. vñ r idumeus
dictus est.

De herodianis. Capitulum. XXV.

Si cū pri⁹ eleu

then dicerent a flamine eleutero
supioris galileę. sup qd oriundi fuerant.
de cetero herodiani dicti sunt. Cum autē fe-
cisset pns in hierlm̄ turrim quā vocauit an-
toniā. q⁹ nūctarris danid di. fecit r nūctaliā
quā vocauit agrippinam. A cesare enī ama-
batur post agrippam. r ab agrippa post cesa-
rem. Posuit r aquilam auream super spe-
ciosam portam templi immensi ponderis in
honorem romanoꝝ iudęis idēgre ferenti-
bus. Fecit q⁹ herodion. in quo r sepultus ē
Fecit r pbaselū in memorias fratris. Repa-
rauit samariā quā r sebasten dixit. vbi ē tē-
plum maximū cesari dedicauit. Aliud etiā
templū circa iorda-

nis fontes candido
d marmore cesari de
dicauit. proisus nō
Fecit etiā cesareas
palestine. in qua tur-
ris stratonis. in qua

erat idoneus regni
locus quem vacuū
honore cesaris relin-
queret. Anno q⁹ xv
regni sui tēplū do-
mini magnifice te-
corauit. nec solus in
regno suo. verum etiā in adiacentib⁹ ciuita-
tib⁹ memoria sua libertatis q⁹si industrę
opera reliquit.

De offensa herodis in filios. Capitulum. XXVI.

Est hec redie

rūta studio filij eius r erat alexan-
ter acerimus parator. Quorū vn⁹ ansto-
bolus filiā salomę amite suę duxit in vxorē.
Alter filiā regis capadocię. Jam q⁹ licētius
cum patre de successione regni disceptabāt
Ob B pater offensus antipatrum illis hpo-
nere satagebat. In testamento q⁹iam apte
declarat⁹ fuerat successor. Proinde h⁹dicti
fratres de morte patris occulte tractabant.
Qd⁹ h⁹stienapater a se eos reiecit. Hi ve-
ro romam nauigauerunt. vt patris iniuri-
am deferrent ad cesarem.

Euangelica histo.

Sequuntur tituli capitulorum in historiam euangelicam.

De conceptione

- De conceptione saluatoris. ca. i.
- De oritu p̄cursoris. ca. ii.
- De descriptione orbis. ca. iii.
- De natiuitate saluatoris. ca. v.
- De cāntico angelorum r circumcissione to-
mini. ca. vi.
- De stella r magis. ca. vii.
- De oblatiōe r nominibus magoꝝ. ca. viii.
- De ipopanti domini. ca. ix.
- De fuga domini in egyptum. ca. x.
- De nece puerorū r qre dilata p̄ annū. ca. xi.
- Qd⁹ cōminatio hieremę etiā p̄phetia fuit
capitalum. xii.
- De nece duoz filioꝝ herodis. ca. xiii.
- De prioz testamēto herodis r odio ipsius
et antipatri. ca. xiiii.
- Qd⁹ herodes i carcerauit antipatrū in iudiā-
tem vsq⁹ eius. ca. xv.
- De magnitudine morbi herodis. ca. xvi.
- De nobilibus iudęis occidēdis i morte he-
rodis. r de morte antipatri. ca. xvii.
- De morte herodis r substitutione archelai
capitalum. xviii.
- De lite fratrum pro regno coram angusto.
capitalum. xix.
- De quattuoz regibus in iudęa. ca. xx.
- De simulato alexandro. ca. xxi.
- De diuisione regni. ca. xxii.
- De reditu iesu ab egypto r de morte glafire
capitalum. xxiii.
- De exilio archelai. ca. xxiiii.
- De pmo pcuratore iudęę. ca. xxv.
- De morte angustū. ca. xxvi.
- De tiberio imperatore r valerio procurato-
re iudęę. ca. xxvii.
- De odio iudęoz i pontiū pilatū. ca. xxviii.
- Testimoniū iosephi d⁹ christo. ca. xxix.
- De baptismo iohannis et principio septe-
gatis. ca. xxx.
- De tribus sectis iudeozum. ca. xxxi.
- Qd⁹ iohānes p̄fessus est se non esse christū.

- capitulum. xxxii.
- De iesu baptigato. ca. xxxiii.
- De spiritu sancto r voce patris. ca. xxxiiii.
- De ieiunio iesu r temptatione. ca. xxxv.
- De primis vocatiōe discipuloꝝ. ca. xxxvi.
- De varijs opinionib⁹ bistorię. ca. xxxvii.
- De mutatione aque in vñ. ca. xxxviii.
- De instructione nicodemi. ca. xxxix.
- De p̄ma eiectione vendentium et ementū
de templo. ca. xl.
- De scōz vocatiōe discipuloꝝ. ca. xli.
- De eo q⁹ dñs legit in nacareth. ca. xlii.
- Qd⁹ discipuli baptigabāt r iohēs. ca. xliii.
- Cur iohānes i carcerat⁹ est. ca. xliiiii.
- De tertia vocatiōe discipuloꝝ. ca. xlv.
- De aperta p̄dicatione r miraculis domini.
capitalum. xlvi.
- De electione duodecim aploꝝ. ca. xlviij.
- De sermone dñi in monte. ca. xlviii.
- De oratione dñica. ca. xlix.
- Qd⁹ apostoli missi sūt. cū potestate curā di.
capitalum. l.
- De curatione leprosi. ca. li.
- De seruo centurionis. ca. lii.
- De socru petri. ca. liii.
- De filio viduę. ca. liiiii.
- Qd⁹ excitat⁹ imperauit ventis r mari. ca. lv.
- De duobz obsessis a legione. ca. lvi.
- De paralytico dimisso p̄ tectum. ca. lvij.
- De puteo samaritanę. ca. lviii.
- De filio reguli. ca. lix.
- De conuino leni. ca. lx.
- De filia archilynagogi. r emoroissa.
capitalum. lxi.
- De duobus cecis et de surdo et muto.
capitalum. lxii.
- De beelzebub. ca. lxiii.
- De maria magdalena. ca. lxiiii.
- De ministerio marthę. ca. lxv.
- De questione iohannis. ca. lxvi.
- De septuaginta duobz discipulis. ca. lxvii.
- De solutione sabbati r cōfricatiōe granoꝝ
capitalum. lxviii.
- De manco. ca. lxix.
- De quattuoz parabolis ad turbas in nauī
capitalum. lxx.

Historia

De trino parabolis in domo ad discipulos. capitulum. lxxj.
 De salu domini. ca. lxxij.
 De collocacione iobanis. ca. lxxij.
 De dno parabolis duobus piscib. ca. lxxij.
 De dno qui balanit supra mare. ca. lxxv.
 De verbis domini p quibus quidam abierunt retro. ca. lxxvj.
 De traditionibus pharisaeorum etiam contra mandata domini. ca. lxxvij.
 De cibis non transiens in virtute naturae. ca. lxxvij.
 De muliere chanaanica. ca. lxxviii.
 De surdo et muto. capi. lxxix.
 De pharisaica piscina. ca. lxxx.
 De celo iudaeorum et quod christus filium dei se fecit. ca. lxxxj.
 De refectioe quattuor milium de septem panibus. ca. lxxxij.
 De quodam ceco. ca. lxxxij.
 De confessione fidei quam fecit petrus pro omnibus. ca. lxxxv.
 De transfiguratione domini. ca. lxxxvj.
 De lanatico. ca. lxxxvj.
 De verbis domini quibus innuit triduum mortis suae. ca. lxxxvij.
 De tributo inuento in ore piscis. ca. lxxxviii.
 De apostoli qui esserant quis eorum esset maior. ca. xc.
 De parabola onis et dragm et filij pdigi. capitulum. xcj.
 De dimittendo fratri septuagies septies. capitulum. xcij.
 De ob solam fornicationem vxor potest dimitti. ca. xcij.
 De galileis qui occidit pilat. ca. xcij.
 De muliere incarnuata. ca. xciv.
 De scenoprogia. ca. xcvi.
 De missi ut tenerent iesum ammirabant verba eius. ca. xcvi.
 De adultera. ca. xcviij.
 De parabola diuitis volentis impliare hereditate sua et quibusdam verbis domini. ca. xcix.
 De ceco nato. ca. c.
 De signis perfectionis et de impossibilitate intrandi diuitum in regnum celorum. ca. c.
 De relinquente via pro christo iudicabit. ca. c.

De diuites et laqueo. ca. ciiij.
 De villico iniquitatis. ca. ciiij.
 De denario diurno. ca. cv.
 De idropico et exortatione ad humilitatem et misericordiam. ca. cvj.
 De in encens volentem in dno lapidare iesum. ca. cvij.
 De resuscitacione lazarum. ca. cvij.
 De pontifices et iudges conspirauerunt in iesum. ca. cx.
 De ultimo aduentu domini in hierusalem. ca. cx.
 De decem leprosis. ca. cxj.
 De samaritanis. ca. cxij.
 De penitencia filiorum zebedaei. ca. cxij.
 De saccho et ceco puer illuminato. ca. cxij.
 De duobus cecis ierichontinis. ca. cxv.
 De alabaistro vnguenti. ca. cxvj.
 De maledictione ficus et sessione super asellum. ca. cxvj.
 De gloriose susceptio domini flevit super ciuitatem. ca. cxvij.
 De secunda eiectione vendentium et ementium in templo. ca. cxix.
 De excitatione templi in triduo. ca. cxix.
 De duobus minutis viduae. ca. cxix.
 De pharisaeo et publicano. ca. cxix.
 De dno pnoctauit in bethania. ca. cxix.
 De voce patris ad iesum quam quidam putauerunt tonitruum. ca. cxix.
 De filio qui negauit se iurum in vinea et iuravit capitulum. cxv.
 De cultoribus vineae sanguinarijs. ca. cxv.
 De lapide angulari. ca. cxv.
 De inuitatis ad nuptias et non habente vestem nuptialem. ca. cxv.
 De bodianis et tributo reddito. ca. cxv.
 De septem infra muliere. ca. cxv.
 De mandato primo et secundo in lege et sanciato a latronibus. ca. cxv.
 De confutatione pharisaeorum per autoritatem dauid. ca. cxv.
 De doctoribus pharisaicis audiendis non imitandis. ca. cxv.
 Quibus debetur vobis eternum. ca. cxv.
 De zacharia filio barabae. ca. cxv.
 De cominatione eiusdem in hierusalem. ca. cxv.

Historia

De signis euersiois et aduentus sui. ca. cxv.
 Proprii signi euersiois. ca. cxv.
 De impedimento fuge. capi. cxv.
 Propria signa aduentus iudicis. ca. cxl.
 De signis quoddecim dierum ante iudicium. capitulum. cxlij.
 De patre nouit diem iudicij et de vno assumpto et altero relicto. capitulum. cxlij.
 De vigilia sanctorum et decem virginibus. capitulum. cxlij.
 De comendatione talentorum et decem minis. capitulum. cxlij.
 De ventilatione aree. capitulum. cxlv.
 Opiniones de igne eterno. capitulum. cxlv.
 De pascha et diuersis acceptionibus huius nominis. capitulum. cxlv.
 Qua die et quomodo iudas vendidit dominum. capitulum. cxlv.
 De cena domini. capitulum. cxlix.
 De surgens a cena lauit pedes discipulorum. capitulum. cl.
 De notatione pditorum et egressu eius. ca. clj.
 De eucharistia data discipulis et non iude. capitulum. clj.
 De predicatione negationis petri. ca. clj.
 De sermone domini post cenam. capi. clj.
 De trina oratione domini in villa getsemani. capitulum. clv.
 De ligatione domini et sanatione auriculae serui. capitulum. clvj.
 De fuga adolescentis. capitulum. clvij.
 De prima negatione petri. capitulum. clvij.
 De secunda et tertia. capitulum. clx.
 De sententia mortis lata in iesum. ca. clx.
 Prima illusio. capitulum. clxj.
 De suspendio iude. capitulum. clxj.
 De vobis pilati ad iesum et iudeos. ca. clxj.
 De herodes illustit dno. capitulum. clxij.
 De secunda illusione. capitulum. clxv.
 De pilatus hora quasi sexta sedit pro tribunali. capitulum. clxvj.
 De pilatus quasi nolens tradidit iesum ut crucifigeretur. capitulum. clxvj.
 De illusione militum. capitulum. clxvij.
 Tertia illusio. capitulum. clxix.
 De symone areneo. capitulum. clxx.

De diuisione vestis et tunica sortita. ca. clxxj.
 De titulo triumphali. capitulum. clxxij.
 De diuersis meritis latronum. capi. clxxij.
 De virgo virginis commissa. capitulum. clxxij.
 De tenebris factis a sexta usque ad horam nonam. capitulum. clxxv.
 De clamore domini ad patrem. ca. clxxvj.
 De morte domini gustati acerui. ca. clxxvj.
 De signis in morte domini. capitulum. clxxvij.
 De fractis cruribus latronum christus lanceatus est. capitulum. clxxix.
 De sepultura domini. capitulum. clxxx.
 De sepulchro domini. capitulum. clxxx.
 De custodia sepulchri. capitulum. clxxxij.
 De aduentu mulierum ad sepulchrum. ca. clxxxij.
 De alio ordine dierum. capitulum. clxxxij.
 Opiniones de hora resurrectionis. ca. clxxxvj.
 De angeli locuti sunt mulieribus. ca. clxxxvj.
 De cursu iohannis et petri. capitulum. clxxxvij.
 De dno apparuit magdalene. ca. clxxxvij.
 De mendatio custodum. ca. clxxxix.
 De dno apparuit mulieribus in via. ca. clxxxix.
 De duobus euntibus in emaus. ca. clxxxix.
 De dno apparuit illis absente thoma. capitulum. cxcij.
 De postquam comedit cum eis: insufflans dedit eis spiritum sapientie. capitulum. cxcij.
 De apparuit thome. capitulum. cxcij.
 De apparitione ad mare tyberiadis. ca. cxcv.
 Opiniones de morte iohannis. ca. cxcvj.
 De apparitione domini in galilea. ca. cxcvij.
 De ascensione domini. ca. cxcvij.

Historia

Historie euāgelice De cōceptiōe precursoris dñi. Capitulū. i.

¶ Vit aut in

dicb^o herodis regis iudee effluxis ānis regni ei^o vnde triginta: sacerdos noscē zacharias de vice abia: et vxor eius

aaronita, noscē elizabeth. Dauid em ampli are volēs cultū dñi. xxiiij. instituit sūmos sacerdotes: qz vn^o tantū maior q dicebat pnceps sacerdotū. Statuit aut. xvj. viros de eleazar: et viij de ythamar: et fm sortes dedit vnicuiq hebdomadā vicis sue. Habuit aut abias octauā hebdomadā. de cui genere zacharias cū i die ppitiatiōis incē sum poneret p dicit sibi angel^o nascitur sibi filiū de vxore. Qui cōsiderās sterilitatē vxoris et vtriusq senectutē nō credidit: et ob hoc obmutuit vsq ad diē part^o. Romē qz pueri et magnificētia cū abstinentia ei indicauit. Cōcepit autē elizabeth: et occultra bat se mensibus quinq.

De cōceptiōe saluatoris. Capi. ii.

Ense aut sexto

missus ē gabriel in nazareth ad mariā vginē desposatā ioseph. Cūq ea saluta dixisset eā pariturā iesū filiū altissimi q sisset qd h fieret: cū se nō cogniturā virū i alo vouisset: iust aliter de^o disponeret. Angel^o addidit nō de viros ope spirit^o sancti pcepturā: et etiā pcepisse cognatā suā elizabeth sibi indicauit. Permixte em erāt sacerdotalis trib^o et regia. Nam et aarō vxorē habuit d iuda: elizabeth sororē naafon: et ioiada pōnifex iocabeth filiā regis iozā. Et ait maria: Fiat mihi fm verbū tuū. Et statim pcept^o ē chust^o de vgle plen^o homo i aia et carne ita tñ q lineamēta corpis et mēbroz: visib^o discerni nō possēt. Credit aut cōcept^o octauo kal. april. et reuolutis xxxij. ānis eadē die mortu^o ē.

De ortu precursoris. Capi. iij.

Xurgens autē

maria abijt inciuatcm iuda. Iuda nomē est regni non tribus. Hierusalem em i tribu beniamin erat: p quam forte trāsiiuit ad opidū: i q dicit tū zacharia habitasse qz ro miliario a hierlm: et ibi natū iohāne. Et legit i libro iustoz: q beata virgo pmo cū leuauit a terra: et cū saluasset elizabeth: exultauit infans in vtero ei^o: et cū matrem dñi sui: et beatā cam pphetaret elizabeth: edidit maria canticū dño dicens: Magnificat anima mea dñm. et c. Mansit autē maria ibi mensibus tribus ministrās cognate. donec pareret: et tunc redijt in domū suā. Octauo autem die cum circūcideretur puer: et vocaret eum nomine patris sui zachariam: mater: Iohānes est nomen eius. Idipsum scripsit et pater: sumpto pugillari. Est autē pugillaris tabula que pugno potest includi: vt calam^o scriptoris: et apertum est os zacharie: et pphetās canticū fecit domino: Benedictus dominus deus israel. Hec duo cātica nō cātant in ecclia eo ordine quo sunt edita. Prius em cātāf quod secūdo est editum. Quia em in cāntico zacharie legitur: Et crexit cornu saluti: quod est factum in resurrectione: ideo canitur in laudibus: et loquitur ad puerū qui fuit aurora solis. Et quia legit in cāntico vginis: Respexit hūilitatē ancille sue ecclie. i. et ips^o marie. qd qdem factū ē etate. Et agit de icarnatiōe ibi: Suscepit isrl puerū suū: ideo canit ad vespas. vj. i. officio diurno. Tertū canticū symeōis qd sequit cātāf in. vij. officio. i. in cōpletorio qz orat se dimitti in pace: qd fit in. vij. quiescentiū. Et qz hec duo cāntica euāgelica sunt: ideo stātes ea cātāf. Puer em crescebat et pfortabat spiritu: et erat i desertis locis vsq i diē ostētionis sue ad israel. Reuertēs aut maria nazareth: inuēta ē a spōso in vtero habens de spūs sancto. Qui noscens eā traducere in puigē occulte voluit eam dimittere. In somnio aut amonit^o est ab angelo vt acciperet eā in puigē: et sic spicaret adulteriū: pceptū puerū de spiritus scō i dicitur: et vt iesū vocaret pcept^o qz saluū faceret plm a peccatis eoz. Ex hoc

Euangelica

cognouit ioseph deū nasciturū q sol^o peccata dimittit accipies spōsaz i vxorē cū virgine virgo p māsit. Habuit aut virgo virgine gūda isamaret: et vtrū solatio et miste: nio frueret: et vt dialolo occultaret dei p^o. De descriptiōe orbis. Ca. iiii.

¶ 2 diebus illis

exijt edictū a cesare angusto vt describeret vniuersus orbis. Volēs cesar scire numerū regionū in orbe q romane suberant ditioni: numerū etiā ciuitatū. i. qlibet regione numerum quoq capitū i qlibet ciuitate pcepserat vt de suburbanis oppidis vicis et pagis: sumpto cōfluerēt boies ciuitatē et maxime vbi cunqz habitaret ad ciuitatē cōueniret. vnde traheret originem: et quisqz denariū argenteū p cūqz numerorum vsualū. vnde denari^o dicebat p sidi p uincie tradēs se subditū romano imperio psteret. Quā et nūm^o imaginē pferbat cesaris et suscriptionē nois. Et qz numer^o eoz qui censū capite ferebat vel vt alij legūt q cesus capitis ferebat certo numero dextermiabat et redigebat in scriptis: ideo p fessio hmoi de scriptio vocabat. Hec descriptio pma facta est a pside syrie cyrino. Prima d^o quantū ad cyrinū syrie pside qz eni iudea in vmbilico conge habitabilis ē d^o p uisū ē vt i ea ichoaret et deinde p circūstātes regiones alij pside psequeret. Vel forte pma vniūsalis qz aliq pcellerat pticulares. Vel forte pma capitū i ciuitate fiebat a pside scd a ciuitatū i regione a legato cesaris: tertia regionū in vte corā cesare. Hic p mū iudea facta ē stipēdiaria romanis. Hec descriptio singul^o ānis fieri videt: qz i euāgelio legit. Magister vester nō soluit tributū h āno. Ascēdit aut ioseph a nazareth i bethleē: eo qz eēt d domo dauid vt p fiteret cū maria vxore sua pgnāte. Si mulieres p fitebāt: inungendū ē sic vt p fiteret cū maria. Si soli viri: sic ē ordo. Ascēdit ioseph cū maria. De natiuitate saluatoris. Ca. v.

¶ Actū e aut cum

essent ibi: peperit vgo filiū suū p mogenitū nō post quē ali^o s an quē null^o. et pānis inolutū reclinauit eū in p sepio. qz nō erat ibi ei loc^o i diuersorio. Dicit qz pgnāte qz iacuit iesus delatū ē romā ab helena: et ē in ecclia sancte marie maioris. Infra basilicā nō lōge a p sepio quiescit hieronym^o. Paula qz et eustochiū i bethleē quiescūt. Difficile fuerat pauperibus p frequētia multoz: q ob id ipsū p uenerāt vacuas inuenire domos: et i cōmuni trāsitu qz erat inter duas domos) operimētū habēs qd diuersozū d^o se receperūt: sub qz cines ad colloquēdū vel ad cōuiscndū in dieb^o oct^o vel p aeris intēperie diuertebāt. Forte ibi ioseph p sepiū fecerat boni et asino qz secū adduxerat: in qz repositus ē iesus. Ad qd qdā referūt illud elai^o. Cognouit bos possessore suū: et asin^o p sepe dñi sui. Et illud abachuc. In medio duum aialū cognosceris. Etiaz i picturis eccliaz qz hnt qli libu laicoz) p representat nob. Datus ē aut saluator āno regni angusti cesar^o xij. Annos em duodecim qz morte iulij fluxerāt vsq ad actium bellū: regno angusti cōnumeramus. Anno x^o regni herodis: xxx. vniūso orbe pacato olimpiadis ceterime nonagesimertie anno. iij. Anno ab vte pdita: dcc. liij. nat^o ē dñs. Nat^o ē aut nocte dñicę diei qz si tabulā computi retro pcurras: inuenies hui^o anni cōcurrentē qntū regularē ianuarij tertium. Quib^o iunctis et sublati: vij. remanet vniū. Ita qz kal. ianuarij i dñica inuenies qz pcurrūt. Quā ea die qz dixit fiat lux: et facta ē lux) visitauit nos oriens ex alto. Inchoata ē vero fm quosdā: vij. etas: a natiuitate christi fm apostolū qz ait: Lux vnerit plenitudo tpsis et c. Scdm alios a die qz baptizatus ē: ppter vim regeneratiū datam aquis. Scdm alios a passione: qz tūc aperta ē porta et inchoata ē qd ammodo: vij. quiescentiū. Fluxerāt qdē ab adā āni quinqz milleni: cētū nonaginta sex: alias nonaginta

Historia

nonē ab abraā duo milia .xij. fm .lxx. fm be-
bros vero lōgo pauciores.
**De cāico angelorū et circūcisioe
domini. Capitulum .vi.**

¶ Pastores erāt

scdo miliario a bethleem i regione
eadē custodiētes vigilias noctis sup gregē
suū. Nos fuit antiquōib⁹ i vtroq; soliticio
vigilias noctis custodire ob solis venerati-
onē. q̄ forte mos etiā apud indēos et vsu
cōhabitātū iolenerat. Et ecce āgel⁹ dñi ste-
tit iuxta illos annūciās eis natū saluatorē
in bethleē. 7 i signū positū puerum i p̄sepio
nūciavit. Et facta est cū angelo multiūdo
āgeloz dicētū. Gloria in excelsis deo. 7 i tra-
pax tōib⁹ tōne volūtatis. qz p xpm glōzifi-
cat⁹ ē pater. 7 pax facta ē iter tēū 7 boiez. inf
angelū 7 boiem. inter iudēū 7 gentilē. Pro-
bac multitudine an-

In gestis pōtificū le-
gic. q̄ ea q̄ sequūtur
euangelica verba the-
leptous adiecit.

geloz vel p grege
pastoz volūt qdaz
illam locū p̄betice
dictū turrim gregi
ibi et tu turris gre-
gis nebulosa. cū tñ iam nō pmo cōtraxerat
Bnomen locus idem. qz iacob gregē ibi pa-
uit cum rachel parturiret. Et transeūtes pa-
stozes vsq; bethleem inuenerūt verbuz qd
factū erat ad eos. 7 qui audiebāt mirabāt
sup his q̄ dicebāt a pastozib⁹ ad eos. Ma-
ria q̄ p̄seruabat oīa verba hec cōferens in
corde suo. de qua natus ē iesus vt putaba-
tur fili⁹ ioseph. christi enī generatio sic erat
Prima quidē tōis conditio de terra. scda
d latere viri. tertia ex viro 7 f̄mina. quarta
sic erat vt nāsceret sine viro homo de f̄mia
Unde 7 appropriata circūlocutione. p no-
mine christus. filius hoīs dictus ē. Prima
7 secūda generatio ruerunt. in tertia de rui-
na generamur. i quarta de ruina suscitamur
Octauo die circū-
ciderūt puerū 7 de-
clarauerunt nomen
ei⁹ iesum. qd ipō-
sitū erat ei ab ange-

Dicitur q̄ p̄pentiū
dñi delatum ē ab an-
gelo karolo magno i
templo dñi. et trans-

lo pasq; cōciperet. latū ab eo aquilgra-
nē. 7 post a karolo cal-
no positū in ecclia saluatoris apud carosū.
Destella et magis. Capitulum .vii

¶ Triadecima

ecce magi venerūt ab oriēte hiero-
solymā dicentes. Ubi est q̄ nāt⁹ est rex iudē-
ozum. Vidim⁹ enī stellā eius in oriēte. 7 ve-
nim⁹ adorare eū. Successores fuerunt isti
doctrinē balaam. q̄ stellā nouerūt ei⁹ vaticini-
o. 7 a magnitudine sciētīe magi nūcupa-
ti sunt. Quos enī grēci p̄bilosophos. p̄se
magos appellāt. Venerūt enī de finib⁹ p̄se
saz 7 chaldeoz vbi stant⁹ est saba. a quo et
sabea regio dicitur. Quidam tñ nō eos p̄mo di-
ctos magos putāt. s̄ postq; volū herodis se-
sellerūt p̄ aliā viā reuertētes. Chrysostrōm⁹
dicit stellā multo ante tpe q̄ christ⁹ nāscere-
tur apparuisse eis. 7 ita multo tpe de lōgin-
quo venerūt. Potuit tñ fieri. vt i tredecim
dieb⁹ sup diomedarios sedētes lōga terra-
rum spacia trāsmearēt. Audiēs magos he-
rodes rex turbat⁹ est 7 oīs hierosolyma cum
illo. Timuit rex ne q̄s de semine byrriani vel
aristoteli natus esset regnaret. set tanq; ali-
enigena destitit. Turbat⁹ autē ciuitas no-
uitate miraculi p̄culsa. Cūq; diligēter vidi-
cisset rex ortum stelle a magi. vt p̄ eū natales
pueri cognosceret. etiā a sacerdotib⁹ 7 scri-
bis s̄scitabat. vbi christ⁹ nāsceret. Qui iux-
ta micchā in bethleē effrata nāsciturū dixe-
rūt. Bethleē p̄us dicta est effrata ab v̄oze
calep. q̄ ibi sepulta ē. quā qdā suspicantē
filiā fuisse v̄. 7 marię sororis moysi. Post
ea vero post famosam sterilitates. p̄ q̄ elime-
lech cū domo sua adijt moabitās. cū reddi-
ta fuisset ei incredibilis v̄ertas. dicta ē beth-
leem q̄ sonat dom⁹ panis. Dixit autē rex ma-
gis. vt inuētū puerū sibi indicaret. vt veni-
ens adoraret eū. Jam enī animū direxerat
ad p̄dendū puerū. Quos egredientes d̄ hiero-
salem stellā antecedeat. vsq; dum veniēs
staret supra domuz vbi erat puer. Dicit ful-
genti⁹ stellā tñ creatā notabilē 7 discretā
q̄ ceteris. Et i splēdore qz eā lux diuina nō

Euangelica

impedivit. Et i loco qz neq; i firmamēto cū
stellis minorib⁹ erat. neq; in ethere cum pla-
netis. s̄ in aere vicinas terras tenebat vias.
Et in motu. qz p̄us imobilis sup iudeā. ma-
gis dedit signū veniēdi in iudeā. q̄ ex velli-
beratione sua hierusalē tamq; caput iudee
adierūt. Quib⁹ egressis. r̄ic p̄mo motu no-
tabili p̄cessit eos stella q̄ pacto officio mor-
eē desijt. reuertēs i p̄iacentē materiā v̄si sū-
pta fuerat. Tñ qdā tradūt bedā voluisse q̄
in puteū bethleemitarū ceciderit. 7 post in
diebus paulē 7 custochij qnasdā virgines
deo dicatas eam miraculose vidisse. Qd qz
fabulosū existimauerūt fratres cū q̄b⁹ mo-
nasticam ducebat vitam eum a cōmunionē
sua quandoq; separauerūt.

De oblatioe 7 noib⁹ magorum.

Capitulum .viii

¶ Ingressi vero ma-

gi domū quā diuersorū lucas no-
minat. obtulerūt puero singulū aurū th⁹ et
mirrhā. fm sabbēis p̄suetā oblationē. Inde
significantes eū regē dēū. s̄ mortālē. Nota
trū magozū d̄ sūt hebraice. Appelli⁹. ame-
r⁹. damasi⁹. grēce. galgalath. malgalath. sa-
rachim. Latine. balthasar. caspior. melchi-
or. Qui cū deliberarēt de reditu. respōsum
ē eis in somnis. ne redirēt ad herodē. Et ve-
niēs tharsum cilicie cōducto nauigio re-
dierunt in regionem suam.

De ypopati domini. Capitulum .ix.

¶ Postquā im-

plecti sūt dies purgatiōis marie
tulerūt puerū in hierusalem vt s̄isterēt cum
dño. id ē. offerēdo p̄sentarent. Et vederūt
hostias p̄ eo par turtuz 7 duos pullos co-
lūbarū. Insup redemerūt eū. v. siclis argē-
teis. Et erat in hierusalem simon senex. qui
acceperat a spiritu sancto nō visurū se mor-
tē nisi pri⁹ videret xpm dñi. Et tūc eodē spi-
ritu venit i templū. 7 accipiens puēz i vlnas
suas sciēs eū xpm ait. Hūc dimittis dñe. 7 c̄
Et p̄phetās de passioe xpi ait ad mariā. et
tuā ipsi⁹ aīaz p̄trāsbit gladi⁹. i. passio ipsi⁹.

Nō enī sine materno dolore potuit videre
crucifigi filiū. 7 si resurrectuz speraret. Ul-
ita. Animā ipsi⁹ q̄ 7 tu est. quā scz q̄si tuam
diligis p̄trāsbit gladi⁹. Eadem hora su-
peruenit anna p̄phetissa. et loquebat de
illo omnibus qui expectabant redemptio-
nem israel.

De fuga domini in egyptum.

Capitulum .x.

¶ Hinc herodes

vidit q̄ illusus ē a magis. Vi-
dens enī herodes magos nihil sibi renūciat
se. putauit eos visioe stelle deceptos. 7 eru-
buisse redire ad eū. et ideo ab inq̄sitioe pu-
eri cessauit. Sed cū audisset q̄ dicta fuerāt
a pastozib⁹. 7 maxime p̄phetias symcōis et
anne. sensit se illusum. et de morte puerozū
bethleemitarū tractabat. vt ille quem igno-
rabat cū eis occideret. Propterea p̄ ammo-
nitiōē angeli fugit in egyptū ioseph cum
puero et matre ei⁹. vsq; ad obitū herodis.
Cūq; ingrederet oīs i egyptū. corruerunt
idola egypti fm esaiam q̄ ait. Ascēdet v̄s
nubem leuem 7 ingrediet egyptū. et moue-
bunt simulacra egypti. Tradunt q̄ sicut
i exitu filioz israel de egypto nō fuit dom⁹
egypti in q̄ deo p̄curate nō iaceret mortuū
p̄mogenitū. ita nec modo fuit in egypto tē-
plū in quo nō corruisset idolū.

De nece puerorum et quare delata
per annū. Capitulum .xi.

¶ Erodes autē cū

de nece puerozū disponeret. ci-
tat⁹ ē p̄ epistolā ab augusto cesare. vt romā
iret accusatiōi filioz responsurus. Tñ iose-
phus dicit. q̄ alexādrū filiū suū secū romā
traxerit. 7 veneni sibi parati resū apud cesa-
rē postulauerit. Qui cū iter faceret p̄ siliciā
audiēs naues tharsensū magos trāsduxis-
se i spū vehemēti cōbussit naues tharsis fm
qd̄ dauid p̄phetauerat in .xlj. psalmo. In
spū vehemēti conteree naues tharsis. Lū q̄
corā cesare disceptasset pater euz filijs hac
lege facta ē recollatio. vt adolescentes pa-
B3

Historia

tri omnib⁹ obediret: ipse aut regnū dimit-
teret cui vellet. Adū tñ herodes, a suspi-
onib⁹ liberatus ē. Veniensq; hierosolymā
p̄lo cōuocato trib⁹q; filijs astantibus: et cō-
cordiā fratrum a celsare factam exposuit: et
se successoris iudicē constitutum: ne iudei
regnū ad suos reditū estimerent. Tūc cō-
firmatus in regno herodes certius q̄ prius
mittens occidit omnes pueros qui erant in
bethleem et in omnibus finibus eius: a bi-
matu et infra: s̄m temp⁹ qd̄ exquiserat a ma-
gis. Quoz̄ maria pars .iij. millaria a beth-
leem vsq; ad austrum sepulta est. Plurium
sententia et vstratio: hec est. Ortam didi-
cerat herodes stellam eadem die qua nar-
erat dominus: et s̄m ortū stelle dominū au-
niculū esse sciebat et aliquot insuper diez̄.
Ideoq; ipse supra etatē ei⁹ vsq; ad bimos
et infra vsq; ad vnius noctis infantē deseuit
in pueros: timēsq; pueri morphoseon. id est
cōmutationem: ne scz̄ puer cui sidera famu-
labantur supra etatem suam vel infra faciē
suam transformat. Chryostomus autē di-
cit stellam apparuisse per annū ante domini
natiuitatem. Credebatq; herodes tūc etiā
dominū fuisse natum: et sic putabat dominū
bimū fuisse cum adiectione paucorū diez̄.
et ideo occidit pueros bimos et deinceps
vsq; ad quinq; annos sed non minores bi-
mis: et exponit bimatu et infra s̄m rationē
numeri. Sicut enim ratione temporis mīno-
res bimis inferiores sunt eis quia post natū
sunt: ita ratione numeri maiores bimis infe-
riores sunt eis: quia post eos numerantur.
Cui assertioni videtur fidē facere: q̄ quedā
ossa innocentū habentur adeo grandia: q̄
bimozū esse non possent. Potest tamē dici
ad hoc: quia longe maioris tunc erant ho-
mines q̄ntitatis q̄ modo.

Quod cōminatio hieremie etiā pro-
pheta fuit. Capitulum xij.

Inc̄ impletuz

est illud hieremie: Vox i rama
audita ē. et Rama locus ē iuxta gabaa. xij
militario distās a bethleem: vbi fere delicta
tribu beniamin p̄pter vxorem leuite: pauci

superstites planxerunt mortuos suos. Hoc
autem videtur hieremias induxisse potius
cōminando q̄ p̄phetando. Abinabat enim
imminere tantam ruinam duabus tribubus
quanta facta fuerat in filijs rachel: cū plan-
gentium vox audita est i rama. Tamē etiā
p̄phetavit de nece paruuloz̄: vt mattheus
ait: et tunc rama non est nomen loci. Sed qz̄
rama excelsum sonat. idē est ac si dixisset:
vox i excelsu audita est. Videt q̄ debuisse
dici iya plozans filios suos: cū bethleemite
de tribu iuda fuerint. Sed qz̄ tribus benia-
min conterminata est iude: insinuauit euan-
gelista multos de beniamin fuisse occisos p̄
vicinia ad eraggerādū scelus herodis. Et
quia rachel iuxta bethleem sepulta ē: pro-
phético locutiōis modo s̄ ea egisse que in
loco eodem gerebantur. Et noluit p̄olari:
qz̄ non sunt. i. incōsolabiliter dolebat de eo
q̄ non sunt. id est. de eo q̄ mortui esse desie-
rant. Innocentes q̄dem martyres dicuntur
larato vocabulo: non qz̄ testes xp̄i: s̄ qz̄ pro
xp̄o occisi sunt: quem si non loquendo: mor-
riendo tñ p̄fessi sunt. Pro quo etiam ecclia
pro eis solēizat: quos ad inferos descende-
rint. Unde et in eorum solennitate cantica
leticie subtracentur. s̄. te deū laudam⁹: et glo-
ria in excelsis deo et pro alleluia quidā vi-
cūt: laus tibi xp̄e: alij: cantem⁹ eya.

De nece duozū filiorum herodis.

Capitulum xij.

Actum est autē

vt qm̄ herodes multos orbaue-
rat filijs: ipse suis miserabilis orbaretur.
Nam per astutiā antipatri iteruz facti sunt
suspecti: alexāder et aristobolus patri. Ob
hoc scripsit herodes augusto: in multis ac-
cusans filios: abisit autem augustus satura-
nium et peanum legatos cum rescripto: vt
coram hys duobus coacto consilio p̄cerum
filios iudicaret: et de eis si p̄vincere eos pos-
set faceret quod vellet. Auditis autē hinc
et inde partib⁹: legati illos dānandos pro-
nunciauerunt: nō tamē morte. Tunc apud
sebasten pater cōiecit eos in vincula. Com-
plices vero eoz̄ apposuit torquere pater: vt

Historia

p̄fessione eoz̄ certioraret. si in aīam suam
aliqd̄ machinarent filij. Cōfessus est autē
qd̄ m̄tra sibi ab alexādro p̄missa si patri
venenū p̄pinaret. Cōfessus est etiā tonsor
de p̄missis sibi manentib⁹: si dū pararet p̄i
barbā eū ingularet. Addiditq; dixisse alex-
andru. nō esse spem ponēdā in sene. qui ca-
nos tingeat vt videret adolescens. Hic
mor⁹ herodes. missis spiculatorib⁹ iussit fi-
lios occidi: et asportari in alexandriā. ibiq;
sepeliri cū alexandro quo suo materno.

De priorū testamēto herodis et
odio ipsius et antipatre.

Capitulum xiiii.

Inc̄ inscripsit

testamētū herodes. et antipatrez
futurū regē instituit: et herodē q̄ cognomiā
batur antipas substituit antipatri. Antipa-
ter hō intollerabile odiū p̄p̄i excepit cun-
ctis scientib⁹ q̄ fratrib⁹ suis p̄seruisset calū-
nias. Ob h̄ etiā et pater iā eū nō recto oculo
aspiciebat. Ad hec etiā antipater molest⁹
erat patri: q̄ frēm sibi substituerat: eo q̄ ad
filios ipsius antipatre regnū transire no-
lisset. Alia q̄ maior causa inuidie orta est
ei in patrē. Quā pupillos filioz̄ quos occi-
derat paterna dilectōe fouebat: alijs nepo-
tib⁹ suis eos copulās in matrimonio. Erāt
autē s̄m iosephū paruuli relictī de aristobo-
lo. herodes agrippa. qui iacobū occidit gla-
dio: et herodias quā post herodes antipas
abstulit philippo fr̄i suo. Timuit ergo an-
tipaterne ad pupillos fratru suoz̄z̄ quōq;
regnū reuocaret herodes: qz̄ eos et p̄ma-
tris p̄tingebat. Cōmouit etiā ferōzā i odi-
um herodis: adeo vt ferozas secederet a fr̄e
et babiraret i terra que p̄cessa ei fuerat trās
iordanē. Ipse hō etiā patre volēte quibus-
dam excogitatis occasionib⁹ romā p̄pera-
uit. efficacissimū venenū a quadam venesi-
ca arabica comparā s̄. et apud vxorē ferore
reponēs. qd̄ interim dū ipse a bellis p̄ mini-
strū que p̄duxerat p̄i p̄pinaretur

Ob herodes incarcerationū anti-
patrē inidiantē vitę eius.

Capitulum xv.

Inc̄ aut anti

pater romę esset. mortu⁹ ē ferro-
ras: accepitq; herodes de vene-

no reposito apud vxorē ferorez̄. p̄ ancillā ira-
cūde a dñā sua recedētē. Ita qz̄ euocatā vxo-
rē fratris relictā. asserre venenū eā iuber. Il-
la hō q̄i allatura egressa de tecto se dedit p̄ci-
pitem. sed semina ad regnū allata ait. Quā
moreret fratru⁹ vir me⁹ aut mibi. Asser buc-
mulier venenū qd̄ reliquit nobis antipa-
tē meq; vidente in igne cōsumēne ad inferos
p̄scientiā fratrici dñj vlticē ferā. Ego vero
magnā ei⁹ p̄tem in igne p̄sumens. modicū
mibi p̄pter dubios casus et qz̄ te metuebas
reseruari. Cūq; p̄xidē cū veneno p̄tuliss⁹
expirauit. Acceptis q̄ alijs plurib⁹ argumē-
tis. q̄ antipater in morte p̄is grassaret. he-
rodes eū mature reuocauit. matrēq; illū⁹ re-
pudiavit. Cūq; filiū de patricidio publice
accusasset p̄sente varo syrię p̄side q̄ illis die-
bus hierosolymā venerat. posuit eū i custo-
diā apud ierichonta.

De magnitudīe morbi herodis

Capitulum xvi.

Inc̄q; cōplices

filij querebat pater. vt eos cū filio ex-
q̄stis p̄meret supplicijs. graniori morbo im-
peditus est. Accedebat et lenectus cū annos
ia. lxx. nat⁹ erat. animūq; ei⁹ filioz̄ clades
grauiter affligebant. Erant autē in hierlm
duo sophistę. quos nō pauca adolescentū
sectabant cū leges exponeret. bis oportū
visū est rege tabescente vt aquilā aureā cej-
cerent. quā rex sup̄ maximā portā templi cō-
tra patrias leges posuerat. Quā deiecta rex
cōmor⁹ animi magnitudine morbū sup̄auit
et in contionē p̄cedens. in oēs hierosolymita-
tas iniuriā hanc refundere nitēbat. Sed ad
preces p̄p̄i in solos auctores vlt⁹ est. Illos
ergo qui in funib⁹ dimilli aquilā p̄ciderant
vinos incendit cū duobz̄ sophistis. Debic
varijs affligēbat lāguoz̄ib⁹. Quā febri non
mediocri erat. purigo intollerabilis in oī

Euangelica

corpis superficie assiduis verabat colitor mentis pedes iterum uterque vicio tumuerat putredo testiculoz vermes generabat creber anhelus et interrupta suspiria. Quod ad vinctam dei ab oibus referbant. Ipse vero torredane trassies apud callione calidus aq̄s utebat. Cuius corpus ei oleo calidiori foveri medicis placuisset in archa plena demersu ita dissolutu est. vt etiam lumina quasi mortu resoluta torqueret. tñ ad clamorem astantiu respicere visus est.

Denobilibz iudcis occidēdis i morte herodis et de morte anti pri

Capitulū. XVII.

Quoz rediisset

ienicho audiens iudeos morte suaz expectantes cu gaudio. ex oī iudca nobiliores collectos inuenes pcludi p̄cepit i ypodonio. i. in carcere circi. p̄cipiens salome sorori sue. vt cu aiā suā eiffaret statim illos occideret. vt ita oīs iudca i morte ipsi etiā inuita plangeret. Quoz q̄s romaz miserat redētes. pistolā tulerūt a cesare vt antipatrē in exilium daret. vel si mallet morte dānaret. Quo nūcio paululū recreatus. cu pomū q̄ libēter vescebat perijisset. cul tellū q̄ ad incidēdū poposcit statimq̄ euz tulli violenta distenderet. circūspiciēs ne q̄s arbit̄ ip̄ediret. se p̄cussur dexterā sustulit. Sz acciabo p̄sobrin⁹ ei⁹ dexterā p̄tinuit statiq̄ vlulat q̄ si rex esset mortu⁹ in regia domo excitat⁹ est. Quo audito antipatrē exultās multa custodibz p̄mittebat vt eū soluerent. Qd̄ cu accepisset herodes. grauius tulit exultationē filij q̄ mortē p̄tinuo missis satellitibz occidit eū. sepeliriq̄ p̄cepit in bircanio. Statiq̄ mutās testamētū. archelaū re. ni scripsit successorē. ita tñ q̄ ab augusto suscipere dyadema.

De morte herodis et substitutiōe archelai

Cap. XVIII.

Est mortē aut

p̄ filij q̄nq̄ diebz exactis mortu⁹ est herodes. xxxij. anno. postq̄ a ro-

manis rex declarat⁹ erat. In alijs fortunatissim⁹ in rebz domesticis infelicissim⁹ fuit. Salome q̄o q̄s occidimandauerat absoluit. Et sepeliuit eū archela⁹ i herodio iuxta mandatū ipsi⁹. nihil regij ornar⁹ in funeriis pompa p̄mittens. Septez autē diebz in lugendo patre p̄sumptis. epulisq̄ feralibz plixē polo exhibitis. qui mos iudeoz ob expensas funerū multos depauperauit. candida veste indutus ascendit in tēplum. vt r̄ijq̄ sanoribz a plebe susceper⁹ est. Sed et q̄ p̄ tribunali dixit. se etiā a regis noie velle temperare. donec a cesare confirmata foret successio. p̄mittens q̄ patrem dior omnibz apparerz. Quo circa alij tributa leuari alij vectigalia tolli. quidaz solui custodias acclamabant. Postulatus autē archela⁹ annuens. celebratis hostijs erat cu amicis in epulis.

De lite fratru p̄o regno coram augusto.

Capitulū. XIX.

Rta est aut se

o ditio q̄ in nouis rebz accidere solent. plurimi enī sopbistas p̄ defensione legis occisos iugebant. oēs sere pontificē quē herodes p̄cio creauerat amouendū p̄clamabāt. Instante autē agimoz die cu turba ab imolatione. p̄biberet p̄ticipes archelaus misso ciliarcho. verbis eos p̄iul sedare attempraui. Cū autē vulneratū remississent ciliarchū missa grandi manu satellitū. archelaus circi. ix. milia occidit. p̄ vocē p̄conis omnes ad p̄ria redire cōmonēs. neglecta festiuitate oēs abierūt. Ipse q̄o cum nicolao ⁊ ptolomeo secretarijs patris sui romā p̄fectus est. satomāq̄ ⁊ filios eius secū duxit. vt cu testamento extremā volūtate patris sui testarent. philippo fratre regni. p̄curatore relicto. P̄fectus est etiā romā herodes antipas. vt de regno habendo disceptaret cu fratre oratore byreneo p̄pter acrimoniā dicendi plurimuz confusus. Cesar quoq̄ accitis optimatibz romanor. partibus p̄sequendicopias detribiq̄ tunc primuz gainum exagnip̄a et

Historia

De simulato alexandro.

Capitulū. XXI.

De etiā tempo

re. q̄dam natōe iude⁹ i sydonio oppido educat⁹. q̄ similit⁹ alexandro herodis filio. quē ⁊ p̄ iteremerat venit in iudca iustinctu cuiusdā liberti herodis. q̄ oēs act⁹ regios optie sciebat. asserēs sibi regnū deberi. tū qz maior fili⁹ herodis. tum qz ex p̄te matris suę mariānes eū p̄iēbat. Cūq̄ plures iudcoz seq̄ces b̄iet. romā q̄ p̄fectus est. Igit iudca rome tūc degentes visendi ei⁹ studio circūfluebāt. Quasita⁹ q̄ q̄liter viueret. aiebat. lictores miseratos fratru. alios siles eis morti subiectisse. Aristobolū q̄ frēm ad huc viuētē in cyprio vel creta latere. Sz cesar optie vultū alexandri sciēs. quē dū rome studere puer amasiū habuerat. cū p̄e q̄ post disceptatē plen⁹ notauerat. fallaciā similitudinil anōduertit. misiqz la dū q̄ et alexandru bene cognosceret vt ad se viuerē adduceret. vitā sibi pollicē si tāte fraudis p̄didisset auctore. Cūq̄ ille p̄fessus esset se talia simulasse ad q̄stū. risit cesar. sua lorēq̄ ei⁹ iussit interfici. fallumq̄ alexandru p̄pter habitudinē corporis nūero remigū inseruit. Hūc alexandru poeta vocauit formosū alexim. i. delicias dñi.

De diuisione regni.

Capitulū. XXII.

Andē de cōsi

lio senat⁹ cesar monarchiā herodis distribuit. mediā p̄tez. i. iudca ⁊ ydameā tradēs archelao sub noie tetrarchie pollicite se facturū eū regē si se dignū p̄buisset. Mediā q̄o p̄tē i duas secuit tetrarchias. cessitq̄ in p̄tē herodis tetrarchie regio trans flumē ⁊ galilga. Iturea vero et tractonitis. et aurantias philippo destinata est. Factus est igitur archela⁹ quasi diarchus. monarchus q̄o nunq̄ fuit. Cū ergo eum legeris monarchū fuisse nouem annis post patrem. intellige secunduz opinionem vulgi dictum. et fm sui iactantiā

filia sua natū filiū adoptiuum sedere iussit Archela⁹ sibi regnū deberi assererat. ⁊ etiam merito et scdi testamenti volūtate. Antipas q̄o p̄mū testamētū debere suari aiebat. q̄d p̄ q̄n cōpos mētis eēt inscripserat. Sedm q̄o nullū fore q̄ ipsū pat̄ mētū pos fecerat. Quā et tē p̄pria manu se appetierat. Addebat q̄ q̄ archela⁹ vmbriā regni tenuisset ad cesarē. cū ipse corp⁹ remū gerēdarū sibi rapuisset. postremo q̄ in itia ptātis suę nouē milia occisoz sanguie maculassz. Cesar q̄o responsū differens. secū de cognitis deliberabat an aliquē regni successorē p̄stī. tui oporteret an toti familie distribui p̄ici patū. p̄sertim cū lrās varias de syria accepisset. iudeos defecisse nūciantes. Interiz q̄ mater archelai mortuā nunciatur.

De quatuor regibus in iudca

Capitulū. XX.

De sane tem

porē q̄tuor r̄ges sarrexit i iudca. Quā in idm q̄a duo milia veteranoz q̄ sb herode militauerant regem creauerant. Septoz q̄o galilgē iudas fili⁹ ezechie latronū p̄cipis ab herod olim capri diadema sibi ipsiuit. Trās flumē q̄ symō q̄dā ex seruis regalibz vastitate corpis fretus a latronibz rex creat⁹ est. Pastores q̄ quēdā p̄ceri corpis. cū pastor eēt in finibz ieracel. regē sibi statuerāt. Ob bec i sinuāda cesari miss⁹ ē romā a varo philippo. Quabz tū icident⁹ de caus vt ⁊ archelao subuenirz et si regnaz herodis nepotibz distribui placuisset. p̄tē aliquē mereret. Fuerūt etiā euz eo qui quagita de iudeis honorati. q̄ octo milia iudeoz rome tūc degentiū secū traxerūt ad cesarē. An et captiuitatē finale. iudca p̄ captiuitates p̄dicares vbiqz dispsi ⁊ venū dati fuerāt. Quos vt audiret cesar i palaciu apollinis tēpli sedit cū amicis. Illi q̄o tyrānidē herodis ⁊ filioz ei⁹ i iudeos expli cates supplicabāt romanis. vt iudgē reliq̄as misericordia dignē iudicarent. ⁊ aut ius antiquū regni sibi restitui. aut syrie p̄iugi finibz. a p̄ romāos indices iudca amistrari

Historia

annunciaret. Et venit in omnem regionem iordanis baptizans baptismo penitentie: quia ad penitentiam baptizandos monebat: et non nisi quos penitentes videbat baptizabat: predicatio futurum baptismum in remissione peccatorum: per cuius asuefactionem etiam baptizabat. Dicebat enim agite penitentiam: appropinquabit enim regnum celorum. Et sic ad hunc annum tyberij. xv. computant ab adam annis quatuor milia. cccxxv. secundum hebraicam veritatem quatuor milia. Anno vero tyberij. xvj. fuit annus iubilaeus. lxxxj. Eodem anno dicitur quod sexta cycliade incepisse. Quorum ratio hec est: quia sicut in hoc anno terminata est cycliade: et inchoavit baptismus: ita sexta etas incepit. et quinta terminata est. Quidam ab incarnatione domini initium eius ponunt hac ratione: quia sicut sub quinta etate generalis fiebat computatio anno a prima olympiade: tali vel tali: ita sub sexta dicitur anno ab incarnatione domini tali vel tali. Alii a passione domini eam inchoasse testantur dicentes sextam et septimam quiescentium simul incepisse. In cronica vero ab imperio tyberij inchoata legitur. Dicebat autem iohannes elicio de plis camelorum et zona pellicea: quodam locustarum genere esibili vesceretur: et melle sive melle. Tunc eribat ad eum omnis iudea: et baptizabant in iordane. Videns autem multos phariseorum et saduceorum venientes ad baptismum dixit eis: Pro quibus vobis vultis facere dignos fructus penitentie: et ne dicatis patrem habemus abraham: quia potest dominus de lapidibus istis id est de generibus significatis his lapidibus suscitare filios abrahe. Digno autem ostendebat eis iohannes. xij. lapides quos tulerunt. xij. duces tribuum israel de medio iordanis in aridam: et totidem de arida in iordanem: quorum aceruus esset in testimonium: quia sicco pede iordanem transferunt.

De tribus sectis iudeorum. Capitulū xxxj.

Rat aut tunc in

iudea tres secte iudeorum a communis reliquum vita et opinione distantes pharisei:

saducei esse. Pharisei cultu austero et vitu parcato utebantur: traditiones suas statuentes: quibus traditiones moysi determinabant: pitacia carrarum in fronte gerebant: et in sinistro brachio circumligata: quibus decalogus inscriptus erat: quia dixerat dominus: hoc habebis quasi quod appensum ante oculos tuos et in manu tua: et hec dicebantur phylacteria a phylaxe quod est servare: et thozath quod legem sonat. Isti etiam maiores simbras alijs ferentes spinas eis alligabant: quibus puncti in deambulando memores mandatorum dei fierent. Hi universa deo deputabant: et marmene id est sato. Agere quidem que iusta sunt vel negligere in arbitrio hominum plurimum esse dicebant: tamen in singulis adiuvere marmene: quam etiam ex moribus superiorum fieri putabant. Prepositis suis et maioribus naturam contrarium respondebant: iudicium dei esse futurum dicentes: omnem animam incorruptam esse: solas bonorum animas in alia transire corpora usque ad resurrectionem et iudicium. Ab aliorum autem eternis retrudi carceribus. Et quia a communi hominum habitu divisi: ideo pharisei dicebantur. Saducei marmene negant: deum inspectorem omnium esse dicentes in arbitrio hominum situm esse vel bonum malum ve gerant. Animarum generaliter vel supplicia negabant vel honores. Nam et resurrectionem mortuorum futuram negabant: animas mori cum corporibus putantes: nec angelos esse dicebant. Solos quinq; libros moysi recipiebant: et hijs contenti erant. Hi severi nimis erant nec etiam inter se sociales. Ob quam severitatem saduceos id est iustos se nominabant. Esse fere in nobis monasticam agebant vitam: nuptias fastidientes non quia coniugia et hominum successionem perimendam censerent: sed cavendam intemperantiam seminarum: nullam earum fidem viro servare putantes, habebant omnia communia pro bro oleum ducentes: squalore decus putabant omnimodo in veste candida semper essent. Nulla ei certa civitas: sed in singulis domicilia habebant: ante solis ortum nihil profanum loquentes: solem ut oriatur orantes: post usque ad quintam horam operantes lo-

Evangelica

ti corpore aquis simul et cum silentio edebat. Juramentum habebat per purpuram. Secte sue nemine adhiberes nisi sub anno phariseo. Receptum autem secum post annum duobus alijs annis morem esse phariseo respensum in peccatis a se pelebant: ut herbas more peccorum decerpentes usque ad obitum peniteret. Cum enim simul sederent: nullum novum innotis locum esse sperare in mediis: vel in ventera pre se vitantes. Adeo sabbatum observabant: quod nec ea die alium purgabant. Dolabrum ferebant lignum. quod in loco secretissimo fodiebant terram ad alium purgandum dimissa veste se diligenter protegentes. ne splendori diurno alias diurno facerent iniuriam: ob id etiam statim foveam reimplentes: vivebant quod longissime ob victus simplicitate. Mortem pro iusticia immortalitate iudicabant et meliorem. Animas vero omnes a principio creatas per temporibus incorporari. Bonas exutas corporibus ultra oceanum degere: ubi sit reposita eis profectio ad orientem. Malis procellosa et byberna loca delegantes. Erant in eis quod futura predicarent. Quidam coniugibus sed moderate utebantur. Nam si homines abstinentiam arbitarentur: vel ararent a coniugio: humanum genus deficeret.

De iohannes confessus est senon esse christum. Capitulū xxxii.

Im ergo bap

ticaret iohannes: miserunt a hierosolymis ad eum sacerdotes et levitas: ut interrogarent eum. Tu quis es? Et confessus est se nec christum esse: quod opinio publica habebat: nec helyam: nec prophetam. Et dixerunt. Quid ergo baptizas? Respondit: et helyam: quod in his duobus precesserat figura baptismi: et de baptismo christi legerat in prophetia ezechielis. Effundat super vos aquam mundam: et ideo putabant ad alium non pertinere baptismum: et respondit: Ego quod de baptismo in aqua: mediis autem vestrum stat que vos nescit. Ipse baptizabit vos in spiritu sancto et igne. In spiritu in baptismo in igne penitentia. Hec in betbania facta. Post figurari ba-

ta sunt trans iordanem ubi erat iohannes baptizans.

primum iohannis in capitulo tilavio ante baptismum. In sabbato ante ramos palmarum puerorum capita iungebant oleo: et abluebant: ut nulla macula ibi remaneret: ita in baptismo omnia peccata delent: et si signum faciebant.

De iesu baptizato. Cap. xxxiii.

Hinc venit iesus

a galilea in iordanem ad iohannem ut baptizaretur ab eo. Tres fuerunt cause precipue cur baptizatus est iesus a iohanne. Ut baptismum iohannis approbaret. Ut omnem humilitatem impleeret: et implendam doceret. Ut tactu sui corporis vim regenerationis conferret aquis: et si forte non statim. De vi enim et institutione baptismi triplex est opinio: ut in sententijs habet. Et ipse iesus erat incipiens quasi anno: xxx. id est tricesimum annum inceperat: xij. m. diebus eiusdem anni peractis. Et secundum hoc vixit iesus m. xxx. duobus annis et dimidio: quia eadem die reuoluto anno convertit aquam in vinum: et in sequenti pascha id est in pascha tricesimo primi anni incarnatus est iohannes: et in pascha sequenti id est tricesimo secundi anni decollatus est: et in tertio pasche id est tricesimo tertij anni passus est dominus: et ita vixit dominus xxx. duobus annis integris et de xxij. quantitas fluxit temporis a natali usque ad pascha: quod pro dimidio anno computat. Chrysostomus tamen dicit eum iam complevisse tricesimum annum in omelia decima in mattheum sic dicens: Post triginta annos venit iesus ad baptismum legem veterem soluturus. Propterea usque ad hanc etatem que omnia solet capere peccata in lege observatione permansit: ne quis diceret: ideo illum soluisse legem: quia eas non potuisset adimplere: et infra. Per xxx. annos iusticiam legis adimpleverat: et tunc venit ad baptismum: evangelium docturus: quasi cum ulu cunctis observationibus legis impones. Hoc autem dixit Chrysostomus occasione illius verbi quod dixit dominus. Sic decet nos implere omnem iusticiam. Et secundum hanc opinionem vixit xxx. tribus an-

Euangelica

Uscusq; idē est

ordo historie euāglice apud oēs
Deinceps varie ordinant vsq; ad incarcerationē
nōnē iohānis. Quidā dicūt q; circa primū
pasca post baptismū puerit dñs aquā i vi
uū ideo: q; iohānes cōsecrāter post h miracu-
culū narrat eū ascēdisse i hierlm: r etecisse
emētes r videntes de teplo: qd nūq; ab eo
factū dicūt nisi i pasca. S; eis obuiat eccle-
sie p̄suctudo: q; i epiphania factū esse tenet
q̄tānis solēniando memorat. Fuerūt etiā
q̄dicēt: q; eadē die q; baptisat⁹ est fecerit
h miraculū. S; matth⁹ ait: Tūc iesus ou-
cus ē in desertū: r marc⁹: statim expulit ie-
sum spūs i desertū. Habet em ecclesia q; ca
dem die: s; reuolutis ānis tria facta sūt. Ad
uent⁹ magoz: tredecima die p̄mi āni. Ba-
ptism⁹ eadē die tricesimi anni: vel tricesimi
p̄mi anni. Aduratio aque eadē die reuoluto
āno. Uñ ma: im⁹ eps i f̄mone q; sic incipit:
Lū plura nob frēs
r sic ait: Sic poste Beda dicit: q; post
ritati sue fidel man reuoluto anno eodez
dauit antiq̄tas: ho die fecit miraculum
die saluator a chal de quinq; panibus et
deis adozat⁹ est: ho duobus piscibus.
die fluēta iordanis
benedictione pp̄ij baptismatis p̄secrauit:
hodie iuitar⁹ ad nuptias aq; vertit i vinū.
Uñ r in antiquoz libris dies illa plura-
liter d; dies epiphaniā id est pluriū illu-
strationū christi. Epiphania em illustratio-
nem sonat. Has tres tñ manifestatiōes pro-
p̄ijs qdam noib⁹ distinguūt. Epiphaniā
vocātes eā illustrationē q; facta ē p̄ stellam
q̄si desurfū factā. Theophaniaz eā q; in ba-
ptismo q̄si a deo. i. a patre factam. Bethpha-
niā: eā q; in nuptijs quasi in domo factam.
Beth enim dom⁹ sonat. Hierūtamē adhuc
restat iter sūmos r catholicos doctozes de
ordine historie duplex opinio. Quidā em
scribētes vnū et q̄tuoz: imitantes amoniū
alexādrinū: eusebiū. cesariēsem: theophilū
qui septim⁹ a petro sedit antiochie: q; dicūt
dñm post ieiuniū aperte predicasse: discipu-
los cōgregasse: r sermonē in monte factum

ante vini miraculū: q; legūt dñm r discipu-
los et⁹ iuitatos ad nuptias. Cōmunior autē
r veracior opinio ē dñm post illud miracu-
lum discipulos vocasse occulte: et occulte
p̄dicasse vsq; ad iohānis incarcerationem
sed post publice. Et hunc ordinem p̄seque-
mur sine alteri⁹ ordinis p̄iudicio.

De mutatiōe aq; in vinū. ca. xxxviii Et facte sunt nu

prie i chana galilee. id ē. in vico
galilee sic dicto. Et erat mater iesu ibi: r vo-
car⁹ ē iesus ad nuptias et discipuli ei⁹ qdā
scz futuri discipuli: q; ad verbū iohānis iā
plures audiebant eū occulte. qui post osno
secuti sunt eū. Nō ē vocat⁹ ioseph: s; maria
Uñ r qdā dicūt ioseph fuisse mortuum: et
virginē transisse in custodia filij: q; nec etiā
deinceps legit de eo in euangelio: Nō si nō
dum mortu⁹: tñ certū est q; in passione oñi
mortuus erat: q; vxoz ei⁹ alij cōmendata ē
Quidam autumant has nuptias fuisse ior-
dānis euāgeliste: et ideo vocata est maria.
q; matertera eius: r dñs quia cōsobrin⁹ ei⁹
r dicunt q; dominus eū volentē nubere: ex
his nuptijs vocauerit: qd certū non est. Et
deficiente vino: dixit mater iesu ad eū: Uñ
num non habent. q. d. vas ei vinū. Respō-
dit iesus: Quid mihi et tibi ē mulier? Non-
dū v̄c̄it hora mea. Licet m̄lier sit quasi ad-
iectiuū nomen fractionis: quasi mollior: ta-
men quandoq; nomen sexus est: maxime
quando virgo viri potēs est. Et est sensus
Uñ fieri miraculum: sed ad hoc agendum
quid habeo tecū cōmune: quasi diceret: Ex
natura tibi cōmuni non ago hoc: sed in ho-
ra passionis que nondum venit: ex cōmuni
natura mihi et tibi patiar. Nec est credēdū
fm geneaticos: hoc dixisse dominū: qui pu-
tant vnū quēq; horam suam mortis habere
incuitabilem: fm horam constellationis in
qua natus est: sed vocauit horam suam. id
est. a se dispositam. Volūtate em mortu⁹ ē
nō necessitate. Erant autē ibi sex lapidee hy-
drie. id ē. vasa aquatica postc fm purifica-
tionē iudeozum. Credo iudei baptizabāt
vasa epulatoria: r si casu aliquid tangerēt

Historia

imundū nisi loti nō comederent. Erant er-
go posite. vt si forte p̄tigisset aliquē de con-
uuiis oportere lauare aquā haberent para-
tam. Impleuerunt autē eas m̄stri aqua ad
h̄ceptū dñi: et tulerūt aquā vinū factas ar-
bitrario. i. primā iter p̄uinātes i trich-
nio. Trichniū quidā dicūt fuisse domū tri-
cameratā. vel tres habentē testudines sub
quib⁹ discūtebāt. Vel forte tres erant ibi
mensaz ordines. vt in refectorijs fieri solet.
Et cōmēdauit arbitrio dñi vini bonitatē.
Post in cōi cōmendauerūt oēs miraculi
nouitatē. Hoc em initio signoz māifesta-
uit iesus glam suā. Nec d; hoc eē initium
qui et p̄i ligna fecisset. nascēdo de virgie-
magos stella p̄uia ducēdo. xl. dieb; r noci-
bus ieiunādo. r h̄mōi. S; hoc fuit primū
publice r ad publicandū factū. Vel p̄mū
factū in chana galilee.

De instructione nicodemī. Capitulū. xxxix.

Rat aut homo

e xp̄banis nicodem⁹ noie. r de p̄i
apib; iudeoz. Hic venit ad iesu
noctēq; timuit populū offendere. cū eēt de
principib; Vel q; magister erat i israel pa-
lam discere erubuit. et ait ad iesu: Rabbi
scim⁹ q; a deo venisti magister. Nemo eniz
p̄t h̄c ligna facere q; tu facis nisi fuerit de⁹
cū eo. q. d. Doce me de regno dei. R̄dit ie-
sus: Amē amen dico tibi: nisi quis renatus
fuerit venio. nō potent videre regnū dei.
In veteri testamēto q; iuramentū erat. vi-
uit dñs. In nouo. Amē dico: Et cū i alijs
simpliciter dicat⁹ in solo iohāne geminat⁹.
fm illud Sit sermo v̄ster. est. Quali di-
ceret. verū dico corde et ore. Lunq; mira-
ret nicodem⁹ quō posset hō sc̄do nasci: tñ
nō nisi carnalē natiuitatē sc̄ret. edoct⁹ est
a dño de sp̄uali. q; fit ex aqua et sp̄u. quaz
neutra iterari p̄t. Tñ q; adhuc inflatus
erat magistrali sc̄ia: nō poterat intelligere.
iō mernit audire. Tu es magister in israel
et h̄c ignoras: vt sic inuitaret eū ad h̄mili-
tatē. Instruit etiā eū de humana et diuina

sui natiuitate de passione r ascēsiōne. r de
planto alijs. Q; aut dixit: Nemo ascēdit i
celū nisi qui descendit de celo. sensus est. Ne-
mo ascēdit nisi p̄s cū corpore suo. Vel fm
tropū q; dicim⁹ dñm facere q; p̄ eū facim⁹.
et est sensus. nemo ascēdit nisi quē de⁹ ascē-
dere facit.

De p̄ia electōe emētū et vedē- tiū in teplo Cap. xli.

De proximo pa

l sca ascēdit iesus hierosolyma r eie-
cit vedētes et emētes de teplo. h̄m
bis fecisse credit. Et p̄ illud pasca in carce-
ra⁹ ē iohes. Ait eniz iohes euāgelista. Q; cū
p̄ h̄ pasca redisset iesus i iudgā. adhuc
erati oēs baptizans in emnon. Interi autē
priusq; ascēderet in pasca quosdā vocauit
discipulos r docuit et miracula fecit. h̄ nō
adeo publice. Sane ibat iesus iuxta mare
galilee. Lacus est q; sit iordane influēte. et
d; mare cū sit aq; dulcis ideomate hebreo
q; omnē aquaz collectionē vocat hebreus
thorlis. i. mare. Et d; galilee. q; p̄tētiuit
galileam. Quoz mare tyrenadis d; q; sa-
mola est ciuitas h̄ q; ei iminet. Q; aut dicit
tur stagnū geneareth. ex accidēt est. Qu-
oz emi crispantib; vndis generat ex se aurā
Extendit aut. xl. stadys in longitudine. r
xl. in latitudine. Dicit tamen iosephus
eum sic dictū a modica regione geneareth.
quam p̄terfluit. quam etiā dicit amirabi-
lē. Q; tota diuersissimi generis arbuscū cō-
sita. nulli eoz vbertatē suā negat et tempe-
riem. Sunt ibi nuces q; maxime frigid⁹
gaudet. sunt r palme quas nutrit calor est.
uus. iunt ficus et olez quib; aura mollior
destinata est. q; repugnantia bona p̄tētiōne
studio terre foueant. H̄c dicit irrigari fō-
te qui cadit in capbarnā. quē quidā esse
venam nisi opinant. quia corasunū piscem
generat. qui non alibi nisi in nūlo flumine
reperitur

Defecūda vocatione discipu- lozum. Capitulū. xli.

catag maria dedit in vxore alpheo. de q natu sut alpheo iij plobini dñi. iacobus symon et iudas apst. et ioseph qz et barthabas. qz p iuda p cu martha elect fuit. Et bi qe tuoz p ceteris plagnincis dicti sut frs dñi qz nō solā cognati s et agnati a putabāt tanq ex duobz frībz ioseph et cleopha de scēdētes. In qd tñ qñ antonomatice iacobus dicit est frat dñi. qz qñ similitud fuit ei in facie. Itē mortuo cleopha anna nupsit viro tñio. s. salome suscepitqz ex eo filiā sic et alios pñs vocauit mariā. Et hāc dixit sebede. Habuitqz ex ea filios iacobū maiore et iobānem. q licet posterior natu maior tñ dicit est. qz pñs vocat est a dño. et pñs qd hēsit ei. Qd romana seruat ecclā. vt singuli in ordinibz suis pōzes. sint pñ ordinati. Ita dicit hieronymus. Alij xō vidētes mulieres agnominari solere a noibz viro rñ. vt marcia catonis dixerūt pñozibz viro mortuis has duas marias nupsisse cleopha et salome. vt pñozes viros fuisse bino mios. et dictū cēbedeū cleopha. alpheū salomam.

De sermone domini in mote Capitulū. XLVIII.

Televatis oculis

lis in discipulos docebat eos dicit. Bñ paupes spū. qm ipsoz est regnū celoz zc. Hunc sermonē mathe et lucas varie narrant. Ob hoc quidā tradunt dñm pñs cū fecisse discipulū in lupulio mōtis sedēdo. post in latere montis cōiter discipulis et turbis stā. Sed dñs q scdo mliario a capbarnā est de scēsus mōtis vbi fact est sermo dñi et leprosus mū datus. sicut nec scire interest an moni quo becfacta sunt fuerit thabor an alius mons in galilēa. Sermonē qd ex a dño ad discipulos factū legimus in mattheo lucas et iobāne tantū.

De oratione dominica

Capitulū. XLIX.

Hic sermone

interferuit dñs ordē dñicam. q octo ptes bz. Prima ē captatio. Tenio lentie. quā sequūtur septē petiōes et dirigunt ad deū patrē a quo pñm no. bis dare panē nostrū sup substantialē. i. filiū. Qd et pñs docuit nos ad petendū a patrē in noie suo. Tres prime petitiones spectāt ad vitā futurā. Sicut sanctificet. i. firmet in nobis nomē tuū. In hac vita qñi nobis licet nomē patris i filios. qz et iudas qñqz fuit dei filius. qñqz nō. p qua etiā possibilē tate mouēda dicit apstus. Timeō ne et ego ipse reprobus inueniar. In patria enī apperebunt filij. et imutabilit erit de pater eoz. Adueniat. i. ad te videndū veniat regnū tuū. vt sit regnū in regno. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. qñ sicut celestis ecclesianibil pōt velle hñi qd scit te velle. ita et ista qd adhuc militat in terra addicatur voluntati tue. Quattuorqz sequunt. ad militiā hui vitz spectant. s. panē nrām sup substantialē da nobis hodie. i. chūstū qui est sup substantialis. i. sup oēs substantias. et est panis noster in altari. Vel sunt due dictiones. sup substantialē. Et ē sensus. id est. da nobis hodie. i. in pñti tempore panem nostrū id est. xpūm. qui pñus ē fideliam. et hoc sup panē. i. pter panē substantialē. i. necessarium ad sustentationem quasi da nobis vtrūqz panē anime et corporis. Lucas posuit quōtidianū. qd de via tico tantū exponitur. Sic et habet epinon. Hebreus hō sogolla. i. hō pñū vel egregium vel pecuniā. Ob hoc forte lucas videns matheuz dixisse sogolla. qd sonat pecuniā. dixit quōtidianum. Sic et hō interpretes mathei. quia vidit euz dixisse sogolla. quod sonat egregiū. dicit epinon. Treca sequunt. patēt tamē Hebrei in fine ponit vñ ex his tribus amen. s. e. s. e. qz sonant xre semp pccm.

De discipulis facti missi cū pte cu randi Cap. L.

Im cōsumas

set ibi hba p uocatis discipulis. dicit eis pte eiā di spūs imūtos. et curā di omne iūritatē. et misit eos p dicare regnū dei. et ait. Nihil tuleritis in via. neminem saluta ueritis. s. sicut alij. q nō ex studio optādū salutēz consueuerūt tantum salutare. In viā gentiū ne abieritis. nec i ciuitates samaritanoz itraneritis. gratis accepistis gratis date. Qd potabitis pecuniā non panē. nō duas tunicas. i. supfluas. non calciamēta. nō virgā. Scdm marcum hō soleis vel sandalijs vti iussi sūt. i. ponibz et virgā ferre. que p potestate accipiendi necessaria ponitur. Ecce mitto vos sicut oues in medio luporum. qui vos recipit me recipit. In est qz draco seqtur. iij. die rogatōz. Hic pño destruit potestas diaboli. cū homini datur potestas sup eū. In ē qz diaconus pto codice d altari sub silētio trāsit iclī nās donec i ābone salutat pñm qñ intrās domū. cui offert pacē. Rec potat puluinar. i. solatia vite. s. alij fert ei. Rec obest qz puluinar significat onē euāgelij leue. Forte in dē qz diaconus nō dicit dñs vobiscū nisi cū legit euāgelij nisi raro. Raro dicit ppe diaconos cardinales. vt bñdictōem cergi.

De curatione leprosi.

Capitulū. LI.

Im aut descē

disset iesus de mote tetigit leprosi qñ i q solas figuras. et sanauit euz dices. Volo. mundare. Et addidit. Vide nemi dixeris. q. d. Vide qz manifeste et plene mūdāt ea. Nemi dixeris. i. nemi necesse habes dicere. adeo res euidēs ē. s. ondi te sacerdoti. ad cui arbitriū renouād es. Ecce alios nondū docet soluere leges. Sanat tñ vbi qz p dicanit.

De seruo ceturionis Cap. LI.

Im aut intras

set capbarnā rogauit eū ceturio p interuentū seni oz iudgoz. vt sanaret puerū ei palyticū. Et ait iesus. Veniat et curabo eū. Venit at potētia sanādi non corpore. Et ait ceturio. Qd sū dignus vt intres sub tectū meū. s. tātū dicit hō. et sanabitur puer me. qz et ego solo hō p mīstros meos opoz. Forte idola habebat i domo et imūda iudgis. Et sequētibz se iesus dixit. Qd inuenitātā fidē in israel. subaudi. huius rpiis. Reccludunt i noie istī sequētes euz qz ad eos loquebat. quātā in b gētili. Et sanat ē puer in illa hora. Et ingressus synagogaz sabbato docebat eos. et ibi eiecit ab hōie spūm imundū clamātē. Quid nobis et tibi iesu na carene. Venisti perdere nos scio qz sis sanctus dei.

De socru petri Capitulū. LIII.

Cuz venisset

iesus in domū petri. quā forte habebat i capbarnā p vxorē ipse ei erat de betsaida. ad petitionē discipuloz sanauit socrū petri febricitantem.

De filio vidue Capitulū. LIII.

Im autē iret

i ciuitatē nauī qñ ē i galilēa. suscitauit añ portā filiū vidue tāgen ad feretrū et dicens. Tibi dico surge. et spefacto obtulerūt ei energumios et male bñtes. et sanauit oēs. et voluit ire trās fretū et dixit ei vñ scriba. Rabbi seqr te qcunqz ieris. Volebat seq dñm. vt disceret sig facere ad lacrū et id nō audiat a dño Dixit at dñs alteri. Sequere me. Qui rñdit. Dñe p mitte me primū sepelire patrē meū. Cui iesus. Dimitte mortuos i pctis. s. sepelire mortuos suos. Tu va d ānūcia regnū dei. Qd pbnisset dñs hō hūc a sepultura. si non eēt alij q sepelirēt. Et ait alij. Seqr te dñe s primū p mitte me renūciare his q domi sūt. Cui iesus. Nemo mittēs manū ad arā

catag maria dedit in vxore alpheo. de q
nati sut alpheo iij p sobini dñi. iacoboly
mon 7 iudas apli. 7 iosepb q 7 barfabas
q p iuda p cu matbia elect fuit. Et bi qe
tuor p ceteris plāguineis dicti sut frēs dñi
qz nō solā cognati. s et agnati ei putabāt
tanq ex duob frīb iosepb 7 cleopba de
scēdētes. In qe tñ qī antonomatice iaco
bus dicit est frat dñi. qz q̄ similit̄ fuit ei
in facie. Itē mortuo cleopba onna nuplit
viro ctio. s. salome. suscep̄tq̄ ex eo filiā sic
7 alias p̄s vocauit manā. Et hāc duxit se
bede. Habuitq̄ ex ea filios iacobū maio
rē. 7 iobānem. q̄ licet posterior nati maio
rē dicit est. qz p̄s vocat est a dño. 7 p̄us
adhēsit ei. Et d romana seruat ecclā. vt sin
guli in ordinib suis p̄ores. sint p̄ordina
ti. Ita dicit hieronymus. Alij x̄o vidētes
mulieres agnominari solere a noib viro
rū. vt marcia carthonis. dixerūt p̄uorū vi
ris mortuis has duas marias nupisse cleo
pba 7 salome. vt p̄uorū viros fuisse bino
mios. 7 dictū cete deū cleopbā. alpheū sa
lomam.

De sermone domini in mote
Capitulū. XLVIII.

Televatis ocu

lis in discipulos docebat eos dicit
Bri paupes spū. qm ipsoz est re
gnū celoꝝ zc. Hunc sermonē mathe 7 lu
cas variē narrant. Ob hoc quidā tradunt
dñm p̄s cū scisse discipulū in sup̄cilio mō
tis sedēdo. post in latere montis cōiter di
scipulis 7 turbis stā.
do. Alij x̄o tradunt Sed dicit scdo mi
nō nisi vnū sermonē liario a capbarnā
factū cōiter discipul est de scēsus mōris
et turbis. Utrū autē vbi fact est sermo
boꝝ verū sit. nō mul dñi et leprosus mū
tū interest nos scire. datus.
sicut nec scire interest
an moni quo hec facta sunt fuerit thabor
an alius mons in galilēa. Sermonē q̄ dē
a dño ad discipulos factū legimus in mat
theo lucas 7 iobāne tantū.

De oratione dominica
Capitulū. XLIX.

Hic sermone

b interseruit dñs ordē dñicam. q̄
octo ptes hz. Prima ē captatio.
lenin olemie. quā sequūtur septē petiōes
7 dirigunt ad deū patrē. a quo p̄tīm no
bis dare panē nostrū sup̄substantialē. i. fili
um. Qd 7 x̄ps docuit nos ad petendū a pie
in noie suo. Tres prime petitiones spectāt
ad vitā futurā. Sicut sanctificet. i. firmet
in nobis nomē tuū. In hac vita q̄si mobi
lis est nomē patris i filios. qz 7 iudas q̄nq̄
fuit dei filius. q̄nq̄ nō. p̄ qua etiā possibili
tate mouēda dicit aplus. Timeō ne 7 ego
ipse reprobus inueniar. In patria enī ap
parebunt filij. et imutabilit̄ erit de⁹ pater
eoz. Adueniat. i. ad te videndū veniat re
gnū tuū. vt sit regnū in regno. Fiat volun
tas tua sicut in celo et in terra. q̄i sicut cele
stis ecclesianibil p̄t̄ velle hī qd̄ scit te vel
le. ita 7 ista q̄ ad huc militat in terra. addi
catur voluntati tue. Quattuorq̄ sequunt̄.
ad militiā hui⁹ vitē spectant. s. panē nr̄m
sup̄substantialē da nobis hodie. i. christū
qui est sup̄substantialis. i. sup̄ oēs substan
tias. et est panis noster in altari. Vel sunt
due dictiones. sup̄substantialē. Et ē sen
sus. id est. da nobis hodie. i. in p̄nti tempo
re panem nostrū id est. x̄p̄m. qui p̄p̄us ē
fideliam. 7 hoc sup̄ panē. i. p̄ter panē sub
stantialē. i. necessarium ad sustentationem
quasi da nobis vtrūq̄ panē anime 7 cor
poris. Lucas posuit quonidianū. qd̄ de via
tico tantū exponitur. Sic⁹ habet epinlion
Hebreus x̄o sogolla. i. p̄cipuū vel egregi
um vel pecu liarem. Ob hoc forte lucas vi
dens matheuz dixisse sogolla. qd̄ sonat pe
culiarem. dixit quonidianum. Sic⁹ x̄o
interpret mathe. quia vidit euz dixisse so
golla. quod sonat egregiū. dixit epinlion.
Trea q̄ sequunt̄ patens amē Hebrei in fi
ne ponit vnū ex his tribus amē. s. e. s. e. s.
q̄ sonant x̄e sēmp̄ peccm.

De discipulis facti missi cū p̄tate cu
randi Cap. L.

Om̄i cōsumas

c set ibs x̄ba p̄ vocatis discipulis
ij. d̄ dicit eis p̄tate eiciēdi sp̄s imū
tos. et curādi omnē infirmitatē. 7 misit eos
p̄dicare regnū dei. 7 ait. Nihil tuleritis in
via. neminem saluta
ueritis. s. sicut aliq. q̄
nō ex studio optādi
salutez consauerūt
tantum salutare. In
viā gentiū ne abieri
tis. nec i civitates sa
maritanoz itraueri
tis. gratis accepistis
gratis date. Nō por
tabitis pecuniā non
panē. nō duas tūni
cas. i. sup̄fluas. non
calciāmētā. nō virgā
Scdm̄ marcam x̄o
soleis vel sandalijs
vtr̄iussit. i. ponib⁹
7 virgā ferre. que p̄
potestate accipiendi
necessaria ponitur.
Ecc̄ e mitto vos sicut
oues in medio lupo
rum. qui vos recipit
me recipit
diaconos cardinales. vt b̄ndictōem cerēi.

De curatione leprosi.
Capitulū. LI.

Om̄i autē descē

c disse iesus de mote tetigit leprū
q̄i s̄q̄ solues figuras. 7 sanauit euz
dicēs. Volo. mundare. Et addidit. Vide
nemī dixeris. q. d. Vide q̄ manifeste 7 ple
ne mūdāt̄ es. Remi dixeris. i. nemī neces
se habes dicere. adeo res euidēs ē. s. oñdi
te sacerdoti. ad cui⁹ arbitriū reuocād̄ es
Ecce alios nondū docet soluere leges. Sa
nat̄ tñ vbi q̄ p̄dicauit.

De seruo ceturionis Cap. LII

Om̄i autē intras

c set capbarnā rogauit eū ceturio p̄
internentū senioꝝ indgoꝝ. vt sana
ret puerū ei⁹ palyticū. Et ait iesus. Venias
et curabo eū. Venit at̄ potētia sanādi non
corpe. Et ait ceturio. Nō sū dign⁹ vt in
tres sub tectū meū. s. tātū dic x̄bo. 7 sanabi
tur puer me⁹. qz 7 ego solo x̄bo p̄ mīstros
meos opoz. Forte idola habebat i domo
7 imūda iudēis. Et sequētib se iesus dixit
Nō inenitātā fidē in israel. subaudi. hui⁹
rpiis. Neccludunt̄ i noie ist̄ sequētes euz
qz ad eos loquebat̄. quātū in b̄ gētili. Et
sanat̄ ē puer in illa hora. Er̄ igressus syna
gogaz sabbato docebat eos. 7 ibi eiecit ab
hoie sp̄m̄ imundū clamārē. Quid nobis
7 tibi iesu na carene. Venisti perdere nos
scio q̄ sis sanctus dei.

De locu petri Capitulū. LIII.

Cuz venisset

e iesus in domū petri. quā forte ha
tebat i capbarnā p̄ vxorē. ipse ei
erat de bethsaida. ad petitionē discipuloꝝ
sanauit locū petri febricitantem.

De filio vidue Cap. LIII.

Om̄i autē iret

c i civitate nani q̄ ē i galilēa. susci
tauit aū portā filiū vidue. tāgen
tū ferētū 7 dicēdo. Tibi dico surge. Ve
spe facto obtulerūt ei energumios 7 male
b̄ntes. 7 sanauit oēs. 7 voluit ire trās fretū
7 dixit ei vn⁹ scriba. Rabbi seq̄r te d̄cunq̄
ieris. Uolebat seq̄ dūm. vt disceret si q̄ fa
cere ad lucrū et iō nō audiat a dño Dixit at̄
dñs alteri. Sequere me. Qui r̄ndit. Dñe p̄
mitte me primū sepelire p̄m̄ meū. Cui ie
s⁹ Dimitte mortuos i p̄ctis. s. sepelire moz
tnos suos. Tu va d̄ anūcia regnū dei. Nō
p̄hibuisset dñs ibs hūc a sepultura. si non
eēt aliq̄ sepelirēt. Et ait alē. Seq̄r te dñe
s̄ primū p̄mitte me renūciare bis q̄ domi
sūt. Cui iesus. Nemo mittēs manū ad ara
L 3

Euangelica

Dū languidū sanguinis fluxū sicut i mar-
 thā. dā demones expellit de maria. **D**ū cor-
 pus rediit in spūs calore pstringit i laqueo
 Genes at in domū iairi induit tātū secū
 petra iacobū 7 iobem frem ei q̄ q̄i secreta-
 rii ei erāt 7 patrē et matres puellę. Et cie-
 tris iridētibz eū qz dicebat puella dormit
 tenens manū puellę ait: Labita cumi qd
 sonat puella tibi di-
 co surge. **L**ū tibi di-
 co nō ed̄ itēptatōe
 et iussit illi dari man-
 ducare. **H**oc enī ē re-
 rū expmētū vere resurrectōis. Magi enim
 mortuos suscitāt q̄busdā caracteribz alli-
 gatis sub vitra q̄z alicella. 7 loq̄ eos 7 icede-
 refaciūt. s̄ comedere nequā q̄ possunt.

**De duobus cecis et de surdo et
 muto** Capitulū. LXII.

Transiite in

De iesu. secuti sūt eū duo ceci da-
 mātēs. fili dauid misere nri. **L**ū-
 qz venisset domū. i. ad domū suā naçareth
 tetigit oculos eoz 7 apti sūt. **L**ūqz dixisset
 eis. **A**idete ne q̄s sciat. tñ diffamauerunt
 eū in tota terra illa. **E**gressus illis. obtule-
 rūt ei mutū demoniū hñtē 7 eiecit d̄ mone
 locut' est mutus. **I**n greco tñ meli' sonat
 surdum q̄ mutum.

De beelzebub Cap. LXIII.

vnqz laudaret

Cent'ba. pbarisei dicebāt. **I**n beel-
 zebub p̄ncipe demonioz eiecit d̄
 mones. **A** belo p̄mo noie idoli. varie gētes
 s̄m ideomata lingue sue cognominabant
 idola sua. **B**abyloni' dixit bel. **D**oabita
 beel. **P**alestini baal. **A**nqz aliqd sup ad de-
 bant. vt beelregor. i. de' tentiginis. q̄ ē p̄nci-
 pus. **A**nqz baalim. q̄ deus sidonioz. 7 so-
 nat vir me'. i. robur meum 7 caput. **B**eelce-
 bub tñ nulli' idoli nomē erat. sed iudg' irri-
 sozie vicinū sibi idolū a baronitarū sic vo-
 cabant. **E**t sonat vir muscaz. ob sozdes i-
 molaticz sanguinis quem sequunt' musce

Dec ē signat' d. v. l. v. sed. b. **Q**uā-
 ait iesus. **F**ili' aut' vū in q̄ eijcūt. q. d. **S**i
 filijs vris hāc expulsiōe deo datus. cur nō
 in me idē facitis. **E**rāt enī de iudg'is exorci-
 stę q̄ p̄ exorcismos salomonis demones eij-
 ciebat. maxie si radix cuiusdā herbę ponere-
 tur in naribz oblesit. **A**it enī ioseph' se vi-
 disse quēdā exorcistā captū 7 adductū ad
 vespasianū dū obsideret iherlm. **Q**ui anulū
 sub cui' gēma radix erat posuit in naribz
 cuiusdā oblesit. 7 adiurauit d̄ monē 7 egres-
 sus ē demō. **E**t aut' p̄barec eiecit d̄ demonē
 posuit peluim aq̄ plenā in medio. 7 adiura-
 uit demonē vt subuerteret peluiz. 7 subuer-
 tit eū. **Q**z aut' i anulū quidā includit spi-
 ritū imādū. p̄ quē ipeyant alijs demonibz
 nō credit' eē salomōis inuētū. **D**e cipriano
 magno martyre dicit augustin' q̄ in p̄ncipō
 qdā eburnea dū ad huc magn' eēt tres ha-
 bebāt demones in clausos. p̄ q̄s qd volebat
 opabat. emittendo illos ad qd volebat. et
 postea redibāt. **S**z puellā e' amore teneba-
 tur nunqz potuit adducere qz ill' sp̄ signa-
 culū cruel' opposuit. **Q**uo p̄cepto cipriano
 ad fidē p̄uersus est. 7 postea martyr factus
 cū iustina virgine.

De maria magdalena

Capitulū. LXIII.

Ec quidam di

Cūt dñs vocatū i naçareth a qdā
 pbariseo i domū suā. 7 ibi magda-
 lene dimissa pctā. q̄ 7 secuta ē eū. plures di-
 cūt i betbania factū.
S neqz loc' nec t̄ps q̄ **M**agdalū oppidū
 factū ē ex euangelio ē. q̄ miliario a tiberi
 certificari potest. ade. q̄ p̄ncipus cbene-
 rebz dicta est.

De ministerio marthę

Capitulum. LXV.

Actus est autē

Dū ascēderet i iudgā ibs. i qdā
 castellū itrauit. 7 martha excepit illū in do-
 mū suā 7 ministrabat ei. **S**essio at foror' illi
 audiēt' dñm. **P**lata est a dño ministerio mar-
 thę nō qz maior' meriti. s̄ qz nō auferet ab ea

Historia

De questione iobannis

Capitulū. LXVI.

Thannes aut

Cū audisset i vinculo opa xpi. misit e
 ad euz duos de discipul' suis di-
 ces. **T**u es q̄ vctur' es an aliū expectamus
 nō dubitabat iobē q̄ dixerat. ecce agn'
 tui. ecce q̄ tollū pctā mādi. **S**z cū ad huc di-
 scipuli ei' dubitaret. misit eos ad iesū. q. d.
Ite ad eū et ab ipso q̄rite. vtrū ipse sit xps
 an ad huc vctur' sit. **L**ū gregorius sup ege-
 chielē videt' velle. qz iobes nesciebat. vtrū
 p se vel p aliū spoliaret infernū. q. d. **P**ro-
 pe est vt descēdā ad populū meū. **Q**uia er-
 go te nūciaui sapis. vis vt inferis te nūciē.
Iesus aut' amouit dubitationē eoz. ostē-
 tendo certa signa sui aduent'. **I**ll' at ab eū
 tibi cōmēdauit iobanē turbis dicens. **I**n
 natos mulierū nō surrexit maior. iobanne
 baptista. 7 ē hic mulier. nō solū sexus nomē
 s̄ 7 nomē fracture. **A**trū at sanctior eo p'
 aliq̄s fuerit. vel futurus sit. indiscussus est
Dec ob hāc laudē credendū est hereticis q̄
 dixerūt iobanē esse angelū humanitū. qz
 etiā dñs p̄dixerat de eo fuisse dictū. **E**cce
 ego mitto angelū meū. **A**ddiditqz dñs
 qz ois lex 7 p̄betę vsqz ad iobanēz p̄beta-
 nerūt. **U**bi intelligendū est ex maxia pte.
 qz post p̄betauit agab'. 7 q̄traoz filie phi-
 lippi. **T**unc exprobrauit civitatibz galileę
 in quibz plurimas fecerat x̄tutes. 7 p̄polu-
 it illis tyrū 7 sidonē. **R**edeūtes aut' quidā
 aploz ad eū nunciabant ei q̄ docuerant 7
 fecerant. **E**t dixit eos in desertū locū. vt re-
 quiescerent pulillū. nec enī edendi spaciz
 habebant p̄ turbis.

De lxxii. discipulis

Capitulū. LXVII

Est hec desi

Pgnauit dñs 7 alios. lxxii. disci-
 pulos. 7 mittebat eos. binos
 an facie suā. **R**euerſi sūt aut' 7 hi cū gaudio.
 dicētes. **D**ūc etiā demonia s̄biciunt nobis
Exultauit s̄ ies' 7 dixit. **L**ōstiteoz tibi dñe

pater celi et terrę. qz abscondisti hec a sapiē-
 tibus 7 prudentibz 7 reuelasti ea paulis. 7 nō
 nouit patrē nisi fili'
 neqz filiū nisi pater.
Erubescat eunomi'
 dicēs se plenā hēre no-
 ticiā de p̄e 7 filio. nec
 excludit vtriusqz cō-
 nexio. **O**b hoc enī ar-
 ri' sp̄m creaturā eē
 putauit. 7 non equa-
 lem illis. qz non scie-
 bat q̄cqd illi
 In coronis ecclaz
 lūr. xj. maiores tur-
 res quasi. xj. apli 7
 duodeci minores
 q̄si. xj. p̄p̄betę. 7
 lxx. candelabra p̄
 bis discipulis desu-
 gnādis. 7 angeli q̄i
 custodes ecclē itelli-
 guntur

**De solutōe sabbati et cōfricatōe
 gran ozū.** Capitulū. LXVIII.

Factus est in

Sabbato sc̄do. p̄cio cū iesus 7 disci-
 puli ei' trāsiret p̄ sata. grana con-
 fricata manibz edebāt discipuli. **H**oc expo-
 nit sic. **I**n sabbato sc̄do p̄mo ad uerbaliē
 cū iesus intraret p̄ sata. **E**l i sabbato. se-
 cūdo a p̄cio. de q̄ p̄cessit s̄mo. **E**l ē vna di-
 ctio quā dixit lucas deuteron. p̄teron. nos
 sc̄do p̄mū. **H**oc aut' sabbatū qd discipuli
 nō obseruabāt iō sic vocauit. vt significaret
 sp̄uale sabbatū iā inchoari. 7 legalia cessa-
 tura. **E**st enī sabbatū sp̄uale sc̄do p̄mū. i.
 supius inferiore sc̄z legali. q̄i factū de sc̄do
 p̄mū. **Q**d enī p̄ci' fuerat tpe. factū ē sc̄do
 munere gratiē. q̄i caput versū ē in caudā.
Un et si q̄s xpm velit appellare ad 3 sc̄do
 p̄mū nō errabit. **E**l sūt due dictōes. 7 de
 secundū 7 primū tempore. quia et an legez
 sancti patres sabbatizauerunt. 7 p' legali
 sabbato medio it̄rposito. **L**ū aut' pbarisei
 dicerent. qd facitis qd nō l̄s. sabbatis. exu-
 fabat eos dñs multis modis. **T**um qz ne-
 cessitas excusabat eos. sic excusauit d̄uid
 et pueros eius qn̄ comedit panes sacerdo-
 tales. **D**ec peccāt sacerdotes circūcidētes 7
 sacrificātes in sabbato. **T**um qz p̄sente au-
 ctore dño sabbati faciebant hoc. qz etiā nō
 peccauit iohes dū circūiuit iericho septem
 diebz. **D**ec etiā bodie eger si soluit ieiuniū
 reus est. **D**ixerūt autē pbarisei. s̄ nō licere

Euangelica

abbatis qz alia die licebat fm legē edere grana seget. p. in quoz. s. nō metere falee. Nota p. iō aplos soluisse sabbatū. q. s. tñ recipiūt hebionite. cū repudient pauluz q. i. legis trāsgressorē.

De manico Cap. LXIX.

Actū est autez

F in alio sabbato intravit iesus sina goga. et erat ibi bō manū aridaz bñs. 7 obicruabāt eū p. barisei si sabbato curaret. Cūq. q. s. i. s. ab eis. si sabbato curare. nec m. d. i. s. curauit lāguidū p. futal supstitiosos. q. sabbatis pec. lapsū a fouea extraheret. Ipsi at colloq. bant. q. d. n. a. face rent iesu. Iesus autē sciens secessit inde. 7 secuti sūt eū multi. et curauit eos.

De quatuor parabolis ad tur bas in nauī Cap. LXX.

Actū est in die

F bns ill. exiit iesus in mōtē ozare. 7 erat p. noctās ibi i. ozōne. Et cū di es fact. es. vocauit discipulos suos forte ad huc dormiētēs. 7 sedebat sec. mare. Cū q. s. p. gregaret turb. ascēdens nauiculam docebat de ea turbas stantes in litore. i. pa rabolis loquēs eis. Proposuitq. eis para bolā seminātis i. terrā. tripliciter malā nec fe reuitē fructū. et in vna bonā faciētē fructus cētuplicē. Secdo p. posuit parabolaz se minātis bonū semen cui inimic. bō suple minauit q. ganiā. i. q. illud quod dicitur. Sinite vtraq. cresce re vsq. ad messem vi retur paulo contra rium. qui ait. Aufer te malum de medio vestri. S. 3. inter triti cū auteq. veniat ad spicā 7 loliū. grādis est similitudo. et vix distinguī possunt.

Et nota q. sup hūc locū habet i. antiq. glosa. Nō ē creden dū valētiano hē retico q. ex hoc loco trabēl. fomētū erro nis. dicit trās eē in boīne. 7 fm eas esse tres creatozes. Ani mā cui. creator. Corpus creator diabol. Aialitates sine spūs quēdā vi talē cōem nobis cū bñs. creator. et an

Hocigit dicitur est de ambiguis. illud pauli de manifestis.

Tertā p. posuit para tolam de grano sina pis. Quartā p. posu it de femēto. p. d. mu lier abscondit i. farine satis trib. Satū ē ge uul mēsure i. palestia modū 7 dimidiū ca piēs. Secūdo at di cipul. disserebat oīa.

Tūc dimissis turbis venit i. domū. 7 dixerūt ei discipuli. Edisse re nobis parolā q. ganiōz. Primā enī eis exposuerat in nauī.

De tribus parabolis i. domo ad discipulos Capitulū LXXI.

Unqz exposu

C illet q. d. q. s. i. r. a. t. i. parabol. etiaz lo cut. ē eis. Et p. posuit parabolaz de thesauro abscondito i. agro. p. q. mēdo ven didit imētoz oīa q. habuit. Aliā q. p. posu it de inuēta 7 empta bona margarita. Ter tiā q. s. s. agena missa i. mare in q. d. q. in ge bēna enit flet. 7 stridor dētū. in q. inuic. re surrectio corporū futura. Hoc aut nomen gebēna euāgelicū est tantū. 7 credit a dño inuentū. ob ignē inextinguibile. q. erat sa crat. idolis in valle iuxta hierlm. q. diceba tur topbet. Vel etiā gebēnō q. i. terra filioz ennō. i. boīs sic vocati. p. quē idolatre tra ſciebant puulos suos. sicut nos traſcim. eos p. aquā baptismi. Ignis q. dicebat to pbet. nō satis nota cā. Al. foue q. q. d. a. ar tificio de viscerib. t. r. e. p. lapides spōgiolos q. s. topbos dicim. i. iugiter erumpebat.

De saltu domini Cap. LXXII.

Veniens in

E patriā suā docebat in synagoga eoz. ita vt miraret. 7 diceret. Qu buic sapia. Nōne b. est fili. fabzi. Nōne maria mī ei. 7 frēs 7 sorozes e. s. e. ap. d. nos

geli. S. 3. b. nō tāms tres. s. 7 q. r. a. addi dit. Nec de bis tñ itelligit. Nec facit vir catholicus nisi duas i. b. d. e. a. i. s. f. 2 carne. Aialitates at vt spūm vitales vt sensualitatē q. d. q. d. ill. sit. cōe. cū bñt tis nobis aialibus s. b. carne cō. p. b. d. it. 7 sic t. 3. vir catholice

Historia

Ad nō est intelligēdū fm cluidiū q. d. x. ginē pepisse dño frē d. ioseph dogmatizabat vt ioseph de alia vxore liberos suscepisse. S. 3. p. s. b. i. n. i. e. i. frēs sui dicit sūt. sicut abzaam dixit ad loth frēs sum. Marc. ait. dñm vi ctū ab eis fabriū. Credebāt enī fabriū. q. i. o. sep. b. fabri filiū dicebāt. Et paucos ibi cu rauit. p. p. incredulitatē eoz dicebāt. Remo p. b. e. t. s. accept. ē in patriā sua. 7 repleti sūt oēs ira. Et cientes eū extra ciuitatē duxerūt eū vsq. ad sup. ciliū mōst. vt p. cipitarēt eū. Ille aut trās. i. s. p. mediū illoz ibat. Ad huc ondit ibi loc. q. d. i. salt. dñi. p. quē dñs descēdens ipressit le rupi. 7 cedēs ei rupes fecit ei locū q. i. latibul. in q. ad huc vestigia rugarū vestimētoz ei. ipressa olis notant.

De decollatione iobannis.

Capitulū LXXIII.

In illo tempore h e

rodes d. trarcha diē natali sui celebravit co rā pncipib. suis 7 p. mis galilez. Ubi pu el. lē. i. l. t. a. t. i. datū est p. m. t. e. r. e. caput iobā nis baptiste i. disco. Est at dñs. vas rotū d. d. sup. valde extētū. vñ 7 vapifer discoser. d. 2. Quz mēsa supior. disc. d. 2. Aliqñ ma p. p. q. mēsale d. 2. disc. appellat. vñ 7 aialia dicitur apparuisse petro i. disco. quē alibi liber actū aploz linteū vocat. Credibile ē q. herodes cū vxore de nece iobis sub tali occa sione faciēda p. i. secreto tractauerit. Disci puli ho iobānis tulerūt corp. ei. de carce re et sepelierūt illd. Lronica 7. xj. liber histo rię ecclesiastice tradūt iobāne i. castello ara big trās iordanē dicto macherōta vincitū 7 trucatū. Co. 2. p. ho i. sebastē vñ palestine iter helyseū 7 abdiā sepultū Caput at bie rusalē humatū ē iuxta herodis habitaculū. Ossa ei. tpe iuliani apostatę gētilēs spar se rūt. i. uidētes miracul. q. fiebāt ad ei. monu mētū. Quz rur. collecta ab eisdē cremata sūt. 7 puluis vētilat. q. d. q. i. fm martyriā i. iā mortuo q. d. a. rēp. s. e. r. a. t. e. n. e. s. c. i. e. t. e. s. v. d. i. n. a. r. i. a. t. e. e. i. o. s. s. a. c. o. l. l. e. c. t. a. v. n. d. e. c. u. q. s. c. r. e. m. a. t. Dū at colligerēt ossa. q. d. a. monachi a bie rosolymis mixi latēter colligētib. magnā

eoz p. t. e. t. u. l. e. r. ū. t. Inter q. etiā dicit. q. d. dñm monstrauit fuisse pbibet. quē p. beata ecclā iter alpes attulit. 7 d. esse i. ecclā maurianē. si. Tulerūtq. ossa ad pbilippū hierosoly. mitanū epm nouū. q. misit ea p. iulianū dia conū at banasio alexandrie epō. Quz p. t. heo pbilus eiusdē v. bis epō reposuit in tēplo serapis a sordib. purgato. basilicāq. in bo noze iobānis p. s. e. c. r. a. u. i. t. q. n. s. t. h. e. o. d. o. s. i. o. i. n. b. e. t. e. s. a. n. a. g. e. n. t. i. ū. d. e. s. t. r. u. c. t. a. s. ū. t. T. e. m. p. e. h. o. m. a. r. c. i. a. n. i. p. n. c. i. p. i. s. d. u. o. b. u. m. o. n. a. c. h. i. s. o. u. i. e. t. a. l. i. b. q. o. b. o. r. d. e. m. v. e. n. e. r. ā. t. h. i. e. r. o. s. o. l. y. m. ā. i. o. b. ā. n. e. s. r. e. u. e. l. a. u. i. t. c. a. p. u. t. s. u. ū. S. 3. nō multuz post in curia p. d. i. t. ū. p. l. a. t. ū. ē. a. b. a. l. i. s. i. n. e. d. i. s. s. e. m. a. l. i. a. s. e. m. i. s. s. ā. v. i. b. e. p. e. n. i. t. i. e. e. t. i. n. q. d. a. s. s. p. e. c. u. i. n. v. n. a. s. u. b. t. e. r. r. a. n.ō. p. a. r. u. o. t. p. e. i. g. n. o. b. i. l. i. t. r. e. c. o. d. i. t. ū. t. o. n. e. c. t. e. n. u. o. i. d. ē. i. o. b. ā. n. e. s. c. a. p. u. t. s. u. ū. o. n. d. i. t. m. a. r. c. e. l. l. o. r. e. l. i. g. i. o. s. o. a. b. b. a. t. i. e. t. h. i. s. t. y. t. e. r. o. d. ū. i. n. e. o. d. ē. s. p. e. c. u. h. a. b. i. t. a. r. e. t. Ad cū ille iuliano vbi alij bñt in liozamo eiusdē v. bis epō indicasset. eleuatū est. Et q. tēpe cepit in eadē v. t. e. d. e. c. o. l. l. a. t. i. o. i. o. b. a. n. n. i. s. c. e. l. b. a. r. i. i. p. l. a. d. i. e. v. t. a. r. b. i. t. r. a. m. ū. q. c. a. p. u. t. i. n. u. e. n. t. ū. e. s. t. s. i. n. e. r. e. u. e. l. a. t. ū. Ad post constanti. nopolim translatus est. et inde ad gallias. Alij tradūt nō esse festū decollationis. sed de collatione ossiū eius pas facta 7 cōbusta. Iosephus aliā tradit cām necis baptiste. dices eū p. d. icasse hominib. iusticiā. 7 obtē tu baptismi multos congregasse in vnum. Timensq. herodes dispendiū populi sui sequentis iobannez occidit eum. Et refert iosephus iudeos tradidisse. herodē ob hoc miserabiliter in p. p. m. o. v. i. c. t. u. m. a. b. e. x. e. r. a. t. ū. a. r. e. t. h. e. r. e. g. i. s.

De quiqz pan. b. et duobus p scibus Capitulū LXXIII. t

Adiuit autez

herodes famā iesu 7 ait. Ioban nē ego de collani. Quis at iste ē de q. audio talio. Et q. rebat eū videre. Ad cū audisset iesus. ascēdēs in nauiculā. seces sit in locū desertū seorsū. 7 secute sunt eum turbe pedestres de ciuitari bo. 7 curauit eos. Erat aut. p. m. o. v. i. c. t. ū. q. u. i. d. i. c. i. t. p. a. s. c. e.

Euangelica

vespe aut facta, xij. discipuli dixerunt ei. **Dimitte turbas.** ut cutes inueniant libi escas. **Et ait iesus.** Date illis manducare. et facite eos discubere sup viride fenū p stabernia. i. p diuersas societates boim q̄ v viculis venerāt. **Et acceptis q̄nq̄ panibz ordacis et duobz pisabz a puero quodā q̄ vn^o de discipulis fuisse credit. p aplos dedit eos populo q̄i q̄nq̄ milibz viroz exceptis mulieribz et p̄uulis. et de fragmentis impleti sunt copini. xij.** Et statim coegit discipulos ascēdere i nauiculā. et p̄cedere eū trans fretum fm marcū ad betblaidā donec dimitteret turbas. **Q̄ lucas dicit B factū in locis betblaidae intelligēdū est. nō q̄ eēt finibz ei^s s̄ intra tiberiadē vt dicit iohes. et q̄ ad eā p̄tinebāt. Q̄ aut iohes dicit eos trāstrētas. scad capbaruā. intelligēdū est p betblaidā trāsisse capbaruā. Iesus aut eū cognouisset. q̄ boies illi volebāt eū rōpe r̄ facere regē. q̄ sub tali rege videbat eis non posse egere. fugit et ascendit in montē sol^o ozare. **Hic est mōs in q̄ sermonē fecit. a q̄ p milia re distat locus refectionis hui⁹. q̄ bodie dicit mēsa. in fra quē est loc⁹ ille in q̄ post resurrectionē comedit partē piscis alii. supra ho est ps illa mar⁹ supra quā dñs ambulauit quā alia vice exiit⁹ sedauit.****

Q̄ dñs ambulauit supra mare
Capitulū. LXXV.

Naucula vero

n i q̄ erāt discipuli iactabat fluctibz. **Adēs aut eos iesus labo rātes. q̄rta vigilia noctis venit ad eos ambulans sup mare. Quattuor vigilias noctis faciūt excubantes in castris. P̄na de p̄tinuū in q̄ oēs sil vigilāt. Scda in tēpe stū. in q̄ a dolescētes. Tertia galliciniū in q̄ viri. Quarta antelucanū in q̄ senes. Has dñs alijs noibz vocauit sero. an media nocte. an gallicantu. an mane. Cūq̄ putaret discipuli eū eē fatalma et clamaret ait. **Ego sū. nolite timere. Nō dixit q̄s eēt. q̄ ex nota voce poterāt eū agnoscere. Vel vt inteligerēt ipsū eē eū q̄ moysi dixerat q̄ e mīse****

me ad vos. **Post pet⁹ inuit ad eū sup aq̄s que dū mergeret crepit dñs. Qui cū ascēdit illet nauiculā. cessauit ven⁹. et statim fuit ducta nauis ad terrā ad quā ibant.**

De verbis domini pro quibus quidā abierūt retro La. LXXVI

Ltera die tur

b e q̄s paucos iesus intrauerūt naues supueniētes a tiberiade. et venerūt capbaruā. et inueniētes iesus mirabant⁹ quō illuc venisset. cū sola vidissent nauiculā. quā nō intrauerat. Cūq̄ cōmēdarēt cibū quē eis fecerat. tñ p̄ferēbāt a māna dicētes. **Patres n̄rī māducauerūt i deserto manna. panē de celo dedit eis dñs. Tūc dixit eis iesus. Ego sū panis vite q̄ de celo descendit. Murmurabat aut iudei dicētes. Nōne hic est fili⁹ ioseph. cui⁹ nouim⁹ patrē et matrem. Et ait iesus. **Daniso quem ego dabo caro mea ē. p̄ mūdū vitam. Lūga bāt q̄ iudei adinuicē dicētes. Quō p̄t bē nobis carnē suā dare ad māducādū. Tūc addidit dñs. **Nisi māducaueritis carnem meā. et biberitis sanguinē meū. nō habebitis vitam i vobis. Hoc aut mlti ex discipul⁹ audientes dixerūt. Dur⁹ ē h̄mo. q̄s p̄t eū audire. Et abierūt retro. et iā cū illo n̄ ābulabāt.******

De traditōibus pharisozū cōtra mandata domin⁹.

Capitulū. LXXVII

Dignit autez

r qdā pharis⁹ i esum. vt p̄aderet apd eū. Cūq̄ vidisset eū non baptizatis manibz p̄adere. murmurabat intra se. **Cui dñs ait. **Vos pharis⁹ qd de foris exalitis et catini mūdatis. et nō qd in tus. q. d. Corpa mūdatis. et nō aīas. Et vlti nōne de⁹ vtrūq̄ fecit. **Hoc ē manicheos q̄ aīas tantū a deo creatas dicūt. carnē ho a diabolo. Et addidit. **Date elemosynā. et ecce oīa mūda sūt vobis. Quidā q̄ libe et pharis⁹ veniētes a bierosolymis. vidētes discipulos ei⁹ cōmunibz manibz māducare dicebāt. Quare discipuli tui trāsgre-********

Historia

diunt traditiones senioy. Et rūdit iesus. Quare vos trās gredimī mādata dñi p̄p̄ traditionē vias. Nā de⁹ dixit bonois patre tuū et matrē tuā. Nō nō tantū. p̄ reuerētia dicitū est. verū etiā. p̄ necessarijs obsequijs exhibēdis. **Hipharis⁹ ipietatē sub noie pietatis docebat. dicētes filios meli⁹ facere. si deo vero p̄i vouerēt. q̄ pentibz offerēda erant. Instruētes eos qd pentibz egenis rūderent. **D pater. corban qd ē ex med tibi p̄derit. Corban est mun⁹ votiuū. q. d. Nō voui deo. vis tibi prodesse. absit. Et puocauit ad se turbis ait illis. **Nō qd intrat in ostiū dñi nat boiem. intellige apud deū. s̄ qd p̄cedit ex ore. Prīmū intellige de ore carnis. scdm de ore cordis. Nā et vomitus inq̄nat hominē. Un⁹ et quidā libri hnt sed qd p̄cedit ex corde. Quare ergo idolatris et his q̄ furtius sūt et rapta nō rescimur. p̄ scandalo vitādo. **Lib⁹ enī in se mund⁹ est. Et dixerunt ei discipuli. **Scis qz pharis⁹ audito s̄ ho scandalizant. scalon vel scā dalon offendiculū pedis. vel ipsā ruinā dicim⁹. Et rūdit. **Sinite illos. ceci sūt et duces cecoz. Nō enī a xitate. p̄ scādalo recedendum est.************

Q̄z cibus nō trāsit in virtutē nature

Capitulū. LXXVIII.

Unqz intras

c set iesus tomū ait pet⁹. Edissere nobis patolā istā. **Et rūdit. **Nō intelligitis. q̄ oē qd i os intrat. vadit i ventrē. et i secessu emittit. Nihil ei de cibis trāsit i virtutē nature q̄ resur****

get. sed cibus adiuta in se tantuz crefcit et manet. Et subiungit. **De corde autē exēit furta. et. Plato p̄ncipale aīe putauit esse in cerebro. i. rationes irā in felle. desideria in iecore. s̄ iuxta xp̄p̄ p̄ncipale aīe ē in corde. **Dare⁹ p̄ coinq̄ nat ponit cōmūcat****

Dicit beretici. tomū ideorā fuisse et phisicā ignorasse qz plures cibi p̄ ar. et⁹ venas et medullas et neruos sūdū tur qd pbat p̄ col q̄ ingē vomitū hnt sūpto cibo et tñ corpulēt sūt. s̄ q̄libet bumoz purgatio secessio dicit p̄t.

iuxta bebrū ideoma. q̄ cōmune imunduz dicebāt. qz abos cōmunes vocabāt. p̄bibitos i lege q̄s imundos iudicabāt. qz aliq̄ gētes cōmuniter illis vescebantur.

De muliere chananea
Capitulū. LXXIX.

Urgens inde

ib⁹ abijt i fines tyri et sidōis. Et rogabat eū mulier gētilis chana. n̄a siropbenissa genere. p̄ filia sua q̄ male

a demonio vexabat chana. q̄ quondaz indēz incoluerāt. s̄ post dispersi sunt. **Ex hac dispersione erat mulier ista ex siris et phenicibz orta. **Qui dam tñ dicunt tyro. pbenissa. q̄a sic pbenissa erat qd tyris si. cur et dido fuit. s̄ no mine indicātes regio. nē mulieris et patriā. **Iesus aut nō rūdit ei. **Abū. ne sibi p̄tran⁹ videret q̄ dixerat. **In viā gētiū ne abieritis. p̄ q̄ cū intederent discipuli rūdit. **Nō sū missus nisi ad oues q̄ pierūt tom⁹ israel. **At illa venit et adorauit. et ait. **Dñe adiuua me. **Cui dñs. **Non est tonū sumere panē filioy. et dare canib⁹ ad māducādū. **Hebreoz more gentiles canes dixit. qz edebant sanguinē vt canes et sensus. **Veni curare israel p̄mogenituz. et nō dū gētes. cui illa. **Enī dñe. **Nā et catel li edūt. de micis q̄ cadūt de mēsa dñoz. suo rū. q. d. verum est qd dicitis. **Fac ergo mibi qd sit canibz. i. modicuz panis tui ipartire mibi. **Et iesus cōmēdas fidē mulieris ait. **Fiat tibi sicut vis. et statiz sanata ē filia ei⁹.**********************************

Lir⁹ ouiginē tumū latū celat. An tirū fuit lapis marmo. re⁹ gradis sup quē sedit iesus. ille⁹ tēpore gētiū. s̄ postea a frācl et venecianis mutilat⁹ supra cui⁹ residuum i bonore saluatoris ecclesia p̄structa est.

De surdo et muto.
Capitulū. LXXX.

t iterū exiit de

c finibz tyri et venit ad mare galileę iter medios fines decapoleos. i. p̄ uenit ad illū locū mans. cui eregione p̄ra posita erat decapolis. i. regio decem vrbuz

Euangelica

circa pellā 7 gadarā ptra galilēā Et addu-
cūt ei sardū et matū. Et posuit digitos in
auriculā ei⁹ 7 spato tetigit linguā ei⁹. 7 ait
Effeta qđ est adaperire. Et ad eius impiū
adaperire sunt aures eius 7 solata est lingua
illius.

De probatica piscina.

Lapitulū. LXXXI.

Est hoc erat

p fest⁹ dies iudgorū. Nō dētermina-
tur qđ s̄ p̄t intelligi festū nouo
rū. i. pentecostes. qđ p̄dictū est iam d̄ pasca
quo recollat⁹ est iobānes. Sequit⁹ hō de
scenoplogia. post de encenjs. Ascendit at
iesus ad diē festū. Erat autē hierosolymis
probatica piscina. cognoviata hebraice tith-
saida. qñq; portū. hñs in quibus iacebat
multitudo languentiū expectantiū aq̄ mo-
tū. Angelus enī descendebat in eā quā
doq; 7 mouebat aqua. et q̄ prim⁹ post aq̄
motū descendebat in eā. san⁹ fiebat a qua
cūq; detineret infirmitate. Probaton gr̄-
ce latine onis. Sic ergo dicta erat. qđ i ea
nathinei hostias laua-

bant. Solet at colle-
cta aqua pisces non
habens piscina dici.
qđ p̄ atrariū. De hac
mōtione incertus est
qñ cepit. Nō autē in

**Rathinei erāt aq̄
baiuli in tēplo. qđ
officiū s̄bdyacones
aqua sacerdoti mi-
nistres habent.**

certum esset qñ moueri debebat inde ppen-
dit. qđ languidi sp̄ erant ibi. qđ ad certā ho-
ram puenirēt tātū si sciret. Tradit⁹ a q̄bus-
dam qđ regina saba vidit i spū in domo sal-
tus qñ netora dicebat. lignū dñice crucis
7 nūciauit salomōi cū iā recessisset ab eo. qđ
in eo moreret qđ dā p qđ occiso perirēt iudex
et pderent locū 7 gentē. Nō timēs salomō
desodit illud i terra. vbi post facta est pisci-
na. Appropinquante autē tpe passionis xpi
superauit. qđ p̄nunciās xpm. 7 exinde ce-
pit motio p̄dicta. Sed hō est autenticus
Cū at sanasset ibi iesus hoīes hñtes. xxxviij
ānos i infirmitate sua. p̄cepit ei vt colleret
grabatū suū. 7 ibat ferēs illud. Grabatū est
lect⁹ paupū. vbi sanū capiti aliqđ s̄stra-

tas est. dictū a graba gr̄co. quod ē caput
Erat at sabbatū. Dicebat ergo iudex. Nō
licet tibi tollere grabatū tuū. Qui respōdit
Qui me sanauit dixit vt irey. 7 tollere illū
Lunq; quesissent qđ ē ille. m̄dit: Nescio.
P̄ inuenit eū i tēplo 7 dixit ei. San⁹
factus es iā noli peccare. ne dēteri⁹ tibi con-
tingat. Tunc hō nūcianit iudex. qđ iesus
cum sanauerat.

**De zelo iudeorū qđ xpūs filiū dei
sefecit. Capitulū. LXXXII.**

Um ergo ar

c guerent eū. qđ i sabbato opa-
bat. ait ill. Dat me⁹ vsq; mō
opat. 7 ego opor. q. d. Nō seorib⁹ im opz
tē pater vt putatis. sed sp̄ opat. tē guber-
nādo. renouādo vt pmaneat p̄dita. cum qđ
ego opor. ergo bonū est qđ ago. Lōstat qđ
esse sacramentū. qđ de re qđ sabbati legit.
Propterea ergo magl. querēbāt interfice-
re illū. qđ patrē suū dicebat deū. Ait itenus
iesus. Pater diligit filiū. fili⁹ qđ vult viuī-
ficat. Nec pater iudicat quēq; s̄ oēm indi-
ciū dedit filio. qđ 7 sol⁹ fili⁹ venit i carnem.
vt iudicaret mūdū. i. argueret. 7 p̄ in iudi-
cio sola filij p̄sōa apparebit iudicās. et si qđ
pferet a iudice sn̄a. pferet eā. P̄dixit qđ
eis qđ al. i. anticristus veniret nō in noīe
patris. sed suo. 7 eum reciperent.

**De refectōe quattuor milium de se-
ptē panibus. Ca. LXXXIII.**

Relictis illis

e iterū abijt sec⁹ mare galilee i de-
sertū. Lunq; turba multa ibi eēt.
ait discipul. Misereor sup turbā. qđ iaz tri-
duo sustinent me. nec hñt qđ manducant.
Lunq; accepisset a discipulis septē panes
7 pisciculos paucos. p̄cepit vt discubarent
sup terrā. Forte in alia refectōe circa pasca
ad huc erat herba sup terrā. nūc autē pfer-
noze terre illi⁹ iā nō erat ibi herba. qđ p̄ pē-
te. erat. vt p̄dixim⁹. Satiatis at. iij. milib⁹
viroz absq; mulierib⁹ 7 puul⁹. de fragmēq;
ip̄leuerūt septē sportas. Est autē sporta vas
de iūcis et folijs palmarū p̄textum.

Historia

De quodā ceco. Ca. LXXXIII.

Et statim ascen-

e tens ihs nani cū discipul. v̄it i
ptē magedō. Eandē locū vocat
marc⁹ dalmanutha. qđ binomi⁹ erat. 7 ob-
litū sunt discipuli tollere panes. 7 docebat
eos. Cauete a sermēto pbarisoz 7 saduce
ozū 7 herodis. Cūq; putarent se tacite no-
tatos de panū obliuione. arguit eos d̄ mo-
dicitate fidei. qđ eo p̄ntē timebāt posse ege-
re. Sed marc⁹ illuminauit bicceptū. S̄
d̄ filio sufficit nobis aliq̄ ponere. Alia trāf
imus. qđ p̄ canonica sunt illis.

**De cōfessōe fidei quā fecit petr⁹
pro oibus. Ca. LXXXV.**

Enit autē iesus

v in ptes cesarie philippi. Philip-
pus in termino iudex septētrionali
p̄stituit sibi ciuitatē quā vocauit cesareaz
philippi in mēziā tiberij. 7 sui noīs. et est
in regiōe p̄henicis. vbi ad radicē libani ori-
unt⁹ duo fontes. ior. 7 dan. qđ riuuli socia-
ti sub montib⁹ gelboe sub vrbē cedar secus
medicabilia balnea iordanē faciūt. Sed 7
nomē ei⁹ ex suis noīb⁹ qđ cōponūt. Tū hie-
ronym⁹ dicit. Qđ ciuitas illa olī dicta ē dā.
vbi vitulū aureū posuit hieroba. a q̄ rin⁹
p̄ter fluēs dicit⁹ ē iordanis. qđ ex noīe fōtis
et ciuitatis cognouit. Cinitas eadē nūc
paneas d̄. Joseph⁹ dicit vltra cesareaz. c.
xx. stadij modicū lacū eē. qđ rotūditate p̄bi-
ola d̄. semp̄ plen⁹ 7 nunq; exarterans. Ibi
orit⁹ iordanis. 7 paulo p̄ terrā ingredit⁹. et
ad radicē libani ebullit. qđ p̄m⁹ philippus
tetrarcha dēp̄bēdit. Nā missus in p̄biolaz
paleis. eas apud paneas redditas inuenit
Sic ioseph⁹ vocat fontē sub libano. Dic-
etiā sup selediciā ex qđā lacu nasci riuū. quē
vocat minozē iordanē 7 ex duoto riuis ad
locū qđ d̄ aureū tēplū iouis p̄fluentib⁹ ior-
danis p̄ficiat. Et interrogabat ihs discipu-
los suos dicēs. Quē dicit hoīs eē filiū ho-
minis. Esse filiū hoīs soli xpo puenit. Adā
enī fili⁹ tē. alij filij hoīm. sol⁹ xps fili⁹ hoīs
vni⁹. At illi dixerūt. Alij iobez baptistā. alij

beliā. alij hieremiā aut vnū ex p̄betis. i. be-
luseū. Nō xps baptizabat. putabāt suscita-
tū baptistā vel p̄betā aliq̄e duoz. qđ trāf
eūtes iordanē baptismū p̄figurabāt. i. be-
lie 7 helice. Hieremiā hō iō. qđ sc̄tificat⁹
ab vtero legit Augustin⁹. P̄d̄t moueri qđ
lucas dicit dñm interrogalle discipulos cū
eēt solus orās. Marc⁹ hō dicit in via. s̄ cū
mouet qđ nunq; orauit i via. Forte bis q̄si-
uit. Cūq; q̄sisset ab ill. suā vel ipsoz sn̄az
dixit petrus. p omnib⁹. Tu es xps fili⁹ dei
vini. i. tu es hō fm qđ vnct⁹ es p̄ticipib⁹
tuīs. 7 es de⁹ fili⁹ dei vini. Debet enī con-
suecēt deū vocare vini. i. suggillatōz ido-
loz. qđ nō viniū. Et ait ihs. Beat⁹ es simō
bariona. i. bariohāna. i. fili⁹ iobānis. Di-
cūt enī qđā vitio scriptoz. cor̄pte positum
iona. p iobanna. Et addidit. Tu es petr⁹.
qđ latini 7 greci dicūt petrā. hebrei 7 siri ce-
phā. Idē ergo ē tu es cephas. Et sup hāc
petrā a qđ diceris petrus edificabo ecclesiaz
meā. Vel sup hanc petrā quā p̄fessus es. qđ
sola fundamentū ē. Et p̄misit se ei daturū
claves regni celoꝝ. Forte tūc ei soli dedit.
vel p̄ resurrectionē cū alijs. Tūc p̄cepit ie-
sus discipul⁹ suis. ne cui dicerēt qđ ip̄e esset
xps. Vbi intelligēdū ē tūc. donec eo suscita-
to qđ audierāt i aure p̄dicarent sup p̄fecta.
Tūc cepit eis on̄dere. qđ optebat eū ire hie-
rosolymā 7 multa pati. 7 occidi 7 tertia die
resurgere. Quo seorsū assūpto. dixit ei pe-
trus. Absit a te dñe nō erit tibi s̄. S̄ qđ h̄z
ppitius sis tibi dñe. Cui dñs. Vade p̄ me
sathana. nō lapis ea qđ dei sūt. i. se q̄re sen-
tentiā meā nec adūseris mibi. Sathanas
ē aduersariū sonat. Fuit qđ dicerēt petrū
nō eē cor̄ptū. sed sathana s̄ ei suggerentē
Ob ei⁹ hūc erroꝝ. s̄. qđ credidit sathana. eti-
am dicit qđ dicitū. ei est beat⁹ es. p̄missioz
futurū tantū eē. i. beat⁹ eris. Tūc puocata
turba cū discipulis ait. Si qđ vult venire
post me. abneget semetipsū. et tollat crucēz
suā. et sequat me. Crux hō tripliciter tolli-
tur. p̄ martynū. p̄ mortificationē carnis. p̄
p̄mi cōpassionem.

**De trāfigurationē domini
Capitulū. LXXXVI.**

Euangelica

Post dies se

pt assupit petru iacobu 7 ioba nesciem ei 7 duxit illos i motem

thabor excessu vt ora ret. Lucas vidit diem viij cu dicit q dixerat qda de eis visu ros anteq morerent gloriā regni illas in q viderunt conu merans. Mattheus et marc. vij. medios

Quarto miliario a naqareth e mos thabor. i. descensu cui melchisedech obui auit abrac. Scdo miliario a thabozē mons hermon.

Et notandū q matthe. dicit iacobu fratre iobanis. Augustin. sup eplaz ad galatas scribit iacobu epm in fuisse transfiguratu. cui etiā videt ambrosio plentire. Et factus est dñi orare transfigurat. est ante eos. 7 facies ei resplicdu iustici sol. 7 vestimta ei facta sunt alba sicut nix. qia fulso nō pōt facere sup terram. Et apparuerunt illis moyses et helias loquētes cū eo de excessu que completurus erat i birlm. i. d. morte eius. 7 ait petrus. Dñe bonū ē nos hic esse. si vis faciamus hic tris tabernacula tibi vnū. moyli vnū et helie vnū. Et facta est vox d. nube dices. Hic est filius meus dilectus. ipsuz audire. Cūq timore coruissent discipuli. tetigit eos iesus. 7 ait. Surgite nolite timere. Et descēdens pcepit eis ne cui diceret. Quia dicitur resurget. Quidaz dicūt banc xpi glaz

Videt quietas esse i verbis expositiōū augustini 7 ambrosij 7 matthei. cū matthe. dicit iacobu cebedei frēz iobanis q maior dicit. e. cūz eēt minor natu in fuisse transfiguratu. Augustin. videt cō edicere iacobu episcopu iterfuisse. Legit aut q iacob. al phei. minor scz q 7 frater dñi dicit. est. eps hierosolymitan. n. fuerit. Qd sic sol ni pōt qz ocs epi fuerūt. 7 lic nō est pñū pcpue cū nō dicat hierosolymitan. eps sed simplicit. epus. Magl. monet qd dicit ambros. q pm. sacerdotale solium ascendit qd neqz de iacobo maiore pōt itelligi iō dicit dū q pōt itelligi d. mystico

in aere circūfuso fuit. sc. nō in corpe. quod tunc habebat mortale. Alij ad temp. de posuisse mortalitatem. Alij ipsū semp habuisse tale corp. p naturā. s. vt videtur 7 patet fecerat illud mortale ad tpus. 7 tibi qlis erat p naturā. talē se oñdit. 7 talē vt aiunt se dedit discipulis in cena. qz tal i modico pōt esse loco. Anū ē aut in bmoī laborare 7 seq natura i miracul. Ita enī i carne mortali oñdit glam immortalitatis. sicut post resurrectionē in carne immortalis cicatrices. et palpādū se p̄buit. 7 comedit. Et sic varie sentiūt auctores de moyse et helia. Et sup lucā inuenies glosā q dicit eos ibi fuisse. Hoc potuit eē de helia. q ad huc vivit. Alia q dicit angelos eorum corpa assumpsisse.

Quattuor habunt corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem.

Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem.

Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem. Quattuor habent corpa post resurrectionē. i. immortalitatem.

De lunatico Ca. LXXXVII.

Sequenti die

ad pces pñis sanauit filiu lunaticu. que oblatu sibi discipuli sanare nō poterat. Nō ex vitio lunę patiunt lunatici. s. demones eos vexat bis t pib. vt p lunā ifamēt lunę creatorē. Erubescat in lian. q dicit nullū peccatū eē in puero. Legit enī de isto. qz a pueritia lunatic. fuerat in q si nihil b̄ret suū demō nō illū possideret. Cūqz q̄sissent discipuli. qre ipsi nō eierint. ait. pp̄ incredulitatē vram. Quia si habuerit fide sicut granū sinapis. dicit mōti huic trāsi hic 7 trāsiabit. Qd trāslatiue d. diabolo pñi quem eiecerat pōt itelligi. qz a nullo ad lram legit factū. nisi q ad p̄ces gregori. neocesarēsis legit qdā mōs retra ct. 7 de disse locū basilicę fabricadę. Et ad pces enī idā pñis lapis translāt. de ouo.

ad pces pñis sanauit filiu lunaticu. que oblatu sibi discipuli sanare nō poterat. Nō ex vitio lunę patiunt lunatici. s. demones eos vexat bis t pib. vt p lunā ifamēt lunę creatorē. Erubescat in lian. q dicit nullū peccatū eē in puero. Legit enī de isto. qz a pueritia lunatic. fuerat in q si nihil b̄ret suū demō nō illū possideret. Cūqz q̄sissent discipuli. qre ipsi nō eierint. ait. pp̄ incredulitatē vram. Quia si habuerit fide sicut granū sinapis. dicit mōti huic trāsi hic 7 trāsiabit. Qd trāslatiue d. diabolo pñi quem eiecerat pōt itelligi. qz a nullo ad lram legit factū. nisi q ad p̄ces gregori. neocesarēsis legit qdā mōs retra ct. 7 de disse locū basilicę fabricadę. Et ad pces enī idā pñis lapis translāt. de ouo.

Historia

Ad grā exēpli. p quolibet impossibili dictū est. An in luca aliud est exēplū. Dicitis huic arbori moro. trāsp̄lantare in mare. et obediet vobis. De verbis dñi quib. in uirtu dñi mortis sue. Ca. LXXXVIII.

Accesserunt

qdā pharisoz ad iesū dicētes. Eade hinc. i. de galilea. qz herodes q̄nt te interficere. 7 ait illis. Ite dicite vulpilli. qz ecce demonia eijcio. 7 sanitates pficio. hodie 7 cras. 7 tertia die p̄sumor. qd ē. Ipse nō occidit me. s. ego ponā aia 3 meā ita q p̄tia die mortis itrans infernū. tollaz demōi tirānidē suā. In crastio educā captiuitatē quā sanitati restuā. dñi portā padisi aptā ei ostēdā. vel ponā eā i paradiso. qz ē i extremis maris ad orientē. qz restitues bōiem sanati quā pdiderat. Tertia die resurgam p̄sumatus. Pōt tū B. referrī ad tres annos opationis miraculoz xpi. in qz tertio p̄sumat. est. Et qz ostēdes ibs q nō moreret i dñio herodis. addidit. qz nō capit scriptura supple aliq me p̄betā p̄ire extra birlm.

De tributo iueto i ore piscis. Capitulu. LXXXIX.

Cū venisset

capthama. accesserunt q̄stiores celsus capitis. 7 missus a dño pet. ad mare tulit piscē. i. cui. ore inuenit statere. i. duo. vedragmata. 7 soluit. p se 7 p dño. Et si enī dñs loculos b̄ret. tñ ea qz data erāt 7 in vsus paup̄ū. vsū. pp̄iū noluit expendere.

De appstoli quesierūt quis eorū esset maior. Lapi. XC.

Im aut disci

puli q̄sissent i via. qz eoz maior eēt. accesserūt ad ibum 7 dixerunt. Quis putas maior est in regno celoz. q̄si diceret. Dic qz maior ē in nos mō. qz ille idē maior erit in celo. in qz errabāt. In futuro enī ois platio cessabit angeloz 7 hoim. ut aplo trabit. Et ap̄lexans ibs p̄nū. do.

cuit filices p̄nū. i. b̄uiles i via exaltari i patria. 7 qz veller p̄mus cor. ec̄ fieret oim m̄lter. Sic ē qz p̄m. oim i ecclā. huū seruo. p̄ tū se fatet. Daruulus iste. vt qd b̄ tradūt. fuit marcialis ap̄lus lcomitaz.

De parabola ouis et dragme et filii prodigi. Ca. XCI.

Inqz scanda

licatores pulilloz dixisset p meta phozā m̄b̄oz erucndos 7 p̄iciē dos. nec p̄tēndū vnū de pusillis. ad ostē tendū quanti sint pusilli apud patrē. Dixit eis parabolā ouis centesime reportare relicti. nona gintanoue. Licz enī pastor pl. dī ligat centū oues qz vnā. tñ magis sollicit. est de pdita qz de manentib. P̄ro eodem addidit parabolā de decima dragma iauē ta. Et est dragma nūmus certę quātitatē b̄ns imaginem regis.

Dragma vero dragmatis. quarta pars stataris ē. Tertia qz de eodem subdit parabolā de filio prodigo. in q nō solū gan. diū suū de pusillis re. deūtib ostendit. sed etiam inuidentium murmur arguit. in qz siliquas porcoruz cibū dixit. Et est fm q̄sdā fruct. arboris. so. nū faciēs cū comedit. Est aut gen. legumi. nia sonozis frondib. 7 vacuis. qd magis onerat qz reficiat. Et nota qz qd in aub. d. atile. in aialibus d. saginatū.

De dimittēdo frī septuagies septies. Ca. XCII.

Inqz addis

set dñs de corripiedo frē qz in te solo peccauit. i. te solo sciēte. pus secreto. p. corā testib. p. corā ecclā. 7 addi disse. q̄cunqz ligaueritis sup terrā. z. q̄si. uit petrus. an dimittendū sit frī peccati vs. qz septies. r̄ndit iesus. Imo vsqz septuagies septies. cccc. nonaginta. vici. 7 etia 7 se.

qz loq. exclusiue

qz locut. exclusiue

Euangelica

ptuagies septies i omnē iniuriā vt bis le-
gat septuagies septies ita scy vt prima ex-
posiuo referat ad tempus q d. Imo ip di-
mittet. Sed ad omnē iniuriā qz septuagi
tuliptem ex numero
vn. acritatis. 7 nūe-
ro trasgressiōis. i. ex
vii. 7. xj. ē cōpositum.

Septenari⁹ dī nu-
mer⁹ vniuersitatis.
qz vniuersitas die
rū currit p septe di-
es ebdomadē. Andenari⁹ numer⁹ dī trans-
gressiōis qz vnitatem trasgredit decē. 7 nō
pucnit ad xij. qz uterū ton⁹ numer⁹ est qntū
ad significata. Et nota qz qlibet tenet ran-
corē animi p iniuriā dimittere etiā si nō pe-
tat vniā qz lesit. Qd si petierit teneor ei di-
cere ane iudicare sibi si indignetur qd nō
teneor nisi petat nisi sim pfect⁹. Qd at di-
m tūadu sit peteti dñs p serui parabolas
subolendū. ut⁹ debitu⁹ tēocauit dñs in
u⁹ qz noluit misereri conserui sui.

Ob solā fornicationē vxorē
pōt dūmī ti. Ca. .XCIII.

Factū ē post

sermones istos migravit ibs a ga-
lileā. 7 venit i iudēā tras iordanē
7 secuti sunt cum galilei. 7 curauit eos ibi.
Et accesserunt ad eū pbarisēi tēptantes et
dixerūt. Si licet homini dimitte vxorem q
cumqz ex causa. Quib⁹ ait dñs. Qd⁹ insti-
tuit pingu⁹. 7 ideo nō licebit homini sepa-
re illud. qz etiā sic voluit dñs vniū ad herere
vxorē. ppter eā relinqueret patrē 7 mītrē
i. affe. tū luū magis dirigeret homo ad pro-
creationē liberorū qz ad curā parentū. Si-
cut enī humor de radicibz ascēdit ad arbo-
rem. 7 transmitit ad semen. et ad radices
nō redit. ita affect⁹ a parētibz ad filios tras
mittit. nec puerit⁹. i. maior ē affect⁹ 7 pni-
or parētū ad filios qz filiorū ad pntes. Cū
qz obieisset dō libello repudiij pcesso a moy-
se 7 dipallet. ob duritiā cordis eorū. Hēc per-
missū. i. nulla lege punitū. Qd enī ordini
dei moyses in pōrdiare. addidit qz excepta
cā fornic. i. ois nō liceat hōi dimittere vxo-
rem. Qd audietes discipuli dixerūt. qz nō
expedit nubere. Re at omnē pntinētiā meri-

rouiā putaret. distingit dñs eunuchos qz q
dam sic nascunt. qz pprie dicunt castrati.
castrenati. Alij facti sūt ab hoībz. qz pprie
dicunt spā dones a spata. Alij se castrant
ppter regnū dei. qz pprie dicunt eunuchi. i.
bene vincentes. ab eu qd est tonū. 7 nocte
qd est victoria. Et hec vltima meritoria est.
Cunqz pueris oblati iposuisse man⁹ 7 te
nedixisset eis. abijt inde.

De galileis quos occidit pilatus
Capitulū .XCIII.

Est hec ambu-

labat iesus i galileā. qz i iudēā q
rebant eū interficere. Aderant eo
tpe quidā nūciantes ei de galileis. qz san-
guine pilat⁹ miscuerat cū sacrificijs eorum.
Quidā enī dicens se dei filiū. mīstros sedu-
perat de galileis. qz dū duxisset in garizim
vbi dixerat se ascēsurū celū corā eis dū sa-
crificaret ei supnētes pilat⁹. ipsū cū oībz
occidit. timuit enim ne 7 iudēos seduceret.
Cunqz putarent eos perisse iō qz neqz oīes
essent ceteris galileis ait dñs. Qd minus
iudēos bis sceleratos 7 sūtr nisi peniterent
pituros. etiam hierosolymitas nisi penite-
rent pituros. sicut pietant in siloe. xvij. vi-
ni. oppressi a turre quā edificabant sup q
dixit eis sicutudine siculneqz nō facietes fru-
ctum. pro qua cultor vineqz vix impetravit
annū ne cōbureret donec pbarer eam.

De muliere incuruata.
Capitulum. .XCV.

Unqz doceret

sabbatis i synagoga. erat ibi mu-
lier dñs spm̄ infirmitatis. quā in-
cūserat spūs infirmitat. alias sabbang. xv
iij. annis. et iposuit ei man⁹ 7 erecta est.

Descenophegia Ca. .XCVI.

Rat aut in pro-

ximo scenophegia. qd sonat vm-
braculoz fixationē. 7 dixerunt fros
ei⁹ ad eū Transi in iudēā. vt discipuli tui
videāt opa tua qz facis. qz vnde cunqz illuc
puenient. Si hoc facis manifestas te man-

Historia

to. q. d. Si et te facit. 7 nō ex hecgebub. vt
si p quia. Hi erant cōsanguinei iesu. qz ei⁹
glam hrebant. vt inde pncipes fieret. Qui
bus ipse ait. Vos ascēditē ad diē festū istū
id est ad pmiū. Mediate enī die festo ascen-
dit. qz in occulto. Iudēi at hrebant illū
dicētes. Abi ē ille. Et murmur erat de illo
qz qdā dicebat ton⁹ ē aliqz seductor erat
cūqz ascēdisset docebat i tēplo. et murmu-
rabāt dicētes. Quō iūo scit iste. cū nō di-
dicerit. Cūqz qdā diceret. nomē hic ē xp̄s
Alij dicebant. Hūc scim⁹ vñ sit. L. bustus
sūt cū venit. nemo scit vñ sit. Hoc dice-
bant. qz elias dixerat. Generationē ei⁹ qz
enarrabit. Multa aut de turba crediderūt
in eū dicētes. L. bust⁹ cū venit nunquid
plura signa faciet qz hic faciet. Et ait illi q
dā d turba. Magister dic fratri meo vt di-
uidat meū hēreditatē. Qui rōdit. Homo
qz me pstituit iudicē sup vos.

Missi vt teneret iesum ami-
rabantur verba eius.

Capitulū .XCVII.

Iserunt ergo

pncipes 7 pbarisēi mīstros.
vt cōprehenderēt eū. 7 ait ibs.
Queritis me 7 nō inuenietis. 7 vbi ego suz
vos nō potestis venire. qz dicit. Tales nō
accedēt ad me. sed post resurrectionē mlti
volent inuenire me si fieri possit corpuliter
7 nō inueniet fide tū inueniet. Et dicebat
quidā. Hic est vte p̄bta. Alij hic ē xp̄s.
Cunqz redysent ministri ad pontifices et
pbarisēos. 7 dixissent ministri. cur nō ad-
duxistis eū responderūt. Quāqz sic locut⁹
est homo vt iste loquit. Et increpabāt eos
pbarisēi dicētes. Quōd 7 vos seducti estis.
Quis pncipū 7 pbarisēoz credit in eū. Et
ait nicodem⁹. Lex nra nō indicat quenqz
nisi prius audierit ab ipso. Credebat qz si
patienter illū audierent sicut ipse fecerat. si
miles ministris fierent. Et dixerunt ei. Quā
qd 7 tu galile⁹ es. id est. a galileo seductus.
Scrutare scripturas. A galileā non surgit
p̄bta.

De adultera Ca. .XCVIII.

Iesus aut iterū

diluculo venit i templū. 7 sedēs
docebat pplm. Et adduxerunt ei
scribē 7 pbarisēi mulierē de hēbēā in adul-
terio. 7 hrebant qd iudicaret de ea facien-
dū. Putabant enī qz dñs in iudicādo fie-
ret imitatoris vel iniust⁹. vt imitatoris
irrideret. 7 ptra moysen agentē dānarent
Ibs at inclinās se deorsū. scribebat digito i
terra. Cūqz instarent erigēs se dixit. Quis
ne peccato est vstrū. prim⁹ in eam lapidem
mittat. Et iterū se inclinās scribebat. Quid
scribebat. Quidā dicunt id qd eis respon-
dit Hieronymus in quadā epla ad studio-
sus videt eū velle scripsisse. Terra terra scri-
be hos viros abdicatos. Vel terra terram
accusat in epistola ad byrenē. Audientes
sūt exibant vn⁹ post aliū. 7 remansit iesus
solus ab illis. 7 mulier stans in medio disci-
puloz. 7 dimisit eam incondēnatā dicens.
Eade r ampl⁹ noli peccare. Et nota. ere-
ctus dedit sententiā iusticię. Item erectus
sententiā misericordie quia aque vtrunqz
pprius est deo misereri et punire. qz ois xp̄i
actio xp̄ianiani est lectio.

De parabola diuitis volētis am-
pli. re hozrea sua. et d quibusdā.
verbis domini Ca. .XCIX.

Hnc dixit ad

illos. Cauete ab oī auaricia. cum
sit breuis hoīs vita. Super quo
proposuit eis similitudinē de diuite qz pro-
fructuum vbertate delibabat hozrea sua
āpliare. Cui de⁹ ait. Stulte hac nocte ani-
mam tuā repetent a te qz autem para sti. cu-
ius erunt. Iterū locut⁹ est iesus illis multa.
Ego sum lux mūdi. Ego testimoniū perbi-
beo de me. zc. Inter hec dixit plangēte dei si-
liū. 7 eos in peccato suo mouituros. 7 scita-
ros quis esset. cum exaltarent eum a terra
7 iplos nec filios dei eē. nec abraç. 7 qabra
am viderat diē suū. 7 tulit anteqz abraam
fieret ego sum. Ille solus vere est qz anteqz

Euangelica

aliquid fieret vere potuit dicere ego sum. **L**erunt ergo lapides iudici. ut iacerent in eum. **J**esus autem abscondit se et exiit de templo. **E**t nota quod iudici dixerunt quinquaginta annos non dicitur habere. **Q**uidam opinati sunt ab incarnatione domini usque ad passionem plures annos fluxisse. **Q**uod ex historiis colligimus.

De ceco nato. **La. C.**

Preteriensie

Sus vidit homines cecum a natiuitate nato facto de salua. cum linisset oculos eius misit eum ad natatoriam siloe. **7** lauit et vidit. **S**iloe fons est ad radicem montis syon. **I**n valle iosephat quod non iugibus aquarum sed fons traditiois sironum icertis houis ebullit siloe manat ab terra cuius aqua ut excipitur. **Q**ui stagnum non longe a fonte erat constructum. **Q**uia collectionem montis piscinam non natatoriam vocat scriptura. **E**rat autem sabbatum. **U**nus et per barisam cum accepissent ab illuminato. **Q**uod iesus eum illuminauerat. **D**ixerunt ei. **D**a gloriatus deo. **N**on est homo a deo qui sabbatum non custodit. **L**unus ille commendaret iesum. **7** adde ret. **N**umquid et vos discipuli eius vultis fieri maledixerunt ei. **7** dixerunt. **T**u discipulus illius. **S**is. **N**os autem moysi discipuli sumus. **H**ic vultis nescimus. **I**n non approbamus. **S**upra enim dixerunt se eum scire. **P**ropterea autem iesus maledictus. **7** omnes credentes in eum maledictos. **E**t cum eum eiecissent foras inuenit eum iesus. **L**unus dixisset ei se esse filium dei. **I**lle adorauit eum. **E**t ait illi iesus. **I**n iudicium ego veni in mundum ut qui non vident videant. **7** qui vident ceci fuerint. **Q**ui dicit. **I**n hoc quod te mendicium illi. **I**ntelligit quod ego veni separe pauperes spiritu a superbis qui se scios iactant. **U**t illi illuminent. **I**sti. **I**ncioli cecitate mentis incurrant.

De signis perfectiois et de impossibilitate intradi diuinitate in regnum celorum. **La. CI.**

Cuzegressus

Est ibi in via. **A**dolescens genuisse rogabat eum dicens. **Q**uid faciam ut habeam vitam eternam. **C**umque inuenisset eum

de custodia mandato. **7** audisset eum suas se ea docuit eum de perfectione. **7** unum signum perfectionis proposuit dicens. **U**ade et vede oia que habes. **7** veni sequere me. **E**st enim perfectio habitatorum. **C**uius signum est relinquere oia. **7** ponere eas pro omnibus. **E**st etiam preteritio. **C**uius signum est hic mori in desiderio. **7** vita in patientia. **E**st et dericorum. **C**uius signum est continentia. **H**oc audies adolescens. **A**bijt tristis. **E**rat enim pecuniosus valde. **7** locuples. **T**unc ait illi ad discipulos. **F**acile est camelum per foramen aculei transire quam diuinitate intrare in regnum celorum. **F**acile significat huiusmodi positio sui. **P**er arduum. **I**n minus est difficile. **Q**ui minus est impossibile. **P**ropter enim de facere. **U**t camelus transcat per foramen acus nullo obstante. **A**uarum homo qui hic noie diuinitatis intelligit. **P**onere in gloria. **S**i potest de potentia. **U**t iusticia non perit. **H**adus homo comparatio inter impossibilia nemeris. **I**n possibile enim est equum pueri in lapide. **Q**ui est asinum. **C**ui est accommodatio naturalis. **Q**ui lapidi. **F**uerunt qui dicerent. **I**n birlin parua fuisse portam. **Q**ui acus dicebat. **A**d quam cum veniebant camelus per compendio. **V**iginti cum oneribus suis non poterant transire. **U**t subire eam. **E**xonerati ergo transibant. **7** iterum receptis oneribus minabant. **S**ecundum hoc ergo siluio notat. **H**ic non impossibile. **O**portet enim auarum amorem opum dimittere. **S**i vult ingredi ad vitam. **Q**ui autem noie diuinitatis auarum significasset hinc patet. **Q**uod discipuli subdiderunt. **Q**uis enim poterit saluus fieri. **P**lures enim sunt pauperes diuinitatis. **7** ita plures possunt saluari. **S**i de possessoribus opum dixisset. **Q**uibus ait iesus. **A**puud homines hoc est impossibile. **A**puud deum autem oiaabilia sunt. **N**on quod tales de possit saluare. **S**ed quod potest eos iustificare. **7** tunc saluare.

Qui relinquentes pro christo oia iudicabunt. **La. CII.**

Hinc petr' ait

Ecce nos reliquimus oia. **7** secuti sumus te. **Q**uid gerit nobis. **S**upple relinquendum. **I**lla enim oia reliquerat petrus de quibus dictum est. **7** omnia vanitas

Historia

Illa autem oia sibi retinuerat. **U**t de quo dictum est. **D**eus est oia in oibus. **E**t tradit illi. **L**unus sede rit filius hominis in sede maiestatis sue in regeneratione sedebit. **7** vos super sedes. **P**rophetas. **7** iudicabitis. **F**it in baptismo prima regeneratione in aia. **F**iet in iudicio. **S**ed in corpore. **I**bi preceptores mundi cum domino iudicabunt non solum cooperatione sed etiam auctoritate. **D**uodenarium autem ponit per plenitudinem preteritum. **7** septenarium in aia. **P**rophetas israel. **P**rophetas in oibus iudicandis. **D**uodenarium enim et septenarium quod est numerus vniuersitatis surgit. **E**t ex preteritis septenarium in se ductis. **Q**uidam tamen hoc solis discipuli dictum dicunt. **7** impletum iam esse in subiectione mundi. **Q**ui si potestatem habentes super omnem ecclesiam sedent. **P**ost ad oes generaliter sermo directus est. **D**is qui reliquit domum aut parentes. **7** centuplum accipiet nunc in hoc tempore. **7** in futuro vitam eternam. **Q**uia propter spiritualia quasi centuplum sunt compensata carnalibus. **S**ancti viri alios sanctos plus etiam propter quis suis diligant.

De diuitate lazaro. **La. CIII.**

Harisei vero

Audietes eum disputate de preterito mundi deridebant eum. **Q**ui lex obseruatoribus suis bona terre permittebat. **I**pse autem propter eorum auaricia expleuit eis. **P**roponit ut de diuinitate purpurato. **7** epulone. **Q**ui in inferno cruciabat. **Q**ui recepat in vita sua bona. **I**n sola illa que putauerat bona. **R**ec fuit huiusmodi pabola sed in re ipsa. **Q**uod prepedi. **Q**ui nomen me dicit. **I**bi ponit lazarus. **I**scariot qui positus est in sinu abrae. **E**rat enim in superiori margine inferni locus aliqui natiuitatis huiusmodi lucis. **S**ine omni pena materiali. **I**n quo erant anime predestinatorum usque ad christi descensum ad inferos. **Q**ui locus propter sui tranquillitatem sinus abrae dictus est. **U**t sinum matris dicimus. **E**t dicebat abrahe. **Q**ui fuit prima credendi via. **I**pse enim primus publice predicauit unum tantum deum esse. **H**unc locum vocauit iob tenebras. **P**ropterea expectando dicens. **E**t in tenebris strauit lectulum meum. **N**ota quod diues dixit se cruciari in lingua. **I**n peccato lignum quod epulones loquaces esse solent. **R**ec mirus

si anima translative dicat membra huiusmodi cum diuinitas eodem tempore per membra distinguat. **F**uerunt tamen qui dicerent angelos. **7** aias corpora habere aera. **A**lioqui autem ignem ventem non sentiret. **Q**uod super genitum inuenies. **A**lij dicunt quod ad sentiendam visionem ignis non est necesse hic corpora. **E**st enim quidam species ignis. **C**ui si imponas manum ardorem senties sine aliqua lesione manum. **Q**uod autem abraam chaos inter eos firmatum dixit. **U**t chaos. **U**t veteres codices habent. **F**orte in re ita erat. **U**t perpetuam bonorum. **7** malorum dissimulandem post hanc vitam notat. **L**unus quod diues rogaret remittendo lazarum ad fratres suos. **A**udiuit huiusmodi moysen. **7** prophetas. **U**nus et conicit quod iudens fuerit. **P**ropter quod etiam forte abraam vocauit eum filium. **7** ille ipsum patrem.

De villico iniquitatis. **Capitulum CIIII.**

De discipulos

Autem proposuit illi pabolam de villico iniquitatis. **E**t est villicus prope villam custos. **S**ed hic accipit pro iconomus. **H**ic tamen amoueri et egere. **C**lanculo fecit misericordiam cum debitoribus domini sui. **U**t cum egeret. **M**emores beneficiorum recipient eum in domos suas. **E**t laudauit dominus villicum iniquitatis. **N**on quia inique. **S**ed quia prudenter egisset. **E**st enim prudentia. **Q**uod quidam sibi in posterum prouidentia. **E**t ex hoc quasi a maioribus intulit dominus dicens. **S**i tibi in futurum prouidens etiam cum dolo laudatur. **E**rgo facite vobis amicos de mamona iniquitatis. **U**t cum defeceritis. **R**ecipiant vos in eterna tabernacula. **Q**uod dicitur. **Q**uanto laudandi magis eritis si prouideritis vobis sine dolo. **M**amona lingua syra diuinitatis. **E**t mamona satanas. **Q**ui opibus seducit. **Q**uod dicunt iniquitatis. **Q**uod de iniquitate colligi solent. **U**nde vulgata sententia dicitur. **O**mnis diues aut iniquus. **7** aut heres iniqui. **H**oc quidam male intelligentes rapiunt. **U**t bene dispensent. **S**ed qui offert sacrificium de substantia pauperum. **I**deus facit ac si victimet filium in conspectu patris. **U**t potest sic exponi. **Q**uod dominus in hoc verbo. **7** hic prouidet nobis et isrl. **Q**ui dicitur. **U**obis refuete

Euangelica

terebis vestris ad solatiū vite: d' supfluo fa-
cite vobis amicos. Quod ei ultra necessaria
vite retinet. nec p'pimi necessitatib' erogat
pecunia ē iniquitatis. i. d' equitatē. In ea enī
nō seruam' equitatē. quāz p'pimo debem'
quē scz sicut nos diligere tenemur. Et no-
ta q' nō oēs paupes p'nt nos recipere in eter-
na tabernacula. s' q' largimur his. recipie-
mur ab angelis. bonuz est tñ digere tonos
paupes cū possum'. Et adiecit dñs. Ser-
uus sciēs volūtate dñi sui z nō faciēs eam
plagis vapulabit mltis. q' at nō cognouit
vapulabit paucis. Multi p'pter B. auertūt
aurēne audiāt. Abū dei. s' bi nō nescientes
sed p'temptores iudicant.

Dedenario diurno.

Capitulū. CV.

Hinc domin'

pposuit eis similitudinē de p'fami-
liis. q' p'duxit oparios in vineā
suā ex denario diurno. Cūq' nō nisi quīq'
horē dicit ibi numeret. tñ oēs subintelligū-
tur sex statos. tā t'pīs q' hoīs. In vndecia
enīz q'nta z sexta stas vel ciliās intelligit.
In eadē q' senect' z decrepita. Identitas
siq' de denarij eadē p'petuitatē notat. Nul-
lus enī vita ibi breuior aut longior erit alia
sed idē de oīa in oīb' notat in ea. De mur-
mure ho recipientū dicit p' q'z ibi nō erit
murmur inuidētū. sed ammirantiū de ma-
gnitudine p'prij. Solet enī murmur quīq'
accipi. p' p'fusione vocū. Al' p' d' trahi mur-
mur ad statū p'ntem. Interrogatio ho cur-
pares fecisset in gl'a ad futurū. Causā enīz
dilatōis xpi a gl'a. p' qua potuerūt murmu-
rare atiq' tūc demū sciēt. quā nunq' sciue-
runt. s' ne sine nobis glorificarent. Ammi-
rationē aut' eoz de causa cognita expressit
dñs sub interrogatione. An nō licet mibi
facere qd' volo. Post p'cludēs parabolā ait
Sic erūt nouissimi p'mi. z p'mi nouissimi. i.
iudgi et gētes q' b'nt in ingressu regni cy-
loz. q' nullus intravit vsq' in septimā sta-
tē q' scētū. q' incepit plene in ascensione
In resurrectione q'z cozpozū electi cuiuscū
q' statū vel t'pīs vel hoīs q' b'nt. nisi forte

pauci ante resurrexerint quasi privilegiati
Quidā tñ q'z in hac
parabola legit'. An
oculos tuos nequas
est. z in fine. Multi
sūt vocati pauci ho
electi. dicit laboran-
tes in vinea omnes
fideles cuiuscūq'
t'pīs vel statū. quoz
quidam boni. aliq' ho mali. z vocant accipi-
entes cum murmure malos. putātes se p'
accepturos. et q'z p'iores fuerunt in ecclesia
vel t'p'e vel dignitate etiam plus alijs acce-
pturos. De quibus p'p'eta dicit. Cadent
a latere tuo mille et decem milia a dextris tu-
is. Et dominus in euangelio dicit se dictu-
rum talibus. Nescio vos. Quāuis etiā de
eisdem videatur sermo fieri. scz de accipiēti-
bus denariū. tñ fm regulā ticonij de diu-
sis ibi agitur. scz de accipiētib' z nō accipi-
entibus. sed putantibus se accepturos. sed
tunc nec putabunt. nec accipient. Vel pōt
eē synderesis. quia si vellēt p'mi murmura-
re posset rationabiliter murmur eoz com-
primi.

**De hydropico et exhortatōe ad
humilitatē et misericordiā**

Capitulum .CVI.

Factū est cur

sabbato manducaret panē i do-
mo cuiusdā p'ncipis p'barisozū
erat aut' eū hydropicus. Est aut' hydropis
a quosus humor subcutaneus de vitio vesi-
cē natus cum inflatione et fetido anhelitu
Observabāt aut' p'barisē iesus. si sabbato
curaret. Cūq'z quēssisset ab eis. si licet sab-
bato curare. et tacuissent. apprehensum lan-
guidum sanauit. Post probauit licere cu-
rare. quia peccus lapsum in puteuz die sab-
bati extrahitur. Mirum autē erat q' de cu-
rationibus in sabbato eum arguebāt. Ha-
dent enim in traditionibus suis determina-
ta operū genera. circiter septuaginta. a q'bz
vacandum est sabbato. inter quē nō est cu-
ratio. maxime quē fit solo verbo. sicut dñs

Historia

sepe curabat. Dicebat at' etiā ad imitatos
parabolā. Cū inuitatus fueris ad nuptias
nō discubas in primo loco. Contra supbiā
p'barisozū humilitatē docebat. Et nota q'
hoc nō est parabola sed pot' exemplū vni'
opis humiliter faciendi. Quia ideo p'
ponit' vt ad similitudinē eius cetera fiant. p'
parabola vocat' quasi similitudo in exemplo
Illam aut' qui cū inuitauerat. monebat ad
misericordiā dicēs. Cum facis prandium
noli inuitare cognatos z diuites. s' paupes
Nō dānat amicos inuitationē. s' volūta-
tē luxuriose viuēdi vel edēdi. et se inuices
reiuuicādi. Ex eo q' dñs ait hic. Retribuet
enī tibi in resurrectione iustoz. Et q'dā d' di-
scubentib' intulit. Beatus q' manducabit
panē in regno dei. Errauit chertin' dicēs
etiā corpalem ibi futuram refectionem.
sicut homo creatus est immortalis. nō tñ sine
citorū alimonia.

**Quin enceniis voluerūt iudei
lapidare iesū Capitulum .CVII.**

Acta sunt aut'

encenia i hierosolymis. z byems
erat. Encenia dicunt' q'si enche-
nea. a neos qd' est nouū. z sanat in nouatōe
z ē ibi intētinū. q'z subiectōes notat qū scz
aliq' domus aut vas aut vestis a cōi vsu ad
celebrē z diuinū vsū subuehit. qd' latinus
dicit dedicatōes. Tñ heb're' vocat' dedica-
tionē inchoatōnē vsus noue rei. vt cū p'rio
inhabitam' nouā domū. aut induim' no-
uam vestē. Hic aut' encenia vocant' festa de-
dicationis tēpli qd' annuatim fiebat. Hoc
aut' festū nō ad primā vel secundā dedicati-
ōnē tēpli spectabat. sed ad tertiā. Prima
enī fuit in autūno. q'z salomon dedicauit
templū decima die septēbris. et vsq' ad tē-
pli illi' euerisionē fiebat q'tannis duo festa
eadē die dedicatio sciz et expiatio. Cū ho
regēdicatū fuit templum a redeuntib' de
babylone dedicatū est i. vere. xij. die marcij
i. xij. luna. Cū aut' antioch' epiphanez pol-
luisz templū fordidū idoloz. et p'banassz
vtilia ei' iudas machabe' fili' salomoni
de genere sacerdotū mūdāpiz templū. z re-

stituit vtilia in locis suis. z q' dedicauit
illud. xij. die decemb'is. Et hec dedicatio
i dieb' iesu obseruabat' in byeme. Forte ad
hanc hōc est festū luminū apud iudeos. q'z et
ioseph' testat' etiā sub machabeis vocatū
hunc diē diem luminū. Et ambulabat ibi
in templo in porticu salomonis. Poie tem-
pli sepe vocat' portic' tēpli. vt hic In tē-
plū enī nō ascendebant nisi ministri tēpli.
Portic' aut' illa dicebat' templū salomo-
nis. in quo solebat stare ad orandū. in qua
in die dedicationis erexit columnā ere am
supra quā orauit flexis genib'. cūz tñ iudei
soleant stare cum orant. Et dixerūt iudei
Quoniam animas nrās tollit. si tu es xpus
dic nobis palam. Ideo querebant. q'z si se
xpm diceret. tenerent eū. tanq' p'tra augu-
stum se erigentē. Ideo xpus n̄ sum t'pauit
dicens. loquor vobis z nō creditis. Opa q'
ego facio. testimoniū perhibent de me. Cū
q'z dixisset ego et pater vnum sumus. susce-
perunt iudei lapides vt iacerēt in eum. Cū
q'z dixissent se velle euz lapidare. p' blasphe-
mia. quia cum esset homo deum se faciebat
dixit. Quia scriptura. hoies dixit deos. vt
ibi. Ego dixi dii estis et filij excelsi oēs. Er-
go multo magis quē pat' miserat in mūdū
dici pōt. cū tñ dicat' hō de' z verbū de'
dissimiliter. Hac ambiguitate noīs iram
eoz mitigauit. Querebant ergo euz appre-
hendere. et exiit de manib' eoz. et abijt
trans iordanem vbi erat iohannes bapti-
sans primum.

De resurrectione lazari

Capitulū. CVIII.

Rat autē qui

dā lauguēs lazar' a betbania
de castello marie z marthe. Cū
at accepissz lazarū ifirmari p' nūciū soroz
ait. Infirmus hō nō ē ad mortē. ad eū. s' de-
tinēdū i morte. z māsit i eodē loco duobus
dieb'. q'z scz. s' q'driduū ipleret. Tūc ait de-
scipul'. Eam' in iudgā iterū. Qui dixerunt
Iudei volebāt te lapidare. z iterū vadis il-
luc. Ihs at' dixit se esse q' diē. z ipos q' i. xij.
horas. z iō nō erat eis timēdū cum eo. re-

Euangelica

Et nota q: si iudas adhuc erat bonus tunc
 hora dicitur et si iā malus p matris sibi
 to ei dicitur. **De iudic. q. d. Dicitur iudicos**
 p ienerare i volūtate melapidādi. Sic bo-
 rum utabiles sūt sic et affectus boni. Et etiā
 lepius mutat i die cor bonis qz bonis. Et q am-
 bulat i die. i. i pace sicut et ego et vos nō of-
 fedit aliquē et iō securi eamus. Et addidit
 Lazarus mortuus ē et gaudeo ppter vos qz nō
 erā ibi qz dū eis lōge posita idicat robora-
 tur fides eoz. R dicit qz iō i betbania cum
 discipulis suis. R dicit qz iō i betbania cum
 stellā. Et aduocata maria mltā ierosolymi-
 tis pntibz qz venerāt
 ad cōsolādas sorores **Bethania enī nō**
 venerunt ad monu- distat a ierlm nisi sta-
 mentū et ad vocem **duo. xv.**
 iesu nō solū suscitatus ē. s. p dicit l. ligatus
 Multi ergo de iudeis ad pbarisfos abiē-
 z nūciauerūt qz viderāt et celebris erat fmo
 de eo apud iudeos. **Mlti enī iā ascēderāt**
 ad diē festū vt sancti-
 ficaret se. **Credit ei b** **Ecce duplex mira-**
 ee factū ea die qz legi- **culū. s. qz mortuus re-**
 tur i quadragesima **suscitatus est et qz ad**
 scz sexta feria añ. **Isti** **vocē iesu libere am-**
 sūt dies pma scz die **bulavit qz solutus**
 mensis primi sūm lōge

De pōntifices et iudei cōspiraue-
rūt in iesū Cap. CLX.

ollegerūt ergo

pōntifices et pbarisfi pāliū et dice-
bāt Quid facim? si dimittim? eū
 sic oēs credit in eū et veniūt romani et tol-
 lēt locū nrm et gēte qz dicerēt. **Venerabilis**
 et scūs habet locū b gētibz qz alexander et
 pompeius et alij venerati sūt ipsū et reges per-
 sarū et egypti. **Hic autē bō docet sacra nrā a-**
 bolēda et vana **Ergo romani sciētes opes**
 tēpli tollēt eas audietes ipone tollendas.
Lūc cappphal qz pōntifex erat añi illi qd fa-
 ciēdū esset eis decreuit dicēs. **Expedit vo-**
 bis vt vus mortiat bō et nō rota gēs peat.
Et ppteravit vtilē generi hūano mortem
 xpi. l. z nesciēs **Ab illa g die cogitauerūt eū**
 interficere imo p dixerūt vt inuēt duceret i

Iesus ergo iam nō **ferlm. qz gā dū**
 palat abulabat apō **nat? erat mortū ab**
 eos. s. abijt iuxta de- **iplo sabbaro qz col-**
 fertū in ciuitatē qz di- **legarāt pāliū. i. cho-**
 citur effrem **am? memoria dñi**
 ce passiois. i. hym-
 nis maxie et subitē. **glā pā. in mōrōz et**
 in introitu missę. **nōdū tñ plene qz nōdū**
 tradit? erat dñs in man? lanistarum.

De vltio aduētū dñi in ierusa-
lem. Capitulū. CX.

Actum est aut

dū cōplerēt dies assūptōis ei? fir-
 manit facie suā vt iret i ierlm. **Assū-**
 ptionē iesu dixit lucas nō solū tēp? qz assu-
 mi debebat de b mūdo ad patrē. s. etiā hz
 pceptū de agno paschali. qz tertia die mens
 pmi assumebat? grege? seruabat? vsqz ad
 qrtūdecimū diē. **In hūc modū ihs decima**
 die. i. in ramis palmarū venit ad locū passi-
 onis et māsirin eo vsqz dū passus est.

De decē leprosis Cap. CXI.

Factū ē dum

iret i ierlm trālibat p mediā gali-
 lēā et samariā **Et i g. essu cuiusdā**
 castelli occurrit ei. x. viri leprosi dicēt **Ihs**
 pceptor miserē nrī et mīdit. **Ite oñdite vos**
 sacerdotibz et dū irēt mūdatis sunt **Quoz**
 vn? vt vidit se mūdatus redijt et adorauit e
 sū. **magicas deū. Et b erat**
 samariā? **Qui nō re** **Sola vnitas ecclē-**
 dicit iudei erāt in qz **cadit i facie adorā-**
 notat phidia iudeoz **Inde ē qz i. pfectis**
 diebz pstrati pcludi
 m? bonas. si nō ad tēram saltē sup stratorū
Abi qz tuoz signat. Infirmitas corpis qz
 de puluere sūpti. **Et infirmitas ani. qz p nos**
 nō erigim? et erubescētia. qz nō audē? oculos
 leuare ad celū. **Et prudētia qz videm? vbi**
 cadim? i. i tērenis affligim? et vidē? qre. **In**
 puatis orōibz qñqz flexis genibz vt salomō
 b eleuata facie oramus. q. d. **trabe me p? te.**
Quoz stātes. q. d. In domū dñi letātes ibi
 m?. **In primo g expmim? pditionē nostrā.**
In secundo desiderij. In tertio spem.

Historia

De samaritanis negāibus ho-
spitiū domino. Ca. CXII.

Unqz premi-

lisset nācios i ciuitatē samarita-
 noz nō sūt recepti hospitiū. **Sa-**
 maritę enī innidebāt eū i birlm adora-
 re. qz ipsi dicebāt i mōre gariqz eē orādū
 ppter pbarisfos. **Et irati iacobz et iobānes vi-**
 xerūt. **Uis dicim? vt ignis descēdat de celo**
 et consumat eos. **Et increpauit eos dñs. Hu-**
 iusmodi viditā qz laudat i belis. i. bis vā
 nat? qz ille ex caritate. bi ex ira b appetebāt

De petitiōne filiozū zebedei.

Capitulū CXIII.

Assumēs ite

rū seorsū. xij. ait. Ecce ascēdimus
 hierosolymā et consumabūt ppe-
 rie de filio dñi. **tradet enī gētibz et illudet**
 et flagellabit. **aspuet. crucifiget. et tertia die**
 resurget. **Et audietes filij zebedi putātes**
 iminere regnū iesu in isrl. **suggererunt ma-**
 tri suę vt peteret ab eo manus sine nomie
 qz pcesso subderet. **Dic vt bi duo filij mei se**
 deant. vnus ad dexteram alius ad sinistrā
 in regno tuo. **Iesus autē nō respōdit matri**
 sed petentibz per matrē. **Relictis qd petat**
 q. d. **De relatione qz**

Calix ciph? qz cali-
 dā sūm? potōnē i-
 potū qz calefacit. vt
 vinū. cuius mēdo
 nē et b mōi. qz calefa-
 ciūt corp? hūanuz
 Ciph? dicit vas qz su-
 min? potū. qz cibo in-
 fundit tantum ad
 mollificandū. sic ē
 aqua simplex. qz nō
 nutrit. s. soliditatē
 cibi p mēbra d por-
 tat. **Hec est ppria**
 enī lana intigil? et ac-
 cipit alicuius coloris
 dignitatē. sic nos in mortē descendim? cor-
 porales et resurgem? spūales. **Calix ad sras**

ciph? est. quo calidam sumim? potionem.
Macrobi? theodosius dicit ciphū eē quē
 inuenerunt cilices. et dixerūt cilicē. qz nunc
 mutata lra. i. in. a. d. z
 calix. **Cassiodor? sup** **Ite cilices ppli sūt**
 psalmos dicit. **Calix** **qz tra calidissā ē.**
 dicit passio. qz cū mēsa **qz inuenerūt qd dam**
 ra bibit. **Fidelis enī** **gen? p calorem. qd**
 deus qz nō sinit nos **grece cilicis dicit et p**
 tēptari supra id qd **mutationē. i. in. a.**
 possum? **Est enī calix** **dictū est calicos**
 ciphus cū quo mensu-
 ratur? **disturbat pot? bibentibz. Et fm hāc**
 distinctionē calicis et baptismi recte subdē
 dit dñs. **calicē quidē meū bibetis et tacuit**
 de baptismo. **Iobānes enī nō martyriū s**
 passiones multas circa mortem sustinuit.
Alij tñ et calicē et baptismū. p eodē accipiūt
 scz p martyrio. **Et dicunt iobānem aio sū**
 ille martyre. qz animo nō desuit martyriū
 et in seruētis olei doliū missus est. **In hūc**
 modū hieronym? dicit de monachis **Ma-**
 nachii debent habere puritatē martyriū sūqz
 dem et ipsi martyres sūt. **Addiditqz ihs**
 Sedere autē ad dexterā vel ad sinistrā. nō
 est meū dare vobis. **subaudi. talibz quales**
 vos estis. qz estis ambitiosi. **Ad vobis qz**
 p vobis. i. qz ppinqz mei estis. **Et enī pso-**
 naz acceptor? ē deus. vt scz psonaz aliquę
 obseruet sine meritis. in dādo salutē eter-
 nam. **Et cū indignarent? decē de duobz fra-**
 tribz. **docuit dñs eos et illos nō venturos**
 ad regnū nisi p hūilitatē. **Et dedit se in exē-**
 plū eis dicēs. **Fili? bonis nō venit ministrari**
 sed ministrare **Quia enī bō cecidit p supbl-**
 am. p aliā viā redire optet eū in regionem
 suā. **Ad quod significandū dñs papa in**
 pcessionibz redit p aliam viā. ab ea p quaz
 egressus est.

De zacheo et cęco prius illūina-
to. Ca. CXIII.

Anteqz igre

eret iericho illūinauit cęcū vnū
 et ingress? p abulabat iericho. **Za-**
 che? at pncipes publicanoz qz pusill? erat
 ascēdit arborę sicomoz. vt videret iesum

Euangelica

trāscētē Sicomor⁹ sic⁹ fatua d⁹ i folijs mo-
ro silis i alijs silis ficui. vñ d⁹ q⁹ sicomor⁹ s⁹
altitudie prestās. vñ i latinis cella nūc pa-
tur. Dixit ei iesus. Zach⁹ descende q⁹ bo-
die optet me in domo tua manere. Et descē-
dit et cepit illum gaudens in domū suam
Tunc zach⁹ dimi-
diū bonoz suozum
dās paupib⁹ dimi-
diuz retinuit vt in-
te redderet bis q⁹
de fraudauerat i q⁹
duplū. q⁹ i dupluz
vt quadruplū resti-
tuebāt fm legē sic
supra dictuz est. Et
ait ibi: Hodie huic
domui sal⁹ factus est. eo q⁹ ipse zach⁹ filius
lit abiaz factus scz nō natus. i. nō fm car-
nem seu fidem.

De duobus cecis ierichontinis.

Capitulum CXV.

Egrediente

eo iericho secuta est euz turba
mlta Pauci enī nō audiebāt
ingredi de sertū ppter latrōes. Et ecce duo
ceci sedebant sec⁹ viā. ex q⁹ vñ bartim⁹
erat. i. timei filii. Qui cū clamaret fili dauid
miscrere nostri. cū increparetur vt tacerent
magis clama bāt. Stetit iesus. 7 illis ad se
vocalis tetigit oculos eoz. 7 pfectim vide-
runt et secu ti sunt eū.

De alabastro vngenti Capitulum CXVI.

Efus ergo ante

scz dics pasce xmit in betbaniam
sabbato scz añ ramos palmar⁹. q⁹
dies sexta erat añ pasca. si nūc rem⁹ ipsuz 7
dies pasce cū q⁹ inoz in ipolis. 7 erat in do-
mo simōis leprosi. Simon fuerat leprosus
7 a dño sanat⁹. s⁹ tñ ad huc p⁹linum nomē
manebat. sicut 7 ad huc d⁹ matthe⁹ publi-
canus. Multiq⁹ iudeozum venerunt illuc
q⁹ puenerāt ad diē festū. nō ppter ibm tan-

tū. s⁹ vt lazarū suscitātū viderēt. Cogitane
rūt g⁹pnapea sacerdotū. vt lazarū interfice-
rēt. Fecerūt autē ei cūā. 7 maria ministra-
bat. 7 lazar⁹ vñ erat dūcūbetum. Qui vt
ait augustin⁹ de x⁹bis dñi. p⁹uius interro-
gātib⁹. loca p⁹na 7 sedes inferni diligēti
narratione indicauit. Et ita inferi lōgus tē
pouib⁹ ignoranti. tandē inuenerūt p⁹uore
Maria g⁹ baxebat alabastrū vngenti nar-
di. i. p⁹ixidē de alabaastro plenā vngēto nar-
di. Sicut enī dicim⁹ q⁹ bñ vini. ap⁹bū la-
ctis. 7 bñ oī sic d⁹ bcc bñs alabastrū vngē-
ti. Et est gen⁹ marmoris candidi 7 plucidi
varijs colorib⁹ interincti. q⁹ in corruptia
seruat vngentis. Rard⁹ autē est frutex aro-
matica. crassa radice. s⁹ breui. nigra 7 fragi-
li. cipressini odoris. folio p⁹paruo. tenloq⁹
cū ca cumina i aristas se spargūt. Dignē
tarū spicas 7 folia nardi celebrāt. vñ ad cō-
mēdationē vngēti ait mar⁹. spicati p⁹iosi
Erat enī de nardo indica. Alia enī genera
nardi filia sūt Jobes q⁹ lūatē exp⁹lit dicens
Librā vngēti nardi pistici. i. fidelis. Pisse
no ei credo 7 pisti fides d⁹ nlla. s⁹ adulteria
admissionē corru-
pta. Quidaz tñ pi-
stici dictum a loco
putāt. Fregit at⁹ vel
aperuit maria ala-
bastrū 7 effudit vn-
gētū sup caput ibi
7 etiam vnxit pedes
eoz. 7 extersit capillis suis. 7 dom⁹ i⁹pleta est
ex odore vngēti. et q⁹ eadē die maria fouit
pedes dñi vngēto. In mēoziam hui⁹ rei eo
dē sabbato dñs papa d⁹ mltz erogare pau-
perib⁹. Hi enī pedes
dñi sedēt i celo ad
buc s⁹ ambulātes i
tra. Qui largitiōis
occupatiōne. ca die
ñ egredit ad aliquā
ecclesiaz. cū ceteris die
b⁹ q⁹ dragasim g⁹sta-
tionēz faciat ad cele-
brandā missas. Inde ē q⁹ in antiq⁹s g⁹daali
b⁹ legit i rubrica. Sabbatū vocat. q⁹ dñs
papa demosynā dat. Et i romano capitu-

Historia

lari euāgelioz scia. vj. dat fermētū cōsi-
stioz lateranēsi. Nec moueat te. si ob aliā
causam inuenis dicitas dñicas vacantes
Indignabatur autē in dāscarioz b⁹. q⁹ dep-
dito vngēto. cū posset vendi trecētis dena-
rijs. 7 dari egenis. Erāt at⁹ 7 alij indigne fe-
rētes 7 dicētes. vt qd p⁹ditio hcc vngēti fa-
cta est. Isti qdē ppter paupes indignaban-
tur. q⁹ b⁹ forte x⁹bis inde p⁹uasum erat. Ju-
das p⁹ lu crū. q⁹ fur erat 7 loculos dñi bñs
q⁹ mittebant portabat. nō solus ferebat s⁹
al portabat. Dabebat enī vxozē 7 filios sic
scriptū est de eo. Fiant filij eius orphani. 7
vxoz eius vidua. Aron⁹ g⁹ 7 filijs dabat
q⁹ furabatur. Et ait illis iesus. Quid molesti
estis huic mulieri. Bonū opus opata est i
me. ad sepeliendū me fecit. q⁹ d. Nō est p⁹-
ditio. sed officiū sepulture. Johannes ait.
Sine illā. vt in diē sepulture me⁹ seruet il-
lud. Marc⁹ q⁹ exponēs b⁹ ait. Qd habuit
i. q⁹ potuit hoc fecit. puenit enī vngere cor-
p⁹ meū i sepultura. s⁹ baudi. ponēdū. q⁹ d.
Sine vt faciat viuo. dū p⁹q⁹ d⁹ volet facere
mortuo. s⁹ nō poterit. Et forte a spū sancto
lynesciēs. sic p⁹occupauit vnctionē sepultu-
re mulier. Luc dixit iesus. Op⁹ hoc mēozā
dū vbi canq⁹ p⁹dicaret euāgelīū. s⁹ b⁹ bñdi-
xit euāgelīū. s⁹. Rōndum enī scripta erant
euangelia.

De maledictiōe ficus et sessione super asellū Capitulum CXVII.

Sine autē facto

ascēdebat iesus bierusalem. et
discipuli ei⁹ cū eo. Et cū venisset
betbsage⁹ erat viculus sacerdotū. 7 in la-
tere montis oliueti. misit duos de discipu-
lis in castellū. q⁹ eos erat. i. i bierm. vt ad-
ducerēt ei asinā 7 pullū ei⁹. q⁹ erant allegati
in binio. Et si q⁹ nō traduceret. dicerent
dñm bis op⁹ b⁹. Alina hcc d⁹ fuisse com-
munis paupib⁹. q⁹ p⁹ria iumēta non habe-
bant. Lunq⁹ q⁹ in ea opat⁹ fuerat p⁹bulū
dabat ei 7 pullū. q⁹ parit ad opa cōmunia
nutriebant. Rōndū enī q⁹ as⁹ ascēderat eā.
7 ob eius ita cōmune obsequiū. q⁹ dā eaz di-
ctā subiugale putāt. q⁹ oīm dño exp⁹positā.

S⁹ grecū nomē est subiugalis. Alina enī
latine grece d⁹ subiugalis. Et vtrunq⁹ no-
mē ob eandē cām institutū est. Hoc enī in-
mētū p⁹mū isedit b⁹. 7 a sedēdo alinū latin⁹
d⁹ d⁹. 7 grecus subiugalis. Hi at⁹ duo missi
fuisse credunt petr⁹ 7 philipp⁹ ad significā-
dū. q⁹ ipsi p⁹mū adduxerūt gētes ad iesū. pe-
tr⁹ corneliū 7 tomū ei⁹.

philipp⁹ samariā. In iactib⁹ ap⁹lozū
B⁹ itinere dū ascende legit philipp⁹ dia-
ret bierm. putamus con⁹ cōuēnisse sa-
mariā. petr⁹ corne-
se ad ficū. 7 cuz nō in-
uenisset in ea nisi fo-
lia. 7 nō fructū. ait. Pung⁹ apli⁹ ex te exeat
fruct⁹. Et statim aruit. Qd tantū in signū
synagoge maledict⁹ 7 arefact⁹ puer⁹ sciz
mēdicitatis fecit ihs. Nō enī q⁹ nerebat fru-
ctus ex ea. cū nondū temp⁹ ficuū erat. Q⁹ lz
ap⁹ mattheū legat⁹ sequēti die factū. Mar-
c⁹ q⁹ dicit alia die. cū exiret a betbania. flu-
rijt. putam⁹ recapitulādo dictū esse. Mar-
cus enī narrat hoc factū esse añ eiectionē vē-
dentiū de tēplo. quā p⁹stat die dñico factā.
Nec ob aliud tñ hūc ordinē marci seq⁹mur
nisi q⁹ post mattheū scripsit. Sine autē mat-
theus scda scna dicat factū recapitulādo
sine mar⁹ añ eiectionē p⁹occupādo. q⁹ de
facto nō est q⁹stio. de die arbitrio legentis
reliq⁹m. Euntē autē discipuli. fecerūt sicut
p⁹cepit illis iesus. Et ponentes vestimenta
sua sup pullū. enī desup sedere fecerūt. Mar-
cus lucas et iobānes nō dicūt eū sedissēni-
si sup pullū. zacharias q⁹ p⁹beta dixit. se-
dens sup pullū a sine. Matthe⁹ dicit eū se-
dissē sup asinā 7 pullū. Q⁹ licet breuis esset
via. fieri tñ potuit. vt p⁹mo insedisset pullo
7 forte q⁹ nondū domit⁹ et lasciu⁹ erat. de-
scēdit 7 insedit asinē. q⁹ si sup pullū tantus.
Matthe⁹ tñ sup vtrūq⁹ posuit. q⁹ vtrunq⁹
fieri potuit in mysterio. Q⁹ autē b⁹ p⁹betatū.
fuerat p⁹ zachariā de iesū. nō cognouerunt.
discipuli. donec glorificat⁹ fuit iesus.

Q⁹ gloriose suscep⁹ dñs fleuit
super ciuitatē La. CXVIII

Cū appropi

Euangelica

ketes quartā pte sicut scz obolos v. 7 dixit eā misisse pluri oēs qz totū victū miserat alijs do ex sup abudanti sibi.

De phariseo et publicano. Capitulū .CXXII.

Irit autez ad

qda q in se psidebat tanq iusti p opibz suis exterioribz. 7 asp na banf ceteros pabolaz de phariseo 7 publicano. Et intulit qz oisq se exaltat humiliabit. 7 qui se humiliat exaltabitur.

De dñs pernoctauit i bethania. Capitulū. .CXXIII.

Ucuz vespera

ia esset hora. redijt in bethania. et ibi mansit. Erat eni dieb docēs i tē plo noctibz exiēs morabatur i bethania. Quia cū dñs tota die laborasset p dca bat. i mane properta bar ad euz in templo euz nocte reciperet audire euz. Et multi sequebant eum 7 curabatur eos. Unde et iobānes ait. Cū eēt hic i ierosolymia i pasca i die festo multi crediderūt in noie ei 7 videntes signa quae faciebat. Similem curacionē refert mattheo cano. Iō tota illa septimana penosa dicitur per totā illaz laborauit dñs recreādo sicut p pma mudi ebdomada oia creando.

Et ois ppls manica bar. i mane properta bar ad euz in templo euz nocte reciperet audire euz. Et multi sequebant eum 7 curabatur eos. Unde et iobānes ait. Cū eēt hic i ierosolymia i pasca i die festo multi crediderūt in noie ei 7 videntes signa quae faciebat. Similem curacionē refert mattheo cano. Iō tota illa septimana penosa dicitur per totā illaz laborauit dñs recreādo sicut p pma mudi ebdomada oia creando.

refert mattheo cano. Iō tota illa septimana penosa dicitur per totā illaz laborauit dñs recreādo sicut p pma mudi ebdomada oia creando.

De voce pris a iesu quam qui dam putauerūt tonitruū.

Capitulū. .CXXIII.

Enerant autez

qda gentiles vt adoraret i die festo 7 dixerūt philippo. Dñe volu m 7 videre iesu. Qui assumpto andrea dixit B iesu. Et rñdit iel. Ait hora vt clarificet fili 7 hois. q. d. Plēitudo gētiū credita est qd tñ p passionē futu rñ insinuauit dicēs. Nisi granū frumētica dēs i terrā mortuū fuerit ipsū solū manet. Si aut mortuū fuerit multū fructū afferet. Et qz grano frumēti se cōparauit p pmos est ecclie de b grano tantū pficere corp 7 iesu. Et addidit. Qui odit aiaz suā. i vitā i b mudo. i vitā etnā custodit eā. i. viuet eternaliter. Si qz mibi ministrat me sequat. 7 in eternū mecum erit. Nūc aia mea turbata ē. 7 qd dicit. Pater saluifica me ex b ac hora. Pater clarifica filiū tuū. Et venit vox de celo. Et clarificauit iterū clarificatio. i. clarū genui. nec desistat. Vel fm boiem clarificauit i baptismoe in trāfiguratione clarificatio in resurrectione et ascensione. 7 iudicio. Et dicebant qd az tonitruū factū. Alij q angel 7 locutus est ei. Et ait iesus. Propet vos hec vox facta est. Nunc pnceps mundi egiet foras. i. pnceps amatoz mudi p det ptātemp 7 se trahendi. Et ego si exaltatus fuero a tra 7 oia traham ad me ipsum. id ē. ex omnibz ptib mundi. Et cū intellexerūt crucifixionem q forte vsuati ab eis dicebatur exaltatō a terra qsi opposuerūt ei. q si exaltaret non esset pps. Audierant eni ex lege. qz chris 7 manet in eternū. qd nō determinās. dixit qz modicū lumē in eis erat.

fuerit ipsū solū manet. Si aut mortuū fuerit multū fructū afferet. Et qz grano frumēti se cōparauit p pmos est ecclie de b grano tantū pficere corp 7 iesu. Et addidit. Qui odit aiaz suā. i vitā i b mudo. i vitā etnā custodit eā. i. viuet eternaliter. Si qz mibi ministrat me sequat. 7 in eternū mecum erit. Nūc aia mea turbata ē. 7 qd dicit. Pater saluifica me ex b ac hora. Pater clarifica filiū tuū. Et venit vox de celo. Et clarificauit iterū clarificatio. i. clarū genui. nec desistat. Vel fm boiem clarificauit i baptismoe in trāfiguratione clarificatio in resurrectione et ascensione. 7 iudicio. Et dicebant qd az tonitruū factū. Alij q angel 7 locutus est ei. Et ait iesus. Propet vos hec vox facta est. Nunc pnceps mundi egiet foras. i. pnceps amatoz mudi p det ptātemp 7 se trahendi. Et ego si exaltatus fuero a tra 7 oia traham ad me ipsum. id ē. ex omnibz ptib mundi. Et cū intellexerūt crucifixionem q forte vsuati ab eis dicebatur exaltatō a terra qsi opposuerūt ei. q si exaltaret non esset pps. Audierant eni ex lege. qz chris 7 manet in eternū. qd nō determinās. dixit qz modicū lumē in eis erat.

De filio qui se negauit iterū i vinea et iuit. La. .CXXV.

Ucuz vespera

facta esset. redibat in bethania. 7 iterū rediēs diluculo tertij sab bati in tēplū. rocebat pplm. Et accesserunt ad eū pncipes sacerdotū dicentes. In qua potestate hec facis. q. d. Quid est qd enis de tēplo qz vis. cū sis ostian 7 doces nob in consultis. Iesus at oppositionē tradidit oppositioni. non solutionē. In tergo 7 ego vos. Baptism 7 iobānis ex teo erat an ex hoibz. q. d. Quia certus ē q ex teo debetis credere iobāni de ptāte mea. Qd qz dixerūt

De filio qui se negauit iterū i vinea et iuit. La. .CXXV.

Ucuz vespera

facta esset. redibat in bethania. 7 iterū rediēs diluculo tertij sab bati in tēplū. rocebat pplm. Et accesserunt ad eū pncipes sacerdotū dicentes. In qua potestate hec facis. q. d. Quid est qd enis de tēplo qz vis. cū sis ostian 7 doces nob in consultis. Iesus at oppositionē tradidit oppositioni. non solutionē. In tergo 7 ego vos. Baptism 7 iobānis ex teo erat an ex hoibz. q. d. Quia certus ē q ex teo debetis credere iobāni de ptāte mea. Qd qz dixerūt

Historia

senescire qd tñ sciebāt. noluit eis apire de se veritate. Quāt apienda erat vitas alijs 7 nō ipsis. 7 qre indicauit p parabola dno rā filioz. qz vni dixit pater. vade i vineā. 7 mīdit nolo. tñ post iuit. Dixitq alijs pater. vade in vineā. q ait. vado. et nō iuit. Et cū quessisset ibs. qz coz fecerit volūtate pris dixerūt. Quom 7 tergiu ersando nolentes dicere vitatē. Vteros codices hnt. Prim 7 itelligētes p ipsis dictū. An ibus subdit. Publicani et meretrices pcedent vos in regno dei.

De culoribus vinee sanguinariis. La. .CXXVI.

Terū proposu

it eis pabolaz de pefamiliā. qui plātauit vineā. et locauit eā agricolis. Qui missos suos ad recipiēdū fructū occiderūt. sicut esaiā seruauerūt. ezechielē tractū p alpa excrebrauerūt. mltos lapida uerūt. Et mittēs pater filiū ait. Forsitā vere bunt filiū meū. Dicam 7 arrio 7 eunomio. Ecce pater dicit ignora re. 7 quicqd p patre miderūt. B intelligāt p filio. q se die igno rare cōsumationis diē. Quē cū vidisset agricolę dixerūt. Hic est heres. qz sacerdo. tes sciuerūt illū venisse. Cui pater dixit. Da to tibi gētes hereditatē tuā. 7 apprehēnsuz filiū eiecerūt extra vineā 7 occiderūt. Quid ergo illis faciet dñs vineę. Et dixerunt fm lucā. Absit. Intelligēt qz messia occiderēt Mattheo dicit eos dixisse. Malos male p det. 7 vineaz suam locabit alijs agricolis. Hoc aut nō dixerūt voce b in psciētia. Qu aut iudgi hoc facturi erant. pbauit dñs. qz sic pphetatū erat sibi. lapidē quez reproba uerunt edificantes. zc.

De lapide angulari. Capitulū .CXXVII.

D litteraz tra

ditur fuisse patris lapidis ad tēplū edificium

nec tñ pgrue i eo pōni pōtuit. vñ nec psumē to ope i angulo surā posit 7 est ita pgrue q mirarent. oēs. nec pter significationē factū intelligerent. Hic ē pps q fundamentū est. ita q structurę supeminet. Qd cū audisset sacerdotes 7 pharisei voluerūt eū tenere. B timuerunt turbas.

De iuitatis ad i nuptias. et nō habete veste nuptialē. La. XXVIII.

U dixit eis itez

ra in pabol. Sile fact. ē regnū cę loz regi. q fecit nuptias filio suo. Qui cū iterato misisset ad iuitatos vt veni rēt. 7 excusantes se noluisse venire. misit b uos. suos. vt vncūqz vocarēt puiuas. Et duxerūt bonos 7 malos. debiles 7 claudos. Debilitas eni corpis neminē excludit a regno. imo sepe qd cōpellit. Et intrauit rex vt videret discubentes. Qd erit cū venerit ad iudiciū. Tota eni trinitas iudicabit. i. red det p merit. Et q iueniet i ecclia sine veste nuptiali. i. caritate. mittet i tenebras extio. res. i. localē extra ipsū positas. qz habuit in seipso interiorēs. Pōt etiā dici de tenebris mētis. qz qdā hnt interiorēs. i. i ecclia. Alij exteriorēs extra eccliaz scz vt infideles 7 heretici. Tūc q exteriorēs pncient mali eccliafi ci. vt habeāt pte cū infidelibz.

De herodianis et tributo reddēdo. Lapi. .CXXIX.

Hnc inierūt

pbanisqz filii vt capent ibm i bndē. 7 miserūt discipulos suos cū herodianis. Venerat ei herodes tetrar cba ad diē festū 7 gētilēs milites secū adduxerat. Ad d ātiqz militibz herodis a colo nite adhuc supant istū. q veniētes ad iesum dixerūt. Licet dan censū cesarian nō. Jam ei dubiatō erat int iudgos de tributo reddēdo. Pōt q etiā p romāi surrexerūt i eos. Et ait ibs. Quid me tēptat. hypocrite. Dñ dite m numisma cęsus. Numisma ē iscpō i numo. q etiā moneta dicitur p quā numi discernunt. Hic at p iplo numo ponit. Et est ostēditē mibinumum. qz p censu cipiti s

ut corrumpat quoniam ab orichel. Corrupta et bifurcata.

ut quod est numisma. siue moneta. sic.

Euangelica

dat. Dūq̄ quecūq̄ de imāgie cui⁹ eēt. ⁊ di
xisset cesari tributa sc̄z cōmunia ⁊ q̄
sūt cesari tributa sc̄z cōmunia ⁊ q̄
deo sc̄z p̄mitias. decimas ⁊ oblationes.

De septemvira muliere
Lap. CXXX.

Illā die accessit

riū saducei q̄ resurrectōne nō credēs sug
gillabāt phar̄sos. querētes de septemvira
muliere. Cui⁹ esset in iudicio. Quōd vel ip̄i cō
fixerāt q̄ erat possibile. l̄ i re forte euenerat.
Qui cōsādē questionē p̄posuissent iesu. re
spondit. In resurrexione nō nubēt mulie
res. nec nubent viri ab eis. nō ducet. q̄
boīes imortales nō egebūt. p̄pagatōe ⁊ est
greco ideomate dictū nubent. Futurā aut̄
resurrexione p̄banit ex h̄bis dñi. quē dixit
moysi i rubo. Ego sū de⁹ abrahā ⁊ de⁹ ysaac
⁊ de⁹ iacob. Quī isti p̄bas nō recipiebant.
euidētib⁹ eoz testimonis nō potuit vti
eos. Est autē p̄batio talis. Ip̄i putabant
sias iterire cū corpib⁹. Hac aut̄ auctorita
te p̄bat̄ aīas viuerē post corp̄a. Alioqn̄ si
bō moīes penit⁹ in nibilū redigūt. tūc di
xit de⁹ se deū eē nibilū. Manētib⁹ ḡ aiabus
post mortē colligi p̄ q̄z corp̄a resurgēt. vt
cū eis recipiāt aīq̄d cū eis meruerūt. Alio
qn̄ frustra in corp̄antur.

Demādat o p̄io et secūdo lege
et sauciato a latronibus

Lap. CXXXI.

Pharisei aut vi

detes. q̄z silētū ip̄osuisse saduce
is p̄uenerūt i vnū. Et accessit vn⁹
legis doctor tēptans eū ⁊ dicens. Magister
qd̄ ē mādātū magnū i lege. Et ait ibs. Au
di iust. dñs de⁹ tu⁹ vn⁹ ē. Hoc nō ē de mā
dato. s̄ possēdit de q̄ datū ē. qd̄ tale ē. Dili
ges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex to
ta aīa tua. ⁊ ex tota mēte tua. Scdm̄ at̄ silē
ē hūic. Diliges p̄ximū tuū sic teiplū. De re
sili deo. B̄ secūdū ē mādātū. Hō enī imago
di est. Et mādāt scriba. In x̄itate dimisit. et
b̄ est mai⁹ oībo coloca uisomatib⁹. Patz inē
p̄barisēos ⁊ scribas fuisse questionē. Qui

vā enī opa legis p̄ferēbāt dilectō. Alij e
eo q̄ an̄ legē plures placuerūt deo p̄ dilectio
nē line oī sacrificio. Primū at̄ ⁊ scdm̄ mā
dato d̄. q̄m̄ ad ea de q̄b mādāt. Cui⁹ ibs
ait. Hoc fac ⁊ uines. Ille volēs iustificare
seiplū ait ad iesū. Et q̄s ē me⁹ p̄xim⁹. Cui
iesus oñditōem misericordiā faciētē esse p̄
ximū ⁊ specialit̄ ipsū dei filiū. p̄ponens pa
rabolā sauciati. q̄ incidit in latrones. Rec
distabat h̄c parabola multū ⁊ re facta. qz
in illo deserto sepe latrones sanguinē fun
debant. Quī ⁊ domū quo sanguinē sonat
vocabat. Erat at̄ omnis popul⁹ suspēsus
et audiens iesum.

Decofutatio phariseozū per au
toritatē dauid La. C. XXXII

Digregatis

phariseis interrogauit eos ibs.
Quid vob̄ videt de x̄po. ⁊ si
li⁹ ē. Dicit ei. Dauid. Et ait illi. Quōd ḡ da
uid vocat eū dñm suum dicens. Dixit dñs
dño meo. sede a dextris meis. Si dauid vo
cat eū dñm. quō fili⁹ ei⁹ ē. Vos putat̄
x̄pm̄ futurū purū boīem. q̄ n̄ erat dauid
nōdū erat x̄ps. Rec ḡ erat dñs dauid. Mē
tut⁹ ē ḡ dauidet perperā locut⁹ est. Ponis
enī p̄res sūt. ⁊ dicunt dñi filioz. q̄ filij parē
tum. Iudq̄ somniant hūc psalmū scriptūz
in plona eliezer. q̄ post cedē q̄nq̄ regū ait.
Dixit dñs dño meo. sede a dextris meis. s̄
sequentia psalmi nō p̄curunt.

De doctorib⁹ pharisaicis audie
dis nō imitatis La. CXXXIII.

Hinc locut⁹ est

iel⁹ ad turbas ⁊ discipulos. Sup
cathedrā moysi sederunt scribē ⁊
p̄barisēi. Que dicūt facite. q̄ faciūt nolite
facere. Nō sc̄rificat loc⁹ boīem. s̄ bō locuz.
Nō oīs sacerdos sc̄tus. s̄ oīs sc̄ct⁹ sacerdos
Doctrinā accipiam⁹. nō moīes. s̄ p̄bit̄
bē necessariē nō sūt. sed flores. Et addidit
Dilatāt p̄bilactia sua. ⁊ magnificāt h̄mbi
as q̄b appēdebāt spinas q̄z p̄uāone legē
ingiter recoz darent. q̄ d̄ supra expositū ē. ⁊
amāt vocari rabbi. Vos at̄ nolite vocari

Historia

rabbi. Qu⁹ ē enī magister vester. Et p̄m
nolite vocare vobis sup̄ terrā. Qu⁹ est enī
p̄ vester q̄ in celis est. Nō p̄bit̄ v̄s do
ctrinā sup̄ cathedrā.
nec salutatioes in fo
ro. nec noīa mḡi vel
patris. s̄ ambitionez
et vanam gloriā.

Ap̄bilare qd̄ ē sua
re. ⁊ torac qd̄ ē lex.
Roduluz enī habe
bāt appendentem
collo vel brachio. i

q̄ scripta erāt decē p̄cepta legis. Vel p̄bila
cteria dicunt. a p̄bilare ⁊ terion. qd̄ ē rotū.
dū ⁊ appellant̄ p̄bilactia p̄ides i q̄b re
ponebāt extrēitates filiq̄z. vt digiti l̄ aliō

Quibus debetur v̄geternū.
Lapitulum CXXXIII.

D ostendēdū

at̄ q̄ i p̄barisēis doceat anēda s̄
vidit. Et vob̄ q̄ diligēt̄ p̄mas ca
thedras. Et vobis p̄barisēi hypocrisē. q̄
seril̄ dauē sc̄q̄ ⁊ claudis̄ regnū celoꝝ ante
boīes. Et vobis q̄ deuozat̄ domos vidua
rū. Et vobis q̄ circūit̄ mare ⁊ aridā. vt fa
ciat̄ vnuz p̄selitū. i.
aliquē genitē aduenā
trabat̄ ad iudaismā.
et facitis eū gebēne f̄
lū duplo q̄ voꝝ. q̄
rediens ad vomitum
prior ē q̄ an̄. q̄z h̄ua
ricator. Et vobis q̄
dicitis q̄ iurat p̄ tem
plū nihil est. q̄ aut̄ in
auro tēpli. ⁊z. Qui p̄ altare nihil est. q̄ in
re oblata sup̄ illud. ⁊z. Sacerdotes vt iui
tarēt p̄lm̄ ad imolādū dicebāt. data sibi
et oblata sanctora eē ip̄so templo ⁊ altari.
Dñs dixit ecōtra. qz
tēplū ⁊ altare sc̄ctifi
cabāt in eis oblata.
qz deo dicata erant.
oblata h̄o nequa q̄
sc̄rificabant illas. Ad
huc mlti eodē vitio laborāt. q̄ putant mai⁹
eē iurare p̄ euāgelij q̄ p̄ deū. Et vobis q̄
decimatis oē olus. ⁊ relinq̄tis misc̄diaz et
iudiciū. Hoc h̄bū decimatis vobis ē. Nā

et q̄ accipit ⁊ q̄ dat̄ tēciare d̄. P̄barisēi
at̄ iō olerū decimas dabant. vt diceret̄. quō
alias nō dāt̄ q̄ bas dare nō negligūt. Cui⁹
tē at̄ adō exigebāt decimas. q̄ etiā olerū. Itē
vt vobis duces ceci. q̄ colātes culicē. trans
gūtis camēdā. Per similitudinē lactis q̄
colat̄ dictū ē. Et p̄t referri ad p̄dicta sic.
Minimālic culicē diligēt̄ in q̄ntis. vt de
cimas. maiorē. s̄ misc̄diaz ⁊ iudiciū absco
ditis. vt qd̄ glutit̄ abscondit. Vel ad id qd̄
dictū ē. duces ceci. trahit̄ itā. Minorā pec
cata subditoꝝ diligēt̄ arguitis. p̄icitia ḡ
piorā. ⁊ dissimulādo trāsist̄. Itē. Et vobis
q̄ s̄tis estis sepulcris dealbatis. q̄ plena sūt
oi spurcitia. Itē. Et vobis q̄ edificat̄ se
pulcra p̄bar. ⁊ dānat̄ p̄res v̄s. q̄ eos loc
siderēt. Benimīa v̄p̄z. vos iplete mēsa
rā patrū v̄oz. Quī dīc̄ ad vos sapia dei.
Dittā ad vos sapiētes ⁊ scribas ⁊ exillis
occidētis ⁊ crucifigetis ⁊ flagellabit̄ i syna
gogis v̄is. Hic p̄z hereticū mētiri. q̄ dicit
aliū deū eē p̄bar. ⁊ aliū nouū. testamēti.
Et veniat sup̄ vos. i. sup̄ eccliam malignā
tū oīs sanguis iust⁹. i. vltio iustoz a sanḡ
ne abel iusti. vsq̄ ad sanḡnem sacharie filij
barachie. quē occidit̄ in tēplū ⁊ altare.

De zacharia filio barachie.
Lapitulum CXXXV.

Aut̄ de vnde

cio p̄bar. vel de p̄re iobis dicat
q̄ fuerit occisus in tēplo. nō legit̄.
Dōt̄ ḡ dicit̄ d̄ filio ioiā de sacerdotē. quē io
as occidit. vt legitur i libro regū. Et forte
p̄ ei⁹ cognōiat̄ ē barachias. vt p̄ noīs in
tēptatōe positū ē. Barachias enī benedi
ct⁹ dñi i tēptat. Et ē filij barachie. i. b̄ndi
cti dñi. In euāgelio na zareoz legit̄ ioiā de
Pastore at̄ ouīū ⁊ sacerdotē tātū cōmēora
uit ibs. vt duo hoīm
genera notaret. s̄ b̄di
tos et p̄latos. Quī
li enī generi p̄cit̄ p̄a
ua generatio.
Pascare s̄ oāt sc̄ctū
vl̄ flores. vl̄ germi
nās. ⁊ dicebāt̄ na za
ret̄ q̄ ex voto obli
gabāt se sc̄timoniz
vsq̄ ad certūz tempus. vel iugiter vt samu
el. et nouacula non transibat̄ super caput

Saducei 20.

de iesu. 50.

phariseoz 20.

de iesu. 50.

de iesu. 50.

Euangelica

oz. An xpo r apli xpingunt criniti. no
 a reled in sanctitate. Lbristm dicebatur
 na care? a na care? et n careus non a loco
 sed a sanctitate. Primi itaq; discipuli xpi
 na carei dicebant. q; euangelia scripserunt
 sed ecclia q; tunc tantu recepit. Lncq; ita p
 mo vocarent na carei. postea vocati sunt le
 quetes xpm discipuli. postea instituent pe
 tro q; xpo christiani.

Decomnatōe euerfionis hieru
 salem. La. CXXXVI.

Conuertens

sermonē ad hieru air. Quoties
 volui pgregare filios tuos. 7 no
 luisti. i. q; tiens filios tuos volūrate mea cō
 gregari tenolente et ingrato feci. Ecce reli
 que vobis dom? vstra deserta. Dico enī
 vobis. nō videbitis me amodo. donec dica
 tis. Bndict qui venit in noie dñi. i. ab hoc
 tpe passionis nō videbit filiu hoīs. donec
 ad iudiciū. vbi videbitis me venientē i glo
 ria dominantis. 7 fides magnificabitis
 me. Etia cecitate eoz vsq; tunc duraturas
 pcedit.

De signis euerfionis et aduentus
 sui. La CXXXVII.

Ec locut' abijt

et abscondit se ab eis. et multi ex
 pncipib; crediderūt in eū. s; ppter
 pbarifios nō pfitēbant. Lncq; egredere
 de tēplo. accesserūt ad eū discipuli ei. ostē
 dentes edificatōes tēpli. Audierant ab eo
 de euerfione vrbis. volebāt etiā audire de
 tēpli euerfione. q; videbat eis q; nec capi
 nec eueri posset. Et ait illis. Veniet dies i
 q; bō nō reliquet b lapis sup lapidē q; nō de
 struet. Et cū sederet i mōte oliueti p tēplu
 accesserunt discipuli
 secreto. et querebant
 ab eo signa euerfio
 nis hieru 7 signa sui
 aduentus. Et dixit
 eis q; dā ppa aduēt'
 sui q; dā ppa euerfio
 nis. quēdam cōmu
 bat. vbi postea salo

Et splendore auri
 qd erat i tēplo ex re
 pculsione solis ps
 qdam mōtis oliue
 ni i opposito directo
 sp lucida resplende
 bat. vbi postea salo

nia vtriq;. Primi
 niuit autē fides ne
 seducant. cū audiret
 multos dicētes se esse
 christos. Non enim
 ventur' est nisi pce
 dāt signa q; pcedit
 Premisit autē cōmu
 nia sc; pta 7 seditio
 nes gētis p gentē. regni p regnū. pestilētia
 fames terrēmō. p loca terroresq; de celo p
 secutiones sanctoz. An nāq; euerfionē in
 dex elemēta suū vindicabūt auctorē. Po
 stea posuit ppiū signū destructionis

Propriū signū euerfionis
 Capitulū. CXXXVIII.

Im videritis

abominationē desolationis quę
 dicta est a danielē. stantē in loco
 sancto. i. imaginē abomiabilē. q; signū erit
 desolationis. posita in templo. De imagine
 tyberij quā pilat' po
 suit in templo q; dā
 hoc exponit. sed hoc
 iam factum fuerat.
 Si dicatur de ima
 gine gaj de qua post
 dicemus. hoc de vici
 no futurum erat. in
 fra sc; ānos. x. 7 xxxij.
 annis ante euerfionē
 hierusalem. Non er
 go congrue dictum
 esset pro signo eius.
 Sed euerfio hieru
 p titum. Adrian' statuā suā posuit vbi ar
 cha steterat. q; vestigia ciuitatis ad huc q;
 dā manebant. et iudē q; latētes vnde cūq;
 remanserant. q; q; ad locū sanctū redibāt.
 et iterum multiplicati amouerunt statuā.
 Ob hoc adrianus apposuit manū extremā.
 et funditus euerit vrbē. et edificat. ne q; i
 dex p; remaneret in terra illa. Et de hac vl
 tima euerfione. videtur subdere. Lucas di
 cens. Et captiui ducentur in omnes gētes

Legit de pilato q;
 hierusalem veniens
 statuā cesaris igno
 rantib; iudē in tē
 plo posuit. Tandē
 videns pstantiā iu
 dex p; cōmunit' d b
 volētū. eā amouit
 De ea ergo nō di
 ceret dñs q; esset si
 gnū euerfionis eoz
 iam euererat

Historia

De impedimento fuge.
 Capitulū. CXXXIX.

Im aut vide

retis ab exercitū circūdari hieru
 tūc q; in iudea sūt fugiet in mōtes
 Ecclastica hystoria narrat. Fideles q; erāt
 i iudea aduenientib; romanis fugisse in pel
 lā ciuitatē amonitōe angeli. Orate autē ne
 fiet fuga vā byeme vel sabbato. Hoc ad
 irām nō videt dictū de byeme. Terra enī
 illa accommodatior videt fuge in byeme q; i
 sermone pstat. De sabbato stare p; q; fm
 legē vitra mille pass' nō licebat eis p gredi
 in sabbato. S; q; ibi iā terminauerat obser
 uantiā sabbati. forte vtrūq; in misterio di
 cit' q; i byemem p qlibet aeris aspiratē di
 cam. q; byemis nomē aspiratē sonat.

Propria signa aduentus iudicis
 Capitulū. CXL.

Limpo posuit

iesus sig' aduēt' sui dices. Erit
 tūc tributō mag' qlis nō fuit ab
 initō mūdi. 7 tē cēt sig' i sole 7 lūa 7 stell' 7 i
 etis p sūra gētū. p p fusione sonit' mar' 7
 fluctuū arefētū boībo
 p tiorē. nisi breuiati
 fuisse. i. p sūra deo
 breues die illi nō sic
 eret salua oīs caro. i.
 rar' aut null' posset
 sustinere pressuras. 7
 p patientiā saluari. Et nota breuiter dñm
 quēdā signa iudicij tetigisse

De signis quidē dierū ante iu
 dicium. La. CLI.

Jeronymus

ait i annalib; heb; q; iuenit
 signa. xv. dierū an diē iudicij.
 s; vtrū p tui futuri sint dies illi. an in p
 lati. nō exp sūt. Prīa die eriget se mare. x
 cubitis sup altitudinē mōtiū stans in loco
 suo q; mur'. S; dā tātū descēdet vt vix pos
 set videri. Tertia marē beluę apparētes su
 p mare. dabūt rugit' vsq; ad celū. Quarta

ardebit mare 7 aq;. Quarta herē 7 artores
 dabūt rosē sanguinē. Sexta ruēt edificia
 Septia petre ad iudicē collident. Octava
 fiet general' tremor'. Nonā equabit terra
 Decia quibūt boīes de cauernis. 7 ibūt ve
 lut amētes. nec poterūt mutuo loq;. Unde
 cima surgēt ossa mortuoz. 7 stabūt sup se
 pulcra. Duodecia cadēt stellę. Tredecima
 moriet' viuentes. vt cū mortuis resurgant.
 Quarta decia ardebit celū 7 tra. Quinta de
 cima. fiet celū nouum. 7 terra noua. 7 resur
 gēt oēs. Et addidit ibi. Sicut fulgur erit
 ab orientē. 7 paret vsq; i occidentē. sic erit ad
 uēt' filij hoīs. subit' s; 7 cōmūt'. 7 tē appa
 rebit signū filij hoīs i celo. i. i aere sup locū
 vū ascēdit. 7 an eū erūt istrumēta mortuoz
 q; v pilla triūphi. crux clau. lācea. 7 i carne
 ei' videbūt cicatrices. vt videāt

i quē pupugit. 7 in
 valle iosaphat iudi
 cabit oīs hō angelis
 pgregantibus eos.
 Nota q; d; iudiciū
 futurū i valle iosa
 phat. S; nota q;
 tūc nō erit vall'. q;
 q; tōdecimo die eq;
 bit tra. s; illū locū erit. Al forte ppter iterp
 tatōs b' noīs iosaphat. iterp'rat' ei iudiciū
 Vall' iosaphat bñilitatē iudicij sonat.
 D; solus pater nouit diē iudicij
 et de vno assūpto et altero relicto
 La. CXLII.

Hinc subddi

dit iesus generalē amonitōes
 Attēdite ne gēnt' corda vā
 enis b' seculine supueniat i vos dies illa
 repēta. sicut dieb; noq; 7 lotb repēt' ite
 nit' tulit nesciētes. De die aut illa 7 hora nō
 scit. neq; fili'. neq; agel'. nisi sol' p;. Hic ex
 clamat arri'. Nō scēgle. q; nouit. q; igno
 rat. Hieronym' rñdit i miori breuiario su
 p psalmos. Pūanitas filij diē se ignorare
 finē mūdi. Ad gregori' i registro q; expo
 nēs ait. Nouit vnigenit' dei hora iudicij. s;
 nō ex nat'a bñanitat'. Lū et sic exponit. Nō
 nouit subaudi. nobis. q; bō expedit icertos
 eē. vt sic viuam' q; i in proximo iudicandū.
 Vel fili' bic d; adoptione. Lū duo erunt
 in agro. i. p'elatoz. q; dā boni. quidā mali.

Antipō.

Mo. et
 Loty.

Arri' occasional' ex
 Sō. dū hō. i. b' b' b'
 Tuo i. psalmos.

Euangelica

Un assumet. i. rapiet obuia xpo in aera. et alter relinquet. i. no assumet. **Due** moles in vnu. vna assumet. 7 altera relinquet. **Quo** de pingatis dictu est qd sit in rota buis mudi. **Duo** in lecto. vno assumet. et al relinquet. **Quo** de prelatiuis sine specularis intelligit. **Et** dixerunt ei. **Ubi** dñe scz assumet. **Et** rñdit. **Ubi** cūqz fuerit corp⁹ illuc congregabuntur 7 aquile. i. vbi erit dñs i corpe gredo innouati. **De** vigilia ianitoris et decē virginitibus. **La.** CXLIII.

Iterum autem

fili bois sic bō qd pegre pfect⁹ reliquit domū suā. 7 das cuiqz fuoz suoz op⁹ suū. ianitorū pcepit vt vigily. **U**gilare ergo aplis 7 apostolict viris incūbit. **U**gilare sup se 7 sup gregē etiā cuiqz fide li p modulo suo. **Tūc** hile erit reguā celoz decē hginibz. i. tūc separabunt fatia a pudentibz. **Media** aut nocte clamor fact⁹ est ecce spōsus venit exite obuia ei. **Traditio** bebricoz bz xpm media nocte venturū ad modū egypti qñ pasca celebratū ē. **Quidā** etiā sanctorū h ipsū opinant⁹ qz sicut nocte natus est in mūdū. 7 nocte venit ab inferis ita 7 nocte venit ad iudiciū. **Uñ** qdaz dicunt fuisse aploz traditionē in vigilia pasce. nō dimitti pplm ab ecclā añ pfundam noctē vt qñ expectent aduentū dñi. 7 dicūt boiā illā noctis qñqz imo spū⁹ diē dici p coruscatione venientis. vel ypice p manifestatione cordiū. **Alij** aut qd dubiū dicunt minus nō diffinientes exponūt. **Media** nocte. i. nullo sciente.

Decō mēdatō etalētozū et decē mus. **La.** CXLIII.

Et addidit pa

rabolā pficiētis qd dedit suis suis talēta. aliq qñqz aliq duo. aliq vñū. **Et** cōmēdatō bis qd duplicauerūt talēta. reprobato viro pigro qd alcōdit suam ait. **Omni** habēti dabit. **Non** habēti aut qd videt bñe auferet ab eo. i. habēti eo mō qd

o3 bñe vt scz eo bñ vtaf. **De** eodē qd addit dicit parabolā de rege qd abijt i regionē longinquā accipe sibi regnū 7 tenuit. 7 dedit suis suis decē mnas 7 ait. **Negociami** duz venio. **Mna** fm grecos. i. centū dragmis appendit. **In** reditu ei⁹ accessit prim⁹ 7 ait. **Dñe** mna tua. x. mnas acquisiuit. **Cui** dñs **Er**is pntem habens

sup x. ciuitates. q. d. **Vocatio** fui ēca. **Pro** paruis metitil nonica electio epī. **recipiens** insperata. **Mna** dat ei qñ qd ipsonit ei man⁹ dat

ei textū euāgelij 7 dicit. **Uade** p dīca. 7 ipi cū pmo ingredit ciuitatē suā. euāgelij p fert in pectore. qñ negociator mna suā ostēdens. **In** quibusdā ecclīis cū dat ei archiepūs virgā dicit. **Uade** p dīca. 7 ille statim bñdicat pplm. in q signat qd moyses cū hga missus est in egyptum

De ventilatione aere

Lapit. CXLV.

Uñ aut uene

rit filius bois in maiestate sua. et oēs āgeli cū eo. testes futurū actū hūanoz. tūc sepabunt boni a malis. 7 statu ent boni ad dexterā. i. ponent in eternitatē mali ad sinistra. i. recipiet qd meruit eligēto sinistra. **Et** tunc cōmemorabit iudex opā misericōdiz. qd sūt pascere elurietē potare sitiētē. colligere hospite. vestire nudū. visitare infirmū. p solari vinculatū. **Septimū** le git in thobia. sepelire mortuū. **Et** nō aliud erit hec commeratio. nisi quia omēs scient merita sua. p quibus saluabunt aut dāna bñtur. 7 ibunt bi in supplicijū eternū. illi āt in vitā eternam.

Opiniones de igne eterno

Lapitulum. CXLVI.

E igne eterno

dic aug⁹. **Cuius** modi sit. et in q mūdi parte futur⁹ sit. hēminēsa re arbitror. nisi p reuelationē q. d. **Un** est gebēne ignis. scz nō vno modo oēs cruciā. **Sic** ardore sol nō oēs qñlter sentit. sic ille ignis equalit ardeat. nō qñlter sentiet.

Historia

Gregori in iob. **Uiro** mō gebēne ignis cor. pōit⁹ ē. nec lignis nutrit. nec succēssioe indiget. 7 est inextinguibilis. a deo creat⁹ ab origine mūdi. **Itē.** **Alitric** flāma vitioz cremationē bz. lumē nō bz. ad p solationē nō lucet. vt enī magis torquet ad aliqd lu cer. **Quā** reprobi se visuri sunt in inferno. vt magis doleant. qz 7 diues lazarū vidit. **In** libro tñ p̄uosticoz de hōbis angustini sic legit. **Est** ait angustin⁹ inferoz sba incorporalis. **Et** iō merito querit. vñ sub terris dicant esse inferi. si corpalia loca nō sunt. et vñ dicāt inferi. si sub terris nō sūt. **Sed** idē doctor dicit. **Ideo** sub t̄rls dicūt inferi. qz p̄gruēt in spū corpalij rerū silitudines sic monstrant. vt qz defūctoz aīe corporis amore peccauerūt. ad illas corpalij rerū silitudines exhibeant. qd bz carne mortui solent sub terra cōdi. **Nonnulli** ex hac sententia angustini sentit qd vbi cūqz p̄ctōz fuerit. ibi elementa cruciabit eū 7 in corpe suo. et ex locis adiacentibz. **Est** enī p̄babile. vt aīa qd sua spōte lumit a carne somētū peccandi. nolēs ab eadē recipiat somētum cruciatu. **Qui** merito infernalis 7 sub terra eē dō. qz aīe p lapsū terrenę voluptatis eū incurret. **Aug⁹.** de ciuitate dei. **Cur** nō dicam⁹ i cor. p̄ctōz spūs posse pena corpalis ignis affligi. **Ide** ignis corpalis demōta cruciabit et boies. **P̄tiro** in eplā ad ephesios. **Infer** nū sub terra esse. nemo ambigat.

De pasca et diuersis ac teptōbus huius nois **La.** CXLVII

Et cū cōsumas

set iesus fm ones boz. ait discipul suis. **Scitis** qz p⁹ biduum pasca fiet. 7 fili⁹ bois tradet vt crucifigat. **Hece** ē tertia feria dixerat. 7 in qnta feria ad vespā pasca iminebat. qrtadecia luna p⁹ vernale eqnoctiū. **Ambrosi⁹** dicit hoc nomē pasca grēcū esse. 7 sonare passionē. **Romē** xō bebreū p base sonare trāsilitū. **Aug⁹** xō dic bebreū esse nō grēcū. 7 sonare trāsilitū. optune tñ pcurrere in h noie qgruētā vtriusqz li gne. **Qui** enī patit⁹ grece pascin dī. vñ pasca passio putat⁹ s̄ in syra lingua. transitu

sonat. **Quare** aut transitus dicat⁹ boia illa sup exodū est. **Declinat** aut pasca pasce vt pa. catis. 7 est equocū ad tna. **Uespa** enī q imolabat agn⁹ dicebat pasca. sicut b. post biduū pasca fiet. **Et** tota dies hcedēs boiā illā. nec pasca diebat. nec solēnis erat. **Di** cit etiā pasca agn⁹. vt ibi. **Ubi** vis paremus tibi comedere pasca. **Et** ap̄lus. **L** bz. istus imolat⁹ est pasca nostrū. **Sequebant** septē dies azimoz. qz prim⁹ 7 vltim⁹ solēnes erant. medij nō a deo. s̄ septē qñqz vocabant pasca. vt ibi. **Quō** itroierūt p̄tōiū ne p̄taminarent s̄ comederēt pasca. i. mudi comederēt in pasca. vel azima vocat pasca. qz bis diebz vsus erat cor. **Rec** mirus si dies azimoz dicebant pasca. cū 7 pasca dicat⁹ dies azimoz. ibi. **Fest⁹** dies azimoz qd dī pasca.

Qua die et quō iudas vēdidit dominū. **La.** CXLVIII.

Et tūc scz quar

ta feria. pncipes sacerdotū videntes iesū abisse. 7 dixisse. nō videbitis me amodo p̄gregati sūt cū senioribz populum in atrium caiphe. 7 querebāt eū vt tenerēt 7 occiderent. non tamen in die festo. ne forte tumult⁹ fieret in populo. **Audietis** autem eos iudas congregatos abijt. 7 pepigit cū eis de iasu tradendo. p̄o. xxx. argēteis. **Fortē** qz cū audierat dominum tertia die moriturum. 7 putauit eū morte detineri. mortem imminētē sibi lucratiuam fieri voluit. et exinde querebat oportunitatem tradendi cum sine turbis. **Illi** triginta denarij valebant trecentos vsuales. 7 ita volebat iudas re compensare vngenti p̄ditionem.

Quare autē quarta feria āte passionē vēditus fuit domin⁹. ostēdit ea die ecclēsia lectionez esaię p̄mittēs epistolę in q legit. **Ecce** merces eius cū eo. **In** mortuā etiā hui⁹ vēditionis p totū annū in ieiunijs penitentiā libz hec feria secundū locū bz p⁹ sextā feriā p̄p̄iū euāgelij 7 p̄p̄iā eplam sepe bz. cū iterari debeat dominica p totā ebdomadā

Euangelica

De missa enī crucis feria sexta inuentum
Sū de missa angeloz feria secunda.

Decena dñi La. CXLIX.

Quinta aut die

Agimoz. i. ea die i cui⁹ vspagn⁹
erat imoland⁹ redēdus cū agimis
dixerūt discipuli ad iesū. Ubi vis parem⁹
tibi comedere pasca. Et mōdit. Ite in ciuita
tē. 7 occurret vobis hō amptōrā aq̄ por
rans. Quocūq̄ introierit. querite a dño ro
m⁹ locū od p̄pandū. 7 ondet vobis cōna
culū grande. 7 ibi parate. In supiori parte
domos faciebāt palestini cōnacula. infen⁹
aut cubicula. Qd marc⁹ dicit lagenā. Lu
cas amptōrā. vn⁹ exp̄ssit gen⁹ valis. alter
modū. Ante diē ḡ festū pasce vespe facto
venit ihs. 7 discubuit cū. xij. discipulis suis
et ait. Desiderio desideravi h̄ pasca mādū
care vobiscū anteq̄ patiar. Verba ioban
nis ministraverūt grecis fomite erroris. di
cūt enī in parascue lunam fuisse quartam
decimam. 7 ita in ve
spera ipsius fuit pa
sca. Dñs autē sciens
se passurū ea die i ve
spera antecedenti an
cipant comedere

Lū i xitate fuerit
q̄ntadecia. Quiq̄
autē ponit ratiōes
opinionis eorum.

pasca. 7 q̄ ea noctelicitate potuit comedi fer
mentatū. de fermentato p̄ficiūt corpus dñi.
Qd si verū est. credibile est dñm comedis
se agnum. vt h̄ceptus erat in lege. 7 agima
comedisse. Et sic etiam si constet qd dicūt
errant p̄secrando fer
mentatū. Qd autez
dñs p̄uenit pasca. p
bat ex x̄bis ioban
nis q̄ dicit dñm mā.
Ducasse ante diem fe
stum pasce. 7 in para
scoe iudgos non in
trasse p̄roxiū. ne cōta
minarent sed come
derent pasca. Et etiā
sacerdotes h̄ dispo
suerant. ne occiderēt
eam in die festo. id ē

Ab h̄ loco ponit ra
tōnes eoz. Primā
ide sumit qd iobēs
diē. Scd̄az ide su
mūt qd diē lucas
Tertā inde sumūt
qd dicit aliq̄. Quar
tā ind sumūt. quia
euāgelii vocat sab
batū post crucē ma
gnū in sabbatū. Qui
tā ide sumūt. q̄ mu
lieris in parascue

pmo die agimozum. parauerunt vnges
Etiam euangelium ta.
vocat sabbatū post
crucē dñi magnū diē sabbati. qd nō solet
dici. nisi cū festum sabbato p̄currat. 7 ita in
sabbato fuit p̄ua dies agimoz. Medij enī
dies int̄ pmū 7 vltimū nō erāt festini. Et iā
mulieres in parascere parauerūt vngenta
qd nō liceret si ellet prim⁹ dies agimoz.
Ad h̄ dia p̄t. qz dies fest⁹ pasce. erat q̄nta
decima luna. fm̄ illud. Et in q̄ntadecia so
lennitate celebratis altissimo dño. An h̄nc
diē ergo fm̄ legē dñs fecit pasca. Etiam lu
cas dicit venisse diem agimoz. in q̄ necesse
erat occidi pasca. Necesse at̄ erat ex lege lu
ca. xij. p̄mi mensis vel secūdi. Catū autez
aliquē in q̄ necesse ellet p̄uenire lunā q̄nta
decimā nō legim⁹. Diē h̄o magnū sabbatū
vocabāt in trib⁹ festiuitatib⁹ ebdomadali
bus q̄cunq̄ die. vij. diē r̄ p̄tingat. Dies
vij. solēnes s̄. 7 si nō adeo vt prim⁹ 7 vlti⁹
ad comedēdū q̄ agima. opt̄bat eos septe
dieb⁹ mundos esse. An q̄libet. vij. die non
poterāt intrare p̄toxiū. Qd autē mulieres di
cunt parasse vngenta in die festo. diamus
qz nouerāt dies aliq̄ adeo festini. vt sabbatū
7 licuit eis parare vt emere licet 7 cibos
qd nō liceret sabbato. Quid si multo aū
parauerāt. qz audierāt a dño sepe cū i p̄
mo moriturū. Dōne magdalena videt tā
parasse. 7 p̄ inspirationē ipsi sancti p̄ocu
passe v̄nctionē. Quidā autē dicūt. q̄ p̄ij. lu
na q̄nta scz feria. cenauit dñs cū discipulis
7 lauit pedes eoz. Qd narrat sol⁹ iobānel
7 in q̄ntadecia comedit agnū pascale. 7 de
dit discipulis corp⁹ suū de q̄ aliq̄ agūt. S̄
vltus ecclē p̄trari est q̄ an̄ parascue pedes
paup̄ū lauat. Et iā si tabulā cōpōti diligē
ter retro p̄curram⁹. inueniē⁹ lunā. x̄ij. ka
len⁹. april. feria sexta. ḡ in p̄cedētū sexta fe
ria fuit luna q̄ntadecima. Et nota q̄ n̄ aliq̄
legit dñm comedisse carnes nisi agni pascat

De surgens a cena lauit pe
des discipulorum.

Capitulum .CL.
Surgens autē

Historia

iesus a cena. lauit pedes discipuloz. Ex eo
aut q̄ dixit q̄ lo⁹ est scz in baptismo. nō in
diger nisi vt pedes lauet. vos at̄ mādū estis
s̄ nō oēs. Perpedit a q̄busdā. q̄ apli ba
ptizati erāt. Et cū recubisset. iterū vocauit
eos. Quare h̄ fecerat. In exēplū scz mutuo
sibi fuidi. 7 i typū mutuo dimittēdi inin
rias. 7 mutuo subueniēdi peccantib⁹ oran
do pro eis. Unde et
dñs subdidit Beati
eritis si feceritis ea.
Quē te sola ablatō
ne pedū nō dipisset.

Nota q̄tuor d̄ posi
tiones vltimū xpi. In
cena deposuit eas 7
reimpluit. Ad colū
nā nudat⁹ ē 7 reida
tus. In illusione militū nudat⁹ est 7 redit⁹
Nā ab herode nō legit nudat⁹. Ad crucez
nudat⁹. nec reindur⁹. P̄ria p̄inet ad apo
stolos. q̄sin breui resūpsit. Scd̄a ad illos
q̄ resūpti sūt in die pentecostes 7 paulatim
resumunt. Tertia ad reliquias q̄ resumun
tur in fine. Quarta ad p̄uersā medietatem
nr̄i t̄pis q̄ nunq̄ resumet. Secūda 7 q̄nta
representant in ecclesia. cū altaria mundā
tur. nā et ramu culis q̄i flagellis tundunt
et aspergunt aqua et vino.

Denotatōe proditoris et egressu
eius. Capitulum .CLI.
Esus autez tur
bat⁹ dixit. Amē dico vob⁹ qz vn⁹
ex vob⁹ tradet me hac nocte. Tur
bat⁹ est ihs misericorditer cōpatis iude
quē notabat. Sic 7 sancti misericorditer tur
bant. cū viget eos cura q̄sania a t̄ntico se
pare ante messem. Metit ergo philosoph⁹
q̄ dicit animi p̄turbationē nō cadere in sa
piētē. Et dicebant sigillatim. Nunquid
ego sū dñe. Quib⁹ ait. Qui intingit meū
manū in catino. hic me tradet. Quod decim
in eodē catino cū dño edebāt. 7 aliq̄ nō. q.
v. An⁹ de duodecim tradet me. Fortē iō
dixit intingit. qz succus agestriū lactucarā
necessari⁹ ad esū agni erat. Latin⁹ in quo
liquoz ostendit q̄ vas erat fictile. parapsis
vas in q̄abi parabant. qz paria habebat
latera. Ap̄lis ei est extremitas. Vel vt qdā
dicūt quadraturā laterū notat h̄ nomē pa

Capitulum .CLII.
Enantibus autē

ill⁹ b̄ndixit ihus panē. 7 fregit 7 de
dit discipul⁹ suis dicens. Accipite
7 comedite. H̄ est corp⁹ meū. qd p̄ vob⁹ tra
detur. S̄c̄r 7 de calice ait. Bibite ex h̄ oca
hic est sanguis meus. In oui testamenti. Bau
of. 2

rapis. Et addidit ihs. Ne homi illi p̄ quē
fili⁹ boīs tradet. bonū erat homini illi si na
tus nō fuisset. Et in sacra scriptura ḡternā
notat dānationē. 7 est. p̄bit eternaliter. Et
ne minutissimā ei⁹ penā intelligerem⁹ ad di
dit bonū. Et. i. melius ellet ei. si nō ellet na
tus de vtero. sed perisset in vtero. Tūc enī
p̄ solo originali peccato dānat⁹ ellet. Vel
vsualit⁹ dictū est. mel⁹ ellet ei nō esse q̄ ma
le ēē. Recitebat at̄ discipul⁹ quē diligebat
iesus in sinu ei⁹. Et inuit ei pet⁹. vt secreto
quereret a dño q̄s traderet eū. H̄ic nō ali
ter credit⁹ scubuisse supra pecc⁹ iesu. nisi qz
discubebat inclinat⁹ an̄ p̄ter dñi. H̄ic ihs
missa voce querēt. dñs submissa voce. p̄di
torē exp̄ssit. cui scz panē intinctū porriget
Et buccellā intinctā porripit iude. Inde ē
eucharistia nō dat intincta. Et etiā pro
be resti tollēda. q̄ dogmatizabat totā xpm
esse sub vtraq̄ simul. 7 sub neutra tantum
forma. Et tūc introiuit satbanas in iudas
nō tūc p̄mo. s̄ vt q̄si p̄p̄ā possideret. licet
ap̄li spū iam accepto. iterū dicunt accepit
se spūm. Tunc iudas ait. Nunquid ego sum
rabbi. Ait illi. Tu dixisti. Qdum corā ex
primit eū. Potest enī licetelligi. Ego nō di
co. h̄ tu dicis. Vel de assertionē cordis ex
poni p̄ō. q. d. Ore quidē interrogas q̄i ne
scius. sed corde ratū habes te esse prodito
rē. Et exiit iudas continuo. erat autē nox.
Tunc ait iesus. Nunc clarificat⁹ est fili⁹ ho
minis. i. eiccto tenebroso remanserunt soli
mundi cū suo mundatore. Et addidit. Et
p̄tinuo clarificauit eū de⁹. id ē. clarificabit.
Qd f̄t intelligi de resurrectione. Vel de i
minentī traditione. p̄ quā xps mortu⁹ ap
paruit bis q̄ eū in inferno expectabant.

De eucharistia data discipulis
et non iude

Capitulum .CLII.
Enantibus autē

ill⁹ b̄ndixit ihus panē. 7 fregit 7 de
dit discipul⁹ suis dicens. Accipite
7 comedite. H̄ est corp⁹ meū. qd p̄ vob⁹ tra
detur. S̄c̄r 7 de calice ait. Bibite ex h̄ oca
hic est sanguis meus. In oui testamenti. Bau
of. 2

Euangelica

est ad radicem montis oliueti trans torrente cedron. Cedron genitius est grecus plural q latine dicitur cedron. Et introiit iesus i hortu cu discipulis suis: Sciebat autem iudas locu illu qz psuenerat iesus illuc venire cu discipulis suis. Et cum intrasset dixit eis. Sedete hic donec vadam illuc et orate et etiam vos orate ne intretis in temptatione ne scilicet succubatis temptationi. Et assumpto petro et filiis zebedei cepit tristari et ait. Tristis est anima mea usque ad mortem. Usualiter dicitur est multa tristis est anima mea. vel tristis est usque ad timorem mortis et pro timore mortis. Tristabat autem pro ruina apostolorum. Vel potest esse usque exclusiuus. Tristabatur enim donec se et suos morte sua liberaret. Vel inclusiuum scilicet donec post mortem suam redirent a postoli ad fidem eius. Et progressus ab eis quantum iacet est lapidis. procidit in facie sua et orabat. Abba pater. si possibile est. Note calicem intelligit trasser hunc calicem a passio ratione mesure. Id est abba quod dicitur dei iusticia non parat. Et est abba dicitur aliquem pati super brum et liru. pro greco id quod possit. et latinu. In quod inuit de patre est oim genitius. Et verbum hoc habere bat mortem et velle non mori si fieri possit de iusticia. Habebat enim iusticia pro se ut ipse pateret. et a constitutione mundi hoc sacramentu ab eo erat postensum. Hec voluntas non moriedi gloriosos martyres fecit. Non ei vult sensus carnis nisi quod dlectat. Si autem delectaret eos mori non inde viderent mereri sed quia hanc moriedi voluntatem subiaciunt de merent. An et ipse subdidit. Verum non quod ego volo sed quod tu. Quidam tamen adberetes pncipule demonstrati ne scilicet hunc dicunt orasse misericorditer pro iudicis. ut si fieri posset quod intrarent geres sine necessitate iudicorum non biberet hunc calicem mortem scilicet iudicis qui sibi iminebat. Et cum venisset ad discipulos iuenit eos dormientes. Et ait petro. Si non potuisti etc. Vel ai petro sic ironice quod dicitur. Sicerat faciendum. In comani autem dicit illis tribus. Quid dormitis. Spiritus quidem promptus est subaudi. vester. quali promptula habuistis spiritum in pmit-

tendo mori etiam pro me sed nunc patet carnis infirmitas. Secundo abiit et orauit eundem sermonem. Et apparuit illi angelus confortans eum. Et factus est agonia plinius orabat in certa mine pro morte. Jam qui vincebat mortem in animo. dum etiam mori volebat. quia post vicit actu ipso. scilicet resurgendo. Et factus est sudor et sic gutte sanguis decurrentes in terra. Et rediens ad discipulos et iuenit eos dormientes. Tertio abiit et orauit eundem sermonem. Tunc venit ad discipulos et ait illis. Dormite iam et requiescite. Et cum paululu dormissent ait. Surgite. Sufficit eamus. Et nota prima effusio sanguinis christi fuit in circuncisione. Secunda in sudore. Tertia in flagellatione. Quarta in crucifixione. Quinta in mortui lanceatione. Prima in exemplum. v. circuncidam membra nostra. Secunda in signum. quia sanguine suo irrigat et secundat et terra. Tertia et quarta ad remediū. Quinta ad sacramentu. In est proficiam missi in quibus petiti est. Prima eius ps est usque ad eplam. ut ab ea incipiat. Secunda ps usque ad euageliu inclusive. Tertia usque ad canonem. Quarta usque ad embolismu. quod interpretatur supercretesens. quia nouissime sup addit. saluabam nos etc. quod in quibusdam ecclesijs alta voce dicit. Quinta ps usque ad finem. Sed quia in sola cruce etiam quinaria fuit effusio sanguinis. id est solus canon subdiuitur in quinqz pres. Prima usque qui pridie. Secunda usque ad memento. Tertia usque preceptis. Quarta et quinta usque ad embolismu vel ad finem.

Deligatione domini et sanatione auricule serui

Capitulum CLVI

De hoc eo lo-

quente venit iudas cum cohorte militum accepta a phise et turba militum accepta a pncipibus sacerdotum et armis. Et dederat illis signum. quia osculo indicaret eis ibm. et ipse ducerent eum caute. Putabat enim quia magis artibus posset se transformare

Historia

re et elabi. Et suscepto osculo vocat eum iesus amicum. vel ironice vel in statu preteritum. Et primo interrogauerat eum. Quem queritis. At illi dixerunt. Iesu. Et cum dixisset iesus querentibus se. ego sum. abierunt retro et ceciderunt. Postea tenuerunt ibm. et ligauerunt eum. Simon autem petrus am putauit auriculam suo cui nomen erat malchus. Iesus autem sanauit eum et ait petro. Disce gladius accipis gladio pibit. illo scilicet qui vertebat ante paradysum. vel pro gladio accepto pibit. Nec accipit gladium pro eo qui datur a deo vel a lege. vel a iudice.

De fuga adolescentis

Capitulum CLVII

Duxerunt autem

iesu ad ananiam. quia collega cayphesed quia locer eius. Turpe esset si tomum ante peto sita preterissent. Adolescentis autem sequebat eum amicum sindone sup nudo. subaudi coipe. Aliud enim non habebat indumentum. Sindone quod relicta sindone an fugit ab eis. Tradunt quod hunc fuisse iobanne. quod tunc fuisse adolescentem loga eius vita indicium est. Hieronymus in sup locu illu ps. Quis faciebant que rebant a iam me. ait. Iudex vim faciebant vel petro cum dicerent. et tu ex illis es. vel iacobus quod cum traheret relicta sindone nudatus au fugit ab eis. Videtur tamen potius opinando quod affirmando dixisse.

De prima negatione petri.

Capitulum CLVIII

Equibatur autem

petrus a longe. ut videret finem. Iobannes vero non pontifici introduxit petrum. Que cum intrata esset ancilla ostiaria dixit. Numquid tu ex discipulis es huius iusti. Dicit ille. Non noui neque scio quid dicas. Qui da-

volentes excusare petrum dicunt. quod bene dixit se non nosse illam. que nemo perfecte nouit nisi pater. Et cum dixisset. O homo non sum. se negavit et non propter. Quis dixisset homo nescio quid dicit. dixit se nescire falsa eorum psilia. et dolos. Sed stultum excusare que dicitur accusauit. Ipse etiam se reu lacrymis indicauit. Stabat autem cum ministris petri ad ignem. Interrogabat autem pontifex iesu de doctrina eius. Et cum dixisset iesus. In mundo locutus sum. interrogat eos quod audierunt. vnde ministrorum de dicit aliam iesu. Et ait ibi. Si bene locutus sum quod me cedis. Ostendit ibi pccatierti manilla. non actu ipso pbenda esse altera. sed aio parata esse ad patiendum si opus fuerit. Et misit eum annas ligatum ad caypham.

De scba et tertia La. CLIX

Rat autem petrus

stas in atrio et calefacies se. et dicit te alia ancilla. Et cum iesu erat dixerunt quod stabat. Vere tu ex illis es. non et galileus. et loquela tua. i. ideoma galileus manifestu te fecit. Tunc negavit petrus eum iuramento. Et an hanc negationem exierat et catenerat gallus. Et quasi post horam cognat malchi dicebat eum se vidisse in horto cum iesu. Et tunc petrus cepit anathematizare et iurare. quia non nouisset hollem. et statim gallus catenauit. Et puerus dicit respexit petrum. Et recordatur petrus. ubi quod dicit dixerat. egressus foras fleuit amare fugiens in caueam quam modo gallicam appellat. in quo loco edificata est ecclesia. Secundum hunc ordinem iobannis. videtur petri trina negatio iobata in atrio anse. et psimata in atrio cayphes. Secundum alios qui non faciunt mentionem de anna videtur tota facta in atrio cayphes. Augustinus in libro de concordia euagelistarum. asserit totam factam in atrio anse. et quod dicta sunt inde per missum iesu ad caypham. recapitulando dicta. Hieronymus in mattheu. et beda in lucam videtur velle. quod petrus in atrio cayphes negauerit.

De scba mortis lata in iesum.

Capitulum CLX

Inne facto con-

uenerunt apud caypham sacerdotes et senio

2.98
x.98
x.98

Euangelica

res populi et scribae et pharisaei et querebant
falsum testimonium contra iesum. Et dixerunt duo
falsi testes. Nos audiuimus eum dicentem. Pos-
sum destruere templum dei hoc manufactum et
post triduum non manufactum reedificare. Cum
quod non respondit iesus exurgens cyprianus vi-
dit ad iesum. Adiuuro te per deum viuum ut dicas
nobis si tu es christus filius dei benedicti. Et respondit
illis. Tu dixisti. Si dixerit vobis non credidit
mibi a modo videbitis filium hominis sedentes
a dextris et sinistris dei et venientem in nubibus
caeli quod de secundo aduentu eius agere et intelligi
potest. vel de aduentu eius in orbem per predicato-
res. Tunc princeps sacer-
dotum scidit vestimenta
sua dicens. Blasphe-
mauit. Consuetudinis
iudaice erat audita
blasphemia in deum scindere vestimenta sua.
Et dixit. Quid vobis videtur. Et dixerunt.
Reus est mortis.

Prima illusio. La. CLXI.

Hinc expuerunt

in faciem eius et hoc etiam propter illud erat in-
dignum spuere in faciem eius quem abieci-
bant. Et adduxerunt eum vincitum ad pretorium
et tradiderunt pontio pilato praesidi et non in-
troierunt ne postquam ingredantur in transi-
tum gentium.

De suspendio iude-
Capitulum. CLXII.

Hinc iudas pe-

nitentia ductus retulit xxx argenteos
dicens principibus sacerdotum. Pec-
canti trades sanguinem iustum. At illi dixerunt.
Quid ad nos. Tu videris quod d. Tu vidisti
quod feceris et sic est peccatum subiectum. Vel tu vi-
debis cum senties in pena te peccasse. et sic est
futurum subiectum. Quidam tamen sub vna disti-
ctione legunt. Quid ad nos tu videris quod
scilicet pertinet ad nos. Forte sathanas qui possid-
erat iudam postquam fecerat quod voluit recessit ab eo
et ideo potuit iudas tollere quod fecerat. ut ex do-
lore iterum intraret in eum sathanas. ut faceret
eum inungere sibi manum. Dicit hieronimus super cyri-

ac quod magis offedit iudas deum quam se suspē-
dit. Quia in hoc quod eum perdidit. Et pietatis argentes
in templo abiecit laqueo se suspendit. et cre-
puit medullas effudit visceribus. et in hoc quodam-
modo delatus est ori. quo osculatus erat dominum.
ne per hos spiritus effunderet. Rupto autem laqueo
putat post cecidisse et crepuisse. At tamen antea
eodem die se suspendit. an distulerit dubi-
um est. sed quod ante resurrectionem domini. sup-
er psalmum habet. Quidam tamen dixerunt quod audi-
ta resurrectione quam non sperabat se suspen-
dit. quod non est autenticum. Dixeruntque sacer-
dotes. quia non licebat eos mittere in carbo-
nan. quia precium sanguinis erat. Mittere in-
telligit per remittere. quia inde intulerunt eos
Et emerunt ex eis agrum figuli in sepulturam
peregrinorum. cuiusdam scilicet figuli. Et est figu-
li proprium nomen. Et dicitur est ager abel
demach. i. ager sagui-
nis. Quia fuerunt precium
mortalis in usu mortu-
orum tradiderunt eos
Tunc impletum est illud hie-
remie. Acceperunt xxx.
argenteos. sacerdotes
vel venditores agri vel iudas. et dederunt eos
in agrum figuli. scilicet precium appreciari a filiis
israel. i. christi quem appreciaverunt. id est. precio
emerunt filium israel. vel alij qui erant a filijs
israel nati. Non legit in hieremia hoc. sed
in zacharia penes idem sensus est sub verbis
alij. Unde quidam codices habent per pro-
phetam sine nomine aliquo. Dicit hieronimus in ma-
iori breuiario. quod antiqui codices habuerunt
in asaph propheta. sed vitio scriptorum positum
est in esaiam. quod nesciebant quod fuerit asaph. An-
tonius porphyrius vocabat mattheum imperitum cum
posuisset esaiam. sed non erravit mattheus
sed scriptor. Similiter in marco dicit hiero-
nimus fuisse scriptum hora sexta crucifixum fuisse do-
minum. sed scriptores imperiti pro epili quod
notat. vs. nec est ista. sed nota numeri tantum
scripserunt gamam latinam que significat. iij. et
inde forte potest legi glosa que est in marco
Hoc proprie marcus. subaudi dixit. sed scri-
ptor corruptus. et vere dixit tertia. quantum ad
mysterium. Nam et cum Hieronymus ita

Sup agrum hunc
secundum via quod ducit in
ozum tradiderunt eos
effrata. mons geo-
nem ubi salomon
iunctus est.

Historia

dicat errasse scriptores in mattheo. quod scripse-
runt hieronimus per zachariam. Etiam super mattheum
dicit beatus quodam sibi ostendisse librum. biere-
mie a potestatis in quibus scripta ad christum repperat
Dixentes in mattheo. In secretis hieronimus
hoc reperitur. sicut ap-
ostolus scripturas quas
da secretorum profert ut
illud. Quod octavo vidit
nec auri audiuit. In
nillo est regulari libro
bienerit nisi in secretis
clausis. Augustinus dicit
cordia euangelistarum dicit. Apud zachariam esse
tantum de xxx argenteis. In hieremia hoc die
emptio agri. lxx non huiusmodi agri. Et ita dicit
capitulum ex duobus compactum. Ultra etiam ut
dicit augustinus. quodam ex persona euangeliste. quod
da ex plona prophetarum accipienda sunt.

De verbis pilati ad iesum et iudeos
Lapi. CLXIII.

Hinc autem iesus

esset in pretorio et iudeos pila-
tus. querens quam accusationem ferret
aduersus hominem hunc. Et primo eum accusaue-
runt in duobus. quod prohibebat tributa dari cesa-
ri. et quod dicebat se ipsum regem esse. Cumque rudi-
set. ut acciperent eum. et secundum legem suam iudicaret
dixerunt. Nobis non licet interficere quemcumque
subaudi. his diebus. Vel per potestatem trans-
lata ad alios hoc dixerunt. Intrans ergo pi-
latus pretorium. primam accusationem quam nullam re-
putans. quod forte audierat iesum dixisse reddi-
te quod sit cesaris cesari. et sic da dicit ad iesum
Tu es rex iudeorum. Qui respondit. Dicitis hoc a te
an alij tibi dixerunt hoc de me. Id est in hoc
accusauerunt me tibi. Et ait pilatus. Quin quid
ego iudeus sum. quod d. Ego non sum iudeus. et ita
a me non dico. sed gens tua scilicet quam tuam vi-
dis. et de qua natus es. tradiderunt te mihi
Et ait iesus. Regnum meum non est de hoc mun-
do. Qui pilatus. Ergo rex es tu. Respondit
iesus. Tu dicitis. quod rex sum ego. Ego ad hoc
veni in mundum. ut testimonium perhibeam ve-
ritati. Qui pilatus. Quid est veritas. Et ite-
rum cunctis dixit iudas. Nullam causam

inuenio in eo. At illi
clamabant. Commo-
dum vniuersum popu-
lum. incipiens a ga-
lilea vsque huc

Dicit magister. quia bene fecisset pilatus si
responsionem iesu super hoc expectasset. In
hoc pilatus arguitur quod non expectauit do-
nec veritas a domino describeretur. cum a
pharisaeis non potuerit describi. Achade-
mica enim dicebant eam esse in puteo sine
fundo. et non poterant describere.

De herodes illudit domino.
Capitulum. CLXIII.

Hincque accepit

set pilatus quod homo galileus esset
quod herodes qui preerat regione illi
hierosolymis erat his diebus. volens refer-
re ei honorem. misit ei iesum. ut dominus ga-
lilee hominem galileum vel absolueret. vel
damnaret. Et ideo reconciliatus est herodes
pilato. super nece galileorum quam predixi-
mus. Et gauisus est herodes. quia ex mul-
to tempore cupierat iesum videre. et signum ab
eo videre. Sacerdotes autem constanter ac-
cusabant iesum coram herode. Qui cum in-
terrogasset iesum in multis nec recepisset re-
sponsum ab eo. spreuit eum. et illudit eis qui
stimans eum fatuum. vel non sane mentis.
Et in signum illusionis induit eum alba
veste.

De secunda illusionis.
Capitulum. CLXV.

Hinc pilatus

dixit iudicibus. quod nec ipse nec he-
rodes inueniebant in eo causam. et
ideo correctum flagellis dimitteret. Tur-
ba autem vniuersa clamauit. Crucifige eum.
Cumque pilatus renuisset. accusabat eum iudicem
in tertio. quod filium dei se fecit.

De pilato hora quasi sexta sedit
pro tribunali. La. CLXVI

Euangelica

Hinc ergo pila

ma magis timuit. Inquit illi. Tu es tu. Iesus autem non respondit ei. Qui pila. Vbi non loqueris nescis quia patrem habeo crucifigere te. et dimittere. Respondit iesus. Non haberes potestatem in me. Vnde nisi datus esset tibi calceus a caesare. imo a deo. Et quia quod timore potestatis superioris agebat pulat. dixit ei. Ihs. Minus peccare quam iudeos. Tunc pila. que reteret dimittere eum. clamabat iudaei. Si hunc dimittis. non es amicus caesaris. Quis dicit te regem facit. Contradicit caesari. Audiens haec pila. eum iuxta ierusalem foras. et sedit pro tribunali in loco qui dicitur graecis litatos. hebraice gabbatha. quod sonat varietate pavimenti. Erat autem parascene hora quinta. Hic admixti iudaei crebro utebantur graecis vocabulis. Parascene enim graece. preparatio latine. Dicitur feriata sexta. quia in ea parascene necessaria labbato. licet et in deserto duplo colligebant manna. Poterat ergo hora sexta esse incepta. Et versus ad eius completionem peracta sunt ea quae leguntur versus ad tenebras. et a sexta completa. facte sunt tenebrae. Marcus dicit hora tertia. malens intelligere horam qua lingua crucifixerunt eum iudaei. Et iohannes vocat horam sextam preparationem dominice mortis. Possunt enim in nocte iudicauerunt eum reum mortis. fluxerunt versus ad crucifixionem tres horae noctis et tres horae diei. Reor in medietate horae dominum crucifixum. ideo modo hanc modum illas horam positam. Quia ecclesia inter tertiam et sextam horam celebrat missam. et cum mane celebrat. tunc ante cantari tertia. Quia accusarent eum in multitudine. Per diem autem festum pasche. conuenienter presertim noui introducta consuetudine dimittere unum de vincis quoscumque petisset in memoriam quod ea

die egressi erant de ierusalem per baroniam. egyptus etiam compellentibus eos exire. Alios occidebat ut christum et duos latrones in memoriam primogenitorum egypti. isti ad huc idem faciunt. nescio. Quod quia factum est luna xv. constat et tunc fuisse eam quintamdecimam. Tunc optiones reddisset eligendi ibi innocentem. aut barabam latronem. elegerunt barabam. Scribitur barabam. et sonat filius magistri. scribitur etiam barabbas et sonat filius patris.

De pilatus quasi nolens tradidit eum flagellatum ut crucigeretur.

Capitulum. CLXVII.

Hinc misit ad

pilatam uxorem suam dicens. Nihil tibi et iusto illi. Multa cui passa sum per visum dormiens. propter eum. Jam tamen tu poterat cognoscere diabolus. Mythenus crucis. et ideo laborabat ne chultus moreretur. Forte itaque gaudebant sancti in inferno. unde hoc notauit. Videns autem pilatus quod nihil proficeret. sed magis tumultus fieret. lauit manus suas dicens. Innocens ego sum a sanguine huius iusti. Et viderunt omnes sanguis eius super nos et super filios nostrorum. Vltio sanguinis. Tunc ierusalem flagellis cesum tradidit eis. ut crucifigeretur. Sancitum erat a romanis ut crucifigendus prius flagellaretur. vel forte ut iudaei laetati flagellis a morte resisterent. Ad huc collaena cui alligatus fuit iesus velligia crucis ostendit.

Ideo in illis diebus in una et sine horarum omittimus. quia a nobis ablatum est ille qui est alpha et omega. et tradit est impijs.

De in ieiunio distulit missa versus post sextam. in quadragesima versus post nonam reor pro castrimargiana magis factum esse quod per mysterio. ne audito missa ante sextam queramus occasionem proueniendi horam prae-

Historia

De illusionem militum. Capitulum. CLXVIII.

Hinc ergo pre

ludis suscipientes ierusalem. et exentes eum circumdederunt ei clamantes cocineam. ad similitudinem purpure qua reges utebantur. et potuit in clamide illa aliam esse aliquid purpure intus. ut in estina clamide fieri solet. quod et mare dicit eum idatum purpura. Pro die demate autem plectetes coronam de spinis ipsuerunt capiti eius. Qui attenti considerasse se dicit spinas illas. asserunt iuncos fuisse marinol. quod acies non minus spina pungit. quod dura est et penetrat. Et nota et poeta. et acuta cuspe iunci. Credibile est autem aculeos coronae cruore de capite extraxisse. Etiam flagellis cruore dorsi extratus est. et sanguine sudor alias corpus tinxit. ut non tantum manus et pedes et latera. dicam. aspersa sanguine. sed tota vestimenta christum ascendisse de bosra. pro septimo autem dederunt in manu eius barundinem. et illud utebantur ei tanquam volente regere nec valenti.

Tertia illusio. Contra has illusiones quibus ter illud est premitte nos ante relationem crucis tres adorationes dicitur.

Agros. et quia ter honorantes. ter illud propter nos. et duabus linguis. quia tertia ad huc silet. Etiam tres accusationes tres dicitur excusationes in persona saluatoris. Popule meus. Et ubi enim approbatus christus tunc beneficia sua liberatione de egypto. regimur in deserto. introductione in terram optimam. quod dicitur christus. Accusas me de negatione tributi. potius debere gratias agere. quia liberaui te a tributo. Accusas quod dixi me regem. potius gratias agere. quia regaliter parate in deserto. Accusas me quod me dixi filium dei. potius orare. ut introducat te in terram meliorem et optimam.

Tertia illusio. Capitulum. CLXIX.

Genus flexo

dicebat. Aue rex iudeorum. Et huius faceret gentiles. quod iudaeis auctoribus fiebat. id est in parascene crucifigatur

pro perfidis iudaeis genus non flectim. In forte iudaei cum militibus hoc agebant. Et expuentes barundine percutiebant caput eius et exuentes eum purpura. reinduerant eius veste sua. et duxerunt eum ut crucifigeret balaus sibi crucem.

De simone cireneo.

Capitulum. CLXX.

Exeruites iue

nerunt simone cireneum primum alexandriam et rufi. et huius duo putant fuisse discipuli iesu. et angariauerunt eum tollere crucem post ierusalem. id est ad angaria coegerunt eum quod est onus plonge et opus. per angaria autem tantum plonge. Dequebant autem ierusalem. mulieres plangentes eum. Quibus ipse ait. Nolite flere super me. sed super vos et super filios vestros. Quali diceret. Flete pro imminente excidio gentis vestrae. Potest esse vna de causis quare in passione christi non solentur niamus. quod dominus precepit illis ut flerent. Ducebantur et duo nequa cum eo. ut interficerentur. et venerunt in locum caluarie quod hebraice dicitur golgatha. Caluarie est proprie os capiti humani nudum. Et quod ibi decollabantur reus. et multa ossa capitum ibi aspersa erant. dicebatur locus caluarie vel caluarium. Ambrosius in epistola ad romanos videt velle quod ibi sepultus fuerat aduersus et a capite eius dicta caluarie. et dicta ab apostolo. Surge qui dormis. exurge a mortuis. et illuminabit tibi christus. De qua opinione dicit hieronymus. quod favorabilis est interpretatio. et mulcens aures non tantum vera. Unde credimus hoc a falsarijs positum in ambrosio. sicut et multa alia. Cum autem crucifigerent eum dicebat. Pater dimitte illis. quod nesciunt quid faciunt.

Hanc processionem plangentium post dominum respiciam. quoniam letantur a primis periculosis facim. et iuxta mandatum domini plangimus super nos et super filios nostros. Sane crux super altare ponenda est. ut de altari tollat eam balaus crucis. quod de christi huius sublatam tulit eam simon cireneus.

Euangelica

dn̄s fuisse i corde terre tribu dieb̄ 7 tribu noctib̄ accipiēdo p̄ extremā p̄tem parasceues totū diē cū nocte sua 7 sabbatū totū 7 p̄ noctē dn̄icę dici ipsaz dn̄icaz. In augustinus videt velle hāc mutationē factā i parasceue vt nox v̄ ferie fuerit etiā parasceues 7 orto iā sole i cū cglū iā ab orientis partib̄ abscēderet dicebant ad inuicē. Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti. Et respicientes viderūt reuolutū lapidē 7 angelū sedentē sup̄ eus. Jam eū terrēmō? fact? erat dn̄o resurgēte 7 clauso sepulcro egress? erat iesus. Quidā autē monacho sancti laurentij romę extra muros āno ab incarnatiōe dn̄i M. c. xij. miranti de cingulo suo q̄ cinct? erat insoluto 7 piecto añ cum vox i aere facta ē Sic potuit clauso x̄p̄a p̄dire sepulcro. Angel? autē post tulit lapidē vt egressū iā factū iudicaret. Pre t̄i more autē exterriti sūt custodes vñ iacebant velut mortui.

ad ostiū monumenti sup̄ lapidē reuolutuz neq; cōmemorat plures. Marc? dicit q̄ in uenerūt in dextris loculi sedentē Lucas dic q̄ innenerūt duos stantes. Iobānes q̄ tan q̄ vltim? q̄i correctior dicit q̄ duos inuenerunt sedentes vnum ad caput 7 aliū ad pedes. Licet at̄ diuersa sūt hec nō in aduerbia credim? tñ q̄ tres apparuerūt angeli vñ p̄mo sedit sup̄ lapidē q̄ trāstulit se ad dextrā loculi in q̄ erant alij duo p̄mo stātes postea sedentes.

Opiniones de hora resurrectionis
Capitulum. CLXXXV.

De hora quidez

resurrectionis queri solet de q̄ varie loquunt auctores. Hiero. i libro. s. ij. questionū. v̄ spe sabbati ait matthe? Marc? x̄o. 7 valde mane vna sabbatorū veniūt ad monumentū orto iam sole. Qui? questionis duplex est solutio. Aut ei nō recipim? marcū omnibus gręcie libris pene hoc capitulū in fine nō habentib̄. aut

v. erq; verum dixit. Matthe? quando dn̄s surrexit id est. vespere sabbati. Marc? quāto vidit eum mane magdalena. id ē mane. Ambro. in fine expositionis luce non vespere. rascēte die. sed noctis vespere dn̄s surrexit. Deniq; grę? sermo. p̄ vespere bz̄le. o. Sic ergo dn̄s nō in vespertino ipe diei sed sero id est. p̄funda nocte surrexit. vñ 7 ad monumentū mulieres potuerūt accedere custodibus quiescentib̄. Et p̄ncipes sacerdotū dixerūt. q̄ discipuli ei? nocte venerūt. Et autē clauso nocte vel mane factū mulierū alię sciūt alie nesciūt. Sciunt q̄ noctib̄ obseruare nesciunt q̄ recellerūt. Vna maria magdalena s̄m iobāne nescit. altera maria magdalena s̄z mattheū scit. Nam eadē añ scire 7 postea nescire non potuit. teniq; aliaz esse cognoice. Illa admittit tenere pedes dn̄i. hec p̄bit. Illa angelū videre meruit. hec primo cū vixit ueminē vidit. Illa discipulus dn̄m resurrexisse nunciavit. brap̄tum esse putauit. Illa gaudet. s̄ plorat. Illa x̄p̄o occurrit. hec mortuū querit. Augustinus vt supra diximus. dicit eū diluculo surrexisse. cui p̄sentit auctoritas illa. q̄ dicit dn̄m. x̄i. horis fuisse mortuū. 7 totidē dieb̄ post mortuū in terra ante ascensionē q̄. horis. iij. vespertinis parasceues. 7. xxxij. hora r̄u noctū. 7 vnius diei. Ecclesia q̄ assentire videtur. q̄ matutinas laudes pro x̄pi resurrectione celebrat. Pro predicta x̄o sententia ambrosij facit. q̄ samplon in typo resurrectionis dn̄i media nocte surgens. tulit portas gage. Sic ergo anima x̄pi redijt ab inferis. 7 reddita est corpori facto impassibili. Et r̄u autē anima ch̄usti tūc facta est impassibilis cum egressa est a corpore. an tunc demū cum reddita est corpori. ne si ne corpore glorificaret. nō memeni me legille

Communis opinio est vñ tantam fuisse magdalenam. p̄ortū determinari. q̄ dicit ambro. alteram id ē eandem alteram.

Fortē p̄ p̄ma sn̄a bie ro. fac q̄ aplū tradidit ea nocte nō dimittit p̄lm ab ecclā vsq; ad profundam noctem.

De cursu iobānis et petri

Historia

De sanctis q̄s eduxit de inferno. si querit vbi fuerint post resurrectiones. deus nouit. vel sicut d̄ de dn̄o fuerūt in extremis p̄tib̄. mar. i. sup̄ amplissimos fines orbis. De v̄uersitate aduent? mulierū ad monumentū. q̄ videt in euāgelistis eē. Cū 7 porphyri? irridet eos. 7 de apparitionib̄. 7 de numero angeloz. glosa augustini sup̄ mattheuz ple. ne diffinit. Hoc dixisse sufficiat. q̄ decem apparitōes x̄pi p̄ resurrectionē legūt i euāgelis. Quinq; ipsa die resurrectionis. 7 q̄nq; postea. In ap̄lo legit q̄ visus ē iacob. 7 q̄n gentis fratrib̄ simul. s̄ nec t̄pus nec modū determinat. Quidā dicit q̄ mortuo dn̄o iacob vouit se nō comesturū donec ch̄rist? resurgeret. 7 ideo dicit q̄ eadē die resurrectionis apparuit illi. Fuerūt 7 q̄ dicerent ioseph eadē v̄spa qua sepeliuit dn̄m a iudeis in carcere. 7 nichodemū latuisse. 7 demum factū discipulū. 7 id añ alios statim apparuit ioseph in carcere ad solandū.

De angeli locuti sūt mulieribus.
Capitulum. CLXXXVI.

Factū est euz

met. p̄ternatę essent mulieres de s̄ qd viderant. Ecce duo viri id est angeli in corpib̄ humanis steterunt secus illas. Lunę declinarent vultū in terras. dixerūt angeli ad illas. Quid queritis vñ eē cum mortuis. id est in sepulcro. qui locus est mortuoz. Nō ē hic surrexit. sicut dixit vobis cū esset in galilęa. Nota q̄ sancte mulieres non corruerūt. sed inclinauerūt vultuz. Et ideo mos ecclesiastic? ē. vt exemplo earū 7 in memoria dn̄icę resurrectionis. 7 in spem vitę nostrę. oib̄ dn̄icis dieb̄ a pasca vsq; ad p̄tecoites nō flectim? genua orātes. Et addiderunt. Ite dicite discipulis ei? 7 petro q̄ surrexit. 7 ecce p̄cedet vos in galilęa. Et recordatę x̄toz dn̄i ibant.

De cursu iobānis et petri
Capitulum CLXXXVII.

Scurrit autez

maria magdalene 7 v̄it ad petrū 7 iobāncm 7 ait. Tulerunt dn̄m

meū de monumento. 7 nescio vbi posuerūt eum. Hoc agebat in ea vis amoris. vel consternatio mentis. vñ d̄ inuentū nō crederet nisi sublatū. Lucurrerunt ergo illi duo ad monumentū. 7 nō inuenio corp̄. cūq; v̄dissent sudariū capitis 7 linteamia posita seorsū. 7 crediderunt verū esse quod mulier dixerat. 7 redierunt ad semetipsos id est. ad hospitia sua.

De dn̄is apparuit magdalene.
Capitulum. CLXXXVIII.

Stria autez ma

gdalene q̄ cū eis redierat ad monumentū remāsit foris plorans. Cūq; introspeisset. vidit p̄fatos angelos sedētes iuxta loculū corp̄is. vñ ad pedes. 7 vñ ad caput. Qui dicit illi. Mulier quid ploras. Quę ait. Quia tulerunt dn̄m meū. 7 nescio vbi posuerūt eū. Et quersa vidit iesum stantem. 7 nesciebat q̄ ihs est. Dicit et iesus. Mulier quid ploras. Quem queris. Illa existimans hortulanū eē ait. Dñe si tu sustulisti eū. dicito mihi vbi posuisti euz. vt ego eum tollam. Dicit ei iesus. Maria. Et statim cognouit eum. 7 ait. Rabboni. quod est idem qd̄ rabbi. 7. p̄ciciens voluit tāgere pedes ei? vt p̄fuerat. Et ait ihs. Noli metanre. Rōndn̄ em̄ ascēdi ad patrem meum. supple in corde tuo. q̄. d. Quem tantū mortuū queris. viuētem tangere non mereris. Quę scz putas caduer sublatū non filium equalē patri. sed. vade et dic fratrib̄ meis. Ascendo ad patrē meū 7 patrē vestrū. 7 euz meū et v̄strū. h̄c est. i. p̄mo est vt me videant ascendētē.

De mandato custodum.
Capitulum CLXXXIX.

Im aut̄ hec fie

rent. custodes redierūt nunciantes p̄ncipib̄ sacerdotum que facta fuerant. At illi pecunia copiosa corrupti dixerūt. Nobis dormiētib̄ furati sunt discipuli corpus iesu. Et mansit hoc verbū apud iudeos vsq; in hodiernū diem.

Euangelica

Dominus apparuit mulieribus in via. **Capitulum CXC.**

Enit autem maria

magdalena iam credens et inuentis alijs que cum illa prius fuerant ibant ad discipulos iam certe de resurrectione. Et ecce occurrit eis iesus dicens. Auete. Illę autem accesserunt et tenuerunt pedes eius adorantes. Dixit eis iesus. Ite nunciate fratribus meis ut eant in galileam ibi me videbunt. Hanc visionem sui in galilea hęcteris dominus memorat quod in ea credimus omnes discipulos affuisse. Exprobatio quibusdam varicia cordis eorum eos plene detestificasse. Abierunt autem mulieres et nunciaverunt omnia fratribus et his que cum eis erant et visa sunt ante eos sicut deliramentum. Iba hę Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum ut lucas dicit. Et tunc verisimile est quod dominus apparuerit ei in via et si non legat in euangelio de quo dicit apparuit et petro. Quinque prima die resurrectionis apparuit.

Deduo euntibus in emaus. **Capitulum CXCi.**

Ad eundem die visus

est duobus discipulis euntibus in emaus que vnde dicebat deophobas tacito nomine alter. Putat selucas innuisse more scripturarum sacre scripturę. Sed abio in lucam dicit illud vocatum amon. Post vastationem in velle marco aureliano. Inaurata est emaus et dicta est nicopolis. hec erata hierusalem in spatio sex stadiorum. Tradunt greci scriptores hercule gigate vno anhelitu. cxxv passus currisse et stetit et a stando spatium hęc dicit vocant stadium. Quod octo stadia faciunt miliare in summa. sex faciunt vij milia passuum et quingentos. i. vij milia et quattuor stadia. i. leucas tres et tres partes quarte. Ibat autem iesus cum illis et oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent unde videtur aliud iocul eorum fuisse. ne eum agnoscerent. Et alibi legitur quod apparuit eis in alia effigie que aliud etiam erat in eo. ne eum agnoscerent. Porro etiam esse ut mutatio eiusdem corporis mortal in imortale non possit fieri sine quadam alteratione que subito visus non agnosceret. ut

si quis quem videret puerum si paulo occurrit se tibi inueniret non mox eum cognosceret. Et cum cognouissent eum i fractore panis et euanuisset ab eis et de hora regressi sunt in hierusalem et inuenit aggregatos. xj. et eos que cum eis erant dicentes. quod surrexit dominus vere et apparuit simoni et illi narrabant que gesta erant in via et quod cognouerunt eum in fractione panis.

Dominus apparuit alijs absente thoma. **La. CXCII.**

Quidam autem ex

eis non crediderunt ex quo vnde erat thomas. Quod egresso cum ad huc alij colloquerentur de his que audierant et sero iam esset et fores essent clausę prope metum in deorum. stetit iesus in medio eorum et ait. Pax vobis ego sum nolite timere.

Ipsi autem perturbati perturbati se spem videre. Rōdum enim credebant vel tertia die potuisse veram carnem resurgere vel suscitata tam clausis ianuis posse intrare. Et ait illis. Videte manus meas et pedes meos. palpate et videte. quod spiritus carne et ossa non habent sicut me videtis. hęc ostendit eis cicatrices manuum et pedum et laterum. Tribus de causis precipue referuauit dominus cicatrices in corpore incorruptibili. Ad corroborandam fidem apostolorum quod surrexerat. Et ut spiritus repñtet patri. quale genus mortis tulit pro nobis quod est quidam modus interuenienti pro nobis. Et ut in iudicio videatur perfidi in quem pupugerunt. Et ut ostendat omni carni signa victorie sue. Verbigra. Miles fortiter egit et multis vulneribus profusus est. Ait illi medicus. Vis sanari sine omni cicatrice. vel cum cicatricibus sine omni deformitate. Puto quod

Fregit et porrigebat illis. Iō tres sunt partes hostis. vna que est dñi dux porrigit vna sacerdoti altera ministro vel referuat infirmo

Inde est quod mittendo partem hostis in calices ubi signat resurrectionem subdit. Pax vobis. Et episcopus cum primo conuenit se ad populum in missa dicit. Pax vobis. Oculi vero longe post introductum est pro causa supra dicta.

Inde est quod mittendo partem hostis in calices ubi signat resurrectionem subdit. Pax vobis. Et episcopus cum primo conuenit se ad populum in missa dicit. Pax vobis. Oculi vero longe post introductum est pro causa supra dicta.

Historia

signum glorie sue et pro exemplo alios aiandi ad idem referuaret cicatrices. Et nota quod duo mira sunt humana rationem et sibi sua dominus ostendit eis. Corpore incorruptibile et palpabile. Quod palpari non potest quod non corrumpitur. et corrumpi necesse est quod palpat. Dicit tamen de da quod corpus domini et subtile erat pro effectum spirituali potestatis et palpabile pro veritate nature. i. palpabile ostensum. ut veritate carnis probaret. Vel potest dicitur quod domini vere visibile et palpabile alijs incorruptibilibus. A corruptibilibus vero videri et palpari non potest nisi miraculose. Quod postquam comedit cum eis in sufflans dedit spiritum sanctum

Capitulum CXCIII.

De huc illis non

credentibus ait iesus. Hęc habet aliquid quod māduret. Et obtulerunt ei partes piscis assi et fauam mellis. Et mādureas. reliquias dedit illis. Sed sciendum est citos ad domino sumptos post resurrectionem non solum sumptos sed etiam absumptos sicut aqua missa in ignem absumit. Ante mortem vero sumptos in alimonias. Aliter enim absorbet aquam terra sitiens. aliter radius solis candens. Et ait illi. Hęc sunt verba que locutus sum cum ad huc vobiscum essem. i. scitis vobis passibilis. Et aperuit eis sensum. ut intelligerent scripturas et dixit eis. Vos eritis mihi testes hoc in omnes gentes incipientes a hierusalem. Quasi sunt ergo discipuli visus thomino. i. agnito. Dixit ergo eis iterum. Pax vobis supple sit. vel est. Tunc cum vicarius christi pontifex scilicet dicit pro pulo. Pax vobis. tantum subintelligitur. sit. Qui ut ostendat se christi vicarium. quod dicitur pax vobis. tunc scilicet cum primo vertit ad populum in missa. quod fuit prima vox christi ad discipulos post resurrectionem. Instat vero alioque sacerdotum dicit postea dominus vobiscum. ut se vnum ex nobis esse ostendat. Hęc cum dixisset in sufflauit et dixit eis. Apertum dicunt accepit se spiritum sanctum ter.

Accipite spiritum sanctum. quorum remissionem peccatorum remittuntur eis. et quorum retentionem retenta erunt. Hęc sententia quod ad adherent dicentes. Reminere posse solvere vel ligare nisi habeat spiritum sanctum quo auctore hoc faciat. Sed attendere debent. quod etiam ante resurrectionem dedit eis iesus eandem potestatem sine insufflatione. nec tamen legitur ibi dedit spiritum sanctum eis. Quod duo potestatis moyses ibi suggerunt mel de petra. i. potentiam ligandi et soluendi. et miraculorum a christo immuni a peccato quibus mortali. et postea oleum de saxo durissimo. i. eandem potentiam cum spiritu sancto tempore impassibili.

Primo ad gratiam curationum. Secundo ad remittendum peccata. Tertio ad loquendum varijs linguis

Accipite spiritum sanctum. quorum remissionem peccatorum remittuntur eis. et quorum retentionem retenta erunt. Hęc sententia quod ad adherent dicentes. Reminere posse solvere vel ligare nisi habeat spiritum sanctum quo auctore hoc faciat. Sed attendere debent. quod etiam ante resurrectionem dedit eis iesus eandem potestatem sine insufflatione. nec tamen legitur ibi dedit spiritum sanctum eis. Quod duo potestatis moyses ibi suggerunt mel de petra. i. potentiam ligandi et soluendi. et miraculorum a christo immuni a peccato quibus mortali. et postea oleum de saxo durissimo. i. eandem potentiam cum spiritu sancto tempore impassibili.

Dapparuit thome. **La. CXCIII.**

Unus euanus

set ab eis redijt thomas. Dixitque alij ad eum. Vidimus dominum. Qui dixit se non crediturum. nisi videret et tangeret cicatrices vulnerum. Post dies autem octo cum essent discipuli in terra et thomas cum eis stetit iesus in medio ianuis clausis. et ait thome. Infer digitum tuum huc. et vide manus et latera et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit thomas. Dominus meus et deus meus. Et ait iesus. Quia vidisti me thoma credidisti. beati qui non viderunt et crediderunt. Tunc quidam dicunt thoma tantum vidisse. nec aliam tangere. quod christus tantum dixit. quod vidisti me. Sed quod visus pro quolibet sensu poni solet. potest dici vidisti. i. tetigisti. profertur quod dominus dixerat. Infer digitum tuum huc et vide. Hęc et alia fecit iesus ad robur fidei nostre. et multa que non leguntur in euangelio.

De apparitione ad mare tiberiadis. **Capitulum CXCv.**

Est hec autem

manifestauit se ihesus ad mare tiberiadis. Discabant autem discipuli. vij. nocte quadam. ut hinc cibos. Et cum nihil prendissent. mane stetit iesus in litore. Luce ad preceptum eius in dextera nauigij rete misissent.

Actuū apostolorum

- 19 De inuidia saduceorū in aplos. c. xix
- 20 De cōstanter rōderūt ad interrogata in concilio. ca. xx
- 21 De mutua cbaritate inē aplos. xxj
- 22 De morte snante 7 saphire. c. xxij
- 23 De signis q̄ fiebāt ab aplos. c. xxij
- 24 De incarceratione aplos. c. xxij
- 25 Quō p̄ angelū de carcerare sūt educti. c. xxv
- 26 Quō obstupuerūt illis eductis. c. xxvj
- 27 De rōsione eoz. ca. xxvij
- 28 De consilio gamalielis. ca. xxvij
- 29 Aliud exemplū de eodē. c. xxix
- 30 De cā murmuris inē chrisianos. c. xxx.
- 31 De cōmendatōe bñi stephani. c. xxxj
- 32 De sermone eiusdē. c. xxxj
- 33 Prosecutio narrationis. c. xxxij
- 34 Quō cōputent. cccc. xxx. anni. c. xxxij
- 35 Opinio tēde de eodē. c. xxxv.
- 36 Redit stephanus ad ordinē historie. c. xl
- Kōmendat tabernaculū ne videat damna re locū sanctū. c. xli
- De lapidauerūt stephanū. c. xliij
- De p̄ma p̄secutione sauli. c. xliij
- De petitione simonis magi. c. xliij
- De euaucho baptizato a philippo. c. xlv
- De executione sauli. c. xlvj
- Quō ananias ex mādato dñi visitauit saulum. c. xlvij
- De inuidia iudeoz in paulū. c. xlvij
- De curacione ene. c. xlix
- De cōuersione corneli. c. l.
- De uisione petri. c. li
- De petro uenit ad corneliū vocat. c. liij
- De baptizauit corneliū 7 eos qui cum eo erant. c. liij
- Quomodo redargutus est petrus a chrisianis. c. liij
- De cōtinuatione historie. c. lv
- De collecta facta paupib. c. lvj
- De morte iacobi maioris. c. lvij
- Quis fuerit p̄curator substitutus mortuo pilato. c. lvij
- De p̄posito herodis agrippe. c. lix
- De cā iudicē tyberij 7 herodis agrippe. c. lx
- In q̄ herodes offendit tiberiū. c. lxj
- Quomodo liberatus est herodes in morte tiberij. ca. lxij

- De gais mandauit statum suamerigi in templo. c. lxij
- De morte gaj in p̄atoris. c. lxij
- De eodem. ca. lxv
- Quō occiso iacobō uoluit apprehendere petrum. ca. lxvj
- Quomodo liberatus est petrus de manu herodis. ca. lxvij
- De morte herodis. c. lxvij
- De agrippe. ca. lxix
- Redit historie ad ordinē suū. c. lxx
- De paulo et barnabas cōuerterunt sergiū p̄ consulem. lxxj
- De discessu iobis ab eis. c. lxxij.
- De predicatōne pauli 7 barnabe in sinagoga. ca. lxxij
- Adhuc de eodem. ca. lxxij
- Quare transferunt ad gentes. ca. lxxv
- De recepta predicatōne a gentib. c. lxxvj.
- De p̄secutione quā passi sūt. c. lxxvij
- De q̄stione circūcidis determinata. c. lxxvij
- De sermone iacobi fr̄is dñi. c. lxxix
- De epla missa p̄uersis ex gentib. c. lxxx
- Quomodo consolati sunt conuersos ex gentibus. ca. lxxxj
- Determina quando sederit antiochie quā do romē. ca. lxxxij
- De causa dissensionis inter paulum 7 barnabam. ca. lxxxij
- De p̄bibi sūt apostoli ne irent quo uolebant. ca. lxxxij
- De uisione q̄ apparuit paulo nocte. c. lxxxv
- De recepti sūt a mliere purpuraria. c. lxxxvj.
- De spū p̄bitonico a puella eiccto. c. lxxxvij
- De terre motu unde apta sunt ostia carceris. ca. lxxxvij
- Quō a magistrato sūt dimissi. c. lxxxix.
- De inuidia iudeoz ison accusat. est. c. xc.
- Quid paulus arbenis fecerit. c. xcj
- De ara ignoti dei. c. xcij
- Quō philosophi athenienses dixerunt deā naturę pati. c. xcij
- De dionysio ariopagita. ca. xcij
- Quō iudei concitauerunt galliones in paulum. ca. xc.
- De disputabat paulus ep̄bē i iudeos. c. xcvj
- Quō baptizati sunt qui baptisma iobanis

acceptant. c. xcviij.

De p̄tate nois idō. c. xcviij.

De m̄m̄ro exarato p̄ demetriū. ca. c. c.

De mortuo resuscitato a paulo. ca. c.

De hoc qd̄ agabo paulo p̄dixit. ca. c.

De eo qd̄ obtulit de p̄silio sū legē. ca. c.

De ligatōe pauli a p̄sidiē ad dāmorē iudeoz. ca. c.

De egyptio q̄ p̄siliū sedauerat. ca. c.

De cognitōe p̄siliū p̄m̄i. c. c.

De pauli ciue romanā se fecit. ca. c.

De scismate orto inter iudeos ex industria pauli. ca. c.

De dñs p̄fortauit paulū. ca. c.

Quō p̄curatū est in morte pauli. ca. c.

De p̄sidiē cōtra tertullianū oratorē conrendit. ca. c.

De felix uoluit pecuniam extorquere a paulo. ca. c.

De seditione inē iudeos 7 gentiles. ca. c.

De appellatione pauli. c. c.

De hoc qd̄ rogabat agrippe festū. c. c.

Quomodo perorauit paulus coram festo et agrippe. ca. c.

De pauli missus est romā. c. c.

De uicidēter narrat de sacerdotib. iudeoz. ca. c.

De tempestate in mari quam p̄dixit paulus. ca. c.

De p̄siliū i p̄silio pauli p̄fortauit. c. c.

De p̄stantia pauli. ca. c.

De pauli creditōe esse de. ca. c.

De p̄to pauli ad centurionē. ca. c.

De sanauit p̄ncipes patre 7 alios. c. c.

De recepti est a fr̄ib. xpianis. ca. c.

Quo tpe libere p̄dicauit. ca. c.

Quo neronis ip̄ij āno passus fuerit. c. c.

In quib. locis puuiri fuerint petrus 7 paulus. ca. c.

Historie actū aplōrū. Ca. I.

Quoties apperuerit dominus discipulis infra xl. dies.

Ano nonode-

cimo imperij tiberij cesaris adhuc p̄curatorē iudeoz pilatō p̄sidiē syrie uicellio mortuū est dñs 7 resurre-

xit. Resurgēs autē uitate resurrexerit dñs multo cōprobauit argumētū in corpore p̄p̄rio ostēdēs p̄ter naturā corpis immortalis. ut sic uitate resurrexerit astrueret 7 ab apostolis eoz p̄ posteris oēm oīno cām belitatis nō amoueret. Comedit enī 7 bibit cū eis cū corpore sp̄iale citoz alimonia mine idigear. In corpore p̄prio cicatrices ostēdit cū 7 nāca corpis immortalis penit. aliena sit oīs defoz miras cicatricis. Dicit bec argumēta lucas scribes historie actū apostolorū. ponit alia. Fuit enī argumētū uere resurrexerit qd̄ dies xl. apparuit eis loquens de regnō dei. Nō ē autē intelligēdū qd̄ linguloz xl. diez tpe apparuit aplos. s̄ uira numerū tot diez tpe apparuit eis. ut ex euāgelicā historie colligit. Ipsa nāq̄ die resurrexerit qnquē es apparuisse legit. Primo marie magde. lenē. Secundo mulierib. redentib. de monumēto. qn tenuerūt pedes ei. 7 adorauerūt eū. Tertio petro. licet nō exp̄sē habeat de euāgelio. Quarto duob. eūtib. in emaus. Quinto apparuit p̄ apostolis absēte thoma. Sexto post dies octo apparuit eis dē p̄ntē thoma. Septimo. vij. discipulis apparuit in piscatōe ad mare tiberiadis. Octano i mō. g. te tabor. qn p̄uenerant in galileā. 7 ita ān die ascensionis apparuit octies. Ipsa nō die ascensionis bis apparuit. semel. q̄ apostolis comedito i cōnaculo. Des qd̄ ē iā apostoli q̄ alij discipuli neq̄ 7 mulieres habebat i illa p̄te hierosolē dicebat melio. s̄ in mōte syon. ubi dauid p̄struxerat sibi palatium. 7 ibi erat cōnaculum illud grande stratū. i quo p̄cepit dñs sibi parare pasca. Et i cōnaculo illo tūc habitabāt xj. apostoli. ceteri āt discipuli 7 mulieres habitabāt circa quosq̄ p̄ diuersa hospitia.

De apli fuerūt baptizati. Ca. II.

De dñi comede-

ret vñ decim in cōnaculo apparuit eis dominus. 7 exprobrauit incredulitatem eoz 7 duritiā cordis. 7 comedit cū eis. Et p̄uiscens p̄cepit eis ab hierosolymis ne discederēt. sed expectarent p̄missionē patrio. ab ipso p̄missā. uel a p̄te p̄ ipsū

7 patris auctoritate copleda dicit. Jobas
 baptizavit eum. Vos de baptizabimur spu
 sancto post multos dies. Ac si diceret.
 Spissantur sup vos descedes vos purifi
 cabit 7 rotorabit. De baptismo at aploz
 solet dubitari. Sed sup huc locu dicunt.
 Beda 7 aug⁹ q fuerint baptizati. Aut em
 beda. Baptizabimini qd ei spissancto no
 ad illu tps respicit q apli 7 ceteri fides il
 le tps baptizati sunt aqua in remissionem
 peccatoz. gra spissancti a dno precepta. s
 ad illud q dno mittere spissanctum pleni
 acceperunt. Ideo nodu fuerat baptizati. no
 dico aq s spissancto. ds intelligim⁹ bapti
 zatos baptismo iobanis. Uel qd credibili
 us est baptismo xpi. Convenies erat eos esse
 baptizatos q baptizabat alios. De eode
 aug⁹. Scriptu e qm baptizatus est paul⁹. q
 ab anania baptizatus est. S; scriptu est qm
 baptizati fuerint alij apli. S; debemus in
 telligere baptizatos esse ppter illa dnica
 snia. Nisi ds renatus fuerit ex aq 7 spu sco
 qd pnt intrare in regnu dei. Sic apte voluit
 beda 7 augustin⁹. q baptizati fuerint ba
 ptismo xpi. 7 q baldi satis videt. q
 baptismo iobis fuerint baptizati. vt d an
 drea philippo 7 petro. de q bo constat q fue
 runt a discipuli. Hoc dicto precepit eis vt
 egredere de civitate. 7 statim manuit ab
 oculis eorum.

Quid res pōdit dominus idiscre
 te querentibus? Ca. .III.

Scenonia ap
 panio. Et statim p comestione. 7
 apli 7 alij discipuli 7 mulieres d
 civitate vnanimit egressi. iuxta pceptu dñi
 venerunt in monte oliueti. 7 statim dñs appa
 ruir eis. Quo ar precepit eis vt egredere
 de citate 7 manuerit ab oculis eoz. quōgre
 si de citate venerunt in monte oliueti. 7 ibi
 dñs apparuerit eis. i historia sbctiel. qz bre
 vis e. Luc q pvenerat cepit eum interrogare
 dicentes. Dñe si in tpe h restitues regnu ist
 t pale qm ad qsdā ipitos 7 carnaliter sapi
 entes. q videntes alienigena regnare. 7 iu
 dgos esse sub prelide. querebant de restitue

regni ist t pal. putates tuc a dno restitue
 dñ sicut 7 duo discipuli dicentes. Vos spe
 ham⁹ q ipse esset redemptur⁹ isrl. Alij mag
 instruci scientes illa restitutione no nisi fi
 nalit futura s; circa tpe iudicij. querebat
 d restitue regni ist spiritus. s; de dilata
 tione pte. Ac si diceret. Quod d in tpe
 facies qd pmisit eccle. Dñs at ne certifi
 cavit eos. sup hoc. Ex qdā tñ xbo in rñsioe
 a politico. si scioli essent possent intelligere. re
 stititione illa in tps tps differenda. De
 Anq d restitue nosse tpe vel monumeta. q pa
 ter poluit i sua pte. i nū ex tpm 7 momen
 toz vsq ad fine seculi. q tantu pns patet
 scz. Ac si diceret. Quid ad vos querere de
 secretis bñdi. nec ad ea pcepta estis ido
 nei. S; de bis q ad vos spectant. note solli
 citi. q vos reuera accipiet. Anre supveni
 entis spissancti. cui⁹ xitu te rotorati. erit
 ih testes resurrectois mez. pno in hierosol
 cudo in iudea. postea i samaria. tadē vsq
 ad vltimū tpe. Ac si tacite diceret. An igni
 illius restitutione no solu hierosolyma s; 7
 oēs iudee fines 7 samariamū etiā termi
 nos p circuitum fama euāgelij pcurret.
 De ortu et processu predicatōis.

Capitulum. .III.

Rimo siquidē
 p dicitur e euāgelij in hierosolyma. sed
 ppe lapidatoz stephani 7 morte
 iacobi gladio occisi. egressi s; de hierosol
 dicentes i finib iudee. Postea trāsierit ad
 samaritanos nū pcesserunt p vniū oibz.
 Et cū h dixeret. fm alium euāgelijā elena
 tis māib bñdixit eis. Et p⁹ benedictionem
 illā videtib ill elenat⁹. Et nubes suscepit
 eū ab ocul eoz. qz qidā in globo baiule
 nu bāscēdit. Qd tū id q ad ascēdēdū egerz
 ministerio nub. s; vt p bñderet qz ois cre
 atura parata est obseq suo creatori.

Quid fecerint abente domino.

Capitulum. .V.

E loco ascētio
 nis suspici⁹ epus hierosolym.
 dicit qz ibi cū postea edificata

Historia

esset ecclesia. locus ille in q insisterunt vestigia
 chabasi ascēdenti. nūq potuit sterni pani
 mento. imo resiliēbat marmora in ora collo
 cantū. calcati etiā pulueres a dno. hoc dic
 esse documentū. qz vestigia impissa cernunt.
 7 eandē ad huc specie velut pressis vestigijs
 terra custodit. Cū iam dñs rapet esset a con
 spectu eoz. ad huc tñ suspē⁹ vultu stabāt
 aspicientes in celū. cū potius reuertit in hiero
 solymam. qz dictū erat eis. sedete i civitate
 quoad usq induamini xru te ex alto. Et ne
 dian⁹ ibi morarent. missi sūt angeli instrue
 tes eos. An sequit. Lunqz intuerent in ce
 lū euntē illū. i illo abente vt accusatū⁹ po
 nat⁹ p ablatino absoluto. p quo ponit geni
 tū⁹ in greco. Uel cū prius intuerent euntē
 illū 7 ad huc intuerent in celū. ecce duo viri
 i duo angeli in forma virili. assiterunt iuxta
 illos in vestib albis q 7 dixerunt.

Quib⁹ ex causis angeli apparue
 runt. Capitulum. .VI.

Tri galilei quid
 itatis aspicientes in celū. q obliti qd
 facere debeatis. Sic iesuq assumpt⁹ est in
 celū. in eadē carnis suba. in q assumpt⁹ est
 a vobis in celū sic veniet. quē ad modū vidi
 stis eū euntē in celū. i sicut baiulis nubib⁹
 vidistis eū ascēdēte in celū. sic baiulis nu
 bib⁹ videbitis eū in aere ad iudiciū veniēte.
 Duplici de causa biduo angeli apparuerunt
 scz. vt mellos de absentia dñi pfortaret vt
 eū vere ascendisse in celū demonstrarent. s;
 in regione angeloz. Qd sicut belias q rapt⁹
 in igneo carru ascendit vsq ad sublunares
 regione. nec eā transcendit. sed tantū trans
 lat⁹ est in paradisu terrestrē. q adeo eminet
 vt ptingat ad sublunare rēgionē. nec tñ trās
 cendit. Tunc reuertit hierosolymam a
 monte qui vocat oliueti. ppter copiā oliua
 rū. sabbati bñs iter. i itinere sabbati distat
 a hierosolyma. s; spatio militari. qz non ampliori
 spatio licebat iudis in sabbato pgradi de
 civitate vel villa in q erant. s; p mille passus
 poterat circa deambulare. Actus edino bz
 a monte triū luminū. Sic autē dicit⁹ e mōs
 oliueti. qz de nocte ex parte occidentis illu.

minabatur igne tēpli. qz erat ignis in gl i al
 tari. mane ex pte orientis pmo excipiebat ra
 dios solis ante q illustraret civitatē. Hēbat
 etiā copiā olei qd est fomentū luminis.

In quo imitamur apostolos.
 Capitulum. .VII.

Unqz egressi es
 sent i hierosolym omēs vnanimit aplos
 vsq ad eoz hospitia aduexit. deū
 ad ppria redierunt. Hāc pcessionē discipu
 loz. q vnanimit de civitate sūt egressi. 7 p
 vnanimit regressi. repntat ecclesia singulis
 dnica dieb pcessionē faciēs. An sicut illi
 egressi sūt pcedere crucifixōta 7 nos de ec
 clesia egredim⁹ crucē pferēdo. Et s; nō redie
 rit cū eis crucifix⁹. nos tñ redētes crucē re
 portam⁹. Quia licet nō redierit cū eis pntia
 corporali. redit tamen cum eis pntia spi
 rituali. iuxta qd dixit. Vobiscū sū vsq ad
 consumationē seculi. In eo q p regredim⁹ cru
 cē dñi pferendo. representam⁹ qz illi egressi
 sunt p cuncte crucifixo. In eo q crucē dñi re
 portam⁹. cū nō redierit cū eis pntia corporali.
 representam⁹ qz ait. Vobiscū sū vsq ad co
 sumationē seculi. In pmitiva aures ecclesia
 bñdi representatio fiebat in ecclesia qnta fe
 ria. q tūc tps eq solēnis erat. sic pntia. Qu
 ra p veneratione ascensionis. Pntia p reuerē
 tia resurrectionis. An in vulgare puerbiū
 sum est. vt dnice diei dicat cognata dies
 ionis. qz antiquit⁹ fuit eque solēnis. S; qz
 supuenerūt festa sanctorz 7 celebrare tot fe
 sta erat qz onerosuz. vt in die dnica fieret. p
 cessio deinceps est institutū.

Abi et cū quib⁹ se collegerunt.

Capitulum. .VIII.

Unqz ascende
 runt apostoli i cōnaculū vbi ma
 nebāt. s; petr⁹ 7 iacob⁹. iobes 7 an
 dreas 7 alij. Et mutat bic series cathalogi.
 Solēt em apli i cathalogo in hūc modū cō
 binari. Petr⁹ 7 andreas. Jacob⁹ 7 iobes.
 Forte 7 alibi ita pbinant⁹ p carnis affinita
 te. Hic autē p meritoz paritate. qz itellenit
 lucas in spū pares eē in merito petrū 7 iobez

Ven. Beda. cr
 dng Aug⁹

Aug⁹

Actuum apostolorum

ut sit tanq̄ nota similitudinis. ac si diceret
Venit spiritus sanctus in similitudine venit vehe-
mentis. Et erit tanq̄ exp̄t̄iuū ventat̄. q̄
vere sp̄s sanctus dicit̄ vehementis. quali ve-
bens a mente. i. a menti. auctibus alienas
Vel iuxta q̄d ait ille clarevalensis abbas
bernardus. Merito dicit̄ vehementis. quali
veadimens. i. eterna dānationē. Potest ḡ
7 ad lonū 7 ad sp̄m sanctum referri q̄d vi-
ctū est. tantū aduentus sp̄s. q̄ sp̄s eq̄-
vocat̄ est ad vtrunq̄. sicut ruba in hebr̄eo
p̄sona in gr̄eco. Et repleuit tonus ille vel
sp̄s sanctus totam domū ubi erant sedentes
id est viros 7 mulieres in domo sedentes. i.
plens quod dicit̄ erat eis. Sedere in anti-
tate. q̄ ad usq̄ induamini. Jure exalto. Et
apparuerunt illi dispartit̄ linguas tanq̄ ignis
id est radioli ignem in modū linguarū. in idē
tes capitib̄ singulorū. Jp̄ia aut̄ sp̄s crea-
turę in qua sp̄s sanctus descendit̄ visibilis
ad quē vltim̄ tūc descendit̄ in ap̄los exp̄s
sit species ignis. ostendens sp̄m sanctum tunc
datum eis ad robur sp̄s linguarū. ad scien-
tiam. Lingua enī sciam explicat̄ ignis testā
roboret. Datus est etiam sp̄s sanctus apo-
stolis an̄ passionē. q̄m misit̄ sū ad predican-
dū. 7 dicit̄ est eis. Egros sanate. demones
ejcite. mortuos suscite. Post resurrectio-
nem etiam datus est eis ad aliū vltim̄ quā-
do insufflauit̄ 7 dixit̄ eis. Accipite sp̄m san-
ctum quorū remissionis peccata remittantur
eis. 7 quoniam ret. nueritis retenta sunt. Ubi
forte claves q̄s dederat petro. dedit 7 alijs.
Et repleti sunt oēs sp̄s sancto. 7 ceperūt lo-
qui varijs linguis. put̄ sp̄s sanctus dabat
eloqui illi. q̄ dividēs singulis. put̄ vult. ubi
vult q̄n vult q̄ntū vult. quomodo vult. q̄-
bus vult spirat̄. Inde est q̄ apostoli vel vna
tantū lingua. s. hebr̄ea loquebant̄ ita q̄ ab
omnibus intelligebant̄. Vel q̄d verius est
linguis omnibus loquebantur. quibus in-
spirauerat spiritus sanctus omnium linguarū
noticiam. iuxta quod in sapientia legitur.
Sp̄s domini repleuit orbē terrarū. 7 ḡ q̄d
continet omnia. id est. homo. conuenientias
habens cum omni creatura vel p̄pter quem
facta est omnis creatura. scientias habet vo-

cis. i. linguarum. ac si diceret. Spiritus do-
mini repleuit orbem terrarū. 7 dedit discipu-
lis scientiam linguarū.

De miraculo linguarum.
Capitulum. .XII.

Rant autem in
e bichusale iudęi viri religioi. et i
iudęa habitantes. 7 p̄ter illos alijs
multi supuenientes fere ex omni natione q̄
sub celo est. quia multis captiuitatib̄ dis-
si fuerant iudęi. precipue sub antio. ho epi-
phane. que captiuitas fuerat vicinior huic
facto. 7 modo ad diem festum omnes cōue-
nerāt. Audito ergo fragore qui insonuerat
in aere conuenerunt omnes ad discipulos.
7 mirati sunt quoniam audiebat vnusq̄sq̄
lingua sua illos loquētes. Et mirati dicit̄
est linguanter. lingua sua. quia nō sciebāt
solum linguas. sed etiam linguarū. ideoma-
ta. Alij aut̄ irridebant eos dicentes. Ma-
gno pleni sunt. id est. vehementer ebrijs. quia
vehementior est ebrietas de melle q̄ de vi-
no defecato.

De p̄ter conuicit mentientes
auctorit̄ te propheta.

Capitulum. .XIII.

Hinc surrexit
e petrus cū. xj. ostendens eos nō
esse ebrios. s. spiritus sancto reple-
tos dicens. Non sunt ebrijs. cum sit hora
diei tertia. q̄. d. Nondū est tempus come-
dendi nec solent inebriari ieiuni. Et quic
bat legem. 7 scientibus legem loquebatur.
ostendit̄ p̄phetarum esse a iohel sp̄s sc̄s ad-
uentū. Et cū nō inducat̄ p̄phetiam iohel.
nisi vt ostendat̄ p̄phetatū esse aduentū spi-
ritus sancti. incidenter annectit̄ d̄ die iudicij
quia predixit̄ iohel iudicij signa quędā iam
impleta. quędam adhuc implenda. Et in
nouissimis diebus dicit̄ dominus estundam
de spiritu meo sup omnē carnē. i. sup vtrun-
q̄ sexum. nō sup omnē hominem. 7 p̄p̄ta-
bunt filij vestri. vt agabus et simon niger.
7 silij vestri. vt silij philippi. 7 iuuenes vā

Actuum apostolorum

visiones videbant. vt paulus raptus visus
ad tertium celū. 7 senes vestri somnia somnia-
bunt. vt petrus de quo legitur. Estimabat
autem se visum videre. bucusq̄ de aduentū
spiritus sancti.

De prodigijs in celo sursum im-
pletis. Capitulum. .XIII.

E dabo prodi-
e gia in celo sursum. Ad impletū est
cū iudicij dñice natiuitat̄ noua
stella in aere apparuit. Et sc̄do in aere in pas-
sione. q̄n sol obscurat̄ est. 7 signa in tra de-
orsū. Ad impletū est. cū x̄po sp̄m emitten-
te terra p̄tremuit 7 petre sc̄isse sunt. 7 monū-
menta ap̄ta sunt. Sanguinē dñici vulneri
vel sudoris. q̄n factus est sudor eius sicut
gutta sanguinis q̄d p̄ter naturā fuit. 7 ita si-
gnū fuit. sic 7 sanguis de latere dñi moitui
p̄fluens p̄ter naturā signū fuit. Et ignē spi-
ritus sancti vehementis supuenientis. 7 vapo-
re fumi. i. feruore cōpunctionis. de sp̄s san-
cti ardoze tanq̄ fum⁹ de igne p̄cedenti. sol
conuertet̄ in tenebras 7 luna in sanguinē.
In passione sol in tenebras x̄sus est. Sed
cū tūc plenilunij esset. vtz tūc luna in san-
guinē x̄sa sit. hominib̄ innotescere non po-
tuit. cū esset sub terra. 7 visib̄ humanis ob-
iectu terre subtracta. De altero itaq̄ istoz
p̄stat. q̄ iam impletū est. Forte adhuc reli-
quū est implendū. Et hec omnia sient ante
q̄ veniat dies dñi magn⁹ spatij. q̄ nox ei
nō succedet opere. q̄ in eo tot⁹ mund⁹ exa-
minabitur claritate. q̄ sol fulgebis septem
placiter.

Exponit verba dauid de x̄po
Capitulum. .XV.

Tri israhelite
v quibus specialiter locuti sūt p̄-
phete audite x̄ba hec. i. intelli-
gite iam cōpletū esse q̄d p̄phetavit iohel de
sp̄s sancti missione. q̄ missus est sp̄s sanctus
ab eo quē vos int̄remistis. q̄ alto consilio
paternę dispensationis tradit⁹ est in man⁹
vestras. quē deus suscitauit solus dolorib⁹
infernū. vel q̄ntū ad ipsū quē dolores p̄gnaz

infernū nō leserūt. vel q̄ntū ad alios q̄ per
eū ab inferni doloribus absoluti sūt. q̄d pa-
lam ē ex gr̄eco. vbi d̄. Soluens p̄ ipsū dolo-
res mortis. Quāt a deo suscitatus sit. p̄bat
p̄phetia dauid. Et ponit plures x̄sus p̄s
Sed ad hoc p̄bandū sufficit ille sol⁹. Nō
derelinques aīas meā in inferno. nec dabis
sanctū tuū videre corruptionē. Sūt et̄ x̄ba
x̄pi ad pat̄re. q̄. d. Nō pat̄eris o pat̄ aīam
meā ad inferos descendere ibi detineri nec
corp⁹ meū sanctificatū corrūpi vel iacincra-
ri. Postea de dauid nō esse hoc intelligēdū
ostendit. arguens iudeos de dauid p̄p̄ta-
interpretantes dicēs. Viri fr̄es liceat audē-
ter dicere vobis de patriarcha dauid. q̄m
defunct⁹ est et sepult⁹ ē apud nos 7 corpus
ei⁹ incineratū. 7 adhuc cineres ei⁹ apud nos
sūt. An̄ p̄ nō de se illud dixisse. Nō dabis
sanctū tuū videre corruptionē. S̄ p̄p̄ta-
uit de resurrectione x̄pi. q̄ nec derelict⁹ est
in inferno. nec caro ei⁹ vidit corruptionem.
Quē suscitauit de⁹. cui⁹ nos testes sum⁹. q̄
ad dexterā pat̄ris sedēs. misit̄ in nos sp̄m san-
ctū q̄ opat̄ in nob̄ q̄ videtis. Quāt exaltat⁹
sit ad dexterā dei pat̄ris iterū. p̄bat auctorit̄
te dauid p̄p̄ta dicens. Dixit dñs domū
meo sede a dextris meis. Ad de dauid vel
alio hoīe nō p̄t intelligi. Certissime ergo sc̄l
tote hūc iesum ita esse exaltatū 7 sp̄m san-
ctū misisse quē vos crucifixistis.

De impleta propheta iohel.
Capitulum. .XVI.

Is auditis cō-
b puncti sūt corde. 7 ita impleta ē
p̄p̄ta iohel. q̄ p̄ ignē sp̄s sancti
secut⁹ ē vapor cōpunctionis. Et dicit̄ ad
petrū 7 ad reliq̄s ap̄los. Quid faciem⁹ viri
fr̄es. Ad q̄s petr⁹ p̄niam agite. 7 baptizet̄
vnusq̄sq̄ vestrū in noīe iesu x̄pi. in remissio-
nē peccatorū. 7 accipietis domū sp̄s sancti. vt
loquamini varijs linguis sicut 7 nos. Et h̄
erat signū familiare i p̄mitia eccl̄ie. q̄ fere
oēs ascendentes d̄ lauacro loquebant̄ oībo
linguis. E nota q̄ ait petr⁹. Baptizet̄ vnus-
quisq̄ vestrum in noīe iesu christi. Formam
nāq̄ tradita a dño qua exprimit̄ trinitatē
D 5

Historia

via in primitiua ecclesia fabricauerunt aposto-
 solivientes hac forma. *Itaque baptizo te in
 nomine iesu xpi. ut ita dilatarent nomen eius.*
 Alijs vobis pluribus exortatus est eos petrus.
 Et quod receperunt sermonem eius baptizati sunt.
 Et apposite sunt numero fidelium in die illa
 septuaginta die pentecostes atque circiter tria mi-
 lia. Et erant perseverantes in doctrina aposto-
 lorum et in comunione fractionis panis eucha-
 ristie. Quia in primitiua ecclesia crebro vnanimi-
 ter conveniebant ad percipiendam eucharistiam.
 vel in comunione fractionis panis quotidiana.
 qui singulis diebus ab apostolis frangebatur
 nihil cui habebant proprium. Sed et predia ve-
 diderant et posuerunt precia aut pedes aposto-
 rum. qui singulis diebus mane ascendebant
 in templum ad orationem. Sed postea redeun-
 tes singulis distribuiebant panem prout cui-
 us opus erat.

De paralytico curato a petro.
 Capitululum .XVII.

Quomodo autem quatuor-

decim die ascendit petrus et iohannes in
 templum ad horam orationis nonam.
 Erat quidam claudus a natiuitate qui in glo-
 sa paralyticus. *Et iuxta portam templi que dicitur
 speciosa. a speciali quodam ornamento quod
 apposuit ei alexander bircanus.* Ibidem etiam
 posuit herodes agram. et erat porta atrii vi-
 roz mudoz. Iste claudus quatuordecim diebus
 grabato suo ad portam illam. ut peteret ele-
 mosynam ab ingredientibus in templum. Et ro-
 gabat petrum et iohannem ut elemosynam acci-
 peret ab eis. cum ascendissent in templum ad horam
 orationis nonam. Fuit enim consuetudo hebreorum
 tribus horis orare. *Ubi daniel dato edicto
 regis. quilibet de his tribus horis orabat. ascen-
 dens fenestram cubiculi sui. Et hec consuetudo
 confirmata est ab ecclesia. que eisdem horis orat. scilicet
 tertia sexta nona. quia dominus hora tertia flagella-
 tus est. sexta cruce ascendit. nona autem posu-
 it. Intuentes petrus et iohannes claudum dixerunt.
 Respice in nos. Ac si dicerent. Attende pau-
 peratem nostram. non habemus quod porrigamus
 tibi. At ille intuebat in eos sperans se aliquid
 accepturum ab eis. Ad quem petrus. Argentum*

et aurum non est mihi. *Et erat suus quod reserua-
 bat in vultu pauperum qui reliquerant patri-
 monia sua. percipientes ad pedes apostolorum.* *Et
 autem habeo tibi docere. In nomine iesu xpi na-
 gareni surge et ambula in pace. Et apprehen-
 sa manu eius. dextera elevavit eum et protinus con-
 solidatus sunt bases eius et plantae. Et stetit et am-
 bulabat et introiit cum illis in templum ambu-
 lans et exultans. Et additum est a iuda. ut osten-
 deret illud impletum. *Saliet sicut ceruus clau-
 dus.* Et vidit omnis populus claudum ambulan-
 tem et laudantem deum. Et impleti sunt stupore
 et extasi in eo quod contigerat illi. scientes quod
 a natiuitate claudus fuerat. Et cum viderent
 petrum et iohannem cucurrerunt ad eos ad por-
 ticum que appellatur salomonis. in ea parte qua
 stabat salomon domus oraret. Et videns petrus
 populum ad mirantem super hoc miraculo locutus
 est ad eos.*

Quod sibi nil ascriberent sed omnia deo.
 Capitululum .XVIII.

Tres israelite

quod admiramini. aut quod iruemi-
 nos. quia virtute nostra hoc fecerim-
 mus miraculum. quod. Non virtute nostra hoc fe-
 cimus. sed deus abraam. deus isaac. deus ia-
 cob. deus patrum nostrorum clarificavit filium
 suum iesum. quem vos quidem tradidistis et ne-
 gastis ante faciem pilati iudicante illo dimitti
 et vos potius iudicastis barrabam dimittendum.
*Quomodo enim in nomine eius invocatio. et fides
 habita de eo. dedit illi integram sanitatem
 in conspectu omnium vestrum. Et nunc fratres
 scio. quia per ignorantiam fecistis sicut et principes
 vestri. Sed quia sicut predictum erat ab omnibus
 prophetis. optebat impleri. *Conuertimini ergo
 coram domino. ut cum venerint tempora refrigerij a
 facie domini. id est tempus incarnationis. quod
 reuera fuit tempus refrigerij. vel discretio
 vniuersalis iudicij et redemptio iustorum. de
 deleant peccata vestra. Tunc enim plene dele-
 buntur peccata. cum virtute resurrectionis
 moris destruet nouissima. et cum miserit eum
 qui predicatus est vobis iesum christum quem
 oportet celum suscipere. id est ad dexteram patris se-
 dere. usque in tempus resurrectionis omnium**

Actuum apostolorum

nostrum que locutus est dominus a seculo per omnes
 prophetas. usque ad comunione omnium resurre-
 ctione. *Tunc enim reuera omnia complebuntur de christo
 a prophetis predicta. Et ponit exempla de his que
 predictauerunt de christo. et primum moysen.*

De invidia saduceorum in apostolos
 Capitululum .XIX.

De quibus au-

tem apostolis ad populum superauerunt sa-
 cerdotes et magistratus. *et plures et indi-
 gnati sunt omnes comuniter. quia ista magnifica-
 bat eum quem ipsi dixerant non esse. Et sadu-
 ceis specialiter dolentes. quia predicabant resurrectionem
 non. quam ipsi negabant. et iniecerunt manus in eos
 et posuerunt in carcere. quia iam vespera erat. et non
 poterant eos indicare. Multum autem quod audierant
 verba eorum crediderunt. Et fuerunt quod eadem die
 ad fidem conuersi sunt quingenta milia. Et hoc quod sepe
 legitur. quia tria milia vna die ad fidem conuersi sunt
 quod ipsa die pentecostes factum est. alia die
 quingenta milia.*

Quod constanter responderunt ad
 interrogata in consilio. Capitululum .XX.

Alteram die con-

gregati sunt principes sacerdotum. id est quod
 principes patrum habebant in ierusalem. *senio-
 res sacerdotes quod nominatim exprimitur. Anna-
 princeps sacerdotum quod omnibus premebat. et cay-
 phas et alexander et iohannes. Hi per annum erant
 excellentiores. et quatuordecim erant de genere sacerdo-
 tali et seniores et pharisaei traditionum inuen-
 tores. et scribae legis expolitores leges. alijs
 exponentes. *Itaque distinctos frequenter habent
 in euangelio. Et statuentes eos in medio proci-
 lii interrogauerunt eos in qua virtute aut in qua
 nomine fecistis hoc. Tunc petrus spiritu sancto ple-
 nus respondit primo questione eorum teme-
 rariam esse ostendens. Nunquid pro bene-
 facto iudicamur. id est ad iudicium trahi-
 mur et tanquam rei arguimur. quod. Stulte nos
 arguitis. Notum sit vobis omnibus. quia in
 nomine domini nostri iesu christi quem vos cruci-
 fixistis. iste sanus assat coram vobis. quem
 deus suscitauit a mortuis. Hic est enim lapis
 angularis a vobis edificantijs reprobat**

id est a vobis crucifixus est. quem deus suscitauit
 a patre factus est in capite anguli. id est factus est prin-
 ceptus duorum populorum. quod in ipso tanquam in angulo
 lapide sunt uniti. et non est in alio aliquid saluum.
*Non est enim aliud nomen sub celo datum hominibus
 quod nomine christi in quo oportet nos saluari. Viden-
 tes autem petri et iohannis presentiam attendentes
 quod illi essent ideotes et illitterati. admirabatur
 cognoscentes eos. quia cum iesu viderant eos.
 et quia prius erat cum eis quem sanauerant. non pote-
 rant contradicere. Nota quod alia hic habemus
 etymologia huius nominis ideota. quod ab isido-
 ro. *Quia secundum isidorum ideota dicitur. quod si diuisus ab
 auribus. id est diuisio. ota auris interpretatur
 ut dicatur idiota quod diuisus ab intellectu. si-
 fatuus. *Et secundum etymologia que hic ponitur. dicitur
 ideota quod ideomate. Dicti sunt ergo ideotes
 quasi potius solo ideomate. *Id est quod
 quam sanis non erant. et nihil aliud. Iusserunt
 autem eos foras extra palatium secedere. et confere-
 bant ad invicem dicentes. Quid faciemus. *Quod
 minibus istis. Manifestum est miraculum quod
 fecerunt. negare non possumus. sed ne amplius
 diuiserit. *Cominemur eis ne ultra loquan-
 tur in nomine hoc vili hominum. Et vocantes eos
 denunciarunt eis ne oino loquerentur vel do-
 cerent in nomine domini iesu. Ad quos petrus et
 iohannes. *Uos ipsi iudicate. an potius obedire
 endum sit deo percipienti. an vobis prohibenti-
 bus. quod. Erratis. prohibentes quod deus precepit
 nec estis audiendi. *Ubi enim superior et inferior
 contradicit non est audiendus inferior. *Non
 possumus quod vidimus. et audimus non loqui. *At
 illi comminantes dimiserunt eos. non auden-
 tes manus in eos inungere propter populum. *Di-
 missi autem redierunt ad suos in sion. et annun-
 ciauerunt quanta eis principes sacerdotum et
 seniores dixissent. et quod eis responderant
 Qui cum audissent. vnanimiter lenauerunt
 vocem dicentes. *Domine qui fecisti celum et terram
 mare et omnia que in eis sunt. quod in spiritu sancto per
 os dauid patris nostri pueri tui dixisti. *Quare
 fremuerunt gentes et populi meditati sunt
 inania. *Assiterunt reges terre et principes con-
 uenerunt in unum. *aduersus dominum et aduer-
 sus christum eius. *Conuenerunt enim in ciui-
 tate ista aduersus puerum tuum iesum quem****************

Historia

missi herodes et pilatus cum rebo et populo israhel facere manus tua et consiliu tuum decreuerunt fieri. **Quo die respice in minas eorum et da seruis tuis cum omni fiducia loquere verbum tuu.** Nota quia de hoc verbo lolet frequent opponi. conuenerunt herodes et pilatus facere manus dei et consiliu decreuerunt fieri. **Et adbere duobus verbis facere fieri. quia reuera ipsi conuenerunt ad exercenda praua actionem. Deus decreuit fieri illa passione quia actio illorum fuit praua passio bona.** Cum autem orationem moris est locum in quo congregati erant et iterum missus est spiritus sanctus et repleti spiritu sancto loquebantur verbum dei cum fiducia.

De mutua charitate inter apostolos. Capitulum XXI.

Et multitudinis credentium erat cor unum et anima una. **Requiritur eorum quod possidebat aliquid suum esse dicebat. sed erant illis omnia communia et gratia magna erat in omnibus illis.** **Requiritur enim quisque egenus erat inter illos. Quotquot autem erant possessores domorum aut agrorum vendebant et ponebant precia ante pedes apostolorum.** **Diuidebatur autem singulis prout cuius opus erat.** **Tunc ioseph qui cognominatus est barnabas ab apostolis. quod interpretatur filius consolationis leuiticus. cyprius genere cum haberet agrum vendidit illum et posuit precia ante pedes apostolorum.** **Unde cum dixisset leuiticus ne videretur non habere proprium quia leuiticus non habebat hereditatem in terra. additum est cyprius genere. ut ostenderet natus in dispersione et inter gentiles. et ideo licebat ei proprium habere.** **Sed est ad hunc dum verbo dedit super hunc locum et tenendum hunc fuisse socium pauli. non illum qui cum matthea statutus est. qui cecidit foris super mattheam.** **Et quidam arbitrantur ut dicitur beda. minus inuenientes quia hic barnabas appellatur. id est filius consolationis. ille barlabas. id est filius quietis interpretatur.** **Unde lucas nominis interpretatione sciens addidit. ut bene ad illam differentiationem insinualet.**

Demottee anime et sa phire. Capitulum XXII.

Et autem quidam nomine ananias cum iaphyra vxore sua voluit esse in collegio iustorum ut haberet necessaria vite sue laborie. **Et ita lucratuue voluit sibi acquirere prebendam et cum voluisset totum precium agrum venditi ponere ante pedes apostolorum. non soluens votum. defraudauit de precio agrum conscientia vxore sua. media parte sibi seruans. reliqua ad pedes apostolorum ponens.** **Quo statim petrus prouidens in spiritu sancto. Anania cur ceptaui sathanas cor tuum mentiri te spiritu sancto. Cur fraudasti de precio agrum. Non es mentis? dicitur. sed deo qui scrutatur corda. et perdit omnes qui loquuntur mendacium.** **Audiens hoc ananias cecidit et expirauit.** **Ubi notandum quod licet in euangelio dominus dixerit. Qui te percuterit in maxilla dextera. percutet et aliam. tamen in primitiua ecclesia quibus exercuit vindictam. Quia enim primo promulgant leges. solent ad eas sancidas graues vindictas exerceri. ut rigorem promulgate legis lanciant seueritas vindicte. Unde in initio legis nascentis per collectione lignorum in sabbato lapidabat homo. In initio sacerdotum duo filij aaron igne sumpti sunt per oblato igne alieno. Sic ananias defraudans de precio agrum corruit et expirauit. per terrore alij incutiendiendo. quod tam relox vindicta magnam timorem alij incussit. Factus est ei timor magnus in omnes qui audierunt. Et est antiapano. quod solius viri morte ante vxoris. quod pauca audierunt. Surgentes autem iuuenes asportauerunt cadauerem et sepelierunt. Et factum est quasi horum triu spatium et vxor eius nesciens introiit. Ad quam petrus. Dic mulier si tanti agrum vendidisti. ad quem illa. Eius tanti. Ad quam petrus. Quid vniuersum uenit vobis spiritum domini. Ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum stant ad ostium et offerent te. Ac si verbo breui concludens diceret. mortuus est. Qui enim sepelitur mortuus est. et confessus corruit ante pedes eius et expirauit. quia fuit conscientia fraudis. Et intrantes iuuenes qui stabant ad ostium. inuenerunt eorum mortuum**

Actuum apostolorum

et asportauerunt et sepelierunt ad virum iuxta virum suum. Fuit enim hoc considerando heros vxores sepelire iuxta viros suos ut iunctio onem carnis sequeretur iunctio pulueris. et quod mulier formata est de costa viri.

De signis que fiebant ab apostolis. Capitulum XXIII.

Et manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe et erant omnes vna nimitur in portu salomonis. **Nemo autem in fidelium audiebat se fide iungere illis. quia terrum erant exemplo ananias. Et agebat in domino credentium multitudo. et ponebant in plateis infirmos in lectulis et grabatis. ut veniente petro umbra illius corporis obumbrati liberarentur ab infirmitate. Quia petrus privilegiatus erat in miraculis. et maiora legitur fecisse quam christus.** **Secundum quosdam scribitur quod babbatu per duo. b. sic sabbatu. et sic dicitur dicitur perferri media correpta. alij dicunt grabatum quod grauatum. et mutat u. in. b. et sic debet produci quod est verius.**

De incarceratione apostolorum. Capitulum XXIII.

Surgens autem princeps sacerdotum et saducei repleti sunt zelo et iniecerunt manus in apostolos et posuerunt eos in publica custodia. **Nota quod supra dictum sit pluraliter principes sacerdotum. hic dicitur singulariter. quod forte vnus eorum mortuus erat. f. annas. Vide quod quia saducei dicitur se quod si seducei. a sedech quod interpretatur iusticia. vnde melchisedech qui rex iullic. Assupabant enim sibi nomen iusticie cum essent iniusti. Vel dicitur sunt saducei a sadoch sacerdote ad quem transfuit salomō sacerdotum ab abiatbar. quod gloriabatur se esse de genere eius. Isti consentiebant principibus sacerdotum in persecutione apostolorum. quia predicabant resurrectionem**

quam ipsi negabant. **Quo per angelum de carcere sunt** educi. **Lap. XXV.**

Angelus autem dicitur

mini per noctem apertis iannas carceris et educens eos dixit. **Ite et loqui mini in templo plebi omnia verba vite bene scilicet vite christiane quod addere non fuit necessarium quia iam famosa erat secta christianorum. Non est autem intelligendum angelum apertisse iannas carceris. sed quod dicitur eum apertis sic accipimus dicitur est. Ac si diceret. ita eos educens. ac si iannas essent apertis. Credendum enim est iuxta quod tradunt sancti. clausis iannas eductos esse de carcere. quod factum est ad eorum confirmatos et iudiciorum profuturos. Quia quod exiit iannas in carne et ossibus clausis iannas ad discipulos intrasse. cum seipsum viderat clausis iannas de carcere ductum esse. Iudici quod dicentes corpus christi furto sublatum de monumento. quo furto diceret apostolos eductos esse de carcere clauso. Iuxta preceptum angeli apostoli intrauere diluculo in templum. et docebant plebem. quod preceperat angelus ut predicarent in templo. scilicet in loco celebriori et a sacerdotibus frequentato.**

Quo obstu puerunt illis eductis. Capitulum XXVI.

Qui ueniens autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant prouocauerunt concilium. ut deliberarent quid faciendum esset de eis. **Ad hunc enim missi fuerant in carcerem. ut ad iudicium traherentur. Et miserunt ad carcerem ut adduceretur. Cuius reuerli essent ministri renunciauerunt eis sicut inuenerant dicentes. Carcerem quidem clausum inuenimus cum omni diligentia. et stantes ad ianuam custodes. apertentes autem neminem intus inuenimus. Ut autem audierunt hos sermones magistratus templi et principes sacerdotum. id est potentiores et sapientiores. ambigebant quomodo hoc factum esset. Et ecce quidam adueniens dicit eis. Viri quos posuistis in carcere. stant in templo et docent populum.**

Historia

De responsione eorum Capitulum. XXVII.

Hinc abiit ma-

gistratus cum ministris. et princeps sacerdotum. Et est magistratus singularis numeri. et totidem in precedenti fine gratia. Et adduxit eos sine vi. non audens eis violentiam facere propter populum qui favebat eis. Et statuerunt eos in concilio. et ait illis. princeps sacerdotum. Precipiendo precipimus vobis auctoritate pontificali. ne doceret apostoli in nomine isto. si in nomine ihesu. et ecce repleti sunt biformi doctrina via. Nunquid vultis inducere super nos sanguinem hominis huius. et sanguinis videlicet quod dicitur. Quod arguistis nos quia reos sanguinis innocenti predicando esse innocentes que adenanimus. Et responderunt unanimiter omnes apostoli et seruo- re et celo non patientes unum pro omnibus loqui. De- bere oportet deo magis quam hominibus. De- patrum nostrorum suscitavit iesum quem vos intere- mistis suspendentes in ligno. et exaltavit il- lum ad dexteram sedis sue. et nos testes sumus horum ver- borum. et spiritus sanctus quem dedit non solum nobis sed omnibus obedientibus sibi. in quo ad penitentiam eos provocavit. Ac si dicant. Etiam vobis si velitis obedire. Respondentes dissecaban- tur cordibus suis.

De consilio gamalielis Capitulum. XXVIII.

Hinc surgens in

concilio quidam pharisaeus nomine ga- maliel legis doctor honorabilis uni- versae plebi praeparavit ad bene homines amou- rendos. Iste gamaliel ut dicitur demetrius in episto- la quaedam fuit discipulus apostolorum sicut nico- demus. et erant de consilio apostolorum inter iu- deos ut sepe mitigarent iram eorum adversus eos. Locutus est ergo gamaliel in concilio in- hunc modum. Viri israelitae attendite vobis quod acturi estis super hominibus istis. quod dicitur. Non debe- tis subito iudicare sed expectare quia si opus eorum est opus tantum hominum. pro se destruet. si autem est opus dei stabit nec poterit destrui. Et hoc condidit exemplo duorum scilicet theodori et iude ga- lilei. Theodorus magis ut tradidit iosephus di-

cebat se propter ad culum persuasionem mal- ti venditis omnibus suis et sublati ex vite facultatibus ad ripas iordanis venerunt et promissit se facturi post triduum ut divideretur iordanis et transirent sicco pede sicut transierant filii israel. Et dum expectarent in- triduo illo superveniens procurator praesidis sine cum multitudine equitum multos ex eis occidit et caput ipsius theodori hierosolymam reportavit.

Aliud exemplum de eodem. Capitulum. XXIX.

Est hinc extitit

indas galileus in diebus professionis id est descriptio generalis ab au- gusto facta quoniam unumquodque soluens censum ca- pitis sui. praesentebatur se subditum romano im- perio. Iste indas galileus fuit eiusdem generis. Et ut tradidit iosephus persuadebat iudeis ut nega- rent tributum romanis. asserens eos quod decimas et primitias deo solvebant non debere soluere tributa hominibus. Et tantum preua- luit haec doctrina eius ut pharisaei et magna pars populi quererent ab ipso domino an solu- dum esset tributum caesari an non. postea pe- rigit ipse et quotquot ei consenserunt. Con- senserunt ergo exhortationi gamalielis et con- vocatos a postolos flagellaverunt eos et fla- gellatos dimiserunt. prohibentes sub cominati- one mortis ne amplius loquerentur in nomine iesu. Et ibant a postoli gaudentes a prospectu con- cilio quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Ecce quantum erat in eis iam robur fidei. quod nec verbis prohiberi poterant nec flagellis. id est non resistunt primo phari- sari modo flagellis caesi.

De ca. murmuris inter pianos. Capitulum. XXX.

Diebus autem

illis crescente numero discipulorum. et pianorum qui eo tempore dicebantur di- scipuli facta est murmur graecorum. id est advena- rum gentiliu in civitate quoniam nati sunt iudeos qui fuerant in dispersione nati et inter graecos nutriti adversus hebraeos. eo quod despicere-

Actuum apostolorum

De commendatione beati stephani Capitulum. XXXI.

Stephanus ple-

nus gratia et fortitudine faciebat pro- digia et signa magna in populo. Sur- reperunt autem quidam de synagoga libertinorum. a re- gione sic dictorum. Quel libertinorum. et manumif- sorum. qui cum prius fuissent servi. postea fuerant de libertate donati. et sic de servili conditione fuerunt qui primo resistunt fidei christi. et cum ne- sum a cirene civitate. et eorum qui erant a cilli- ca et alia minori qui sibi proxime sunt. disputan- tes cum stephano. et non poterant resistere sapi- entiae et spiritui sancto qui loquebatur in eo. Tunc introduxerunt duos falsos testes. qui testifica- rent eum dixisse blasphemiam in deum et in moysen. et commoverunt plebem et seniores et scribas. et adduxerunt eum in concilium. et surreperunt duo falsi testes. et dixerunt. Hic iste non cessat loqui adversus locum sanctum et moysen. quod dicitur. De- tra- hit templo et legem. Audiuimus eum dicentem. quod- niam iesus nazarenus destruet locum istum. et mu- tabit traditiones quas tradidit nobis moysen. Et omnes qui intuebantur eum sedentes in concilio videbant faciem eius tanquam faciem an- geli. Et dixit princeps sacerdotum. Numquid haec ita se habent. Tunc aggressus est beatus stepha- nus facere grande sermonem. Et quia arguebat de blasphemiam in deum et in moysen. id est premit- tit in principio sermonis commendationem dei di- cens. deum qui locutus est patribus et prophetis. et deum maiestatem et gloriam. Et statim accedit ad com- mendationem moysi. inchoans ab altiori. scilicet a com- mendatione patrum. a quo descendit moyses. Incho- at itaque ab abraha quoniam egressus de chaldaea venit in mesopotamiam. et inde in carram. et in- de in iudgam.

De sermone eiusdem. XXXII.

Tri inquit fra-

tres et pres audite. De gloria ap- paruit patri nostro abraha cum esset in me- sopotamia priusquam moraretur in carram. et dixit ad illum. Exi de terra tua. et de cognatione tua. Tertium addidit in genesi. scilicet de domo patris tui

vidus eorum in misterio quotidiano. quia vidus hebraeorum erant magis perite. et ideo alij pre- rebant in dispensatione administrationis qua- dianae. Et potest intelligi cum murmuris dupli- citer. Quel quia vidus graecorum in quidianum mi- nisterium non admirebantur. vel quia in misterio quondiano nimis gravabantur. Forte facie- bant eas vocarias et hominibus vilia administra- re. Videntes autem apostolicam murmuracionem or- tam per administrationem viduam. quas id ne- cessitate erat administrare quia non poterant ipsi ad hoc sufficere. ut singulis distribuere mul- titudinem provocantes dixerunt. Non est equum nos relinquere christum dei et ministrare me- tis. Considerate fratres viros et vobis boni testimonij septem plenos spiritu sancto et sapia- quos constituamus super hoc opus. ut ipsi mini- strent vel sint ministranti. nos vero orationi et predicacioni vacabimus. Et placuit sermo iste multitudini. et elegerunt septem. Stephanum et philippum. et prochorum et nicanorem. et timonem. et parmenam. et nicolaum advenam antiochenum. Qui solus dicitur est advena. quia alienus. Quel quia solus erat advena. vel quia nos ab illo erat futurus. et advena. quia alienus. Hic statuerunt illi qui elegerant ante prospectum apostolorum. Et oran- tes apostoli imposuerunt eis manus. Hic vice habet in ecclesia archidiaconi. propterea instituitur ut portet pondus negotiorum. ut episcopi liberi vacent doctrinae et orationi. Sed episcopi nostri ipsi quoque de- benderunt archidiaconos in hominibus admini- stratione minus circumspicos. quia quaedam cautela dant operam huic operationi. id est ministra- tioni. Et vide quod quia apostoli orantes legunt manus eis imposuisse. id est in ordinandis fuerunt ora- tiones. Haec etiam auctoritate in quibusdam ec- clesijs manus imponant diaconibus in ordina- tione. Qui autem eis manus non imponit. secum habet auctoritatem beatorum. Quia autem dicitur est. Orantes imposuerunt eis manus. dicitur intelligendum esse factum postquam postea eosdem ordinaverunt mi- nistros ad ministerium sacri altaris. et dicitur corporis et sanguinis. et tunc eis manus imposuerunt. Et in sacerdotibus cum ordinant manus im- ponunt. Verbum domini crescebat. et multiplicaba- tur numerus discipulorum in hierosolyma. Multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.

Historia

Sed a stephano p̄mittit q̄ scientib⁹ lo-
quebat. Ideo historiā breuiter agit v̄l trāsit
q̄ notā. V̄l videt obloq̄ libro genesis vbi
videt p̄tineri q̄ post mortē patris. s̄. thare
dictū fuerit hoc. i. abrag. de quo constat. q̄
mortu⁹ est in carrā vbi ⁊ filius ei⁹ cū eo ha-
bitauit. ⁊ ita dictū est in carrā. Quid est q̄
v̄b̄ hic d̄. p̄tineri q̄ moraret in carrā. Potuit
et v̄trobis d̄. Vel vbi d̄ ⁊ dicit ad illu⁹
supple poltea in carrā. Sed sine in mesopo-
tamia sine in carrā sine v̄trobis dictū sit ei
quō ergo dictū ē ei⁹ de terra sua. quēstio
est. Nunq̄ iam exerat de chaldeis. v̄trobis.
Sed adhuc ibi tenebat sp̄. ⁊ desiderio re-
deundi. Preceptū est ergo ei vt exiret mē-
te q̄ iam exerat corpe. Vel p̄t d̄. q̄ melo-
potamia ⁊ carrā in chaldaea sūt. Erata egres-
sus de chaldaea. i. de quadā pte chaldeꝝ
venit in mesopotamia in aliā pte. s̄. chaldeꝝ
et inde venit carrā q̄ adhuc erat mesopota-
mia. Tunc exiit de terra chaldeꝝ ⁊ de me-
sopotamia. q̄tum ad hoc qd̄ videt bis di-
ctū ⁊ venit poltea in carrā. Et inde s̄. de
carrā postq̄ mortu⁹ est pater ei⁹ translit
eū dñs in terrā istā in qua vos habitatis
Vel tūc exiit de terra chaldeꝝ mente. et in-
te. i. demū. s̄. post de positionē illius volūta-
tis post mortē patris translit est in terram
istā. Vel si intelligat dictū. venit in carrā
plane legit h̄c l̄rā. Et vide q̄ in hebreꝝ d̄.
de bur chaldeꝝ. i. de igne chaldeꝝ.
Chaldei enī ignē adorabant. ⁊ p̄ ignē trañ-
ciebāt puulos suos. sicut nos trañcim⁹ per
aquā baptisimi. Et tradūt hebreꝝ q̄ q̄ thare
et filij eius cū essent i chaldeis nolēbāt ado-
rare ignē. p̄iecti sunt a chaldeis in ignē. et
combustus est aram frater abrag. Abraam
d̄. a dño liberatus est. v̄l sepe dictū est ei
a domino. Ego sum dñs de⁹ tuus q̄ eduxi te
de bur chaldeꝝ.

De prosecutione narrationis
Capitulum. XXXIII.

Est quaz aut li

beratus est cum patre suo thare et
nacho fratre ⁊ loth nepote. et tota
familia. venit in carrā. ⁊ inde post mortē

patris ibi remanente fratre eius nacho: ve-
nit in iudam. Tamen nō dedit illi heredi-
tatem dñs in ea. nec passum pedis. id est. nec
etiam minimā partē q̄: nihil possedit ibi ni-
si titulo emptionis. Sp̄. l̄. enī cū a gro-
nō hereditate possedit. sed p̄cedo emit ab ef-
fron filio seor theo. sed repromisit dare illi
in hereditate semini eius post ipsum. cū non
haberet filium dicens. Erit semen tuum ac-
cola. i. pegrinum in terra aliena. quadringē-
tis. et xxx. annis et in parte huius temporis
subijcient eos seruituti ⁊ male tractabunt
eos egypti. quia centū quadraginta q̄tuor
annis fuerunt in seruitute p̄baronis regis
egypti. et gentem cui seruerint ego iudica-
to dicit dominus. ⁊ post exibunt ⁊ mibi d̄. ser-
uient in loco isto. Sic ordinata p̄structione
l̄rē nil scrupuli surgit inde. Hos quadrin-
gentos triginta annos computat rabanus
a die qua facta est h̄c promissio abrag. vs-
q̄ ad egressum de egypto. A tempore nāq̄
promissionis factę abrag. vsq̄ ad ingressum
iacob in egyptum fluxerunt ducenti qua-
dringenta anni. ⁊ ab ingressu ad egressum to-
tidem. Sic rabanus. Qui consonare vide-
tur apostolus dicens. quia post quadringē-
tos ⁊ triginta annos facta est lex.

Quo cōputatur. cccc. xxx. anni.

Capitulum. XXXIII.

Eda et augusti

nus quia dictum est. In isaac vo-
cabitur tibi semen. adherētes huic
verbo computant. cccc. ⁊ xxx. annos a nati-
uitate isaac vsq̄ ad mortem duorum regū.
sc̄. leon regis amor reorum ⁊ regis balan-
Di osequit exinde breuiter stephanus hi-
storiam. Et dedit illi testamentum circum-
cisionis. ⁊ genuit isaac. ⁊ circumcidit eum
octaua die. Et isaac genuit iacob. et iacob
xij. patriarchas. et patriarchę emulantes
ioseph vendiderunt eū in egypto. ⁊ negocia-
toribus. qui translulerunt eū in egypto. qd̄
breuiter trāsit. Et erat de⁹ cū eo. ⁊ eripuit
eum ex omnib⁹ tribulationib⁹ eius. ⁊ dedit
ei sapiam ⁊ grām in p̄spectu p̄baronis re-
gis egypti. ⁊ p̄stituit eū p̄positū sup egyptū

Historia

⁊ sup oēm domū suā. Postea facta ē famēs
magna in vniuersa terra. Et audiēs iacob
frumentū esse in egypto p̄mo misit filios po-
stes ipse cū septuagintaquinq̄ aiabo descē-
dit in egyptū. Veritas habet s̄m lib̄ ge-
neseos q̄ cū. lxx. aiabus intrauit. ⁊ si cōpu-
tant ipsi iacob ⁊ ioseph cū duob⁹ filijs non
sūt ibi nisi. lxx. Lucas addit q̄nq̄ p̄ antici-
pationē. cōputās nepotes ioseph. sequens
editionē. lxx. interpretam. q̄ magi erat autētica.
Quā nisi sepulchro forte min⁹ crederet ei et
op⁹ n⁹ suspectū haberet. Et defunct⁹ ē ipse
iacob in egypto. ⁊ p̄ces n̄r. s̄. xij. patriarchę.
⁊ translati sūt in sicbē. Hoc de solo ioseph
legit. q̄ filij israel ad ei⁹ petitionē ossa. ⁊ de
egypto translulerūt q̄ etiā. p̄betasse legun-
tur ⁊ sepulta sūt in sicbē. Quid ē ergo qd̄
plurāl̄ dictū est translati sūt in sicbē.

Opinio bedę de eodem
Capitulum. XXXIX.

Redendum est

et dicit beda stephano. credendū
est hieronymo. q̄ in historia pau-
le dicit eā transisse p̄ sicbē. et ibi inuenisse se-
pulchra. xij. patriarcharū. P̄mo ergo trāsla-
tam sicbē. posita sūt poltea in sepulcro qd̄
emit abraā p̄cedo argēti a filijs emor filij si-
chem in spelunca. s̄. duplici. quā emit qd̄rin-
gētis sicbē ab effron filio seor theo. s̄. i. abra-
hamio. vbi sepult⁹ est adam cū eua. abraas
cū sara. isaac cū rebecca. iacob cū lya. ⁊ qd̄
est qd̄ dictū est in sepulcro qd̄ emit abraā a
filijs emor filij sicbē. cū p̄stet abraas emisse
sepulchra ab effron theo. s̄. sic p̄struūt qd̄
litterā. Trāslata sūt in sicbē. sicbē dico em-
p̄tā a filijs emor filij sicbē. s̄. qd̄ est qd̄ d̄.
emor filius sicbē. cū p̄stet sicbē fuisse filiū
emor. Potuit esse q̄ fuerint duo sicbē q̄nus
alter d̄. a luca pater emor. alter in genesi d̄.
filius ei⁹. Vel ita ordina p̄structionē vt iū-
gas p̄ncipiū sermonis ⁊ finē s̄ modo. A fili-
is sicbē filij emor. Et ita hic locus congruit
libro geneleos. At ergo et dudar oīs dubi-
tatio ita p̄struat l̄rā. Translati sūt in sicbē
sicbē dico emp̄tā a iacob sc̄. a filijs sicbē
filij emor. Ac si diceret. in illa p̄tem sicbē

quā emit iacob nō abraā. ⁊ inde postea pol-
ti sunt in sepulcro qd̄ emit abraā ab effron
theo. s̄. in abraamio.

Redit stephan⁹ ad ordinē hi-
storie. Capitulum. XL.

Postea redit ste-

phan⁹ ad ordinē historie. q̄ qd̄
mō digressus fuerat. ⁊ p̄tinuat ei
qd̄ dictū ē. Post h̄c exiit et deseruit mibi
in isto loco. Cū aut̄ appropinquaret temp⁹
repromissionis creuit pp̄lus ⁊ multiplicat⁹
est in egypto. quoad usq̄ surrexit alijs rex
egypti ignorans b̄nficia ioseph. i. imemor
b̄nficioꝝ ioseph. Hic afflur̄ p̄ces nostros
p̄cipiens necari puulos nostros. Et eo tpe
q̄ dedit edictū occidendi puulos. natus est
moyses. ⁊ fuit gratus deo. Ecce quō descen-
dit ad cōmendationē moysi. q̄ arguebat
blasphemasse in eū. Qui cū nutritus cēttri-
bus mensibus in domo patris sui. p̄iect⁹ ē
in flumen. ⁊ sustulit eum filia p̄baronis q̄
venerat ad flumē vt lauaret. ⁊ enutruuit eū
sibi in filiū. Et eruditus est moyses omni sa-
pientia egyptioꝝ ⁊ erat potens in v̄bis et
opib⁹ suis. i. eloquēs ⁊ fortis. Cū aut̄ cēt. xl.
annoꝝ visitauit fratres suos filios israel i
terra iessen vbi occidit egyptiū rixantē euz
hebreꝝ. putans frēs itelligere sic ipse intel-
ligebat in sp̄. q̄ p̄ manū illi⁹ dñs filios isra-
el de manu egyptioꝝ esset liberatus. At illi
nō itellexerūt. Et cū sequēti die vellet recōci-
liare duos hebreꝝ rixates. q̄ iniuriā facie-
bat alteri. repulit eū dicens. Quis te p̄stituit
p̄ncipē ⁊ iudicē sup nos. Nunq̄d mes vis i
terficere. sicut heri interfecisti egyptiū. Quos
audito timens sibi moyses fugit in terram
madian. vbi de sephora filia sacerdotis ma-
dian quā duxit. duos genuit filios. Explet⁹
aut̄ annis. xl. apparuit illi de⁹ in deserto mō-
tis sinai. cū minaret gregē ad interiora des-
ti in ruto. ⁊ facta est vox dñi ad eum dicens.
Ego sū deus patrū vestroꝝ. ⁊ tremefactus
ē moyses. Dixit at illi de⁹. Solue calciamē
tum de pedibus tuis. Locus enim in q̄ stas
terra sancta est. Vidi afflictionem pp̄li mei
q̄ ē in egypto. ⁊ genuit eorū audiat. ⁊ descē

Actuū apostolorum

di liberare eos. Et nūc veni mittā te in egyptū. Hunc moysen quē negauerūt dicētes Quis te p̄stituit p̄ncipē sup nos. misit de⁹ p̄ncipē ⁊ redemptorē eorū de seruitute egypti. cū manu. i. opere vel auxilio angeli qui apparuit ei in rubo. Sic eduxit eos faciens signa ⁊ pdigia in terra egypti. ⁊ in mari rubro ⁊ in deserto annis. xl. Idē moyses dixit filiis israel. Prophetā suscitabit vob de⁹ de fratrib⁹ vestris. i. ipsū tanq̄ me audietis. Sic est q̄ fuit in ecclesia. i. in p̄gregatione populi israel in solitudine sinai cum angelo qui loquebatur ei in monte cū p̄ribus nr̄is q̄ accipit verba vitę dare nobis. cui n̄ dixerūt obedire patres nostri. sed repleuerūt eū ⁊ auersi sūt cordib⁹ suis in egyptū ad aaron dicentes. Fac nobis deos q̄ p̄cedāt nos. Et fecerunt vitulū. ⁊ hostias ei obtulerūt.

Comendat tabernaculū ne videatur dānare locū sanctum

Capitulū. .XLI.

Postea quia dicitur

Prebāt eū de p̄uare locū sanctum subdit de comendatione tabernaculi. Qd̄ dicitū est tabernaculus testimonij vel q̄ in eo erat arca testimonij. vel q̄ ante fores tabernaculi causę sub testib⁹ distabant. Tabernaculū inq̄t testimonij fuit cū patrib⁹ nostris in deserto. sicut. disposuit de⁹ loquens ad moysen vt faceret illud s̄m formam quā viderat in monte. Hoc habuerunt patres nostri vsq̄ in dieb⁹ dauid. In dieb⁹ autē salomonis templum tabernaculo successit. Postea incepit eos arguere postq̄ purgauit se a crimine sibi a falsis testib⁹ obiecto. Dura inq̄t ceruice ⁊ in circumalīs cordib⁹ ⁊ aurib⁹ vos semp̄ sp̄s̄ sancto resistitis sicut ⁊ patres vestri. Quē p̄betarū nō sunt p̄secuti patres vestri. Hoc audientes dissecabant corib⁹ suis ⁊ stridebant dentibus in eum.

Q. lapidauerunt stephanum

Capitulū. .XLII.

Qm̄ autē esset

stephanus plenus spiritu sancto

intuens in celum vidit gloriam dei. ⁊ iestū in forma humana stantē a dextris virtutis dei. Stans apparuit ei crucifix⁹ ne titubaret lapidandus. Eo enī ipso q̄ stabat se paratum ei subuenire monstrabat. q̄ stare pugnātis est vel adiuuātis. Ecce inq̄t video celos apertos. ⁊ filiū hoīs stantē a dextris virtutis dei. Tūc exclamantes voce magna clauerūt aures suas q̄si abhorrentes audire blasphemiam et impetū fecerunt vnanimiter in eum. ⁊ cūcipientes eum extra ciuitatē lapidabāt. in s̄m legem se agere estimantes. q̄ s̄m legem blasphem⁹ educebatur extra castra. ⁊ lapidabat eum vnuerſus populus. Et testes duo sc̄z falli q̄ p̄imi s̄m legem tenebant lapidē p̄ccere q̄ in lege dictū est de blasphemio. Prima man⁹ testū lapidabit eū. Et de posterulo vestimenta sua ne inq̄narent tactu illius. secus pedes adolescentis q̄ vocabat̄ saulus postea vocatus est paulus. Cui teste beda in hoc de⁹ misericorditer p̄didit q̄ nō est man⁹ ei sanguine innocētis polluta. S̄z tantū modo serua uit lapidantiū vestimēta et consensit eis vnde tanq̄ dign⁹ morte periret. nisi deus p̄ gratiā et p̄iam inspiraret. Lapidauerunt q̄ stephanum leuitam inuocantem ⁊ dicente. Domine ielu accipe spiritum meū. sicut ⁊ xp̄s̄ ad patrē ait. In manus tuas comendo sp̄m meū. Postq̄ autē genuibus clamanit voce magna. dicens Domine ne statuas illis hoc peccatum. quia nesciunt quid faciunt. Multi enī ex eis ipsum occidendo estimabant se legem implere. iuxta quod domin⁹ p̄ dixerat. Venit hora vt oīs qui interficit vos. arbitret̄ obsequiū se p̄stare deo. Et cū hoc dixisset obdormiuit i dño. Et facta est p̄secutio magna in ecclesia que erat hierosolymis. q̄ occiso beato stephāo vno de p̄cipib⁹ ecclesię ⁊ quasi p̄micerio vij. diaconorum. ceperunt alios p̄secq̄ grauiē. in tantū q̄ oīs discipuli p̄ter apostolos qui vt pastores gregis ceteris erant p̄stantiores. dispersi sūt p̄ regiones iudę ⁊ samarie fugientens a facie p̄secutorū. iuxta qd̄ p̄ceperat dñs. Si vos p̄secuti fuerit in vna ciuitate fugite i aliam. Curauerūt autē stephanū viri tiorati. i. iuxta morē terrę. diligētē curā

Historia

adhibentes sepulcra ⁊ fecerūt planctū magnum super eū. Tunc apli p̄uidētes q̄ ad gentes in posterū essent trāsitori. p̄uidētes fidelibus q̄ erant in hierosolymis. ordinauerūt iacobū alphei ep̄m hierosolymorū. ⁊ i. posuerūt ei man⁹ petrus ⁊ iacob⁹ ⁊ iobes. Ideo nō a pauciorib⁹ q̄ trib⁹ ep̄s. ep̄s hodie p̄secratur.

De prima persecutione sauli

Capitulū. .XLIII.

Sulus vero de

uastabat ecclesiam discurrēs p̄ domos trahēs viros ac mulieres ⁊ detruens in carcerē. Reminē tū occidebat dño custodiente man⁹ ei⁹. ne sanguine innocentū pollueret. Qui autē dispersi fuerant p̄transibant de loco ad locū euangelizantes. h̄bū dei. nihilomin⁹ q̄ dispersi constantes erant in predicatione euangelij. Philippus autē diaconus secund⁹ a stephano. descēdēs in ciuitatē samarię predicabat ibi xp̄m. Et intendebāt turbę vnanimiter bis q̄ a philippo dicebāt. videntes miracula q̄ faciebat. quia multos demoniacos liberabat. multos palyticos sanabat. ⁊ claudos erigebat. Erat autē ibi simon magus seducēs gentē. cui auscultabāt omēs a minimo vsq̄ ad maximū q̄ magicis artib⁹ multa faciebat. vñ dicebāt ipsū eē virtutē dei magnā. estimātes ipsum esse p̄phetam vel angelū vel dei filium. quia mētes eorū tementauerat. i. magicis artib⁹ subuerterat. Tuncq̄ crederēt philippo euāgelizanti de regno dei in noīe iesu christi baptizabant viri ⁊ mulieres. ⁊ simon silauit se credere ⁊ baptizatus est. Videns ei philippū facere miracula. qualia ⁊ quāta ipse facere nō poterat. nec ita facile putauit ex quādam industria fieri. ideo sicte baptizat⁹ est vt familiaris ei adbereret. ⁊ addisceret artes qua similia posset facere.

De petitione simonis magi

Capitulū. .XLIII.

Qm̄ autē audis

sent apli q̄ erant hierosolymis. q̄ recepisset samaria h̄bū dei. miserūt ad eos

petrū ⁊ iobannē. Qui cū venissent orauerūt p̄ ipsis vt acciperent sp̄m sanctū visibiliter qd̄ forte nō dum fecerāt. nondū enī in quenq̄ illoz venerat. i. visibiliter descēderat. Qd̄ stat enī q̄ inuisibiliter sp̄m sanctū acciperent cū baptizati essent in noīe dñi iesu xpi. Tūc imponebant manus sup illos ⁊ accipiebant spiritū sanctū. ita q̄ visibili signo ostēdebatur. cū linguis omnib⁹ loquerent̄. Constat hūc philippū diaconū fuisse nō aplm. Qd̄ videt̄ ex glosa sup mattheū. quia manuum impositionē reseruauit aplis. q̄ p̄pterea resuatur hodie solis eorū vicarij. i. ep̄s. q̄ manus imponunt ⁊ frontē liniūt in p̄firmatiōe vbi dat̄ sp̄s̄ sanctus ad robur. Si enī philippus iste a postolus esset. statim baptizat⁹ manus iponeret. nec ad hoc alios expectat⁹. Cū autē simon vidisset q̄ p̄ impositionē manus aploz daret̄ sp̄s̄ sanctus putans ex quādam industria hoc ab eis fieri ⁊ hāc posse ab eis precio compari obtulit eis pecuniā dicens. Date mihi hanc potestātē vt cuiuscūq̄ manus impoſuero accipiat spiritū sanctum. Sic voluit emere hāc p̄tatem ad lucrū. Ad quē petrus. Pecunia tua tecū sit in p̄ditionem. Qd̄ sic potest distingui. ne videat̄ imprecari pecunię. Pecunia tua tecū sit. supple dicens te in p̄ditionem. Vel imprecando ait. In p̄ditione pecunia tua tecū sit. i. pecunia tuā habeas. ⁊ p̄ ea p̄nā p̄ternam luas. Sancti enī cū sniam maledictionis p̄ferūt nō ex voto vltionis sed inuitu iusticie in eā p̄rumpunt. Qd̄ est tibi ps in sermone isto. vt ad manū tuā impositionē det̄ sp̄s̄ sanctus. Cor enī tuū non est tecū corā dño. De p̄nitentiā itaq̄ age. p̄ hac nequitia tuā. ⁊ roga deum vt si forte remittat tibi hęc cogitatio cordis tui. In felle enī amaritudinis et obligatiōe iniquitatis video te esse. Sciebat euz petrus in spiritu. p̄nitentiā non acturū. sed ad hoc eū exhortari erat ei⁹ officium. Simon autē sciens se indignū a deo exaudiri noluit orare. sed ait aplis. P̄ccamini p̄ me vt nihil veniat sup me. hōz q̄ dixistis. Petrus vero et iobannes redierunt hierosolymam. ⁊ multis ciuitatibus samaritanorum euangelizabant.

Actuū apostolorum

De euncho baptizato a philippo. **Capitulum XLV.**

Angelus autem

domini locutus est ad philippum dicens. Surge et vade contra meridianum ad viam que descendit a hierusalem in gazam id est in africanam. Quod vade ad viam per quam a hierusalem per gazas descendit in africanam. Hec scilicet gazas destructa est. Cuius enim gazas que olim erat terminus chananeorum iuxta egyptum destructa erat et loco eius edificata est alia. Et surgens abiit. Et ecce vir ethiops eunuchus potens in domo candidae regine que erat super omnes gazas eius erat enim consuetudo eunuchorum custodire thesauros potentum venerat adorare in hierusalem. Et ut tradit in alijs historijs per eum miserat multa dona templo in hierusalem candelas regine ethiopi. Et vide quia omnes regine ethiopum dicebant regine candidas sicut romani imperatores dicebant cesares nec habebat regimem regio illa nisi a feminis. Cuius reuertetur ethiops ille sedens super currum et legens esaiam prophetam dixit spiritus philippo. Accede et adiunge te currui. Accedens autem philippus audiuit eum legentem esaias et dixit. Puras ne intelligis que legis. Qui ait. Et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi. Et rogavit philippum ut ascenderet currum et sederet secum. Erat autem hic locus scripture quam legebat qui domino procurante sic legendus occurreret. Tunc quia ovis ad occisionem ductus est sicut agnus coram tondente se sine voce sic non aperuit os suum. Respondens autem eunuchus philippo dixit. Obsecro te domine ut dicas de quo propheta hoc dicit de se an de alio aliquo. Apertens autem philippus os suum et incipiens a scriptura hac de qua scilicet querebat euangelicavit illi iesum. Et dum irent per viam perueniunt ad quandam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua quis prohibet me baptizari. Ad quem philippus. Si credis ex toto corde scilicet tibi baptizari. Ad quem ille. Credo dei filium esse iesum. Et vide quia cum in spiritu videret philippus eunuchi fidem voluit tamen ab

eo extorquere confessionem manifestam nolens eum subito baptizare. Et daretur exemplum baptizantibus et baptizandis interrogandi et confitendi. Unde hodie cum quadam dilatione et prelatione scrutiniorum celebratur solenne baptismum in sabbato pascale que incipiunt scrutinia in media quadragesima ab ea die qua cantatur domini sanctificatus sum ero. Et iussit stare currum et descenderunt ambo de currum et baptizavit philippus eunuchum. Et cum ascendisset de aqua spiritus domini rapuit philippum et amplius non vidit eum eunuchus sed ibat per viam suam gaudens. Philippus autem inuentus est in aegypto et pertransiens euangelizabat cunctis civitatibus donec veniret cesarea. In qua legitur domum habuisse cuiusque hodie apparent vestigia nec non et cubiculum quatuor filiarum eius virginum prophetissarum. Nunc redit historia ad ordinem suum presequens est de paulo et continuatur ei quod supra dictum est. Saulus deuasabat ecclesiam. Quod enim dictum est de philippo et de conversione eunuchi quasi incidens fuit.

De ceccecatione saul.

Capitulum XLVI.

Saulus adhuc

spirans minas et cecidit in discipulos domini id est adhuc cominans eis et in eos conspirans et ad cedem eorum aspirans accessit ad principem sacerdotum celo furous eum concitante et petijt ab eo litteras ad synagogas singulas iudeorum que erant damasci ut eius auctoritate si quis inueniret damasci viros et mulieres viuctos produceret in hierusalem. Et cum iter faceret contigit ut appropinquaret damasco et subito circumfulsit eum lux de celo et cecidit in terram audiuit vocem dicente sibi. Saul le saule quid me persequeris id est in membris meis. Qui ait. Quis es domine. An deus vel angelus. Ego inquit sum iesus quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare et potest noni rebellare. Et tremens ac stupens dixit. Domine quid me vis facere. Ac si diceret. Voluntate tua indica mihi quia presertim tibi obedire

Histo. Actuū apostolorum

Ad quem dominus. Surge et ingredere civitatem et dicetur tibi quid te oportet facere. Viri autem qui comitabant eum stabant stupefacti audientes quidem vocem ipsius pauli non eius qui loquebatur cum eo neminem autem videntes iuxta quod ipse paulus infra dicit. Qui mecum erant lumen quidem viderunt vocem autem eius non audierunt qui loquebatur mecum. Et surrexit de terra et apertis oculis nihil videbat. Factus est cecus corpore que prius fuerat cecus mente. Ad manus autem illi trabentes manibus suis manus eius tenentes et quasi cecum ducentes introduxerunt eum damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns neque manducans neque bibens. In quo triduo creditur a spiritu sancto didicisse euangelium. Unde gloriatur in epistola ad galatas se non habuisse hominem magistrum dicens. Neque ab homine accepi illud neque didici sed per revelationem iesu christi. Imponebat enim eis a pseudo quod edoceret esset ab anania non a spiritu sancto unde vocabant eum a postolus ananie. Nec te moueat si quandoque legalis peruersio eius facta primo anno dominice passionis quandoque secundo altera de anno vrsali altera de anno emergenti de. Si enim computes primum annum dominice passionis a kaluaris qui est annus vrsalis tunc secundo anno conuersus est paulus. Si autem computes ab ipso die passionis versus in sequentes diem passionis anno reuoluto qui est annus emergens in primo anno dominice passionis conuersus est.

Quod ex mandato domini anania visitauit paulum.

Capitulum XLVII.

Saul autem dama

sci discipulus quidam christianus nomine anania. Et dixit dominus ad illum in visu in visione noctis. Anania. At ille ait. Ecce domine ego paratus sum tibi obedire quem dominus. Surge et vade in vicum quem vocatur rectus et quere in domo iude saul non mine tharsensem. Ecce enim orat. Forasan tuus das erat prius nomen spiritus sui vel forsitan erat de tribu iude ut sic sententia. In domo iude id est inter iudeos qui ibi erant de illa tribu

vel in domo iude id est in vico iudeorum. Cuius autem dicitur a vicinia ciuitatis ut dicit Rabanus ut proprie dicant vici viciniora ciuitatis. Hoc tamen et sepe alibi aliter accipitur. Ne timeret ananias venire ad saul quem nouerat acerrimum persecutorem christiano et addidit dominus. Ecce enim orat quod. Non est tibi mendus quia factus est de saulo paulus et de la po agnus. Et ego etiam reuelavi ei aduentum tuum. Jam enim vidit in spiritu te introeuntem ad se et imponentem ei manus ut visus recipiat. Tunc ananias. Domine audiri a multis de viro hoc quanta mala fecerit sanctis tuis in hierusalem et habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Ad quem dominus. Et de quonia vas electionis est mihi iste id est vas electum et in fornace tribulationis probatum ut portet nomen meum coram regibus et gentibus et filiis israel. Et tu quidam baptizabis eum sed non docebis eum ego enim solus docebo eum et ostendam quanta oporteat eum pati pro nomine meo ut per multas tribulationes probeatur vas electum et mala que intulit sanctus patiat eum cum sanctis. Abijt ananias et veniens ad hospitiu pauli intrauit ad eum et imponens manum dixit. Saule frater dominus iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas misit me ad te ut videas interiori et exteriori oculo et implearis spiritu sancto id est spiritu sanctum plenius accipias postea in baptismo. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tanquam squame et visus recepit et surgens baptizatus est et cum accepisset cibum confortatus est. Et fuit cum discipulis qui erant damasci per dies aliquot et continuo ingressus synagogas predicabat dominus iesum quonia hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui audiebant et dicebant. Nonne hic est qui repugnabat in hierusalem eos qui inuocabant nomen istud et ad hoc buc venerat ut viuctos eos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem magis peruelescebat iudeos qui erant damasci affirmant quod hic est christus.

De inuidia iudeorum in paulum

Capitulum XLVIII.

Historia

vt in secreto oraret. 7 post orationem comederet. quia tempus erat comedendi. 7 ipse patiebatur esuriam. Et parentibus prandium ministris. cum ipse esset in oratione. cecidit super eum extasis. quia domino operante passus est alienationem mentis ita vt non videretur sensibus humanis. Et in huiusmodi extasi vidit celum apertum. id est aere. 7 de aere aperto descendens vas quoddam velut lintbeum magnam de celo submitti in terram. quatuor lintbeis vel litijs vel inijtjs. quae littera verior est. Dicuntur autem inijtjs funiculi molles quibus circumligantur pueri in cunabulis. facti de stipula materia. vel de serico ad opus nobilium. Videbatur ergo ei vas illud quasi lintbeum quatuor inijtjs quatuor cornibus alligatis. in aere appensam. et ita dimitti in terram. et in eo esse omnia genera animalium. quadrupedia. serpentina. terra. Et cum esuriret facta est vox ad eum dicens. Surge petre macta et manduca. Ac si diceretur ei in spiritu. Transi ad gentes. 7 occide in eis vicia. 7 sic ecclesiam incorpa. Absit inquit domine. quia nunquam manducaui commune. id est immundum. Et est ideoma bestiarum reputantium cibos imundos. quibus communiter vtebantur gentes. unde vocabantur communes quasi immundos. Abhorruit ergo petrus quod dictum est ei manduca. quia ostensa ei fuerat quadrupedia. et serpentina secundum legem imunda. quia graue videbatur ei vti cibis in lege prohibitis. 7 maxime timebat reprehensionem iudeorum si vteretur cibis gentiliis. Et idcirco ita cuncta abhorreret. facta est vox secundo ad eum dicens. Quod deus purificauit commune ne dixeris. Quod constat ei spiritualiter dictum fuisse de gentibus. iam in dei praesentia per fidem purificatis. De qua purificatione instruxerat petrum vox prima facta ad eum dicens. occide 7 manduca. Cum autem ostensa fuissent ei serpentina terra. constat ea non fuisse a deo purificata. nec alicui siue iudeo siue gentili ad comedendum munda. Hoc autem factum est ei tertio. scilicet vas semel iterato et tertio in terra demissum 7 vox ter addita est commendanda veritate visionis vel fide trinitatis. Nam vt dicit ambrosius. In

cathecismo fit trina interrogatio. scilicet credis in deum. abrenuncias satanae. vis baptizari. Similiter trina unctio. in vertice sine fronte in scapulis. in pectore. In baptismo quoque fit trina immersio. Post trinae ualio ostensiones receptum est vas in celum. Et dum intra se cogitaret petrus. quid sibi uellet huiusmodi visio. Ecce tres uini qui missi fuerant a cornelio. inquirentes domum simonis coenarij steterunt ad ianuam. querentes. si simon qui agnomiat petrus illic haberet hospitium. Et cogitante petro de uisione. dixit eis spiritus. Ecce tres uini querunt te. Causam tamen cur eum quererent ei subtrixit. quam ipse postea ab eis didicit. Quid ad conseruandam humilitatem aliquando prophetiae spiritus ex parte animi tangit. 7 ex parte non tangit. Surge inquit et descende. et ualde eum eis nihil hesitans. quia ego misi illos. Descendens autem petrus ad eos dixit. Ecce ego sum quem queritis. quae causa est pro qua uenisti. Ad quem illi. Cornelius centurio uir religiosus ac timens deum. 7 testimonium habens ab uniuersa gente iudeorum. responsum accepit a spiritu sancto ut accersiret te in domum suam 7 audiret uerba a te. Et intro duxit eos in hospitium suum et fuerunt cum eo nocte illa. Sequenti autem die profectus est cum illis et quibusdam fratribus qui eum comitati sunt a ioppe ut ei testes essent.

De petrus uenit ad cornelium uocatus. Capitulum .LII.

Altera autem die secunda ab egressu de ioppe introiuit caesarea. Cornelius homo expectabat illos uocatis suis 7 amicis necessarijs. Amici necessarij dicunt. qui non deserunt hominem in articulo necessitatis. Et cum introisset petrus obuius occurrit ei cornelius. 7 proci dens ad pedes eius adorauit eum. ipso gestu corporis exprimens deuotionem mentis. Petrus homo eleuauit eum dicens. Surge quia ego homo sum ut tu. Et cum multi adessent cognati scilicet et amici conuocati. locutus est eis petrus dicens. Vos scitis quod abominabile sit uiro iudeo accedere ad alienigenas. Sed ostendit

Actuum apostolorum

mibi deus nullum hominem immundum esse. propter quod sine dubitatione ueni accersitus. Interrogabo ergo quas ob causam accersistis me. Ad quem cornelius. A nudis quarta die orabam hora nona in domo mea. Ac si diceret. Quarta die ab hac hora secundum inuocationem dierum. Prima enim die uidit angelum 7 misit nuncios secunda uenerunt nuncios in ioppen. tertia profectus est petrus cum eis. 7 illa nocte remanserunt in uia. quarta uenerunt caesarem. 7 ecce uir stetit ante me in veste candida. et ait. Cornelius exaudita est oratio tua. et elemosine tuae a deo acceptae. mitte in ioppen. 7 accersis simonem qui cognomiat petrus. 7 statim misi ad te. 7 tu bene fecisti ueniendo. Nunc ergo omnes assumus in praespectu tuo. pro merito obedi retibi in omnibus quaecumque praecipita sunt tibi a domino. Tunc petrus aperiens os suum dixit. Nunc in ueritate comperi quoniam non est personarum acceptio deus. nunc discernit inter iudeos 7 gentes. sed in omni gente qui timet deum 7 operatur iustitiam. acceptus est illi. Vos scitis quod iohannes praedicauit iesum a nazareth. scitis etiam quod factum est uerbum. id est praedicatione euangelij per uniuersam iudeam. incipiens a baptismo iohannis. quo baptizatus est iesus. postea persequens quomodo uenit cum deo spiritu sancto et uirtute quae praesertim sit bene faciendi 7 sanando omnes a diabolo oppressus. Et nos testes sumus omnium quae fecit in regione iudeorum. 7 quod cum suspenderent in ligno. et tertia die suscitatus a deo. Quis nos testes sumus qui manducauimus 7 bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis. qui huiusmodi praecipit predicare populo 7 testificari. quia ipse est qui constitutus est a deo pater iudeorum et mortuorum. quia uedit illi omne iudicium. Nec nos solum sed etiam omnes prophetae illi testimonium perhibent. quia omnes per nomen eius remissionem peccatorum accipiunt qui credunt in eum.

De ba praenit cornelium et eos qui cum eo erant.

Capitulum .LIII.

De huc loquente petro uerba haec. cecidit spiritus sanctus

et descendit repete super omnes qui audiebant uerbum. Utrum autem in igneis linguis uel in alia specie uisibili descenderit incertum est. Et obstupuerunt qui erant cum petro fideles de circuncisione. quia etiam in nationes. id est in gentes gratia spiritus sancti effusa est. Audi ebant enim eos loquentes linguis 7 magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Nunquid a qua quis prohibere potest ut non baptizentur hi qui spiritu sanctum acceperunt sicut et nos. quod manus est quae baptizari. Et iussit eos baptizari in nomine christi. scilicet formam baptismi a domino traditam per dilatare nominis christi. In quo nomine intelligitur ipse qui unctus est. et pater a quo unctus. et spiritus sanctus quo unctus est. Tunc rogauerunt eum. Et mansit rogatus cum eis aliquot diebus. in quibus primo creditur usus fuisse cibis gentiliis. Unde postea redarguitur est. Dilata tamen est ubique 7 delatum usque ad fratres qui erant in iudea. quia gentes receperunt uerbum dei. Et hic fuit primus transitus particularis apostolorum ad gentes in quo conuersus est cornelius cum familia sua.

Quo redarguitur est petrus a xpianis. Capitulum .LIIII.

De hinc autem ascen-

disset petrus hierosolymam. disciprabant aduersus eum fideles de circuncisione dicentes. Quare introisti ad uiros prepuccium habentes. 7 manducaisti cum illis qui dicerent. In duobus contra legem fecisti. quia in trasti ad eos. 7 quia cibis eorum confusus es. Tunc incipiens petrus exposuit eis per ordinem omniam a deo sibi uisionem 7 quod apparuerat angelus cornelio. Et in tota persecutione non addidit nisi unum uerbum quod dictum est cornelio. Mitte 7 accersis simonem qui cognomiat petrus. ubi addidit. qui loquetur tibi uerba quibus saluus eris tu 7 uniuersa domus tua. Et ex eo quod statim subdidit. cecidit spiritus sanctus super eos sic et super nos ab initio. Presumit quod super cornelium 7 familiam suam descenderit spiritus sanctus in linguis igneis sicut descenderat super apostolos die pentecostes. Et tunc inquit recordatur sum uerbi domini quod nobis dixit iohannes quidem

Historia

baptizavit aqua. vos autē baptizabimī spū sancto. Videns hoc impletus in cornelio et in familia sua. Audita petri excusatione multiplici. restiterunt ab increpatione eius. et gratias egerunt salvatori. et ita impleta est prophetia iob. Ab aquilone veniet aurum. et ad deum formidolosa laudatio. Id est pro congelatione infidelitatis gentiles comparabiles aquiloni qui in tenebris erant. id est in cecitate animi percipient lucem fidei pro quarū illuminatione diriguntur ad deū formidolosa laudatio. quia pro inopinata et repentina gentiū conversione fideles de ipsa timentes glorificaverunt deum.

De continuatione historie.

Capitulum.

.LV.

Increditibilis

Historia ad ordinē suū. Quod enim in scriptis est de philippo petro et iobanne et paulo. postquam supra dictū est. igitur quod dispersi erant pertransibant euangelicātes verbum dei. quasi incidens fuit. Prolequitur ergo in hunc modum. Et illi qui dispersi erant a tribulatione que inceperat a morte stephani pambulauerunt usque ad phenicē provinciam syrię occidentālē et ciprium. nemini loquentes verbum nisi solis iudęis. Erant autē quidam cum eis de ciprio et cyrene. Qui cum introissent antiochiā loquebantur ad grecos. annunciātes dñm iesum. et erat manus dñi cum eis. Et multus numerus credentium conuersus est ad dñm. Super hunc locum dicit beda. quia post. reuelationes sindonis cepit ecclesia crescere. Unde conicitur quod species sindonis vel linthei vidit petrus in visione. cum alibi dicitur vas fuisse. alibi discus. Delatus est autē ad aures ecclesię hierat. hierosolymis de cōuersione antiochenorū. et volentes plene certificari. miserunt barnabā in antiochiā. Qui cum venisset et videret gratias domini. gauisus est et exhortatus est omnes ut in apostolis cordis manerent in dño. qui erat vir bonus. plenus spiritu sancto et fide. Et dicit super hunc locum rabanus. barnabā ideo multipliciter cōmendatū. ne putetur pro indignatione sua amisisse apostolatū

Et erat rabanus in ea opinione secundum quas dicit barnabas ille super quem pieta est soris cum matris. postea tamen cum paulo in apostolatū electus est. Nos aliam sequimur opinionem. Videns autē barnabas quod non sufficeret ad erudiendā tantā multitudinem. venit tharsum. ut quereret saulū. et inuentū perduxit antiochiā. et per annum pueriati sunt ibi. et docuerunt turbā multā. Et tunc primo sequaces christi religionis capite denotati sunt christiani. qui prius dicebantur discipuli. et fuit institutio gentiliū satis elegans. Usus est enim incongruus et indecens gentilibus ad fidem pueris. sequaces christi religionis cōmuni nomine censi. Sed potius denominātos esse a nomine magistri. sicut in sectis philosophorū sequaces denotabantur a nominibus magistrorū. ut ab epicuro epicuri. In his autē diebus supuenerunt apertē a hierosolymis antiochiā. Et surgens ex eis unus nomine agabus pphetauit per spiritum sanctum famē futurā in vniuerso orbe terrarū. et maxime in iudęa que facta est sub claudio scilicet quarto anno claudi.

De collecta pauperibus facta.

Capitulum.

.LVI.

Increditibilis

erunt discipuli tacere collectā. ut daret unusquisque pro modulo sue facultatis. et mitterent aliquid pauperibus que erant in hierosolē. que venditis omnibus posuerat precia ad pedes apostolorū. ut permanerent eos in fame. Et tunc primū facta est collecta in vltimo pauperū que missa est per barnabā et paulū in hierosolē.

De morte iacobi minoris.

Capitulum.

.LVII.

De tempore missi

herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit autē iacobū fratrem iohannis gladio. At autē intelligat locus iste de quo scilicet herodes sit accipiendus. expedit ad tempus permittere historiā actū apostolorū. et persequi historiā romanorū imperatorū

Actuum apoliolorum

Non est putandū hunc fuisse herodē tetrarcham qui cognoscitur est antipas. sed herodem agrippam. ille enim non fuit rex. sed tetrarcha. ille scilicet filius magni herodis qui consentit pilato de nece dñi. qui remisit eū pilatū indutum veste alba. qui iam deportatus fuerat in exiliū viennā. et ibi mortuus est. Dilatus ergo mortuū erat. qui ut a principio huius historie preteritatus est. anno. p. imperij tyberij cesaris erat procurator iudęe vitellio prelide syrię. et accusatus est in multis apud tyberium. Accusatus est a iudęis de violenta innocentū interfectione. Accusatus est etiam quod ad deis reclamantibus ponebat imagines gentiliū in templo. Accusatus est etiam quia pecuniam repositam in cothonan redegerat in usus suos. id est faciens aqueductū in domū suā. Et per bis omnino deportatus est in exiliū lugdunū. vñ oriundus erat ut ibi in opprobriū generis sui moreret. At de qua muliere erat arca in qua reponebant donaria regū vel principum. cothonan in qua reponebantur donaria sacerdotum ad reficienda sartatecta templi. Saeculophilatū in quo reponebant donaria transeuntium.

Quis fuerit substitutus procurator mortuo pilato. Ca.

De mortuo pilato

substituit vitellius fratrem suū procuratorē iudęe. Et volens placere iudęis satisfecit voluntati eorū in quibus daz. scilicet de amotione cayphę. et promotione filij anne. quia ad petitionē eorū amouit cayphā a sacerdotio. et substituit filium anne qui iam mortuus erat. reddiditque ei stolā scilicet solennē et antiquā quā debebat habere sacerdos in potestate sua. ut ea vteret in festiuis diebus. Pilatus vero transtulerat eaz in domū suam. et cum in festiuis diebus necessaria erat sacerdoti. non poterat eam habere nisi precio precederet. Tempe tyberij mortuus est philippus tetrarcha iturę et traconitidis regionis pater herodis tetrarchę mortuus est etiam lysanias tetrarcha abiline. Et ita vacabant duę tetrarchie. et aspirabat

herodes agrippa ad alterā earum.

De proposito herodis agrippę Capitulum.

.LIX.

Rat autē herodes

herodes agrippa vir magnanimus et bellicosus sed pauperissimus. nepos herodis tetrarchę. et frater vxoris eius herodias. Fuit enim filius aristoboli filij magni herodis. et ipsa filia eiusdem. Disposuit ergo venire romā. si forte posset impetrare a tyberio alteram tetrarchiam vacantē. Cum venisset romam videns eum tyberius militē strenuissimum retinuit eum secum. fecitque adherere filio suo druso. cui iam in vita sua contradiderat imperium. Nec est iste drusus ille qui dormit moguntie. Erat autē herodes agrippa vir magnę liberalitatis. et ut sibi conciliaret animos romanorū multa expendebat. et multis debitis se obligauerat. et ut tradit iosephus. non fuit homo in quo mutabilitas fortunę a deo posset reprehēdi. Primo in hoc male ei contigit. quia mortuus est drusus filius tyberij. de cuius morte adeo inconsolabiliter doluit tyberius. ut omnes a presentia sua amoueret qui familiariter adbeferant druso. ne reduceret ei ad memoriam mortem eius. Et compulsus est herodes agrippa redire in iudęam. et desponsus pre nimia paupertate intrauit turrim ut ibi afficeret se fame. et ita moreretur. Quod significauit vxori suę sorori eius herodiadi vxori herodis tetrarchę. que supplicauit viro suo ut reuocaret eum a turri et daret ei necessaria. Et acquieuit ei et statuit eum in tyberia. et ibi assignauit ei domū. et dedit ei necessaria vitę. Et quadam die cum esset herodes tetrarcha in tyberia. et epularetur. factus biliosus solito. quia incaluerat mero. cepit improperare herodi agrippę qui epulabatur cum eo. beneficia que contulerat ei. scilicet quod liberauerat eus a peste famis. Et voluit inde agrippa ultra modum. et disposuit iterū redire ad tyberium. si forte inueniret animus eius immutatus. Et in reditu eius inuenit eum petronius vel tyberius. et honorifice receptus est ab eo. et venit cum eo romam.

Historia

Et cum haberet tyberius duos nepotes alterum de filio truso id est tyberium et alterum de fratre germanico scilicet gaium nolebat sibi substituere filium filij quia magis diligebat eum.

De causa inuidie tyberii et herodis agrippae. Capitulum. LX.

Erodes autem

b agrippa magis diligebat gaium et familiarius adhibebat ei. vñ sibi sciscitavit indignationem tyberij latentem quam nondum ei indicabat sed latens odium in corde reservabat. Quadam autem die cum sederet agrippa in curru suo cum gatio levatis manibus in celum dicebat. Utinam viderem mortem in portu seuis et te dominum totius orbis qui idoneus es imperare vniuerso orbi. Hoc audiuit quispiam scilicet augea ipsius agrippae qui post aliquot dies cum damno rerum agrippae aufugiens captus est et vincula. Et dum traheretur ad carcerem petijt duci ad imperatorem dicens quia in aure loque retur ei quod esset ad eius utilitatem. Et presentatus est imperatori et dixit ei consulto quia sic optauerat agrippa mortem eius et dominum gatum. Tyberius autem multum curabat verba vinculatoz et detrusus est ille in carcerem. Et cum sepe instaret agrippa vt indicaretur et occideretur respondit tyberius. Frater sufficit tibi quod vinculatus es et ita differebat. Quia vt refert iosephus in omnibus negocijs suis mortuus erat. Unde cum statuerat procuratores in prouincijs vix aut nunquam mutabat eos. Et cum sepius questum esset ab eo quare scilicet non mutaret procuratores respondit se hoc parcere plebecule. Scientes enim procuratores se ad modicum habere procuracionem emungunt vsque ad sanguinem et tanto dominant gradus quanto breuius et qui recentes superniunt dissipant quicquid inueniunt. Quod ostendit eis exemplo cuiusdam vulnerati qui cum iaceret in via et non amoueret multitudinem mulcarum a valere superueniens alter putauit quod hoc obmitteret ex imbecillitate et abegit mulcas que operuerant vul-

nus. Ad quem ille. Male fecisti mihi quia mulcas quas amouisti iam plene erant sanguine et parcius molestabat me. que autem recentes superuenient acriter pungent me. Sic et procuratores vel officiales recenter substituti acriter defeniunt in subditos.

In quo herodes offendit tyberium. Capitulum. LXI.

Quomodo quadam

c die more solito incitaret agrippa tyberium vt traheretur a iuga eius de carcere. iudicium tyberius id ipsum ei non expe dire. cum in presentia ipsius vellet eum vincula accusare. Et cum in nullo sibi conscius esset agrippa testatur esse se velle vt extraheret et accusaret eum. Eductus ille de carcere arguit eum de crimine lese maiestatis quod orauerat mortem imperatoris. Tunc ait tyberius carcerario Liga hunc. Intellexit carcerarius hoc preceptum esse de eo qui duci fuerat et ligatum retrusit in carcerem. Quadam autem die dum deambularet tyberius in ipodromio id est in circo equoz et teneret agrippam permanens vocato carcerario dixit ei. Liga hunc. Et miratur est ille et vniuersi quod preciperet agrippam ligari cum purpurat incederet et quod erat de regio semine. Cum autem duceret agrippa ad carcerem patiebatur sitim in tolerabilem quia splendide comederat et forte occurrat ei portitoraque et dedit ei bibere. Et postquam refocillatus est promisit ei quod in primo remuneraret eum in regno gatum confidens quod in proximo gatus esset regnaturus et positus est in carcerem. Et dum quadam die in carcere manens staret innixus alicui fratribus insidebat bubo accessit ad eum vñ de concaptiuis et locutus est ei. Noli inquit estimare quod adulando loquar tibi cum sis concaptiuus meus. Volo enim indicare tibi quod indicauerunt mihi dii. Erat autem penitus in augurijs. Cito inquit liberaberis a carcere et in tantum sublimaberis vt etiam inuideant tibi omnes amici tui et noti et in hac prosperitate morieris relinquens bona tua filijs tuis. Quas cito autem huius generis

Actuum apostolorum

alitem videris amplius super te scito quod quinta die morieris.

Quomodo liberatus est herodes in morte tyberii. Capitulum. LXII.

Quomodo autem esset

c herodes in carcere describebat et bonorum dominus carceris sciens eum esse virum nobilem et familiarē gatum et sustinebat tanquam ignorans multas comoditates sibi fieri in carcere ab amicis suis et fuit in carcere per sex menses. Postea cum esset tyberius apud campas cepit infirmari infirmitate que postea mortua est. Et si in crastino substitueret mortuus non est curandum vbi mortuus sit. Si autem se mouerit conuocatis nobilibus imperij sui et duobus nepotibus gatio et tyberio statuit vt in crastino substitueret sibi successorem. Sed prius voluit consulere mentes deoz et orauit deos suos vt intimarent ei quem nepotum suoz vellet ei substitui in imperio. Et statuit apud se vt illum qui prius veniret ad eum in crastino substitueret imperatorem vt ita quasi per sortem eligeret et tamen significauit tyberio vt prius veniret. Qui mane noluit venire nisi praesens. Et cum mitteret tyberius nuncios ad nepotes suos non inueniunt nisi gatum. Et venit gatus prior ad tyberium. Quae videns tyberius fleuit a mare dolens quia alter non venerat quem volebat substitui. Et quod tenerius eum diligebat sed dissimulabat. Et locutus est ad eum tyberium. Fili tu succedes mihi in imperio quod potius debet tyberio quam si iure hereditario tanquam filio filij sed ego video te vtilem impio et noui mentes deoz. Caue ergo ne molestes eum sed semper habeas eum tanquam fratrem. Satage vt negotia imperij sapienter disponas et exequias funeris mei imperiali honore perficias. Et conuocatis nobilibus denunciavit eum imperatori et mortuus est. Et statim aliquantulum insonuit fama in ciuitate romana de morte tyberij et venit quidam hebraeus amicus herodis agrippae ad carcerem et hebraice dixit ei. Mortuus est leo. Et cepit agrippa mirabiliter gratulari adeo vt quereretur ab eo dominus carceris quae esset causa tante exultationis. Et con-

fessus est quia ille significauerat ei hebraice mortem tyberij. Et statim dominus carceris liberavit eum et statuit sibi collateralē in mensa. In crastino insonuerunt alij rumores scilicet quod tyberius conualuerat et tertia die romam venturus erat. Tunc arguit eum dominus carceris quia deceperat eum timens ne in caput eius redundaret quod liberavit eum et mirabiliter verberavit eum et retrusit eum in carcerem. Postea increpuerunt certi rumores de morte tyberij et substitutione gatum. Et venit gatus romam et sepeliuit tyberium honorifice et ipsa die voluit liberare agrippam sed disuasus est ei ne videretur facta tyberij subito in iritu vel leuocare. Postea per aliquot dies liberavit eum et sublimavit eum et dedit ei duas tetrarchias scilicet tetrarchiam philippi que erat tetrarchia itaereg et traconitidis regionis et tetrarchiam lisanie qui erat tetrarcha abiline et imposuit ei diadema et sublimatum in regem remisit in iudeam et inuiderunt ei omnes propinqui eius etiam soror eius herodias quam miserata fuit infelici modo inuidit felici praecipue quia habebat nomen regis quia vir suus erat maior natus filius magni herodis et nunquam meruit rex appellari sed tetrarcha. Persuadebat itaque viro suo de die in die vt iret romam et satagaret omnibus modis vt sibi compararet nomen regis. At ille malebat esse in ocio quia opulentus erat unde sepe vxor exasperata dicebat. Percreant opes tuae quia magis diligit opes quam honores. Tandem victus instantia vxoris iuit ad gatum cum magno apparatu et ipsa cum eo et inuenerunt gatum bays. Herodes iuit agrippa qui presenterat quod non pro bono suo illent disposuit ire post eos sed premisit nuncios quendam familiarem suum et amicissimum gatio per quem direxit epistolam gatio in qua continebatur quia herodes tetrarcha etiam viuente tyberio firmauerat amicitiam cum rege partorum vt esset rebellis romano imperio et in argumentum huius significauit ei quia in ciuitatibus suis habebat arma que sufficerent septuaginta milibus armatorum.

Gaius mandavit statuam suam erigi in templo.

Capitulum. LXIII.

Ubiq3 veniss3

Cherodes tetrarcha et herodias vxor sua ad gaium et satis bonosifici accepisset eos. Invenit nuncius herodias agrippae et portavit eplam gao ex pte herodias agrippae. Perlecta epla. gaius qui aliud recipiens cepit inquirere de statu herodias tetrarchae et inter cetera quesivit ab eo. Vtrum in civitatibus suis tanta copia esset armorum. Quanta ipse audierat. et non negavit. Et tunc credens gaius verum esse quod significarat ei herodes agrippa. relegavit eum in exilium. vxori autem suae quia erat soror herodias agrippae quem maxime diligebat. dedit libertatem redeundi ut haberet terram suam. Ipsa autem comitata est virum in exilium dicens. quod non dimitteret eum in adversis. cui communicaverat in prosperis. et deportati sunt in exilium iugdanum ubi postea miserabiliter mortui sunt. Et dedit gao galileam quam habuerat herodes tetrarcha herodi agrippae. et ita habuit tres tetrarchias. Fuit autem gaius in initio imperij sui per biennium satis mansuetus. postea evanuit cor eius in elationem. et in tantam prorepit vesaniam. ut ab universis hominibus imperij sui vellet colitum quod deus. et dicebat se fratrem esse ionis. Unde etiam filiam unicum quam habuit ponebat inter gentes iouis. ut ita quasi communis vtrique videretur. postquam egressa fuerat de genibus iouis. Misit ergo imaginem suam per universum imperium suum ut omnes adorarent eam. et sic fecerunt omnes exceptis iudeis. An cum in alexandria civitate orta esset seditio inter iudeos et gentes. et veniss3 vtraque pars ante gaium ut discuteret controversiam inter ceteras legationes quas habuerunt gentes contra iudeos. obiecerunt eis. quia deum suum quem communiter omnes gentes receperant. ipsi adorabant. quia imaginem gao nolabant adorare. Et tunc primo scivit gaius. quia iudei non adorabant imaginem suam. Significavit autem petronio praefidi iudee. ut statuam suam poneret in templo in hierusalim ut facilius recipere

rent eam in circumstantibus civitatibus. Quod si forte iudei reclamarent. collectis romanis legionibus intraret iudeam. et nemini parceret manus eius. Collecto ergo exercitu intravit petronius iudeam. et venerunt ad eum iudei de hierusalim cum amicis herodias agrippae. qui erant precordiales gao. et supplicaverunt ei. ne ad hoc eos artaret. quia praeposuerunt se occidi. et parabant iugulos. et dicebant. quia nunquam amplius colerent terram ut sic inedia affecti morerentur. Et respondit petronius. non de consilio suo hoc processisse sed non audebat resistere mandato imperatoris. Videns tamen quia grave iacturam incurreret gaius. si amitteret tributum totius iudee. promisit quia opponeret se gao pro eis et misit epistolam suam gao per viros honoratos ut resisteret ab hoc mandato. Qui cum venissent ad gaium non ausi sunt presentare se conspectui eius. sed accesserunt ad herodem agrippam ut subveniret iudeis. quia una de tetrarchiis suis scilicet galileam in iudea erat.

De morte gao imperatoris.

Capitulum. LXIII.

Ubiq3 herodes

Convulsit gaius in crastino. ut comederet cum eo. Et cum in crastino esset in convivio ammiratus est delicias convivij. Et cepit memorari gaius quanta fuerat passus pro eo herodes. scilicet vincula tyberij et alia multa. et praecipit ei ut peteret quicquid vellet. At ille respondit ei. sufficere sibi gratiam suam. Et cum ille instaret ut aliquid peteret. petijt ne poneret et statuam suam in templo in hierusalim. Et iratus est gaius. tamen consideravit aiositatem agrippae. quia voluit petere opes vel honores acquirit ei. et scripsit petronio in hunc modum. Sinondum posita est statua in templo non est necesse ut ponatur. Et sic non est posita eius statua in templo. Postea respiciens gao rescripsit petronio in hunc modum. Quia contempsisti mandatum imperatoris. et potius dilexisti mueram iudeorum. elige tibi genus mortis quod vis. ut discant omnes non esse tutum obviare mandato imperatoris. Sed deo

Actuum apostolorum

percurante ita factum est ut prius audiret famam mortis eius. quam videret nuncios huius legationis. Cum enim esset romae et rediret a ludis circensibus. praesilio senatorum interfectus est a duobus. et orta est in civitate dissensio inter curiam et milites et populum. Curia dicebant. senatores et viri consulares. id est. qui de genere consulum. vel digni ut fierent praesules. Quis ergo viderant senatores senicium imperatoris et incommoda quae inde contigerant reipublice. voluerunt penitus extirpare impium imperatoris ab urbe et voluerunt eam redigere ad antiquum statum. in quo erat ante iulianum cesarem ut esset regimine civitatis in arbitrio consulum et senatorum. Et contra milites et populum timentes avaritiam senatorum. et amantes donatium imperatorum. constituerunt imperatorem claudium avunculum gao. virum mansuetum et pius.

De eodem Capitulum. LXV.

Ubiq3 venit herodes

Cherodes agrippa ad senatores. duces secum de nobilitate qui erant in curia simulans se fauere parti eorum. cum haberet eos exosos propter mortem gao. Consuluit ergo eis. ut significarent claudio ne moveret scisma in civitate. sed resisteret ab hoc incepto. Et senatores rogaverunt herodem ut pergeret cum eis ad claudium. Et professus est se libenter fungi hac legatione. Et missus est ad claudium cum alijs. et eis audientibus dixit ei quod dixerat coram senatoribus. quod vellet claudium resistere ab incepto. In aure autem dixit claudio ut non resisteret ab incepto. quia ipse satageret ut maior pars nobilium fauere parti eius. Et renunciauit senatoribus quod nollet claudium resistere ab incepto. et cepit eis persuadere ne contrairerent. quia non possent impedire. Et allexit quodam et tandem omnes. et ita sine perditione factus est claudius imperator. Et ad persuasionem herodias agrippae omnes occisi sunt qui praesenserant in mortem gao. Et petijt ab eo herodes agrippa ut decretum gao de statu sua adoranda revocaret in irritum. quia impium erat. Et acquiescit ei. et praecipit ei. ut epistolam revocationis per singulas civitates iudee ponerent in loco emi-

nenti. ut viderentur ab omnibus.

Quo occiso iacobo voluit adprehendere petrum.

Capitulum. LXVI.

Ubiq3 voluit herodes

Cherodes accipere licentiam a claudio et redire ad praesidia. et tunc claudius dedit ei quartam tetrarchiam. scilicet iudeam. et ita sublimatus redijt ad praesidia. Et venit primo in iudeam. et honorifice susceptus est a iudeis. quia in multis iuverat eos. Et cum praesens essent dies aegimorum venit in hierusalim ante diem festum ut purificaretur. et mundus interisset diei festo. Et ante dies aegimorum occidit iacobum fratrem iohannis. postea in diebus aegimorum videns quia placeret iudeis. apposuit ut apprehenderet et petrum. De iacobo autem refert clemens alexandrinus. quod cum detrusus esset in carcerem. nocte convertit ad fidem custodem suum. et in crastino confessus est se esse christianum. et cum ambo traherentur ad martyrium. dixit iacobo. Pater da mihi remissionem. At ille parum deliberatus ait. Dax tibi. Et osculatus est eum. et simul ambo capite truncati sunt. Petrum apprehensum misit herodes in carcerem. quia in diebus aegimorum non licebat aliquem occidere. et praeter custodes carceris tradidit eum custodiendum quattuor quaternionibus militum. volens post pascha producer eum populo. ut ipse populus occideret eum. non ipse herodes. ut iacobus. quia magis videbatur eis gloriosius si ipsi occiderent eum. quia erat princeps apostolorum.

Quomodo liberatus est petrus de manu herodias.

Capitulum. LXVII.

Ubiq3 aut in crastino

Cherodes productus est eum esset herodes populo. ipsa nocte erat petrus dormiens inter duos milites vinculis carceris. duabus quibus adhuc romae esse dicuntur. et custodes iacentes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus domini assistit. et lumem refulsit in habitaculo carceris. et miraculose factum est. ut solus petrus videret lumem. per celloso latere petri exivit

Historia

est dicit. Surge velociter. Et statim ceciderunt catene dux de manibus. et abnecromesse prohibent. Et dixit angelus ad eum. Precingere et calceate caligas tuas. Depoluerat ei cingulum pro molestia carceris. ut tunica circa pedes demissa tparet frigus noctis. In quo datum est exemplum sanctis viris. quod in angustiis licet aliquid relaxare de rigore ordinis. Legimus et apostolos et prophetas duris cingulis vestros pro afflictione carnis. et petrum ad tempus deponuisse cingulum pro molestia carceris. Et fecit petrus iuxta mandatum angeli. et addidit angelus. Circuda tibi vestimentum tuum et sequere me. Et exiens sequere eum. et nesciebat quod verum est quod fiebat per angelum. non putabat se in libertate fieri. sed imaginaria visione ostendi. Unde sequitur. Estimabat se visum videre. et hoc sibi ostensum imaginaria visione. Transientes autem per viam custodiam. custodes carceris custodibus deputatos. et secundam. id est duos quaterniones. Ad primam custodiam. id est primam quaternionem cum suis. venerunt ad portam ferream quam ducit ad civitatem. quam putat fuisse in atrio carceris. Carcer enim habebat atrium. et erat in exteriori preceptatis sine extra civitatem. et vltro aperta est eis. Et ex euntibus processerunt in vicum unum. et continuo recessit angelus ab eo. ut sciret se in reuerentia de carcere eductum quam putabat sibi imaginarie ostensum. Et tunc ad se reuersus. id est ad mentem suam. quia fuerat in magno stupore. dixit. Quis scio vere quod misit dominus angelum suum. et eripuit me de manu herodis. et de ore expectatione plebis iudeorum. Et considerans ubi esset venit ad domum matris iobis quam cognovibat marcus non evangelista ubi erant multi congregati cum orationis ut oraret pro petro. Et cum pulsaret petrus ad ianuam egressa est puella ad videndum nocte rode. Et ut cognovit vocem petri. pro gaudio non aperuit ianuam. sed recurrere nunciavit petrus stare ad ianuam. Et dixerunt illi insanire. scietes petrum incarcerationis esse. Illa autem affirmabat rem se sic habere. Alij autem eis dicebant. angelus petri est. Super quem locum dicit hieronymus tantam dignitatem esse aiaz. ut vnaqueque ab ortu natiuitatis sue habeat angelum sibi in custodia deputatum. Petrus autem preuerant pulsabat. Et cum aperuisset. viderunt eum et obstupuerunt. Et inuit

eis manu ut taceret. ut sub silentio miraculum viderent vel audiret. Ad forte idem clamore gaudium aduenerunt in civitate palaret. Et narravit quod eduxit eum dominus de carcere. et ait. Nunciate hi iacobus et frater iacobus alibi episcopo hierosolymorum. quod alter iam fuerat decollatus ab herode. Et egressus eadem illa nocte abiit in alium locum timore herodis et iudeorum. **Demorteherodis Ca. LXVIII**

Kastina autem

die productionis petri de carcere erat non quia perturbatio iter militum et custodes. quod dominus esset factum de petro. Unde apparet quod clausum reliquerat carcerem. alioquin non esset ambiguum eum euasisse. Herodes autem cum requisisset eum et non inuenisset. diligentem inquires de custodibus. ut non nosset quidnam factum esset de eo. iussit eos adduci ad se. ut videret in eos. non tamen vindicauit domino pro curate. ut solutio petri nulli noceret. Imminente ei negotio. herodes descendit a iudaea in cesariam palestine. pro qua tiro et sidonij. ut noceret tiro et sidonij. venerunt ad blasphemum quem cubicularium herodis et custos thesaurorum eius. quod erat amicus eorum et patronus. et eo interprete reconciliati sunt herodi. Non enim poterant sustinere inimicitias regis tam vicini. Sequenti autem die herodes vestitus veste regali. sedebat pro tribunali apud eos. et pronuntiabat ad eos bladem eis. Populus autem acclamabat dei voces et non hominis. exhibebat ei laudes deo debitas et non homini. Et dum adulatores fauoribus demulceret. et oblatos sibi diuinos honores non respueret. respiciens super se vidit. imminere et insistentem capiti suo in funiculo angelum. id est batonem mortis eius. pro nunciu. et tunc tradidit iosephum. inclinavit se ad eos qui sibi applaudebant. et dixit eis. En ego deo vester morior. Sciebat enim inquit quod dixerat ei augur cum traheret ad carcerem. se infra quatuor dies productionem batonis moriturum. Et pressit ut habet in historia percussit eum angelus domini. facta est super eum vindicta dei. quod per quatuor dies ventris dolore cruciatur. Et corrodere ames viscera eius. et ita paulatim consumptus a nimbo expiravit

Actuum apostolorum

De agrippa. Capitulum lxx. Eligit autem filium

um qui dicitur est agrippa non cognominatus herodes qui ad hunc romae erat. nec habuit totum regnum patris sed partem. habuit autem terram duarum tribuum et dimidie ultra iordanem. Unde legitur quod fideles in iudea imminente euerione hirsini. ad amonitionem angeli secesserunt in regnum agrippae istius scilicet filij herodis agrippae.

Rediit historie ad ordinem suum. Capitulum lxxi.

Et nunc rediit historia

ad ordinem suum. et continuat eum quod supra dictum est. collecta facta a fidelibus antiochie missa pauperibus in hierosalem per barnabam et saulum. Quod enim inter seruum est de herode. de morte iacobi. de incarceratione et liberatione petri. qui incidens fuit. Prosequitur ergo de reditu barnabe et sauli a hierosolymis historia in hunc modum. Verbum domini crescebat et multiplicabatur. Barnabas autem et saulus reuersi sunt ab hierosolymis assumpto secum iobane qui cognominatus marcus propletus ministerij. Erant autem in ecclesia qui erat antiochie propter eos qui venerant ab hierosolymis. prophete et doctores inter quos erat simon qui vocabatur niger. et luctus cirenensis. et monachus qui erat herodis tetrarche collectaneus. id est eodem illo lacte nutritus. Et possunt idem accipi prophete et doctores. Et sit ita distingui. prophete de futuris et doctores de presentibus. Et vide quod iste simon dicitur de colore niger si sit latinum vocabulum. vel si est hebreum. dicitur est niger. qui ascendens de iudaea ad virtutem. Niger est hebreum. et interpretatur ascendens. Administrantibus autem illi domino et ieiunantibus. dixit eis spiritus sanctus. Se gregate mihi barnabam et paulum in opus ad quod assumpsit eos. Qui audito consilio spiritus sancti remiserunt saulum et barnabam in hierosolimam ad petrum et iacobum et iobannem qui erant ibi. Qui gausi sunt audito mandato domini. vel spiritus sancti. et ieiunantes et orantes imposuerunt eis manus in modum ordinandorum. Ultrius

autem propter impositionem manus aliam ordinis solennitatem circa eos celebraverunt incertum est. Nec de ordinatione apostolorum aliquid legitur. vel quod dominus eis imposuerit manus. De petro tamen certum habetur. quod antiochie missa celebraverit. Sed potuit apostolus pro ordinatione sufficere. quod dictum est eis a domino. Hoc facite in meam commemorationem. Et licet non infuerit barnabas et paulus. tamen quod postea electi sunt ad apostolatus consilio spiritus sancti. forsitan in hoc cum alijs fuerit privilegati. nec alia solennitas ordinationis circa eos celebrata est. Multi in primitiva ecclesia sine hac solennitate ordinationis ad sacerdotium promouuntur. et multi laici sine diaconatu et precedentibus ordinibus sacerdotes facti sunt. et imponentes eis manus dimiserunt eos. Et ipsi quidem missi a spiritu sancto eodem duce itineris qui separauerunt eos a ceteris abierunt seleuciam. et inde nauigauerunt ciprum. Et cum venissent salaminam predicabant verbum dei in synagogis iudeorum. propter reuerentiam suam iudeorum. et habebant secum in misterio predicationis iohannem qui cognominatus marcus.

Quo tempore paulus et barnabas conuerterunt sergio pro consulenti.

Capitulum lxxii.

Et cum perambulasset

lassent vniuersam insulam ciprum. scilicet usque paphum inuenerunt quemdam virum magni pseudo prophetam iudeum cui nomen erat barien qui erat cum sergio paulo viro pudente qui erat homo magne dignitatis. Erat enim proconsul. id est secundus a consule. Hic accersitis barnabam et paulo. desiderabat audire verbum dei. tamen resistebat eis elimas magus. Et vide quia alterum est interpretatio alterius. Elimas enim interpretatur magus. et sic nomen commune maleficorum appropriatum est isti. Saulus autem qui et paulus repletus spiritu sancto intuens eum dixit. O plene omni dolo et omni fallacia. fili diaboli. imitator omnis iusticie. non desinis subuerrere vias domini rectas. Nota quod dicitur est saulus qui et paulus. Tradunt enim sancti. quod a ser

Historia

pio paulo ad fidē p̄uerso. dicitur est paulus. **U**bi hic primo fit mentio de nomine paulus. Solus origenes dicit. qz semper fuerit bino minus dicit. scz saulus et paulus. Tūc i apolo stolato acceptione primo sortit̄ est hoc nomen. vt q̄ primo a saule p̄secutore dicebat saulus de supbo factus hūilis. p̄ saulo dicitur est paulus. q̄ si modicus et humilis. Tūc q̄ si nomē suū interpretando. dicit se minimum aploz. Tūc est aut. xij. anno a passione dñi p̄motus ad apostolatū cū barnaba. et sortitus pauli vocabuluz. et xij. p̄fectus est ad magistratū gentiū. Cui satis ecclesiastica hystoria p̄cordet. vbi legit̄ p̄ceptum apostol̄ esse. vt post passionē p̄. xij. annos predicaret̄ in iudea. Tertio aut̄ decimo anno ceperunt paulatim transire ad gentes. nondū tamen ex toto. postea omnino exierunt de finibus iudee. et nūc inq̄t. Ecce manū dñi super te. i. vindicta dei exercebit̄ in te. Erit enim cecum lumine captus. sicut cecus es lumine mētis non videns ad tempus solem materialem. quia non vides sole iusticie per fides. Et cō festum cecidit in eum caligo et tenebre. et cecutiens. i. in modum ceci in circuitu se v̄t̄s querebat. q̄ manū ei daret et duceret eum. Et statim p̄conful v̄o miraculo credidit. ammirans super doctrina domini.

De discessu iohannis ab eis.
Capitulum. lxxij.

Um autē a pa

p̄ho nauigasset paulus et barnabas cū eo venerūt p̄gen ciuitatem p̄. pbilie et tūc iohes discedēs ab eis reuersus est hierosolymā v̄i venerat cū eis. Et forte reprehensibilis fuit causa quare discessit ab eis. et hec fuit cā discidiū inter paulū et barnabam. d̄ qua habebis inferius. Paulus vero et barnabas venerunt antiochiam p̄. x. die. quod additū est differentia alterius antiochie. que dicitur antiochia syrie. que olim dicebatur reblata. quā nos adhuc vocamus antiochiam. Et ingressi synagogaz die sabbati sederunt quasi audituri legem. non p̄dicaturi. Post lectionem autem legis et p̄betarū. dixerūt ad eos principes synago-

ge. Viri fratres. si quis est i vobis sermo exhortationis dicite.

De predicatione pauli et barnabe in synagoga.
Capitulum. lxxij.

Urgens autē

paulus et manu silentiū indicens aggressus est facere grandē sermone. Viri inquit israelite et qui timetis deum de gentibus audite. Deus plebis israel patres nostros elegit et exaltauit plebē cū essent incole in egypto. et uiuentes in luto et latere. d̄ qua eduxit eos i manu forti. Et. xl. annis sustinuit mores eorū in deserto. postea introducās eos i terrā p̄missā. destruēs septē gentes q̄ habitabant in terra. sorte distribuit eis terrā. q̄ si p̄ q̄ d̄i gentos quinq̄ ginta annos. Et intelligēdum est a natiuitate isaac vsq̄ ad exitum israel d̄ egypto superuuit anni quadringēti quinq̄. Postea cōpletis. xl. annis in deserto vsq̄ i terram chanaan diuisa est terra. A natiuitate ergo isaac vsq̄ ad diuisionem terre fluxerunt quadringenti. l. anni. Et post quadringentos. l. annos dedit dñs iudices populo suo. et extunc fuit populus dei sub iudicib⁹ vsq̄ ad temp⁹ samuelis. et exinde postulauerūt regē et dedit eis saul. qui regnauit super eos. xl. annis cōputatis simul annis samuelis. Sic enī habet in cronicis hebreoz. Et eo sublato d̄ medio suscitauit eis dauid regē cui testimoniū p̄bens ait. Inueni virum s̄m cor meū. ex cuius semine suscitauit deus iesum saluatorem israel. cuius aduentus fuit p̄eco iohannis.

Adhuc de eodē. Capitulum. lxxij.
Inquit fr̄s

filij generis abraā et qui inter vos de gentibus sunt timentes deum. vobis specialiter verbū salutis hui⁹ missum est. Qui enim habitant in hierusalem et p̄ncipes eius hunc ignorantē esse iesum. ignorantē etiam voces p̄betarum que per omne sabbatum leguntur. adiudicantes eum morti. eas impleuerunt nescientes. Deus

Actuum apostolorum

vero suscitauit eū tertia die a mortuis. et viuis est p̄. xl. dies bis q̄ simul ascenderunt cū eo de galilea in b̄rlm. q̄ vsq̄ nunc sūt testes ei⁹ ad plebē. Et nos vobis an nūciam⁹ eā q̄ ad p̄fes n̄os repromissio facta ē. q̄ n̄ā hanc de⁹ adimpleuit filijs vsq̄ resuscitans iesum. Florū igit̄ sit vobis viri s̄fes. qz p̄ hunc vob̄ remissio p̄ctōz. annūciat. ab oib⁹ scilicet peccatis. q̄ n̄o potuistis i lege moysi iustificari. Qui credit in hūc iustificat. Videte q̄ nescitis p̄emptores. ne veniat sup̄ vos v̄idicta dei q̄ cōminat̄ p̄emptorib⁹ in hunc modum. Videte p̄emptores et admiramini et disperdimini. i. videntes admirabimini et disperdimini. qz opus operoz in dieb⁹ vsq̄. quod n̄o creditis. i. qz n̄o creditis. operi q̄ opera hoz in dieb⁹ vsq̄. i. incarnationi.

Quare transierunt ad gētes.
Capitulum. lxxv.

Ueritibus autē

illis rogabant. vt sequēti sabbato loquerēt̄ adhuc i synagoga. Et cū egredereēt̄ de synagoga. multi iudeoz et aduenaz. i. gentiliū vsq̄ iudeoz disp̄sione v̄nientū secuti sunt paulū et barnabā. Sequenti vero sabbato pene vniuersa ciuitas conuenit vt audiret verbū dei. Quod vidētes in dei. repleti sunt zelo inuidie. q̄ cōmoti ceperunt cōtradocere his que dicebant a paulo blasphemantes. Blasphem⁹ enim est qui ex inuidia obloquit̄ veritati. Tūc repleti zelo dei paulus et barnabas p̄stanter dixerunt. Vobis oportebat p̄mū loqui verbum dei. iuxta verbū dñi dicentis. Non sum missus nisi ad ones que perierunt dom⁹ israel. Sed quia repellitis illud. et indignos vos facitis. et ecce conuertimur ad gētes. Et nota. cum hoc legatur hic dictū a paulo et barnaba in antiochia p̄. x. die q̄ n̄o in iudea ē sed in grecia. in plerisq̄ locis legitur dictum ab apostolis i iudea scilicet cū vellēt̄ trāsire ad gentes. postq̄ p̄. xij. annos predicatum est in iudea. Ecce n̄o moueat te. qz potuit v̄trob̄ q̄ v̄ci. Sic enī p̄cepit nobis de⁹. posui te in lucē gentium. vt sis eis in salutem vsq̄ ad extremū terre. Et sūt in esaiā v̄ba patris ad

illium. Ac si viceret pater filio. Dis te vt post tenebras infidelitatis vsq̄ ad terminos terre gentib⁹ diffeminare lucem veritatis. Sed cū specialiter dictū sit x̄po. n̄o est contrariū q̄ hic legit̄ dictū paulo. quia tanta ē v̄nio capitis et membrorū. vt q̄ dictum est capiti. membra dictū reputent sibi. sicut caput x̄ps p̄secutionem membrorū reputat in sicutam sibi. dicens. Saule saule qd me p̄sequeris. id est. in membris meis.

De recepta predicatione a gentibus.
Capitulum. lxxvij.

Udicentes autē

gentes mentionē de salute sua gaude sūt. et glorificabant deum. et crediderūt ex eis multi iudei tñ zelo et liuore inuidie succēsi concitabant mulieres religiofas et primarios ciuitatis. et excitabāt p̄secutionē in paulū et barnabā. et eiecerunt eos de s̄tib⁹ suis. At illi excusso puluere pedū. iuxta q̄ p̄ceperat dñs in testimonium illis. venerunt iconiū. Et ingressi ciuitatem locuti sunt in synagoga. et credidit copiosa multitudo iudeoz et grecorū. Et demorati sunt tibi multo tpe s̄ducialit̄ p̄dicātes. v̄o mino p̄dicationē eozū miraculis p̄firmante. Nonnulli tñ de iudeis in incredulitate p̄naces suscitauerūt et ad iracundiā concitauerūt animos gētiū aduersus credētes. Et diuisa est ciuitas. quibusdā fauentibus iudeis. alijs fauentib⁹ aplis. Et cum fact⁹ eēt impetus gentiliū et iudeoz. cū p̄ncipib⁹ suis ut contumelijs afficerent apostolos et lapidarent. i. lapidib⁹ fugarent eos. confugerunt ad ciuitatem licaonie. scz listrā et verbē. Et cum hic dictū sit venerunt listram. iuxta consequentiā sermonis in sequēti vbi dicitur. erat quidā infirmus listris. potius dicēdū fuit listre. S̄ p̄ nomē ciuitatis m̄triplicē h̄z declinationē. vt dicatur listra listre. vel listre listraz. vel listris indeclinabile. Tūc sequitur. Et erat quidā vir listris q̄ greco consonat vbi habetur. paulus et barnabas morabantur in listris. Erat autē vir iste listris pedibus claudus ex v̄tero matris sue et sedebat. quia nec ambulare nec stare poterat.

Historia

rat. nec unquam ambulauerat. hic audiuit paulus loquente. Quae intuitus paulus et videns spiritus sancto reuelate quia haberet fidem ut saluaret. scilicet tunc que ad salutem sufficeret. Et videns quod se saluandum crederet. dixit magna voce: In nomine domini nostri iesu christi surge et sta super pedes tuos rectus. Et statim cecidit et ambulabat. Turbe autem cum viderent quod fecerat paulus putabant ipsum et sociis suis barnabam deos esse. et in forma humana eis apparuisse. et leuauerunt vocem dicentes: Viri similes facti hominibus descenderunt ad nos. et vocabant barnabam iouem. quia prior esse videbatur. paulum vero mercurium. qui semper iuxta eorum opinionem loqui comitatur. qui eloquens et latus fuisse traditur. et facundia hominibus prestare putabatur. Unde mercurius quasi medius currens inter aures et linguas a latinis dicitur. a grecis vero hermes. i. interpretor dei. Sacerdos quoque iouis qui erat in ciuitate voluit sacrificare barnabe et ioui. asserens thesauros ad immolandum et coronas. Vel ad ornandum faciem templi iuxta ritum gentiliu. vel ut capitibus eorum imponerent ad ornatum. aut pro aliqua alia causa vel religione nobis ignota. Et autem audierit paulus et barnabas. quod diuini honores vellent eis exhibere. sciderunt vestimenta sua quod semper faciebant iudei audita blasphemiam dei. et prohibuerunt sibi talia exhiberi. dicentes se esse homines mortales. qui potius venerant ut eos reuocarent ab idolatria et vir sedauerunt turbas ne sibi immolarent.

De persecutione quam passi sunt.
Capitulum. lxxvij.

Emorantibus

autem eis et de gentibus in listra superuenerunt ab iconio et antiochia iudei. et concitatis turbis in persecutionem pauli lapidabant eum. et eiecerunt eum quasi vile cadaver. estimantes eum esse mortuum. De qua lapidatione ad corinthios loquens ait. Semel lapidatus sum. Postea discipuli eius circumdederunt illum assistentes ei. et respirant. et nescientibus iudeis repositauerunt eum in ciuitatem et conualuit

Et postera die profectus est cum barnaba in derben. et predicauit ibi sicut fecerat in listra. Postea redierunt per easdem ciuitates per quas illo venerant. confirmantes fratres in fide. et constituentes in magnis ciuitatibus presbyteros. id est. episcopos. quia eo tempore eodem nomine celebantur episcopi et presbyteri. Et proinde constituebant per episcopos. quia erant migraturi et incetri vtrius ad eos essent amplius reuersuri. Et cum redeuntes transirent listram et iconium. venerunt ad antiochiam per sidie. Et transientes per sidiam venerunt in pamphiliam regionem in qua est ciuitas pergen. in qua locuti verbum dei descenderunt in aliam ciuitatem. et inde nauigauerunt antiochiam unde prius exierant. segregati a spiritu sancto ad predicationem euangelij.

De questione circumcisionis
Determinata.
Capitulum. lxxviii.

Unquam venisset

antiochiam et congregassent fideles antiochenos reuelauerunt eis quanta fecerat deus per eos in gentibus. et morati sunt ibi non modico tempore cum discipulis. Et dum ibi moram facerent. descendit quidam de iudea christiani ad huc tamen iudaizantes. et fuerunt de secta phariseorum. Facta est ergo non minima seditio inter eos et paulum et barnabam. quia predicabant fidem absque legalibus ad salutem non sufficere. Et consentiebant eis multi veteri consuetudine imbuti. Et statuerunt ut pro hac dimenda ascenderent in hierusalem ad maiores apostolos. scilicet ad petrum et iacobum episcopum iherosolymorum. Et ascendit paulus cum barnaba assumpto et tito. sicut ipse refert in epistola ad galathas. Et qui descenderant de iudea. ascenderunt contra eos quidam scilicet de heresi phariseorum ad fidem conuersi. Qui cum venissent hierosolymam et essent in presentia apostolorum petri et iacobi et seniorum. surrexerunt contra paulum et barnabam dicentes: Oportet circumcidi fideles. et seruare legem moysi. Et audita vtri-

Actuum apostolorum

usque partis sententia conuenerunt apostoli et seniores ut iudicarent super hoc. et post multam disceptationem et inquisitionem factam inter apostolos et seniores. surgens petrus rationabiliter ostendit non esse imponendum fidelibus iugum legis. quia ipse consilio dei baptizauerat cornelium. et gentibus predicauerat verbum euangelij. et deus predicationem eius confirmauerat. fide mundans corda eorum. et antequam baptizarentur visibiliter mittens super eos spiritum sanctum. nec indicens eis obsequantiam legalium. Quid igitur inquit nunc tentatis imponere iugum super ceruices discipulorum. quod neque nos neque patres nostri potuimus. Et statim ceperunt paulus et barnabas narrare quanta signa et prodigia deus fecerat in gentibus per eos. Et tacebat multitudo audiens eos.

De sermone iacobi fratri domini.
Capitulum. lxxix.

Et factum silentio

locutus est iacobus adherens verbo petri. Viri inquit fratres audite me. Simon narrauit quemadmodum deus primum visitauit gentes vocans eas ad fidei testimonio. prophetarum. Et iudicis testimonij diuersorum prophetarum. auctoritate pontificali protulit definitiuam sententiam dicens. Propter quod ego iudico non inquietari eos quod ex gentibus conuertuntur ad deum sed consulo ut dirigamus ad eos epistolam ut abstineant se ab idolatria et fornicatione et suffocato et sanguine. Idolatria siquidem ex gentibus maxime pullulauerat. fornicatio quasi naturale quoddam et nullius reatus reputabatur inter gentes. Ideo specialiter decreuerunt apostoli prohiberi ista gentibus. Erant etiam prouisi ad effundendum sanguinem. Consueuerunt etiam bibere sanguinem immolatum dijs suis. Ideo specialiter prohibiti sunt a sanguine effundendo et bibendo. Quare autem ad litteram prohibuerint eis animal suffocatum. non est satis perspicuum. Et placuit hoc consilium iacobi apostolis et senioribus. Et communi consensu elegerunt viros. quos mitterent epistolam cum paulo et barnaba

iudam scilicet et silam. et premissa est saluti in hunc modum.

De epistola missa conuersis ex gentibus.
Capitulum. lxxx.

Postoli et seniores

res fratres fratribus ex gentibus conuersis salutem. Fuit autem post salutationem tertie epistole. Audium est quia quidam descendentes a iudea turbauerunt vos euertentes alas vestras. volentes vestris imponere crucibus iugum legis. Ideo de communi consensu decreuimus eligere viros et mittere ad vos cum charissimis viris nostris paulo et barnaba. Elisum est enim spiritu sancto et nobis. ultra nihil vobis imponere oneris quam ut abstinatis ab immolans simulacrorum a sanguine et suffocato. et fornicatione. a quibus abstinentes bene ageritis. Valete.

Quomodo consolati sunt conuersos ex gentibus.
Capitulum. lxxxj.

Ascenderunt igitur

igitur paulus et barnabas in antiochiam. et duo illi missi sunt cum eis. Cumque descendissent congregata multitudo tradidit eis epistolam. Et audita consolatione de iugo legis non imponendo sibi gaudium sunt fratres de gentibus. Iudas autem et silas cum essent prophete consolati sunt eos et multum confortauerunt in fide. Non est autem hoc pretereundum. quia de prefato ascensu suo in hierusalem pro dirimenda lite preteraxata scribit apostolus ad galathas in hunc modum. Deinde post annos. xiiij. a conuersione mea ascendi hierosolymam. cum barnaba assumpto et tito. et contuli cum eis euangelij quod predico in gentibus. Ex quo annorum numero colligitur. quia eodem anno quo paulus ascendit hierosolymam. scilicet. xiiij. a conuersione sua. petrus ascendit romam. et eodem anno sedit in cathedra episcopali. in qua sedit. xv. annis. Quattuordecim vero. et. xxv. xxxix. red dunt. Ticesimo autem quinto anno a promotione beati petri in sedem romanam. scilicet ultimo

Historia

anno neronis. passi sunt petrus et paulus. et sic. xxxix. anno a persione pauli. Cui colligit paulus ad fidem conuersus eodem anno quod dicitur passus est. cum constet petrus et paulus. xxxviij. anno a passione dñi. qui fuit vltimus nero nis passos esse martyris. Si autem legat aliqui paulus conuersus ad fidem secundo anno a passione dñi. intelligendum est secundo anno emergente. non nisi eodem vsuali sicut alibi determinatum est. Quartodecimo ergo anno a passione dñi scilicet quarto anno claudij ascendit petrus roma. et sedit in cathedra episcopali decem annis sub claudio. qui regnavit xiiij. annis. et nero post eum totidem annis.

De terminat quando sedit antiochie et quando rome.

Capitulum. lxxxij.

Test autem queri

quo tpe sederit petrus in sede antiochena. Constat enim quod sedit antiochie. viij. annis in sede episcopali. quod necessario dicitur. vij. alioz et. xij. oportet intelligi. quia a passione dñi fluxerunt vsque ad eius promotionem in sedem romanam. Post. viij. autem annos quibus sedit in sede antiochena. consilio dñi de hierusalem ascendit in romam. sed in ascensu transiit per antiochiam. vt confirmaret subditos suos in fide. Et vt habet in cronica substituit eudochium in sede antiochena. Et in hoc transitu per antiochiam redargutus est a paulo. quia comedens cum quibusdam fratribus de iudea. timens eos molestare. discernebat cibos. et ita cogebat gentes iudaizare. Cui paulus ait. Cum venisset cephas antiochiam. in faciem ei restitit.

De causa dissensionis inter paulum et barnabam. Capitulum. lxxxij.

Autem anno

quo ascendit petrus de antiochia romana paulo et barnaba antiochie remanentibus. erat quidam procurator in iudea qui per violentiam sibi voluit usurpare potestatem constituendi summum pontificem et mutandi pro arbitrio suo. et vt posset summum sacer-

dotem vnum vel duos constituere eodem anno. Et videntes iudei quod non possent ei resistere. petierunt ab eo licentiam consulendi claudium imperatorem romanorum. vt eius voluntate hanc potestatem obtineret alioquin destitueret et concessit eis. Et cum misissent nuncios romam. erat ibi agrippa filius herodis agrippe. quem pater decedens in manu claudij dimiserat. Claudius autem differebat eum mittere in iudeam tanquam dñm. tum propter seueritatem iudeorum. tum propter tenacitatem etatis eius. Iste audiens quod causa populi sui ageretur. intercessit pro eis et obtinuit. Et rescripsit claudius procuratori. vt ab hominibus extractione destitueret. et destitit. Et rescripsit iudeis vt super hoc gratias agerent agrippe ad cuius intercessionem hoc obtinuerant. Et iudei significauerunt ei vt mitteret eis agrippam. et faceret eum tanquam regem et dominum. ipse tamen adhuc distulit. Postea vero quando visum est ei misit eum in iudeam non tamen reddidit ei totam terram patris qui totum regnum integre obtinuit. sed dedit ei galaditidem regionem scilicet ultra iordanem. terram duarum tribuum. et dimidie tribus. et dedit ei potestatem constituendi summum sacerdotem in hierusalem. pro arbitrio suo quam negauerat procurator. Iste fuit agrippa in cuius regnum secesserunt fideles de iudea imminente excidio hierusalem ab angelo premoniti. sicut habes super martheum. Sed nunc persequamur de paulo et barnaba qui adhuc demorabantur in antiochia euangelizantes verbis dei et iudas abierat sicut cum eis remanente. Post aliquot dies visus est eis comodum reuertere per ciuitates in quibus predicauerant. vnum dei. et visitare fratres et confirmare eos in fide. Barnabas autem voluit habere in comitatu suo iohannem qui cognominabatur marcus. Paulus autem noluit dicens. Non assumendum esse quia in fronte aciei constitutis animis trepiditate steterat. et quia timore mortis a predicatione destituerat. qui scilicet a paphlagonia descendens reuersus est in hierusalem. Ideoque non erat assumendus ad predicationem. ne alios malo exemplo lederet. Et facta est dissensio ita vt discederent ab inuicem. Et excusant eos sancti. quia non discesserunt odio commoti.

Actuum apostolorum

sed a spiritu sancto ad hoc excitati vt diuisis pluribus locis predicarent. Barnabas autem assumpto marco nauigauit cipri. Ex eo autem quod noluit dimittere eum propter fuisse eius cognatus. Legunt autem fuisse consobrinos. Paulus autem profectus est assumpto sicut quod domini ad hoc remanere fecerat vt ei cooperetur. et pambulabat syriam et ciliciam. Postea venit in derben et listram. vbi erat quidam christianus nomine thimotheus. filius mulieris videlicet vel iudee. natus de patre gentili. cui prohibebant testimonium religionis omnes fideles qui erant listris. Hunc constituit paulus episcopum corinthorum. sed circumcidit eum pro tollendo scandalo iudeorum. ne scandalizarentur quod haberent episcopum in circuncisionem. non quod legalia post veritatem euangelij essent necessaria. paulus tamen non subito iudeis erant tollenda et quasi cum honore mater sepienda fuit. Postea eduxit secum paulus thimotheum et transiit per ciuitates precipue obseruari decreta apostolorum et seniorum qui erant in hierusalem. et ecclesie confirmabantur et multo libabantur.

De prohibiti sunt apostoli ne irent quo volebant.

Capitulum. lxxxij.

Manseutes autem

frigiam et galacie regionem volentes ire in asia minorem. prohibiti sunt a spiritu sancto qui sciebat corda hominum. quia tunc non essent credituri. Voluit ergo spiritus sanctus sanctum dari canibus. et impios de contemptu predicationis grauius damnari. Voluit etiam has prouincias alijs apostolis reservari. philippus namque et iohannes predicauerunt in asia minori. Lucas in bithynia a qua similiter a spiritu sancto sunt prohibiti. et ita due cause redduntur quare prohibiti sunt ab huiusmodi prouincijs. Vel ne sanctum daretur canibus. vel quia destinati erant a spiritu sancto alijs apostolis. asia minor iohanni. bithynia luce. Prigenes vbi agit de primitijs et de decimis dandis sacerdotibus. reddit tertia causa. Dixit enim quod de prouidens seruis suis alimoniam corporales

ab huiusmodi prouincijs discipulos propter famem prohibuit. propter illam scilicet maximam famem in qua helena sustentauit fratres pauperes qui erant in hierusalem. que facta est quarto anno claudij. Hec fuit hec helena mater constantini. sed regina abigenorum. cuius amore captus est rex abigenorum et eam in uxorem accepit et concepit ex eo. Et cum nocte dormiret cum ea. et posuisset manum super uterum pregnantis. audita est ab eo vox in hunc modum. Vide ne ledas puerum quia magnus futurus est in mundo. Et audita voce huiusmodi. stupefactus dixit hoc uxori sue. Postea puerum natum cum summa diligentia nutrierunt. et mortuo patre. puer factus est rex. et commendatur iste in multis. Et hec est causa commentationis quia audiens vnum deum colit a iudeis. coluit eundem et suscepit circuncisionem et ritus iudeorum. Huius mater helena veniens hierusalem inuenit fratres fideles in hierusalem inedia laborantes quia erat tempus famis. et emit granum vndequaquam. quia obtulerat argenti copiam ad emendum. et sustentauit fratres qui erant in hierusalem. Et cum adhuc esset in iudea. nunciatum est ei quod mortuus esset filius eius. et statim redijt et fecit extrahi cadaver de sepulchro. et repositum in iudeam et fecit non longe a hierusalem extrui duo mausolea. et in altero repositum corpus filij. et precepit cum mortua esset in altero corpus suum reponi. et sic factum est. et adhuc apparent vestigia mausoleorum et putant multi decepti. esse mausoleum helene matris constantini.

De visione que apparuit paulo nocte. Capitulum. lxxxv.

Unus pertra

stissent missa paulo et socij eius. venierunt troadem. et ostensa est paulo visio per noctem. Apparuit ei vir macedoni. id est. angelus illius gentis assimilatus viro macedoni. proprietate lingue vel forma speciali. stans et deprecans eum et dicens. Transiens in macedonia adiuua nos. Ex hoc verbo videtur fuisse homo non angelus. Non enim

Historia

egent angeli auxilio nisi dei. Sed hoc ait angelus assumpta persona macedonum. Et autem visum vidit. statim quesuimus p̄fiscis in macedonia. certi facti q̄ vocasset nos deus euāgelizare eis. Et nota q̄ dictū est quesuimus hic enī primo ostendit lucas se comitē fuisse pauli. forte t̄ nūc primo ad hēse ei vnde nūc in precedenti ait venim⁹. sed vbiq̄ venērūt. t̄ similia. Hic autē p̄mo cōmīscuit se socijs pauli. vide quoq̄ q̄ vbi dicitur erat vir macedo stans. Sup hoc verbo macedo stans glosa habet modica. Angeli semp̄ stare dicuntur. Cui pleriq̄ adherentes in antiphona pascali sedit angelus. emendāt. stetit angelus. sed errāt. Intelligēdū est semper in hoc libro cū legantur in euāgelio angeli sedisse ad monumentū. Navigātes autē a troade recto cursu venimus samothraciam et sequenti die philippi. q̄ est prima ciuitas macedonie. id est. veniētibus a mari prima occurrit. et erat colonia. Dicitur at̄ colonia ciuitas illa que defectu indigenarum nouis cultoribus implet. vnd̄ t̄ colonia quasi a nouis cultorib⁹ dicitur. Fuimus enī ibi p̄ dies aliquot. et die sabbatorū egressi sumus extra portam iuxta flumen vbi videbatur esse locus congruus orationi. id est locutioni p̄ supplicationi. Orare namq̄ accipitur et pro perorare et pro supplicare.

recepti sūt a muliere purpuraria. **Capitulum.** lxxvi.

T sedentes lo-

quebamur mulieribus q̄ conuenerant. Et mulier quedam lidda nomine purpuraria ciuitatis t̄ t̄renozaudiebat nos loquentes. Potest autem intelligi purpuraria quasi vtens purpura. quia forsā erat de regio semine. Vel potius purpuraria quia t̄ t̄rix purpure. v̄l quia vendebat purpuram. Cum autem baptizata esset t̄ domus eius tota. deprecata est nos dicens. Si iudicatis me fidelem. introite in domū meā et manete mecum. Et intrauim⁹ coacti. Ad huc enī abhorrebant intrare domos gentiliū pro vitando scandalo iudeoz.

De spū phitonico a puella electo **Capitulum.** lxxvij.

Actū est autem

exercitib⁹ nobis ad ordē. vt obuiaret nob̄ q̄ dā puella hīs spūm phitoniciū. Potest autē intelligi phitonissa. vel spūm phitoniciū opans arte magica. vel spū phitonico verata. Hīs enī duob⁹ modis accipit in sacra scriptura hoc nomē. v̄l phitonissa d̄. q̄ p̄ spūm phitoniciū suscitationē mortuorum operat arte magica. vt q̄ ad peccationē saulis ab inferis vocauit aiam samuelis. vel potius p̄ ea spūm imundū. Hec at̄ species artis magice ab apolline phitone iuenta est. et ab eius cognomine cognominata est. Dicit enī phitonissa q̄ a spū phitonico possidetur. et ea v̄t q̄ organo suo ad diuinandū. qualiter hic potius videtur accipi Et erat questuosa dominis suis. q̄ multum percipiebant emolumentū ex diuinatione ipsi⁹. Hec subsecuta paulū t̄ socios ei⁹ clamabat dicens. Isti hoies sunt serui dei excelli. q̄ annunciant nobis viam salutis. Et sic clamabat multis diebus. forte p̄ bonū nature vel potius spū sancto spūm phitoniciū vt per eā verum loqueretur v̄gente. Conuersus autē paulus ipsa post eum clamante. dixit spū tui immundo. Precipio tibi in nōie iesu xpi exi ab ea. Et exijt ab ea q̄ indignū erat vt d̄bū euangelij p̄ eam spūs mēdax annunciatet. Et videntes autē hoc dñi eius scientes. quia maximū inde sumerent incōmodū. apprehenderunt silā et paulū. et duxerunt eos ad forū ad principes. et offerētes eos magistratibus dixerunt. Isti hoies turbāt ciuitatem nostram. cū sint iudei p̄dicātes nouā quandā religionē. quā nō licet nobis suscipere cū sim⁹ romani. Jam enī decretū erat a romanis. vt nullus deus de nouo coleret nisi approbāte senatu. Et cucurrunt plebs aduersus eos t̄ magistratus. t̄ scissis eozū tunicis iusserunt eos virgis cedi. t̄ flagellatos miserunt in carcerem p̄cipientes custodi vt diligenter custodiret eos. Qui accepto mādato misit eos in carcerē interiorē. pedes eorum stringens ligno.

Actuum apostolorum

De tremotu vnde aperta sunt ostia carceris. **Ca.** lxxvij.

Edia aut nocte

paul⁹ et silas decantabant hymnos t̄ orantes laudabant deū. Et dñi media nocte orarent subito factus ē tremor. quo sc̄z tremotu omnia fundamēta carceris cōmota sunt. ostia apta. vincula omnium qui erāt in carcere rupta. nō solū pauli t̄ silas et alioz. Expergefact⁹ ē autē custos carceris. et vidēs ianuas carceris apertas. euaginato gladio volebat se interficere. aut manus omnes incarceratos aufugisse. Et cū esset paul⁹ in medio carceris tenebroso. vidēs hoc in spū exclamauit. Nihil tibi facias mali. Uniuersi enī q̄s custodiebas sum⁹. Sciebat enim q̄ tunc volebat sibi manū iniicere. q̄ putabat oēs incarceratos aufugisse. et petito lumine a ministris introgressus est custos carceris. t̄ tremefact⁹ tūm pro his que facta fuerant in tremotu. tūm q̄ intellexerat paul⁹ q̄ se vellet interficere. p̄c̄dit paulo t̄ silē ad pedes. t̄ educens eos de carcere ait. Quid me dñi oportet facere vt saluus stas. Ad quē illi. Crede in dominum iesum. et saluus eris tu t̄ dom⁹ tua tota. Et locuti sunt ei verbum domni. et omnibus q̄ erant in domo eius. et tollens eos in illa hora lauit plagas eorum. et baptizatus est. et sic lauit et lotus est.

Quō a magistratibus sunt dimissi. **Capitulum.** lxxix.

Unqz perdu-

xisset eos i domū suā. apposuit eis mēsa t̄ letat⁹ ē cū omni domo sua credēs in deū. Et cū dices fact⁹ esset miserūt magistratus nuncios ad custodes carceris dicētes. Dimitte homines illos tanq̄ despectos. Dimittebant autē illos ne plures crederent. q̄ iam innotuerat eis miraculū. Et nunciauit custos carceris verba hec paulo. Miserūt magistrat⁹ vt dimittamini. Nunc igitur exeuntes ite in pace. Ad quē paulus miserunt nos in carcerē flagellatos publici. licet indemnatos hoies romanos. id est.

romano imperio subiectionē censurapite p̄ fessos. t̄ libertate romana donatos. et nunc occulte nos eijciunt.

Et sicut in eos publici et nos eijciāt. Et ca fuit manuum inuentionio. ita et publica fuit ar ciectio.

Et veniētes eduxerūt eos. et rogabāt vt egredereēt de vrbe. Et exiētes trāsierunt per liddam. et v̄s s̄ frib⁹ p̄solati sunt eos et inde profecti venerūt thessalonicam. vbi erat synagoga iudeorum. Paulus autē vt consueuerat introiuit synagogā. et p̄ tria sabbata d̄sseruit eis de scripturis. p̄dicans xpm mortuū t̄ resurrexissē. Et crediderunt aliqui ex eis. t̄ adiuncti sunt paulo et silē t̄ mulieres non pauce. et de profectis et gentibus multitudo magna. zelantes autē iudei et assumētes quosdā malos de vulgo. cōc̄tauerunt ciuitatem aduersus eos.

Quō inuidia iudeoz iason accusatus est. **Capitulum.** xc.

T venientes in

domū iasonis ap̄d quē hospitari fuerāt. querebant eos producere in populū. et non inuentis eis putātes eos a iasone fuisse occultatos. traxerunt iasonē et q̄sdā fratres ad principes ciuitatis dicētes. Isti sūt qui vrbe concitant quos suscipit iason. et ipsi suscipientes eos faciūt contra decreta cesaris. regem alterum dicētes esse q̄ cesarem. et concitauerunt p̄ncipes aduersus eos. Et accepta satisfactione a iasone et ceteris dimiserunt eos. Forte iason et alij fratres negauerunt se suscepisse eos. et si confessi sūt satisfecerunt t̄ p̄ noctē dimiserunt paulū et silas in beroen. Et introierūt in synagogam iudeoz. et predicauerūt sibi et multi de beroensibus crediderunt et mulieres honeste non pauce.

Quid paulus athenis fecerit. **Capitulum.** xg.

T audierūt iu-

dei q̄ erāt thessalonic. q̄ a paulo

Historia

L hoc querit a uobis vniuersi, codices, orbi

predicaret verbū dei in beroc. et venerūt il-
lic cōcitātes mltitudinē. Et statim diuise
rūt paulū sses vt iret vsq ad mare qz magis
psequerent eū iudei. eo qz ēct dux verbi. Si
las aut et thimothē remanserūt ibi. Qui ar
ēducebāt paulū pduxerūt eū vsq ad athe-
nas. et videns capitatē idolatrie deditā. cito
remisit ad thimothē et illam vt veniret ad
eū. et venerūt. Et disputabant cū paulo epi-
scopi. qz ponebant felicitatē hōis in sola cor-
poris voluptate. et stōici qz in sola animi vir-
tute. Et inter se dissentientes in spugnatōe
apostoli vnanimiter consentiebant dicētes:
Quid vult seminariū? iste dicere: Tere
paulus seminariū verborū erat sed messor mo-
rum. et hōi mēssione expectans vberem fru-
ctum. Alij autem dicebant: Nouorū demo-
nū videtur annunciator esse. Et apprehē-
sū duxerūt ad ariopagū. i. ad vicū martis. i.
qz scz erat tēplū martis. qz atheniēses singu-
los vicos denominauerūt a dijs quos cole-
bant. vt vicū in qz colebat mars. vocabant
ariopagū. qz ariot dicit mars. Tūc in quo
colebant pan. vocabant panopagus. et ita
a singulis dijs singulos vicos denotabant.
Erat autem vicus excellentior ariopagus.
quia ibi erat curia magistratuum. et schole
liberalium artium.

De ara ignoti dei.
Capitulum. xciij.

Cum eēt pau-

lus i presentia philosophorū dice-
bāt: Noua qdā infers aurib⁹ no-
stris. Possū scire qz est hec noua doctrina.
qz d. posses rōnem reddere super his qz dicis.
Stans ḡ paul⁹ in medio ariopagi ait: Viri
atheniēses p oia iudico vos supersticiosos.
Pretērs enī vidi silāra vestra. In cete-
ra autē inueni arā. cui⁹ subscriptio erat hec
ignoto deo. vel ignoti dei. Ac si dicat. hec
ara dedicata est ignoto deo. Singulis enim
aris supponebat titulus. indicans cui essent
dedicate. Hūc inquit deū ignotū cui hanc
aram consecrasti ego annuncio vobis. hic
est de⁹ qz fecit mundū et oia qz in eo sūt. in qz
vuiū. mouemur et sum⁹. Quō autē d ara

illi deo ignoto psecrata est. historia actuum
apostolorū non profecquitur. ideo nostrū est
hoc supplere. scilicet dicere.

De philosophi atheniēses dire-
rūt deū nature pati. Capitulum. xciij.

De enī domini

ce passionis philosophi qz athenis
erāt vidētes tenebras factas sup
vniūsa supficiē terre. nō potuerūt cām carū
inuenire s naturalib⁹ causis. Tandē ad hoc
ducti sūt. vt dicerēt qz de⁹ nature patiebāt.
Et dixerūt atheniēses. Cōstitūam⁹ aram illi
deo. et dedicata est ara. et supposit⁹ est titul⁹
ignoto deo. Et cū vellēt offerre holocausta
et victimas illi deo ignoto. dixerūt philoso-
phi. Bonorū nrorū nō eget. s. faciens genu-
flexiones an arā ei⁹. et supplicabit⁹ ei. qz nō
querit oblationē pecorū. s. deuotionē aiorū.
Hūc deū ignotū annūciabat eis paul⁹ asse-
rens eū mortuū fuisse. et resurrexisse. et ascē-
disse i celū. in fine orbē iudicaturū. Et cū p-
dicaret resurrectionē mortuorū. qdā irride-
bant. Quidā autē nec respuebāt nec recipie-
bant dicentes. Audiemus te de hoc iterum.
Et exiit paulus de medio eorū. et quidam
adherentes ei crediderūt. Inter qz fuit dio-
nysius ariopagita. quē postea ordinauit apo-
stolus episcopum corinthiorū. Cuius cōuers-
sionis modum quia pretermittit historia ac-
tuū apostolorū nostrum est supplere.

De dionysio ariopagita.
Capitulum. xciij.

De dionysio

mgf erat i ariopago. quāuis ad ex-
hortationē pauli de facili credide-
rit. tū non nisi post longam disceptationem
pauli cōfessus est se credere. Sed post mltā
disceptationē. dū adhuc cū paulo discepta-
ret. forte trāsijt cecus p viā corā eis. Et sta-
tim ait dionys⁹ paulo: Si dixeris huic ceco
in noīe dei tui vide. et viderit ego statim cre-
dam. Sed ne vtaris vbiis magicis. quia for-
te nosti verba qz habeāt hōi efficacā. ego
prescribā tibi formam vborū. hac in qz forma
vborū dices ei. In noīe iesu christi nati. de

Actuum apostolorum

virgine crucifixi. mortui. qz resurrexit et ascē-
dit in celū. vide. Et cū p diceret suscipio.
pcepit paulus dionysio. vt ipse eadē vba p-
ferret. Et in ea forma vborū dixit dionysius
ceco vt videret. et statim vidit. et dionys⁹ p f-
sus ē se credere. Et cū p diceret paul⁹ athe-
nis: et mltos pueritisset. vēr chorinthū. et ibi
lucit quēdā iudeū noīe aquilā cum vxore
ei⁹ priscilla. qz sepe cōmemorat apls. vbi sa-
lurat amicos suos. Isti nup venerūt d italia
iudeis omnib⁹ ex edicto claudij impatoris
de regno. ei⁹ exire cōpulsis. eo qz vxorem ei⁹
agripinā pre nimia familiaritate. quam ha-
bebat cū eis. adeo traxerant ad ritus suos.
vt iam iudaicaret. Et hospitāt⁹ ē paul⁹ apd
aquilā et priscillā. eo qz eandē artē exercerēt
quā et ipse p f uerat exercere. de ppno labo-
re manū sibi victū acquirēs. s. artem sceno-
factoriā. Faciebāt enī tētozia siue papilio-
nes. qz necessaria erant indigenis terre. p p-
f imoderatū calorē. vel cōmētib⁹. Et dica-
tur ars scenofactoriā. a scenos. qz interpre-
tat vmbra. vel fm aliqz scenos. qz inter-
tatur funis. Erant enī familiarij. Et cū ve-
nissent illas et thimothē de macedonia vbi
dimiserat eos. p dicit paul⁹ instant vbi
euāgelij cōadiuuantib⁹ illis. Et villipēdēti-
bus iudeis predicationē. iuxta qz precepat
dñs. excussit puluerē de pedib⁹ in testimoni-
um dicens illis. Quid⁹ sū a sanguine vron
qz quantum in me fuit. volui vos reuocare
ab impietate vā. Sed qz p rineaces estis. trās
eos ad gentes. Et migrās inde trāsijt ad do-
mū cuiusdā gentilis nomine titi. cui⁹ dom⁹
erat p iuncta synagoga. Hec est intelligen-
dū hoc de tito. cui apls eplā scripsit. qz ei⁹
fuit discipul⁹. quē etiā cretensē episcopum
ordinauit. Et p uersus ē crispus archip rna-
gogus cū vniuersa familia sua. ille scilicet b
quo apls ait scribens ad corinthios. Has
ago deo meo. qz neminē ex vobis bap riza-
ui nisi crispū et gaiū. Et mlti chorinthiorū au-
dientes p uerionē ei⁹ crediderūt et bap riza-
ti sunt. Et apparuit dñs paulo per visionē vi-
dens. Noli timere. s. loquere. et ne taceas. qz
ego tecū sū. et nemo apponet manū vt noc-
eat tibi. et fuit ibi per annū et sex menses.

De iudei cōcitantē gallionem
in paulū. Capitulum. xcvi.

Resurrexerūt

go vanimē iudei i paulū. et traxe-
rūt eū ad presētā galliōis qz erat
pcurator achie regionis. in qz erat chorinth⁹
Et accusauerūt eū p legē predicaret. et lo-
cur⁹ est gallio ad eos. Si argueris hōem
istū de aliqz scelere manifesto. sup eū iudica-
rē. Sed qz disceptatio ē de lege vsa nō curo
iudicare. Et videntes gentiles qz nō faueret
pcurator parti iuncoz corā eo apprehende-
rūt sostenē pncipē synagoge. et pcutiebant
eū. et nihil horū erat cure pcuratori. Paulus
at cum adhuc sustinisset in dies multos. et
ēet in cencris. qz est port⁹ corinthi ascēsurus
naus vt nauigio veniret i syriā. totondit co-
mam quā nutrierat. qz fuerat nasare⁹ ex vo-
to. Nazarei ei ad tps ex voto comā nutrie-
bant. et cōpicto tpe voti radebant. et in ignē
sacrificij ponebāt. Quidā codices hnt totō-
derūt. Qñ quidā hoc referūt ad aquilam et
priscillā. Sed augustinus et hieronimus ad
paulum hoc referunt.

De paulus disputabat ephesi
contra iudeos. Capitulum. xcvi.

Venit paul⁹

in syriā ducēs secū aqlā et priscillā
Et cū venisset ephesum ingressus
synagogā disputauit cū iudeis Et rogātib⁹
illis vt cū eis ampli⁹ remaneret nō pscnsit.
Sed valefaciās fratrib⁹ p fect⁹ ē ab epheso
dimittēs ibi aquilā et priscillam. et ipse pam-
bulauit galatiā et frigiā p firmādo sses. Et
cū eēt ephesi aqlā et priscilla. vēr ephesū
quidā iude⁹ noīe apollo alexandrin⁹ gene-
re. vir facund⁹ et peritus in scripturis. Iste
bap rizar⁹ erat bap rismo iohānis. et iam cre-
debat xpm ēē messīā in lege pmissū. et recte
sciebat de patre et filio. sed nihil adhuc au-
dierat de spū sancto. Et cum viderent cum
aquila et priscilla fiducia p dicit. assū-
pserūt eū. et diligenti⁹ exposuerūt ei vnum
ocū. Qñ ante bap rificauerūt eū bap rismo

Historia

chasti. nō legit. Cū autē apollo vellet redire corinthi. ad la & pascilla & ceteri fideles q̄ erant ephesi. scripserunt fidelib⁹ q̄ erāt corinthi. vt susciperent eū. nec ab horēt cum tanq̄ iudeū. Et cū venisset corinthi. multū cōtulit fratrib⁹ qui erant corinthi. Elebementer enī iudeos cōvincebat. vñ malum confirmati sunt fratres.

Quō baptizati sūt qui baptisma iobanus acceperant La. xvii.

Actū est autez

cū apollo eēt corinthi. vt paul⁹ pagatis supiorib⁹ p̄b⁹ veniret ephesi. & inueniret q̄sdā discipulos a iobāne baptizatos. nondū tñ cōfirmatos. qz post baptisimū nō acceperant manū impositionē et interrogauit eos: Accepistis ne spiritum sanctum credentes. i. manū impositionem qua datur sp̄s sanctus. Ad quē illi. S; nec de sp̄s sancto mentionē audiuit⁹. Ad q̄s ille. Non sufficit baptisimus iobannia. Et statim baptizati sūt in nomine dñi iesu xpi. Et cū imposuisset eis manus post baptismū acceperunt sp̄m sanctū. & loquebant varjē liguē. Et quidā eorū p̄betabāt p̄dicētes futura. Erant autē oēs fere. xij. forte. xj. vel. xij. erat et est appositus fere ad t̄pamentū. Et predicauit ibi paulus ap̄tus cum fiducia ad tres menses. disputans et suadens de regno dei Et q̄ prius p̄bet⁹ fuerat a sp̄s sancto p̄dicare in alia minori. nūc eodē sp̄s sancto l̄pirante p̄dicabat ephesi. Et q̄ patet q̄ admirādo sunt iudicia dei. Cū autē p̄dicaret ephesi quidam obstinati et incredulitate p̄naces maledicebāt doctrine ei⁹ corā multitudine. Descendens autē ab eis segregauit secū discipulos. disputans i schola cuiusdā tyranni. i. nobilis. vel forte nomē propriū est illius a q̄ p̄duxerat domū. in qua docebat discipulos suos. tanq̄ regēs scholae. & hoc fecit p̄ biennū. Et in eodē biennio scripsit eplam p̄mā ad corinthios. Et faciebat deus magnas et multas virtutes p̄ manus eius. ita vt sanarent languidi quib⁹ supponebant semicinctia. Dicunt autē semicinctia vestes tantū ab vno latere pendētes. vel. q̄dā zone. vel q̄dā

capitis ornamenta. vt q̄dā gen⁹ suadent q̄ debet vni. q̄ laboranti sudor abstergat.

De potestate nominis iesu. Capitulum. xviiij.

Idētes autem

q̄dā exorante q̄ ad inuocationē nominis iesu paul⁹ eijceret demones excogitauerūt vti eadē forma d̄boz ad ejectionē demonis. qz licet p̄ exorcismos salomonis demones eijcerent. nō tñ absq̄ labore multo. sed quibusdā verbis et gēmis adhibitis. vt tradit ioseph⁹. Ut ergo facili⁹ eijcerent demones. adiurabāt eos in hunc modum. Aduro vos iesum quem paulus p̄dicat. & sic exibat demones ab obsessis. Erāt autē septē filij sceue principis sacerdotū. qui p̄cipue adiurabant demones in hūc modū. Et dum quadā die adiurarent demones vt exiret de corpe obsessio. respōdit eis demō. Iesum noui et paulus noui. sed vos q̄ estis Et insiliens in eos. d̄berauit eos. Et increpuit fama p̄ vniuersam regionē. et incussus est timor omnib⁹ exorcistis et magis. vt non auderent amplius in hūc modum demones adiurare. Et cōgregati sunt oēs magi qui p̄ artem magicam imperabant demonibus. et combusserūt libros suos ante pedes pauli. Postea paulus proposuit ire iherosolimam et inde romam. Premisit autē thimotheū & arastū in macedoniam. ad preparandas col. lectas quas erat delaturus i birlm. ad vsus pauperum qui erant in iherusalem. Ipse autē ad tēpus remansit in asia minori.

De tumultu excitato per demetriū Capitulum. xxi.

Facta est i tē

pore illo turbato magna i epheso demetri⁹ eū argētari⁹ q̄ faciebat edes & imagines argenteas Diane conuocauit operis eius dez opifices. & locutus est eis in hunc modū. Scitis q̄a de vniuersi ar. titutio multū nobis lucrū cōparat⁹. Paulus autē predicat nō esse deos manufactos. Si ergo inualuerit eius doctrina nihil amplius lucrabimur. et etiā templū magne dia

Historia

ne p̄nibilo reputabil⁹. & maiestas eius destruet quā veneratur vniuersus orbis. Et statim ira repleti clamauerūt vnanimi⁹ discurrentes p̄ ciuitatē Magna Diana epheso. Et rapto gaio & aristarco socijs pauli. p̄traxerūt eos in theatrū. spectaculū scily in quo rei puniebant. Et cū paul⁹ hoc auditio vellet venire in theatrū. nō formidās se morti obijcere. dissuasū est ei a quibusdā amicis suis p̄pter p̄uentū populū. Postq̄ autē cessauit tumult⁹. vocatis paulus discipulis exhortat⁹ est eos. & valefaciens eis p̄fect⁹ ē in macedoniā. & inde atthenas Vbi cum fuisset tribu mensib⁹. postq̄ sunt ei insidię a iudeis in syriā nauigaturo. scientib⁹ q̄ deseret collectas. Olim cū esset vacuus viator nō p̄posuerūt illi insidias. Habuit igit cōsiliū vt reuenteret in macedoniam vti vitaret insidias. Quidā enī d̄ socijs eius. p̄fecti sūt recta via. Et p̄cedentes nos dicit lucas sustinuerūt nos troade p̄ circū tum venientes. Nos ho nauigauim⁹ post dies aq̄im oz p̄hilippis. q̄ ē prima ciuitas macedonie. & in q̄nq̄ dieb⁹ venim⁹ troadē vbi demorati sumus septē dieb⁹. Vna autē sabbati cū pendinarem⁹ disputabat paulus cū eis in crastino. p̄fecturus. & protraxit sermonē in mediā noctem. & erant lampades copiose in cēnaculo vbi congregati eramus.

De m̄tuo resuscitato a paulo Capitulum. C.

Cum sederet

q̄dā adolescens sup fenestram et graualetur somno. ceci dit de tercio cenaculo deorsū. & sublat⁹ de terra oblat⁹ est paulo mortuus. & dicebat euticus. Ad quē cū descēdisset paul⁹ incubuit sup eū et cōplexus eum ait. Nolite turbari. Ania enī ipsius in eo est ad huc. Hoc autem ait vt tolleret desperationē ab eis. Simili verbo vsus est domin⁹ dicens. Quella non est mortua. sed dormit. Et suscitatus est adolescens. & gustauit cibum & p̄fortat⁹ est. Sic inter verba p̄dicatiōis occurrit occasio curationis. vt ostensione miraculi confirma-

retur doctrina pauli. & vt arn⁹ infingeretur eoz mētibus memoria magistri ab eis discelari. Nos autē ascendētes dicit lucas nauigauim⁹ in asson. vt ibi expectarem⁹ paulū sic enī disposuerat ipse p̄ terrā interim iter facturus. Et cū redisset ad nos. assumpto eo venimus miletū. Proposuerat enī paulus in transitu nauigare ephesū. moxā nō facturus. Festinauit enī si possibile esset. vt i die p̄tecostes esset hierosolymis. Amileto tñ nō nauigauit. sed misit ephesū. & vocauit maiores ecclie. Et vocati venerūt miletū. & exhortatus est eos dicens se ascendere hierosolymā. Ecce inq̄t alligat⁹ sp̄s. i. sp̄s sancto. ad id me coartate vado in birlm. q̄ ventura ibi mibi sunt ignoraē. licet sp̄s sanctus mibi p̄ alios p̄teset. qz vincula & tribulationes me ibi manent. Alijs enī reuelauerat sp̄s sanct⁹ de ipso qd̄ nō ipsi. S; nihil inq̄t hōz vteoz. nec facio aiā meaz. i. vitarā t̄palem h̄ciosiorē q̄ me. i. q̄ aiā meaz dūmodo consummē cursū meū. & ministrum um qd̄ accepi a dño iesu testificari euangelij gratiē dei. Et tunc ecce scio qz ampli⁹ nō videbitis faciē meā. Et post multā exhortatōne positis genub⁹ vna cū oib⁹ illis orauit. Et p̄cumbentes sup collū pauli flētes osculabantur eū. dolentes maxime de eo qd̄ dicerat. qm̄ faciē ei⁹ nō erant amplius visuri. & dederunt eū vsq̄ ad nauē. Et abstracti ab eis trāseuntē multas vrbes et regiones venim⁹ t̄rum. vbi mansimus. vj. dieb⁹ inuentis ibi discipulis quibusdā p̄ sp̄m. p̄beticū paulo p̄dicentibus. q̄ illi euentura erant in birlm. & dissuadentib⁹ ne ascenderet. Postea profecti sum⁹ reducentib⁹ nos omnibus cum vxorib⁹ et filijs vsq̄ foras ciuitatem. Et valefaciētes eis ascendimus nauē. Illi autē redierūt in sua. Nos autē ascendim⁹ p̄ tolomaidē. et salutatis fratrib⁹ bus mansim⁹ cū eis vna die.

De hoc quod agabus paulo predixit.

Capitulum. Cj.

Ltera autē die

venimus cesaream. & introiim⁹

h

Actuum apostolorum

domū philippi diaconi. Huic erāt q̄tuor filij ḡgines p̄betisse p̄dicētes paulo q̄d erat ei enētū in bīrlm. Et cū moraremur ibi per aliq̄t dies supuenit p̄ba de iudga noie agabo. Qui cū venisset ad nos tulit conam pauli. 7 ligās sibi man⁹ 7 pedes ait. **Hec** dicit spūscūs. Airū cui⁹ ē b̄sona sic alligabūt i bīrlm iudgī. 7 tradēt i man⁹ gētiū. **Hec** audietes rogabam⁹ nos. 7 q̄ erāt loci illi⁹. vt nō ascēderet i bīrlm. Et rīdit. **Quid** fletis affligētes cor meū. Ego ei nō solā alligari s̄ etiā mori i bīrlm pat⁹ sū p̄t nomē dñi iesu xpi. Et cū nō possem⁹ ei dissuadere q̄tuor⁹ dicētes. Dñi fiat volūtas. **Postea** p̄pati ascēdim⁹ bīrlm. 7 nōnulli d̄ discipul⁹ q̄ erāt i cesarea nobiscū adducēt i asonē hospitiē nīm. Et cū venissem⁹ bīrlm libent⁹ acceperunt nos frēs. Sequētī at̄ die i troiuit paul⁹ nobiscū ad iacobū q̄ erat ep̄s hierosolymoz. d̄ q̄ dīc beda sup̄ hūc locū q̄ xxx annis rexit eccliam hierosolymitaz. s̄ vīqz ad vij annū neronis. q̄ secū dū iosephū exerebrat⁹ ē partica fullonis. Beda dicit qz p̄cipitat⁹ ē de tēplo. Alibi legit lapidar⁹. Et potuit eē qz postq̄ p̄cipitauerūt eū lapidauerūt eū q̄i vile cadauer. S̄ cūz beda dicat mortuū iacobū septio anno neronis. palā ē nō eē autēticū q̄d legit i epla clemētis. q̄ iuxta tenorē illi⁹ eplē dicit sibi eē mādātū a petro. cui successit i apostolatū. vt p̄ ei⁹ mortē iacobū ep̄o eplaz testina rei. vt ad eo inlīneret. S̄ cū iacob⁹ ep̄us mortu⁹ sit septio āno neronis. 7 petrus vixerit vsqz ad xiiij. p̄stat b̄ nihil esse.

De hoc quod obtulit in consilio scdm legē. Ca. CII.

Quomodo autem intravit paulus in iherosolimam

set paul⁹ ad iacobū. collecti sūt seniores. Quib⁹ salutari narrabat p̄singula q̄. 7 q̄nta fecerat de⁹ i gētib⁹ p̄ ei⁹ ministeriū. Qui cū audissent manifestabāt deū. 7 dixerūt paulo. **Vides** frat̄ q̄t milia sūt in iudgīs q̄ crederūt de⁹ tñ ad huc sē gmulatores legē. volētes parit̄ cū fide suscipere obseruare legalia. 7 audierūt de te qz p̄ dices abolitione legis. 7 eis odibil⁹ factus

es q̄ d̄structor legē moysi. **Conueniet** ḡ multitudō audies te supuenisse. **Uñ** p̄solim⁹ tibi vt sacrifices te fm legē. cū iij. q̄ b̄nt vō tū sup se. vt sic appareat falsa opinio. q̄ increpuit de te. Et statuerūt de ei⁹ p̄sentū vt iudcis ad fidē p̄uersis nō p̄hiberet obseruatio legalia. d̄ntaxat ne ponerēt spem i eis. Et distingue q̄tuor⁹ sinodos in p̄minua ecclia hierosolymis celebratas. **Primā** de substitutōe matib⁹ loco iudg. **Secūdam** de electōe vij. diaconoz. **Tertiā** de legalibus q̄ statutū ē p̄uersis ad fidē ex gētib⁹. nō esse imponēdū onus legalia. q̄n ascēderūt paulus 7 barnabas de antiochia in bīrlm. **Quartā** de q̄ bic agit. qua statutū est non p̄hiberi iudgosa legalib⁹ obseruantijs. vñ mō nō ponerent spem in eis.

De ligatus ē paulus a preside ad damozē iudeozū

Capitulum CIII.

Quarta die peruenit paulus in iherosolimam

ificat⁹ paul⁹ cū q̄tuor vīns intravit tēplū cū eis. 7 obtulit oblationē suā sicut aliq̄. **Et** sūmat̄ aut̄ seprē diebus. iudgī q̄ venerūt d̄ asia p̄sequētes paulū cū vidissent eū in tēplo. qz viderant trophimū ephesū deambulante cū eo p̄ ciuitatē putauerūt qz introduxisset eū in tēplū. hominē scz gentile. 7 citauerūt oēm pplm cōtra eū. 7 iniecerūt man⁹ in eū dicentes. viri israelitē adiuuate. **Hic** enī est bō q̄ contra pplm 7 legē 7 locū istū p̄dicat vbiqz terraz. 7 insup gētiles induxit in tēplū. 7 ptamiaz nerūt locū sanctū. **Comota** est ḡ vniūsa ciuitas 7 facta est dissensio ppli. Et apprehēdētes paulū traxerūt extra tēplū 7 clausēr ianuas ne fugeret in tēplū. 7 q̄rentib⁹ eū occidere nūciatū est tribuno cohortis scz claudio lise q̄ missus fuerat a felice p̄side. Et cū assūptis militib⁹ 7 centurionib⁹ occurisset. vidētes eū desierūt p̄cutere paulū. Et apprehēdit paulū. 7 iussit eū ligari catēnis duab⁹. donec de cā ei⁹ cognouisset. Et cum nō posset audire p̄ tumultu. iussit eū duci i castra. s̄ in turri regiā. Et cū venisset ad gradū forte. ad gradū tēpli vt ad gradū dom⁹

Historia

ppie portabat paul⁹ a militib⁹ p̄ ip̄tuz p̄tē. sequebat enī ois pplus clamās. **Tolle** eū. ad mortē scz. Et cū induceret paul⁹ i castra. ait tribūo. **Licet** mihi loq̄ aliqd ad te. **Ad** quē tribun⁹. **Posti** grēcā liguā. **Ait** Rōi. **Locut⁹** est enī tribun⁹ grece. ne iudci intelligerent. **Quid** tu es egypti⁹ ille q̄ añ bos dies tumultū p̄citauit. 7 inde eduxit secū in desertū q̄tmoz milia viroz siccarioz. **Ioseph⁹** dicit qz cūz planib⁹ militib⁹. 7 potuit p̄uo venire cū paucaozib⁹ postea b̄e plura.

De egyptio qui populū seduxerat. Capitulum CIIII.

Magia iste per

artē magicā sibi cōpauerat nomē p̄phetę 7 p̄gregatis triginta militib⁹ iudeozū eduxit eos p̄ desertū vsqz ad montē oliueti volēs irruere in bīrlm vt eā capet. **Sz** occurrens ei felix p̄ses cū multis militib⁹ armatorū fugauit eū cū paucis. 7 alios occidit. **Rūdens** paul⁹ tribuno ait. **Hō** sū iudgus nō egypti⁹. a tbarfocilicie nō ignotē ciuitatis municeps. **Quō** est nat⁹ tñ in tbarfo s̄ in opido galileę noie giscallo. **Quo** capto a romanis trāstat⁹ est tbarfū cū parētib⁹. 7 ibi educat⁹. **Uñ** ab educatiōe se dicit tbarfense d̄ics i giscallo fuerit nat⁹. sicut xps nazare⁹ d̄. licet i b̄tleē sit nat⁹. **Non** est educat⁹ in tbarfo. s̄ in municipijs adiacētib⁹ ciuitati. vñ nō vocat seu ciē s̄ municeps a municipio 7 tritoio ciuitatē in q̄ nutrit⁹ ē. **Dicunt** at̄ municipia vicina rura ciuitatē q̄ mūera debita vel tributa solūt ciuitati. **De cognit⁹ a populo permissus eloqui presidi. Ca. CV.**

De sequētib⁹ autem

magia. d̄clarat q̄re se dixerit palus ciuē romanū. 7 est sūma. qz pat̄ su⁹ p̄ obsequioz diligentia sibi cōpauerat grām romanoz. 7 donat⁹ ē ab eis romana libertate. vt putaret ciuis roman⁹ ipse 7 heredes sui. 7 sicuturę hereditario habebat paul⁹ cōfortiū romanę ciuitatē. **Rogo** ḡ te p̄ mitte me loq̄ ad pplm. **Et** p̄miss⁹ cepit loq̄ hebrez

ce. **Quō** audietes magis p̄stiterūt ei silētiū. **Uñ** frēs ego sū bō hebre⁹ nat⁹ in tbarfocilicie nutrit⁹ i hac ciuitate sec⁹ pedes gamalidias. 7 ab eo erudit⁹. 7 sū gmulatoz legē. sicut vos 7 p̄secut⁹ sū xpianos. **Quis** rei testis est mihi p̄nceps sacerdotum. a quo accepi litteras in damasceni. vt si quos ibi inueniret xpianos. vinctos p̄ducerē in bīrlm. **Postea** p̄secut⁹ ē quō p̄cussit eū dñs cecitate i via. quō p̄uersus 7 baptizat⁹ ab anania. quō post multū circūitū de tomasco rediit in bīrlm. **Et** dū oraret in tēplo fact⁹ ē i extasi. 7 vidit 7 audiuit xpm dicētem sibi. **Festina** 7 exi velociter de bīrlm. qz nō recipient testimoniū tuū de me. **Ad** quē ipse respōdit. **Dñe** ipsi sciūt qz p̄sequebar sectatores nois xpiani. 7 interfui lapidationi stephani custodiēs vestimēta lapidatiū. qz d̄. **Sz** eis sufficere b̄ exēplū p̄uersatiōis mee. **Et** dñs ad eū. **Vade** qm̄ ad nationes mit tam te loq̄e. qz d̄. **Rec** p̄pter hoc credēt tibi iudgī. id mittā te ad gētes q̄ taz loco q̄ ois a iudgīs sunt longe.

De paulus ciuē romanū se fecit. Capitulum CVI.

Uñqz vsqz ad

b̄ verbū i silētio audissent eū iudgī audito qz testinat⁹ esset gētib⁹ vna nimit⁹ vociferati sūt p̄cipientes vestimenta sua. 7 pulcrē iactātes in aera p̄ magnitudine tristitię. q̄i furorē exp̄mentes. dicentes tribuno. **Tolle** de terra hōiem h̄mōi. **Quō** ē ei fas eū audire. **Et** iussit eū tribun⁹ iduci in castra in turrim scz illā q̄ dicebat antonia. 7 agrippina. 7 cedi flagellis 7 torqueri vt ita nō occiderēt eū tormētis ei⁹ satiati. **Et** cū astinxisset eū louis. dixit paul⁹ astati centurioni. **Licet** vobis flagellare hōiem romanū indēnatū. i. de nullo reatu ordine indicario p̄uictū. **Quo** audito accessit centurio ad tribunū dicēs. **Quid** acturus es. **Hic** bō ciuis roman⁹ est. **Et** accedēs tribunus ad paulū. **quesiuit** ab eo an romanus esset. **Et** cōfessus est. **Et** ait tribun⁹. **Ego** mltā sūma pecunię hāc ciuitatē emi. **Ego** inq̄t paul⁹ in ea nat⁹ sū. qz pat̄ su⁹ vt p̄ta

Actuum apostolorum

patu eiantes q̄ gigneret eū. cōparata sibi grā romanorū ciuitate romanoꝝ donat⁹ ē ab eis in se 7 in heredib⁹ suis. Et statū discesserūt inde q̄ erāt eū torqueri. q̄ timuit tribunos audito q̄ esset ciuis romanus.

De scismate orto iter iudeos ex industria pauli. Ca. CVII.

Postera autē die

p volēs scire diligēt⁹ cās accusatō nū pauli soluit eū 7 iussit puenire sacerdotes ad p̄siliū. Et pducēs paulū statuit eū iter eorū 7 cepit paul⁹ palā loq̄ p̄silio. Viri frēs inq̄t ego oī p̄scia bona puerfat⁹ sū apud deū vsq̄ i hodiernā diē. Et statim pnceps sacerdotū ananias p̄cepit astātib⁹ vt pcuterēt os ei⁹ q̄ ipudēt gloriāt. Ad quē paul⁹. Percutiet te de⁹ panes dealbates. q̄ d. Vidicabit i te de⁹ o hypocrita. q̄a cū sedes sup cathedrā moysi. q̄i fm legem videris iudicare. 7 iudicas p̄ legē. q̄i cū me reputes blasphemū. nō me iudicas legi. or dine. q̄ p̄cepit blasphemū extra castra educi 7 reductū ab oī p̄plo lapidari. Al forte p̄ p̄betauit paul⁹ de abolitione sacerdotū iudeorū. dicēs. Percutiet te de⁹. q̄ d. d̄struet te deus 7 sacerdotiū tuū. si iudeorū. Tūc q̄a stabāt dixērūt. Sūmū sacerdotē dei maledicis. Tūc paul⁹ ait. Resciebā frēs p̄ncipē eē sacerdotū. reuera si b̄ scire. re⁹ eēni. Scptū est enī. p̄ncipē ppli tui nō maledices. Al q̄i mystice ait senescire. i. sacerdotiū iudeorū reprobatū eē. q̄i l3 nonerit hūc nō eē vere p̄ncipē sacerdotū. tū tpate r̄ndet. instruens alios vt modesti⁹ se b̄ient erga p̄latos. In oī. Et timēs paul⁹ i petū iudeorū. excogitauit quō moueret scisma in eos. Et cū p̄ntes essent p̄barisē 7 saducei. corā oīb⁹ p̄fessus ē se eē de secta p̄barisēorū. vt ita p̄ciliaret sibi aios eorū. 7 eorū b̄nificio euaderet mā⁹ alio oīū. Et cū p̄fess⁹ eēt. facta ē dissensio maḡ inter p̄barisēos et saduceos.

De dñs cōfortauit paulū. Cap. CVIII.

Exurgentes

q̄ daz p̄barisēorū. pugnabāt p̄

paulo p̄ saduceos dicētes. Nihil mali inuenim⁹ in hōie isto. Quid si spūs locut⁹ est ei vel angel⁹. Hoc autē p̄ saduceos dicebāt. negātes angelū eē vel spūm v̄l aiām. Et cū facta esset tāta dissensio. timēs tribun⁹ ne discerpet paul⁹ a saduceis. i. volētib⁹ eū rapere. iussit milites descēdere 7 rāpe eū d̄ medio eorū. ac reducere i castra. 7 sic factū est. Sequētī at nocte apparuit dñs paulo dicēs. Cōstās esto. sic enī testificat⁹ es de me i hierlm. sic optet te 7 rome testificari.

Quo cōiurātū ē in morte pauli. Cap. CIX.

Acto autē die

f collegerūt se q̄ dā ex iudeis. 7 duo uerūt se maledictōi. si comederent vel biberēt donec occiderēt paulū. p̄ q̄i greco habet anat hematī cauerūt. Et erāt plurē. x. viri q̄ hāc p̄iurationē fecerāt. 7 accesserūt ad p̄ncipes sacerdotū 7 seniores dicētes. Deuorōe deuonim⁹ nos nihil gultaturus. donec occidam⁹ paulū. Persuadete ḡ tribuno vt ad huc p̄ducatur ei in mediū ad vos. tanq̄ aliqd sitis certū cognitū d̄ eo. Nos hō parati erim⁹ interficere eū. Forte b̄ audies nepos pauli fili⁹ sororis ei⁹. iurauit in castra. 7 nūciauit b̄ paulo. Et aduocans paul⁹ vnū de cēturiōib⁹ ait. adolescētē hūc p̄duc ad tribunū. h̄y ei aliqd indicare ei. Et cū veniss̄t adolescēs ad tribunū expo- sivit dolos 7 insidias iudeorū p̄ paulū. Tūc dimittēs adolescētē tribun⁹ p̄cepit ei ne alii cui b̄ reuelaret. Et puocatū duob⁹ cēturiō- nib⁹ ait ill. Parate milites ducētos vt eāt vsq̄ cesareā p̄ destres 7 eq̄tes. lxx. s. q̄ nō eāt pedestres. 7 lācariōs ducētos a tertia hora noctis. 7 pate iumēta. x. paulo 7 comitib⁹ suis. 7 p̄ducite eū sanū 7 in columē ad sc̄i- cem p̄sidem.

De ante p̄sidē cōtra tertulliu oratore cōrēdit. Ca. CX.

Crispsit quoq̄

tribun⁹ p̄sidi ep̄las in hūc modū. Claud⁹ lūcias optimo p̄sidi sc̄lici salutē. Rec lernauit q̄ d̄ in ep̄līs n̄is tua.

Historia

mus. Nō enī excellētioris p̄sonę p̄misit no- men. imo nomē suū q̄ erat inferior p̄sonę p̄sidi. Postea exposuit in ep̄la cām accusa- tionis pauli. 7 modū 7 ordinē actōnis. Cū q̄ venissent cesareā nunciū cū paulo tradi- ta ep̄la p̄sidi statuerūt paulū ante eum. 7 ep̄la p̄lecta. cognito q̄ eēt d̄ cilia. ait p̄ses. Audiā te cū accusatores tui uenerint. 7 ius- sit eū custodi i p̄torā herodis. Post quin- q̄ aut dies descendit p̄nceps sacerdotum ananias cū seniorib⁹ 7 cū oratore q̄ dā ter- tallio qui esset aduocat⁹ eorū. Et porauit tertullius ante sc̄licē 7 in multis accusauit. Paulū. postea anuente p̄sidi r̄ndit pan- lus. ostendens q̄ nihil dignū morte cōmi- serat. 7 q̄ p̄sequēbant eū iudei. p̄ uentate- sc̄z q̄ p̄dicabat resurrectionē. Et audito q̄ ess̄ p̄trouerlia d̄ lege eorū. p̄uipendēs sc̄lix ait. Audiā vos cū tribunus lūcias descēde- rit. Et iussit paulū esse in libera custodia vt libere possit ingredi 7 egressi 7 d̄ambu- lare. 7 nō p̄biteret quisq̄ de iuis ei m̄stra- re. Post aliq̄t hō dies venit sc̄lix cū uxore sua drusilla. 7 uocauit paulū. Ista drusilla iudea erat pulcherrima. quā olim concupie- rat laçit⁹ rex amasonū. Et cū uellet eā du- cere. negauit. dicens. q̄ nullo mō nuberet i circūcilo. Postea ille circūdit se 7 duxit eā. **De felix uoluit pecuniam extor- quere a paulo. Ca. CXI.**

Quom aut miss⁹

c esset sc̄lix a claudio p̄ses iudeorū. sol- licitabat eā p̄ iudeos vt nuberet ei. Et tandem inducta est ad b̄ exēplo cognate sue heronice. q̄ olim dimisso viro suo. nu- p̄serit ditiori. sc̄z agrippe regi filio herodis agrippe. q̄ habebat terrā vltra iordanē. Di- misso igit̄ p̄oui viro. s. laçito rege amaçonū nupsit drusilla sc̄lici. Hec drusilla quia iu- dea erat libent̄ audiebat paulū de fide q̄ ē in ielū xpm. Et cū disputaret paul⁹ de iusti- cia 7 castitate 7 de iudicio futuro. tremefa- ctus est p̄ses audiens se iudicandū. Et ait paulo. Eade tpe optuno accessit te. Hoc at dicebat. sperās se aliqd ab eo accepturū. Putabat enī paulū h̄y pecuniā. unde fre-

quent⁹ eū accessit loquebat cū eo. Bien- nio aut cōpleto successit fest⁹ sc̄lici missus a nerone. Si aut intelligat biennio a p̄sida- tu sc̄licis nō poterit stare a longe retro p̄sti- tutus esset p̄ses a claudio. Fest⁹ aut missus est a nerone q̄ successit claudio. Si aut itel- ligat biennio ab accusatione pauli. 7 nec sic poterit stare. Nō ei ad huc fluxerāt duo anni et q̄ uenerat in hierlm. Intelligendū ē ergo biennio ab accusatione sc̄licis. et q̄ s. accusatus est a iudeis.

De seditione intet iudeos et gen- tiles. Ca. CXII.

Ita est enim

o dissensio int̄ iudeos 7 gētilēs i cesareā de honore ciuitatū. In d̄xi enī p̄ferebāt se gētilib⁹. q̄ herodes a scalonita q̄ circūcisionē accepit fuerat cōdi- tor ciuitatis. 7 appellauerat eā cesareā i ho- norē cesaris. Gentiles se p̄ferebant iudeis dicentes q̄ a gētib⁹ facta est primaria ediff- catio ciuitatis. q̄ anteq̄ rēdificaret ab he- rode. dicta est pirgo stratonis. Felix aut p̄- mo fouit p̄tes iudeorū. donec exbauit mar- subia eorū. Postea fouit p̄tem gentiliū. in- tantū q̄ militib⁹ gentiliū dedit licentiā in- trandi domos iudeorū. 7 diripiendi hōnā eorū. Cū accusat⁹ est a iudeis ad nerōnē. et biennio ab accusatione amior⁹ est a p̄sida- tu 7 substit⁹ est ei festus. Volens aut i fine p̄sidiat⁹ sui placere iudeis. reliq̄t paulū in- uinctū. Festus aut cū uenisset in puinciam post tridū a sc̄dit hierosolymā a cesareā et rogauerūt eū p̄ncipes sacerdotū et p̄mi iudeorū. vt iuberet adduci paulū in hierlm parātes ei insidias vt occiderēt eum. i. viā festus aut r̄ndit se in cesareā matur⁹. de sc̄e- surū. et eorū accusationē si p̄iter descēderēt ibidē auditurum.

De appellatōe pauli. Ca. CXIII.

Emoratus aut

o fest⁹ in hierlm paucis dieb⁹ decen- dit i cesareā 7 sedit p̄ tribunali. 7 p̄duct⁹ est paul⁹ in mediū. 7 accusat⁹ est in- multis ab his q̄ descēderāt de hierlm. sed

Actuum apostolorum

non poterant probare quod obijciabant ei paulo in omnibus reddere. Festus autem volens placere iudeis ait paulo. Quis ascendere in hierosolimam et de his iudicare apud me. Ad quem paulus. Ad tribunal cesaris sto. ubi oportet me iudicari. Erat autem sedes in cesarea iuxta quam stabat paulus. quia parauerat herodes cesari ut in ea sedet et si qui veniret in cesaream vel quis mitteret iudicem. Et excusabat se paulus dicens. Iudeis non nocui sicut nosti. Si quid dignum morte commisi. volo mori. Si non nihil commisi. nemo est qui audeat me tradere illis. quia cesarem appello. Tunc festus cum consilio iudeis ait. Ad cesarem appellasti ad cesarem ibi sum. **De hoc quoque agrippa rogabat festum. Ca. CXIII.**

Cum dies alii

quod tractati essent. descendit agrippa in cesaream cum uxore sua heronice. Iosephus dicit de heronice. Non est intelligendum quod fuerit uxor eius quam uxor. Erat enim soror eius cognata secundum ideomachum herodotum. et terrime eam diligebat. et iponebat ei quod ab urebat eam. Descendit autem rex agrippa in cesaream audito quod ibi esset festus. ut accusaret iudeos apud eum. Iste uero agrippa infestus erat iudeis quia cum accepisset potestatem a romano imperatore persequendi summum sacerdotem in hierosolima. persequitur eos sacerdotes qui non erant aaronitae. fecerat ei in palatio suo fenestram eminentem. unde poterat videre quicquid fiebat in templo sacrificia. Quod moleste sustinentes iudei fecerant oppositum murum fenestram eminentiore fenestra. Generatim specialiter agrippa rogatur festus ut murum illum obrueret. Cum tamen decedisset agrippa in cesaream. non habet in historia actuum. sed iosephus supplet.

Quo perorauit paulus coram festo et agrippa. **Ca. CXV.**

Ubi agrippa honorifice recepit

Paulus a festo. et cum per dies plures moram fecisset cum eo. consuluit eum quid faceret de paulo. Et exposita ei accusatione iudeorum per paulum. respondit agrippa se velle videre pau-

lum. Altera die uenerunt agrippa et heronice cum multa ambitione. cum multa turba eos ambicote. vel cum multa ambitione. cum multiplici apparatu. vel cum multa ambitione. cum multo desiderio ambiendi paulum. Et cum introisset auditorium cum tribunis et uiris principalibus ciuitatis. in bethesello adductus est paulus. et dixit festus. Agrippa rex et vos omnes qui adestis. scilicet videre hunc super quem uersa multitudo iudeorum interpellauit me hierosolymis dicentes eum dignum morte. Ego autem nihil in eo comperi dignum morte. Ideo cum appellauerit ad augustinum eum romam mittere decreui. Sed irrationabile mihi uidetur mittere aliquem uinctum. et cum eius non significare. Ideo consulo te super hoc rex agrippa. quia non habeo quid certum scribam de eo. Tunc agrippa ad paulum. Permittit tibi loqui pro te. Et paulus pertransiit manu more perorantium. uel ad faciendum silentium. cepit de omnibus reddere rationem. super quibus accusabatur a iudeis. Beatus inquit me reputo rex agrippa. quia in iudicia tua sum respondurus. cum perit scilicet in lege moysi. et noueris consuetudines iudeorum. Propter quod obsecro ut patienter me audias. Et persecutus est modum peruersionis super. et super quem accusaretur a iudeis. Et post multos sermones pauli. respondit festus magna uoce. In scilicet paulo. multum litterarum te faciunt insanire. Non insanio inquit paulus. optime festus. sed sobrietatis et ueritatis uerba loquor. Scit enim rex agrippa in cuius presentia loquor. Nihil est tibi in angulo factum est. Credis agrippa prophetis. Scio quia credis. Ad quem agrippa. In modico suades me fieri christianum. Ad quem paulus. Opto apud deum non tantum te. sed et omnes qui audiunt hodie fieri tales qui is ego sum. exceptis uinculis meis. Nolo enim uinculatos esse.

Paulus missus est romam. **Capitulum. CXVI.**

Hinc surrexit

rex et heronice et qui assistebat eis. Et cum recessissent loquebatur ad inuicem dicentes. Nihil dignum morte aut uinctis fecit huiusmodi. Et ait agrippa ad fe-

Historia

stus. Dimitti poterat huiusmodi si non appellasset ad cesarem. Et decreuit agrippa quia appellauerat mittendum esse ad cesarem. Et traditus est paulus in ilio ceterioni cohorsis auguste militum. qui missi fuerant ab augusto. et per miserunt romam nuncios iudei per agrippam aduersus quem multas habebat querelas. quia ut supra per taxanim. perstituerat hirmaclum summum sacerdotem cum non esset de genere aaron. Et hic posuit iosephus catalogum sacerdotum qui fuerant ab institutione sacerdotum usque ad terminum eiusdem sub distinctione trium temporum. Ab aaron usque ad tempus dauid. et fuerit singuli. cuiusmodi. unde per alium in sexcentis. et quinquaginta annis. et succedebat filii patrum. primogeniti filii aaron. si eleazar successit ei in summum sacerdotum. filius eleazar successit ei. et ita iposterum. Nam de itamar non erant summi sacerdotes sed minores nisi pauci circa tempus dauid. Nam iherosolimitanus sacerdotum translatus est ad filios itamar. Abiatbar qui erat de itamar quem deposuit salom. et eius loco statuit sadoc qui erat de eleazar.

Quod incidenter narrat de sacerdotibus iudeorum.

Capitulum. CXVII.

Quid autem uoluit

apostolus impliare cultum dei. uides quod non sufficeret unum summum sacerdos ad ministracionem. quia si infirmaret non erat iterum qui incensum poneret. quod necesse erat singulis diebus offerri. instituit. quinquaginta summos sacerdotes qui sedebant de genere eleazar. uel de genere itamar. Unde tamen illorum quinquaginta summus erat qui dicebatur princeps sacerdotum. Ad ministrabat autem per septimanas qui iure hereditario deuoluitur sunt ad posteros eorum. Et unusquisque quinquaginta summorum sacerdotum cum ministrabat secum habebat. quinquaginta minores sacerdotes. et totidem leuitas. et totidem ianitores. duplicato numero natbinorum. Fuerunt autem per. uel. principes sacerdotum a tempore dauid usque ad transmigracionem babilonis in quadringentes et sexaginta annis. A transmigracione autem cessauit sacerdotum usque ad reditum de captiuitate sub corobabel. et iesu magno sacerdote

Et inde usque ad tempus machabeorum fuit tempus sacerdotum. Tempus autem machabeorum non deputat sacerdotio. quia idem erant duces et sacerdotes. et sic usque ad herodem qui fecit occidi quatuor inuenerat de genere sacerdotum. ne iterum ad eos deuolueret regnum. Et uidebat summus sacerdotum. quinquaginta. quinquaginta pluribus. Et fuerit oino usque ad euercionem hierosolymae. et quinquaginta summi sacerdotes. A tempore autem herodis usque ad euercionem hierosolymae non ponit iosephus summum annorum sed statuisse ceterum. unde cum herodes ante natiuitatem domini triginta annis regnauit. et domini triginta annis uixit. et a morte domini usque ad euercionem hierosolymae. duo anni fluxerunt. Sed de his iohannes baxenus.

De tempestate in mari quam praedixerat paulus. **Ca. CXVIII.**

Raditus est paulus

Paulus in ilio ceterioni ut per taxatum est. Et dedit dominus gratiam paulo ioculatus. ut bene tractaret eum. nec prohiberet amicis eius in ciuitatibus per quae transibat ei ministrare. Prosequitur ergo lucas de progressu itineris. Ascendentes inquit nauem ad rumetina in cepimus nauigare circa asiam loca. Quia da syllabicado uoluit distinguere ad rumetinas. ut dicat secundum eos nauis ad rumetina. si roma tederet. si melius a noie ciuitatis. ad rumetina. Adrumetini enim est ciuitas africae. Postea enumerat lucas ciuitates per quae transibat. quae non esse esse enumerare. nisi in quibus aliquid gesta sunt non permittenda. In cetera uenerunt listra ubi habuit paulus plures amicos. qui ministrauerunt ei. Ibi inueniens ceterio nauem alexandrinam nauigantem in italia. transposuit nos in eam. ut dicit lucas de nauis. si quam prius ascenderamus nos transulit in illam. Et cum multis diebus nauigauimus lente. uento scilicet ire liberi us. prohibente tandem ad nauigauimus creta. et inde uix deuenimus in locum qui dicitur tomportus. et ibi multo tempore fuimus. non ausi ingredi mare. cum non esset apta nauigatio. eo quod ieiunium perierat. si fames magna in nauigio ad nauigandum. reddens nauis si firmiores. Al de ieiunio. uel mensis intelligi potest quod est in die peritacionis et scenophe

Actuum apostolorum

gie si inter .x. dies septēbris .xv. sic pbat
nō esse turā nauigatōne q̄ iā erat septim⁹
mcutis q̄ inferius est byeme fm̄ hebr̄eos q̄
apulē primū cōputant. In byeme aut̄ nō
est ruti nauigare. Vel p̄t̄ intelligi de ieu-
nio instituto in mēoriā mori godoliq̄ qd̄
fit in fine septēbris. Vel de ieiunio decim⁹
mēlis qd̄ sc̄y fiebat in ianuario qd̄ cōstitu-
erūt auditis rumorib⁹ de p̄structione tem-
in babylonicū. Cū aut̄ molestū esset centurio
ni et alijs q̄ nō possent nauigare. Solabat
eos paul⁹ dicēs. Viri video forte ex signis
tēp̄tatis vel in spū p̄ph̄tico quia nō sine
multo dāno nō solū oneris ⁊ nauis. s̄ etiā
aiar̄ vestrar̄ potestis nauigare. Centurio
aut̄ magis credidit nauclero siue nauicula
no q̄ paulo. i. dño nauis. Naucler⁹ enī d̄r
in cui⁹ forte cedit dñm nauis. Cleros enī
fors d̄r. Hoc aut̄ cōpulit centurionē maḡ
credere nauclero q̄ paulo. qz̄ post⁹ in quo
erāt nō erat idone⁹ ad byemandū. ⁊ iō con-
sulcbant oēs inde nauigare. si q̄ mō possēt
ad aliū portū puenire. q̄ magis esset idone-
us ad biemādū. Et contra p̄siliū pauli aspi-
rante austro ad portū p̄positū anhelantes
intrauerūt mare. Et cū aliquātulū p̄cessis-
sent. insurgens vent⁹ triphonic⁹. irruit con-
tra nauē q̄ dicebat̄ euro aquilo. Dicit̄ aut̄
vent⁹ triphonic⁹ q̄ inflans mare ⁊ faciens
intumescere. Triphos enī interpretat̄ infla-
tio. Et cum arrepta esset nauis. ⁊ nō possēt
conari p̄tra ventū. cessante remigio fereba-
mur in incertū decurrentes ad insulā quā-
dā q̄ d̄r cauda. ⁊ vix potuim⁹ obtinere sca-
pbam de nauī in mare depositā in adiuto-
rum nauis. qz̄ ip̄erū fluctuū fere rupta est.
Scapha d̄r leuis nauicula de vna tantus
artore cōcauata. Vel d̄r modica nauis vi-
minea crudo corio tecta cuiusmodi iunt
pirate. Et d̄r a scaphon qd̄ interpretat̄ spe-
culū. qz̄ h̄mōi nauib⁹ vtunt̄ pirate ad spe-
culandū ⁊ explorādū. ⁊ deserunt h̄mōi na-
uicula in nauib⁹. ⁊ imminente naufragio de-
ponunt in mare ad subueniendum nauī qz̄
bis nauis accingit ⁊ in p̄inctu tēp̄tatis
armat̄. Cū aut̄ sic tēp̄tate valida iactare-
tur sequenti die fecerūt iactū. i. eiectionem
vtensiliū de nauī.

**De constitutos in periculo pau-
lus confortauit.**

Capitulum. CXXIX.

Et cū neqz sol i

e die neqz i nocteluna ⁊ sidera ap-
parerēt. ablata erat oīs spes salu-
tis. Et cū fecissent diurnū ieiunium forte
volūtariū p̄ amouēda tēp̄tate. vel neces-
sariū. qz̄ forte arrabant̄ pennria victualū
oib⁹ pietis in aquā. stans paul⁹ in medio
eor̄ dixit. Sanū erat p̄siliū acquirere mi-
hi. ⁊ lucrifacere iniuriā hāc ⁊ iacturā. Nūc
tū suadeo vobis bono aīo esse. Certe estote
quia nemo periclitabitur ex vobis. nec pa-
tiemini iacturā nisi nauis. Assistit enim mi-
hi ac nocte angel⁹ dei cui serui oportet te as-
sistere. Et ecce donauit tibi de⁹ oēs qui nauigant te-
cum. id est. merito tuo cōferabit. vt nemo
ex eis piclitet. Propter quot̄ iquid bono
animo estote. Credo enim deo meo. qz̄ sic
erit quēadmodū dictū est mihi. ⁊ in insu-
lam quādam oportet nos venire. Ideo aut̄
de hoc p̄dicat̄ eis veritatē. vt videntes hoc
impletū certius sperent salutem. Sed post
q̄. xij. die nox superuēit circa mediam no-
ctē suspicabant̄ nauē apparere sibi aliquā
regionem. ⁊ submittent̄ pondus plumbi
quo maris p̄funditas explorat̄. inuenerunt
passus. xx. Et pusillum inde separati. iuene-
runt passus. xv. ⁊ timentes ne i asp̄a loca i-
ciderent. de puppi mittentes anchoras. iij.
optabant diem fieri.

De constantia pauli

Capitulum CXX.

Et cum vellēt

e nauē aufugere. dimittētes sca-
pbā in mare. vidēs s̄ paul⁹ in
spū ait centurioni ⁊ militib⁹. Quis in nauī
maserunt homines isti. nō potestis salui fie-
re. Et statim milites absiderūt funes scaphe
⁊ abiit p̄ mare. Cū aut̄ illucsceret dies. ro-
gabatur paulus omnes vt sumerent qbū. vt
fortiores essent ad laborē sustinēdū. Quar-
ta decima. In quibus diebus est hoc die. ex quo

Historia

crayim⁹ serenitate acris. ⁊ p̄manētis ieiunii
nihil accipiēt̄. Forte die illa nihil come-
derat̄. vel forte dies plures sine cibo trāsie-
rant. Cōfortaminū qd̄ cibū sumite quia
nec etiā capill⁹ de capite v̄o pibit. Et h̄ di-
cto lumbat̄ panē in cōspectu oīm cū gr̄a-
ctioe iuxta morē solitū. ⁊ cū fregisset cepit
māducare. Alij q̄ aīe q̄oꝝ facti s̄p̄serit ci-
bū. ⁊ erāt aīe i nauī ducēt̄ septuaginta sex.

De paulo credit⁹ esse deus

Capitulum. CXXXI.

Hinc cōfortati

t cito alleniabāt nauē iactātes tri-
ticū in mare. Cū aut̄ dies fact⁹ es-
set. nō agnoscebant terrā. Sinū aut̄ quen-
dā p̄siderabāt h̄ntē lū. in quē cograbāt
si possent eicere nauē. Et cū anchoras sultu-
lissent p̄mittebāt se mari sine conatu remi-
gij. Et leuato artemone iuxta q̄ v̄etus eos
ducebat. tenebāt ad lit⁹. Artemo d̄r modi-
cū velū. directōi nauis port⁹ accōmodatus
q̄ celeritati. Et cū incidissent in locū bitba-
lassū ipegerūt nauē. Bitbalassū p̄p̄te lin-
gua terrē d̄r in mare. p̄fesa. mari hinc ⁊ in
circūdata. Et d̄r bitbalassū q̄ mare bifidū
terre interiectū diuisum. Et cū nauis offen-
disset in bitbalassū. proza manebat imobi-
lis. Puppis nō frangebatur maris ip̄etu su-
p̄uenientis. Et p̄sulebāt milites oēs victos
occidi. ne forte natando aufugerent.

De verbo pauli ad ceturionē.

Capitulum. CXXXII.

Enturio vero

c volens seruare paulū. p̄hibuit s̄
fieri ⁊ p̄misit quot̄q̄ ⁊ q̄cūq̄ mō
possent euadere. ⁊ iuxta qd̄ p̄dixerat paul⁹
euaserūt oēs. egressi i insula q̄ vocabatur mi-
tilene. Et cū egressi essent barbari habita-
tores in sulē officia hūanitat̄is diligēter ex-
bibuerūt eis. Accensa enī pyra reficiebant
eos. Et dū paul⁹ colligeret sarmēta ⁊ cōge-
reret in pyrā. v̄ipa in sarmēta latēs adbe-
sit manui ei⁹. Cū aut̄ viderēt barbari v̄ipā
i manu ei⁹ pendētē. adinuicē dicebāt. An
q̄ homicida ē hō iste. nqz cū de naufragio

cuaserit. v̄tio diuisa cū ampl⁹ viuere nō p̄-
mittit. Excitica aut̄ pan⁹ v̄ipam in ignem
nihil mali pass⁹ ē. At illi expectabāt. vt ita-
melceret man⁹ ei⁹. qz̄ tumor soler seq̄ p̄ ve-
nenū. Et cū diu expectassent. ⁊ nullā in ma-
nu ei⁹ de p̄bēderēt l̄sionē. puertētes faciē
suā ad seinuicē dicebant. s̄p̄o iste deus est.

**De sanauit principis p̄rem et
alios. Ca. CXXXIII.**

Ontigit autēz

c patrē publii p̄ncipis in sulē febr̄i-
bus ⁊ dissenteria laborare. ⁊ fluxu
v̄etris. Ad quē cū paul⁹ introisset. ⁊ orādo
ip̄osisset ei mon⁹. sanauit euz. Quo facto
oēs q̄ erāt i insula infirmi accedebāt ad eū
⁊ sanabunt̄. Post mēses aut̄ tres in euerūt
nauē alexandrinā q̄ in insula mitilene bye-
mauerat. cui nomē erat castrū isigne. cui s̄-
iusulē qz̄ adhuc ibi apparebāt q̄rudas ca-
stroꝝ vestigia q̄ antiq̄tus ibi fuerant. edifi-
cata. vel cui nauis qz̄ in modū castrorū erāt
insignia velis interta. Alia trāslatio h̄z. cui
erat insigne castrorū. qz̄ gemini sūt castores
sc̄y castor ⁊ pollux q̄s gētilēs p̄cipue in peri-
culo maris inuocant. ⁊ ideo in litore maris
eis templum fecerant. Hoc aut̄ ex alia trās-
latione euidentius est vbi habetur. cui erat
insigne filioꝝ iouis. Fabulant̄ enī gētilēs
castorē ⁊ pollucem fuisse filios iouis. Cum
autē ascenderent nauem. multis bonozib⁹
bonozauerunt nos. ⁊ posuerunt necessaria
in nauī. Et cum venissent siraculam. mau-
serunt ibi triduo et inde venerunt regium
et inde post vnum diem stante austro vene-
runt puteolos. pro quo alij lib̄i habēt pu-
teolosim. Est nomē insulē. vbi inuenerūt
frēs. ⁊ rogati ab eis manserūt ibi septē die-
b⁹. Cū aut̄ audisset aduētū eoz̄ frēs q̄ erāt
rome occurrerūt eis vsqz̄ ad forū apij. i. ab
apio i litore maris p̄stitutū. vt de nocte ap-
plicātes ibi inuenirēt victualia venalia. vbi
cōstituerāt tres tabernac̄. tres sc̄y domos i
litore in quib⁹ exponerent̄ cibi venales.

De receptus ē a fribus xpianis

Capitulum. CXXXIII.

Actuum apostolorum

Et cum vidisset

Paulus frater ad se venientes gratias agens deo accepit fiduciam. Minus scy timuit. Et quia aduentum pauli ias romae erant christiani patet ex hoc loco petri et paulum non prius predicasse romanis. Quia si quibus legat de constitutione et confirmatione est fidei intelligendum non de prima instructione. Cum autem venisset roma nondum erat nero confirmatus in regno. nec inuenerat nequaquam. Et audiens pronuntiationem esse de lege iudeorum et christianorum vilipendit. Et permissus est paulus libere ire per civitatem. cum vno tantum militem custodiente. Timuit autem ne forte iudges qui presertim erant in iudicia mississent iuras ad iudges qui erant romae. ut in loco eum occiderent. Idcirco tertium die provocavit primos iudeorum. Et cum convenissent dicebat eis. Ego frater non veni gerere meam accusatorem sed coactus sum appellare ad cesarem quia iniuste traditus sum a iudicibus in manus romanorum. Propterea volo vos fratres scire quia nulla est causa mortis meae nisi quia dico resurrectiones mortuorum. At illi dixerunt ad eum. Nec iuras accepimus a te de iudicia. nec adveniens aliquis fratrum locutus est de te malum. Volo autem a te audire quia sentis de secta christianorum cui adberes. audiuntur ei quae et vbi quae praedicta. Et die assignata venerunt ad eum plures in hospitium suum quibus exponebat legem et prophetas. predicans de iesu a mane usque ad vespere. Et quidam credebant his qui dicebant. alii non credebant. Et cum discederet dissentientes cepit eos paulus arguere in hunc modum. Bene spiritus dei nobis loquitur et per esiam dicit. Vade ad populum istum et dic ad eos. Aure audietis nec intelligetis et videtes videbitis. et non percipiet. Intractatum est enim cor populi huius et auribus graui audierunt. et oculos suos comprehesserunt ne forte videant oculis et auribus audiant et convertant et sanent eos. quoniam in gentibus missus est hoc salutare dei. et ipsi audient.

Duo tempore libere predicavit.

Capitulum. CXXV.

Ansit autem paulus

totum biennio in hospicio quod ipse

conduxerat in libera custodia. et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum. predicans verbum dei. et docens de domino iesu christo cum omni fiducia sine prohibitione. Et vide quod ante aduentum pauli romam regnauerat nero duobus annis. Et veniens roma per biennium fuit in libera custodia. postea per decem annis magis libera. quae nero nondum confirmatus in regno erat. et dedit ei liberam licentiam deambulandi et circueundi per partes occidentis et predicandi.

Duo neronis in perii anno. passus fuerit. La. CXXVI.

Martodecimo

quod anno imperii neronis cum iam nequitia inuallisset et iam in iudeos conspersionem posset et paulus romae in carcere. vbi multos de familia neronis conuertit. et familiaritatem senecae magistri neronis sibi comparavit. Et eodem anno vltimo. scilicet imperii neronis martirio coronati sunt ipse et petrus. Cum praesens error dicitur non eadem die occisos esse. nisi intelligat eadem die anno reuoluto. quod stare non potest cum constat eodem anno scilicet imperii esse occisos et eadem die.

In quibus locis puniti fuerint petrus et paulus. La. CXXVII.

Et loco autem videtur

videtur minus sentire quidam qui putant in eodem loco occisos. quia legitur. Gloriosi principes tres quod in vita sua dilexerunt se. ita et in morte non sunt separati. Potest in videtur paulus tanquam cunctis honorabiliori morte occisus. quia gladius. et in cathacumbis. Christus occisus. Petrus vero crucifixus in vaticano in vico. quod est extra civitatem vbi fiebat volia. et ita paulus honorabiliori morte mortuus. quia gladius. Gladio enim pimebant nobiles. et in loco magis honorabili. scilicet in cathacumbis.

Explicit Scolastica historia magistri Petri comestoris. Impressa Basilee Anno domini. M. cccc. lxxvj. finita post festum Katherine. deo gratias. Semper.

